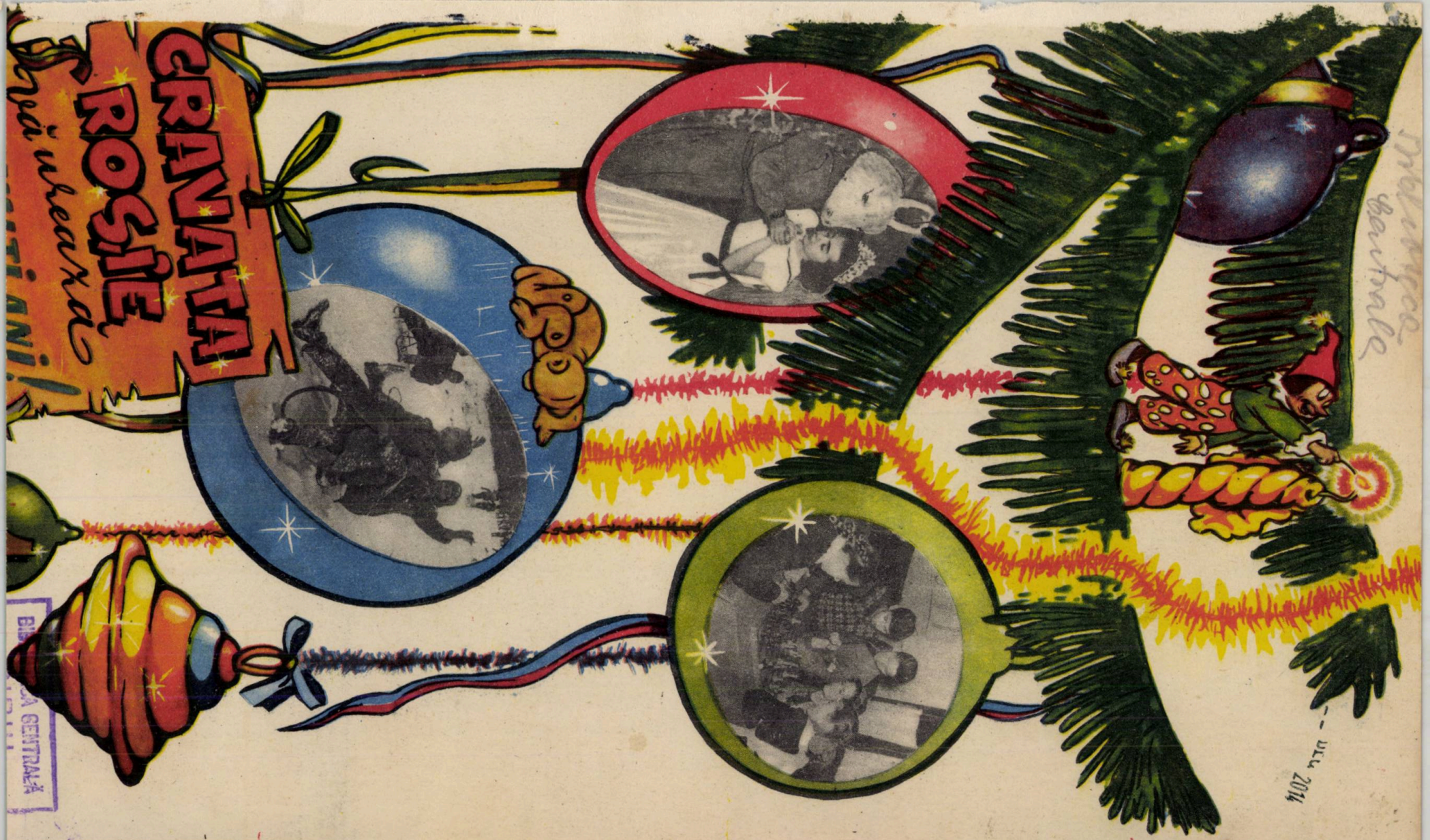
CRANATA
ROSIE
Creă uheara

BIBLIOTECA CENTRALĂ

IE	FEBRUARIE	MARTIE	APRILIE	MAI	IUNIE	IULIE	AUGUST	SEPTEMBRIE	OCTOMBRIE	NOIEMBRIE	DECEMBRIE
28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29

Să rîdem!

VISUL LENEȘULUI

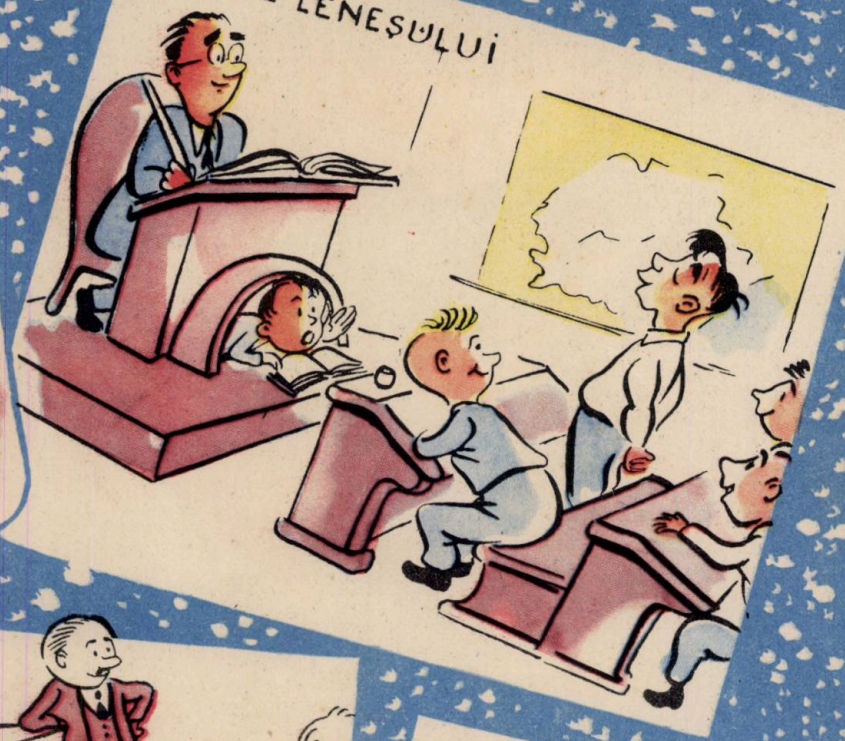

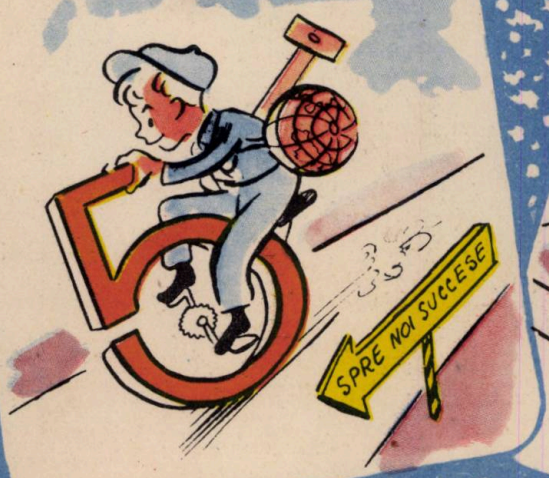

UN NOU SISTEM DE COPIAT.

COCHETA

FĂRĂ CUVINTE

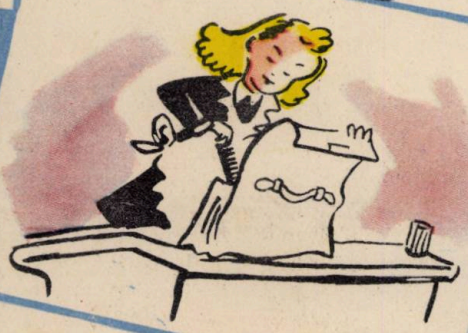

NELL COBAR

ION HOREA

Ilustrații: Diaconu

CU URATUL CÎTU-I SATUL

Ia-n veniți copii fîrtați,
Ia-n veniți și mai urați
Să trimitem voie bună
Și pe soare și pe lună
La tot omul din comună.

Găzdoaia frumoasă
Ne-a poftit în casă
Să-i urăm pe placu'
Să ne dea colacu'
Cu miere și macu'.

Găzdoaie frumoasă,
Să fii sănătoasă
Și să-ți vezi bărbatu'
Prețuit în satu'
Și să-ți vezi feciorii
Pe cîmp și-n podgorii
Și fetele tale
Aducînd pe vale
Cîndu-i vara-n toiu'
Fînul și trifoiu' —
Și copiii-n jocu'
Mai înalți ca plopu'
Și mai grei ca snopu' ;
Și-n casă lumină
Poamă din grădină,
Pîine și hodină.

Să ai în cămară
Bunătăți din țară
Că i-ai fost sub soare
Bună lucrătoare
Și i-ai strîns pe văi
Ierburile-n clăi,
Și-ai cules din vii,
În butoaie mii,
Struguri aurii,
Și-ai strîns din hotaru'
Cucuruz ca jaru',
Ciucălaie grele
Cu boabe de stele
Și holde cu spice
Pline și voinice,
Spice legănate
De ploaie udate,
De soare uscate.
Anii nu te-ajungă,
Fie-ți viața lungă,
Să măriți, să-nsori
Fete și feciori
Și-n brațe să ai
Nepoței bălai,
Cîte unul, doi,
Mai voinici ca noi,
Cîte trei și patru
Să-i cunoască satu'
Și să-i porți în poală
Și să-i dai la școală.

Găzdoaie frumoasă
Am poftit în casă
Soarele și luna
Să mai spună una :
Pace-n lume
Pace-n țară
Zile bune
Grîu la vară,
Să nu moară prunci și mume
În război cu foc și pară !

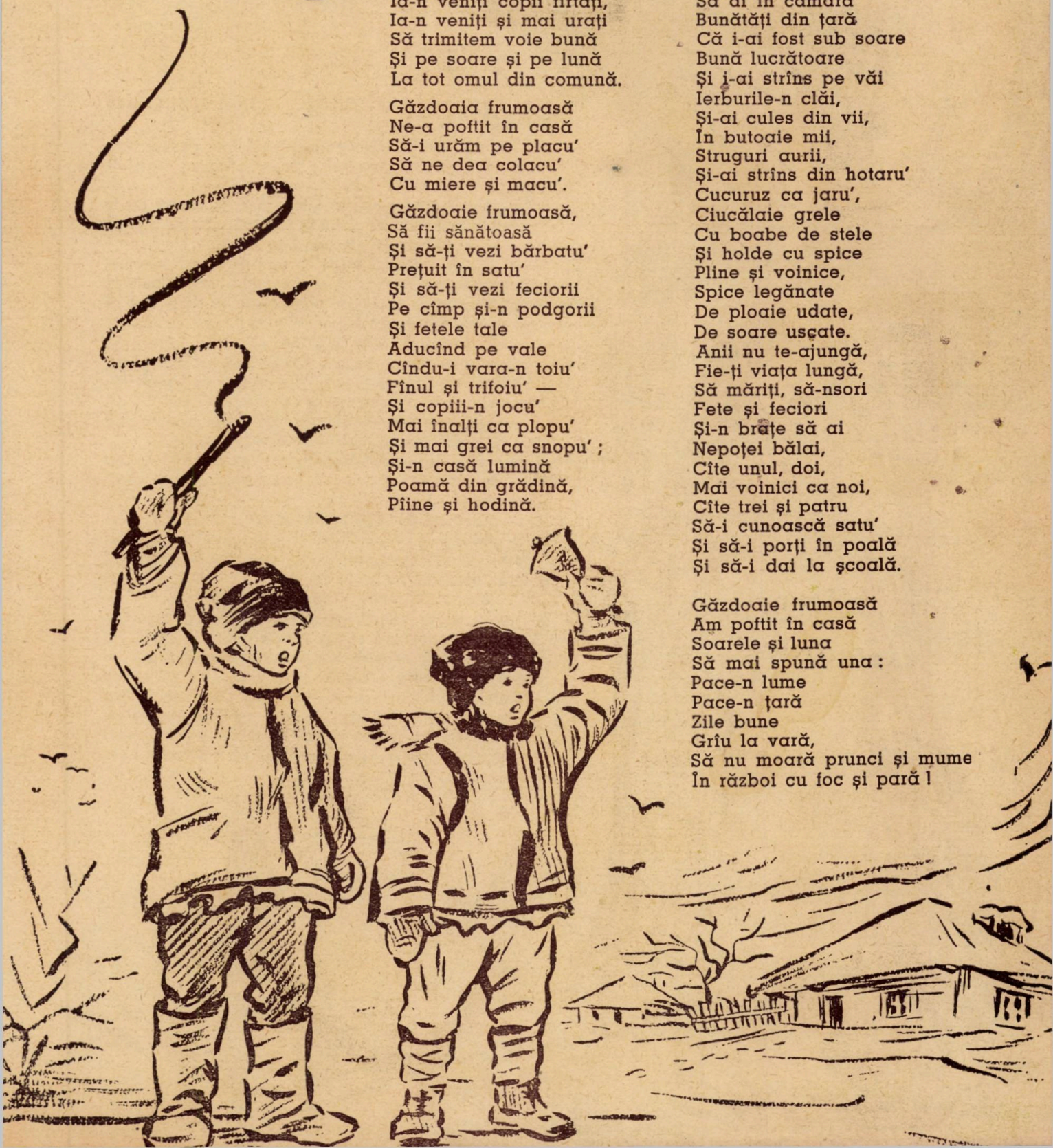

PISICA SĂLBATICĂ

de ION AGÎRBICEANU Ilustrații: Crivăț

În seara aceea am venit ostenit din pădure. Am umblat toată după-amiaza zadarnic: nu am întîlnit nimic de vînat.

L-am aflat pe pădurarul Nicodim pe lavița de la portiță: punea niște poloage la o pereche de opinci de-ale lui Dinu. Se găuriseră în călcîie.

— Nu mai găsești talpă ca mai de mult, domnule doctor! E toată arsă, și cît ce umbli prin ploaie cu opincile, parcă putrezesc. Am băgat eu de seamă că nu se mai fac multe lucruri din tîrg bune ca înainte vreme. Meșterii nu-și mai dau răgaz să lucreze pe îndelete, cu temei. Se grăbesc să facă tot mai mult. Sînt tot mai lacomi, să cîștige marea cu sarea. Nu le mai laudă nimeni marfa ca odinioară.

— De, toată lumea-i pusă pe cîștig grabnic, zic eu. Oamenii nu se mai mulțumesc cu puțin.

— Nici cu mult! Lăcomia, pornită o dată nu mai are oprire... Da' n-ai aflat nimic vrednic să slobozi un glonț?

— N-am aflat, bădiță Nicodime.

— Ai trecut prin Poiana Țapului, cum ți-am spus? Te-ai uitat bine în stejarul cel mare de la margine? Te-ai apropiat cu grijă de el?

— Am urmat strîns sfatul dumitale.

— Și nu ai văzut nimic?

— Nimic, zic eu, și am simțit o dată o mustrare de cuget ca un ghimpe. Văzusem într-adevăr fulgerînd ceva sus printre crengile stejarului. Dar parcă nu voiam să-mi mărturisesc nici mie că poate a fost mîța cea sălbatică de care-mi vorbise pădurarul. Așa de tare îmi părea rău că nu m-am apropiat mai cu grijă de stejar, încît încercai să mă încredințez

pe mine însumi venind prin pădure că nu am văzut nimic, că numai mi s-a părut.

— N-ai avut noroc, zise pădurarul, căci de obicei după-amiezile mîța vine în stejarul acela. Pîndește la șoarecii care iasă din găurile lor prin poiană, iar din scorburile stejarului așteaptă păsările care vin la culcare în frunzișul lui.

— Mi-ar fi plăcut să o văd!

— Ai fi și avut ce să vezi că-i tare frumoasă. Mie nu mi-a venit niciodată gîndul să ridic arma asupra ei, deși în cîteva rînduri mi-ar fi fost ușor. Nu înțeleg să ucid o vietate atît de frumoasă.

— Dar blana? îl întreb eu.

— Blana! Aș vrea să văd dacă dumneata ai avea curajul să o împuști pentru blană, dacă ai putea-o vedea o dată în stejar, să ai vreme să o privești cu de-amănuntul. E mai frumoasă ca orice sălbăticiune de pe la noi, unde nu sînt nici rîși, nici jderi.

Veverița, nevăstuica, dihorul se pot ascunde în fața ei. Îmi vine să cred că-i adevărat ce-mi spunea odată proprietarul conacului de care ți-am mai vorbit.

— Ce ți-a spus?

— Că mîța e neam cu leul și cu tigrul.

— E chiar rudenie cu ei, bădiță Nicodime. Așa scrie și la carte că-s dintr-un neam. Și se aseamănă cu ei în toate mișcările, în felul cum vînează, cum sare.

Pădurarul isprăvise de peticit opincile lui Dinu și le puse jos lîngă laviță, dimpreună cu sculele cu care a lucrat.

— Cum vînează? Cum sare? Păi, să-ți povestesc eu, domnule, ce am văzut într-o înserare în poaiana aceea.

Bădița Nicodim își aprinse luleaua și după ce pufăi de cîteva ori, începu:

— Era pe la începutul lui septembrie, și în poiană crescuse trifoiul tînăr, des și gras. E singura poiană în toată pădurea în care crește trifoiul, în celelalte creștea mai mult un fel de iarbă căreia îi spunem pe la noi potroacă. Nu o prea mănîncă nici vitele, nici oile. Era mirare cum se prăsi trifoiul în poiana asta. Eu ieșisem cu pușca să prind vreun șoldan și mă cuibării într-un tufiș destul de departe de stejarul în care se arăta uneori mîța cea sălbatică.

Aștept multă vreme pînă ce aud în pădure: țop-țop; țop-țop! Apoi iar liniște și iar țop-țop!

Mi-am pregătit pușca pentru tras,
știam că îndată se va arăta iepurele.
Nici grijă nu aveam la stejarul cel stufos, cînd văd că iepurele iasă în poiană chiar sub el. Stă omușor, înalță capul, ascultă cu urechile lungi, i se mișcă nările ca o altă vietate, și mai țopăie de două, trei ori.

Chiar bine ieșise-n lumină de sub crengi, și pun arma la ochi. Dar în clipa aceea nu mai văd iepurele, ci un ghem ce se zvîrcolea și se izbea în trifoi, cînd pe o parte, cînd pe alta, cînd vedeam picioare, cînd spinare. Era o încleștare pe viață și pe moarte care ținu multă vreme. Iepurele era un șoldan bun, tînăr, plin de putere și pînă ce nu-i putu rupe mîța cea sălbatică grumazul, nu se dădu bătut.

Nu știu: s-a coborît mîța pe creanga cea mai de jos a stejarului și de acolo i-a sărit iepurelui în spate, ori s-a coborît în poiană și s-a apropiat prin iarbă de el. Dar gîndindu-mă că pînă am făcut eu o singură mișcare să-mi ridic arma la ochi, n-a avut vreme să se coboare în poiană, tot mai mult cred că sălbăticiunea a sărit de pe creanga stejarului drept în spinarea iepurelui. A trebuit să facă o săritură de vreo șapte-opt metri, cum am văzut mai tîrziu.

În toiul luptei iepurele a strigat, a chițăit ascuțit de cîteva ori. Acum nu mai bătea nici din labe și mîța îi ținea grumazul încleștat pe dedesubt. Își împlîntase colții în beregată și cum stătea gîfăind mi se părea că-i suge sîngele.

Într-un tîrziu își ridică și-și scutură capul rotund, începu să-și lingă botul plin de sînge, apoi prinse iepurele de ceafă și începu să-l tîrască spre tulpina stejarului.

Dar se oprea mereu. Șoldanul se vede că era prea greu pentru puterile ei. În clipa aceea văd că țîșnește din pădure o flacără roșie și se aruncă asupra iepurelui. Se vede că o vulpe auzise țipetele subțiri ale șoldanului și se grăbi la vînat. Poate păzea și ea de undeva de aproape ieșirea iepurelui. Mîța își descleștă gura din ceafa iepurelui și mîrîi fioros către vulpe stupind-o parcă. Dar vulpea prinse iepurele

de-un picior dinapoi și începu să-l tîrască. Atunci mîța dintr-o săritură i se atîrnă de cap, își înfipse colții în botul vulpii și cu toate patru ghearele picioarelor i se atîrnă de grumazi. Vulpea începu să se scuture, cutremurată de durere. Dar cu cît se scutura sălbăticiunea își înfigea tot mai tare colții și ghearele. Nici vorbă să se poată scutura de ea. După o vreme, vulpea lăsă iepurele și începu să fugă cu pisica atîrnată de capul și grumazul ei, și se făcu nevăzută în pădure, cu mîță cu tot.

Aștept eu, aștept. Se înserа tot mai tare. Totuși după vreo jumătate de ceas, văd mîța că încearcă iar să tîrîie iepurele. Nu putea să-l ducă nici acum.

Atunci ea porni să miaune dulceag și să sfîșie burta șoldanului. Mieuna mereu cu multe întorsături, și din ce în ce mai tare.

Și iată că deodată zăresc trei capete rotunde, sure, sub stejar. Mîța mai mieună o dată cu un glas cald de chemare și pisoii ei — mari și ei — se aruncară asupra iepurelui spintecat.

A doua zi m-am abătut pe la poiană să văd ce a mai rămas din bietul iepuraș. Nu mai era decît păr împrăștiat și cîteva oase. De bună seamă, n-au putut să-l mănînce tot, ci vor fi dus bucăți din el și în culcușul lor. Ei, ce zici, domnule doctor, de mîța cea sălbatică? Se vede că-i din vița răpitoarelor celor mai primejdioase. E foarte sălbatică, sprintenă și curajoasă!

— Asta de care spui că vine în stejarul din poiană crezi că-i tot pisica ce a făcut isprava ce mi-ai povestit?

— Nu pot să știu. Dar nu cred. De atunci sînt ani. Poate să fie o nepoată ori strănepoată a ei, dar nu poate fi decît tot așa de sălbatică. Am mai aflat păr de iepure prin poiană, aproape de stejar.

— Totuși omul a îmblînzit și pisica sălbatică, bădiță Nicodime!

— Ce nu face omul cu mintea și cu răbdarea lui? Totuși pisica e încă departe de blîndețea cîinelui! Te zgîrîie cînd nici nu gîndești, și nu ține la stăpîn. Ea ține la casa în care s-a născut și unde își știe culcușul. Se gîndește numai la ea. Mie nu-mi plac mîțele, domnule doctor. Sînt ascunse, viclene și nepăsătoare. La o primejdie a stăpînului nu sare cum sare cîinele, săracul! Iar cînd se întîmplă să turbeze vreuna spun că-s mai groaznice ca lupul turbat.

— Și totuși nu te înduri să împuști mîța sălbatică.

— Nu, că e prea frumoasă. Și, apoi, în pădure i se potrivește firea ei sălbatică, ea îi ajută să-și agonisească traiul. Acolo nu supără pe nimeni.

— Numai pe bieții șoareci și păsările, și văd că uneori și pe cîte un biet de iepure!

— Apoi într-asta n-avem noi nici un amestec, domnule doctor! Cine pe cine mănîncă după rînduiala firii! Și nici nu-mi place să mă gîndesc la asta. Să ne mulțămim să vedem ce e frumos. Și lumea-i plină de lucruri și ființe frumoase! Nu-i așa?

— Așa este bădiță Nicodime! Și chiar de aceea, pentru a nu mă întoarce cu mîna goală acasă, te rog să-mi dai cățelușul acela bălan pe care mi l-ai făgăduit. Mănîncă lapte?

— Și mămăligă! E mărișor doar!

Mi-a adus cățelușul gras-pepene, cu blana albă și moale, tivit pe la urechi cu negru.

Se uita nevinovat la noi. I-am mulțumit pădurarului și am pornit cu mica vietate în brațe.

Soarele

de ION BRAD

Soarele ne luminează fără,
Toamna, iarna, primăvara, vara...
Cînd înoată zarea toată doar în zloală,
El din haosul de ceață se arată
Și ne ride cu lumina lui curată.

Soarele ne dă la toți tărie:
Ofădie ca o floare ce nu moare, mie, ție,
Tuturor stă ajutor să nu se-ngroape
În hățișuri, în tufișuri, în hîrtoape.
Soarele ne stă mereu aproape.

El de vînturi niciodată nu se teme,
Norii tunători îi face gheme,
Aburii îi toarce-n fir de ploaie,
Gheața sub suflarea lui se-nmoaie,
Spinii verzi îi vîntură-n gunoaie.

Soarele, iubitul, scapără
Ca o platoșe care ne apără.

Lui Petru

de HAIDU ZOLTAN

Mă întrebi, copilul meu plăpînd,
Cum să te porți, cum oare?
N-aș vrea să-nfrîziu i îți răspund
Acum la întrebare.

Vezi, trist e cerul uneori
Vin norii să-l apese.
Cu bolta verii fără nori,
Să fii curat și vesel.

Vezi, apa-i tulbure sub punți,
Murdară, cîteodată
Tu fii ca un izvor din munți,
Perechea lui curată.

Sînt pete-n soare, însă, vezi, N-am boi să-ți las, doar acest vers
Lumina-i e mai tare, Mi-i testament. Învață,
Lumina pură s-o păstrezi Păstrează acest vers nesters:
În piept cu înfrigurare. Să fii curat în viață.

N. Labiș.

PRIMA CONCEDIERE

de FRANCISC MUNTEANU

Ilustrații: Răduleanu Adriana

Eram în clasa a doua sau a treia primară cînd ne-am mutat în strada Semaforului. Aici, ca de altfel toți care locuiau pe această stradă, o duceam foarte prost. Tata, de meserie cioplitor în lemn, era șomer de vreo patru ani de zile. Ca să nu murim totuși de foame, am vîndut totul din casă. Nu ne-a mai rămas din mobilier decît un pat, două scaune, o masă, un cuier cu patru brațe și o reproducere în alb-negru după o lucrare a lui Michel Angelo : Il Pensieroso.

Îmi amintesc, în zilele cu ploaie, cînd nu puteam ieși din casă, priveam ore întregi reproducerea. Știam la număr cutele togii de la genunchiul „gînditorului", la fel și scobiturile, șapte, ale celor doi stîlpi de marmură care îl încadrau. Uneori, tata, dacă nu era beat, mă lua pe genunchi și atunci îl rugam să-mi deseneze. Parcă-l văd și acum : lua de după urechi un creion lat de dulgher și netezea cu palma foaia de ziar care servea drept față de masă. Desena apăsat, sigur pe sine. La început, grafitul năștea un umăr, pe urmă încă unul, o coapsă, picioare, un cap și omul era gata. Eu rîdeam, dar îl socoteam artist prost pe tata. Asta, pentru că pe strada Semaforului n-am întîlnit niciodată oameni atît de puternici și frumoși cum îi desena el.

Cînd era beat nu desena : se plimba numai prin casă, morocănos, o bătea pe mama, și dacă ne prindea, și pe noi, copiii. În asemenea ocazii, mama ne trimitea la vecini, și noi nu ne întorceam decît după ce se liniștea. Se liniștea însă repede : se așeza la masă, își lăsa capul în palme și plîngea. Hohotea atît de puternic încît scîrțîia scaunul sub el. Uneori mi-era milă de el. Îmi venea să-l mîngîi, să-i sărut mîinile cu care desena atît de frumos. De obicei, a doua zi, își cerea iertare de la mama și-i promitea că o să găsească de lucru. Cînd se întorcea seara fără să fi găsit, rușinat, își ținea capul în pămînt. Mama îl îmbărbăta :

— Nu-i nimic. Ai să găsești mîine...

Cînd nu mai aveam nimic în casă, tata își agăța pe spate o tăbliță de lemn cu inscripția „lemnar" și se ducea în colțul străzii Bhom, unde, cu alții ca el, pictori, fierari, zidari, aștepta norocul care, de obicei, apărea în persoana unei servitoare care îl chema la tăiat lemne sau la alte munci la fel de calificate.

Și noi copiii trebuia să întreprindem ceva ca să putem contribui la întreținerea casei. La școală tot nu ne prea duceam decît iarna, cînd ne era frig și știam sigur că se încălzesc sălile de cursuri. Fiind cel mai mic în familie, slăbuț și nemîncat, a trebuit să-mi aleg o meserie pe măsura puterilor mele. Astfel m-am angajat să însoțesc un cerșetor orb în lungile lui peregrinări prin oraș. Am învățat bine meseria de cerșetor : știam unde și cînd poate pica ceva. Parcurile nu le colindam decît spre seară, cînd apăreau perechile de îndrăgostiți. Ne dădeau bani, dar nu din milă, ci numai ca să nu-i deranjăm. Orbul m-a învățat să nu întind mîna gospodinelor care se duc spre piață, ci numai acelora care se întorceau de la cumpărături : ele de obicei erau mulțumite de tîrguială și, ce era și mai important, aveau mărunțiș. Orbul nu era om prost, deși nu văzuse niciodată lumina soarelui. Se născuse fără vedere, dar trăia într-o lume ciudată, imaginată numai de el. Odată l-am întrebat dacă știe cum arată o biserică.

— Da, mi-a răspuns. Trebuie să fie ca o cameră mare cu tavanul undeva foarte departe.

— Bine, dar dacă ești orb și n-ai văzut niciodată un tavan de unde știi că e departe sau nu ?

— După cum se pierde vocea.

Am intrat imediat într-o biserică, mi-am închis ochii și am rostit cîteva cuvinte cu voce tare. Fără să văd nu mi-aș fi putut da seama de înălțimea bolții. Dar orbul nu aprecia numai înălțimea tavanului, ci și înălți-

mea caselor. Spunea că după sunetul paşilor. Avea auzul atît de fin încît recunoştea şi valoarea monedei.

— Asta a fost un om bun. A dat o monedă galbenă de 5 lei.

— De unde ştii că a fost un om şi nu o femeie ?

— Ascultă. Acum vin dinspre stînga două femei. Ba nu... o femeie şi un copil. N-o să ne dea nimic.

Într-adevăr, femeia cu copilul a trecut pe lîngă noi fără să ne privească măcar.

— De unde ai ştiut că n-o să ne dea nimic ?

— Au tresărit şi au grăbit paşii. Au tresărit cînd m-au văzut şi pentru că nu au vrut să dea au trecut repede ca să fie cît mai departe de mine. Auzi, ...omul care trece acum e om mare, ori gras...

— Un om gras.

— Graşii dau foarte rar. Mult timp m-am gîndit de ce. Aproape doi ani de zile m-am frămîntat. Acum ştiu.

— De ce ?

— Pentru că se apleacă greu. De aceea. Dacă aş sta în picioare mi-ar da şi graşii.

— Atunci de ce nu stai în picioare ?

— Pentru că un cerşetor care stă în picioare cîştigă totdeauna mai puţin decît unul lungit pe trotuar.

Mai tîrziu, cînd am fost totuşi silit să frecventez şcoala, m-am învoit cu cerşetorul să-l conduc numai pînă în centrul oraşului, în faţa catedralei catolice, iar după terminarea cursurilor să-l însoţesc acasă. După masă îl mai scoteam pentru cîteva ore în oraş, dar îndată ce se întuneca trebuia să mă duc să-l iau. Pentru această muncă de călăuză primeam cinci lei. Tot atît costa şi un kilogram de pîine neagră. Toate ar fi fost bune dacă nu s-ar fi stricat timpurile. Bănuţii cădeau tot mai rar în cutiuţa de tinichea a orbului. La început cerşetorul mă bănuia că-l dijmuiesc. De aceea, la sfîrşitul fiecărui drum mă silea să-l urmez în odaia lui unde mă strîngea între genunchi şi mă căuta prin buzunare. Decepţionat că mi le găsea goale îmi scotocea gura cu degetele în speranţa să-şi găsească bănuţii acolo.

Într-o seară, prins de joacă am uitat să mă duc după el. De atunci nu m-a mai chemat niciodată să-l conduc. Cu alte cuvinte asta a fost prima mea concediere.

Șt. O. Iosif

N. DUNĂREANU

Ilustrații: N. Popescu
laureat al Premiului de stat

Cincizeci de ani și mai bine mă leagă amintirea blîndului și duiosului poet Șt. O. Iosif, căci mi-a fost unul dintre cei mai buni prieteni.

Închid ochii și parcă-l văd aievea:

De statură, aproape înalt.

Cu ochi mari, vii, ce păreau că vor să iasă din orbite și să îmbrățișeze o lume întreagă în lumina lor...

Nasul coroiat. Fruntea largă, boltită.

În mers și-n întreaga lui făptură, ceva delicat și plin de resemnare.

Sfios ca o copiliță și blînd ca un mielușel.

Vorbea rar, și-ntotdeauna părea că se gîndește mult la cuvintele ce le întrebuința.

Mai mult, un gînditor închis în el.

De fel, originar din Ardeal...

Tatăl lui, trecînd Carpații, funcționase multă vreme, ca profesor, la Turnu Măgurele.

Ne-am cunoscut prin 1902. Eram împreună cu Mihail Sadoveanu... Într-o zi de vară „În grădina Boulevard". Iosif publicase volumul de poezii „Patriarhale".

— Cînd mai scrii o poezie ca „Eliberații"? m-a întrebat el, întinzîndu-mi mîna.

(Iosif era redactor la revista „Sămănătorul", iar eu făceam versuri pe vremea aceea.)

Vorba lui moale, plină de bunăvoință, parcă-mi dădu aripi... Lui Iosif, poetul meu iubit, îi plăcuse poezia mea!?

Aceasta îmi fu de ajuns ca să încep a mă crede și eu poet.

Peste puțină vreme, însă, m-am lăsat de poezie și-am început a scrie schițe din viața muncitorilor. Schițele mele îi plăceau lui Iosif, și începu să mă îndrăgească...

Cînd veneam acuma de la Tulcea — orașul unde mă stabilisem — mă duceam de-a dreptul la dînsul, ca să-i citesc din lucrările mele.

De obicei, mergeam în vreo grădină din marginea Bucureștiului, unde era lume mai puțină.

Și discuțiile începeau!

Iosif cunoștea vreo patru limbi străine, și-i citea pe toți poeții în original...

Cunoștințele lui mă fermecau.

Cîteodată, pătruns de admirația ce-o aveam pentru el, începeam să declam din poeziile lui.

Îmi plăcuse foarte mult poezia în care descria suferințele celor trei ardeleni, Horia, Cloșca și Crișan, închiși în temniță și condamnați la moarte pentru că luptaseră pentru libertate.

Stau la Bălgrad, trei fîrtați
Stau la închisoare,
Mîine-n zori sînt așteptați
La spînzurătoare...

Iosif mă asculta cu fruntea în palme, cu gîndurile duse în depărtare...

Multe ceasuri am avut prilejul să petrec astfel, în tovărășia lui.

Îmi mai aduc aminte cum, odată, mergînd să ne plimbăm împreună cu dînsul și cu Mihail Sadoveanu prin jurul Bucureștiului, am nimerit la o școală primară, unde se dădea serbarea școlară de sfîrșit de an.

Am intrat înăuntru și ne-am pierdut în mulțime... Mare ne-a fost mirarea cînd pe mica scenă improvizată apăru un băiețel vioi, și cu glas răspicat începu să recite poezia „Furtuna".

„A revenit albastrul Mai,
Flori în grădină, flori pe plai,
Și flori la pălărie!"

Cu toate că voiram să trecem neobservați, învățătorul ne observă, veni spre noi și ne pofti să luăm loc pe scaune...

Atîta a fost de ajuns. În urmă, aflînd de numele lui Iosif și Sadoveanu, se făcu o mișcare cu totul neașteptată... În mulțimea celor de față, dar mai ales în mulțimea copiilor, care, luînd toate florile aduse la serbare, le oferiră celor doi scriitori, Iosif și Sadoveanu...

Am avut și altădată prilejul să văd cît de mult iubea tineretul pe Șt. O. Iosif.

Venisem de la Tulcea, și împreună cu Iosif, porniram ca să cinăm la restaurantul Durie.

Ne retraserăm într-o cameră, ceva mai în fund, ca să fim cît mai departe de mulțime.

Pe cînd ospătarul ne rînduia tacîmurile, în local se ivi o ceată de tineri, veseli, zglobii, cu garoafe roșii la butonieră și pătrunseră drept în camera noastră.

A fost de ajuns ca unul dintre ei — erau studenți și veneau de la Universitate, de la examen — să-l cunoască pe Iosif, ca tot grupul apoi să se scoale în picioare și să-l ovaționeze pe gingașul poet, iar toate florile de pe pieptul lor să-i fie înmînate dînsului, într-un buchet...

Dar dacă copiii și tineretul universitar știau să-i prețuiască opera, nu tot la fel se purtase societatea burghezo-moșierească cu dînsul...

Lăsat să trăiască din profitul operelor lui, care de fapt nu-i aduceau nimic, căci pe atunci nu erau edituri de stat care să prețuiască opera scriitorilor, ci numai cîțiva editori particulari..., scriitorul rămînea, de multe ori, să n-aibă ce mînca.

Și Iosif nu rareori a fost în situația aceasta...

Într-un timp, după cît îmi aduc aminte, marele Caragiale, care și el nu prea o ducea bine, știu că-l luase ca secretar, adică să-i transcrie și să-i scrie operele, pe care el i le dicta...

Iar marele pictor Grigorescu, tot ca să-l ajute de cîte ori deschidea o expoziție, îl chema la dînsul, dîndu-i diferite însărcinări.

Așa a trăit Șt. O. Iosif mulți ani din viața lui, alergînd de la o ușă la alta pentru ca să-și ție zilele.

Într-un timp, cu mare greutate, căpătă slujba de supraveghetor, la muzeul „Aman".

Dar și de aici fu repede alungat, pe vreme de iarnă. Și bietul Iosif, îmbrăcat într-un pardesiu de vară, fu nevoit să alerge multă vreme pe la ușile celor mari, ca să capete o slujbuliță.

Cu mare greutate, într-un tîrziu, obținu un post la biblioteca centrală.

Se părea că Iosif e mulțumit că va putea scrie în pace.

Lipsurile, suferințele îndurate în anii tinereții, umilințele, cum și o boală necruțătoare, rodeau, însă, organismul lui atît de plăpînd...

Ne-am întîlnit pentru ultima oară la Tulcea.

Venise în orașul dunărean cu alți scriitori la o șezătoare literară, după invitația celui ce scrie rîndurile acestea. După serbare, ne-am preumblat lungă vreme, pe malul Dunării, prin port.

Era noapte, și felinarele își trimiteau fîșii de lumină gălbuie, roșiatică, pe undele apei. Umbrele șleapurilor se desenau prin lumina slabă; părea Dunărea că șoptește ceva tainic, ca o poveste din acele vremuri îndepărtate.

Iosif era încîntat, și-mi promise că-n toamnă va veni la mine, la Tulcea, să colindăm cîtăva vreme prin Deltă.

Dar n-a mai venit...

Aceasta a fost ultima noastră întrevedere, căci în vara anului 1913 și-a dat sfîrșitul, ros de boală, în urma unei crize, pe un pat de spital.

N-am avut putința să-i urmez coșciugul pînă la mormînt. De cîte ori am prilejul, însă, să mă duc la mormîntul lui, la cimitirul Belu, și mă opresc în fața pietrei, pe care i-au ridicat-o pe groapă scriitorii, mă descopăr pios și, fără voie, lacrimi îmi inundă ochii...

Sub lespedea greoaie nu doarme numai poetul iubit, ci și fiica lui CORINA, ucisă mișelește de-o bombă azvîrlită de germani, din avion, în vara anului 1916, pe vremea celui dintîi război mondial.

Acei dintre vizitatori care se vor duce să vadă mormîntul poetului vor vedea și chipul Corinei, sculptat în piatră, și căreia tatăl ei i-a dedicat una dintre cele mai gingașe poezii ale literaturii romîne:

Hai, odor, hai, păsărică,
Dormi, o, dormi fără de frică...

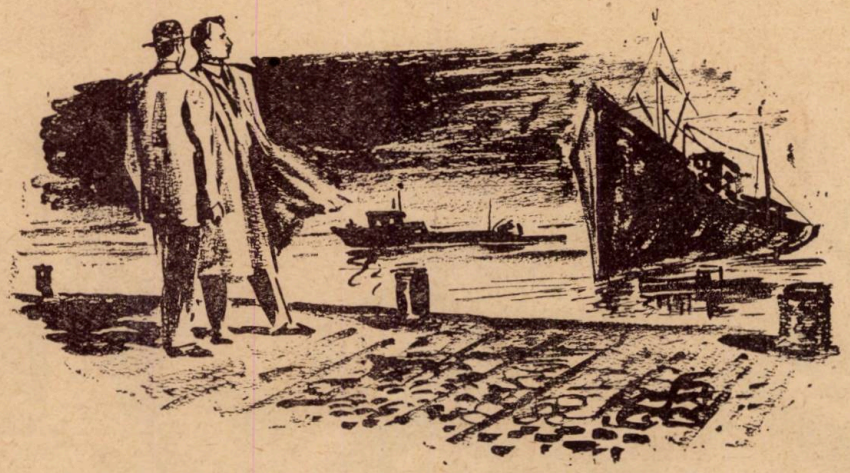

DIN POEZIILE LUI ȘT. O. IOSIF

SURORILE

Acolo, noaptea se zărește
Lumină pînă dinspre zori,
Și toată casa auește,
Acolo cîntă trei surori!

Lucrează-ntr-una la dantele,
Pe deget firul răsucind,
Și se îndeamnă în de ele
Cînd gîndurile le cuprind.

Ah! migăli-veți toată viața
Dantele pentru cei bogați?
Abia vi se plătește ața
Pe care voi o cumpărați!

CÎMPIEI

Ca ciocîrliei, ce-n văzduhuri,
Spre soare ciripind, se pierde,
Tot astfel sufletul îmi crește
Cînd te revăd cîmpie verde!...

În sfînta ta singurătate
De cîte ori n-am rătăcit,
Și-am adormit în iarba-ți 'naltă
Sub cerul tău nemărginit!...

REVEDERE

De la fereastră, din vagon,
Văd satul alb sclipind în zare...
Un șuier lung... Tresar mișcat...
Simt inima bătîndu-mi tare.

Văd poarta țărnii... Turnul vechi...
O casă... două... toate ninse!
Și gara... lume... Uite-ai mei!
M-așteaptă toți cu brațe-ntinse...

E mult de cînd nu ne-am văzut,
E-atîta haz și bucurie!
Doar numai frățiorul mic
Se uită lung: nu mai mă știe...

În ochii lui naivi și mari
Citesc un gînd, o dulce teamă...
Și parc-ar vrea să-ntrebe-ncet:
Cine-i urîtul ăsta, mamă?...

Al patrulea tacîm

de GICA IUTEŞ

Ilustraţii: Negrea

În odăiţă e cald şi miroase a mere coapte. Răducu a ascuns două mere roşii după sobă. De căldură merele s-au zbîrcit şi s-au turtit ca nişte smochine.

Cînd mama a dat peste ele şi a vrut să le ducă de-acolo, Răducu s-a opus cu străşnicie, zicînd că el a pus anume merele după sobă. Ca să se încălzească! Pentru drumeţi îngheţaţi! Pentru tăticu şi pentru Moş Gerilă, care or să-i aducă lui un cal alb cu frîu şi cu şa adevărată. Mama a fost nevoită să pună cele două mere zbîrcite ca vai de ele pe-o farfurie deoparte la mare cinste pe bufet, lîngă cozonacul cald şi lîngă plăcintă, nu de alta, dar grăsunul ăsta mititel nu are mai multă minte decît o gămălie de ac.

— Ce ţi-i şi cu copiii ăştia mici! Pentru dînşii viaţa-i poveste şi povestea e viaţă, oftează Steluţa pe coridorul rece, dar pe urmă îşi ţine răsuflarea şi trage cu urechea spre odaie... Nu, n-a auzit-o! Glasul mamei se aude încet ca un murmur. Pesemne că-i spune iar povestea cu albă ca zăpada, să-l adoarmă... Altfel, cum ar putea să-i pregătească aievea povestea cealaltă cu Moş Gerilă?

— Eu mă duc la gară, Răducule, mă duc să aflu la ce oră vine Moş Gerilă.

— Şi tăticu! ţipase el bucuros.

— Şi tăticu! încuviinţase Steluţa, neîndrăznind însă să privească în ochii mamei, ca să nu se dea de gol. Îşi îmbrăcase în adevăr paltonul, îşi pusese căciuliţa. Şi cum Răducu îi adusese şi şoşonii, nu avusese încotro şi-i încălţase.

Acum şedea în coridorul rece şi împodobea bradul. Anul trecut îl împodobise împreună cu tata. Era un brad mult mai înalt. El îi pusese în vîrf un glob cu muchii de sticlă, care scînteiau la lumină în toate culorile. Dar globul se spărsese, şi Steluţa înlocuise globul cu un Moş Gerilă de carton cu barbă şi mustăţi de vată. Fata prinsese încă nouă globuri, fiecare de altă culoare pe altă creangă, agăţase merele şi smochinele, purceluşii de zahăr şi coşuleţele de hîrtie la care lucrase toată săptămîna. Anul trecut, privind pomul încărcat cu dulciuri şi podoabe, îşi aducea aminte că jucase de bucurie. Acum îl privea, şi o nelinişte adîncă o răscolea şi o mistuia, împingînd-o mereu spre uşa odăii, gata să-i strige mamei:

— Mamă, tata a spus să-l aşteptăm...

Dar îndoiala îi pecetluia buzele, şi inima i se strîngea la gîndul că el n-o să vie.

Steluţa oftă din nou potrivind pe crengile de jos lănţugul de hîrtie argintie şi şopti cu tărie: o să vie! Şi încrezătoare intră în odaie, cu taina încă o dată ascunsă de nerăbdătoare şi fierbinte speranţă...

Dar în odaie rămase locului. Micul candelabru cu

franjuri de sticlă arunca în încăpere o lumină vie și strălucitoare. Pe divan, mama adormise lîngă Răducu. Coada i se desprinsese din agrafă și i se încolăcea pe pernă și pe fruntea netedă cu o buclă neagră și strălucitoare. Răducu dormea ghemuit în brațele ei și sugea degetul prin somn...

— A adormit, șopti fata... și aruncă o privire spre ceasul rotund de pe bufet. Era 11 fără un sfert. Mai era timp. Aprinse lampa de noapte, stingînd becul cel mare. Să n-o bată lumina la ochi, gîndi ea despre maică-sa și-și aminti de ce e atît de obosită.

Avea și mama o taină... O taină pe care Steluța o aflase! Noaptea trecută se trezise brusc și o văzuse cosînd.

— Ce coși?

Mama ascunsese repede lucrul și venise lîngă patul ei.

— Hai dormi... Mi-am aranjat un guler la o bluză.

Dimineața Steluța descoperise sub rufe în dulap un pachet învelit în hîrtie subțire... Înăuntru era mult visata ei rochie roșie. Cu guler și manșete albe de pichet. Jos, în dulap, era căluțul pentru Răducu.

Fiecare cu taina lui... zîmbi fata cu înțelepciune și descoperi abia atunci că are picioarele și mîinile înghețate.

Își scoase pantofii și voi să meargă la sobă, dar, trecînd pe lîngă masa orînduită ca de sărbătoare, rămase locului împietrită. Inima începu să-i bată nebunește. Mama pusese patru tacîmuri. De cîteva luni, la masa lor erau numai trei tacîmuri. Și acum, în seara aceasta, erau patru... Uite patru farfurii, patru furculițe și cuțite, patru pahare și patru crenguțe de brad... Și lîngă cel de-al patrulea tacîm, farfurioara cu cele două mere smochinite...

Și ea-l așteaptă! își șopti ea. O spaimă grea puse stăpînire pe dînsa...

Dacă totuși el nu va veni? Se lipi tremurînd de teracota caldă... Dă doamne să vină! Se rugă ea copilărește închizînd ochii... Dar închizînd ochii, revăzu chipul alb și bucălat al femeii aceleia. Cu părul ei tuns scurt și încrețit în inele, cu cerceii ei lungi și tremurători, care aruncau scîntei roșii la fiece mișcare. Chipul acesta pe care-l ura, pentru mama ei, i se întipărise atît de bine în minte.

O putere tainică o abătea din drumul de la școală spre casă, către geamul luminat al tutungeriei din centru. Suferind, o privea cu ochi aprinși, cum șade îndărătul tejghelei ei acoperite de reclame de țigări și reviste ilustrate. Îi urmărea fiecare mișcare a mîinilor ei grase cu unghii lungi și roșii. Mîinile acestea alegeau din rafturi pachete de țigări ori numărau bani, dar Steluței i se părea că fac niște mișcări ciudate de vrăjitoare rea, care și-a luat un chip frumos de zînă numai să înșele oamenii. Să-l înșele pe tatăl ei, să-l vrăjească atît de rău încît să-i părăsească pe ei trei... Ședea acolo vreme îndelungată, pînă ce izbucnea în plîns. Atunci alerga spre casă, unde mama o mustra pentru întîrziere. Privea atunci țintă la fața netedă a

mamei, la părul ei negru și strălucitor, despărțit de firul drept al cărării, și fără să vrea repeta întrebarea împărătesei celei rele și invidioase din povestea cu albă ca zăpada... Cine-i mai frumoasă, ea sau mama mea? Neliniștită de privirea ei, mama îi punea mîna pe frunte să vadă dacă nu cumva fetița ei nu are fierbințeli... Și ce mîndră era fetița de mama ei. Poate că alta ar fi plîns de ciudă, poate că s-ar fi rugat...

Dar mama avea o vorbă:

„Nu cerși ceea ce ți se cuvine!"

Dar de ce pusese ea acum al patrulea tacîm? Va veni el oare? se întrebă Steluța... El singur îi spusese că va veni.

Ieri seară ea trecuse ca de obicei pe la tutungerie. Ușa se deschidea și se închidea mereu. Oamenii intrau și ieșeau cu țigările și ziarele lor proaspăt cumpărate, trecînd nepăsători pe lîngă fetița zgribulită lîngă fereastră, în drum.

Un om necunoscut era înăuntru, pe scaunul pe care uneori ședea tata. Pesemne că străinul spunea niște lucruri foarte vesele de vreme ce ea își apleca mereu capul cîrlionțat către omul acela, izbucnind din cînd în cînd în hohote de rîs... Cerceii ei roșii se clătinau ca bătuți de vînt.

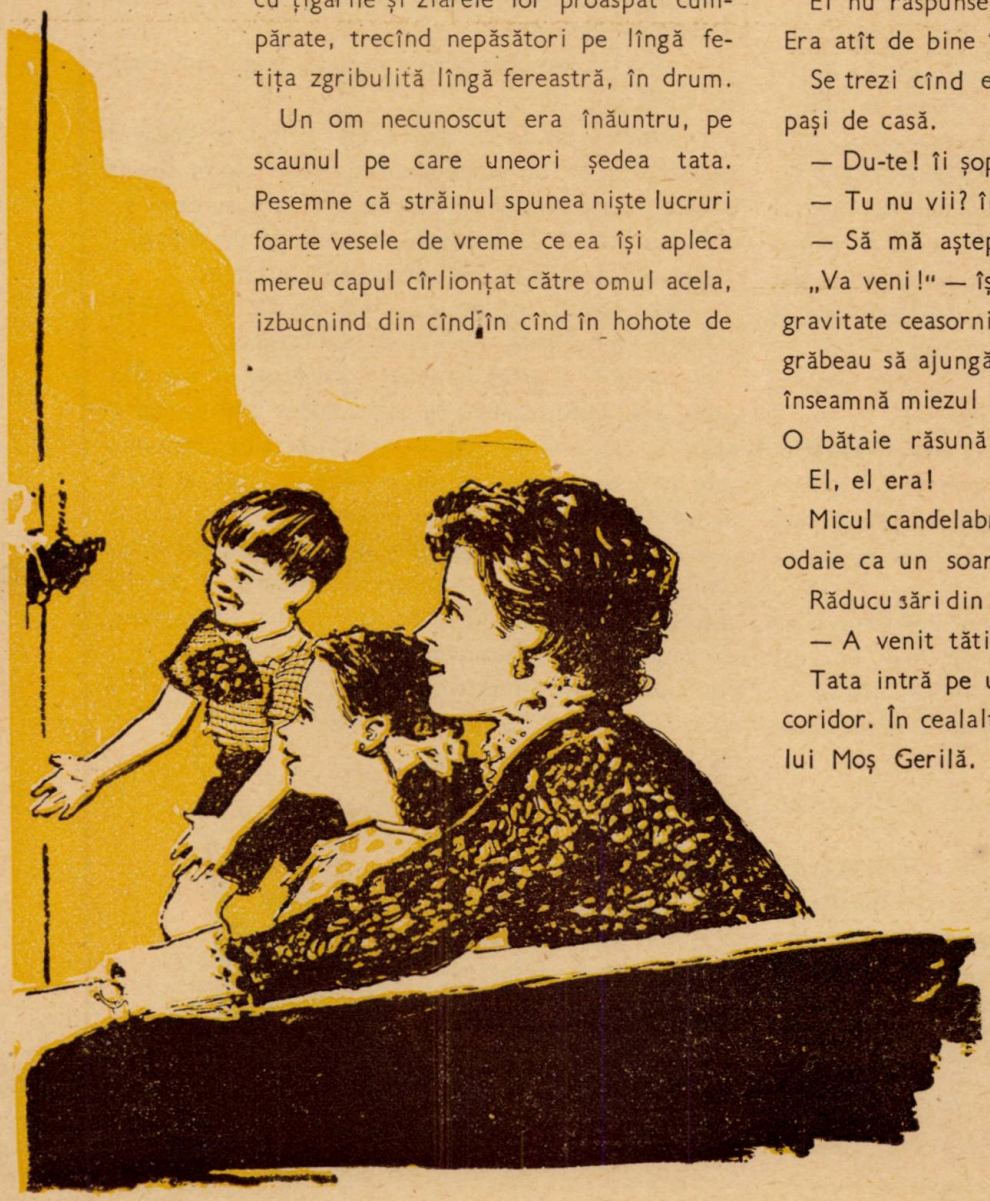

Deodată Steluța auzi un glas care-o făcu să încremenească.

— Ce faci aici?

Era tata... El o luă mai mult pe sus și-o duse de acolo, pe strada întunecată. Steluței i se făcuse frică și începuse să plîngă. Dar tata o luă atunci în brațe, călcînd cu pași atît de repezi și apăsați, că Steluței i se păruse că el fugea cu dînsa cît mai departe de fereastra prin care privise cu cîteva clipe mai înainte.

Steluța se ghemuise la pieptul lui puternic și cald și, lipindu-și deodată obrazul de obrazul lui aspru, șopti fără nici o teamă, ca atunci cînd el era al lor:

— Tăticul meu!

El nu răspunse, dar o strînse mai tare la piept. Era atît de bine în brațele tatei.

Se trezi cînd el o lăsă jos pe strada lor, la cîțiva pași de casă.

— Du-te! îi șoptise. Te-o fi așteptînd mama.

— Tu nu vii? îl întrebase ea atunci sfioasă.

— Să mă așteptați mîine seară!

„Va veni!" — își spuse Steluța în gînd... Și privi cu gravitate ceasornicul rotund, ale cărui arătătoare se grăbeau să ajungă amîndouă deodată la cifra 12, care înseamnă miezul nopții. Pe scară se auziră niște pași. O bătaie răsună în ușă...

El, el era!

Micul candelabru cu țurțuri de sticlă străluci în odaie ca un soare...

Răducu sări din somn și scoase un țipăt de bucurie:

— A venit tăticu! Tăticul nostru.

Tata intră pe ușă, aducînd bradul împodobit din coridor. În cealaltă mînă avea pesemne însăși tolba lui Moș Gerilă. Căci din ea scoase calul cel alb pentru Răducu, încă o rochiță roșie pentru Steluța și un șal alb de lînă moale și pufoasă pentru mama.

Și pășind încet, cu sfială parcă, el singur i l așeză pe umeri.

Și cît de bine îi venea mamei șalul acesta alb și pufos, ca o zăpadă ninsă atunci de sus, din înaltul cerului...

DE CE SÎNT SUPĂRAT pe UNCHIUL MEU

de AL. OVIDIU ZOTTA Ilustrații: Puiu Manu

Îl întîlnesc de multe ori pe unchiul meu Silvestru și întotdeauna am, cînd îl văd, o strîngere de inimă. Iar dacă dau ochii cu dînsul în preajma Anului Nou, devin de-a dreptul trist. Se întîmplă chiar să-l urăsc în clipa aceea. Dacă l-ați cunoaște puțin pe unchiul Silvestru v-ar mira această ciudățenie a mea, pentru că de fapt e un om glumeț, deschis și de multe ori inteligent. Dar dacă l-ați cunoaște bine, așa cum îl cunosc eu, din copilărie, m-ați înțelege.

Totul s-a petrecut demult, tare demult, într-o noapte de Anul Nou.

Cu puțin înainte de miezul nopții, mama mi-a șoptit:

— Știi, are să vie Moș Gerilă. Îl așteptăm din clipă în clipă. Vezi, să fii cuminte, altminteri nu capeți nici un dar. Ba, dacă te află neastîmpărat, se supără și nici nu mai intră la noi...

Dacă am fost ori nu cuminte, nu mai știu. Dar Moș Gerilă nu ne-a ocolit. A intrat înalt pe ușă, îmbrăcat într-o mantie roșie, mîngîindu-și barba cu o mînă în timp ce cu cealaltă sprijinea un cogeamite sac aburcat în spinare:

— Bună seara și la mulți ani! Aveți pe-aici vreun copil cuminte? Cine e?

— Eu...am bîiguit, neîndrăznind să-l privesc în ochi.

— Da — da — da... a cumpănit Moș Gerilă. Parcă nu-mi vine să cred... Spiridușul acesta (scoase din sac un pitic de porțelan și-l duse la ureche) îmi spune că nu-i chiar așa. Cică mata ai fi spart nu știu ce geam la vecin. Cică ai fi legat de coada lui Grivei o cutie de conserve. Adevărat?

—A... adevărat, am șoptit, gata să plîng.

—Ei, nu te posomorî! m-a liniștit Moș Gerilă. Ia stai, poate că Spiridușul îmi mai spune ceva. Cică mata aduci nu știu ce fel de tîrguieli de la piață pînă acasă în fiecare dimineață. Cică spargi cu plăcere lemne cînd te roagă mama. Adevărat?

— Adevărat! am strigat eu cu toată gura, de-abia acum îndrăznind să cercetez chipul blînd al moșneagului.

— Atunci, să-ți dăruim un picior de iepure șchiop, o coadă de urs, un fulg de pește și altele pe care băiatul le dorește!

— Ursul n-are coadă, peștii nu au fulgi! am sărit eu vesel.

— Atunci, ce să-ți dau?! s-a arătat moșneagul necăjit. Of, of, of, poate te-oi mulțumi c-o mașinuță ca asta, c-o trîmbiță de carton, c-o carte cu poze și, dacă nu ți-o fi cu supărare, c-o minge de fotbal...

Ce supărare? Eram mai mult decît bucuros.

— Moș Gerilă, mulțumesc, Moș Gerilă! am strigat, copleșit de bucurie, de glumă, de farmec.

Moșneagul a prins să rîdă satisfăcut și s-a dat către ușă. Puteam jura în clipa aceea că-l așteaptă afară o caleașcă de cleștar, trasă de albi armăsari, care de care mai focos, cu nimica mai prejos decît al lui Făt-Frumos! Dar, pe neașteptate, Moș Gerilă a început să hohotească de-a dreptul, bătîndu-se cu mîinile pe burtă. Și-n clipa următoare a zvîrlit mantia de pe umeri, și-a dezlipit barba, sprîncenele de vată... și a rămas în fața mea unchiul Silvestru, rîzînd cu poftă și făcîndu-mi șiret cu ochiul. Vraja era ruptă.

Nu mai țin bine minte ce s-a întîmplat în acea clipă cu mine. Știu doar că m-am posomorît pe loc și am fugit în altă cameră, de unde n-am vrut să mai ies pînă a doua zi. Bănuiesc că am și plîns.

De atunci nu-l mai pot suferi pe unchiul meu cel cumsecade.

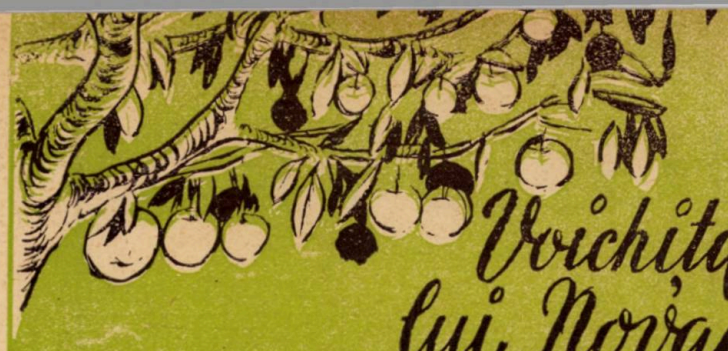

Voichița lui Novac

Turcii au răpit-o și de-atunci
A trecut un veac și-încă un veac
Și au dus-o-n Țarigrad mai prunci.
Pe Voichița, fata lui Novac.

Când s-a stins tînguitoare raza
Ochilor ei verzi, îmi amintesc.
Sălbile și-a aruncat viteaza
Peste creanga unui măr domnesc.

Și de-atunci, prin fulgere și stele
De un veac și încă de un veac.
Cresc în ramuri, aurii și grele
Sălbile Voichitei lui Novac.

Lacrimile lunii

În fiecare toamnă plînge luna
Și lacrima-i, ca raza tremurată
Curge-n ciorchinii cruzi, întotdeauna
Și lacrimile ei îmbată.

Ea plînge vara ce-a trecut, ușoară.
Pe Făt Frumos care-a uitat-o poate
Și nu-i apare ca odinioară
Sub bolțile cerești palate.

Și luna plînge, lacrimi de argint.
În fiecare toamnă plînge luna,
În boabele de struguri, gîndind
Că va gusta și Făt Frumos dintr-u

POEZII
DE
GH. TOMOZEI

Curcubeul

După nouă ani fără zăbavă
După ce-a ucis temutul zmeu
Făt Frumos a aruncat în slavă,
Paloșu-i în chip de curcubeu.

Auriu, ca genele Ilenii
Negru-i precum fierul în adînc,
Ruginiu ca florile poienii,
Verde precum apele ce plîng.

Fîntîna și cocostîrcul

Vezi pasărea pășind în iaz, prin smîrc
Cărei-a spune-n poză cocostîrc?
Era al lui tot lacul, toată zarea,
Dar el voia să bea toată marea...

Fiindcă-a fost nemulțumit, o mină,
L-a preschimbat în cumpeni de fîntînă
Și își coboară pliscul lui rotund
Doar către apa verde din afund

GAZETA NOASTRĂ

APARE LUNAR

Din activitatea CERCURILOR

CU „PRINȚESA MOFTUROASĂ" LA TEATRUL NAȚIONAL

Cercul artistic al claselor a III-a și a IV-a de la Șc. mixtă nr. 19 din București a hotărît să dea o serbare pentru a strînge fonduri din care să paveze curtea școlii. Pe scena Teatrului național „I. L. Caragiale" sala Studio, ei au prezentat piesa „Prințesa moțuroasă" — în trei tablouri, cu muzică și balet — de Maria Rovan.

Iată trei doctori buclucași într-un moment comic.

Cercul tinerilor grădinari de la Casa pionierilor din Suceava a semănat în anul acesta pe un lot destelenit șapte cuiburi cu cartofi. Recolta a fost foarte bogată, datorită îngrijirii atente: 62 kg din 7 cartofi!

Bănulescu Ada și Gavrilescu Ionică de la Casa pionierilor din Roman se îngrijesc ca la cantina păsărilor să nu lipsească hrană.

ȘTIRI DIVERSE

Zalman Silvia de la Școala elementară nr. 2, din Huși are mama croitoreasă. După ce-și termină lecțiile, Silvia îi ajută mamei la călcat. Și pentru că-i place foarte mult să-nvețe și ea croitoria, croiește rochii păpușii, iar mama controlează dacă au fost bine executate.

*

De curînd, în Școala medie militară „D. Cantemir" din Breaza, a luat ființă un colectiv artistic format din 200 elevi. Acesta-i împărțit în patru secții: teatru, coruri, dansuri, recitări. Fiecare dintre aceste secții este condusă de către ofițeri și profesori specializați în domeniul respectiv.

*

Nu de mult pentru Cristea Georgeta, Ilcenco Mihai și Orășanu Ana din clasa a III-a, a Școlii elementare nr. 53 din București, a fost o mare sărbătoare. Ei au fost primiți în organizația de pionieri. Cu acest prilej detașamentul a pregătit un program artistic compus din recitări și cîntece la care au fost invitați și părinții.

creația cititorilor

Amintiri din vară

În pădure, pe cărare,
Merge-n frunte cîrdul mare
De sticleți și pițigoi,
Cîte unul, cîte doi.

Iepuri sprinteni, vulpi roșcate,
Sar, se joacă, tumbe fac.
Mierle vesele și vrăbii
Cîntă-ntr-una prin copac.

Trilurile lin răsună
Ca o coardă ce vibrează
În pădurea de aramă,
Nimeni nu mai stă de pază.

Toți sînt veseli, se distrează
La izvorul de sub stîncă,
Iar pădurea priveghează
Bucuria lor adîncă.

Volchița Biriș
cl. a V-a
Școala medie-mixtă Blaj

SCRIU CORESPONDENȚII ne scriu corespondenții NE SCRIU CORESPONDENȚII

Ajutorii meșterilor

La noi în sat, pe locul căminului vechi, care se afla într-un grajd părăsit, a început construcția unui nou cămin. Oamenii au ajutat mult meșterilor. Într-o după-masă toată clasa noastră, împreună cu tov. dirigintă, a cărat cărămidă cu tărgile. În orele de cerc sportiv am mers toți pionierii romîni și maghiari și am curățat molozul care a rămas de la zidurile căminului vechi.

La inaugurarea căminului, noi vom da o serbare.

Leancă Virgil, clasa a VII-a,
com. Araci, raionul Stalin,
regiunea Stalin

Crescătoria TINERILOR ZOOLOGI

Tinerii zoologi din școala noastră au început să construiască o crescătorie de păsări. Gardul din față al crescătoriei a fost construit din sîrmă împletită, iar gardurile laterale și cel din spate au fost construite din scînduri.

Ca inginer-șef al „șantierului" am avut pe tovarășul profesor de științele naturale, Jurchescu Marin.

Crescătoria are peste 30 de pui. Cele mai bune rase au fost aduse de Micicoi Marioara și Ruja Efta.

Boldea Florin, cl. a VII-a —
Bozovici — reg. Timișoara

O adunare fulger

Într-o zi era de serviciu colegul nostru Kremer Solomon. Sunase recreația și el a poftit pe copii afară. Un grup de băieți a rămas pe sală. Ei discutau foarte aprins. Pe aceștia Kremer i-a trecut cu vederea, dar nu s-a lăsat cu una, cu două, cînd a fost vorba de o fată, de Mendel Simelia.

Fata i-a spus că-i este frig, că-i răcită, dar Kremer a luat-o la bătaie.

Revoltați, noi am convocat o adunare fulger la care am poftit și pe tov. diriginte. După ce l-am criticat serios am hotărît să aducem la cunoștință și părinților lui purtarea nedemnă.

Jurebic Dan
col. de conducere al unității
Șc. nr. 5 Bacău

Gata pentru MUNCĂ și APĂRARE

De curînd clasa noastră a dat probele de trecere la F.G.M.A. Astfel la gimnastica, după ce ne-am pregătit minuțios de la începutul anului, toți elevii au luat proba.

Ionescu Mihai, cl. a V-a, Șc. nr. 5
mixtă
Focșani

SCRIU CORESPONDENȚII ne scriu corespondenții NE SCRIU CORESPONDENȚII

Să ne împrietenim

Dragă Revistă,

Mă adresez dv., fiindcă vreau să corespondez cu un băiat sau o fată din Romînia.

Sînt în clasa a VIII-a şi aş dori ca prietenul meu să fie dintr-un sat şi de-o vîrstă cu mine. Aş bucura să-mi scrie în limba germană sau rusă.

Am aflat cu bucurie despre realizările din celelalte ţări şi citesc multe povestiri de călătorie şi aventuri pe care le împrumut de la bibliotecile publice foarte numeroase la noi. Am însă şi eu o bibliotecă personală.

Vă rog să întrebaţi pe cel ce-mi va scrie dacă îi place să colecţioneze mărci căci eu sînt filatelist. In colecţia mea am şi două mărci romîneşti.

Vă salută pionierul Heidrun Schwartz Ramsla o / Weimer Thüringen D.D.R.

Dragă tovarăşe,

Eu trăiesc în oraşul Novosibirsk. Dacă această scrisoare va ajunge la tine, haide să ne împrietenim.

Adresa mea este: U.R.S.S., or. Novosibirsk, str. Eniseiskaia nr. 50 Mokivaia Alla.

Dragă prietene,

Cu toate că ne cunoaştem prea puţin, am îndrăznit să-ţi scriu o scrisoare mică. Aş vrea să-ţi spun ceva despre mine şi despre viaţa mea.

Eu sînt în clasa a VI-a şi am 13 ani; învăţ bine. Am părinţi, doi fraţi şi o soră. La noi este foarte frumos. Sînt lacuri în care vara ne scăldăm, şi iarna ne dăm cu schiurile de pe deal.

Data viitoare îţi voi scrie mai mult. Aş vrea mult să leg corespondenţă cu tine şi cu colegii tăi.

Te salut pe tine, pe părinţii tăi şi pe colegii tăi. Prietenul tău din Polonia, care te iubeşte.

Wacek Rowinschi — sat Trzcianka 143 — poşta Branszczyk, jud. Wyszkow, voievodat Warszawa.

UMOR

In clasa a VII-a a Şcolii medii mixte clasice nr. 24, mulţi dintre elevi obişnuiesc să sufle

RĂVAŞE

Florin Iordăchescu

Că eşti un leneş, că nu-nveţi,
Mulţi te bîrfesc dar n-au dreptate:
Şi tu iei 5 ca alţi băieţi
Atîta doar că-l iei în rate.

Moş Gerilă de-Anul Nou
Ţi-a adus un bun stilou:
Nimerit dar pentru tine...
El măcar să scrie bine.

Să promovezi nu faci efort,
Visezi motocicletă frate:
La şcoală, ca la Pronosport
Tu mergi la 0 rezultate.

DIN ALTE ŢĂRI

O HARTĂ DE DIMENSIUNI NEOBIŞNUITE.

Eleva Kalinka Părvanova de la Şcoala „Hristo Botev", din satul Sräklevo (Rusenska), anunţă următoarele:

In curtea şcolii am construit o hartă a Bulgariei, de dimensiuni neobişnuite — lungă de 100 m şi lată de 60 m. In locurile pe unde curg rîurile s-au instalat ţevi cu robinete. Albiile rîurilor au fost cimentate şi lăsăm să curgă apa. Acum facem case de lemn, ca să le punem în localităţile populate.

PENTRU MUNCA NOASTRĂ

Liuba Rodionova, de la Şcoala nr. 10 din oraşul Vladimir, scrie:

Noi am adunat 6 tone de metal vechi şi tot felul de maculatură. Pentru munca noastră şcoala ne-a premiat; ni s-a dat 1.300 ruble. Cu aceşti bani vom cumpăra instrumente muzicale pentru orchestra noastră de la şcoală, precum şi utilaj sportiv.

Iar acum adunăm fier vechi, pe care-l vom vinde, ca să putem organiza un pom de iarnă frumos.

4. COLIVII, 5 COTEŢE ŞI INCĂ MULTE ALTELE...

Eugeniusz Lipka, elev în clasa a IV-a a Şcolii elementare din Kozlach scrie:

In jurul casei se învîrt o mulţime de piţigoi. Astă-vară am adunat pentru ei 10 kg cereale, 20 kg grăunţe, 15 kg trifoi. Am pregătit 4 colivii şi 5 cotete pentru iepuri. Cînd prima zăpadă va acoperi cîmpia, prietenii mei vor veni să se hrănească.

In vacanţă am prins o ciocănitoare cu aripa ruptă. Am adus-o acasă şi am bandajat-o. Astăzi ciocănitoarea locuieşte în livadă. Cînd zvîrl grăunţe şi fluier, ciocănitoarea vine îndată şi se aşază în palma mea.

IN AJUTORUL PRIETENILOR!

De marţi dimineaţa telefonul nostru n-a încetat nici o clipă. Telefonau copiii, pionierii, instructorii, profesorii şi părinţii. Toţi doreau să-şi ajute prietenii din Republica Populară Ungară: „In cel mai scurt timp vom organiza o colectă de îmbrăcăminte, hîrtie, materiale vechi; vom organiza brigăzi de colectat. Tot ce vom strînge vrem să trimitem copiilor din Ungaria. Vrem să-i ajutăm, ca să-şi reconstruiască şcolile distruse, parcelele, terenurile de sport, pentru ca să-şi poată cumpăra noi rechizite pentru cabinetele lor şcolare".

Astfel de angajamente au fost luate de Şcoala elementară din Beroun, Koprivnice şi din Kutne Hary. Pionierii din regiunea Vyşehrad doresc ca din banii strînşi de ei să se construiască o nouă şcoală maghiară.

ÎN FRANŢA...

La Paris, bande huliganice au atacat sediile Partidului Comunist Francez şi redacţiile ziarelor progresiste.

Muncitori, intelectuali, mici slujbaşi, pensionari, studenţi şi ucenici, trimit o dată cu scrisori, care exprimă hotărîrea lor de a lupta contra fascismului, şi modeste sume de bani pentru repararea sediilor avariate, pentru sprijinirea familiilor celor căzuţi.

Ziarul Partidului Comunist Francez, L'Humanité, a reprodus o emoţionantă misivă adresată din Vichy venerabilului fruntaş comunist Marcel Cachin. Reproducem această misivă:

„Scumpe mare tovarăş. Am 9 ani. M-am născut, ca şi tine, la 20 septembrie. Sînt un mic difuzor voluntar al ziarului L'Humanité, deoarece o ajut pe mămica să vîndă acest ziar, precum şi revista «Vaillant». Am fost la serbarea dată de «L'Humanité» şi mi-a plăcut foarte mult. In puşculiţa mea am ceva bani. Am citit în ziar că s a dat foc casei partidului. Mămica mi-a explicat de ce. Eu sînt prea mic; nu pot să mă bat ca să te apăr, dar vă trimit cinci sute de franci ca să reparaţi casa partidului şi te sărut mult".

Scrisoarea este semnată: Bernard Debort, Calea Président Doumer, numărul 51 bis — Vichy.

De 1000

de OCTAV PANCU-IAȘI

Ilustrații: Dăscălescu

...Se împlinesc două săptămîni de atunci. Era într-o după-amiază. Citeam o carte, nu-mi mai aduc aminte ce, dar știu că nu mă prea încînta, deoarece la fiecare rînd îmi ridicam privirea spre samovarul în care fierbea, țiuind ca un greiere, apa pentru ceai.

La toate mă puteam aștepta în clipele acelea : cartea să devină mai interesantă ; să nu mai știu unde mi-a spus soția că se află zaharnița ; neîndemînatic cum sînt, turnînd ceaiul clocotit să sparg paharul — dar că voi auzi soneria de la intrare și că, ducîndu-mă să deschid ușa, voi avea bucuria să-l revăd pe Virgil, nu mă așteptam.

Virgil nu mai e de mult un băiețel. Deși nu pare, din pricină că e scund, e în clasa a șaptea. A trecut într-a șaptea — nu mi-o luați în nume de rău ; nu vreau să mă laud — și cu ajutorul meu. Rămăsese corigent la istorie și l-am meditat. N-are tată. Adică, are, dar nici Virgil nici eu nu-l socotim pe cel care a părăsit pe maică-sa și pe el, tată. Le trimite („aruncă", ar suna mai exact) din cînd în cînd, rar, cîte o sumă neînsemnată și din cînd în cînd și mai rar, le scrie : „eu mă simt bine, voi cum o duceți ?" Un om de nimic. Nu merită să mă ostenesc cu el. Mama lui Virgil m-a rugat să-i meditez fiul și am acceptat. Între Virgil și mine s-a legat astfel, în ciuda anilor mulți care ne despart, o caldă și trainică prietenie. Mai mult cred că nu ar interesa despre Virgil. Nici faptul că are părul foarte blond și ochii foarte albaștri („ca două flori de nu-mă-uita pierdute într-un lan" — ar spune un poet începător !), nici faptul că e un admirabil jucător de șah și un pasionat de muzică (îți mai amintești, Virgil, cînd l-am ascultat împreună pe David Oistrach ?) n-au nici o importanță în desfășurarea celor ce urmează.

Bucuros de vizita sa neașteptată, îl poftii pe Virgil la un ceai. Primi, mulțumindu-mi și învățîndu-mă cum trebuie să torn și să așez lingurița pentru ca să nu crape paharul. Abia cînd începu să mestece zahărul, observai că nu-i în apele sale, că arăta obosit, frămîntat.

— Ce-i cu tine ? îl luai repede. Ce ți s-a întîmplat ?

— Nimic... îmi răspunse fără să mă privească.

— Nimic... Bun ? insistai zîmbind.

Zîmbi și el forțat, trist.

— Mă rog, o făcui pe supăratul : eu nu sînt duhovnicul tău. Îți sînt doar prieten. Nu vreau să te trag de limbă... Și ostentativ : joci un șah ?

Îmi răspunse tîrziu :

— Nu joc... îți spun... îți spun că doar de data asta am venit. Și privindu-mă rugător : dar să nu rîzi, să nu rîzi și dumneata, că plec. Plec în clipa cînd văd cel mai mic zîmbet.

— De ce să rîd ? Dacă o să-mi povestești ceva cu haz, înțeleg... dar așa... (voiam să-i spun că numai veselie nu citeam în ochii lui), de ce să rîd ?

— Pentru că... pentru că toți au rîs...

— Care „toți" ?

— Băieții... colegii...

de ori 7,50 lei

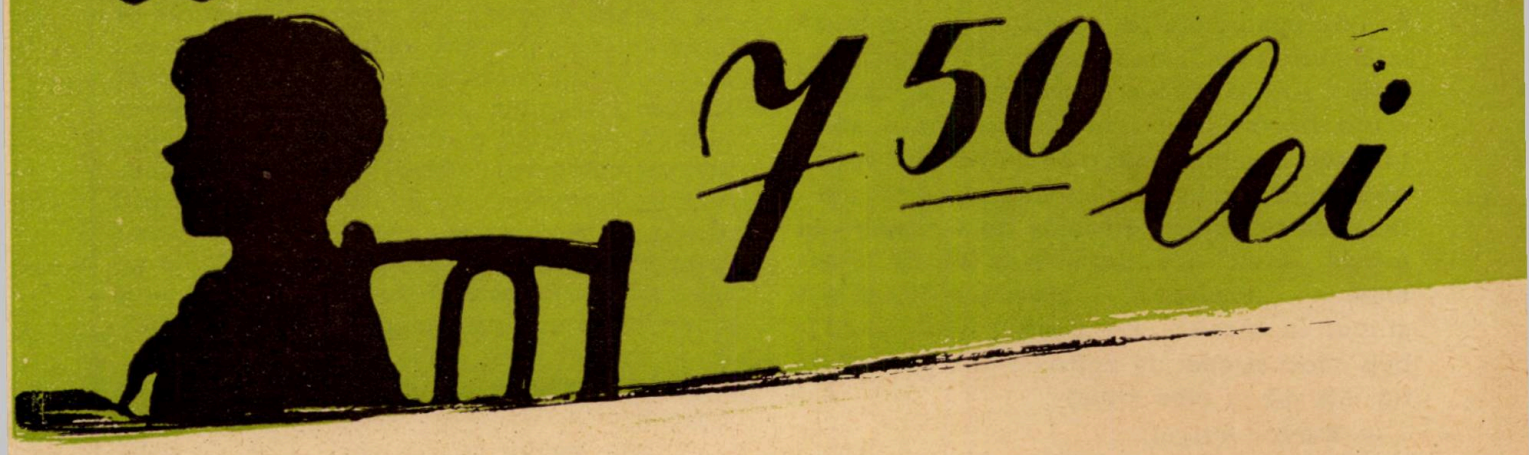

— De ce ?

— Ascultă-mă...

Depărtă paharul cu ceai, golit numai pe jumătate, și nici măcar nu se atinse de biscuiți. (În timp ce-l meditam, cu luni în urmă, îmi ronțăise cu dinții lui mărunți și egali cel puțin zece cutii cu biscuiți.)

— Povestea-i cam lungă... începu scuzîndu-se, dar eu îl asigurai că n-am nici o treabă și-l pot asculta pînă a doua zi dimineață. A început în prima zi de școală, în toamnă. Am fost așezat în bancă alături de o fată. Anca o chema. Nu-mi plac fetele. Nu-mi plac pentru că plîng pentru fiecare fleac, pentru că sînt fricoase, pentru că... (nu mai găsi alt argument și pentru o clipă se opri) pe vara mea, Sanda, nu pot s-o sufăr. Își dă aere de domnișoară. Toată ziua bună-ziua, se uită în oglindă și întreabă : „Sînt frumoasă ?" Iar eu îi răspund : „Frumoasă ca muma pădurii". Puțin îmi pasă dacă se supără. Să se supere, n-are decît. Nici de fata vecinilor noștri, Rodica, nu-mi pasă. Visează să ajungă mare artistă de cinematograf, dar eu cred că n-o s-o primească nici măcar să se uite cum se turnează un film. Recită așa de prost, că-mi astup urechile cînd o aud...

Virgil se opri din nou. Ridică ochii spre mine să mă surprindă dacă-l ascultam cu atenție. Se convinse că eram numai urechi. Continuă :

— Dar Anca e alt fel, mi-am dat seama din prima zi că e alt fel. Știi care-au fost primele cuvinte pe care mi le-a adresat ?

— Care ?

— Astea : (nu făcu nici un efort ca să și le amintească. Se vedea bine că și le mai spusese — și nu o dată...) „Uite ce vreau să te rog... să te străduiești să fii un bun coleg de bancă. Eu m-am hotărît să nu te supăr cu nimic. Să ne ajutăm unul pe altul". Și mi-a întins mîna...

— Frumos ! exclamai eu.

— Nu-i așa ? se bucură Virgil că și mie îmi plăcuse. Dar — urmă — în recreație cînd ne-am strîns noi, băieții, într-un colț al curții și eu le-am povestit ce mi-a spus Anca, ei m-au luat la... băşcălie.

— Te-au luat la ce ? îmi încreții fruntea.

Virgil se roși :

— Așa se spune pe la noi... adică... au rîs de mine. „Ți-a întins mîna zici ? Poate că ți-a «dat» mîna ! Poate că te cere în căsătorie ? Poate te însori și rămîne banca a treia (Anca și cu mine stăm în banca a treia !) goală"... Așa au rîs de mine toată recreația. Dar asta a fost doar începutul. În prima zi de școală nu știa nimeni orarul, ce lecție o să ni se predea. Am venit fiecare cu gențile încărcate, cu toate cărțile și caietele. La prînz, plecînd spre casă, am văzut că lui Anca...

— Ancăi, nu „lui Anca", îl corectai eu, pedant.

Virgil nu se supără. Reluă ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic :

...Am văzut că Ancăi îi e greu să-și ducă ghiozdanul. E tare mărunțică și plăpîndă. În poartă i-am spus că dacă vrea, pot să i-l duc eu. Ea n-a vrut, dar m-a auzit Tudorel. A strîns repede încă vreo zece băieți și au pornit în urma noastră, strigîndu-mi : „Ce mai faci «duce ghiozdan» ? Poate că fata-i obosită. De ce nu-i spui că o duci tu în spate ?" Și pe urmă : „bună meserie ți-ai ales, Virgile... Hamal de lux ! Bravo !" Și așa au ținut-o pînă la colțul străzii, cînd ne-am despărțit...

Îmi aprinsei o țigară și fui gata-gata să uit că nu stau de vorbă cu un prieten de vîrsta mea, și să-i ofer și lui Virgil una... Virgil îmi

ghici intenția și-mi zîmbi. Apoi privind pachetul cu țigări, continuă :

— Am primit și eu un pachet de țigări... Mi l-au pus băieții pe bancă, a doua zi după întîmplarea cu „hamal de lux". Pe pachet au scris : „Darul nostru la nunta ta cu domnișoara Anca". L-a văzut și Anca. Mi-a părut tare rău în clipa în care l-a văzut. Îmi venea să intru în pămînt. Dar știi ce-a făcut ? A subliniat cu un creion greșelile de scriere — în loc de „darul" era „daru" și în loc de „domnișoara", „donșoara" — apoi s-a ridicat și-a strigat în clasă : „Au pierdut niște analfabeți acest pachet de țigări. Îl pun pe fereastră. Să și-l ia cine vrea !"

— Bravo ! strigai.

Dar Virgil nu se înveseli :

— Asta însă i-a îndîrjit și mai tare pe băieți. Au început să ne facă tot felul de necazuri. Dar nici unul nu m-a durut mai mult ca cel de azi. Au furișat în geanta Ancăi un bilet. Mi-au imitat scrisul și m-au semnat pe mine. În bilet au scris tot felul de tîmpenii... Că abia aștept să termin școala să mă însor... Că vreau să plec cu Anca în Congo... Că în fiecare noapte nu dorm pentru că mă gîndesc la ea... Că nu mai am poftă de mîncare și slăbesc din cauza ei... Ce mai ? Tot felul de tîmpenii !... Anca a crezut că eu am scris biletul și, bineînțeles, s-a supărat. Pe urmă și-a dat seama că eu nu puteam să scriu asemenea tîmpenii, dar pentru că măcar o clipă a putut să creadă, m-am supărat eu pe ea. Și cum eram nervos, l-am luat pe Tudorel... — am recunoscut pe bilet cerneala lui violetă — și i-am tras doi pumni zdraveni. Mi-a tras și el unul, dar tot ai mei au fost mai tari. Numai că, bătîndu-ne, nu știu cum s-a făcut că am spart un geam. Tovarășul diriginte ne-a pus să-l plătim juma-juma. Tatăl lui Tudorel ține nu știu ce fel de prăvălie și are bani să plătească geamuri... Dar mama... și Virgil oftă peste măsură de cătrănit : nici nu pot să-i spun mamii. Anca a vrut să-și spargă pușculița și să-mi dea ea banii. Am refuzat categoric ! (Cînd Virgil pronunță cuvîntul „categoric" nu știu cum îmi veni să-l strîng în brațe și să-l sărut !) Nu pot primi banii de la Anca. Nu pot primi cu toate că ea mi-a spus : „De ce nu ? Doar pentru mine te-ai bătut !" Dar eu i-am răspuns : „Nu-i adevărat, m-am bătut pentru mine !"

Și, țintindu-mă cu privirea, Virgil mi se adresă :

— Iată pentru ce am venit... Te rog mult, dacă ai, împrumută-mă cu șapte lei și cinci zeci de bani pînă cînd mă fac mare, pînă la prima leafă. Ți-i voi înapoia orice s-ar întîmpla. Știu ce înseamnă onoarea !

Ceaiul se răcise. În odaie se întunecase. Mă ridicai să aprind lampa și o dată cu lumina caldă ce se revărsa în încăpere, spusei :

— Tu, Virgil, poate crezi că dintr-un exces de politețe îți spun ceea ce îți spun : nu știi cît mă bucur că mă rogi să-ți împrumut acești bani. Și dacă ar fi fost o sumă de o mie de ori mai mare, m-aș fi dat peste cap și ți-aș fi făcut rost de ea. Crede-mă, crede-mă, dragul meu prieten. Cît privește ultimele tale cuvinte, sînt convins de ele, așa cum sînt convins că trăiesc ; da, tu știi ce-nseamnă onoarea !

Și pentru că nu voiam să-mi descopere emoția :

— Ți s-a răcit de tot ceaiul...

Străbătînd meridianele și paralele

Închipuiți-vă un om care vorbește în fața unei mașini prevăzute cu un microfon. În același timp cu vorbirea, din mașină iese textul dactilografiat.

Mașina despre care vă povestim a fost construită în Uniunea Sovietică și se numește „Vokoder".

Aparatul „Vokoder" transcrie deocamdată prea fidel vorbirea, cu eventualele greșeli gramaticale. Adăugîndu-i-se un corector electronic automat și o mașină xerografică (ce tipărește cărți cu mare rapiditate, noua invenție va revoluționa industria poligrafică.

Nu demult am primit vestea că un turist, cu un rucsac de 30 kg în spinare, a pornit din Elveția, pe jos, dorîtor să bată un adevărat record de distanță. El a mers, a mers și, după 18 luni, străbătînd 19.000 km, a ajuns la Melbourne, ținta călătoriei sale.

Evenimentul s-a întîmplat întocmai, iar numele excursionistului este Ignace Rüeg.

În afara distanței Singapore — Australia, pe care a parcurs-o cu vaporul, el a mers numai pe jos, rupînd șapte perechi de pantofi.

Veștile venite de peste hotare ne arată că unui tînăr felcer vietnamez i-a reușit o experiență interesantă. Iată despre ce este vorba : introducînd cu o seringă într-un ou de găină 500 mmc de albuș luat dintr-un ou de gîscă, el a obținut un pui care după trei luni a și întrecut un kg în greutate. Puiul continuă să crească cu repeziciune.

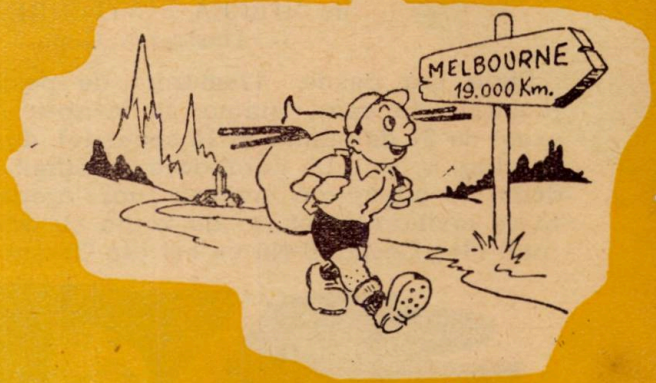

Șapte artiști chinezi au lucrat timp de 15 luni la o operă care este considerată cea mai valoroasă din istoria de mii de ani a sculpturii chinezești. Ei au crestat pe un colț de fildeș un parc din Pekin, cu podețele, monumentele, copacii și pavilioanele sale și cu 1.289 de copii, femei și bărbați care, deși sînt vizibili doar cu lupa, fiecare își are mișcarea sa deosebită (se plimbă, dansează, cîntă, citește etc.).

Sînt cunoscute cazuri cînd în unele recolte se obțineau cartofi și roșii de peste ½ kg. Iată că, în toamna trecută, s-au bătut recorduri și la alte recolte : un maistru viticol din regiunea Constanța a obținut, prin aplicarea unor metode noi, struguri cu ciorchinele de... 3 kg.

SĂNIUȚA DE ARGINT

DOINA SĂLĂJAN

Am avut o săniuță de argint
Pentru cei care niciodată nu mint.
Săniuța era ca fulgul, ușoară
Trebuia să-i spui doar: „Săniuța mea, zboară!"

Și săniuța zbura, se-nălța ca un vînt.
Înconjura într-o clipă întregul pămînt.
Ca o pasăre albă și zveltă, apoi
Cobora pe zăpezile moi...

Am avut o săniuță de argint
Pentru cei care niciodată nu mint.
Dar iată, veni la mine-ntr-o zi
O fetiță cu ochi negri și vii:

„Dă-mi săniuța și mie — mi-a spus —
Aș vrea să zbor pînă la nori, sus...
Eu sînt cuminte și niciodată nu mint...
Dă-mi săniuța de-argint!"

Și i-am dat săniuța de-argint...

Dar cînd se întoarse săniuța mea de pe drum,
Nu mai era de argint, ci de fum.
Îmi părea că e ea, dar nu mai era
Săniuța mea de argint, sania mea...

— Ce-i cu tine, săniuță de-argint?
— M-a-nvățat fetița aceea să mint!

ÎN NOAPTEA DE ANUL NOU

de MIRCEA SÎNTIMBREANU
Ilustrații: Gopo

Piața era pustie. Tremuram de peste o jumătate de ceas, singur în noapte (mai exact de 31 de minute și 15 secunde), dar nu de frig, o, nu... De nerăbdare. În sfîrșit, dădeam o adevărată lovitură gazetărească! Și ce lovitură !! Voi sta de vorbă cu adevăratul Moș Gerilă !!! Nu cu cel din Orașul Copiilor pe care-l cunosc din familie, fiindcă stă în Cotroceni și jucăm table împreună, nici cu cel din Piața Gării, pe care nu-l cunosc, dar stă tot în Cotroceni, nici cu vreunul din cei 1001 care devastează magazinele cumpărînd toată vata pentru bărbi și împrumută căciuli mult prea mari, sau, știu eu, poate capete prea mici. Nu. Cu Moș Gerilă original, cu exemplarul unic și inimitabil, deși atît de imitat. Iradiam de fericire, și, de-

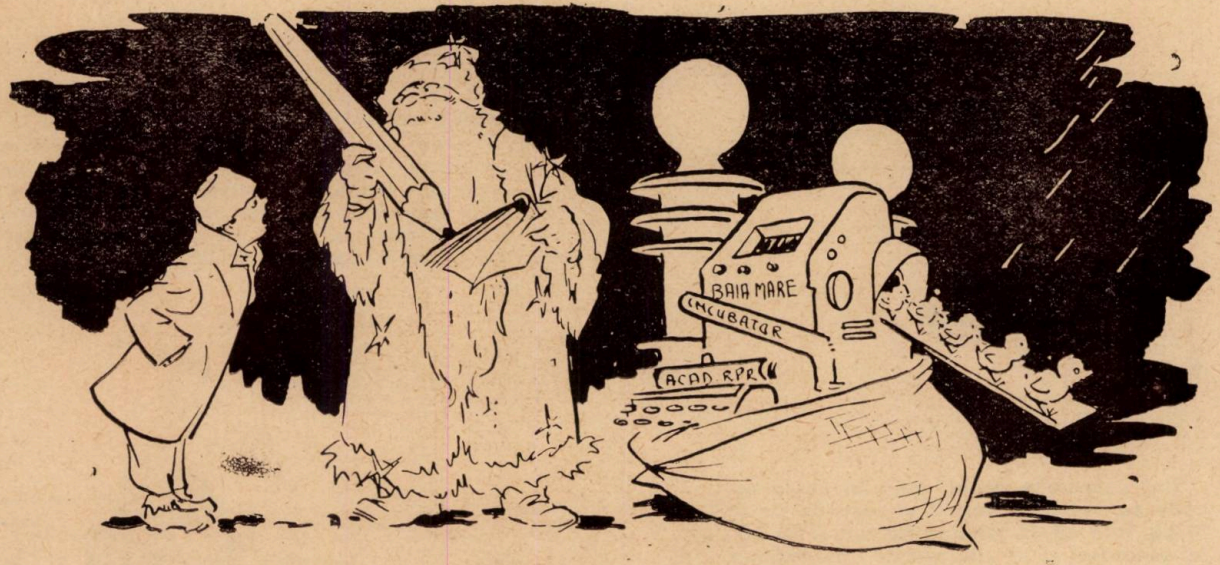

sigur, din această cauză mi se topeau fulgii pe nas și-mi ieșeau aburi prin căciulă.

Închipuiți-vă, primul interviu luat vreodată lui Moș Gerilă cel adevărat ! Nu știam cum arată. Știam doar că la ora 24 fix (era 24 fără un minut) va traversa Piața Elefterie cu un sac în spinare, coborînd direct din legendă. Cel puțin acesta din urmă era un puternic semn de recunoaștere, deoarece toți ceilalți ce traversau piața cu vreun sac în spinare, coborau doar din tramvaie sau din mașina 47. Îmi pregătisem carnetul de reporter și rumegam în gînd întrebările ce aveam să i le pun. Deodată (era 24 fără o secundă) simții un fîlfîit ușor ca de elicopter, și la mai puțin de 10 pași se ivi o siluetă, cu un sac în spinare. După ce privi o clipă în jur, se puse în mișcare cu pași mari și alunecoși ca de schior fondist. Nu mai încăpea îndoială, era cel așteptat.

— Alo, strigai din răsputeri, fără să-i pierd silueta din ochi. Oprește-te !

Arătarea se opri și mi se adresă nu tocmai prietenos :

— Sînt grăbit, stimabile. Am treabă, dumneata nu vezi ?

Și-mi vîrî sub nas o diagramă sau așa ceva. M-așteaptă toată lumea. Of, nici nu mai știu unde mi-e capul. Nu cumva l-oi fi pierdut pe drum ?

Își pipăi îngrijorat capul și se mai liniști. Cel puțin căciula era la locul ei.

Profitai de moment :

— Nu vă supărați... Știți, sînt scos special din producție pentru asta... Un interviu... doar cinci minute.

— Doar cinci minute ? Nu, stimabile, am timpul măsurat. Eu de abia intru în producție. Salutare !

Îmi întoarse spatele și se îndepărtă, dar după cîțiva pași se întoarse, tușind încurcat.

— Mi se pare că m-am rătăcit. Nu știi dumneata unde mă aflu ?

— În București, răspunsei cam în răspăr.

Spre marea mea uimire personajul răsuflă ușurat.

— Ufff... vezi dumneata sacul ăsta ? mă întrebă el îmbunat.

Era un sac mare cît un munte, bineînțeles redus la scară, și colorat în maro închis, mult, mult mai închis decît culoarea munților Himalaia pe hărți (pentru că și sacul era mai înalt).

Mă gîndii îndată să dau un telefon la sindicatul hamalilor să-i ajute la cărat, dar, ca și cum mi-ar fi ghicit gîndurile, îmi zise, arătînd spre sac :

— Acum gata, am ajuns la destinație. Ăsta rămîne aici.

Mă uitai pe eticheta de pe sac acoperită de ștampile, pe care omul meu o scutura de zăpadă, și descifrai doar atîta : „REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ"...

— Tinere, mi se adresă poruncitor, primește dumneata darurile acestea. Eu am o groază de treabă, trebuie să plec de îndată mai departe. Ia-le dumneata și semnează-mi de primire.

Scoase un fel de chitanțier din buzunar și de după ureche un creion cît turnul din Pisa.

— Cu plăcere, zisei și privind cu teamă la capătul de sus al creionului, deșurubai grăbit stiloul meu.

— Semnează aici, mi-arătă el cu degetul o rubrică unde scria : „REACTOR ATOMIC — pilă atomică 2000 kW".

Pentru o clipă îmi veni amețeală.

— Prietene, mă nenorocești ! Ce-mi trebuie mie un reactor atomic ? Crede-mă, n-am unde să-l țiu... În curte ruginește, în pod nu-mi dau voie pompierii, în casă o să am balamuc cu vecinii... și p-ormă zău, ce să fac eu cu un reactor ?

— Asta-i bună ! Izotopi radioactivi artificiali, neutroni, protoni, particule alfa ; energii pînă la circa 40 milioane electroni-volți... Dumneata ai auzit de atomi marcați ?

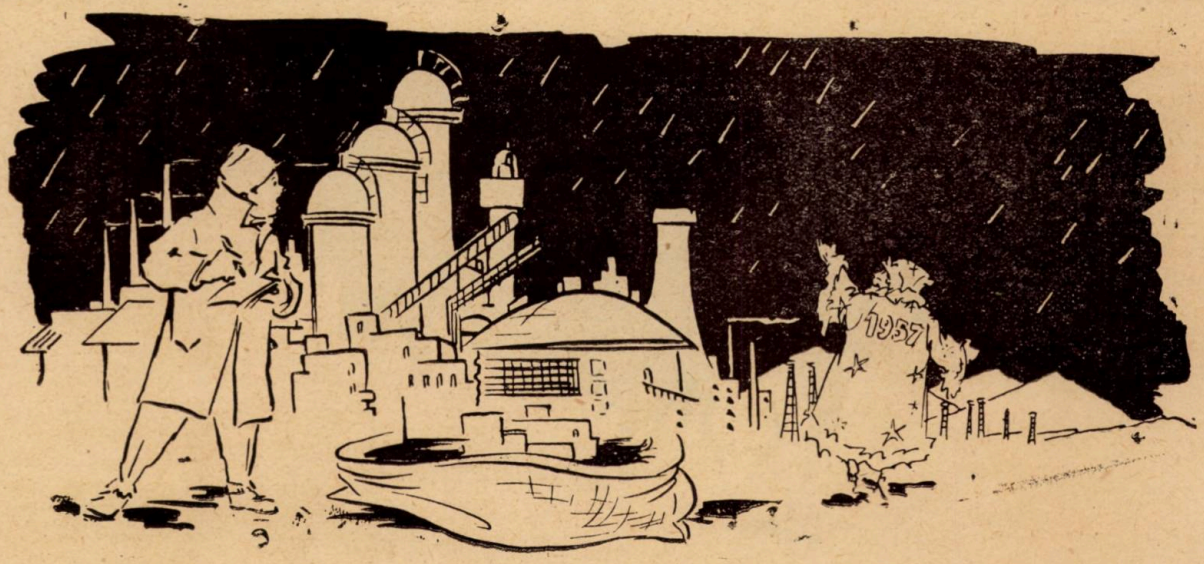

— Auzit.

— Știi la ce folosesc ?

— Știe orice copil ! În chimie, medicină, biologie...

— Atunci ia reactorul. Semnează !

Semnai.

— Acum aici, îmi arătă poruncitor o nouă rubrică.

Citii năuc : „FABRICA DE PUI — pavilion de incubație".

— Nu, asta nu. Nu-mi trebuie pui ! țipai îngrozit. Întîi de toate am o pisică ce mănîncă pui, în al doilea rînd pisica, cum să zic... înțelegeți, o să am curînd mai multe pisici, și în al treilea rînd, izbucnii desperat, sînt vegetarian !

— Nu te speria. Nu-s cine știe cîți... Într-un an gîndește-te, într-un an, doar cîteva sute de mii. La anul, cîteva milioane și de abia peste trei ani o să ai cîteva zeci de milioane !

— Vai de mine, dar îmi trebuie o mașină electronică de calculat !

— Este ! Uite, își plimbă degetul pe chitanțier și se opri în dreptul cuvintelor : „CALCULATOR ELECTRONIC"... Execută milioane de socoteli pe oră. Rezolvă ecuații diferențiale cu derivate parțiale...

— Primesc ! Am un nepot care o să se bucure grozav ! Știți, e cam slăbuț la aritmetică... Dar, asta nu, în ruptul capului. Am impresia că glumiți, rîsei mînzește, deslușind ceea ce urma să semnez de primire : „FURNALUL DE 700 mc"... După cîte știu el există de-acum, și consumă o grămadă de cărbune și fier. De fier, calea-valea, că tot n-am, dar vrei dumneata să rămîn fără cărbuni acum în timpul iernii ?

— Citește mai departe, îmi porunci interlocutorul, apucîndu-mă de haină tocmai la timp, să n-o rup la fugă.

Citii mai departe : „Va da zilnic metalul necesar fabricării a 200 de camioane sau 188 de tractoare..."

Vasăzică, într-un an, cam 70 mii de camioane și aproape tot atîtea tractoare !...

O bănuială îmi încolți în minte : un Moș Gerilă poate să-ți dăruiască, hai să zicem, o fabrică de pui, chiar un calculator electronic — dacă te știe corigent la algebră — un reactor atomic la nevoie, dar să-ți dea două sute de camioane sau 188 de tractoare zilnic ?!

— Dumneata ești... Moș Gerilă ? întrebai uitîndu-mă chiorîș cînd la sac, cînd la daruri, cînd la fața lui prea de tot tinerească.

Drept răspuns întoarse o foaie a carnetului și sublinie cu unghia o nouă rubrică : „FABRICA DE HÎRTIE DIN DELTĂ"... și alta : „OREZĂRII ÎN BĂRĂGAN", și alta ; și alta, și alta... paginile zburau ca fermecate în fața mea. Iar din ele se înfățișau aievea ochilor mei ca dintr-un caleidoscop, uzine, construcții cu macarale grațioase profilate pe cercul albastru al cerului ca niște compasuri, furnale fumegînde, lanuri unduioase, șiruri nesfîrșite — ca de furnici — de mașini, mii de case, zîmbind cu gropițele ferestrelor la soare... și parcă umpleau piața, orașul tot, toată țara...

— Ia-le. Sînt ale tale, toate !...

— Dar cine ești, bîiguiam ametit, privind silueta ce se pierdea în întuneric. Cine ești ? Nu te cunosc, nu te-am mai văzut nicicînd.

— O să mă cunoști, o să mă vezi un an întreg, se auzi răspunsul.

— Nu ești Moș Gerilă, nu-i așa ?

— Nu.

— Dar atunci cine ? N-am văzut în viața mea pe cineva atît de bogat !

— SÎNT ANUL 1957 !

În aceeași clipă răsunară urale vesele și aplauze de pretutindeni.

Mă uitai la ceas. Era ora 0.

Stătusem de vorbă, așadar, cu Anul Nou. Îi luasem, la urma urmei, un interviu, deși, dacă socotesc bine, trecuse numai o secundă.

DE CE PLANTELE NU DEGERĂ ÎN TIMPUL IERNII?

(întrebare pusă de Novac Doina-Roșiorii de Vede, reg. București)

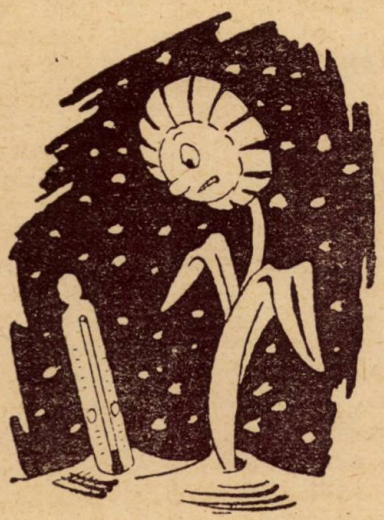

Plantele înfruntă asprimea iernii cu ajutorul unor organe de rezistență: semințe, tuberculi, bulbi sau tulpini lipsite de frunze. Chiar și din punct de vedere al compoziției fizice interne, plantele se folosesc de mijloace de apărare, prin acumulare de amidon și uleiuri.

Este interesant de reținut că plantele pot degera mult mai ușor în timpul primăverii, la brumă. În acest anotimp ele au frunzele și florile dezvoltate, care nu rezistă frigului. Pe de altă parte, nici compoziția chimică internă de apărare a plantelor nu mai există. Așa se explică slaba rezistență a vegetalelor în plină dezvoltare.

CÎTE CEVA DESPRE COMUNICAȚII RAPIDE

(dorește să afle Cornel David—București)

În București, nu demult, a avut loc următoarea întîmplare: o mașină „Salvarea" se afla oprită la o instalație de benzină. Spre uimirea cetățenilor care erau de față, șoferul mașinii a început deodată să vorbească cu o persoană invizibilă, care îi spunea să se deplaseze imediat pe o stradă anumită pentru a transporta la spital o persoană grav accidentată.

Explicația? De cîtva timp, în capitală există mai multe mașini ale „Salvării" prevăzute cu instalații mobile experimentale de emisie-recepție. De la centrala „Salvării", ele sînt dirijate telefonic chiar pe parcurs, acolo unde se simte nevoia.

Și pentru că tot a venit vorba de comunicații rapide, îți mai putem spune că în cadrul ministerelor Transporturilor, Agriculturii, G.A.S. și Silviculturii există instalații de teleconferințe.

Cu ajutorul lor, din instalația centrală se poate discuta în același timp cu diferite unități din Timișoara, Tg. Mureș, Craiova și alte aproape 40 de localități ale țării.

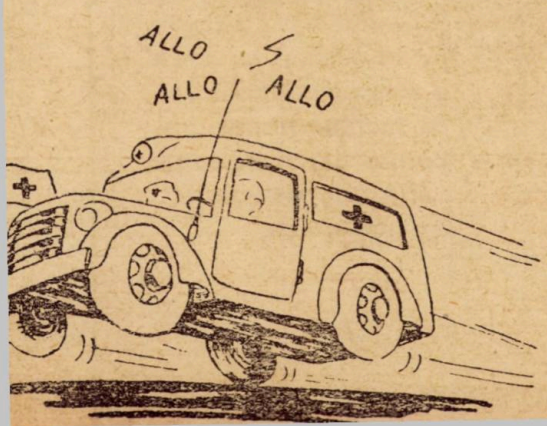

ÎNCERCAȚI ȘI VOI

Folosind rețetele de mai jos, experimentate la Palatul pionierilor din Timișoara, puteți să vă preparați singuri o serie de lucruri practice:

— CRETĂ: sulfat de calciu și apă în părți egale. Cînd terciul începe să se îngroașă, se toarnă în forme.

— CERNEALĂ: se dizolvă 8 gr de albastru de metilen într-un litru de apă. Dacă aveți nevoie de cerneală pentru stilou, o puteți prepara din 18 gr tanin, 6 gr acid galic, 18 gr. sulfat de fier cristalizat, 6 gr acid clorhidric 20%, 6 gr soluție de gumarabică, 1 gr acid fenic și 4 gr metil violet într-un litru de apă.

Soluția este lăsată apoi aproximativ 5 săptămîni liniștită, pentru depunere.

— CERNEALĂ ALBĂ DE SCRIS PE STICLĂ: se freacă 10 gr praf de sulfat de bariu cu 40 gr silicat de sodiu, pînă se obține o pastă subțire.

— CREMĂ NEAGRĂ DE GHETE: se topesc împreună 30 gr ceară montană și 50 gr parafină. Se adaugă apoi 3—4 gr nigrozin. Cînd amestecul s-a topit complet se ia de pe foc și se adaugă 130 gr terebentină, amestecîndu-se continuu.

— ACUARELE: se amestecă părți egale de apă și dextrină și apoi se adaugă pigmenți colorați pînă ce se obține o pastă vîrtoasă. Se pune apoi în căpăcelele sticlelor de bere.

PLUGU

de PUIU MUSTAȚĂ

Aho, aho, copii și frați,
stați puțin și nu mînați
și cuvîntul mi-ascultați :

s-a sculat în zori,
pe la cîntători,
micul an cincizeci și șapte...
a băut cafea cu lapte
și cu alți băieți și fete,
s-a urcat pe trotinete
(trotinete cu tălpici)
și pocnind, pocnind din bici,
a pornit a colinda,
plugușorul a ura,
plugușorul voinicesc,
plugușor pionieresc !

Tare-i mic colindătorul,
dar cînd cîntă plugușorul,
stă în loc poznașul vînt,
saltă neaua pe pămînt,
se opresc izvoarele
și se-arată soarele.
Și cînd chiuie o dată
sună-ndată
valea toată,
catalogul se desface,
notele încep să joace...
Și cînd zice-o dată „hei",
fug pe rupte, dragii mei,
notele de doi și trei.
Iar cînd o trosni din bici
și o bate din opinci,
n-o rămîne decît cinci !

Ia mînați, mînați, flăcăi !
Mînați, măi ! Hăi, hăi...
Și-a tot mers din casă-n casă,
pe la toți copiii ca să
le aducă o urare
— una pentru fiecare...
și pocnind mereu din bici,
a oprit la Somnorici
și îi puse pe flăcăi
să sune din zurgălăi !

Mînați, măi !
Hăi... hăi...

Aho, aho, măi Somnorică,
din pat iute te ridică,
stai puțin și nu căsca
și poftim a m-asculta :
ți-am adus în dar
un... ceasornicar,
ceasul să-ți repare,
să sune mai tare
și-o să-ți mai aduc
și-ncă-un ceas... cu cuc,
și-un cocoș,
la creastă roș
din cei mai buni cîntători,
să te scoale pînă-n zori !
De urat
ți-am mai ura,
dar ni-e că iar vei căsca
și cînd nici n-am isprăvit,
măre, ai și adormit !
Ia mai mînați, măi flăcăi,
și sunați din zurgălăi !
Mai cu sete, fără frică,
să n-adoarmă Somnorică...
Mînați măi,
hăi... hăi !
Și-uite-așa, colindătorul,
tot urînd cu plugușorul,
a urcat pe nouă munți,
a bătut cărări și punți
și a tot umblat
și a colindat
pînă-n miez de zi,
cînd iar poposi
chiar la Gică notă-mică,
o urare ca să-i zică :

Aho, aho, măi frate Gică,
numai numele te strică !
De-aia vreau să-ți fac urare :
pînă-n iarna viitoare
să fii „Gică... notă-mare" !
Ia sunați din zurgălăi
și trosniți din bici, flăcăi !

Hăi... hăi !
Prin orașe și prin sate,
pe la drumul jumătate,
s-a oprit colindătorul
să închine plugușorul
pentru cercurile toate
unde duc activitate
(printre-atlase

ȘCORUL

Ilustrații: Puiu Manu

și compase,
insectare
și ierbare,
printre nave
și planoare,
printre flori
și eprubete...)
mulți băieți și multe fete !
Ia trosniți din bici cu foc
să se-oprească cercu-n loc
și sunați din zurgălăi !
Hăi... hăi !
Micilor naturaliști,
botaniști,
miciurinișți,
le urăm să crească
și să înflorească,
ca merii,
ca perii,
ca puieții-n toiul verii
— pe care i-au sădit
și i-au îngrijit,
de-au crescut livezi
cît cu ochii vezi
și păduri de-arțari,
de brazi
și stejari !
Ia sunați din zurgălăi,
să se-audă peste văi...
Mînați măi !
Și-a dat startul de plecare
pentru încă o urare,
s-o audă — unde-or fi —
cei mai sănătoși copii,
ce-s prieteni cu ștacheta,
cu balonul și paleta !
Vouă, fotbaliștilor,
vouă, handbaliștilor,
săritori
și sprinteuri,
mici șahiști
și-notători,
vă dorim la fiecare
ca-n întreceri viitoare,
să fie scorul mare,
pasul iute-n alergare !

Ia mai roată, măi flăcăi,
Și sunați din zurgălăi,
Mînați, măi !
Voi, artiști vestiți
și-n ăsta an să fiți
veseli și vioi ;
să știți glume noi
să rîdem și noi !
Cîntece glumețe,
jocuri săltărețe,
cîntece frumoase,
sprintene, voioase !
Iar cînd mai jucați scenete,
primiți-le și pe fete...
nu să stingă doar lumina,
sau să tragă doar cortina,
ci-mpreună să jucați
și să fiți aplaudați !
Bateți gongul, măi flăcăi,
și sunați din zurgălăi
că începe actul trei !
Hei... hei !
Pînă-aproape-n miez de noapte,
Anul Nou, cincizeci și șapte,
a tot colindat
și a tot urat :
vă doresc, copii,
numai bucurii !
Iar vouă, școlari,
numai note mari
mulți ani să trăiți,
pîn' să-mbătriniți,
ani fără măsură...
spor la-nvățătură :
iar familia voastră
— cea pionierească —
zi de zi să crească
mîndră să-nflorească.
Hai, flăcăi, trosniți din bici,
să goniți notele mici,
și sunați din zurgălăi
să răsune munți și văi !
Și pe urmă, vom porni...
la anul și la mulți ani, copii !

Dragi cititori,

În cele ce urmează veţi găsi amănuntele unei povestiri ştiinţifico-fantastice. Ca în orice povestire de acest gen, veţi întîlni adevăruri petrecute întocmai — deci cu o bază ştiinţifică reală — ca şi elemente de fantastic, pe care ştiinţa, ce se dezvoltă necontenit, le-ar putea realiza cîndva. S-ar mai putea întîlni elemente imposibil de realizat vreodată.

Noi vă rugăm să citiţi cu atenţie povestirea şi apoi să ne scrieţi ce este adevărat din ea, ce ar putea să fie adevărat, ca şi ce ar fi imposibil de realizat — chiar şi pentru viitor.

de MIRCEA ŞERBAN

Ilustraţii: Burski

Drept să vă spun, nici azi nu mi-am revenit încă de pe urma vizitei de ieri. Se înserase tocmai, cînd, un bărbat necunoscut intră în cameră şi, îndreptîndu-se spre mine cu mîna întinsă, mi se adresă ameţindumă cu un potop de vorbe.

— Amice, începu străinul, sînt încîntat că te cunosc. Am venit la d-ta pentru că nu ştiu cum am s-o scot singur la capăt. În zadar am fost răsplătit cu toate premiile pe care le poate visa un muritor aparţinînd secolului nostru. Priviţi-mi butoniera de la reverul hainei! Vedeţi rozeta asta? Mi-a fost decernată o dată cu premiul pentru aparatul descoperit de mine. Ce fel de aparat? O năzbîtie a tehnicii superatomice: un vehicul capabil să circule mai iute ca lumina.

Îl privii neîncrezător. Nimeni doar nu mă putea face să cred că viteza uimitoare a luminii poate fi depăşită.

— 300.000 km pe secundă?! reluă oaspetele ca şi cum ar fi privit de sus un lucru de nimic. Un moft. Cu aparatul meu ating viteze de sute de ori mai mari.

— ! ? !

— Nu mă credeţi? Aşadar, credeţi doar ceea ce vă spun savanţii dumneavoastră, precum că nu se poate depăşi viteza luminii? N-aveţi decît! Eu vă spun sincer: am depăşit-o. Comunicarea ştiinţifică am şi făcut-o. Trebuie să apară în curînd. Dar nu despre asta e vorba, ci despre neajunsurile ce mi le-am creat cu o astfel de invenţie.

Uimirea mea creştea, o dată cu fiecare cuvînt al necunoscutului. Acesta continua nestingherit.

— Făcusem experienţă pe malul mării. Era încă întuneric. Soarele nu răsărise. Dar pentru că voiam să profit de răcoarea nopţii, mă îndreptai spre aparatul construit de mine. În cîteva clipe am decolat, şi, într-o secundă, soarele îmi răsărise în faţă. Astfel mi-am dat seama că merg mai repede decît lumina. Cele opt minute necesare sosirii pe pămînt a razelor pornite din soare scăzuseră pentru mine la numai o secundă! Aşadar, trebuii să dau ceasul înapoi cu opt minute. După un sfert de oră de zbor, soarele rămăsese mic în urmă. Atunci mi-am dat seama că folosind aceeaşi viteză, aş putea prinde şi ziua de ieri. Ba

mai mult, mărind viteza, mai puteam regăsi şi anii copilăriei mele, ba chiar pe părinţi, pe bunici, pe toţi strămoşii.

— Strașnică idee!

— Puteam retrăi întreaga istorie modernă şi chiar cea antică!

Ideea vizitatorului mi se părea interesantă. Nu era originală. Se gîndiseră şi alţii la ea. Omul din faţa mea pretindea însă că a realizat-o. Să fie oare cu putinţă? Îmi adusei aminte de versurile lui Eminescu din poezia „La steaua". Şi marele nostru poet se gîndise cîndva la ciudăţeniile vitezei luminii. Gîndurile mele n-aveau cum să-l stinghereascâ pe vizitator. El îşi continua neîntrerupt monologul său. De altfel, nici n-aş fi putut apuca să scot o vorbă. Omul vorbea, vorbea mereu.

— Şi am pornit-o pe urma trecutului. Aci începe încurcătura. Ca tehnician şi om de ştiinţă ce sînt, m-am înclinat întotdeauna plin de recunoştinţă faţă de corifeii ştiinţei. De aceea, primul meu gînd a fost să apăs cu putere pe accelerator şi să mă îndrept spre Syracuza, oraşul de baştină al marelui învăţat grec Archimede. Depăşisem în viteză raza secolului al III-lea dinaintea erei noastre. În faţa mea, acele timpuri încă nu se stinseseră. Cu grijă, şi foarte atent, am aterizat la marginea oraşului, pentru a nu stîrni bănuiala ostaşilor din armata generalului roman Marcellius. Romanii tocmai încercuiseră oraşul. De aceea, cu grijă, trebuii să mă furişez printre zidurile cetăţii. Pe Archimede îl întîlnii în piaţa din mijlocul oraşului. Mergea preocupat de rezolvarea unor probleme geometrice. L-am convins pe bătrînul învăţat să vină cu mine căci altfel era în mare primejdie. El încă nu ştia, la acea oră, că avea să fie omorît de unul din soldaţii romani. Eu însă învăţasem la şcoală că în anul 212 î. e. n. Archimede a fost ucis de cotropitori pentru că-i jignise, neräspunzîndu-le la o întrebare ce i-a fost pusă, în timp ce era absorbit de nişte calcule geometrice făcute pe nisip. Am reuşit totuşi să-l conving, şi l-am luat cu mine, cu gîndul de a-l aduce la noi, printre savanţii veacului nostru.

— ! ? !

Încîntat de pasagerul ce-l aveam, mă hotărîi să-l prezint Academiei. Împreună cu distinsul meu pasager îmi făcui intrarea în marea sală. Întîlnirea fu emoţionantă. Plini de recunoştinţă, savanţii ţinură în primul rînd să-i mulţumească bătrînului pentru preţiosul principiu enunţat de el, care stă şi astăzi la baza ştiinţei moderne. Îi arătară şi chipul lui imprimat pe unul din tablourile de pe pereţi. Archimede îşi privi cu atenţie chipul. Să fim drepţi, nu prea aducea cu figura lui. Vina o purtau multiplele reproduceri repetate dintr-un autor într-altul. Trecurăm peste acest amănunt. Pînă aici nimic deosebit. Încurcătura începu abia de la expunerea plină de zel a savanţilor care doreau să-i arate bătrînului, aplicaţiile moderne bazate pe principiul lui Archimede.

— Submarinul, începu unul din academicieni, şi în special submarinul atomic, poate face astăzi înconjurul globului pămîntesc, fără a avea nevoie să iasă la suprafaţă după combustibil...

— Ce este acela „submarin"? întrebă curios Archimede. Şi mă rog, ce este „atomic"? Este oare ceva ce nu se mai poate tăia?

— Oarecum... cuvîntul e doar grecesc, dar nu trebuie luat în înţelesul lui obişnuit. În realitate, atomul poate fi tăiat în părţile sale componente.

— Dar aţi vorbit de înconjurul pămîntului. Cum e cu putinţă oare să înconjuri pămîntul?

— Pămîntul fiind rotund...

— Cum, rotund!?

— Foarte simplu. Pămîntul are forma unei sfere turtite. Şi dacă plecăm din Europa, traversăm oceanul şi America. Ţinînd mereu aceeaşi direcţie ajungem în acelaşi loc de unde am plecat.

Bătrînul rămase gînditor. Apoi întrebă:

— Ce-i aia „America"?

— America este...

Vrînd să-l scoată din încurcătură pe colegul său, un alt savant schimbă vorba.

— Se pretinde că pe timpul dumneavoastră s-a reuşit cu ajutorul unor oglinzi care reflectau lumina soarelui, să fie incendiate de la distanţă corăbiile duşmane. Ne puteţi explica în ce fel? Întrucît repetîndu-se experienţa, ea nu a dat rezultate. Noi am făcut calcule şi am ajuns la concluzia că pentru a aprinde o corabie de la o distanţă de un kilometru ar fi necesare o mie de oglinzi mari, avînd fiecare cîte 10 m în diametru. Or, oglinzile din mîinile femeilor nu puteau să aibă un diametru mai mare de 10 cm. În felul acesta, pentru a incendia o singură corabie, ar fi fost nevoie de zece milioane femei, cu oglinzi. Syracuza dv. nu putea număra o asemenea populaţie.

Bătrînul zîmbi binevoitor:

— Desigur, lucrurile s-au petrecut cu totul altfel. Noi am incendiat corăbiile duşmane cu ajutorul „focului grecesc". Dar aşa se scria uneori istoria: romanţînd-o.

Tot grupul izbucni în rîs. Apoi, se trecu la prezentarea altor realizări ale epocii moderne.

— Acesta este un microscop electronic...

— Da. Înţeleg. Dar dacă nu le-aţi fi dat nume greceşti nici n-aş fi priceput despre ce este vorba. Dar aşa, înţeleg. Şi ce anume lucruri mici vedeţi cu ele?

— Microbi, celule, particule de materie...

— Microbi?

— Da. Cauza bolilor infecţioase o constituie microbii.

— Şi, atunci duhurile bolilor ce rost mai au?

— N-au nici un rost, pentru că de altfel nici nu există.

Bătrînul Archimede asculta mirat tot ce i se spunea. Ştiinţa de astăzi se dezvoltase într-atît faţă de ceea ce se cunoştea în urmă cu două milenii, încît progresul realizat de noi făcea din marele învăţat al antichităţii un biet necunoscător pe care-l puteau depăşi în cunoaştere pînă şi şcolarii din zilele noastre. Şi totuşi acest bătrînel pusese cîndva temelii solide la ştiinţa fizicii! Acum, privea uluit şi depăşit la toate aceste realizări. Aproape că nu mai înţelegea de ce i se cuvine atîta respect din partea savanţilor noştri. De aceea, spre seară, în aceeaşi zi, la cererea sa, a trebuit să-l duc înapoi la Syracuza. L-am lăsat acolo. Şi peste două zile, istoria se împlini. Îl uciseră cotropitorii romani.

Vizitatorul tăcu. Era vădit întristat. Era rîndul meu să apuc să scot o vorbă.

— Şi mă rog, cu ce v-aş putea fi de folos?

— Mă iertaţi că îndrăznesc, dar aş dori un sfat; face să mă duc să-i cer scuze lui Archimede?

Rămăsei înmărmurit. De nebunie încă nu-l bănuisem pe vizitator. Felul lui de a se purta mă uimise doar. Îndrăznii totuşi să-i fac o observaţie:

— Spuneaţi că după două zile Archimede a fost ucis. Deci totul e de prisos!

— Nicidecum! Mă duc încă o dată. Accelerez şi mai tare şi îl prind cu un an înainte de moarte. Adică merg pînă în anul 213 î. e. n.

Simţeam că oricît de interesant ar fi oaspetele, el începuse să cam abuzeze de răbdarea mea. Am fost scurt:

— Amice, faci cum vrei. În orice caz, prea amuzant nu mi se pare astăzi Archimede al dumitale. Ar fi putut să ştie mai multe...

— Aveţi dreptate. Vă mulţumesc.

Şi plecă la fel de furtunos precum intrase. Privii după el, curios să văd ce vehicul foloseşte. Dezamăgit, trebuii să constat că omul meu se urcase în tramvaiul aglomerat ce tocmai sosise în staţia de peste drum.

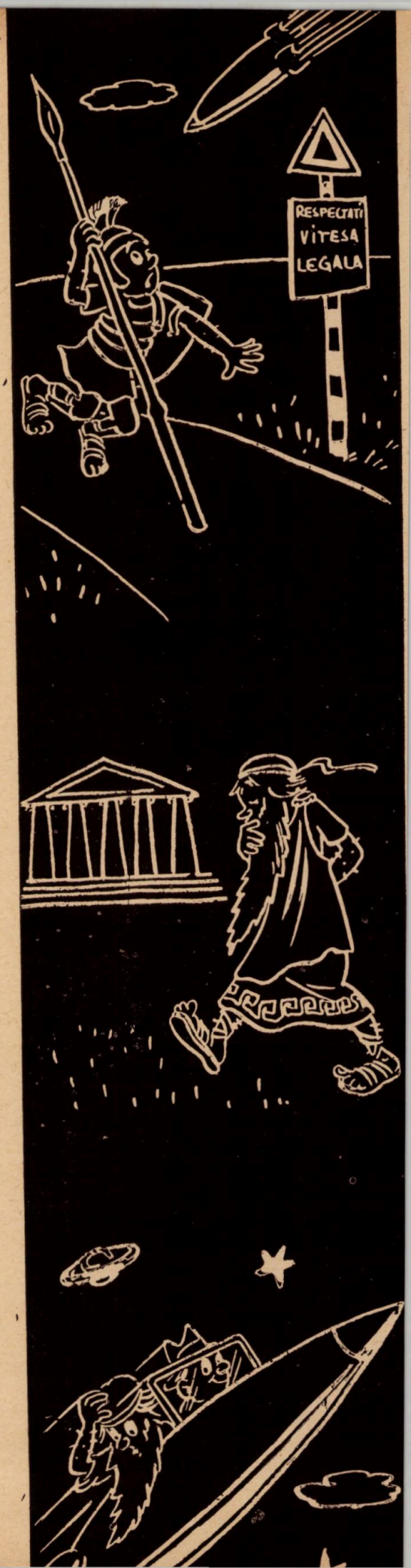

Pagina distractivă

Jocuri cu chibrituri

Mutînd numai 3 bețe din cele 6 care formează laturile triunghiului, puteți obține un paralelogram care să aibă aceeași arie. Cum?

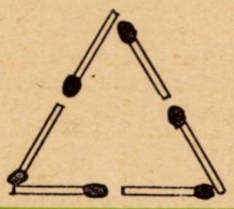

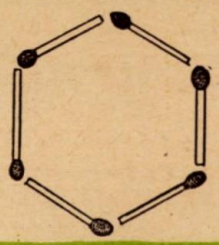

Mutînd un singur băț, și adăugînd un singur chibrit, se poate reduce cu $\frac{1}{6}$ aria exogonului. Știți cum?

Reconstituire

Reconstituiți o literă din alfabet cu figurile de mai sus

ADUNARE AMESTECATĂ

Introduceți cifrele 1,2,3,4,5,8,0,0 în pătrățelele alăturate astfel ca adunînd cifrele formate, să obțineți sumele date

□	□				
□	□				
□	□	□	□	□	
□	□	□	□	□	
5	0	9	7	2	5

De la TRICĂ la COSTICĂ

Gică, Trică, Bică și Costică stau pe aceeași stradă. Cînd Trică se duce la Costică trebuie neapărat să treacă întîi pe la Gică și apoi pe la Bică. De la Gică la Bică sînt 200 m, de la Bică la Costică 300 m, iar atunci cînd Costică se duce la Trică face 900 m. Cît de lung este drumul de la Gică la Trică?

LITERELE ASCUNSE

În această figură sînt ascunse 10 litere. Căutați-le fără să schimbați poziția figurii.

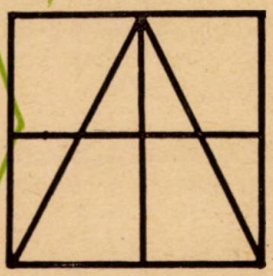

Calcul enigmistic

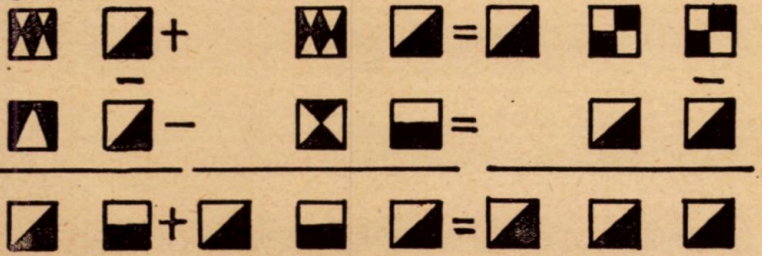

Fiecărei figuri îi corespunde una și aceeași cifră.

RECONSTITUIRE

Reconstituiți numele a 3 localități renumite pentru sporturi de iarnă din țară noastră.

DEZLEGĂRILE JOCURILOR PENTRU CONCURSUL DIN VARA ANULUI 1956

SERIA I

SPORT — ORIZONTAL: 1) Scrima — cocoș. 2) Cros — ciclist. 3) Haltere — șuta. 4) Iu — ana — v — tir. 5) Olt — e — Toma — t. 6) R — ed — salt — b. 7) Praștie — par. 8) Soeter — inele. 9) Canotaj — olog. 10) Hr — r — nul — una. 11) Ița — ud — iaz — t. 12) Fanda — palete.

BIVERB LITERAR: Călin nebunul
CRIPTOGRAFIE: Ca sarea în bucate
MONOVERB ANAGRAMAT: Pescar

SERIA a II-a

RĂSFOIND COLECȚIA CRAVATA ROȘIE — ORIZONTAL: 1) Guluță — șotul. 2) Oti — Aldea — da. 3) Papuc — util — b. 4) On — chimie — bi. 5) Iie — il — vis. 6) Dres — statie. 7) U — d — măr — scap. 8) N — t — Filip — ozu. 9) Arno — Aurel — n. 10) R — Raj — il — g.c. 11) etc. — Baba — șah. 12) Larian — Matei.
ȘARADĂ ILUSTRATĂ: Măcin
REBUS: Începător în sport

CRIPTOGRAFIE: În fiecare zi e soare.
GEOGRAFIE ÎN CERC: China — Rodna — Amara — Volga — Azuga — Tatra — Atena — Roșia — Onega — Sofia — India — Egina. Inițialele: Cravata Roșie
MONOVERB ANAGRAMAT: Buletin
MONOVERB: (6 — 10) bisectoare
DE CÎTE ORI?: 1.024 ori.

MONOVERB TEXTIL: Poplin
JOCUL SINONIMELOR: Biruință — victorie.

PUȚINĂ GEOMETRIE:

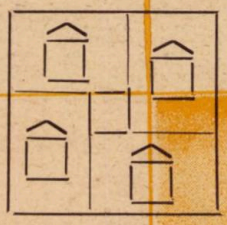

SERIA a III-a

FAUNA ȘI FLORA — ORIZONTAL: 1) Striga — arici. 2) Tritoni — elan. 3) Rîs — iguan — cs. 4) Ulii — o — ciute. 5) To — șarpe — cuc. 6) Ba — tauri — s.t. 7) Pisoi — melc — a. 8) Atît — ca — iac. 9) J — naja — o — rac. 10) Up — reptilă — o. 11) Radiară — esența — mucegai. 12) Antene — cuișoare — legume. 13) Epiderma — tei. 14) Cine — a — prun. 15) D — in — rapiță. 16) Mac — oto — e — l. 17) U — radical — d.g. 18) Spic — silicua. 19) Canale — brad. 20) Arini — piei — a. 21) Tu — tanin — soc. 22) Aloe — frasini.
REBUS: Venea o moară pe Siret
GOLF DE CUVINTE: Ural — Aral — Arad — Brad — Bran — Iran — Irak.
MONOVERB: Bistrița

CRIPTOGRAMĂ: Spor la muncă în noul an școlar.

SERIA a IV-a

Călători și călătorii—ORIZONTAL: 1) America — Swift. 2) Țara de foc — boa. 3) Gama — ra — ligi. 4) Nemo — cizme — gn. 5) Al — nauca — gi — a. 6) Ulm — aba — Cano. 7) Tain — Antile — a. 8) Indii — i — n — cam. 9) L — al — n — Canada. 10) Urs — Zola — Suez. 11) So — Columb — ro. 12) Balboa — romîn.
PĂSĂRI ȘI ANIMALE: Condor — hipopotam — rinocer — jaguar — furnicar — eider — girafe.
COPERTA LITERARĂ: Amintiri din copilărie — Creangă.
MONOVERB ANAGRAMAT FIZIC: Reostat
MONOVERB TELEFONIC: Centrala
MONOVERB (4 — 6): Caiete
ÎNCRUCIȘARE CU IMAGINI — ORIZONTAL: 1) Cotoi. 2) Sulițe. 3) Cățare. 4) Asin — la. 5) Nit — tas. 6) Ou — port. 7) E — con — r. 8) Pedale.
JOC CU CUBURI: Cei mai buni pionieri în activele pionierești.
MONOVERB PE O SINGURĂ TEMĂ: Unilateral
GOLF DE CUVINTE: Eleva — Elena — Elina — Plină — Plisa — Clisa — Clasă.
ARITMOGRIF: Cravata roșie — Căluțul cocoșat — Cheița de aur — Cenușăreasa — Prințesa mofturoasă — Copiii căpitanului Grant — Furtună pe Nipru — Nufărul roșu.

REZULTATELE CONCURSULUI NOSTRU DE JOCURI

REPARTIZAREA PREMIILOR

COMISIA DE TRIERE A LUCRĂRILOR TRIMISE LA CONCURS A STABILIT URMĂTOARELE PREMII

PREMIUL I :
Alexandru Petru cl. VII — Dorohoi, reg. Suceava.

PREMIUL II :
Scărlătescu Doru cl. VII Cîmpulung-Muscel reg. Pitești.

PREMIUL III :
Bora Irina cl. V București.

MENȚIUNI :

Palade Romulus	cl. IV — Giurgiu, reg. București
Francisc Vaculik	„ VII — Piatra Neamț, reg. Bacău
Răileanu Florinel	„ IV — com. Vorești, reg. Suceava
Răduță Mircea	„ IV — Tîrgoviște, reg. Ploești
Mocanu Mihaela	„ VI — București
Zglobiu Iuliu Cezar	„ VI — București
Dîrpeș Horia	„ VI — com. Topleț, reg. Timișoara
Trandafir Dumitra	„ V — Botoșani, reg. Suceava
Rabinovici Ella	„ V — București
Angelescu Angela	„ VII — com. Pătîrlagele reg. Ploești
Popovici Șerban	„ VI — București
Lange Cristi	„ VI — Craiova
Littman Miriam	„ VI — București
Drăghici Maura	„ IV — Tg. Neamț, reg. Bacău
Mayer Alexandru	„ VI — Arad, reg. Timișoara
Badea Leontina	com. Cociuba Mare, reg. Oradea
Cibian D. Radu	cl. VI — Timișoara
Stoleriu Gabriela	„ VII — Botoșani, reg. Suceava
Cealîcu F. Panaghia	„ VII — sat T. Vladimirescu, Corabia, reg. Craiova
Popeia Corneliu	„ VII — București

Cîștigătorii din București sînt rugați să treacă pe la redacție — Casa Scînteii — pentru a-și primi premiile. Cei din provincie vor trimite adresa exactă unde urmează să li se expedieze premiile.

„CRAVATA ROȘIE", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția și Administrația : Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr. 1.
Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. R. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin". Piața Scînteii nr. 1

Prețul lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

de ION HOBANA — Ilustrații : BURSCHI

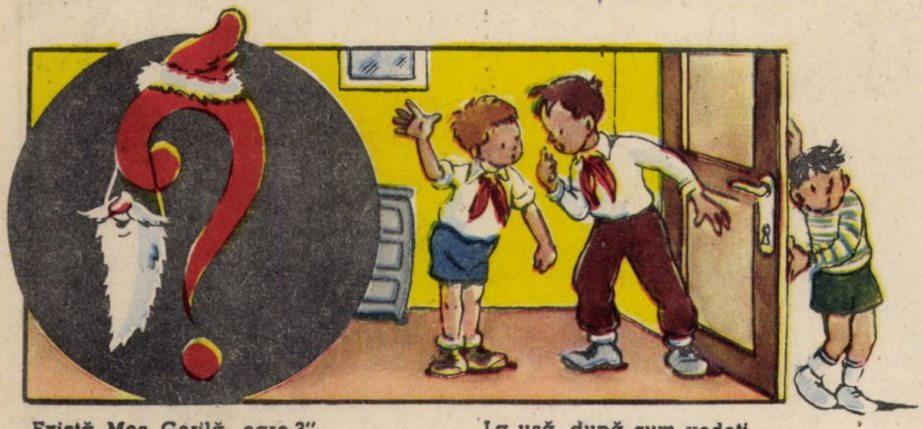

„Există Moș Gerilă, oare ?"
Fănuță, Truță, azi dezbat
Această gravă întrebare...

La ușă, după cum vedeți,
Ascultă — poate prea mirat —
Un țînc simpatic și isteț.

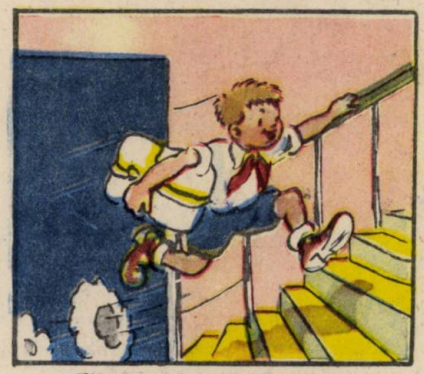

„Tii, formidabilă idee..."
Surîde Truță (ce șiret !) ;
„Deci lui Fănuță o să-i dee
Chiar Moș Gerilă-acest pachet"

Și scormonind cu sîrg în ladă,
Eroul nostru spune iar :
„Las' că-l dezvăț eu să mai creadă
În basme pentru preșcolari !"

Urcat pe-un scaun la oglindă.
Cu o tichie-n cap, acum
Trudește barba să și-o prindă,
'Nainte de-a porni la drum.

De după colț, cu pas grăbit,
Alt Moș Gerilă s-a ivit

Și întîlnirea celor doi
S-a petrecut cu tărăboi...

Cînd s-au sfîrșit și „bum" și **„trosc"**,
Cei doi amici se recunosc ;

Destule-ar fi avut de spus,
Dar fără veste sar în sus

Comoara lui MONTEZUMA

de MIRCEA SÎNTIMBREANU — Ilustrații : PUIU MANU

Trecuseră puțini ani de cînd Columb, pornit spre țara Marelui Han, descoperise o lume nouă, menită să aducă regelui Spaniei un imperiu pe ale cărui întinderi „soarele nu apunea niciodată". Pe urmele genovezului, sute și mii de aventurieri sau nobili sărăciți își părăseau haciendele ruinate din Estramadura, atrași peste ocean de mirajul unei îmbogățiri rapide. Și dacă „Indiile apusene" se dovediră curînd un adevărat cimitir pentru visurile nesățioșilor conchistadori — și chiar pentru ei înșiși — nu peste mult, o mînă de spanioli sub comanda lui Grijalva debarcară pe țărmul primăvăratic al Floridei și aflară din gura băștinașilor de existența, dincolo de munți, a unui imperiu — Mexicul de astăzi — unde aurul și pietrele prețioase ar întrece strălucirea soarelui ca și mulțimea razelor sale.

Populația băștinașă, indieni din triburile maiași-lor, fusese subjugată de mai bine de două sute de ani de către năvălitorii azteci ce întemeiaseră orașe și cetăți strălucitoare în inima platoului mexican. Convoaie nesfîrșite de robi maiași cărau an de an birul în drugi de aur spre Tenohtitlan, capitala aztecilor... și nu se mai întorceau niciodată. Căci potrivit religiei lor, cuceritorii azteci sacrificau în temple uriașe cu terase mii de tineri indieni, smulgîndu-le inimile. Numai la încoronarea lui Montezuma, împăratul aztecilor, fuseseră jertfiți 20.000 de tineri maiași... Toate răscoalele fuseseră înăbușite în sînge, iar jalea triburilor maiașe nu se putea măsura decît cu ura lor față de „omul de aur", cum îl numeau pe căpetenia aztecilor, Montezuma.

Astfel, oamenii lui Grijalva aduseră în Ispaniola — Cuba de astăzi — legenda Omului de aur — Eldorado —, iar povestirile despre comorile sale cuprinseră ca o febră mistuitoare pe toți, de la guvernator la ultimul recrut. În porturile sărăcăcioasei Ispaniole nu se vorbea decît de Eldorado. Cic-ar fi o namilă, cu un singur ochi în frunte, mare și scînteietor ca soarele. Oamenii lui cu pielea roșie ca focul și pene colorate în loc de păr îl ung cu rășină și îl pudrează cu aur... Cică seara îl cufundă într-un lac și atunci, peste apă, se ridică o ceață de aur groasă ca praful stîrnit de care pe drumurile Estramadurei. De mîncat cică mănîncă tot aur, drugi groși și lungi cît un catarg de corabie fiecare... Cică inima lui ar fi ascunsă într-un oraș de aur, undeva în munți...

La începutul anului 1521, conchista * țării lui Eldorado fu hotărîtă...

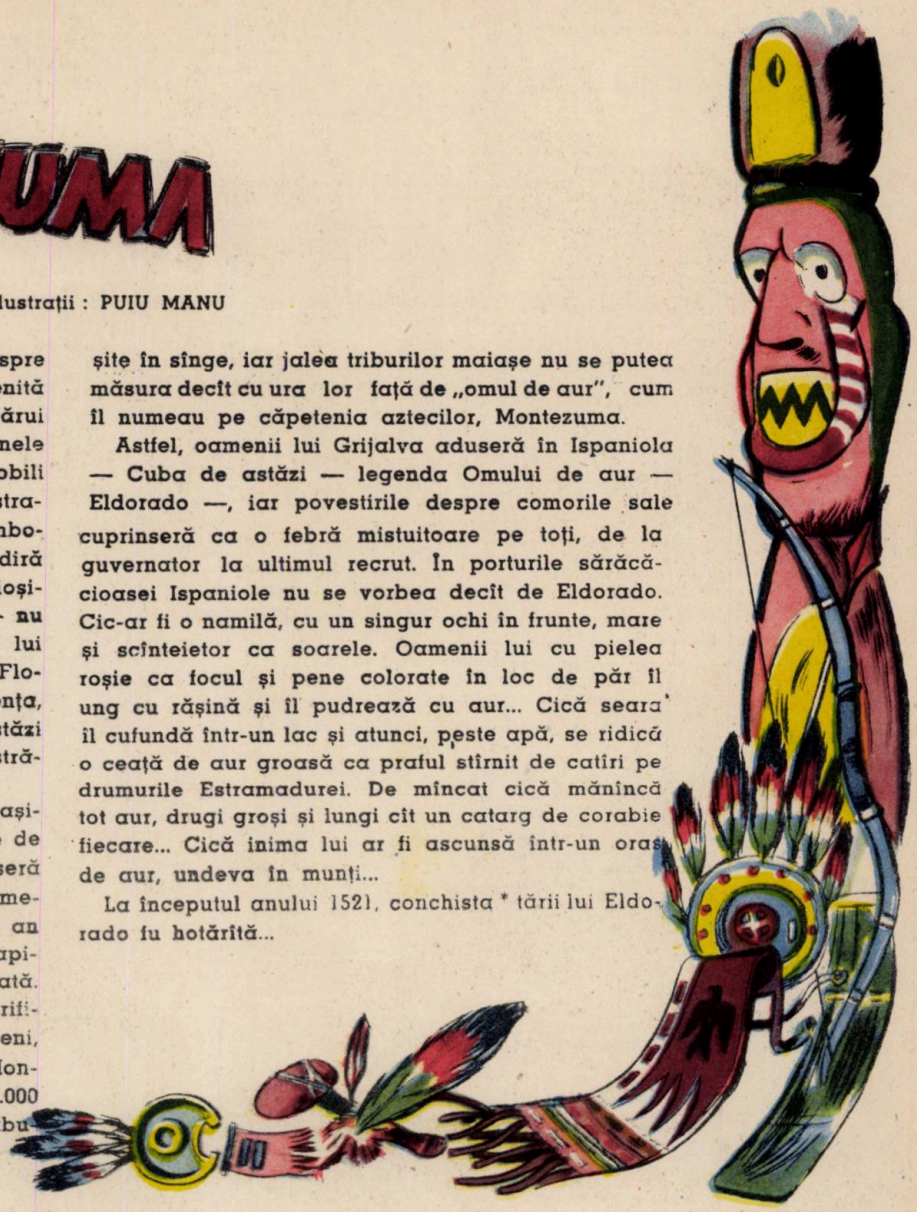

Velasquez, guvernatorul Ispaniolei, — Cuba de azi — discută cu episcopul.

Cine ar putea fi comandantul armatei? Vechii comandanți sînt nesiguri, tinerii prea lacomi.

Cortez? Da, altul mai bun nu e, gîndește Velasquez în cele din

clenia șarpelui. E nobil și cult acest aventurier. Fost student la Salamanca, fost judecător la San Jago, acum, în temniță, pentru omor și înșelăciune...

Îi va da ca supraveghetor pe Rodriguez, nepotul său, îl va însura cu Dona Catalina, nepoata sa ca

astfel 3/5 din prada în aur, sclavi și moșii să fie ale sale ca guvernator, socru și unchi. La întoarcere se va găsi un pumnal pentru inima de cîine a lui Cortez.

Cortez a devenit comandantul armatei. Plecarea a fost hotărîtă peste două zile. Dar în aceeași

seară, pe furiș, el ridică ancora și-l aruncă pe Rodriguez în apă, cu nasul tăiat.

Armata de expediție compusă din 508 oameni, 11 tunuri și 16 cai a plecat, iar după 21 de zile debarcă pe țărmul peninsulei Yucatan.

Indieni săraci din triburile maia întîmpină pe spanioli cu frunze verzi și papagali multicolori

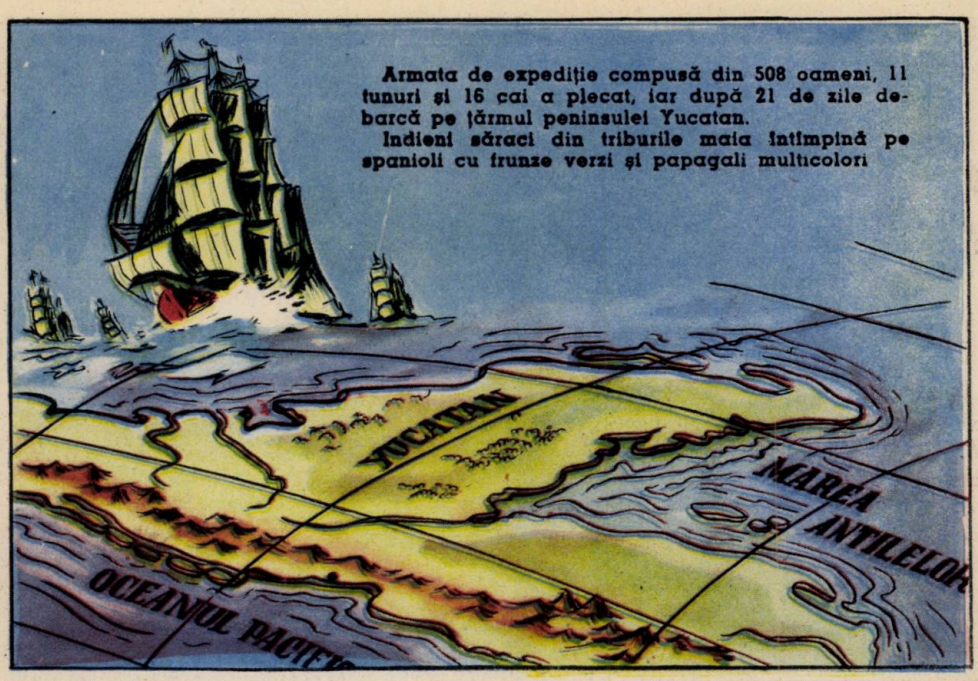

La dracu' cu papagalii lor !... Cortez vrea aur !

Triburile sînt înspăimîntate. Indienii nu mai văzuseră cai, nici arme de foc, iar călăreții li se păreau niște ființe supranaturale cu șase picioare, două capete și coadă.

Lăncile și săgețile lor se frîngeau de armurile de Granada. Mitul invulnerabilității spaniolilor era atît de puternic, încît, găsind un soldat înecat într-un rîu, îl socotiră doar adormit, neîndrăznind să să se apropie de el, pînă ce nu începu să putrezească...

În schimb, nici spaniolii nu cunoșteau porumbul. Și cînd dădură peste o magazie cu știuleți arămii își pierdură mințile de bucurie.

Dar aurul se lăsa așteptat. Ofițerii cu moșii întinse în Estramadura șoviie. Încă un cimitir pentru nobilii castilieni ? Unde sînt orașele cu acoperișuri de aur ? Unde e Eldorado ?

Oare în loc să mărșăluiască sub soarele torid ce le încinge armurile, orbiți de praf și arși de sete, n-ar fi mai cîștigați să se întoarcă predîndu-l pe Cortez guvernatorului? Cortez presimte această frămîntare și ordonă arderea flotei.

Iar pentru asigurarea spatelui frontului înalță cu primii sclavi un oraș: Vera Cruz (Adevărata cruce). Ridică crucea, spînzurătoarea și stîlpul infamiei pe care țintuiește pe ofițerii trădători, degradați de Cortez.

O delegație de indieni, condusă de o tînără ce vorbea spaniola, Dona Marina, iese în întîmpinarea lui Cortez. „Nu căutați aur aici. Aurul nostru e jefuit de aztecii de pe platoul îndepărtat al Mexicului. Acolo sînt orașe, temple, unde mii și zeci de mii dintre tinerii noștri sînt sacrificați..."

„Scăpați-ne de Montezuma, Omul de aur, împăratul aztecilor veneniei." Fata vorbește cu ură. Întreaga ei familie fusese masacrată de azteci. Scăpase de moarte refugiindu-se în lagărul lui Grijalva, unde învățase spaniola și primise numele de Dona Marina. Da, îi ura pe aztecii, dar nu-i iubea nici pe spanioli. Dar deocamdată avea nevoie de ei, de caii și tunurile lor. Pe urmă, cînd sîngeroșii azteci vor fi fost nimiciți, nimic nu-i va opri să nimicească și pe spanioli.

„Vă punem la îndemînă ostași viteji, călăuze, hamali. Nimiciți pe azteci — se roagă Dona Marina. Capitala lor, Tenohtitlan, e la 3 săptămîni de mers peste platou."

Cortez urmează bucuros sfatul Donei Marina și primește alianța cu maiașii — oricum spaniolii sînt prea puțini — și, după un marș chinuitor, armata ajunge pe colinele din fața marelui oraș Tenohtitlan... Aici va fi și mormîntul vostru, gîndește Dona Marina privind pe spaniolii ce căscau mirați ochii la măreția orașului aztec. Poporul indienilor maiași va dobîndi libertatea!

Biblioteca Centrală

cravata roșie ★ cravata roșie ★ cravata roșie ★

HARTA CERULUI

Încă din antichitate, oamenii au observat că stelele par grupate în așa fel, încît, cu puțină imaginație, se puteau constitui diferite figuri: de animale, păsări, oameni, etc. Și așa s-a făcut că cerul a fost populat cu fel de fel de constelații, fiecare cu legenda sa.

Iată alături o hartă a cerului cu unele dintre constelațiile cele mai cunoscute, așa cum se văd ele din emisfera nordică a pămîntului. În fiecare constelație sînt însemnate stelele principale, unite de noi prin linii, pentru a vă da mai ușor seama de forma pe care o ia gruparea lor.

În nopțile senine este suficient să descoperiți Steaua Polară din Ursa Mică (pe hartă steaua roșie) pentru a recunoaște pe rînd toate celelalte constelații:

1) Ursa Mică (Carul Mic); 2) Ursa Mare (Carul Mare); 3) Dragonul (care întruchipează un balaur); 4) Bouarul; 5) Lira; 6) Vulturul; 7) Lebăda; 8) Pegasul; 9) Casiopea (o regină egipteană); 10) Perseu (un erou legendar); 11) Pleiadele (Cloșca cu pui); 12) Vizitiul; 13) Leul; 14) Gemenii; 15) Cîinele Mic; 16) Orion (un

Poezia „Căciulile" face parte din volumul în pregătire „Copiii cartierului" în care autorul înfățișează viața de chin și de luptă a muncitorilor ceferiști în perioada de dinainte și după grevele din 1933.

În poezia de față, Cicerone Theodorescu ne arată cum un grup de ucenici participanți la grevă sînt trimiși sub escortă, de către stăpînirea de atunci, la Prefectura de poliție.

de CICERONE THEODORESCU

Ilustrații: Gănescu B.

Colonelul în convoi i-a pus...
Las-că-l țin ei minte!... Ger la toartă.
Scurt, a ordonat: „Mîinile sus!"
... Un pluton, pe străzi, așa îi poartă.

Se-ncleștau, pe sus, bălăbănind,
Pumnii ucenicilor, cu ură.
— „Laba, mă! Te-mpușc, care te prind!..."
Vineți sînt. Și gerul nu se-ndură.

Iad... Și raiu-i colea-n buzunar.
Bun și cald ar fi... Nu-i chip, băiete!
... Crîng cu brațe-nțepenite par
Ucenicii, între baionete.

Ia, Culai, căciula de țugui
Și, plutonu-ntreg din ochi furîndu-l,
Mîna stîngă, mîna dreaptă-a lui
Și le încălzește-n ea, cu rîndul.

Ucenicii cu căciulă, toți,
Fac ca dînsul — le mai și-mprumută.
Bună treabă, nu?... dacă socoți:
Opt căciuli — și mîinile, o sută.

Numai cu privirile vorbesc:
— Dă-mi și mie...
— Dă-mi și mie-oleacă...
Doar Ion, c-un geamăt țărănesc:
— Bogdaproste!...
... nu putu să tacă.

Trec pe nesimțite nourași
De căciuli, din vîrf în vîrf de mînă.
După ei, toți ochii din oraș
Lung se uită, zîmbete se-ngînă.

Trece-al ucenicilor convoi...,
Iar plutonul s-a muiat deodată:
„Asta-i revoluție la voi,
Bă, sau e batjocură curată?"

de N. DUNĂREANU

Ilustrații: Dragomir N.

DIN VIAȚA LUI GH. COȘBUC

Stau adesea, și, gîndindumă la trecutul îndepărtat, mă mir cum de vremea a trecut așa de repede!

1906. Exact o jumătate de veac. Locuiam pe atunci la Tulcea, oraș de port, așezat aproape de îmbucătura celor trei brațe: Chilia, Sulina și Sf. Gheorghe.

Capitala noastră pe atunci? Un fel de oraș provincial! Case modeste, hoteluri puține și-o populație care atingea de abia 200.000 de locuitori. Astfel că pentru expoziția care se deschisese în anul acela — în Parcul Libertății de astăzi — numărul vizitatorilor care n-aveau unde dormi se ridica la cîteva sute zilnic.

Venii și eu la expoziție, în tovărășia prietenului meu, Șt. O. Iosif; cercetam pavilioanele, ascultam corurile ardelenești venite de peste munți și ne beșicam palmele aplaudînd. Eram tineri, și entuziasmul era al nostru. Șt. O. Iosif, ca ardelean, era în culmea fericirii.

Bani aveam puțini, așa că de multe ori trebuia să ne împrumutăm cu cîțiva lei de la tipograful revistei „Sămănătorul", ca să ne putem asigura prînzul.

Și iată că în una din zile, Iosif îmi spune:

— Astă-seară mergem la „Carul cu bere", am să-ți fac cunoștință cu badea Gheorghe al nostru.

— Care badea Gheorghe? îl întreb eu mirat...

— Poetul Coșbuc. Noi, ardelenii, așa îi spunem.

Și în adevăr, chiar în seara aceea, pornim la locul întîlnirii.

Intrăm în local... Un grup de ardeleni, în costumele lor naționale, stau la o masă. Discută, beau bere. Printre ei, poetul Coșbuc, criticul Ilarie Chendi, I. Scurtu și alți [illegible] și scriitori, toți cu un aer de veselie nespusă. Mi-au rămas în minte și astăzi clipele acelea cînd Șt. O. Iosif, prezentîndu-mă poetului Coșbuc, acesta, întinzîndu-mi mîna, m-a întrebat:

— D-ta ești acela care scrii nuvele?

— Da, am răspuns eu cam timid...

Toată seara aceea, Coșbuc a fost de-o veselie fără pereche.

Ridica paharul și ciocnea spunînd:

— Prozit fraților!... Trăiască Ardealul liber!

Pornind într-un tîrziu spre casă cu Iosif — întrucît căpătasem un pat la dînsul și nu mai dormeam pe-o bancă de la șosea —, poetul, pe drum, îmi șopti cu vocea lui molcomă:

— Badea Gheorghe a plănuit să plece în Ardeal pe furiș... Dar asta e o taină, Niculae, și rămîne între noi.

— Dar cum se poate una ca asta? Doar știu că el a fugit să nu fie cătană împărătească.

— Nu e nimic, se va îmbrăca în straie de cioban și cu acte străine va trece granița.

Din seara aceea, ori de cîte ori veneam la București aveam cinstea să stau cu Iosif și cu badea Gheorghe la sfat și să cinstim cîte-o halbă de bere.

Poetul Coșbuc mă îndrăgise, și eu eram mîndru... Prin curgerea anilor, îi văd chipul, cu fruntea largă și două cute pe dînsa. Întreaga lui făptură prezintă dîrzenie... E un om înalt și uscățiv. Vorbește cu accent năsăudean... Poartă cioc, și pe cap o pălărie cu borurile mari.

...Dar vremea întoarcerii mele la Tulcea sosi... Cu primele frunze, căzute de pe copaci ofilite, veni și toamna... Expoziția își închise porțile. O iarnă grea, cu ger aspru, se așternu peste tot cuprinsul țării.

La Tulcea, orașul, izolat de restul țării, în primele zile ale primăverii îmi sosi totuși o veste din partea lui Șt. O. Iosif. Iată ce-mi scria printre altele poetul:

„Dragă Niculae,

Iți scriu din Brăila, unde am venit la o șezătoare... Îmi pare rău că n-ai venit și tu. Dar poate că e mai bine așa!

Trebuie să fugim repede, căci în țară a izbucnit revoluția.

Țăranii cer pămînt... Guvernul a dat ordin să-i împuște... Se zvonește că pînă în prezent au fost omoriți vreo două... D-zeu să-i odihnească în pace!!

Al tău,
Șt. O. Iosif"

Curînd, veștile cele mai grozave se adeveriră.

Guvernul își pierduse capul... Boierimea cerea pedeapsă sîngeroasă... Poliția căuta instigatorii.

Poetul Coșbuc, care scrisese minunata lui poezie „Noi vrem pămînt", era urmărit și numai printr-o minune scăpă ca să nu fie arestat și trimis în fața Consiliului de război. Pe capul țării căzu rușinea cea mai grozavă. 12.000 de țărani împușcați pentru că ceruseră pîine. Expoziția, cu toată strălucirea ei, se dovedise o minciună. Ajunsesem de rîsul străinilor. Dar vremea trecea. Peste gropile țăranilor uciși începu a crește iarba...

Venind acum la București, îl vedeam pe George Coșbuc tot mai îngîndurat... Sufletul lui de ardelean, îndrăgostit de popor, fusese rănit de moarte...

Și iată că într-una din zile, la cîțiva ani de la răscoală, întîlnindu-l pe poet în librăria Sfetea, îmi vorbi :

— Țin să vizitez Delta...

Și adevărat că peste o lună coborîrăm în josul apei spre Sulina, cu vaporul.

Îmi aduc aminte că trecînd prin fața portului, unde hamalii, pe jumătate goi, cărau din șlepuri saci cu grîne, ca să le descarce în pîntecele probelelor, poetul se opri îngîndurat, dădu din cap și vorbi :

— În țara asta unde aurul curge din belșug în buzunarele boierilor cîteva milioane de țărani mănîncă mămăligă mucedă.

Seara, în casa preotului Gheorghiu, unde eram găzduit și care făcuse un cor cu toți copiii lui, începu să ne cînte... mai întîi „La oglindă"..., și mai apoi „Pe lîngă boi".

Parcă-l văd pe poet ridicînd paharul și zicînd :

— Mare bucurie mi-ai făcut, domnule părinte.

Și două lacrimi îi înfloriră în colțul genelor.

Apoi, toată seara a rămas pe gînduri...

Privindu-i chipul, cu o expresie de durere, mi-am adus aminte de seara aceea de la expoziție și de vorbele lui Șt. O. Iosif. Am voit o clipă să-l întreb dacă și-a îndeplinit visul, dar n-am îndrăznit.

Aceasta a fost ultima noastră întîlnire, căci peste un timp o mare nenorocire lovi sufletul poetului. Copilul lui iubit și plin de viață căzu ucis sub roțile unui automobil prin părțile Vîlcei.

Din ziua aceea, poetul căuta singurătatea, uitarea...

Dar veni peste o vreme și războiul din 1916, care încunună noianul lui de suferință.

Supravegheat de nemți, care ocupaseră Bucureștiul, neavînd nici hrana de toate zilele, poetul se stingea încet, încet.

Un prieten care se duse în timpul ocupației să-i ducă niște alimente mi-a descris cum o umbră de om, întinzînd o mînă slabă și uscată prin fereastra întredeschisă, a luat pachetul.

Și astfel s-a stins din viață, în ziua de 9 mai 1918, sleit de foame și de suferințe morale, urît de boieri și ținut la opreală, unul dintre cei mai mari poeți ai noștri, George Coșbuc.

BIBLIOTECA CENTR...

cum am pe pla de cio

de SONIA LARIAN

În ziua de 31 decembrie, exact acum un an, mi s-a întîmplat un lucru nemaipomenit.

Venisem de la cinematograf, visător, și mama mi-a așezat în față o farfurie cu cartofi. Nu mi-era foame și am început să bodogănesc:

— Mă plictisesc îngrozitor cartofii! În fiecare zi cartofi...

În filmul pe care tocmai îl văzusem, o fată de vreo cincisprezece ani, care dansa balet, mîncase, învîrtindu-se pe un picior, o bucată de ciocolată.

— Vreau să mănînc ciocolată! am început să strig.

Și cum nu-mi răspundea nimeni:

— De ar vrea măcar bătrînul Gerilă ca să-mi aducă o bucată de ciocolată. Să nu-mi aducă nimic altceva decît ciocolată. Dar o bucată mare, uriașă, de ciocolată! Să mănînc din ea și să nu se termine niciodată...

În clipa aceea, ușa se dădu de perete, și cineva aruncă în mijlocul odăii ceva ca un bulgăre uriaș. Apoi ușa se închise repede la loc. La început n-am îndrăznit să mă apropii de bulgărele acela. Apoi, văzînd că nu mișcă, am făcut cîțiva pași spre el. De necrezut. Bulgărele arăta exact de parcă ar fi fost de ciocolată... L-am atins cu mîna, încet, ca și cînd mi-ar fi fost teamă să nu mă frigă. Dar nu frigea. Am mai pus o dată mîna, apoi mi-am făcut curaj și am desprins, de la suprafața bulgărelui, o bucată mică, abia cît o unghie. Am mirosit-o cu grijă, și nemaiputîndu-mi învinge curiozitatea, am așezat-o cu băgare de seamă pe limbă. Am stat apoi așa, încremenit, vreo cîteva clipe, neîndrăznind nici să o înghit, nici să o mestec. Dar deodată am simțit pe limbă un gust dulce, puțin amărui; era într-adevăr ciocolată! Am mai rupt o bucată de la suprafața bulgărelui, apoi încă una. Mîncam pe nerăsuflate, de parcă mi-era teamă să nu vină cineva repede să-mi ia bulgărele înapoi. Dar nimeni nu venea după bulgărele de ciocolată: era al meu, părea a fi al meu pentru totdeauna. Mai mult decît atît: deși rupeam mereu cîte o bucată din el, bulgărele nu se făcea deloc mai mic și nici nu se observa că ar fi lipsit ceva din el. Am luat atunci un cuțit și am tăiat din bulgăre o bucată uriașă, ca de vreo două kilograme. În aceeași clipă, ciocolata crescu înapoi în locul acela, iar bulgărele era tot mai mare și rotund de parcă nici nu l-aș fi atins.

Au trecut așa vreo cîteva zile. În prima zi îmi chemasem toți prietenii să mănînce din bulgărele meu, iar a treia zi toată Școala nr. 3 și toți copiii din cartier erau mînjiți pînă la urechi cu ciocolată. Pînă și oamenii mari doreau, toți, să-mi vadă bulgărele minunat, și mătușa Elvira nu mai striga la mine cînd aduceam acasă, de pe stradă, vreun cîine jigărit sau vreo pisică cu purici. Într-o dimineață, pe cînd mă jucam liniștit cu prietenii mei Tiberiu și Tuțu, nu știu ce mi-a venit: trecînd pe lîngă bulgărele de ciocolată, l-am încălecat, parcă în glumă. În aceeași clipă m-am simțit ridicat în aer, geamul s-a deschis singur, și, pînă să mă dezmeticesc, m-am pomenit zburînd în stradă, deasupra oamenilor, călare pe bulgărele de ciocolată. În cîteva clipe lăsasem în urmă orașul, apoi oa-

ajuns neta colată

Ilustrații: Dulduresc

menii, casele, iar pomii se zăriră mici, tot mai mici, pînă se pierdură cu totul. Acum eram singur, undeva în văzduh, dumnezeu știe la ce înălțime, cu bulgărele meu. Aerul îmi vîjîia cu putere pe lîngă urechi. Trebuia să fi zburat cu o repeziciune nemaipomenită.

Ar fi trebuit să-mi fie o frică îngrozitoare, dar eram atît de uluit de ceea ce se întîmpla cu mine, încît mai degrabă îmi venea să mă mir înainte de a mă teme.

— Încotro? am strigat deodată, singur, fără nădejdea că o să-mi răspundă cineva.

Dar un glas ce semăna cu șuierul aerului îmi cîntă în ureche:

— Spre planeta de ciocolată! Spre planeta de ciocolată!...

Am mai mers noi așa o bucată de vreme, cînd, deodată, am văzut în depărtare ceva rotund, ca un glob de ciocolată, care se învîrtea mereu.

— Pe planeta de ciocolată..., mi-a șuierat în ureche același glas.

Mi-am zis: te pomenești că așa o fi arătînd și bietul nostru pămînt în ochii unuia care ar veni spre el dinspre planeta de ciocolată.

N-au trecut nici cîteva clipe, și m-am trezit punînd piciorul pe necunoscuta planetă. M-am frecat la ochi, uluit, apoi m-am uitat de cîteva ori bine în jurul meu. De necrezut. Pe planeta de ciocolată, totul era exact ca pe pămînt: vedeai în jurul tău oameni, pomi, animale, sate, orașe, numai că totul, totul era din ciocolată. Oamenii arătau exact ca pe pămînt: aveau nas, gură, urechi, dar un nas, o gură și niște urechi de ciocolată. Pisicile aveau și ele mustăți, ca pe pămînt, dar mustăți de ciocolată. Moșnegii purtau barbă de ciocolată; pantofii, bretelele și pantalonii erau și ei de ciocolată; căruțele, tramvaiele și automobilele erau de ciocolată; vacile, purceii, stîlpii de telegraf, trenul, — toate erau de ciocolată. Pe planeta aceasta, pînă și puricii erau de ciocolată.

Dar asta nu era totul, mirarea mea atinse culmea abia în clipa cînd, uitîndu-mă mai bine în jurul meu, mi-am dat deodată seama că mă aflam într-un oraș care semăna ca două picături de apă cu orașul meu de pe pămînt. Străzile purtau același nume, casele erau aceleași (numai că de ciocolată), și uite, ajunsesem chiar în cartierul meu: pe strada Salcîmilor; în colț era cinematograful Tomis, ca pe pămînt, cîteva case mai încolo era frizeria (numai că aici frizerii Costel și Corcodel, în loc să dea întîi clienții cu săpun, îi dădeau cu cremă de ciocolată), mai încolo, pe Cireșilor, era școala noastră, Școala nr. 3 de ciocolată. Am intrat repede în școală și, înnebunit, am deschis ușa clasei a cincea: era clasa mea! În banca întîi din stînga ședeau liniștiți, ca de obicei, Tiberiu și Panaitescu, în banca a doua ședeau Isbășescu și Cătălinoiu, iar din banca mea îmi făcea Tuțu semne desperate să intru mai repede, că a început lecția. Și toți erau de ciocolată, iar ceea ce mă scotea din sărite era că nu se mira nici unul de acest lucru. Profesoara noastră de geografie, Natalia Popescu, era și ea de ciocolată, dar părea că lucrul acesta n-o tulbură prea mult, căci îmi spuse liniștită, pe același glas ca întotdeauna, că aș face bine să nu mai întîrzii. Apoi adăugă ceva mai supărată ca de obicei: „Se spune și bună ziua cînd se intră într-o școală de ciocolată".

La prînz m-am dus, ca de obicei, acasă, unde mama, care era și ea de ciocolată, mi-a spus să nu uit să-mi șterg bine picioarele mele de ciocolată la intrare. Am tresărit! Îndată m-am îndreptat spre oglindă și am constatat că, într-adevăr, eram și eu de ciocolată. „E și firesc" — mi-am zis. Altfel, cu siguranță că aș fi avut chef să mănînc tot ce văd în jurul meu: oameni, case, pomi și animale. În același timp însă, mi-am dat seama că, de fapt, nu aveam chef să mănînc nimic. Mai mult decît atît: nu aveam chef să

fac nimic; în sfîrșit, eram mulțumit și nu aș fi vrut să se întîmple nimic, absolut nimic. Am început să trag cu urechea în jurul meu și iată ce am observat: oamenii de ciocolată trăiau împăcați, erau tot timpul sătui și mulțumiți, nimeni nu se enerva, nimeni nu striga și nimeni nu plîngea vreodată. Și, ceea ce părea din cale afară de curios, nimeni nu aștepta să se întîmple nimic, nimeni nu visa să ajungă el însuși altceva decît era și nimeni nu dorea vreodată ceva. Surioara mea de trei ani, despre care nu mai e nevoie să spun că era și ea de ciocolată, nu mai răcnea toată ziua, ca pînă atunci, că vrea

să i se cumpere un urs, ci se juca împăcată și foarte mulțumită cu păpușa ei fără păr și cu o mînă ruptă. Tiberiu nu mai visa să devină șofer, unchiul Toma nu mai făcea demersuri să fie transferat cu serviciul în capitala de ciocolată, mama nu mai spunea că trebuie să cumpărăm un covor, vărul meu Aurelian nu mai avea ambiția să învețe singur spaniola, iar domnișoara Rozina, de la etajul al II-lea, nu mai dorea, ca pînă atunci, să se mărite. Pionierii de ciocolată învățau toți bine, mulțumindu-i pe profesori, dar nici unul nu își punea în gînd să iasă primul la examenele de ciocolată. Dacă vreun băiat de ciocolată îi trăgea altuia o palmă de ciocolată, acesta nu spunea niciodată: „Lasă că ți-arăt eu ție", ci își vedea liniștit de drum. La gazeta de perete de ciocolată, nimeni nu-și lua niciodată vreun angajament de ciocolată. Eu însumi nu mai doream nici să-l bat la șah pe Tuțu, nici să izbutesc să-mi dresez pisica. Nimeni nu dorea, nimeni nu spera nimic. Părea că lumea încremenise în loc.

Am trăit așa timp de un an. Sîmbăta mergeam la cinematograf, din cînd în cînd mă duceam la circul de ciocolată. Nimic din toate astea nu-mi făcea vreo plăcere deosebită, dar nici nu pot spune că eram nemulțumit și că aș fi dorit altceva.

Iată însă că în ziua de 31 decembrie, întorcîndu-mă acasă de la un film de ciocolată, am văzut deodată, pe stradă, o mare mulțime de oameni de ciocolată. Stăteau cu toții acolo, formînd un cerc, în jurul unui obiect care era așezat pe jos, în mijlocul străzii. Păreau nespus de mirați. Vorbeau gălăgios arătînd spre obiectul care zăcea pe jos, ba unii se arătau chiar speriați de parcă s-ar fi aflat în fața unei dihănii necunoscute și periculoase.

M-am apropiat și eu să privesc meteoritul. În față, la depărtare de cîțiva pași de el, doi astronomi de ciocolată își așezară pe nas ochelarii lor de ciocolată și priviră plini de curiozitate. M-am uitat și eu. Meteoritul era un fel de bolovan oval, de culoare cafenie. Părea însă făcut din ceva mai moale decît piatra. În același timp am observat că nici unul dintre cei de față, nici măcar astronomii, nu îndrăzneau să pună mîna pe meteoritul cafeniu, ci îl priveau numai de departe. „Ce-ar fi — mi-am spus — să pun eu mîna pe el, să văd despre ce e vorba?". Am mai făcut un pas și m-am uitat mai bine la el. Deodată am avut o licărire: înfățișarea meteoritului îmi părea cunoscută! Parcă mai văzusem cîndva asemenea meteoriți, și încă mulți, foarte mulți... Unde oare?

Și în clipa aceea, mi-am dat seama: era un cartof! Pur și simplu, un cartof... Dintre cei care cresc cu miile acolo, pe pămînt, unde trăisem și eu, abia cu un an în urmă. Ce-o mai fi pe acolo? mi-a venit dintr-o dată în minte. Ce-o mai fi făcînd mama mea, nu mama de ciocolată, ci mama mea adevărată, de pe pămînt? Dar prietenii mei adevărați, dar școala mea de pe pămînt, școala mea adevărată, nu

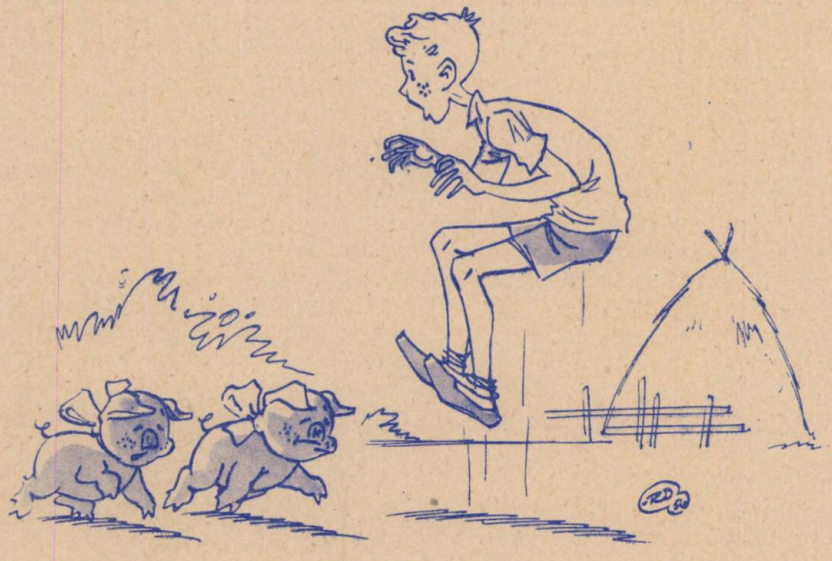

— Ce s-a întîmplat? am întrebat pe un omuleț de ciocolată. La ce se uită oamenii aceștia?

— E un meteorit, pe cît se pare, îmi răspunse acesta. A căzut astănoapte pe planeta noastră de ciocolată.

cea de ciocolată? Cine știe cîte s-au mai întîmplat acolo, în lipsa mea, iar eu stau aici, pe planeta de ciocolată! Și nu știu cum m-a cuprins deodată o mare neliniște și mi-am zis că tot ce era aici, pe planeta de ciocolată, mama mea de cioco-

lată și prietenii, și școala de ciocolată trebuie să fie o păcăleală, că lucrurile adevărate nu erau aici, ci acolo, pe pămînt. Cu aceste gînduri, m-am apropiat și am pus mîna pe cartof. Și, pentru prima oară de cînd mă aflam pe planeta de ciocolată, am simțit încolțindu-mi în suflet o dorință: voiam să mă întorc pe pămînt s-o văd pe mama mea adevărată și pe prietenii mei adevărați și să văd ce se mai petrece pe acolo. Cu gîndurile rătăcite, m-am pomenit, nu știu cum, încălecînd pe cartof, spre uimirea omuleților de ciocolată. N-am mai avut timp decît să aud strigătele lor de spaimă, cînd, pe neașteptate, m-am simțit ridicat în aer și m-am trezit zburînd deasupra orașului de ciocolată, călare pe cartof.

Oamenii, casele și pomii de ciocolată se făceau mici, tot mai mici. Am mai zburat așa cîtăva vreme pînă am zărit, în depărtare, bătrînul nostru glob pămîntesc învîrtindu-se liniștit în jurul lui. Peste cîteva clipe am coborît în orașul meu de baștină, m-am dus acasă și am sărutat-o pe mama, care nu mai era de ciocolată, ci era așa cum o cunoscusem dintotdeauna.

Acasă toate erau ca și înainte de plecarea mea spre planeta de ciocolată: surioara mea țipa toată ziua că vrea un urs, unchiul Toma cerea să fie transferat, Tiberiu visa să devină șofer, mama — să ne cumpărăm un covor, iar domnișoara Rozina — să se mărite. Ba, își mai puseseră în gînd, între timp, și multe altele. Cînd i-am întrebat cum de se aflau cu toții aici, și nu mai erau în planeta de ciocolată, s-au uitat la mine ca la un nebun.

Mi-am zis atunci că, pesemne, toți oamenii mai au o a doua existență, pe care nici n-o bănuiesc, în planeta de ciocolată, pentru că toți vor să fie atît de fericiți încît să nu-și mai dorească nimic. Ei nu știu ce bine e aici pe pămînt, unde ești mereu nemulțumit pentrucă îți dorești mereu altceva.

Așa se face că vă povestesc această întîmplare vouă, prietenilor de pe pămînt, deși, cine știe, dacă v-aș căuta bine, poate v-aș găsi și pe voi în planeta de ciocolată.

Mă numesc DAGO!

Vreți să aflați cîte ceva despre mine? Dacă da, cu plăcere! Bunăoară, să vă povestesc ce-am făcut azi...

... Ca de obicei, m-am deșteptat cel dintîi. După ce l-am trezit și pe Gavril, prietenul meu, smulgîndu-i plapuma cu care era învelit, i-am adus papucii la pat și m-am repezit pînă la chioșcul din colțul străzii ca să-i iau ziarul.

La întoarcere am scurtat drumul prin curtea unui vecin, trecînd dintr-un salt gardul înalt de peste doi metri, care desparte curtea acestuia de a noastră.

L-am găsit pe Gavril tăind lemne în pivniță. Și cum sînt săritor la nevoie, am prins să-i dau și eu ajutor. El crăpa butucii, eu îi căram cu sacoșa la etaj, în locuința noastră.

În vreme ce ne îndeletniceam cu treaba asta, iată că ne-a picat un musafir: vărul lui Gavril. Și drept să vă spun, vărul ăsta era tare nepoliticos. Stătea în casă cu căciula trasă pînă peste urechi. I-am luat-o din cap și am pus-o alături de el, pe un scaun. Fără voia lui!

În sfîrșit, am plecat la studioul cinematografic, unde mă duc zilnic, de cîtva timp. Acolo am repetat o scenă dintr-un film în care eu și Gavril patrulam... Urmăream un spion. Gavril mi-a dat ordin să rămîn nemișcat, să fac pe mortul. M-am trîntit la pămînt. În asemenea împrejurări pot fi lovit cu bocancul, întors de pe o parte pe alta, împuns, degeaba! Nu dau nici un semn de viață, de parc-aș fi mort cu adevărat! În sfîrșit, Gavril mi-a șoptit să înaintez. Am prins să mă furișez, tîrîndu-mă pe burtă. Spionul se vedea venind spre noi. Gavril mi-a făcut un semn. M-am cățărat într-un copac... Cînd spionul a ajuns în dreptul meu, i-am sărit în spinare, trîntindu-l la pămînt. Nu i-am dat drumul pînă n-a sosit și Gavril ca... „să-l ia în primire".

Repetiția s-a sfîrșit. Iată-ne din nou spre casă. Pe strada noastră era o larmă grozavă: se disputa un meci de fotbal. Ne-am repezit într-acolo. Eu joc portar... și, fără să mă laud, trebuie să vă spun că nu-i deloc ușor să mi se marcheze vreun gol.

Seara, ca de obicei, Gavril mi-a predat lecția de matematică. Trebuie să știți că eu pot da ușor de rost unor probleme destul de complicate!

Într-un tîrziu am prins și eu să mă odihnesc. Nimic nu-i mai plăcut decît să stai pe un scaun în fața sobei, cu luleaua în gură (măcar că nu-i o lulea adevărată).

Vreți să știți cine sînt și să vă convingeți că tot ceea ce v-am povestit este adevărat?

Atunci n-aveți decît să deschideți revista la pagina 27.

Florile prieteniei

În 1942, în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, pe frontul de la Volhovsk, a fost luat ca prizonier poetul tătar Musa Djalil. Nu mult după aceasta, rănit fiind, poetul a fost mutat la Berlin, în temnița Moabit. Pentru că a fost învinuit că ar fi organizat o evadare împreună cu alți prizonieri, Musa Djalil a fost condamnat la moarte. În răstimpul cît a așteptat executarea sentinței, aproape un an, poetul erou a scris, între zidurile mucede ale celulei închisorii, nenumărate poezii care slăvesc viața și marea patrie sovietică.

Caietul de poezii al lui Musa Djalil a fost încredințat unui belgian, vecin de celulă.

La începutul anului 1944, Musa Djalil a fost executat, iar carnetul cu versurile lui a fost predat legației sovietice din Belgia de către partizanul belgian, ieșit din închisoarea Moabit o dată cu sosirea în Berlin a armatelor sovietice eliberatoare. Partizanului belgian, fost vecin de celulă cu Djalil, îi sînt închinate versurile intitulate „Darul meu prietenului belgian..." traduse mai jos. Astfel, flacăra dragostei de patrie și de oameni din versurile poetului tătar a fost ținută vie și transmisă mai departe de către partizanul belgian.

Darul meu prietenului belgian cu care m-am împrietenit în temniță

Dac-ar răsări
Flori din nou pe lunci,
Aș uita
Temnițele-atunci.
Gingașele flori
Le-aș uda mereu
Și le-aș dărui
Prietenului meu.

Da-n străin pămînt
Totu-i veștejit;
Nici grădini nu sînt,
Luncile-au murit.
N-am un colțișor
Barem cît de mic.
Din grădina mea,
N-am aici nimic.
Numai inima,
Ea-i cu mine-n veci.
Pată nu-i pe ea.
De va fi să pleci
Cîntecul ți-l dau,
El e plin de vreri;
Inima ți-o dau
Floare-n primăveri.

În romînește de ȘTEFAN BITAN

ION BRAD

DESPARTIRE DE CASA VECHE

Mă aplec în fața ta,
Casa noastră cea bătrînă!
Draga mea, bunica mea,
Nu te-aș mai putea uita
Nici cînd o să fii țărînă.

Tu pe tata l-ai crescut
Și m-ai legănat pe mine.
Mici, pereții tăi de lut
Cîte-n viață n-au văzut —
Mult din rău, puțin din bine!

Astăzi totuși pașii mei
Aripi prind, spre cer să zboare.
Casa nouă-i munte — ori ce-i?
De pe-acoperișul ei
Poți sui în Carul Mare.

Stelele-s atît de jos
Ca un ram sub rodii grele.
Și pămîntu-i bucuros
Că din sînul lui și-a scos
Omul cuiburi lîngă stele.

Draga mea, bunica mea,
Astăzi mă despart de tine.
Voi fura din cer o stea
Lîngă geamul tău să-ți stea
Veșnic peste-ntunecime.

DEȘTEPTĂCIUNEA PROȘTILOR

de VLADIMIR COLIN

Ilustrații: *Marcela Cordescu*

Doi proști s-au întîlnit cîndva la o cruce de drumuri. Pe cel dintîi îl goniseră oamenii din satul lui că prea era din cale-afară de prost și le făcea satul de rîs. Celălalt se suise într-o căruță, în care se mai înghesuiseră 99 de proști. Căruța cu proști se rupsese de greul prostiei, și proștii se împrăștiaseră care încotro, umplînd lumea pînă-n ziua de azi...

— Bună vremea, om cuminte, spuse așadar primul prost, văzînd că se întîlnise cu un om care, deși soarele ardea, purta două căciuli și trei cojoace.

— Mulțumesc dumitale, om cu scaun la cap, răspunse al doilea, băgînd de seamă că drumețul ce-i dăduse binețe purta pe cap un scaun cu fundul spart.

Auzind fiecare vorbele celuilalt, pricepură proștii

că se întîlniseră doi oameni de nădejde și hotărîră să-și urmeze calea împreună. Iar dacă merseră ce merseră, li se făcu sete.

— Bună ar fi acu niște apă, spuse cel dintîi.

— Phii! Tare bună, încuviință al doilea. Of! bună de tot...

Și, ca un făcut, dădură îndată peste două fîntîni așezate, cine știe de ce, una lîngă alta.

— Vezi? Eu am să beau dintr-asta, spuse prostul cu două căciuli și trei cojoace, oprindu-se lîngă una dintre cele două fîntîni.

— Oare a doua fîntînă n-o fi avînd apă mai bună? întrebă cel cu scaun la cap.

Prostul cuminte căzu pe gînduri. Privi fîntînile cu îndoială și, izbindu-se cu palma peste frunte, grăi:

— Știi că ai dreptate dumneata! Păi, atunci, din care să bem?

— He-he, rîse cel cu scaun la cap, am să te-nvăț eu. Ai zis că a doua are apă mai bună? Iaca, bem dintr-a doua fîntînă!

Dar prostul cuminte, cu două căciuli și trei cojoace, căzu parcă și mai tare pe gînduri.

— Așa pare, lesne de zis, răspunse el după o vreme. Dar dacă tot apa din prima fîntînă e mai bună, a?

Prostul cu scaun la cap căscă atunci o gură mare, mare și n-o închise decît pentru a striga:

— Vai de mine! Și ce-i de făcut?

— Iaca, măcar că sînt cuminte și umblu iarna-vara cu două căciuli și trei cojoace, tot nu mă pricep ce să spun, vorbi încurcat al doilea prost. Ce ne facem?

Și amîndoi, uscîndu-se de sete, rămaseră să cugete adînc. Oftau și cugetau. Cugetau și trăgeau cu coada ochiului cînd la o fîntînă, cînd la alta, neputîndu-se hotărî din care să bea.

— Frate-meu, auzi?... Mor de sete! izbucni deodată cu glas plîngător prostul cuminte.

— Dară eu! îi ținu isonul cel cu scaun la cap. Mă tem c-am și murit de-a binelea... Dar cum să bei așa, ca proștii? Nu-i rușine?

— Drept! Așa-i. Ca proștii nu poți bea, spuse al doilea prost și izbucni în hohote de plîns.

— Nu mai plînge, că-mi sfîșii inima, rosti atunci cel dintîi plîngînd cu lacrimi cît bobul de strugure

— Ce păcat că nu sîntem mai proști! strigă deznădăjduit prostul cuminte. Am bea și noi ca proștii și gata...

Prostul cu scaun la cap căzu sfîrșit lîngă ghizdurile uneia dintre cele două fîntîni:

— Numai ca să ne răpună cu zile au săpat te miri ce ticăloși două fîntîni taman aici! Două... Una nu le ajungea?

Prostul cuminte se prăbuși lîngă ghizdurile celeilalte și prinse a răcni ca din gură de șarpe:

— Ajutor! Săriți, oameni buni!... Murim de sete!

Dar, cum se aflau departe de sat, nimeni nu-l auzi. Prostul își luă atunci rămas bun de la viață și, închizînd ochii, își propti capul în țărînă. Cînd colo, nasul i se opri într-un ochi de apă stătută, scursă din găleata cine știe cui.

— Bogdaproste! își spuse ușurat și, lipăind încetișor, încetișor, să nu-l simtă tovarășul, bău toată apa aceea verzuie.

Și, să vezi comedie, tot așa făcu și prostul cu scaun la cap, care găsi și el lîngă fîntîna lui un ochi de apă încropită de soare.

— Hai, frate-miu, să mergem! rosti înviorat prostul cuminte. Dă-le încolo de fîntîni păcătoase!

— Că bine zici, frățioare! răspunse la fel de înviorat prostul cu scaun la cap. Lasă-le naibii de fîntîni...

Și, încîntați că nu băuseră ca proștii, cei doi înțelepți își urmară drumul cărînd două căciuli, trei cojoace și un scaun cu fundul spart...

Cel ce nu i-a întîlnit
Rog să-mi scrie negreșit!

O discuție înregistrată pe bandă de magnetofon

COMOARA din sacul

Fiecare meserie are unealta ei. Unealta noastră, a celor care lucrăm la radiodifuziune, e magnetofonul.

Magnetofonul e un aparat foarte complicat! Nu mă încumet să vă explic funcționarea lui. Rămîne între noi, dar cu fizica (și, desigur, nu numai cu fizica) nu m-am prea împăcat în școală. Regretele sînt acum cam tîrzii. Aș putea să vă spun însă despre magnetofon două lucruri.

Primul: că e un aparat care cu ajutorul microfonului înregistrează pe o bandă magnetică vocea omenească, muzica și orice fel de zgomote, ca apoi, prin apăsarea unui simplu buton, să le redea întocmai.

Al doilea: că într-o după-amiază mă aflam cu magnetofonul în camera prietenului meu Marinică. Mai venise și un prieten al prietenului meu (pare-mi-se colegul său de bancă), Costel.

Nu mai știu cine mă chemă la telefon (telefonul se găsea într-o cameră alăturată) și cît timp lipsii, magnetofonul înregistră, fără ca eu să fi dorit aceasta, convorbirea care o transcriu mai jos, cerîndu-mi scuze pentru indiscreție și asigurîndu-vă de fidelitatea transcrierii.

Marinică, după o discuție prea gălăgioasă pe care n-am putut-o descifra:

— Da, dragul meu, ascultă-mă că sînt mai mare decît tine...

— ... mai mare cu unsprezece zile... Poate vrei să-ți spun și nene! răspunse Costel. Poate...

Dar vocea calmă și sigură a lui Marinică nu-l lăsă să urmeze:

— Nu, nu țin să-mi spui nene. Te rog, doar, să mă asculți...

— Te ascult...

Pașii lui Marinică pe dușumea, apoi vocea sa din celălalt capăt al camerei:

— Da, dragul meu... Excursia ține o zi, o săptămînă, o lună, dacă vrei, dar trece. Amintirile însă rămîn. Totul într-o excursie sînt amintirile. Iată sfatul meu: din fiecare loc să iei cîte o amintire. Așa am făcut și eu. Vezi sacul ăsta de excursii?

— Îl văd.

— Ei, află că nu-i un sac de excursie. E o comoară... un tezaur... o mină de aur... un triunghi aurifer... un...

— Dar, desfă-l odată! Nu mă mai fierbe așa...

— Răbdare, răbdare, dragul meu... (Un zgomot neverificabil, apoi brusc vocea lui Marinică). Nu, te rog, te rog... Nu te atinge de nici un obiect. Prețul lor nu poate fi calculat... (O pauză) Iată, scot eu primul obiect..., primul trofeu..., prima relicvă... Privește!

Rîsul lui Costel umple camera:

— Păi, ăsta-i un blacheu tocit, căzut de la o gheată!

Vocea neîndurătoare a lui Marinică:

— Blacheu tocit, zici? Ha, ha, ha! Mă faci să rîd ... (Deodată, serios) Da, e un blacheu! Dar principalul nu e ce e, ci unde a fost descoperit... (tainic) L-am găsit în fața porții dinspre răsărit a Sarmisegetuzei, vestita cetate dacică, dărîmată în anul 106, adică exact acum 1850 de ani. Iată în ce constă valoarea blacheului! (Fără nici o pauză). Dar, privește și această plantă rară..., această minune a naturii..., acest unic exemplar...

— Asta? E o păpădie ca toate păpădiile!

magnetofon de excursie

Marinică enervat:

— Păpădie ca toate păpădiile, zici? Ha, ha, ha! (grav) Da, e o păpădie, dar de unde? De la Timișoara, poate? De la Constanța, de la Cluj, de la Arad? Nu, dragul meu. E de la Rîmnic! Rîmnic, pricepi? 8 iulie 1481. Lupta cu turcii dusă de Ștefan cel Mare, fiul lui Bogdan al doilea; suirea pe tron la 14 iulie 1457 moartea la 2 iulie 1504... Dar stai, stai, că n-a [illegible]minat... Ai auzit tu de teiul lui Eminescu?

— Auzit... (vocea lui Costel pare tare plictisită) E la Iași, în grădina Copou...

— Exact! (Glasul lui Marinică sună plin de veselie) Iată acest sîmbure de caisă. L-am descoperit sub teiul marelui nostru poet. „Împărat și proletar"..., „Scrisoarea a treia"..., „Călin nebunul"... Dar, stai, stai... Acest obiect minunat..., această „rara avis"... ce părere îți face?

Costel hohotind:

— Cine? Mucul ăsta de țigară?

Marinică blînd și compătimitor:

— Ce copil ești! El singur valorează cît o jumătate din sac!

— Dacă vrei, îți mai aduc și eu cîteva de la tata...

— Mulțumesc! (Un „mulțumesc" printre dinți.) Tatăl tău e funcționar la poștă, și acest muc..., această bijuterie de muc... l-am găsit la cîțiva centimetri de mormîntul lui Scarlat Ghica, fiul lui Grigore al doilea Ghica, 13 martie 1757, al cărui mormînt se bănuie că ar fi la Mogoșoaia... Auzi tu: se bănuie! Nu-i sigur...

— Dar bretelele astea rupte la ce-ți folosesc?

Marinică intrigat:

— Cum ai spus? Bretele? Ha, ha, ha! (Cu toată seriozitatea.) Da, sînt bretele! Dar, ce bretele?! Sînt de pe vîrful Omul, cel mai înalt vîrf al Carpaților noștri meridionali. 2.381 metri și trei centimetri de la nivelul mării! O avere! O adevărată moștenire! Și cîte altele n-am mai descoperit... Iată această gingașă coajă de ou; Dimitrie Cantemir, noiembrie 1710... Și această admirabilă pompă de bicicletă; George Coșbuc, „Fire de tort"..., „Jurnalul unui pierde-vară". Și acest superb capăt de lumînare, Colțea, biserică în București, construită în 1715 de Mihai Cantacuzino... Și acest nemaiîntîlnit dinte canin, pe cît se pare; Costache Manolache Epureanu, orator și om de stat al lui Cuza Vodă, 1824 — 1880... Și această pătlăgică..., această comoară care... (deodată, surprins). Dar, ce tot faci? Ce tot scobești prin buzunare?

— O clipă... o clipă... A, am găsit. Iată, vreau să-ți dăruiesc și eu o relicvă..., o comoară..., un tezaur..., un triunghi aurifer... Privește, Marinică, privește!

— Ce-i asta? Îți bați joc de mine? Ăsta e un bilet amărît de tramvai...

Vocea lui Costel izbucnind:

— Bilet de tramvai zici? Ha, ha, ha! (Profesoral) Da, e un bilet de tramvai! Dar ce fel de bilet de tramvai? E de clasa a doua, la tramvaiul 14, care trece prin fața statuii lui Mihai Viteazul, fiul lui Pătrașcu cel Bun, 4 septembrie 1592...

Aici, spre regretul meu, s-a terminat banda de magnetofon!

Mi-au mai rămas însă cîțiva metri de bandă, pe care am înregistrat următoarea întrebare: Ce părere aveți despre pasiunea lui Marinică?

Ilustrații: P. Manu

Prima zăpadă

de JIRI V. SVOBODA

Desfrunziți
sînt pomii în grădină,
nu cad flori,
nici fluturi nu mai sînt,
ci zăpada
cade,
cade, lină,
prima-n anu-acesta pe pămînt.
Un măr tînăr
lîngă o fereastră
ramurile-și mișcă
mulțumit.
I se pare
că-i sub boltă-albastră
și prin nea
visează c-a-nflorit.
Ca și mărul,
beat de bucurie,
sania mi-aștept
și nu mai vine...
Cade,
cade,
neaua argintie,
toamnă tristă
să rămîi cu bine !
Tu, zăpadă,
să-nvelești cîmpia,
iarna să nu-nghețe
bobul mic.
Va fi cald
sub vălul tău,
în glia
unde doarme viitorul spic...
Boabele să capete tărie,
mărule,
să nu răcești sub nea.
Cazi,
cazi,
cazi, zăpadă argintie,
eram triști fără minunea ta !

În romînește de
NICULAE UNGUREANU

Ilustrații: Rădulescu Adriana

IARNA

de CRIȘAN CONSTANTINESCU

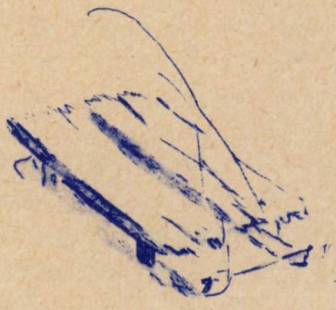

Iarnă... iarnă...
Prind să cearnă
Fulgi mărunți de nea ;
Umple vîntul
Tot pămîntul
Ca din bidinea.

Cad pe uliți
Ca din suliți
Fulgii de cristal ;
Și covoare
Sub picioare
Se întind în val.

Vrăbii late
Și-nfoiate
Umblă pe cărări ;
Dar merinde
Cine vinde
Iarna pe cîntări ?

Și veniră
De cerșiră
Pe la oameni răi ;
Că plecară
Cei din vară
Pe albastre căi.

Sînt pe ducă
Să le-aducă
Larmă și povești.
„Zînă, lină,
De lumină,
Unde rătăcești ?"

Curmă sfatul
Cu iernatul
Tremurînd de ger
Stau cu frică
Și ridică
Ochii mici la cer.

Dar zăvodul
Ca nerodul
Latră la ninsori,
Că și-anină
Prin grădină
Solii lucitori.

Iacă soba
Sună toba,
Scapără scîntei ;
Și ne-adună
Să ne spună
Basmele cu zmei.

Iar motanul,
Cotoșmanul,
Zgribulit de frig,
Toarce lînă
De la stînă,
Adunat covrig.

Sora mică
Și Ionică
Buchisesc de zor
Să le pună
Notă bună
Domnul profesor.

Adunare
Și dictare,
Ce de mai nevoi !
Și vai mie
Ce-o să fie
Pe trimestrul doi.

Gata, frate,
Nu poți toate
Să le știi de-acuș ;
Uite-n stradă
Ce zăpadă !
Hai la săniuș !

CÎNTEC ALB

de

N. LABIŞ

Zurgălăii iernii, iată-i, iarăşi sună.
Neaua-şi joacă iarăşi dansul foşnitor,
Iarăşi vin în sănii pe polei de lună
Nopţile de iarnă, limpezi ca un dor.

Soarele-n albuşuri stă mirat şi tace –
Sîmbure de viaţă încă necrescut –
Şi-o încremenire candidă şi-o pace
Peste toată lumea iarăşi s-au ţesut.

Să fii pur asemeni zărilor curate,
Brazilor ce poartă diamante-n zimţi,
Să iubeşti frumosul ce-i închis în toate,
Fără de prihană sufletul să-ţi simţi.

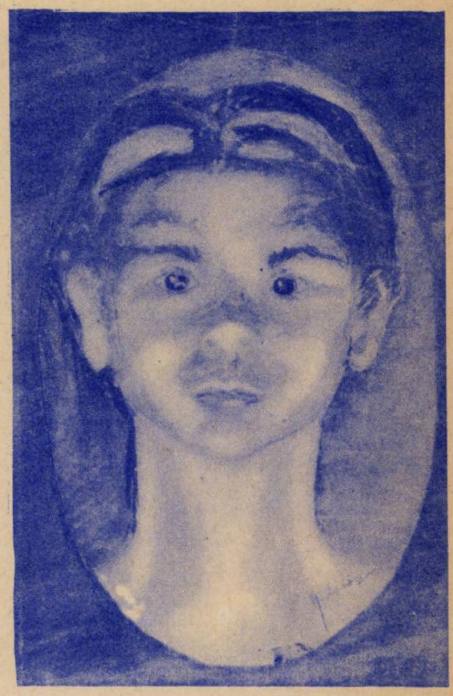

Autoportret *N. LABIŞ*

GHEŢUŞUL

I. SEBASTIAN

Intr-o zi cu ger năpraznic
prins-a un gheţuş obraznic
să tot rîdă pe-nfundate,
prefăcîndu-se mirat :
— Măi, măi, măi ! Păi cum se poate ?
Nici n-apucă vreun băiat
pe întinsul meu lucios
să păşească şi deodat',
buf, se pomeneşte jos !

Cînd se scoală, anevoie,
face-o plecăciune scurtă
şi-apoi, făr' să-mi ceară voie
iarăşi cade, buf, pe burtă !
Bine nici nu se ridică
sprijinindu-se în coate,
că pe dată iarăşi pică,
buf, pe spate !

Măi, măi, măi ! Ce-o mai fi asta ?
(face gheaţa-aşa... pe proasta)

Dar deodată, iată vine
un puştan... dar cu patine.
Şi porneşte pe gheţuş
să alunece... Huş — huşşşşş...

Plînge gheaţa, nătăfleaţa.
— Vai de mine... faţa... faţa...
mi-ai zgîriat-o tare rău.
Rogu-te mă iartă, zău.
Haide, nu fi circotaş

APARE

GAZE
noas

INSTANTANEE

NECAZUL unui CARNET de NOTE

Carnetul lui Mitică ni se plînge: „De trei luni am numai cîteva note şi acelea 4 şi 5. Mitică nu mă arată decît la note mari... Dar într-o zi a apărut un 2.

...Eram în ora de geografie. Tovarăşul profesor ne dicta mediile. Mitică avea 3.

— Cred că aţi greşit, interveni Mitică în drum spre catedră, cu carnetul în mînă, în carnet am 5...

Profesorul confruntă carnetul cu rubrica din catalog şi spuse:

— În catalog mai ai, pe lîngă 5, un 2 şi de două ori 3. Carnetul tău e cam uituc... (Auziţi! Tot eu...) Dar, fiindcă tot eşti aci, continuă profesorul, spune, Mitică, ce lecţie avem azi?

— Noi, pentru astăzi... noi, pentru astăzi am avut... am avut... Şi după ce trase cu urechea: ...am avut Cehoslovacia! Capitala Cehoslovaciei este Varşovia!... Şi continuă sigur de el să ne explice cum arată pusta slovacă, ţărmurile cehe la Marea Baltică etc...

— Pentru aceste preţioase informaţii, spuse profesorul, ai 2... Dă-mi carnetul!

Mitică, surprins, se grăbi să spună ca şi în alte dăţi cînd a obţinut note proaste:

— L-am uitat acasă, tovarăşe profesor... Clasa a izbucnit în rîs, în timp ce profesorul, rîzînd şi el, adăugă:

— L-ai uitat în mînă după cît se pare... Într-adevăr, mă ţinea în mînă. Uitase. Şi uite aşa am fost nevoit să roşesc eu în locul lui..."

KARPATI VERONICA
Arad

ŞTIRI EXTERNE

U. R. S. S.

— Între 1 ianuarie şi 1 martie 1957, în întreaga Uniune Sovietică, are loc al şaselea concurs de schi, organizat de „Pionierskaia Pravda" pentru detaşamentele de pionieri.

R. Cehoslovacă

— 20 de automobile-jucării produse de „fabrica" de la Casa pionierilor din Praga, au fost trimise, înainte de sărbători, copiilor maghiari. S-a evidenţiat în această acţiune elevul Karel Riha de la Şcoala medie de 8 ani nr. 72 din Praga.

R. P. Polonă

— Pionierii din oraşul Grudziadz va juca piesa „Două Marii". Banii vor fi folosiţi pentru organizarea unei tabere de vară.

Un buhai adevărat

De Anul Nou nu mi-am putut face nici buhai, şi nici echipă. Bunul meu prieten Duţu era mai trist şi mai necăjit ca mine:

— Ce facem de buhai? Nu cumva ai tu?

— Nici pomeneală, dar e treabă uşoară; caută o putină fără fund, leagă-i la un capăt o bucată de piele găurită la mijloc, prinde o pisică, bag-o în putină şi scoate-i coada prin gaura pielii. Tragi de coada mîţei şi buhaiul e gata!...

Ochii lui Duţu sclipiră şi imediat o zbughi din loc.

A doua zi l-am întîlnit din nou, dar vai! Nu mai era Duţu de ieri! Tot felul de linii drepte, paralele ori în zig-zag îi brăzdau obrajii. Ce se întîmplase, am aflat după ce i-a trecut supărarea...

Cu buhaiul pus la punct, după cum l-am sfătuit în glumă, Duţu s-a apucat să-şi ureze primul vecin. Cu o mînă ţinea subsuoară putina, şi cu cealaltă trăgea de coada... buhaiului...

Şi să vezi drăcie: de durere sau necaz, pisica s-a smucit, reuşind să-şi scoată lăbuţele de dinainte prin fundul liber al putinei. Şi cînd Duţu îşi începu urarea, buhaiul buhăia, pisica mîrlăia şi Duţu răcnea...

Adevărat buhai viu...

Palade C. ROMULUS
clasa a IV-a Şcoala medie nr. 1
Giurgiu

O maimuţă ingenioasă

LUNAR

Din creaţia noastră

Frumoasă eşti...

Frumoasă eşti, tu, patrie iubită,
Frumoasă ca o zi de primăvară,
Cu cîmpul plin de flori apari gătită,
Frumoasă cum e steaua-n nopţi de vară...

Şi iarna cade lin ninsoarea, parcă
N-ar vrea să strice-a tale trăsături,
Ci pe pămînt ar vrea mereu să facă
Să se audă cîntec prin răsuri...

Ce minunate simfonii de naiuri,
Ce tril vrăjit cînd codrii se trezesc,
Şi dulce sună cînturile-n plaiuri —
Căci e pămîntul care îl iubesc...

Lidia Paulescu
Şcoala de 7 ani din com. Cogealac,
regiunea Constanţa

Începutul iernii

Se-aşternu din nou zăpadă
Şi pe case şi-n grădină;
Plopii umblă prin ogradă
În paltoane de hermină.

Un cireş din faţa casei
S-a-nălbit în timpul nopţii...
Şi-a-ndesat pe ochi căciula
De omăt şi stîlpul porţii...

Gheorghiţă Ion
elev în clasa a VII-a
Şcoala de 7 ani nr. 2 mixtă
Tg. Neamţ

VEŞTI DIN SCRISORI

Dragă Cravată roşie,

... Puii aduşi de elevi o dată cu înfiinţarea cercului tinerilor zoologi au crescut foarte mult. În crescătorie avem şi o pereche de iepuri.

Unitatea noastră a amenajat o cameră a pionierilor. Aici avem o bibliotecă înzestrată de pionieri, un album cu vederi din patria noastră, un colţ al basmelor (pentru cei mai mici) şi un cerc de radiofonie, în care sînt înscrişi 33 de pionieri, care muncesc la construirea unui aparat de radio cu galenă.

Boldea Florin
clasa a VII-a, Şcoala elementară, ciclul II Bozovici

Prieteni care vor să ne cunoască

- Romanenko Alexandra (oraşul Baku, cătunul Adji-Kabul, Şcoala medie nr. 15, clasa a X-a B) vrea să facă schimb de mărci poştale şi ilustrate.

— Biedrjycki Tomasz (ul. Zimna 12 nr. 2 — Radam — R. P. Polonă) este elev în clasa a VI-a. Îi plac timbrele şi sportul (îndeosebi fotbalul şi tenisul). Vrea să corespondeze cu un pionier îndrăgostit de filatelie şi sport.

— Christel Kuppardt (Ottmannshausen nr. 76, b. Weimar — D.D.R.) are 14 ani şi doreşte foarte mult să se împrietenească cu un băiat de la ţară, ca şi el.

O-ntrebare şi-un răspuns

— Eu acasă cresc iepuri şi porumbei... Pentru iepuri am varză. Ce mai mănîncă ei iarna?

Voicu Ion elev în clasa a VII-a, comuna Bucerdea Grînoasă, regiunea Stalin

— Poţi îmbogăţi prînzul iepuraşilor tăi cu morcovi, frunze de ţelină, sfeclă (frunze şi rădăcini) şi fîn. Iar ca desert, după cină, poţi să le spui poveşti...

Dr. Ştie Tot.

Pionierii sovietici au primit din partea pionierilor italieni din Reggio-Emilia o scrisoare în care ei spun, printre altele:

... Dragi prieteni, pionieri ruşi!

Vrem să devenim prietenii voştri, fiindcă lozinca noastră este: „Să fim prieteni cu copiii din toată lumea!"... Credem că şi pe voi o să vă intereseze să aflaţi despre viaţa şi activitatea pionierilor italieni. În aşteptarea scri-

DUMITRU GEORGETA

IARNA ÎN CARTIER

Moș Virgulă

Pînă acum, sînt sigur, n-ați auzit nimic despre Moș Virgulă. Asta nu înseamnă că aveți dreptul să vă îndoiți de existența mea. De astăzi încolo ne vom cunoaște. Dar pînă una alta, este bine să mă prezint. Numele mi l-am luat după porecla dată lui I. L. Caragiale de către prietenii săi. Trebuie să știți că marele scriitor n-a cruțat niciodată pe acei care poceau vorbirea și scrisul.

De cîte ori n-ați fost îndemnați și voi să scrieți și să vorbiți fără de greșeală! Deși sînt bătrîn, și pe vremea mea am apucat acest îndemn.

Nu împlinisem zece ani, cînd părinții mei fuseseră mutați din Ardeal în Muntenia, la Pitești. Se întîmpla să plec din Ardeal chiar o dată cu toamna, cînd începeam școala. Eram amărît că-mi lăsam prietenii mei de joacă și de școală și socoteam că în orașul în care ne mutasem n-am să găsesc colegi cu care să mă împrietenesc. Dar ce era să fac, trebuia să merg la școală!

Din prima zi, o pățanie. Într-o recreație, un coleg de-al meu, Ionică, nimeri cu praștia într-un geam și-l făcu țăndări. N-am avut de lucru și-am strigat și eu în gura mare și fericit de întîmplare: „ai spart *Oblocul*, Ionică!" În jurul meu s-a pornit deodată o furtună de rîsete. Cînd se potoli, un băiețel de-o șchioapă mă întrebă cu glasul pițigăiat:

— Ce-a spart Ionică, bă?

— Oblocul, am răspuns liniștit.

Și iarăși s-a stîrnit rîsul, cînd tocmai mă pregăteam să strîng cioburile ca să nu se afle de geamul spart. Rîdeau cu toții cu gura pînă la urechi. Numai Ionică nu rîdea. Văzîndu-l supărat, i-am sărit în ajutor:

— No, Ionică, aducem o *vadră* și-om strînge cioburile și...

Dar n-am terminat ce aveam de spus, și-am fost acoperit de rîsul colegilor:

— Ce s-aducem, bă?

— O *vadră*, de la portar.

Ca la o comandă s-a pornit iarăși rîsul. Cum eram voinic, am trecut la amenințare:

— No, dacă mai rîdeți mult, îndată vă *îmburd* un par în cap, și-apoi nu mai aveți pe ce ține *coloțu*.

Amenințarea mea l-a înveselit chiar și pe Ionică. M-am înroșit ca sfecla și-am scrîșnit. Colegii mei nu conteneau și toți mă arătau cu degetul ca pe-un vinovat:

— Auzi, bă, colopu!... Hă, hă, hă...

Tocmai atunci, în mijlocul veseliei, a venit și domnu-învățător. Văzîndu-mă trist numai pe mine, m-a și luat la rost:

— Mîine, aduci bani de-acasă să punem geamul. M-ai înțeles?

N-am înțeles nimic și am rămas ca un căzut din lună. Băieții ceilalți rîdeau de parcă ar fi venit vacanța. Amețisem de ciudă. Mi se învîrtea capul ca o morișcă, și cuvintele ce le spusesem *(obloc, vadră, colop, îmburdat)* îmi zvîcneau în tîmple. M-am trezit întrebîndu-mă și minunîndu-mă de unul singur: cum, adică, eu vorbesc o limbă neînțeleasă, luată-n rîs?

Două săptămîni aproape că amuțisem. Băieții mă înghionteau mereu, doar-doar voi mai vorbi ca să mă ia-n batjocură. Eram mîhnit și mă obișnuisem și cu batjocura colegilor:

— Bă, Colopu-i mut! Du-te, bă, la școala de surdo-muți, vizavi de spital, ce stai aci cu noi?

La lecții cînd eram întrebat, deși știam ce trebuia să răspund, mă bîlbîiam și mestecam cuvintele, mai rău ca fratele meu care avea atunci doi ani. Banii strînși la pușculiță îi dădusem ca să se pună geamul spart e Ionică. Și iac-așa rămăsesem de rîs ! tuturor...

Pînă-ntr-o zi. Atunci mi-am luat inima-n dinți și m-am plîns domnului învățător:

— Domnu', de ce rîd ei de cuvintele mele? Eu de ce înțeleg cuvintele lor?

Domnu' m-a luat cu binișorul și m-a potolit:

— Cuvintele rostite de tine și neînțelese de colegii tăi nu sînt de luat în rîs. Tu spui în loc de geam, obloc, în loc de găleată, spui vadră, în loc de pălărie, spui colop, în loc de a răsturna, spui a îmburda. Cuvintele acestea nu se mai folosesc în vorbirea noastră obișnuită de la școală și din cărți.

Am cutezat să întreb din nou, mîndru și îmbufnat:

— Dar eu de ce înțeleg cuvintele colegilor mei?

Și domnu-învățător, blînd și răbdător, domnu' Dăscălescu, răposat de mult, nu m-a lăsat fără răspuns. El ne-a explicat atunci mie și colegilor mei că la școală se învață limba română-literară. În această limbă sînt scrise cărțile ca să fie citite și înțelese și de-un copil din Maramureș, și de unul din Pitești, și de bunica mea de la Aiud, și de bunicul lui Ionică, țăran din Moldova.

Nu pot să mă laud că am priceput toată explicația bunului și neostenitului meu învățător. Dar tot de la el, în clasa următoare, am aflat că limba noastră literară s-a format încetul, cu încetul, că marii scriitori, Eminescu, Caragiale, Coșbuc, Creangă, Sadoveanu, au un merit și o cinstire deosebită fiindcă au turnat în scris limba țării noastre, înțeleasă de toți locuitorii ei.

Domnu'meu, care fusese coleg cu I. L. Caragiale la școala primară, din comuna Haimanale, de lîngă Ploești (astăzi comuna „I. L. Caragiale"), m-a învățat că marele scriitor cîntărea fiecare cuvînt în vorbire și în scris și că pentru o virgulă tipărită greșit bătea telegrame și dădea alarmă în țară.

Drept care și eu m-am botezat Moș Virgulă, ca un mărunt ucenic al lui Caragiale. Dar pînă am fost recunoscut după numele acesta, colegii mei tot Colopul mi-au zis. Cînd mi-am pierdut această poreclă, am să vă spun altă dată, poate în numărul viitor.

Ilustrații: B. GĂNESCU

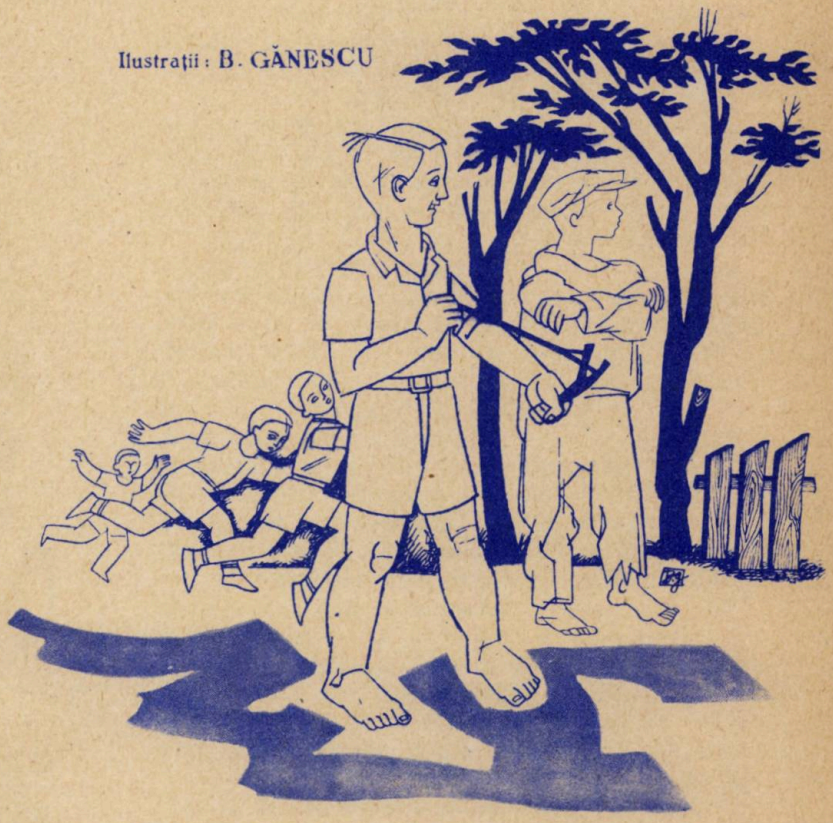

CUM A BURSUCUL

de EUGEN JIANU

Mare mai era pădurea noastră ; vieţuiau într-însa fel şi fel de animale şi păsări. Dar viclean ca vulpoiul acela nici că se mai afla ! Mă rog, ziua-noaptea, de la începutul şi pînă la sfîrşitul anului, numai de înşelăciuni se ţinea. Cu din astea-şi ducea casa şi tot din astea trăia ! Să vedeţi şi să judecaţi şi dv. numai vreo cîteva : astă-vară a înşelat o potîrniche cloşcă şi i-a furat toate ouăle din cuib ; mai spre toamnă a făcut ce-a făcut şi-a prins doi pui de iepure, pe care i-a lăsat fără blană, iar deunăzi a furat o găină chiar din coteţul mătuşii Minca. Da, a venit în toi de noapte pînă în sat, a intrat în coteţ, a furat şi-a plecat ; i-am găsit noi urmele a doua zi dis-de-dimineaţă.

...Cum vă spun, rar întîlneşti pe cineva care să nu fi fost păgubit, care să n-aibă vreo plîngere împotriva vulpoiului...

Într-o bună zi, şi-a găsit însă şi el ac potrivit pentru cojoc ! Şi-a plătit cu vîrf şi îndesat, cum se zice, blana, toate isprăvile de pînă atuncea. Dar să vă spun cum i-a venit de hac bursucul.

Bursucul ăsta e cunoscut în toată pădurea drept un animal posac şi gospodar. Posac pentru că nu-i prea place să lege prietenie cu nimeni şi trăieşte singuratic, nepoftind pe nimeni la el, ba chiar ascunzîndu-şi de ochi străini vizuina. Gospodar, fiindcă vizuină ca a lui rar găseşti : curată, încăpătoare, cu una sau două odăi pentru somn şi o cămară în care se găseşte întotdeauna ceva de-ale mîncării. Vizuina şi-o îngrijeşte, şi-o curăţă, mai mare dragul ; cînd n-are altceva de făcut deretică prin vizuină !

Aşa şi acuma : deretica şi gospodăreа de zor bursucul în vizuina lui. Trebuia să-şi orînduiască odăile pentru somnul cel mare de peste iarnă. Fiindcă aşa au obicei bursucii : dorm încovrigaţi în vizuină cît ţine iarna de lungă. Rar dacă se scoală şi trec alături în cămară să mai roadă ceva.

Şi fiindcă odăile şi le-a terminat, a socotit să se mai ducă pînă la lanul de porumb, cel din capătul pădurii ; acolo a văzut el deunăzi că au mai rămas, pierduţi pe jos la cules, nişte ştiuleţi, care lui i-ar prinde tocmai bine. A pornit într-acolo.

A ieşit frumos din casă şi-a luat-o pe drumeag la vale. N-a trecut mult şi iaca dă bot în bot cu vulpoiul.

— Bună dimineaţa, vere, îl întîmpină vulpoiul. Da-ncotro zoreşti aşa ?

— Pe aici, la vale, răspunse morocănos bursucul, dînd a înţelege că nu-i e pe plac prietenia vulpoiului.

— Tocmai voiam să te caut, şi vulpoiul se făcu aici smerit, ştii, am nevoie de un sfat. Te ştiu bun gospodar, lasă, lasă nu zice nu, că vizuină ca a ta nu se află în toată pădurea. Vezi, vine iarna, mi-ar trebui şi mie o vizuină, ştii, colea, mai acătării, în care să

PĂCĂLIT VULPEA

Ilustrații: Dem

stau și eu peste iarnă la căldurică. Dar nu știu cum să mi-o fac. Aș vrea să mi-o arăți pe a ta să iau pildă, vrei ?

Vulpoiul, în sinea lui, chibzuia un nou furtișag. De o vizuină avea mare-mare nevoie, că, vezi bine, venea iarna. Dar vulpoiului nu-i place nici să deretice, nici să sape, nici să gospodărească. Și atunci voia s-o fure pe-a bursucului, gata făcută. Vizuină bună în care vulpoiul ar fi dormit, s-ar fi tolănit. He, he. Dar pentru asta trebuia mai întîi să știe unde se află pitită. Pe urmă ar fi pîndit prin preajmă și, cînd bursucul ar fi plecat de acasă, hop ar fi intrat înăuntru și gata furtișagul !

Numai că nici bursucul nu-i prea prost. A priceput pe dată cam de ce are nevoie vulpoiul să-i vadă vizuina, ce fel de „pildă" vrea 'mnealui, vulpoiul.

— Zici că vrei să iei pildă de la vizuina mea ?

— Întocmai, vere bursucule. Știi, mi-ai face un mare-mare bine să mi-o arăți nu mai așa nițeluș. Nici n-aș intra înăuntru ca să nu ți-o murdăresc. Ți-o știu curată.

— Bine, haidem.

Și-au pornit laolaltă făcînd cale întoarsă. Vulpoiul, bucuros că are să păcălească pe bursuc și are să-și facă rost de vizuină numai pentru iarnă, se lingea într-una pe bot. Bursucul, cu gînd să-i plătească vicleniile vulpoiului.

Știa el, bursucul, nu departe, o stînă ce tocmai poposise ieri alaltăieri pe-acolo, coborîtă fiind de la munte, și avea o droaie de cîini stîna aceea. Într-acolo a luat-o el înainte, vulpoiul venindu-i pe urme.

Și cum mergeau, vulpoiul își făcea socoteala cum are să-i stea lui în vizuina nouă și cum are să rîdă de bursuc !

— Mai avem mult de mers, vere bursucule? Am cam ostenit.

— Iată am și ajuns. Colo în poiană mi-e vizuina. Treci înainte că vin pe dată.

Bucuros, vulpoiul mergea semeț înainte. N-a apucat să intre bine în poiană c-a și dat față cu dulăii stînei poposite acolo. Cum l-au văzut dulăii, i-au și sărit în întîmpinare. A fost o hămăială și o fugăreală prin toată pădurea. Cîte n-a cercat vulpoiul să facă doar, doar o scăpa. N-a fost chip. L-au ajuns cîinii din urmă, l-au înșfăcat și i-au făcut petice blana. În zadar striga ca din gură de șarpe vulpoiul :

— Scapă-mă, vere bursucule, scapă-mă...

Bursucul era departe. A intrat în vizuină, s-a încovrigat și s-a așezat mulțumit pe somn pînă hăt colo în primăvară.

Iarna și somnoroșii

Întîi s-a pornit gerul. Strașnic ger! Noaptea trosneau sec lemnele pădurii. Apoi s-a pornit să ningă. Din covata albastră a cerului se cerneau în șir, fără de sfîrșit, fulgi mari, albi, leneși. În două zile pădurea, cîmpul, tot și toate îmbrăcaseră straie noi, de horbotă strălucitoare. Așa a început domnia cea adevărată a iernii.

... Viețuitoarele pădurii și ale cîmpiei au întîmpinat iarna, fiecare în felul său. Mai toate și-au luat la purtare blană groasă, mițoasă, îndeobște sură ori albă, ca să nu se deosebească de cele din jur. Frigul ca frigul, ar mai putea fi el înfruntat — cojocul gros de iarnă al fiecăruia ține de cald. Ce te faci însă cu foamea? Doar verdeață nu mai e pe nicăieri, poame ori alte roade nici pe atîta; așternutul de nea acoperă și puținele fire de iarbă care au mai rămas. Încep să vină zile grele de răstriște pentru toate viețuitoarele care se hrănesc cu ierburi și poame ori grăunțe...

Unele dintre acestea înfruntă cu răbdare strășnicia iernii. Iaca iepurele: rîcîie zăpada pînă ce vede iarbă; sau roade mladă ori scoarța copacilor. La fel o duc căprioarele: s-au strîns ciopor și și-au ales drept căpetenie o capră bătrînă, care le călăuzește în căutarea hranei celei de toate zilele.

Altele însă s-au grăbit să se vîre în tainițele bîrlogurilor și să se culce! În vizuini e cald. Vîntul, cu răsuflu-i aspru, n-ajunge să le ia așa în răspăr blana. Și apoi, se știe doar, cînd dormi nu mănînci! N-ai nevoie să-ți cauți de mîncare.

De fapt, nu-i vorba de un dormit și de un somn obișnuit! Nu! E o stare specială a organismului aflat în hibernare; activitatea vitală, funcțiunile corpului sînt mult reduse. Pulsul rar și slab; respirația, de asemenea, rară și puțin adîncă. Funcțiunile digestive reduse aproape total. Animalul se hrănește mai ales pe seama straturilor de grăsime acumulate pînă atunci. Din pricina asta se și spune că „somnoroșii" ies din iarnă slabi, de le curg peticele de pe ei! Trecerea organismului la această stare se face treptat. După unii cercetători durează cam cinci-șase zile la unele specii de animale, la altele mai mult; perioadă în care, încetul cu încetul, corpul își reduce „pretențiile". Respirația rară reduce nevoile de oxigen; pulsul slab încetinește circulația sîngelui și deci hrănirea celulelor. În unele cazuri, sistemul nervos central trece într-o stare specială, letargică; animalul e „nesimțitor"! Hibernarea este, așadar, o stare specială de adaptare a organismului la condițiile de viață neprielnice.

Acuma să nu vă închipuiți că toate animalele care hibernează intră în „somn" toate deodată! Nu! Fiecare are felul său, tipicul său. Pînă și perioada de hibernare e deosebită: la unele mai lungă, la altele mai scurtă.

Ariciul spre pildă, încă din prag de toamnă și-a găsit o scorbură, la rădăcina unui copac gros. Și-a căptușit-o cu mușchi și fîn. Cum a simțit că înclină cumpăna vremii către frig, s-a învelit în frunze — adică le-a luat în țepi! — și s-a vîrît în adîncul scorburii sale. Acolo s-a făcut ghem și s-a culcat. Stă și doarme nemișcat pînă la primăvară. Poți să-l zgîndări! Cîtă vreme-i ger și zăpadă, nu se scoală! Dacă-l duci însă într-o odaie caldă, se dezmorțește; și prima grijă a sa este să-și caute de mîncare!

Bursucul, gospodar mai vrednic, și-a săpat o vizuină adîncă cu multe răsuflători. Și-a învelit-o cu fîn, frunziș sau ferigi. Ba și-a alcătuit o cămară din care, ce-i drept, nu mănîncă decît la începutul somnului. Cît a ținut toamna, s-a tot îndopat. Acum, o dată cu neaua, gras și rotund ca un pepene, s-a înfundat în cotlonul cel mai ascuns, s-a făcut covrig și, cu botul vîrît în stufuł cozii, doarme dus. Nu se trezește nici cînd vînătorii care vor să-l prindă viu și nevătămat îi sapă vizuina, îl scot și-l vîră în sac!

Într-un fel deosebit doarme și ursul. Adică, mai bine-zis, dormitează. Bîrlogul și-l alege în cele mai ascunse locuri ale pădurii, de obicei printre stînci ori peșteri. Își face și el pat bun acolo, și de îndată ce cade zăpada trage la culcuș. Înainte de a intra, face ocoluri mari și-și încurcă urmele. E poveste curată că intră în bîrlog mergînd de-a-ndaratelea, să nu i se cunoască ascunzișul! În bîrlog se așază întotdeauna cu capul către intrare; asta pentru ca în bot să prindă de îndată orice zvoană străină ori iz nepotrivit locului. Vînătorii nu l-au găsit niciodată „dormind în bîrlog", ca viezurele, spre pildă. Ursul sare afară și atacă el cel dintîi! Din cînd în cînd se scoală. Se mai mișcă și el, aidoma cîinelui în culcuș; ba, uneori, cînd e iarna mai moale, iese și pe afară, ca pe urmă iar să se întoarcă și să se culce. Cîtă vreme stă culcat și doarme, inima îi bate și lui mai rar, respiră mai rar, iar de mîncat nu mănîncă nimic. E poveste că-și suge labele! Consumă și el din „cămașa de osîndă" de sub piele, adică din proviziile de grăsime strînse în toamnă și... slăbește. Iarna, în bîrlog, ursoaica naște unul sau doi ursaci.

Ursii din grădinile zoologice, de obicei, nu hibernează; trec însă și ei printr-o perioadă de neliniște și somnolență. Ursii albi de asemenea nu hibernează.

Dintre viețuitoarele cîmpurilor hibernează, în galeriile lor săpate sub brazdă încă din vară, cîrtița, hîrciogul și popîndăul. Fiecare doarme dus pînă cînd raza soarelui de primăvară pătrunde și în culcușurile lor subterane.

Pe sub pietre, învelite în frunziș, au adormit broaștele și șerpii. Șerpii stau colac, cu capul vîrît cît mai adînc în frunziș.

Prin podurile caselor atîrnă, cu capul în jos, liliecii. E felul lor de hibernare. Stau în completă amorțeală și nemișcare pînă cînd căldura primăverii îi „învie"

„Napsugár" („Raza soarelui") revista pentru copii în limba maghiară, și-a început drumul lung spre miile de copii care o așteptau de multă vreme.

Din ianuarie 1957, în fiecare lună, vor pleca spre tipografie povestiri și snoave, poezii și ghicitori, desene și jocuri scrise și lucrate de cei ce iubesc și cunosc viața copiilor.

Redactorii „Cravatei roșii" îi doresc noii reviste mulți ani și colaboratorilor ei, cele mai frumoase succese.

Între VIAȚĂ și MOARTE

de MIRCEA ȘERBAN

Ilustrații: Plăcintă Constantin

Curiozitatea mi-a îndrumat pașii spre una din sutele de camere ale Institutului „Dr. Cantacuzino". În primul rînd, m-a izbit albul de pretutindeni : pereții, faianța de pe mesele de laborator, blana moale a șoriceilor de experiență, halatele strălucitor de albe ale cercetătorilor, foile imaculate pe care observațiile urmau să fie notate...

Apoi m-a uimit lungimea codiței la șoriceii de laborator. Nu bănuiam că o coadă poate să depășească cu mult lungimea întregului trup. Și, aproape că mă îngrozii cînd văzui lungimea acului de seringă cu care erau înțepați bieții șoricei în coadă. Am înțeles însă că aici se petrece ceva serios și, cu teama de a nu stingheri pe nimeni, am dat să ies pe ușa ce rămăsese deschisă în urma mea.

Atunci simții că cineva mă apucă de braț.

— De fapt, rezultatul experienței îl puteți urmări mai bine în camera cealaltă. Veniți cu mine !

Și mă trezii într-o cameră asemănătoare aceleia de unde ieșisem. Pe masă, ca în orice laborator : sticluțe, eprubete și un microscop. Iar lîngă ele, o cușcă cu pereți din sită de sîrmă. Înăuntru, puzderie de șoricei albi, micuți, cu ochii ca niște mărgeluțe, făceau tumbe, agățîndu-se ca niște artiști de circ cu picioarele în sus și cu capul în jos, mergînd astfel prinși cu ghearele de tavanul cuștii.

Cînd simțiră că se apropie medicul, încetară o clipă jocul lor zburdalnic și se îngrămădiră încălecîndu-se „în piramidă", ca la circ, așteptînd să primească ceva de mîncare.

— Aceștia sînt șoriceii-martori.

„Martori ? !" — gîndii eu mirat. „Ce fel de martori ? Te pomenești că o să-mi arate și «șoricei-judecători» sau cine știe, chiar «șoricei-procurori», ca la tribunal !"

— Ai cui martori ? întrebai eu nedumerit.

— Ai celorlalți de dincolo, pe care i-ați văzut mai înainte.

Și începu să-mi istorisească întreaga poveste...

*

La început au fost 100 de șoricei ; toți de aceeași vîrstă și cam de aceeași greutate. Apoi au fost împărțiți în două grupe. Cincizeci de șoricei au fost lăsați în camera aceasta, iar restul au fost duși alături. Cu această împărțire, viața lor a apucat-o pe căi diferite. Astfel, prima grupă a fost lăsată, ca și înainte, să zburde, să facă tumbe și să se joace. Pentru ceilalți de alături

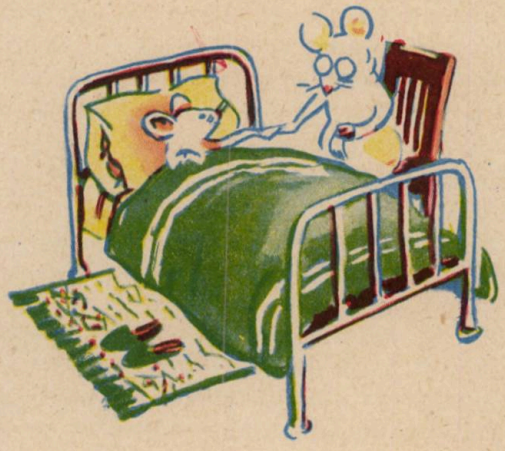

însă... Ce mai chițcăială se putea auzi de acolo ! De ce atîta zarvă ? Pentru simplu motiv că din grămada celor de dincolo medicii luau pe rînd cîte un șoricel, și cu o seringă injecta în coada fiecăruia cîteva picături dintr-un lichid. După ce toți trecură prin chinul înțepăturilor, chițcăiala păru că încetase. Ba mai mult, în după-amiaza acelei zile, liniștea se așternu cu desăvîrșire în întreaga cușcă. O tristețe apăsătoare domnea asupra acestor cincizeci de șoricei.

În acest timp, în camera alăturată, joaca și nebuniile nu mai conteneau. Era o veselie și o agitație ca a copiilor mici atunci cînd se nimeresc la un loc, într-un moment de joacă. Dar lucrurile aveau să se schimbe în curînd. Cine oare ar fi putut prevedea primejdia? Peste ci-

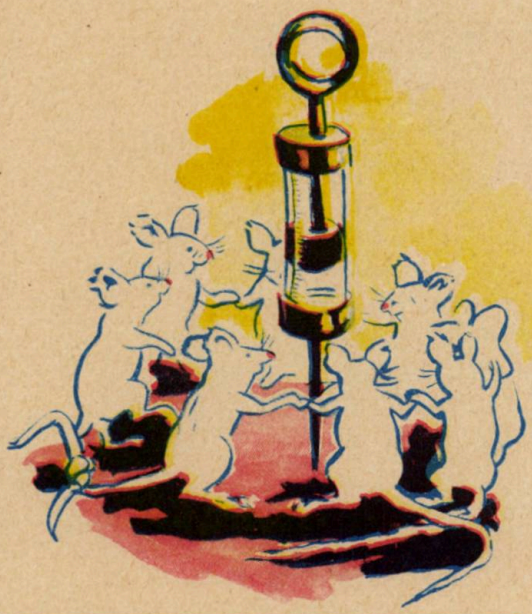

teva zile, atît șoriceilor zglobii cît și celor ce păruseră toropiți, li se făcură injecții. Din nou, ce mai chițcăială! Ce de vaiete în lumea șoricelor! Apoi iarăși se așternu liniștea. Numai că de astă dată, în cușca atît de veselă și scutită de chinurile primei înțepături, în fiecare dimineață trebuiau scoși șoricelii morți peste noapte. Curînd nu mai rămăseseră decît cinci dintre ei, și aceștia încă luptau din greu cu boala, fără nici o nădejde. Iar dincolo, în camera celor cărora li se făcuse și mai înainte o injecție, veselia își regăsise locul. Nu murise nici un șoricel. Era parcă rîndul lor să se veselească.

— Asta este dovada că experiența cu vaccinul a reușit. Șoricelii ăștia stau mărturie! îmi spuse medicul.

— Cum, adică? În ce a constat experiența? Sînteți bun să-mi explicați, întrebai eu curios să aflu.

— Cu plăcere. Aici a fost vorba de încercarea unui nou vaccin care să-l apere pe om împotriva bolii. Bineînțeles, la început experiențele se fac pe animale. De aceea ați văzut aici șoricelii ăștia albi. Dacă o să vizitați și celelalte laboratoare veți putea vedea acolo cobai, șobolani, pisici, iepuri, cîini, cai și chiar maimuțe.

— Dar cum a decurs experiența?

— Foarte simplu. Mai întîi am reușit să izolăm microbii descoperiți în sîngele bolnavilor. Am luat acești microbi și i-am însămînțat pe anumite substanțe hrănitoare, unde s-au înmulțit repede. Așa cum erau, ei puteau foarte ușor să îmbolnăvească pe oricine. De aceea am slăbit microbii, lăsîndu-i multă vreme în formol sau la temperatură ridicată. În felul acesta microbii nu mai erau atît de primejdioși. Făcusem din ei ceea ce se numește „vaccin". Atunci i-am injectat pe primii cincizeci de șoricei. Pe ceilalți nu i-am injectat, lăsîndu-i, ca și înainte, nevaccinați. După cîteva zile am făcut ambelor grupe de șoricei injecții cu adevăratul microb, neslăbit. Cu alte cuvinte, nu i-am mai vaccinat, ci le-am dat însăși boala!

— Și ce-a urmat?

— Ce-a urmat, ați văzut. Cei vaccinați au supraviețuit îmbolnăvirii. Ceilalți, nu.

— Am văzut totuși și în cușca de alături cîțiva șoricei vii. Ei cum au scăpat?

— Îmi place că aveți spirit de observație! mă măguli medicul. Într-adevăr, cei cinci șoricei rămași în viață au fost aleși dintre cei bolnavi, dar cărora le-am făcut injecții cu ser.

— Cu ser?

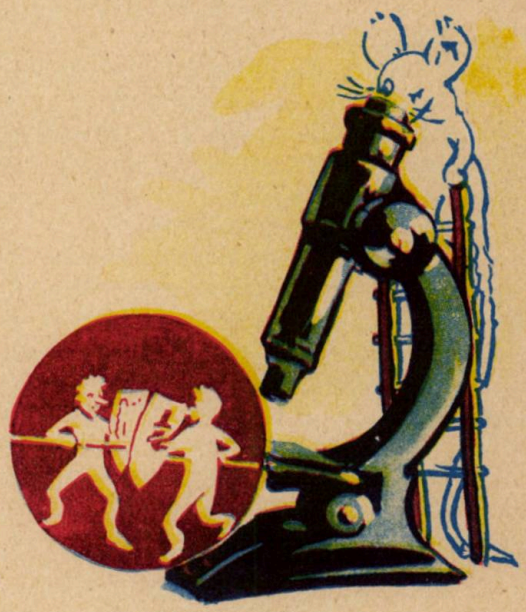

— Da. Ca să mă înțelegeți, trebuie să vă mai spun cîteva cuvinte. Trebuie să știți că în lupta cu microbii, în sîngele bolnavului iau naștere niște elemente în stare să lupte împo-

triva acelui microb. Asemenea elemente poartă numele de „anticorpi". Ei sînt adevăraţii soldaţi de luptă ai corpului. De fapt, ăsta e şi rostul vaccinului: să trezească la luptă aceşti „soldaţi", pentru a apăra organismul. Iar atunci cînd vine adevăratul microb al bolii, sîngele e gata pregătit. Armata e toată pe picior de luptă, şi victoria corpului e ca şi asigurată. Se întîmplă însă ca unele corpuri slăbite să nu fie în stare să-şi strîngă soldaţii de apărare, adică să nu-şi poată forma singuri anticorpi. Atunci, se recurge la ajutorul unui sînge mai puternic care a reuşit să-şi facă anticorpi. Sînge e acesta este „serul" pe care îl folosim, ajutîndu-i pe cei slabi împotriva bolii.

*

În Bucureşti, pe malul Dîmboviţei, de îndată ce treceţi de podul Eleftherie, veţi vedea o poartă înaltă de fier, prin care puteţi zări clădirea Institutului de seruri şi vaccinuri „Dr. Ion Cantacuzino".

Institutul acesta, despre care v-am povestit, poartă numele unui om de ştiinţă, care, ca me-

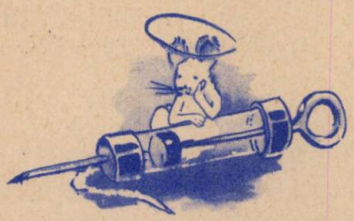

dic, a fost atras de studiul microbilor ce dau boli infecţioase.

În clădirea uriaşă se fabrică mari cantităţi de seruri şi vaccinuri. De aici, din clădirea aceasta, este condusă, de mai bine de 35 de ani, lupta împotriva bolilor infecţioase! De aici, prin poarta aceasta, au ieşit în sticluţe sau fiole „soldaţii" învingători în nenumărate bătălii!

Din clădirea aceasta, veritabil comandament de luptă, încă de pe timpul savantului Cantacuzino, sub neîncetata supraveghere a celor care-i continuă opera, au fost şi sînt conduse marile campanii împotriva bolilor: campania antiholerică din 1912, din timpul războiului Balcanic, campania antiexantematică din 1916—1918, campania antituberculoasă, campania contra febrei tifoide, a malariei, a poliomielitei, a turbării, dizenteriei şi altele.

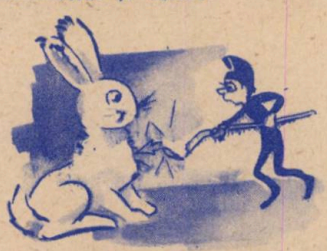

Cimilituri

Cărăruie, ruie,
Peste umeri suie,
Peste umeri pleacă,
Umerii s-apleacă...

(Bătrîneţea)

Ce doarme în apă
Şi nu se îneacă?

(Umbra)

Cine vine, cine pleacă,
Îi dă mîna doar oleacă...

(Clanţa)

Şade-un moş lîngă cărare
Cu nepoţii în spinare.
Eu în fundul coşului
Strîng nepoţii moşului...

(Pomul)

Într-un vîrf de par
Şade capul unui crai...

(Macul)

Clopoţel mărgiel
Cine sună lin din el?
Nimeni, nimeni! Numai vîntul
Clătinîndu-l, leganîndu-l,
Să dea veste-n toată ţara
Că se-ntoarce primăvara...

(Ghiocelul)

Zi iarbă uscată, într-un singur cuvînt!

(Fîn)

Culese de LILIANA RODICA POPESCU

EU SINT Dago!

...Nimic nu-i mai plăcut decît să stai pe un scaun moale lîngă o sobă caldă și cu o lulea în gură.

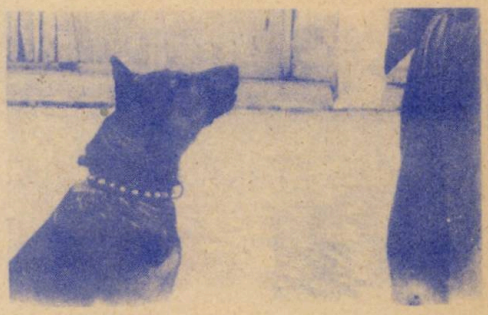

...16:4+2—1=5
...Nimic mai simplu. Poftim ! Latru de cinci ori !

...Te-am prins !

...În curînd, prietenul meu va afla ultimele vești...

...Meciul a-nceput. În poarta aceasta însă nu va intra nici un gol !

...Jos căciula ! Să te înveți ...te, să fii mai politicos !

...O săritură și... orice leu dresat poate fi invidios pe mine !

...Este poate singurul caz cînd cineva transportă lemne în plasă.

Pe parcursul celor 161 km, cîți numără Canalul de Suez, a fost săpată, acum aproape o sută de ani, uriașa cantitate de 74.000.000 mc de pămînt, uneori folosindu-se doar micile coșuri de nuiele ale felahilor. Nu e de mirare deci că, lipsiți și de condiții de viață și de asistență medicală, au murit 120.000 de egipteni care au lucrat la construcția lui.

Canalul de Suez reduce la jumătate drumul dintre India și Europa. Din această cauză, traficul prin canal este foarte animat. Intre 1946 și 1956 el s-a ridicat la... 106.000 de vase.

* * *

Ideea arhitectului francez Lesseps — după planurile căruia s-a construit canalul — de a uni Marea Roșie cu Mediterana nu a fost nouă. Cam prin aceeași regiune, după cum arată documentele istorice, a mai existat un canal prin secolele XVI î.e.n., numit „Canalul Faraonilor", iar mai tîrziu, pe timpul romanilor, „Fluviul lui Traian".

Aproape de granița de sud a Egiptului, la Assuan, se va construi un nou baraj uriaș, pe care localnicii îl numesc „Saad el Ali". El are dimensiuni nemaiîntîlnite: 810 m lărgime la bază, 115 m înălțime și 4.810 m lungime. Stăvilarul va închide o mare artificială de aproape 600 km lungime, ale cărei ape va uda noi terenuri de cultură și va pune în mișcare turbinele unei hidrocentrale, care va furniza de aproape cinci ori mai multă energie electrică decît producția actuală a întregii țări.

La construcția celei mai mari piramide a Egiptului antic, piramida lui Keops, înaltă de 146 m, au lucrat 100.000 sclavi, muncind fără întrerupere timp de peste 20 de ani. Ei au cărat și așezat unele peste altele — cum au reușit?... nu se știe! — aproape 2.300 de blocuri calcaroase în greutate de 2,5 tone fiecare.

Cu ocazia construirii unei șosele care trecea prin apropierea piramidelor, un arhitect egiptean a dat, nu demult, peste un fundament de piatră, aflat la cîțiva metri sub nisip. Pe măsură ce nisipul era înlăturat, au apărut niște blocuri de piatră unite între ele, formînd un fel de cameră uriașă.

Bănuiala că ar fi vorba de o cameră subterană s-a adeverit întocmai. Tăietorii de piatră au găurit peretele; prin spărtură a ieșit imediat un miros de cedru și tămîie. Trimițînd un fascicul de raze luminoase în interior, s-a descoperit... o corabie, în perfectă stare.

Se crede că ar fi vorba despre „corabia soarelui", construită pentru transportarea faraonului Keops și a zeului soarelui, Ra, după cum ne spune o legendă.

Statuile, tablourile, inscripțiile, pietrele prețioase și obiectele din aur aflate pe corabie vor ajuta oamenii de știință să dezlege unele taine care mai acoperă încă istoria vechiului Egipt.

CARE SÎNT TIMBRELE CELE MAI RARE?

(ne întreabă Stănciulescu Mihaela, Slănic-Ploeşti)

În lumea filateliştilor este cunoscut un timbru mic, din Guiana britanică, cu colţurile rupte, roşu şi murdar, mîzgălit de un scris de mînă, emis în 1856.

Vreţi să ştiţi poate cam cît valorează?

Vreo 600.000 lei!

Dintre timbrele rare mai pot fi amintite: cel mai mare timbru din lume, emis în 1865 în Statele Unite (dimensiunile sale fiind de 9,5/5,2 cm); un timbru pus în circulaţie în Uniunea Sovietică în 1921 (cu dimensiunile de 6,5/3,8 cm) şi cel mai mic timbru din lume, emis la Mecklenburg — Schwering (Germania occidentală), cu dimensiunile de 10, 10 mm.

VEŞTI DESPRE NOILE CUCERIRI ALE AVIAŢIEI

(vrea să afle Vasilescu Const. din Bucureşti)

Ultimele veşti sosite ne arată că ingineri şi constructori sovietici experimentează felurite dispozitive ale viitorului avion atomic. Una dintre cele mai grele probleme de rezolvat este aceea a protejării pasagerilor împotriva radiaţiilor periculoase ale pilei atomice. Se pare că ei au găsit răspuns şi la această problemă.

Măreaţa construcţie va arăta aproximativ ca aceea din desenul alăturat.

Succese mari au şi constructorii cehoslovaci. În scurt timp, ei vor lansa un avion cu reacţie care va putea traversa Atlanticul în numai 8 ore. Pentru comparaţie, reţineţi că unui transoceanic îi trebuie 6—7 zile pentru această distanţă, iar unui avion cu elice, 15—16 ore.

încercaţi şi voi

Iată o experienţă foarte amuzantă, pe care fiecare dintre voi o poate executa cu uşurinţă.

Confecţionaţi-vă din sîrmă foarte subţire o spirală mică, pe care o veţi unge cu untdelemn, pentru a putea pluti pe apă

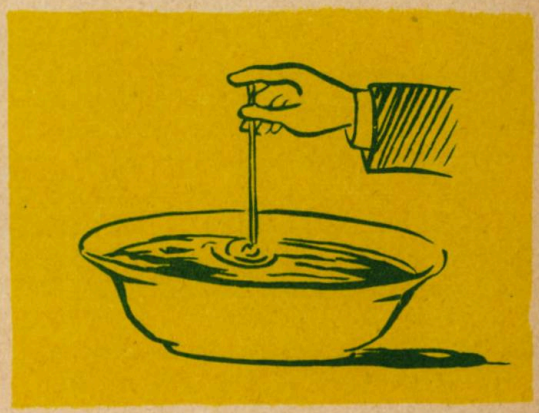

Luaţi apoi cu o pipetă sau cu un pai (care va funcţiona ca o pipetă după cum veţi astupa sau nu, cu degetul, partea sa superioară) puţină apă săpunată. Lăsaţi să cadă o picătură din această apă în centrul spiralei, aşa cum arată figura alăturată, şi, spre surprinderea voastră, veţi observa cum spirala începe să se rotească!

Cînd mişcarea de rotaţie e pe cale de a înceta, lăsaţi să cadă în acelaşi loc o nouă picătură, şi spirala îşi va continua mişcarea.

În locul picăturilor de apă săpunată, puteţi folosi la fel de bine şi cîteva picături de alcool, rom sau spirt denaturat.

Iată care este explicaţia acestui fenomen: suprafaţa fiecărui lichid se comportă ca o membrană elastică întinsă de nişte forţe (ca o bucată de cauciuc întinsă cu mîna). Fizicienii numesc aceste forţe „tensiune superficială". Picurînd apa cu săpun, tensiunea superficială a membranei se modifică, şi spirala înglobată în această suprafaţă lichidă începe să se rotească datorită formei ei.

GEOGRAFIE... aplicată

DE MIRCEA SÎNTIMBREANU — ILUSTRAȚII: ED. ARNO

Nicușor, fruntaș la geografie, a primit sarcina să se ocupe de colegul său Ghiță, care, nefiind fruntaș, e mai mult... fundaș. Băieții au început să învețe în aer liber.

...Cutreieră cîmpul năpădit de ceapa ciorii ciugulind din cînd în cînd cîte un fir de măcriș, o iau apoi pe malul gîrlei tăind din loc în loc cîte o nuia de alun sau meșterind vreun fluieraș de salcie, urcă pe dealurile încărcate de tufe și, după un timp, poposesc sus, pe creastă, de unde se vede îngrămădit ca într-o căldare tot orășelul, stradă de stradă, clădire de clădire.

— Vasăzică despre Africa, începe Nicușor fandînd cu nuielușa spre un mușuroi de furnici. Uite, cum să-ți explic eu mai bine? Nuielușa asta ar fi, să zicem, Nilul. El izvorăște din niște munți foarte înalți... Cum ar fi din mușuroaiele de colo... Înțelegi?

— Înțeleg...

— ...Și se varsă în Marea Mediterană prin mai multe brațe.

— Cum prin brațe? întrebă adînc nedumerit fundașul.

— Nu știi ce-s alea brațe? Bine... Nicușor zvîrle nuielușa și caută din ochi alt „material didactic". Uite, să-ți explic alt fel. Închipuiește-ți că Nilul izvorăște din umărul meu și, în loc de un singur cot, eu aș avea mai multe — pentru că Nilul este foarte cotit — și pe urmă s-ar vărsa prin degetele mele... Vezi? Astea-s brațele! Așa rășchirate!

— Degetele sînt brațele?

— Da. N-ai înțeles? Într-adevăr e și greu fără o hartă ceva, cugetă răbdător pedagogul. Își plimbă încurcat privirea de jur împrejur și deodată, în fața panoramei din vale, se luminează. Începe răbdător. S-o luăm alt fel... Vezi tu colo jos școala? își îndreaptă Nicușor arătătorul spre o clădire înaltă cu acoperiș scînteietor ce tablă. Să zicem că acolo e Marea Mediterană... Presupunînd, continuă el didactic, că piața din stînga ar fi Sahara și dincolo, spre vest, deșertul Arabiei (acolo, unde se vede parcul), ei bine, strada Cuza Vodă ar fi chiar Nilul. Ai înțeles?

— Sigur că da, exclamă entuziast băiatul. Pe Cuza Vodă, pe stînga, la numărul 37, stau chiar eu. Știi ce? se roagă el, ia-o mereu din Cuza Vodă... Partea asta din Africa o știu foarte bine...

— Perfect. Vasăzică dacă faci la stînga din Cuza Vodă dai peste ce?

— Peste obor.

— Întocmai. Oborul ar fi Marea Roșie; numai că marea e mai lunguiață și înspre nord: cum ar fi spre poștă, dă într-un canal.

— Acolo nu-i nici un canal, protestează neîncrezător Ghiță.

— Ei, cum nu? De 100 de ani: Canalul de Suez.

— Este, dom'le, și eu habar n-aveam...

— Spre sud, spre cooperativă, e tropicul racului, continuă Nicușor, arătînd o altă clădire. E o căldură de-ți plesnesc bojocii și nu-i un strop de apă.

— Aș, e o cișmea chiar vizavi de C. E. C.

— Unde-i cișmeaua ar fi jun-

gla... Gorile, șerpi, liane, papagali...

Fundașul plescăie din limbă încurcat.

— Ț-ț-ț... în centrul orașului? Apoi ca pentru sine: s-o fi deschis vreo menajerie...

— Repetă acum, îl îmbie ca de la catedră Nicușor. Ce știi tu despre Africa.

— Păi să luăm oborul, începu nehotărît Ghiță... La sud de obor e tropicele...

— Bine, și Nilul?

— Păi, între farmacie și cooperativă, cam pe Cuza Vodă.

— Așa, se declară satisfăcut profesorul. Acu trecem la Asia. Fii atent. Asia are la sud trei peninsule: Arabia, India, Indochina, una lîngă alta, cum ar fi cizmăria, cofetăria și dispensarul... Ele sînt scăldate de Oceanul Indian... cum ar fi, vezi tu, vizavi, baia comunală.

— Asta n-o știam, rîde fundașul.

— De Oceanul Indian?

— Nu... că sînt scăldate la baia comunală...

Pedagogul se încruntă:

— Lasă glumele proaste. Brutăria, o vezi? continuă el. Acolo ar fi Japonia... Închipuiește-ți că toate chiflele de acolo ar fi insule, covrigii vulcani și japonezele... japoneze. Dincolo, la gară, ar fi Australia... și între Asia și gară ce e? Ai?

Ghiță își pune palma streașină la ochi.

— E banca de stat...

— Exact. Indonezia îi zice.

A doua zi la școală. Oră de geografie. Profesorul a atîrnat ca de obicei harta pe stativ și, așteptînd ca cel ascultat să vorbească, învîrte cu bagheta globul de pe masă.

— Nilul, tov. profesor, începe Ghiță cu multă siguranță, izvorăște din niște munți foarte înalți...

cum ar fi oborul nostru... și o ia la stînga pe lîngă Marea Roșie, trece prin fața poștei și pe urmă o ține drept înainte pe Cuza Vodă.

— Ce tot vorbești? se încruntă profesorul. Arată-l pe hartă!

Băiatul privește nedumerit unghiul făcut de sprîncenele profesorului de geografie și zîmbește cu aerul unui om jignit pe nedrept:

— Ce hartă, tovarășe profesor? N-am nevoie de nici o hartă. Chestiile astea le știu eu foarte bine doar stau de 7 ani pe Cuza Vodă...

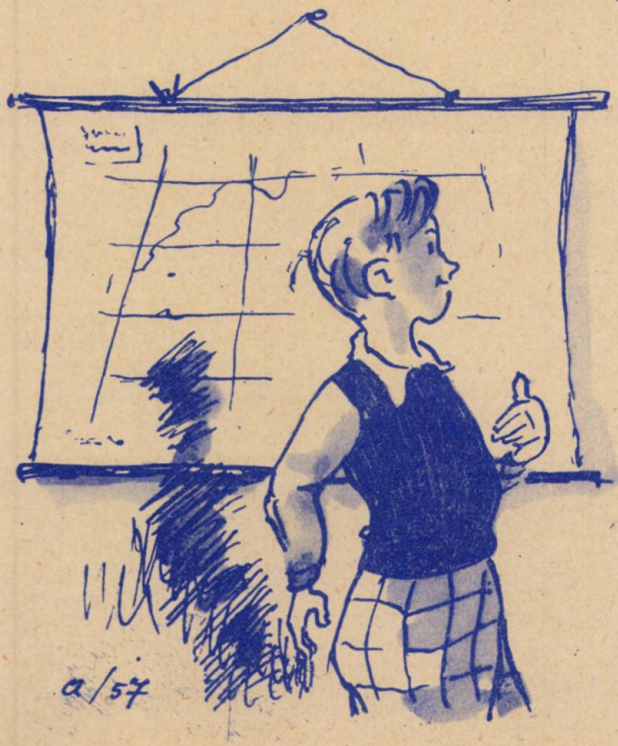

JOCURI DISTRACTIVE

gîștele

— Spune-mi, Gheorghiță, cu cîte gîște ai fost azi la păscut?

— Dacă una mergea înaintea altor două, alta între două și una după alte două gîște atunci cu cîte gîște am fost la păscut?

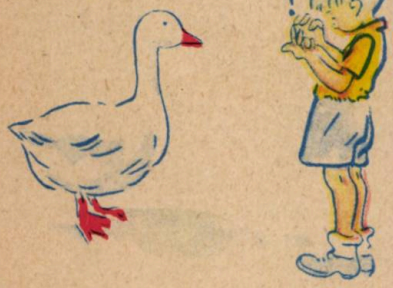

Literatură

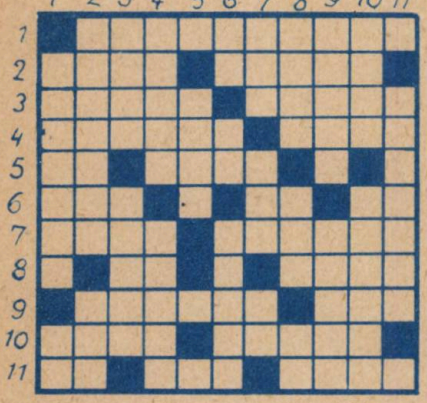

ORIZONTAL: 1) Ceahlăul prozei românești (numele și inițiala pronumelui); 2) A scris povestirea „Aproape de cer" — Gen literar; 3) Fac vase de pămînt — Întins în lățime; 4) Autoarea „Cutiei de sticlă" — Nume de băiat; 5) Olteanu Jean — Celebru fabulist grec; 6) Ac de cojocul cuiva — Pronume — O jumătate de tonă!; 7) Cinste — Prietenul copiilor, cărora le-a dăruit pe „Timur și băieții lui", „Ciuk și Ghek" etc.; 8) Aramă — ... Cassian; 9) Poetul țărănimii — Picior de lemn!; 10) Specialitatea poeților — Autoarea romanului „Inimoșii"; 11) Îngrădește frumușel — Specie de poezie lirică — Pronume.

VERTICAL: 1) Scriitor sovietic, autorul romanului „Pe Donul liniștit" — Auxiliar al viitorului; 2) Autoarea poeziei „Sănițuța de argint", apărută recent în „Cravata roșie" — Pușculiță cu carnet!; 3) A fost satirizat de Molière într-o piesă de teatru — Eroul unui roman al maestrului M. Sadoveanu; 4) Iurie... autorul multor ilustrații la cărțile și revistele pentru copii — Autorul poemului „Cîntarea Romîniei"; 5) Octav Pancu-... autorul „Bătăliei de la Iazul Mic"; 6) Vere! — Lac în Sudan — A scris numeroase povestiri pentru copii; 7) Zeul vîntului — Nume de fată — Prepoziție; 8) Pictor romîn — Peste... ușure!! — Nici a mea nici a lui; 9) Popor — Despre tirul în patru; 10) Un singur exemplar — A scris „M-am făcut băiat mare" și „Muzicuța cu schimbător"; 11) Autorul romanului de călătorii „Toate pînzele sus".

Cuvinte mai puțin cunoscute: san, noi, eol.

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

JOC MUZICAL

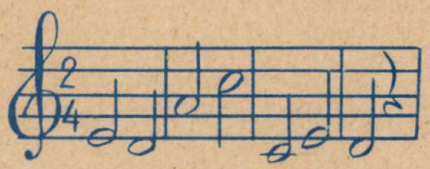

Pentru a se afla ce se ascunde în notele de mai sus, este de ajuns să luați din denumirea fiecărei note cîte o literă. Care-i cuvîntul ascuns?

GEOMETRIE

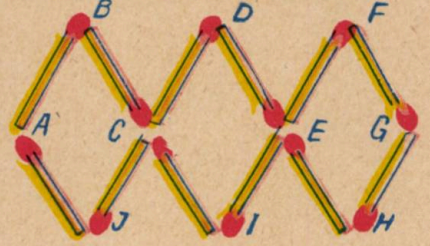

Construiți din 12 bețe de chibrit 3 romburi întocmai ca în figura alăturată. Rotind numai 4 din cele 12 chibrite în jurul unuia din capetele lor, puteți să formați două exagoane și un romb?

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

ȘAH LITERAR

		RE;	TE		
SOA	SCÎN	LEA	RE	EU,	IE
A	COA	CUL	LA	NUL	VIN
RIND	SUB	LAS	PRI	PIT	CUL
RE,	LA	RĂ	ȘI	DU-L	SĂ
NĂ	SĂ	ȘI	PA	LA	SE
RE	DU	GĂ	CULI	MĂ	DIN
TRE	AS	FU	PĂ	LEA	DE

— Pornind dintr-un colț și urmînd săritura calului de la jocul de șah, veți afla o strofă dintr-o poezie de M. Eminescu.

„CRAVATA ROȘIE", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția și Administrația: Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr. 1.

Timp de trei luni războinicii azteci luptară vitejește în orașul bîntuit de foame și de molimă. Vărsatul, necunoscut în Mexic, adus de la un spaniol bolnav, face ravagii... Căderea e o chestiune de ore...

Cortez se pregătește tocmai să dezlănțuie atacul general cînd pe ziduri se ivește un steag alb... Apoi răsar zeci de arătări scheletice, în zdrențe.

Aztecii aruncaseră comoara în lac. Turbat de furie, Cortez ordonă atacul : „Să tragă toate tunurile ! Sloboziți cîinii !" Poate — spera el — vor mai putea salva ceva din comoară.

Dar spaniolii nu pot înainta. Stîrvurile putrezesc peste tot. Aztecii supraviețuitori se tîrăsc printre cadavre și cer apă...

Orașul a fost cucerit. Douăzeci și cinci de mii de indieni din tribul Donei Marina au sosit, gata de luptă. „Să plece înapoi", propuse un ofițer. „Nu — se împotrivește Cortez — să fie dezarmați și arși cu fierul roșu".

În genunchi, conchistadorii mulțumesc cerului pentru victoria... creștinătății, în timp ce în oraș se mai aud lătrături de cîini și tipete de oameni sfîșiați.

Comoara lui Montezuma n-a fost găsită niciodată, deși urmașii primilor cuceritori au căutat-o secole de-a rîndul. Tîrîți în sclavie, băștinașii — aztecii supraviețuitori și indienii, deopotrivă — au pierit cu milioanele în minele de aur din Mexic și California sub biciul urmașilor lui Fernando Cortez.

În goana după aur, conchistadorii de teapa lui Cortez au sfărîmat civilizații strălucite.

Ei lasă în istorie o dîră de sînge pe care secolele nu au șters-o și nici nu o vor șterge vreodată.

— *SFÎRȘIT* —

Și deodată, inimile înfierbîntate de rachiu îngheață de groază. De afară răzbește un vuiet înfricoșător. Aztecii și-au dat seama că „Zeii" nu sînt decît niște bandiți sîngeroși.

Înconjurați în palat, spaniolii își apără cu ultima energie viața și mai ales aurul pe care Cortez l-a împărțit din belșug. Dar praful de pușcă e pe sfîrșite, iar caii ce încercau să-și croiască drum au fost doborîți cu lanțuri... Montezuma, nu mai el mai poate opri atacul. Dar Montezuma refuză să vorbească aztecilor.

Iar Marele preot, urcat pe zidurile palatului pentru a vorbi aztecilor, este omorît cu pietre. Indienii Marinei sînt și ei aruncați în luptă. Dona Marina îi îmbărbătează. Curînd va sosi grosul trupelor de maiași. Aztecii vor fi nimiciți. Pe urmă spaniolii. „Pentru libertate !"

Noaptea tîrziu, rezistența e pe sfîrșite. Cortez îmbărbătează pe supraviețuitori. „În numele crucii, uciderți !" Cei mai mulți încearcă să scape înot, dar, trași la fund de aur, se înecă.

În timp ce ultimii spanioli mai rezistă, Cortez împreună cu locotenentul său și cu Dona Marina — grav rănită — s-au urcat într-o barcă plină ochi cu aur.

„Mai repede", îl zorește Cortez pe vîslaș. „Dacă ne apucă zorile sîntem pierduți". Dar barca ia apă. „Să aruncăm în lac o parte din aur ! Încă ! A rămas doar în oraș de o mie de ori mai mult. Orașul va fi al nostru. Ne vom întoarce cu ajutoare..."

Barca s-a scufundat. Cei doi s-au salvat înotînd. Acum se află pe malul lacului, departe de oraș, fără hrană, fără arme, la mii de leghe de țară... Niște zgomote care se apropiau mereu i-a speriat de moarte. Dar nu erau aztecii, ci al doilea eșalon trimis de Velasquez — guvernatorul Ispaniolei — sub comanda lui Rodriguez, cel cu nasul tăiat, pentru a-l prinde și pedepsi pe rebelul Fernando Cortez.

Cortez e arestat pe loc pentru înaltă trădare și condamnat la moarte prin spînzurătoare. Execuția va avea loc a doua zi, hotărăște însetat de răzbunare Rodriguez.

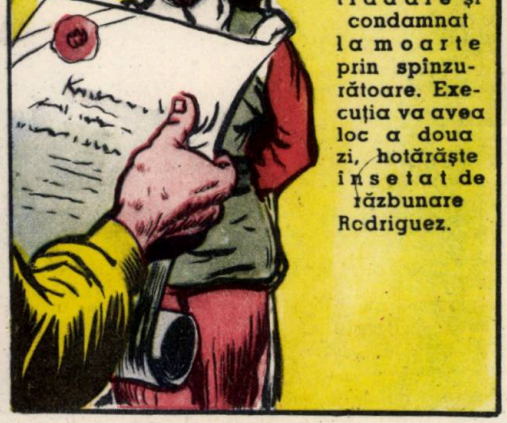

Dar ofițerii sînt sătui de Rodriguez. Ei vor aur, iar pînă acum nu s-au ales cu nimic. Rodriguez topește aurul și-l pecetluiește cu sigiliul regal. Cine rîvnește la un grăunte e spînzurat ca rebel. De aceea Rodriguez este înlăturat.

Armata căreia Cortez îi devine acum comandant are două mii de soldați, cai, arme și tunuri, și pe deasupra 100 de cîini dresați anume pentru vînătoarea de oameni.

Cortez asediază capitala din toate părțile... Vase mari cu fund plat patrulează pe lac împiedicînd aprovizionarea celor asediați. Iar pentru a-și asigura sprijinul indienilor îi scutește de orice tribut și le făgăduiește să jefuiască orice așezări aztece.

Marele apeduct ce aprovizionează orașul cu apă dulce a fost tăiat de asediatori.

Comoara lui MONTEZUMA

de MIRCEA SÎNTIMBREANU Ilustrații: PUIU MANU

(Continuare din numărul trecut)

Apariția spaniolilor în fața porților Tenohtitlanului nu era o surpriză. Iscoadele înștiințaseră de multă vreme capitala prin „telegrame" pictate cu toate amănuntele marșului peste platou.

Avuseseră loc și unele încăierări în care „lassourile" aztecilor doboriseră cîțiva cai, dar spaniolii răzbiseră de fiecare dată cu ajutorul armelor de foc.

Acum în sala mare a tronului „Fiului soarelui" — împăratul Montezuma — s-a strîns sfatul războinicilor. Marele preot aztec susține că cei din fața porților sînt zei, și porțile trebuie deschise fără luptă. Căci nu arată oare legenda că zeul Itpotli se va întoarce dinspre mările răsăritului? Și nu era el zeul cu fața albă, bărbos și înarmat cu tunet, întocmai ca cei ce adăstau la porți?

În aceeași clipă tunurile începură să bubuie, iar Montezuma, înfricoșat, ordonă deschiderea porților.

Astfel, detașamentul lui Cortez pătrunse în orașul clădit pe apa unui lac sărat. Sub podurile arcuite, peste canale pardosite cu mozaic, de pe pirogi înflorate și plute, aztecii îi priveau înfricoșați.

Terasele uriașelor temple fumegau împrăștiind un fum iute de carne arsă: ardeau mii de inimi ale indienilor sacrificați zeului Itpotli.

Iată și palatul regal. Madona, există așa ceva pe pămînt? Coloana se oprește. Aici vor fi încartiruiți.

Zi și noapte spaniolii caută cu înfrigurare comoara lui Montezuma. S-au împărțit în grupuri mici ciocănind și răscolind pretutindeni. Montezuma protestează, dar, sub pretextul că i se dă o gardă de onoare, este arestat.

Într-adevăr, în spatele idolului se găsea ascunsă fabuloasa comoară a aztecilor. Rubine, smaralde, aur! Iar în mijloc, din aur masiv, mare cît o piatră de moară, un soare de aur încrustat cu diamante, simbolul puterii aztecilor.

Cortez, nebun de fericire, ordonă desfundarea ultimelor butoaie cu rachiu. Banchetul e în toi. Spaniolii beau, cîntă și joacă zaruri. Într-o singură noapte soarele de aur își schimbă [illegible]

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

ALPINIȘTII

de ION HOBANA

Ilustrații BURSCHI

Se opintește iar Fănuță
Și iarăși mormăie (în gînd) :
„Ce-atîrni așa de greu, măi Truță ?
Doar nu te-i fi-ngrășat urcînd ?

În fine, după multă trudă,
Apare așteptatul cap ;
Fănuță și mai rău asudă,
Căci nu e Truță, ci... un țap !

(S-a prins frînghia, cum se pare
De coarne) Țapul, ofensat,
Cu orice preț vrea răzbunare...
Băiatul fuge desperat.

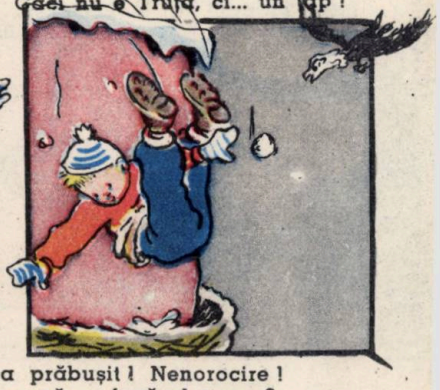

S-a prăbușit ! Nenorocire !
Ce-o să se facă el acum ?
Dar se opri — să nu vă mire —
Drept într-un cuib ce-i sta în drum.

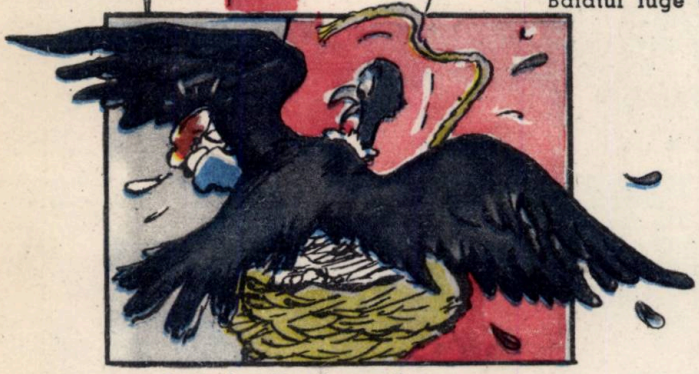

Sosi și vulturul acasă,
Planînd majestuos și lin :
Precum vedeți nu se-aștepta să
Găsească-n cuib un pui străin !

În timpu-acesta, Truță, bietul,
Își pierde vlaga cu încetul...

Și cînd credea că nu e nime
Să-l scape din acest necaz,
O frînghie-din înălțime —
Îi flutură pe la obraz ;

BURSCHI

A prins-o și, pe negîndite,
S-a pomenit aviator :

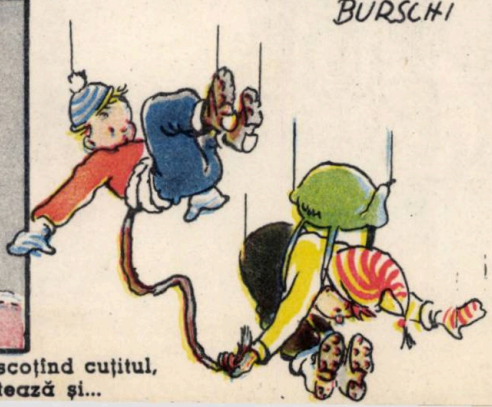

Tot el acum, scoțînd cuțitul,
Frînghia o retează și...

Biblioteca Centrală

CRAVATA ROȘIE

Nr. 3 1957

1964

Ştefan Luchian

50. 1907
(sanguine)

Ştefan Luchian

49. Sfîrşit 1907

De la

FLĂMÎNZI acum o jumătate de veac

de G. MARGARIT Ilustrații: B. Gănescu

Botoșanii — orașul în care, odinioară, trecuse, stins de foame și întunecat de boală, Eminescu — era la începutul lui 1900 centru boieresc de rangul întîi. Horticultori nemți și francezi îl înfrumusețaseră cu parcuri și grădini de brazi cu clinchetul plin ; constructori străini duraseră case boierești cu saloane-ncărcate de lumina candelabrelor și plăcut înmiresmate. De mai multe ori pe an, cînd cornuri de vibrații felurite săvîrșeau anunțarea, boierii și familiile lor ieșeau în centru la „bătăile de flori" la modă atunci. Caii albi, roibi, negri, proaspăt țesălați, cu crupele lăcuite, înhămați la oiști de mestecăcăn, cu hamuri din piele galbenă, cu capițele și fireturi roșii, mînați cu dibăcie de vizitii în livrele de catifea, duceau echipaje princiare : berline, caleștí, cupele și trăsuri vieneze. În centru le ieșea să li se închine negustorimea orașului, dichisită pentru primire, încărcată de plocoane și plecată în temenele pînă la pămînt. Berlinele, caleștile, cupeurile, trăsurile se legănau ușor în arcu-

SCRIITORII NOȘTRI DESPRE 1907

Eroicul și neuitatul 1907 din primăvară pînă în toamnă a fost de multe ori oglindit în pagini strălucite de literatură. Creatorii de frunte ai scrisului romînesc, înfrățiți cu năzuința fierbinte a poporului răsculat, ne-au înfățișat momente zguduitoare, eroi adevărați, întîmplări felurite din marea răscoală. Scrierile lor s-au aprins de ură împotriva regimului burghezo-moșieresc, călăul răsculaților pentru pîine și dreptate. Jertfa istorică a oamenilor lui 1907 a intrat cu glorie în trecutul nostru de luptă.

LIVIU REBREANU

...într-un roman clasic al literaturii noastre, a știut să zugrăvească, într-un ritm uriaș de epopee, oa-

BIBLIOTECA CENTRALĂ

rile lor și întorceau la curți pe trîndavii stăpîni, gata să înceapă, după șerbet și cafea, petrecerile de noapte, la mesele vișinii de cărți, în saloanele scăldate de lumină, în parcurile de brazi, cu alei pietruite și aliniate la sfoară. O dată cu zorii, cînd robii lor de pe moșii începuseră de-acum truda, boierii abia erau în toiul petrecerii, umflați la fețe de beție.

Tot în acea vreme, satele județului zăceau în robie și boală. Dacă scăpau de pedeapsa de a sta zăvorîți în beciuri și carcere, dacă nu erau legați burduf și nu li se turna iarna coța de apă în turetcele cizmelor în care-n batjocură-i încălțau vătafii, dacă nu stăteau în obezile roților, robii boierești aveau de unde să-și tragă obida și amarul. Trecuseră la șir ani de secetă și iarna îi găsi în bordeie cu acoperișuri sparte, cu ușile izbite de năprazna crivățului, pe cuptoare reci, pe care odraslele gălbejite se topeau între boarfe murdare, cu ochii duși în orbite, cu mîinile jupuite de pelagră. La fiecare primăvară se înmulțeau birurile : zile de clacă, de meremet, de velnițerit, de prașilă, corvezi și angarale ; toate acestea cădeau în spatele robilor, neiertătoare, ca buzduganul zmeului din poveste. Mulți și mulți bărbați nu izbutiseră să-și croiască o pereche de opinci, sute și mii de copii nu știau buchea cărții și piereau fără să fi simțit măcar o dată gustul unei hălci de carne friptă ori al unei plăcinte cu brînză de oi.

*

Așa-i găsise vremea în pragul primăverii acum o jumătate de veac : fără ogor de hrană, fără imaș de vite, desculți și flămînzi, năpădiți în tot județul de lacoma omidă boierească. Mai cu seamă, într-o parte a județului, stăpînită de prințul Sturdza, la Flămînzi, la Storești, Rădeni și Frumușica, ajunsese cuțitul la os. După sfîrșitul iernii lui 1907, la început de primăvară, în zile de topitul zăpezii, cînd năvălesc puhoaie, cînd burnițează și cerul e mereu schimbăcios, acolo, la Flămînzi, scînteia încă mai mocnea.

De cîteva săptămîni se-ncălecau zvonuri,

menii și întîmplările lui 1907. Fragmentul pe care-l reproducem este din romanul

„RĂSCOALA"

Țăranii vorbeau tocmai despre cuconița, care adineauri trecuse cu automobilul spre conacul boierului Miron, cînd copilul lui Pavel Tunsu se apropie văitîndu-se ca din gură de șarpe:

— Aoleu, că mi-a smuls urechea! ... Aoleu că m-a omorît!

Vasile Zidaru, aflîndu-se mai la margine, îl întrebă:

— Da' cine te-a bătut, măi Costică?... Ai?... Nu vrei să spui?... De ce nu spui, mă, cine te-a bătut?

Pavel Tunsu plecase acasă. Copilul înțelese că tatăl său nu poate să fie între oameni, altfel ar fi sărit să vadă de ce plînge. De aceea nici nu răspunse lui Vasile, ci își văzu de drum, continuînd urletele mai cu foc, parcă s-ar fi fălit cu ce-a pățit și ar fi vrut să dea de știre la tot satul.

O femeie, venind în urma copilului, se crezu obligată să răspundă ea lui Vasile:

—L-au mustruluit nițel boierii, că nu s-a ferit din uliță cînd a venit mașina!

Zidaru clătină din cap:

— Da' dumnealor ce-și mai pun mintea cu copiii?

Vreo doi țărani, alături, făcură de asemenea:

— Așa-i, de ce să bată copilul?... Că doar nu le-a mîncat averea!

Iar Ignat se burzului:

— Acu nu le mai ajunge că ne schingiuiesc pe noi, încep să ne oropsească și copilașii. Pe ai mei i-au lăsat flămînzi, că le-au luat purcelul... Bine stăm, n-am ce zice!

Alții se amestecară:

— Apoi să lase-n pace copiii!... Ce-au și cu bieții copii!... Nici de dînșii nu mai încap?... Of, Doamne, rău ne-ai mai pedepsit!... Dacă sîntem și noi molîi și fricoși!... la să te știe că pui mîna pe par, să vedem ar mai îndrăzni să te mai batjocorească?

și oamenii umblau tulburați de la o casă la alta, de la un bordei la altul :

— Nu punem plugul în brazdă fie ce-o fi !

— Ne dă pămînt rușii, așa spun studenții...

— Să rupem învoiala veche !

Astfel de glasuri se ridicau din ce în ce mai deslușite și sătenii se sfătuiau noaptea la opaițe, sub streșini, pe prichiciul prispelor. Adunați ei între ei, vîrstnici și tineri, oamenii erau morocănoși, posaci, cu chipuri încleștate, gata de zurbavă pentru cea mai măruntă pricină. Tăifăsuiau potolit sau aprig, uneori gata să se-ncaiere. Ochii le erau ațintiți către curtea prințului Sturdza, în care, de curînd, sosise administratorul arendașului. Și cu toții îl așteptau pe Dolhescu să vină de la Botoșani cu vești și cu poruncă pentru noi contracte de-nvoială cu arendașii : 25 lei pentru falcea de ogor și 15 lei falcea pentru imaș.

Dolhescu era un bărbat între două vîrste, potrivit de stat, vînjos, oacheș și cu tîmplele ușor însurite. Era cît se poate de cumpănit la vorbă și n-avea obiceiul să scrîșnească chiar cînd își povestea necazul. De copil argățise-n boieri, la baronul Capri, la Miclescu și la Dumbrăveni la Leon Ghica, cel învinuit că-și schimbase numele din Ghenca și uzurpase și titlul de prinț. Acum, Dolhescu trăia într-o căsuță din chirpici din care fumul ieșea direct prin acoperișul de stuf. Din prima căsnicie avusese trei copilași, toți bălai, și-i muriseră de tifos și pelagră, după ce se sfîrșise Maria, mama lor. De la a doua soție, avea două gemene cu ochii ca mura. Ținea morțiș să le vadă mari, să le mărite și să le joace la nuntă. Dar cînd intra încovoiat în tindă și-o vedea pe Catinca, nevastă-sa, mai ofilită și mai tristă

Toader Strîmbu, cu fața roșită, cu ochii bulbucați, răcnea:

— Să fi fost copilașul meu, c-apoi le arătam eu!

Și într-un grup, mai aproape de ușa cîrciumii, Trifon Guju spunea fără pripeală, rece, liniștit, doar cu ochii încruntați ca totdeauna:

— Boierii numai de frică știu de omenie!

Glasurile se împleteau, se încurcau și se întreceau. Oamenii se îmbulzeau cînd într-o parte, cînd în alta, ascultînd, bombănind, blestemînd. Parcă un vînt nehotărît ar fi împins-o încoace și încolo, mulțimea se zvîrcolea și se aprindea.

ZAHARIA STANCU

... în romanul său „Desculț", operă care a făcut înconjurul lumii, își amintește de focul răscoalei din locurile copilăriei sale. Fragmentul acesta prezintă un moment impresionant petrecut atunci. Ostașii, aduși cu forța să tragă-n răsculați, știu să se împotrivească poruncilor lașe ale comandanților.

„DESCULȚ"

De zece ani și mai bine slujea în armată căpitanul Zagoriț și nu i se întîmplase în toată această vreme să i se pună cineva împotrivă nu cu fapta, dar nici cu cuvîntul. Și acum... Acum, în fața răsculaților înconjurați de armată, doi soldați, doi soldați pirpirii, neștiutori de

carte, îi răspunseseră: „Nu puteam să-l batem"... Ordinul lui sunase limpede, dar tot atît de limpede sunase și răspunsul soldaților...

alăptîndu-și copilele, cădea de îndată pe gînduri, surpat în el. Aproape șapte ani de cătănie făcuse Dolhescu, prins cu sila și dat la grăniceri. Părinții îi erau de mult îngropați în țintirimul satului. Din familia lui, numai el viețuia. Pe un frate mai mic îl împușcase un vechil pîndar fiindcă-l prinsese la struguri cu o căciulă plină ; pe două surori mai mari ca el, rămase văduve, tot Dolhescu le ținuse, pînă acestea închiseseră ochii.

În numele celor din Flămînzi, Dolhescu întîrzia degeaba la Botoșani, zăbovind cu căciula în mînă ca să se scoale boierii și să asculte plîngerea oamenilor de pe moșiile lor. În sat, fîrtații lui îl așteptau spovedindu-și mereu necazul în bătătura în care flăcăii nu mai încinseseră-n chiuitură hora și unde nu mai rămăseseră nici stîlpii scrînciobului, tăiați noaptea pe furiș și puși pe foc de cine știe ce amărît c-o droaie de prunci. Cei adunați parcă simțeau că Dolhescu n-are să izbutească și tunau care încotro :

— Apăi, domnu-nvățător, așa om face că nu-mi pot purta băieții la școală, că-s goi cum îi degetul. Cum să-i port ?

— Tu ai numai patru și te vaieți, bre Pavele, da eu cu opt ce-oi mai spune ? Drept îi domnu-nvățător ? Flămînzi, numa' zdrențe, făr-de-ncălțări !

— Pe-ai mei, barem, i-o înghițit oftica și m-o fierit de grijă, c-așa mi-i rînduit mie s-o trag mai dihai ca vita.

Cînd Dolhescu se-ntoarse de la Botoșani, oamenii îl înțeleseseră pe dată că stăpînii nu-i luaseră-n seamă :

— Rămînem toți ca unul. Nu punem plugu-n brazdă, măcar de pierim cu toți. Mai încercăm o dată mîne la curte și dacă nu, ne sculăm și punem foc. Parcă nu s-o mai întîmplat și la noi și anțărț la rușI. Hei, s-o mai întîmplat !...

— Și-i urnim și pe ceilalți vecini, clocotiră flămînzenii cînd auziră hotărîrea lui Dolhescu. Să se scoale și din Rădeni, și din

„Vasăzică, voi țineți cu răsculații?" A scos pistolul și i-a împușcat. S-a împleticit și a căzut întîi un soldat. S-a împleticit și a căzut și al doilea...

S-a îndreptat spre ceilalți.

„Sînteți rudă cu răsculații? Vă privește. Acum purtați haină militară. Trebuie să ascultați ordinul".

„Nu putem să-l ascultăm, domnule căpitan. Cu răsculații noi nu sîntem rude de sînge. Numai ăștia pe care i-ați împușcat erau rude, că se trag de pe aci, de pe Olt. Noi sîntem, cei mai mulți, de pe Argeș. Dar ne gîndim la altceva. Noi sîntem toți oameni de la țară. Acum s-au răsculat toate satele de aci împotriva boierilor. S-au răsculat și părinții noștri și frații noștri. Dacă împușcăm răsculații de aci, e ca și cum am împușca părinții și frații noștri de pe Argeș. Așa că noi ne-am hotărît să nu tragem în oamenii ăștia cu armele și să nu-i batem..."

„Care «noi», sergent Amariei?"

„Noi, trupa, domnule căpitan".

S-a rostogolit în țărînă sergentul.

A urlat căpitanul.

„Mai vrea cineva gloanțe în scăfîrlie?"

Soldații tremurau. S-au supus. La unii frica de moarte e mai tare ca orice. Au ieșit din rînduri doi ostași chemați de căpitan, l-au bătut pe-al lui Dachin cu parul peste trup. L-au bătut pînă cînd al lui Dachin a murit.

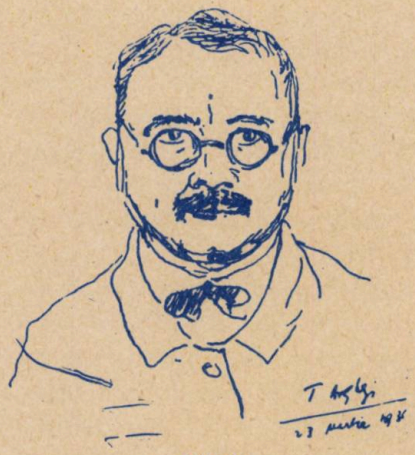

Autoportret.

TUDOR ARGHEZI

...maestrul nostru iubit, i-a închinat răscoalei de

Frumușica. Dăm foc aici, și la Botoșani ni-i drumul. Să s-aținã dumnealor.

— Da, da, la Botoșani, măi oameni buni. Acolo-i cuibarul cu șerpi...

— La Botoșani, la Botoșani! Și fără zăbavă!

La Botoșani, prefectul, primul procuror, comandantul de jandarmi păreau neclintiți cu armata ce-o aveau, cu telegrame din ceas în ceas, cu zbîrnîitul necurmat al telefoanelor. La curțile boierești s-au lăsat atunci storuri grele la ferești: boierii țineau și ei sfat sub fumul de trabuce, între două petreceri, țineau sfat cu arendașii și cu administratorii lor și tunau și fulgerau sorbind din cești de argint cafele după cafele. Au aflat și ei că țăranii nu vor ieși-n primăvară să le mai are, fără de noi învoieli. Dar nu se arătau de fel tulburați: aveau guvernul lor, armată, jandarmi. Din Verești, prin Pașcani, soseau trenuri cu ostași și în orașul de sus începuseră să patruleze catane cu baioneta la armă. Saloanele n-aveau odihnă și mesele vișinii de joc gemeau sub povara galbenilor. La „Intim club", în jurul unei mese cu postavul nou-nouț, potrivindu-și cartea în degetele inelate, lungi și cu unghii sticloase, baronul Capri cerea netulburat:

— Și mie rest pînă la cinci mii!

Mai fricos, înainte de-a achita, Leon Ghica, examinîndu-și cartea, sfărîmă tăcerea:

— Partout les paysans ont semé l'epouvante*

— Au să sugă șapte la o capră, bolborosi aproape adormit, clipind des din pleoape, Mochi Fischer și aruncă enervat și plictisit cărțile, fără să admită îngrijorarea stăpînului său Ghica-Dumbrăveni.

Cînd jocul de cărți de la „Intim club" chema-n dezmățul lui noi și noi sume de galbeni, sub streașină, la Flămînzi, întorși de la curtea lui Sturdza unde Dolhescu fusese lovit de administratorul Constantinescu, răsculații luau hotărîrea ultimă:

— Mîine în zori, să se mîntuie odată!

Și chiar de după miezul nopții, satul Flămînzi se trezi pînă la ultimul născut adormit între bulendre-n covată. Se sfîșiase atunci tăcerea nopții de ascuțitul coaselor și al topoarelor. Sub lună luceau buzele topoarelor și ale toporîștelor, ale cuțitoaielor și ale coaselor, spăimîntînd cîinii de strajă asmuțiți și de hămăitul înfundat al dulăilor de la curtea prințului Sturdza. Scînceau în scutece slinoase pruncii și-și făceau cruci bunicele. Întunericul de după miezul nopții cuprindea acum amenințări, sudalme și blesteme, iară vitele flămînde boncăluiau și mugeau, vestitoare. Tot întețind focul cu ciocălăi, femeile își priveau pe ocolite bărbații și tăceau speriate, neîndrăznind să le afle hotărîrea

* Peste tot țăranii au semănat spaimă

acum 50 de ani, un volum de stihuri intitulat 1907. *Din acest volum am desprins poezia „Pe răzătoare", în care clocotește revolta împotriva moșierimii lacome*

PE RĂZĂTOARE

S-a tot întins din luncă-n sat
Și-a mai lățit fîșia cu-o brazdă, la arat.
Moșia îi ajunge pînă la noi în casă.
Aproape n-are omul pe unde să mai iasă.
Și se făcu moșia de două ori mai mare.
Din suta de pogoane în sută de hectare.
Nu se mai țin de-ogradă nici cloștile cu pui
Și ele pasc cu mieii azi pe moșia lui,
A hoțului bătrîn.
Ni-i ia și ni-i închide, făcîndu-se stăpîn,
Și pentru cai și vite plătim atîta gloabă,
C-am cumpăra cu banii moșia, mai degrabă.
Moșneni, din vechi, pe țarini, pădure și imași,
Ajunserăm și-n casa străbună chiriași.
Ne-am plîns la stăpînire-n deșert, că e mai tare
Cel burdușit mai bine de pungi în buzunare.

Nu căuta dreptatea domnească, frățioare,
Ia pe ciocoi, ca hreanul, și dă-l pe răzătoare.

lor. Unele dintre ele însă dădeau ajutor laolaltă cu copiii, ca toți să pornească de dimineață, cu traistele vărgate, peticite în grabă.

Acasă la Dolhescu erau de față : Roman Trifan, un bărbat înalt, spătos, cu mustață roșcată, cu dinți mari ca fasolele, învățătorul Maxim, mereu încruntat, cu două cearcăne vinete sub ochii lui bulbucați și Vasile Lipciuc, scofîlcit și cu părul negru încîlcit, pus totdeauna pe gîlceavă. Cu toții fumau tutun din țigări groase, învîrtite printre icnituri :

— Eu spun să le dăm veste și celor din Dumbrăveni, chibzui Dolhescu. Îi sat cuprins și el, poate urni și altele. Numa-noi, de capu-nostru, nu răzbim pîn-la Botoșani. Ne curăță jandarmii pe rudă, pe sămînță, c-așa au ordin, c-am auzit chiar eu la Botoșani de la un negustor din iarmaroc... Da, au ordin să tragă...

— Avem și noi ordin, bade, dacă sîntem vorbiți, să poftească ! Măcar șase am să tai ca să mă răcoresc, izbucni Roman Trifan, numa-să văd măligă pe masă la băieți.

— Și lui Constantinescu eu îi fac felul, să mă pomenească, se înciudase Vasile Lip-

Creatorul popular

...a păstrat în memoria lui faptele eroice pe care le-a cîntat cu meșteșug neîntrecut. În poezia „Cîntec de leagăn" (1907), culeasă în regiunea Craiova, creatorul popular dă glas durerii sale în versuri duioase.

CÎNTEC DE LEAGĂN (1907)

Puișorul mamei, pui,
Dormi, copile, dormi,
C-o să fim și noi sătui,
Dormi, copile, dormi.
N-are maica lapte-n țîță,
Dormi, copile, dormi,
Nici cît ar orbi o mîță,
Dormi, copile, dormi.
Uite, crapă zorile,
Dormi, copile, dormi,
Se coboară stelele,
Dormi, copile, dormi.
Și-or veni la tine-n troacă,
Dormi, copile, dormi,
Să-ți ia ursita săracă,
Dormi, copile, dormi.
Să-ți aducă una bună,
Dormi, copile, dormi,
Cu-a norocului cunună,
Dormi, copile, dormi.
Tata a plecat cu satul,
Dormi, copile, dormi,
Să ne-aducă-n tuci pîsatul,
Dormi, copile, dormi.
Tata-i dus pe la conace,
Dormi, copile, dormi,
Către seară se întoarce,
Dormi, copile, dormi.
Milă nu s-a dus să ceară,
Dormi, copile, dormi,
Pe boieri să-i bage-n fiară,
Dormi, copile, dormi.
Pe spurcații de ciocoi,
Dormi, copile, dormi,
Că au supt viața din noi,
Dormi, copile, dormi...

Cules de ION SOCOL

ciuc. Chiar la el, în cancelarie, îi umplu gîtița cu hîrțoagele lui cu socoteli, socotească-și neamurile lui de scorpie, că din socotelile lui noi numai datori ieșim...

Începuse să burnițeze mărunt cînd tot satul Flămînzi, strîns în bătătură, luă apoi drumul către curte. Administratorul spălase putina de cu seară, fiindcă simțise împotrivirea oamenilor, înfierbîntată, mai cu seamă, după ce îl lovise pe Dolhescu. Slugile se ridicaseră mahmure de la posturile de pază și numai dulăii hămăiau răgușit și într-una, răscolind tăcerea posomorîtă a zorilor.

În capul răsculaților pășea apăsat Dolhescu și ceilalți apropiați ai lui, și învățătorul Maxim. Cînd se iviseră zorii, curtea princiară era ticsită de lume. Sclipeau la subsuoară toporiștele lucitoare și se adăposteau sub sumanele ferfenițite bardele cu buza ascuțită. Curtea era înțesată de oameni înnegurați, cu furci și cu pari, și unii dintre ei aduseseră puști cu țevile abia frecate de rugină, carabine și flinte de pădurari.

Topoarele au prins a lucra ca la o comandă și cerdacul de stejar al conacului a pîrîit zdrăngănind din fiarele lui de la încheieturi. Pe urmă au sărit drugii și lacătele mari de la hambare și magazii, și grîul s-a rostogolit în vijelia boabelor lui roșiatice. La grajduri au fost dezlegați de la iesle caii, și oamenii i-au încălecat pornind cu ștafeta în satele vecine ca să le ridice pe toate în răscoală. Doi boi cafenii, cu coarnele țapoșe, au fost înjunghiați în scurtă vreme; din stogurile înalte de nutreț, limbi șuierătoare de pară și fum au început să urce, biruitoare. Cînd slugile s-au dezmeticit, pîrjolul cu vîlvătaiele lui se proiecta pe spinările dealurilor și în multe bordeie, în ceaune fierbea grîul adus pe deșălate de la curte. Trei zile-n șir n-a contenit pîrjolul de la curtea lui Sturdza.

— Botoșanii sînt amenințați! răcneau în telefon vocile înspăimîntate ale prefectului, ale comandantului de jandarmi și ale procurorului.

Dară tovarășii lui Dolhescu, robii boierești, nu se sinchisesc de telegramele cifrate și de amenințările primului ministru. Ei trec prin răscoală curți și conace, ziuă și noapte, țintind Botoșanii. Aici îi așteaptă să li se alăture sărăcimea mahalalelor cu ulițe desfundate și cu cocioabe lipovenești sprijinite-n proptele. Și pînă să prindă bine de veste boierii, în orașul cu saloane, cu grădini și parcuri, ard brazii ca niște torțe uriașe, zăngănesc obloanele și, în fotolii de piele, stăpînii clănțănesc de groază. Bairamul lor de

sfîrșit de iarnă e păzit de armată și cînd soldații nu voiau să tragă în frații lor, același Leon Ghica-Dumbrăveni, acum 50 de ani, se tînguie în franțuzește :

Nous sommes irremediablement ruinés et perdus.*

Și fiindcă toată pasărea pe limba ei piere, profeția lui Ghica avea să se împlinească mai tîrziu, peste cîteva decenii, cînd urmașii lui Dolhescu și cu ei țara întreagă aveau să răzbune și marea jertfă a lui 1907, pornită din nordul Moldovei, de la Flămînzi, acum o jumătate de veac.

---

* Fără de scăpare, sîntem ruinați și pierduți

ANOTIMPURI ÎN BĂRĂGAN

POEZII DE

NICOLAE LABIŞ

ILUSTRATE DE GEORGE IUSTER

PRIMĂVARA

Sub soarele de primăvară
Zăpada-ncepe să se crape
Şi-n brazde freamătă. uşoară
Minunea firelor de ape.

Apoi nici asta nu mai este
Iar gliile încep să fiarbă
Şi creşte-n sus ca în poveste
Minunea firelor de iarbă.

E-o revărsare de ogoare
Fără răzoare, fără hat,
Prin care duduie-n vibrare
Tractoare-n cîntec cadenţat.

E-atît de cald şi-atît de bine
În proaspăt, însorita zil
Visezi pătulele mai pline
Din toamna care va veni.

VARA

La ceasul dimineţii trec vînători de dropii
Cu puşti scăpărătoare şi cizme de toval.
Departe-n zări cresc ţepeni şi melancolici plopii
Iar grînele au foşnet subţire de metal.

Prin lanurile-ntinse se-agită şi aleargă
Ca nişte mari gîngănii maşini de secerat.
Un şir de fete cîntă o melodie largă
Şi-i linişte deplină, acolo, peste sat.

Iar pionierii-n urmă înveselesc ogorul
Cu-aprinsele cravate ; adună spic cu spic ;
Şi-arată hărnicia lor ageră şi sporul —
Nu lasă risipirii şi pulberii nimic.

TOAMNA

Par casele palate sub vraja înserării,
Şi norii le mîngîie cu palme de şofran.
Şi nu-i mai larg şi paşnic nici însuşi cerul mării
Decît acest cer veşted şi-adînc, de Bărăgan.

Îşi saltă roşii tuiuri în vînturi păpuşoii
Mişcînd sub adiere aripe de strujeni.
Trăgînd la care pline mug lung pe drumuri boii,
Pe lîngă negre garduri mîncate de licheni.

Cresc focuri mari de frunze cu scînteieri uşoare
Spre luna încruntată, lipsită de un sfert,
Iar vîntul poartă-n trîmbe miresme-mbietoare,
De lapte proaspăt muls şi proaspăt fiert.

Albastrul cer de seară se despleteşte-n pară
Şi bumbi de stele roşii la geamuri se aprind,
Ogrăzile arată, cu toate, în afară,
Belşugul lor tăcut ce îl cuprind.

IARNA

Totu-i alb în jur, cît vezi.
Moi podoabe pomii-ncarcă
Şi visează sub zăpezi
Satele-adormite parcă.
Doamna iarnă-n goană trece
În caleşti de vijelii —
Se turtesc pe geamul rece
Nasuri cîrne şi hazlii.

Prin odăi miroase-a pîine,
A fum cald şi amărui.
Zgreapţănă la uşă-un cîine
Să-şi primească partea lui.
Tata iese să mai pună
Apă şi nutreţ la vacă;
Vine nins c-un fel de brumă
Şi-n mustăţi cu promoroacă.

Iar bunicul desfăşoară
Basme pline de urgie,
Basme care te-nfioară,
Despre vremi de-odinioară,
Vremi ce-n veci n-au să mai fie.

Flori Albe

de AL. ANDRIŢOIU

Grădina toată mi-a venit în geam
pictată alb pe sticla înghețată.
Atîrnă albe flori de prun pe ram
și se ridică, albă, o mușcată
din lutul alb și lin ca un troian.

Albi trandafiri și crini zîmbesc deschiși
printre tulipe albe și irișI.
Pe geamul meu s-au rînduit, frumoase,
mixandre moi și mîndre chiparoase.

Am tot ce vrei în alba-mi florărie,
să-i dau și lui și să-ți mai dau și ție.
Dar nu mă tem că le voi pierde, mîne,—
căci bucuria pururea-mi rămîne.

E-adevărat cum că la primăvară,
se vor topi, ca florile de ceară,
aceste reci minuni înfloritoare.
Se vor topi-n primăvăratic soare.

Dar n-or muri. A soarelui lumină
le va muta din geamuri în grădină
și le va da miresme și culori,
și albine mici, și fluturi călători.

EI și nepoții lor

Focul din vatra proaspăt lutuită pocnește din cînd în cînd. În jurul unei măsuțe rotunde de brad stau cu doi bătrîni. Stau cu moș Nichifor și cu nevasta lui. Vorbim despre răscoală.

De atunci, din 1907, s-au scurs cincizeci de ani. În satul acesta, în Măstăcani, așezat aproape de vărsarea Prutului în Dunăre, au mai rămas cîțiva bunici și străbunici.

Moșneagul din fața mea, Nichifor Tudose, are glasul molcom, unduios. Ți-i mai mare dragul să-l asculți :

— Nu o dată, spune el, eu mai uit. Uit ce-am mîncat chiar asară, nu țin minte unde-am pus căciula... Ce vrei, îs trecut de 75 de ani. Dară ce s-a petrecut atunci, la '907, asta n-oi uita.

Și fără să se lase rugat, s-aprinde :

— Vărul meu, Ionică Manea, a tras clopotul cel mare de la biserică. A răsunat în tot satul. Și ne-am pornit. La apus, era moșia boierului Alecu Codreanu. Cînd mergeam la el la lucru ne întîmpina vechilul lui : „Te închini biciului ?" La el ne-am dus întîi. Pe urmă ne-am răfuit la răsărit, la conacele Olgăi Sturdza, și n-au scăpat, tot în ziua aceea, nici acareturile lui Winkler. Și, iac-așa, ne-am răcorit. Dar am avut apoi de tras. Jandarmii locotenentului Drăghici ne-au snopit în bătaie cu frînghii ude ; în fața primăriei ne-au bătut, o săptămînă-ncheiată. Care-am scăpat, ce-am văzut ? Am văzut că boierii și-au făcut la loc conacele și s-au pus iarăși pe trai.

Nichifor Tudose oftează. Își mai răsucește o țigară și mai are să-mi amintească :

— Am avut și eu un fecior... și privește la fotografia din fața lui, înrămată în cadră cafenie... și privește la nevastă-sa, la Catinca... A murit în 1940. Cu chiu cu vai i-am plătit taxele și-a ieșit profesor. Dară n-a apucat să intre măcar o dată-n clasă, că s-o stîns. Zăcuse de boală o vară-ntreagă și s-o dus. Atîta copil am avut...

Mama Catinca dădu din cui rama cu fotografia feciorului ei, Mihai. O mîngîie cu privirea galeșă și aproape că murmură :

— Aici în sat a învățat la domnu' Macovei. El ni l-a dat la școală la Iași. L-a ajuns boala și nu l-a iertat. Ai noștri n-aveau cum să răzbească. Îi secera moartea. Acuma s-a schimbat...

Cu moș Nichifor Tudose am fost musafir în casa tovarășului său de răscoală, Vlad Iordache. De la răscoală, Vlad Iordache s-a ales cu o crestătură adîncă în bărbie, fiindcă a fost plesnit cu o biciușcă plumbuită. Moșneagul locuiește laolaltă cu feciorul său Vasile, țăran colectivist. Zile întregi stă pe prispă și-și deapănă gîndurile. La 80 de ani ai lui, el nu-și uită nici o rudă din sat ; scrisorile trimise de nepoți tot el le primește de la factorul Gavril. Mai tot satul se mîndrește cu moș Iordache și pentru aceasta-i fudul. Cîteodată, rudele îl cred într-o ureche și intrat în toane. Numai nepoții îl înconjoară cu bucurie și-i răspund la tot ceea ce întreabă. Cînd vine de la București nepotul lui, Ionel Anghel, asistent la facultatea juridică, moșneagul îl ia în primire : „Măi, Jenică, de-acum măstăcănenii au avocatul lor". Celuilalt ne-

pot, lui Gheorghe Poalelungi, asistent la Institutul pedagogic, moș Iordache îi spune, ceasuri în șir, ziceri, proverbe și palavre și băiatul le înseamnă : „Aista de mic trăgea a profisor, se laudă bătrînul, i-am cîntărit eu pe fiecare". Pe nepoată-sa, pe Corina, studentă în București, o poartă prin sat de la o rudă la alta și tuturor le făgăduiește că are să-i joace la nuntă. Și unde se găsește, bate din palme și joacă, așa ca la nunta Corinei !...

În dimineața-n care fusesem poftiți în familia lui moș Iordache, nepotul lui cel mai mic, Mircea, era pregătit de drum. Venise de la Galați să-și vadă părinții. Mai că nu voia să se întoarcă la școala navală, al cărei elev este ; își lua cu greu rămas bun de la maică-sa. Tot bunicul său, moșul Iordache, se găsi să șuguiască pe seama flăcăiașului :

— Apăi, bre Mircea, marinar sclifosit și cu lumînări la ochi, eu încă n-am pomenit. Rîde de tine și Olguța.

Olguța e sora cea mică și bălană a puiului de marinar. Cu dînsa se duce bunicul în fiecare dimineață la școală. Școala din Măstăcani poartă numele învățătorului Vasile Macovei, capul răsculaților din sat. Cînd e serbare la școală, alături de veteranii lui moș Iordache, gătit ca-n zile mari, împarte premiile. Și nu o dată îi dau lacrimile cînd ascultă corul băieților și al fetelor împletind clopoței limpezi ai glasurilor :

— De acuma noi ne ducem, dară ne moștenesc ei, bre Nichifor. Unde-i domnu' Macovei să-i vadă, unde-i băietul tău, Mihai, profisorul ? Odihnească-se-n pace !

Și cei patru sute de elevi ai școlii din Măstăcani se scurg pe ulițele satului, și moș Iordache, răsculatul, îi privește cu mîna streașină la ochi. Îi tulburat și parcă visează.

După ce-am lăsat-o pe Olguța la școală și l-am condus pe Mircea la gară, împreună cu moș Nichifor și cu moș Iordache, am trecut podul ca să mergem în satul Chiraftei la un alt prieten :

— Îi tot de-al nostru si rusul Ilie. Și el s-o ridicat atunci.

Ilie Ceredvicenko, prietenul bărbaților pe care-i însoțeam, a rămas în țară din 1905 cînd vasul „Potemkin" a cerut găzduire în portul Constanța. În 1907, la răscoală, rusul lucra și el la Alecu Codreanu și-l auzise pe vechil strigîndu-i : „Te închini biciului ?". Laolaltă cu oamenii din Măstăcani, Ilie-potemkinistul a dat foc la ceardacuri și la magazii.

Casa lui Ilie Ceredvicenko e înălțată pe dealul satului Chiraftei astfel că din ograda ei privești-n depărtare, pînă înspre Prut. În dimineața aceea, valea satului clocotea. Cei două sute de elevi tractoriști coborau cu schiurile panta arcuită a văii, troienită de-o ninsoare de-o zi și o noapte.

Deși-i „cocoțat" pe deal, Ilie Ceredvicenko nu stă ca un pustnic. Cei douăzeci și trei de nepoți ai lui nu-l lasă să rabde de singurătate. Au ei grijă să-i umple casa și ograda.

I-am privit pe cei trei bătrîni, „veteranii", cum se dezmiardă ei, îmbrățișîndu-se. În îmbrățișarea lor, am trăit cîteva clipe viforița neuitatului 1907. În valea Chirafteiului lunecau tălpile schiurilor și se-nvălmășeau glasurile în șuieratul rece al' vîntului. Cînd am ciocnit a doua ulcică de vin fiert, moșul Iordache Vlad și-a adus aminte și mi-a spus cu ochii adumbriți :

— Să știi că Mircea a ajuns la Galați !

ELENA DRAGOMIR

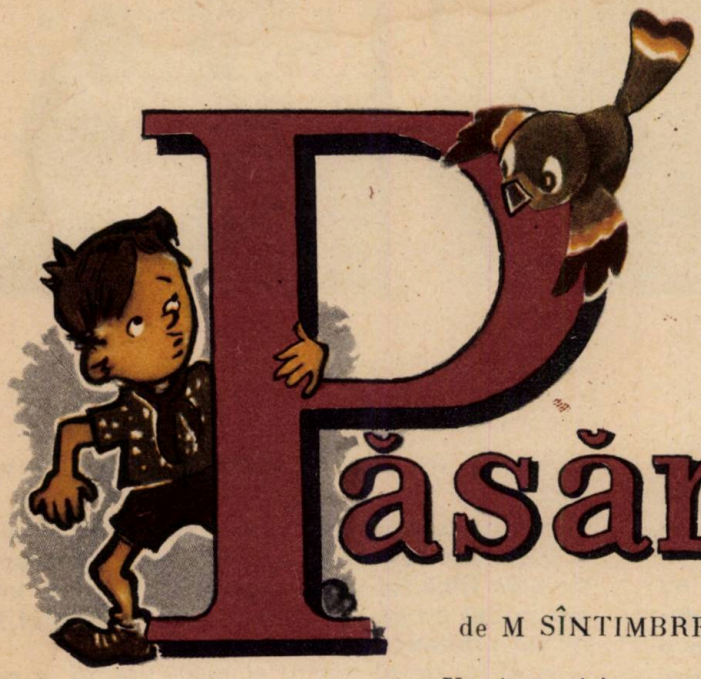

Păsărește

de M SÎNTIMBREANU

Ilustrații: Puiu Manu

Am auzit pe mulți plîngîndu-se de greutatea de-a învăța o limbă străină. Reguli și excepții, excepții la excepții, acorduri (cu care e greu să cazi de acord), verbe neregulate, cuvinte întortocheate, expresii și mai întortocheate și exemplificarea ar fi putut continua, dar, ajunși la acest punct, cei mai mulți din interlocutorii în cauză își puneau mîinile în cap și ilustrau trista enumerare printr-un oftat adînc. Ei bine, nu dați crezare acestor bocitoare. Nu vreau să zic că ele mint, dar afirm cu toată tăria că exagerează. Nimic mai ușor decît să înveți o limbă străină. Fără profesor, fără caiete și vocabulare, fără dicționar, fără... să-ți dai măcar seama că ai învățat-o și că o folosești. E limba păsărească. N-o știți? Păcat. Are marele avantaj că e o limbă străină, și în același timp avantajul la fel de mare că pentru a o învăța nu trebuie să știi bine nici măcar romînește. Limba aceasta are un singur secret care constituie și unica ei regulă: după fiecare silabă adaugi un *pi*. Atîta tot. Bineînțeles că pe deasupra se mai cere un lucru (de care însă nu ești scutit la nici o limbă): exerciții și iar exerciții. Dar cu acest preț „păsărească" îți intră, așa-zis, în sînge și nici cel mai isteț pițigoi nu se mai poate măsura cu tine fără... translator.

Vreți să știți cum se vorbește păsărească? Îngăduiți-mi în acest caz să evoc pe doi așa ai acestui nobil ciripit, Lică și Mitică, nedespărțiții prieteni din tabăra de la Poiana. Nu voi adăuga la faptul că sînt prieteni nici un amănunt care să-i separe într-o cît de mică măsură, în afară de cel ce face gloria exclusivă a unuia din ei: Mitică e poet. Și lucrul acesta, încă secret, va fi cunoscut tuturor la primul foc de tabără, adică peste cîteva ore.

Oare tovarășii ce vor sta întinși pe pături în jurul luminosului rug, sus, la poalele Postăvarului, sub bolta înstelată, vor putea rezista ispitei de a nu-l urca pe brațe și de a nu-l purta în triumf pîn-la cabană după ce-i va vrăji cu inspiratele versuri ale ultimei sale producții? Nu de alta, gîndește îngrijorat poetul, dar la vale e primejdios să fii purtat pe sus... Căci despre suc-

Și cuvîntul

Apăi se zice că a fost odată un vînător, ce a izbutit să prindă într-o capcană din pustiu un leu voinic și mîndru. Era însă vînătorul și un om care iubea batjocura. Și ținînd leul în curmeie a început să-i spună: „Așa legat cum ești, măi, leule, arăți mai prost decît o oaie, fricos ca șoarecele și caraghios ca o maimuță. Atît îmi faci de milă, că am să-ți dau drumul să te duci liber prin pustiu". Leul mugește de mînie: „Vîră în mine lancea sau cuțitul, vînătorule, decît să aud asemenea cuvinte de ocară". Și se smucește cu obidă în știeanguri. Iar vînătorul, tot rîzînd, îl scrijilește cu cuțitul pe spinare, fără ca să-l răpună. Numai să-l înspăimînte. Și-l slobozește din curmeie. Leul sare de jos. Se tăvălește o dată prin nisip, să i se astupe rana, și o ia la fugă către afundurile încețoșate ale pustiului. După un timp,

ces nu mai încape nici o îndoială... Cine nu va lăcrima încă de la prima strofă:

„Ce frumoasă-i limba noastră
Pe care-au vorbit-o străbunii!!!
Frumoasă ca marea albastră,
Frumoasă ca secera lunei...“

Dar deocamdată e devreme... Mai e timp berechet pentru ca împreună cu nedespărțitul Lică să dea o raită spre costișa plină de brazi din apropiere.

— Cîtpi epi ceapisupi, ciripește Mitică.

— Cinpicipi făpirăpi cinpicipi...

— Viipi lapi păpidupirepi?

— Penpitrupi cepi?

— Lapi brapizipi...

Cînd însă în program e foc de tabără timpul zboară mai repede, căci ora 8 seara e așteptată cu nerăbdare încă de la 7 dimineața. În sfîrșit, goarna își tremură solemn semnalul, iar pălălaia izbucnește triumfător din cinci colțuri deodată, gonind din poiană noaptea în neagra pădure din jur.

Un cîntec — ropot de aplauze —, o scenetă — bravooo! „acum urmează poezia mea“, gîndește Mitică — bis! — și iese îmbujorat (de foc? de emoție?) cu fața spre potcoava luminoasă a spectatorilor.

— Cupirajpi, îi șoptește Lică, în timp ce poetul tușește, își înalță fruntea spre bolta și mai înaltă și începe liric, dar ferm:

„Cepi frupimoapisă-ipi
Limpibapi noaspitrăpi
Frupimoapisăpi capi
Mapireapi alpibaspitrăpi...“

Mai departe glasul liric al poetului, deși din ce în ce mai ferm, n-a mai putut fi auzit. Rîsul a umplut întîi poiana, și apoi (n-am informații precise dar sînt sigur că așa s-a întîmplat) întreaga Țară a Bîrsei.

Peste o oră-două, Lică și Mitică s-au regăsit în dormitor. Poetul scînceşte, cu sughițuri, neogoit:

— Haipi nupi fipi tristpi, șoptește duios amicul. Nupi plînpigepi.

— Hî... hî... plînge poetul doborît de catastrofă.

— Tapicipi — tapicipi, îl îndeamnă mîngîietor celălalt și adaugă spre îmbărbătare un argument de istorie literară, nipiciopidapităpi popiepițiipi n-aupi fostpi înpițepileșipi depi lapi împicepiputpi... Gînpideșpitepi lapi Emipinespicupi...

Cum? Ce zice? N-ați înțeles argumentul? Iată, vi-l traduc cuvînt cu cuvînt. Zice așa: „Nu fii supărat, Mitică... Nu mai plînge... Taci... Niciodată poeții n-au fost înțeleși de la început... Gîndește-te, de pildă, la Eminescu...“.

Răneşte

poate o lună, poate un an, se întîlnesc din nou la o răspîntie leul și vînătorul. „Ia stai o leacă, leule, îi strigă acesta. Tot mai ai rana? Te mai doare?“. „Tot mă mai doare, îi răspunde leul. Rana nu mi-a trecut“. Se uită vînătorul. Nici o urmă. „Ce tot spui, leule? Pînă și părul ți-a crescut la loc!“... „Așa o fi, oftează leul. Rana din spate mi-a trecut. Numai aceea pe care o am în inimă, nici gînd... Că nu-i rană de cuțit, cum e rana de ce o face cuvîntul!... Și nu știu dacă am să pot uita vreodată batjocura ce mi-ai făcut!“... A pierit leul după aceea iarăși în deșert, lăsînd pe vînător să cugete îndelung, cît de grea este rana ce o poți face uneori numai cu vorba.

povestită de AL. MITRU

M. SEVASTOS

DASCĂLUL MEU CALISTRAT HOGAȘ

Pe Hogaș l-am avut profesor de romînă și de latină la Liceul Internat din Iași „dascăl", cum îi plăcea să-și spună. Ținea foarte mult la accentul numelui său. Își corecta veșnic elevii:

— Pe mine nu mă cheamă Hògaș, ci Hogàș!

Era îndrăgostit de breasla dăscălească. Îi iubea pe elevii lui — pe „școlarii" liceelor din Piatra, Roman, Tecuci, Alexandria și Iași, pe unde îl purtaseră peregrinările agitatei sale vieți de dascăl.

Chiar culegerea impresiilor lui de călătorie: „Pe drumuri de munte" poartă următoarea dedicație: „Închin această scriere tuturor foștilor mei elevi în semn de dragoste și aducere aminte".

L-am cunoscut ca un om plin de sănătate și de veselie, tăiat în proporții ciclopice, cu o față de satir bătrîn încadrată într-o barbă gălbuie, rară și găurită de doi ochi mici, verzi, pătrunzători, care rîdeau parcă necontenit singuri, fără participarea feței, cu o pălărie cît o roată de trăsură, — așa cum îl zugrăvește G. Ibrăileanu în romanul lui, „Adela".

Era foarte voinic. Purta, chiar iarna, pe stradă, numai o redingotă de postav negru. Umbla fără palton. Avea o lavalieră mare, de culoare neagră. Nu se despărțea de un baston gros. Numai pe vreme de ploaie își arunca pe umeri o imensă pelerină, care-l însoțea regulat în toate excursiile lui prin munți.

A locuit mulți ani în Iași, într-o casă cu grădină, pe-o uliță din spatele Liceului Internat. Se scula vara, pe la cinci dimineața, și înfuleca în pridvor o halcă de carne friptă pe cărbuni, cu un braț de ceapă verde. Bea un pahar de vin roșu, vechi, și o cafea; apoi, fumînd, cu o uriașă țigaretă de chihlimbar, își rînduia în minte lucrul de peste zi.

Venea în clasă pe culoarele lungi ale Liceului Internat, cu catalogul subsoară, și ducea în mîna stîngă, între două degete, gîtul nedespărțitei sticluțe de cerneală roșie cu care corecta, pe catedră, extemporalele. Citea foarte atent lucrările elevilor și numai din cînd în cînd arunca cîte o privire mînioasă spre autorul vreunei năzbîtii, peste ochelarii coborîți aproape de vîrful nasului său cîrn. Își ascuțea și mai mult sprîn-

Orice călătorie, afară de cea pe jos, e după mine o călătorie pe picioare străine: a avea la îndemînă cupeaua unui tren, roatele unei trăsuri sau picioarele unui cal înseamnă a merge șezînd și a vedea numai ceea ce ți se dă, nu însă și tot ce ai voi.

(Pe drumuri de munte)

cenele mefistofelice şi, vîrîndu-şi degetul cel mare al mîinilor în răscroiala de la umăr a vestei, izbucnea:

— Mă, tigoare!

Moldovan fiind, Hogaş se înfuria ori de cîte ori descoperea în vreo lucrare cuvinte ca: pîine, în loc de pîne (cum spun moldovenii).

Numai ce-l auzeai:

— Ce limbă-i asta: cîine, pîine, niţel, viţel...

Prezentîndu-şi volumul „Pe drumuri de munte" spre premiere la fosta Academie romînă, Hogaş a avut parte de raportul lui Caragiani, care şi-a încheiat astfel observaţiile sale: „Aş fi propus să se acorde autorului, întreg premiul Adamachi de 5.000 lei. Fiindcă în cartea sa nu se dă descrierea decît numai la o parte din munţii Moldovei, propun a i se acorda numai o parte, pe care o veţi găsi cu cale". Academia romînă nu s-a arătat dispusă să facă proporţia dintre suprafaţa muntoasă descrisă de Hogaş şi suma totală a premiului, şi nu i-a atribuit nici o cotă parte, cît de mititică...

După munca din timpul anului, după hărţuieli la mai multe şcoli (era profesor şi la liceul „Humpel" din Iaşi), corectînd sute de teze şi extemporale, Calistrat

CALISTRAT HOGAS

1848
1917

să se despartă de pălăria şi de pelerina lui de proporţii homerice.

Iar după excursii, cu un gest larg, uneori teatral, Hogaş ne arată, sub chipul munţilor Moldovei, frumuseţile patriei noastre:

Hogaş („moş Calistrat", cum îi ziceau colegii de profesorat) pornea în timpul vacanţei în munţi, cu opinci în picioare, legate cu nojiţe, peste nişte ciorapi lungi de lînă roşie, cu o raniţă în spinare, cu revolverul la şold şi cu un toroipan în mînă, fără

Ilustraţii: BARBU TEODORESCU

Vedem munţi cu piscuri înalte care parcă se ţin de mînă şi peste care brădişul negru se întinde ca o imensă haină. Ici se zăreşte o mănăstire — ca un masiv de piatră văruit cu galben — pe care o ceată de turnuri nu se înţeleg între ele, îşi dau brînci şi se îndeasă unele în altele, spre a nu cădea jos de pe masivul de sub picioarele lor.

Dar în împărăţia munţilor bîntuie uneori furtuni. Uraganele umplu jgheaburile largi ale munţilor şi, ca nişte imense puhoaie vijelioase, se rostogolesc prăpăstios la vale. Viforul şuieră, geme şi urlă în răstimpuri, acum cu glas de frunze spulberate, acum cu glas de codri zbuciumaţi sau de munţi zguduiţi, cu furie, pe temeliile lor de cremene eternă!...

G. n.

REPORTAJUL LUNII

Gazeta

CURAJOSUL

după o povestire trimisă redacției

Toată după-amiaza s-au jucat în pădure de-a hoții și potera. Cînd a început să se lase întunericul, Ionel o porni spre casă singur. Deodată, în fața sa răsări, ca din pămînt, un om. Nu-l cunoștea. Era înalt și adus de spate. Ținea mîinile în buzunare.

— Ce cauți, băiete ? se răsti el.

— Gîștele. S-au pierdut gîștele noastre, minți Ionel.

— Stai în sat ? Nu știi la cine aș putea dormi în noaptea asta ?

— Cum să nu ? Vă duc la bunica. E loc destul !

Lui Ionel îi veni inima la loc. O bănuială i se născu însă în suflet. Omul cu care mergea spre sat tresărea la fiecare zgomot, ciulind speriat urechea. După puțină vreme ajunseră la bunica. Străinul se culcă. Ionel îl pîndi curios pe fereastră. Văzu cu groază că omul pune sub pernă un pistol. O luă la fugă. Îl găsi pe tatăl său la masă. După ce trecură pe la postul de miliție, de unde mai veniră doi sergenți, înconjurară casa bunicii. Străinul nu se opuse. Înainte de a se preda, întinse mîna scurtă și butucănoasă. Răsună o detunătură. În aceeași clipă Ionel se prăbuși pe spate, atins de glonte... Străinul, după cum s-a dovedit mai tîrziu, era un spion periculos.

„Această povestire am ascultat-o de la însuși eroul ei, ne scrie elevul matroz STELIAN CINCA. La început n-am vrut să-l cred, dar cînd mi-a arătat rana m-am convins"

DIN CREAȚIA CITITORILOR

IMAGINI DINTR-O VIZITĂ

Nu de mult, împreună cu mai mulți prieteni de la Palatul pionierilor, am vizitat R.P. Bulgaria. Prima țintă a acestei călătorii a fost Sofia, frumoasa capitală a țării prietene. Încă de la gară, am avut o surpriză plăcută. N-am fost așteptați, așa cum se obișnuiește, de autobuse, ci de trăsuri cu cai.

După ce am vizitat orașul timp de trei zile, am plecat spre Vidin. Credeam că voi găsi un sat mai mare

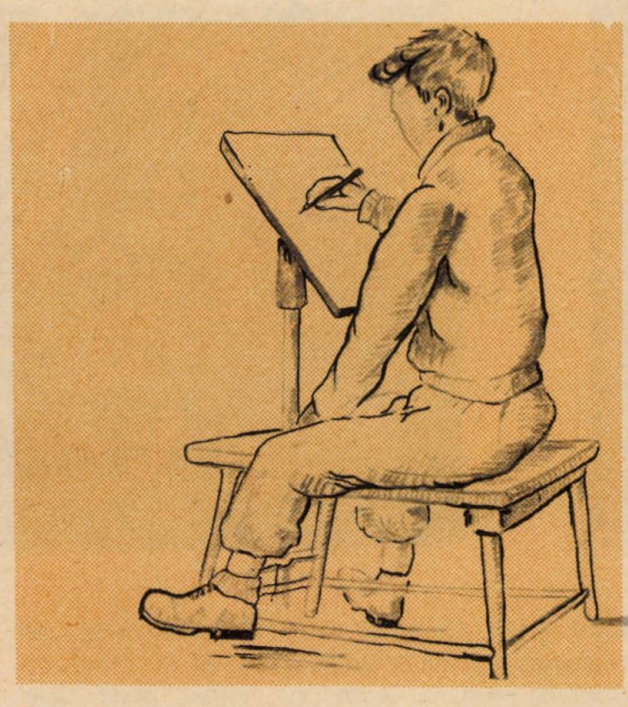

AM O PRIETENĂ

Am o prietenă, Elsa. Între noi nu există nici un fel de secrete. Ne destăinuim bucuriile și necazurile. Cîteodată, ce-i drept, ne cam certăm. Dar despărțirea noastră se socotește totdeauna cu minutele. Eu sau ea, sub pretextul că am uitat o carte, ne vizităm, și, cît ai clipi, supărarea dispare și rîdem de ne prăpădim.

HANNELORE THIEB GRIMMA
R.D. Germană

ȘTIRI EXTERNE

CĂLĂUZA ORAȘULUI KALISZ

Orașul Kalisz va împlini în 1960, 1.800 de ani. „Pentru acest mare eveniment — ne informează micuța Mirka Dobrova — mă pregătesc intens. Vreau să devin călăuza tuturor acelora care vor vizita orașul cu această ocazie. Îi cunosc foarte bine istoria și topografia, îmi sînt dragi monumentele sale minunate. Curînd voi da examen și cred că voi primi «diploma de călăuză»".

MIRKA DOBROVA
Orașul Kalisz — Polonia

AM DAT AJUTOR

Din zi în zi vremea se făcea tot mai frumoasă. Ne aștepta multă treabă. Și, iată, a venit și duminica mult dorită. Clasele a IV-a, a V-a și a VI-a am pornit spre cîmp cîntînd. Și tot într-un cîntec am scos și am curățat șapte tone de sfeclă.

HRISTINA IVANOVA
satul Petarci — Bulgaria

noastră

ŞTIRI INTERNE

ori un tîrguşor, dar m-am înşelat. Vidinul este un frumos orăşel cu oameni veseli şi ospitalieri.

Cu ocazia acestei vizite am desenat mai multe privelişti şi clădiri. Puteţi vedea alături o schiţă fugară după o catedrală din Sofia şi un desen ce înfăţişează casa de la Giurgiu în care s-a refugiat demult poetul erou Hristo Botev.

Ne-am întors la Bucureşti după 12 zile, însoţiţi de mai mulţi pionieri bulgari, care ne-au întors vizita. Aş fi foarte bucuros să ştiu că vreunul dintre ei a desenat imagini din frumoasele peisaje, monumente şi clădiri din ţara noastră.

ŞERBAN NIŢULESCU
clasa a VI-a B
Şc. medie mixtă nr. 24
Bucureşti

ÎN SATUL NOSTRU

În satul nostru sînt copii romîni şi maghiari. Eu învăţ la şcoala cu limba de predare romînă. Prietenii noştri de la şcoala cu limba de predare maghiară ne-au invitat nu de mult la o serbare pregătită de şcoala lor. Acolo am ascultat frumoase cîntece ungureşti şi am admirat minunate ceardaşuri, dansate de colegii noştri. Nu peste mult timp am organizat şi noi o serbare, la care n-am uitat să-i invităm pe prietenii noştri maghiari. Am prezentat cîntece şi dansuri, dar punctul cel mai de seamă al serbării a fost sceneta „Domnul Goe" după schiţa marelui Caragiale. Invitaţilor noştri le-a plăcut nespus de mult programul.

LEANCĂ VIRGIL
com. Araci, reg. Stalin.

Versuri scrise de şcolari din alte ţări

PORUMBELUL PĂCII

Mi s-a oprit un porumbel pe umăr
Mai alb ca neaua, gingaş şi frumos.
Căpşorul lui o clipă mîngîindu-l
L-am sărutat plecîndu-mi fruntea-n jos.
Înalţă-te spre-azururile-albastre
Alb porumbel, cu ramul de măslin.
Copiii Franţei şi-au trimis prin tine
Inima lor şi gîndul lor senin.
Du simbolu-nţelegerii-ntre oameni,
Simbolul păcii, visul lumii sfînt:
Cu ramul de măslin roteşte-ţi zborul
Plutind deasupra-ntregului pămînt!

COSETTA SEGARBA
oraşul Aspiro — Franţa

CINE SÎNT MEŞTERII?

... Parcă văd expoziţia pe care o vom organiza la sfîrşitul acestui an şcolar: feţişoare de masă, mileuri, dantele, jucării pentru micii noştrii colegi... Şi apoi, manoperele băieţilor: ştergătoare de picioare, coşuri împletite din pănuşe de porumb, avioane de traforaj şi cîte şi mai cîte... Cine sînt meşterii care le-au făcut? Noi, membrii cercului de mîini îndemînatice, nu de mult înfiinţat în şcoală.

SCEOGOLEV EUGENIA
clasa a V-a B
Şc. de 7 ani mixtă nr. 1
Tîrgovişte

CU SPRIJINUL NOSTRU

La începutul anului şcolar sălile de clasă deveniseră neîncăpătoare pentru numărul mare de elevi înscrişi în clasele a V-a, a VI-a şi a VII-a. Direcţia şcolii noastre s-a gîndit să mai construiască o sală de clasă. Şi iată că, de curînd, această clasă nouă a fost dată în folosinţă. La terminarea lucrărilor am avut şi noi, pionierii, un cuvînt de spus. Am ajutat pe meşterii zidari, cărîndu-le cărămida, nisipul şi varul.

COSETSCU SILVIA
clasa a VI-a
com. Bursuceni, reg. Suceava,

ULTIMA ORĂ

PRIETENI CARE VOR SĂ NE CUNOASCĂ

— Hans — Dieter Sohr — Berlin — R.D. Germană.

Ioharnesthal—am. griinen Anger 49 — are 14 ani şi doreşte să facă schimb de mărci poştale şi ilustrate.

— Rowinski Waclaw kus: Trzcianka 143

P-ţa Branszezyk pow. Wyszkon
Woj. Warszawa — Polska — R. P. Polonă

— Mokivaia Alla Ul. Eniseiskaia nr. 50, oraşul Novosibirsc—U.R.S.S.

Abonamente la «Cravata roşie»

Abonamentele la revista „Cravata roşie" se primesc pînă **cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii** cu deservire în **a doua** lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

Moș Virgulă

Pățania pe care v-am povestit-o în numărul trecut a avut o mare însemnătate pentru mine. După cum v-am spus, ei îi datorez numele pe care-l port astăzi.

Aș fi fost foarte mulțumit dacă fratele meu Gică nu și-ar fi bătut joc de porecla pe care o primisem. Pînă atunci nici nu mi-aș fi putut închipui că există pe suprafața globului oameni care nesocotesc semnele de punctuație. Dar, vai, astfel de oameni există, și Gică făcea parte dintre ei. Luai hotărîrea să-i dau o lecție. Nu mai lipsea decît prilejul, care nu întîrzie să se ivească. Iată-l:

Aveam amîndoi cîte un manual de șah. Ultimul îl primisem eu de ziua mea. La cîteva zile după aceea, în timp ce eu jucam șah cu doi prieteni, iar Gică își făcea lecțiile în altă cameră, îi trimisei prin Sandu acest bilet: **Dragă Gică**

Pentru ca să-i lămuresc pe Sandu și pe Nicu asupra cîtorva probleme de șah, te rog să-mi dai cartea aceea pe care am primit-o de ziua mea, n-o mai am.

În timp ce așteptam răspunsul lui Gică, pusei la loc sigur cartea mea de șah.

Peste cîteva minute iată-l pe Gică, cu o falcă-n cer și cu una în pămînt:

— Ce, mă, ești nebun? De unde și pînă unde să-ți dau eu cartea de șah?! Nu e la mine, mă!

— Nu e la tine?! la să vedem.

Cu Sandu și cu Nicu după mine intru la Gică în cameră și mă duc la măsuța pe care-și ținea manualul.

— Dar asta ce e?

— Asta?!! Asta e...

— Ai văzut, Sandule? îl întrerup eu brusc, nici cartea nu vrea să mi-o dea. Și mai vrea să ne jucăm cu el.

— Bine, mă, da' ce-i cu tine? Sînteți nebuni, nu înțeleg nimic!

Siguri pe noi, l-am părăsit pe Gică și am plecat în oraș, surzi la bîlbîielile lui:

— Bine, mă, dar aceea nu e cartea...

— Nimic, nimic, Gică, ne-am lămurit.

Ca să ne certăm cu documente, din oraș, i-am trimis lui Gică, prin Mircea, următorul bilet:

Dragă Gică,

Cred că ești cam supărat pe mine. Ai și de ce să fii! Altul în locul tău m-ar fi luat la bătaie. Dar tu ești un băiat bun, și eu îți mulțumesc pentru „bunătatea" ta.

Virgulă, Moș Virgulă, M

Numai Mircea a încercat să se opună:

— După (!) părerea mea, zice el, ar fi bine să mai cercetăm cazul lui Gică...

— la taci, măi Mircea, nu te mai băga, i-au răspuns colegii.

Ba chiar Nicu i-a spus rîzînd: „Nu mai vorbi atîta, că doar n-ai o limbă de 10 m, de n-o poți ține nemișcată".

Dacă vrei să ne împăcăm, vino între 5 și 6 la banca noastră din parc.

La ora indicată ne-am întîlnit.

Bățos, Gică începu:

- Dacă-ți închipui că o să rabd bătaia ta de joc...

— Vai, Gică, se poate să te certi pentru niște semne de punctuație? Da, da, mi se pare că în biletul pe care ți l-am trimis prima dată s-au strecurat două greșeli: o virgulă care nu are ce căuta și un punct lipsă. Ei, dar ce contează două semne mititele, nu-i așa? Uite, Gică, așa trebuia să fie scris biletul:

Dragă Gică,

Pentru ca să-i lămuresc pe Sandu și pe Nicu asupra cîtorva probleme de șah, te rog să-mi dai cartea. Aceea pe care am primit-o de ziua mea n-o mai am.

După o clipă de tăcere, Gică își lua un nou avînt:

— Bine, și cu batjocura asta ce mai e? Gică sublinia cu unghia propoziția din biletul al doilea: **Dar tu nu ești băiat bun.**

— Ah, și aici am uitat o virgulă. Zău că ești prea pretențios.

— Ce virgulă, mă, ce virgulă?

— După adverbul **nu**, care are aici valoarea unei propoziții, trebuia să pun virgulă. Propoziția avea o parte subînțeleasă: Dar tu nu **(ești ca alții, —tu)** ești un băiat bun.

Gică își pierdu răbdarea:

— Ascultă, mă, să nu faci pe grozavu' cu mine că nu se prinde. Scrisoarea ta e plină de greșeli de punctuație.

— la să le vad.

— Pui virgulă înainte de **și**.

— Nu e nici o greșeală. În prima propoziție **și** are valoarea lui **iar**, deci are valoarea adversativă, cum zice gramatica, iar în a doua frază am pus virgule fiindcă este o înșirare de mai multe propoziții începute cu conjuncția copulativă **și**, caz în care se admite virgula.

— Bine, bine, dar cuvîntul **bunătate** între ghilimele ce rost are? Eu știu că ghilimelele se folosesc doar atunci cînd se reproduc cuvintele cuiva.

— Ele mai au un rost: să accentueze ironia.

Virgulă, Moș Virgulă, M

Primul Spectacol

DAN FAUR

Va veni iarăși domnița Primăverii,
Înveșmîntată în rochiile ei suave,
și-i vor ieși în întîmpinare
insulițele prelungi ale zăpezii,
peticile singuratice ale zăpezii și ghioceii.

Va veni iarăși domnița Primăverii
și privirea verde a ochilor ei
va deștepta din somnul cel lung
covoarele întinse de iarbă,
Și ierburile își vor da jos, de pe umeri,
blana de hermină pufoasă și bună
care le-a proteguit somnul cel lung
și fiece fir de iarbă
se va duce la croitorașul cîmpiilor
să-și încerce surtucul cel verde
și să se gătească de grabă cu el,
ca s-o întîmpine pe domnița Primăverii.

Va veni iarăși domnița Primăverii,
înveșmîntată în voaluri de ceață,
și-n cupa cafenie a văii somnoroase,
sobolii — acești mineri modești ai cîmpiilor —
vor ieși cei dintîi s-o primească,
scoțîndu-și doar capetele rotunde, de catifea,
și urechiușele ca frunzele vestede de cartof.

Va veni iarăși domnița Primăverii
și valea, care i-a pregătit o mare surpriză,
se va trezi deodată
și va chema boarea pămîntului
să-și ridice cortina și să înceapă spectacolul.
Și deodată, sub vraja razelor de soare
care-i va ninge cu lumină, ca niște reflectoare,
pe scena largă a văii se vor ivi :
merii, piersicii, cornii,
iar la urmă, nucii cei majestuoși.
Merii se vor aprinde de lumini albe,
piersicii, de lumini roz,
cornii, de lumini gălbui,
iar nucii, majestuoși, vor ridica în aer
niște luminările fumurii.
Și-un iepure șchiop,
poate chiar iepurele din poveste,
va citi prologul.
Iar restul piesei îl veți juca voi, dragi copii !

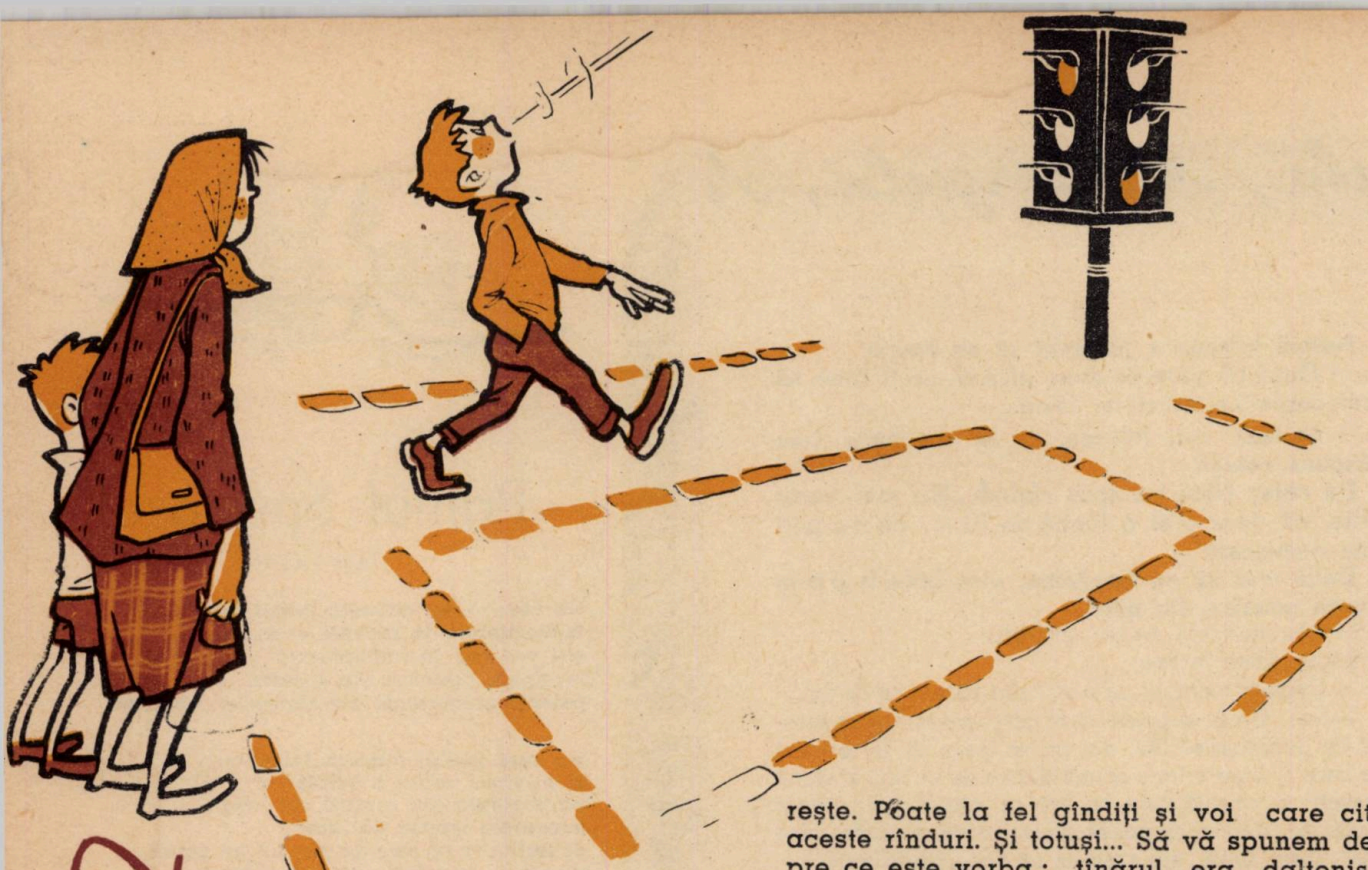

Defect!

de M. ȘERBAN Ilustrații: Tina Val

Era pe la ora prînzului. Un fluierat prelung acoperi pentru o clipă huruitul tramvaielor, zgomotul mașinilor și chiar muzica răspîndită de megafonul din colțul străzii.

Ce se întîmplase ?

Un tînăr grăbit încercă să traverseze intersecția bulevardului. Milițianul din post fluieră și, oprindu-l, îl întrebă :

— Nu știi că „pe roșu" nu se circulă ? Dacă se întîmplă un accident ?... Trebuie să plătești amendă !

Degeaba căuta tînărul provincial să spună că nu e de vină, că n-a mai putut ști cînd trece reglementar, întrucît, semaforul, deși își schimba ritmic luminile, arăta mereu culoarea roșie. (Între timp însă, culorile semaforului se schimbau totuși corect : verde-galben-roșu și invers. Asta o putea constata oricine.)

Atît milițianul cît și pietonii care s-au adunat, ciorchine, credeau că tînărul nostru încearcă să scape de amendă, mințind copilărește. Poate la fel gîndiți și voi care citiți aceste rînduri. Și totuși... Să vă spunem despre ce este vorba : tînărul era „daltonist" fără s-o știe. Poate unora numele nu vă spune nimic. Există oameni care văd toate în jur în cenușiu, iar alții, în roșu, neputînd deci deosebi culoarea verde. Acestea se întîmplă din cauză că minusculele aparate ale conurilor și bastonașelor de pe retină (niște terminații ale nervului optic ce înregistrează imaginile și culorile și le transmit mai departe creierului) nu funcționează normal.

*

Iată acum alte curiozități întîlnite la om.

Într-o noapte, un grup de turiști cobora potecile Bucegilor, privind cu neliniște pîlpîirile tot mai slabe ale lanternei. Poteca era îngustă. Cîteva cruci de lemn, înșiruite de-a lungul ei, spre Mălăiești, acolo unde în stînga se căsca mereu prăpastia, aminteau de primejdia drumului care pe unii îi costase viața. Nici nu ajunseră la jumătatea coborîșului, cînd lanterna li se stinse definitiv. Înțelept ar fi fost ca ei să nu fi început coborîșul, ci să fi așteptat ivirea zorilor. Dar ce mai puteau face acum ? Trebuiau să rămînă pe loc.

— Țineți-vă de mînă și veniți cu mine, spuse deodată careva dintre turiști.

Aceștia l-au ascultat și au început să coboare, pas cu pas, într-o beznă în care nu-ți vedeai mîna.

— Nu mergem mai departe, spuneau din cînd în cînd unii. Nu știm nici unde punem piciorul.

Dar în cîteva ceasuri, au ajuns totuși în vale.

Spre uimirea întregului grup, abia acolo au aflat că cel care i-a condus nu cunoștea deloc drumul și că venise pentru prima oară prin acele locuri.

Era, în schimb, ceea ce știința numește un „nictalop".

Ochii săi, deși la fel cu ai noștri, au totuși o proprietate în plus : ca și ai animalelor de pradă, care umblă noaptea, ochii lui văd în întuneric.

Explicația ? E cam grea, dar să încercăm totuși s-o dăm : ochii turistului nostru înregistrau pe lîngă razele culorilor obișnuite (roșu, portocaliu, galben, verde, albastru, indigo, violet) și pe cele infraroșii, răspîndite de obiectele din jur. Aceste raze, în mod normal (ca și cele ultraviolete), nu pot fi observate. Animalele și unii dintre oameni care le percep însă, în mijlocul întunericului, disting o dată cu ele și obiectele care le răspîndesc.

*

Odată, într-o sală a unui spital din Cluj, medicul radiolog, care tocmai controla la raze un bolnav, aprinse supărat lumina.

— Omule, dar stai cu fața la mine ! De ce te întorci cu spatele ?

— Dar stau cu fața, tovarășe doctor.

Și doctorul stinse iar lumina, privind ecranul aparatului Roentgen.

— Îți arde de glumă ? strigă el din nou aprinzînd și mai enervat lumina.

— Ba deloc, tovarășe doctor.

— Aunci, de ce nu stai cum îți spun ?

— Dar nici nu mă mișc ! Stau cum ziceți dv. !

... De fapt, omul avea dreptate. În zadar se supăra doctorul ! Bolnavul avea „inversiune totală de organe". Inima lui era așezată în dreapta pieptului, ficatul în stînga abdomenului, iar stomacul în dreapta, adică tocmai invers de cum trebuiau să fie.

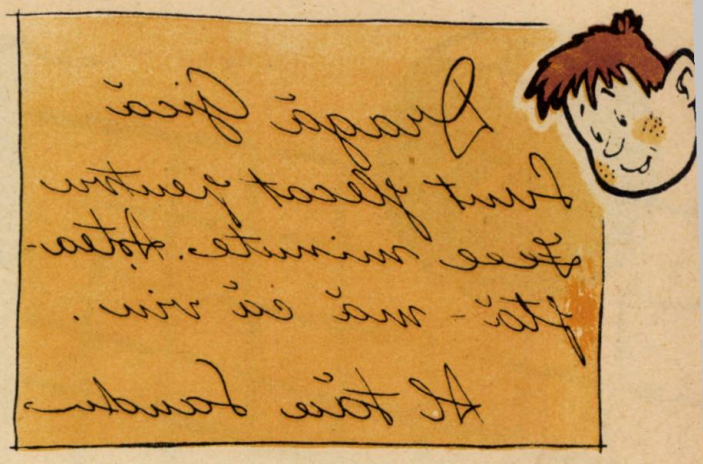

*

Priviți fragmentul de scrisoare alăturat. „E o greșeală ! — veți spune. Nu se poate citi așa ceva ! Tipograful a montat clișeul invers !"

Ei bine, nu este adevărat ! Pentru scrisul acesta nu s-a chinuit nici un desenator, încercînd să-l facă de-a-ndoaselea. El a fost scris de un om, tot așa de repede și de ușor precum scrieți voi obișnuit. Acest om s-ar fi chinuit cu el doar în cazul în care ar fi vrut să-l scrie normal !

Cauza ?Există oameni care, datorită tulburării unor centri nervoși din creier care comandă deprinderea scrisului, își păstrează această deprindere, numai că... o fac inversat ! Scrisul lor poate deci fi înțeles dacă este privit în oglindă, cunoscut fiind faptul că aceasta inversează raporturile stînga — dreapta ale imaginilor. De aceea el se și numește „scrisul în oglindă".

Se știe că strălucitul artist și inventator Leonardo da Vinci își scria manuscrisele folosind „scrisul în oglindă". Nu cunoaștem însă dacă Leonardo făcea aceasta ca un mijloc de a păstra în taină învățăturile sale sau făcea parte el însuși din categoria acestor suferinzi !

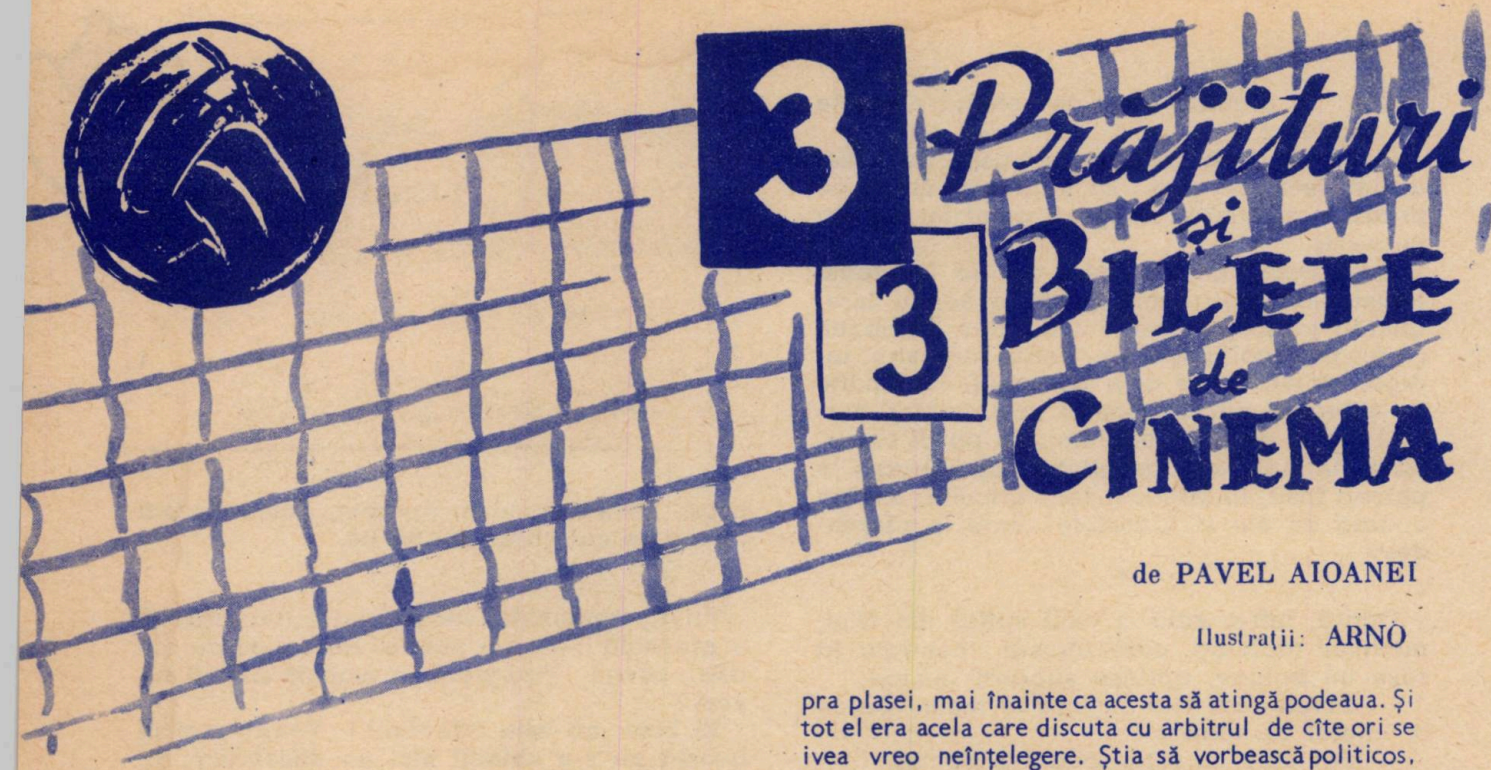

3 Prăjituri și 3 BILETE de CINEMA

de PAVEL AIOANEI

Ilustrații: ARNO

Kiss Miklos stătea rezemat cu bărbia de pumnii strînși, tolănit de-a curmezișul patului, în după-amiaza aceea de iarnă. Gerul ce poleise străzile cartierului se înmuiase și acum streșinile lăsau să cadă picuri grei de apă, ce se spărgeau cu zgomot chiar sub fereastra camerei unde trîndăvea băiatul, chinuit de cele mai negre gînduri.

— Plong! Plong! Plong!

Monotonia stropilor îl scotea din sărite. Își afundă capul în pernă, se acoperi cu plapuma, dar nu scăpă de obsesia părerii de rău. Ochii lui negri, prelungiți spre tîmple, cu gene lungi ca de fată, sclipeau plini de amărăciune. Pînă în seara trecută avusese doi prieteni buni, nedespărțiți, iar acum nu mai avea nici unul. I se părea de neînțeles — și totuși lucrurile așa stăteau..

...Ieri după-amiază, clasa lor avusese ultimul meci de volei pentru cupa școlară. Cu toate că Miklos e cel mai scund din întreaga clasă a VII-a, era, cum toți obișnuiau să-i spună, motorul echipei. El ridica cel mai bine mingile la plasă, astfel ca lunganul de Liviu să poată trage formidabilele sale bombe! Pe urmă, Miklos știa să salveze punctul gata înscris de adversari, căzînd cu curaj pe spate și ridicînd iar balonul deasupra plasei, mai înainte ca acesta să atingă podeaua. Și tot el era acela care discuta cu arbitrul de cîte ori se ivea vreo neînțelegere. Știa să vorbească politicos, întrebuințînd expresii „radicale", poate chiar și atunci cînd nu era cazul. Obișnuit, arbitrul se întîmpla să fie de printr-a V-a sau chiar a IV-a. Totuși Miklos îi spunea „dumneavoastră" și „dacă binevoiți a-mi da ascultare!" — astfel că arbitrul revenea asupra deciziei anterioare chiar dacă regulamentul interzice acest lucru...

De la meci pornise toată tărășenia. Cu toate că ei s-au pregătit temeinic, clasa a VI-a a smuls o victorie viu disputată. Înfrîngerea trebuia să aibă totuși o cauză și, bineînțeles că nu una obișnuită. Ca de obicei, în asemenea prilejuri, se șoptea că pe Liviu îl jenase pantoful, că pe Laurențiu îl urechiase taică-său și nu auzise bine, că Miklos nu ridicase bine mingile... Și cu această remarcă aruncată în treacăt de un suporter subiectiv, țapul ispășitor a fost găsit. Miklos era vinovat de pierderea meciului. Se iscă un adevărat tărăboi:

— De cinci ori a „plasat" mingea! (Adică o vîrîse în plasă!)

— Și tot din pricina lui, Liviu a tras prost!

— Ba eram emoționat, ca niciodată! îl apără Liviu.

— Las'că știm noi! Sînteți prieteni, cine altcineva să-l apere?!

Aceste vorbe îl supărară. Plecă repede, fără să mai răspundă nici unuia dintre acuzatori. Liviu, bunul său prieten, cu care își împărțise bucuriile și necazurile de cînd începuseră să gîngurească, îl ajunse din urmă. Pînă aproape de casă, n-au schimbat o vorbă. Erau amîndoi plouați, enervați nevoie mare, cu chipurile încruntate și privirile aprinse foc! Cînd mai aveau doar cîteva sute de metri pînă să intre în curtea lor, i-a ajuns din urmă Eugenia sau Jenia, cum îi spuneau copiii, sora lui Liviu și „cea mai intimă colegă a lui Miklos". Văzînd-o, fața acestuia se împurpură, apoi căpătă culoarea racului pe care îl arunci fără milă într-un uncrop. Îi era rușine să-i mărturisească înfrîngerea. I-a spus însă Liviu, fratele ei:

— Am fost la un pas de victorie, dar...

Fata începu să rîdă și să bată din palme.

— Ați pierdut? Bravo! Înseamnă că am cîștigat eu!

— Ce-ai cîștigat? săriră ei într-un glas.

— Trei prăjituri și trei bilete de cinema, mărturisi ea fără inimă. Am făcut un pronosport în clasă. Toate fetele au pontat pe voi. Eu, nu știu ce-mi veni, poate pentru că vă cunosc. eram sigură că o să pierdeți!

Insulta era prea fățișă. Asta a înțeles-o Liviu prea bine. Așadar, nici una nici două, a prins-o temeinic de codițe și cu cealaltă mînă i-a și aplicat două palme. În prima clipă, Miklos simți o vie satisfacție a orgoliului său sportiv, rănit de buna sa prietenă. Dar numaidecît sări ca ars. Nu putea concepe ca o fată slabă și lipsită de apărare să fie tratată astfel de nimeni, nici chiar de fratele ei. Încurcătura era mare, dar mînia-se și aprinsese în sufletul lui. Miklos prinse mîna prietenului său, i-o răsuci și îl împinse deoparte. Liviu căzu pe mîna răsucită pe spate, apoi se ridică gemînd. Ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, începură să cerceteze toți trei, cu îngrijorare, mîna scrîntită. Miklos o prinse de la încheietura palmei și o trase puternic. Cotul pocni, Liviu țipă iar, dar durerea deveni mai slabă. Liviu bănuia că nu mai are

rimic, că răul se îndreptase la fel de repede precum a venit, dar începu să scîncească:

— Mi-ai rupt mînaa! Aoleu, mîna meaa!...

Jenia începu și ea să plîngă. Se întoarse spre el mînioasă:

— Să-ți fie rușine! Nu mă așteptam din partea ta!

Apoi luîndu-și fratele de braț, Jenia porni spre casă. Miklos rămase pironit în mijlocul drumului. Nu se simțea vinovat. Și totuși parcă era. Îi iubea pe amîndoi frații ce-l părăsiseră și nu-i putea petrece cu gînduri negre. „Ei, Miklos, ce te faci acum!?" își spuse el întristat.

O lapoviță nesuferită îl sili să grăbească pașii spre casă. Dimineața a pornit spre școală. În curte îi așteptă

pe cei doi prieteni. Dar Liviu și Jenia trecură tăcuți pe lîngă el, fără să-i arunce măcar o privire. De aceea, pașii în loc să-l poarte spre școală îl făcură să colinde multă vreme orașul. Trecu de nenumărate ori pe lîngă statuia lui Matei Corvin și turnul vechii biserici înfipt în mijlocul orașului ca o suliță medievală, care abia se mai zăreau prin ceață. Miklos se tot gîndea cum ar fi posibil să împace lucrurile, dar nici o idee nu-i venea în minte. Se întoarse așadar acasă, unde se tolăni de-a curmezișul patului, gemînd. Era aproape bolnav. La un moment dat zîmbi amar: dacă nu s-ar fi certat cu ei, cu siguranță că după-amiază ar fi mers împreună la film. Poate chiar la „Marele campion"! Doar Jenia cîștigase la pronosportul acela blestemat care încurcase totul!...Oftă. Mai trecuseră două ceasuri. Copiii trebuie să fi ieșit de mult de la ore. Poate că Liviu și Jenia stăteau la masă. Ce ar fi să se ducă să le ceară iertare? O, nu! Îi era rușine! Și unde mai pui mîndria lui?!... Dar totuși, dacă s-ar duce!? Să vadă și ei că pentru asemenea prieteni, chiar dacă într-un ceas de supărare îl judecă prea aspru, el renunță la mîndrie și la tot și le cere iertare! Tot gîndindu-se așa, începu să-l înduioșeze situația sa... Dar iată că cineva bătu la ușă. Miklos, plin de speranță, sări ca ars. Dar în prag se posomorî iar. Era Laij, copilul vecinului, un țînc de vreo cinci ani, grăsuț și de pe acum mucalit.

— Miklos-baci, ți-am adus o carte!

Băiatul ridică nedumerit din umeri. Ce fel de carte? Laij îi întinse un bilețel Miklos i-l smulse din mînă și-l citi pe nerăsuflate de cîteva ori. „Nu fii supărat pe mine. Nici pe Liviu. Vino să mănînci la noi". Dedesubt nici o iscălitură. Zîmbind, își dădu seama că, totuși, în după-amiaza aceea vor vedea împreună filmul „Marele campion". Începu să rîdă și murmură ca pentru sine: „Hm, vezi doară, așa trebuia să se întîmple!"

LEGENDA LACULUI TEKIRGHIOL

de GEORGE MIHĂESCU Ilustrații: Dem

De mult, nu departe de lacul care se numește azi Tekirghiol, se afla un sat locuit de un singur om, pe nume, Tekir, căruia i-a fost dat să supraviețuiască acolo după o molimă îngrozitoare. Îi muriseră și cadînele, și feciorii și trăia singur în tovărășia unui cal bălan la fel de hodorogit ca și bătrînul său stăpîn.

Așa își duceau viața, în două cocioabe de la marginea satului ruinat, hrănindu-se cu te miri ce: Tekir, cu cîte un boț de brînză aruncat de ciobanii care treceau pe acolo, iar calul, cu iarbă uscată și ciurlani.

Cînd s-au văzut singuri, și unul și altul nu se mai gîndeau decît la moarte. Dar nici moartea nu se îndura să le taie firul zilelor negre pe care le duceau și, după an, picioarele lor, căpătînd umflături și noduri la încheieturi, se urneau din loc tot mai cu greutate. Un drum-două cu căruța, la cîteva luni, pînă la oraș. Erau singurele sforțări mai mari pe care le făceau cei doi singuratici în timpul anului.

Restul timpului stăteau de vorbă unul cu altul, Tekir văitîndu-se în fața lui Belghir, căci așa se numea calul, și Belghir nechezînd mușește prin tremuratul buzelor.

Așa au dus-o ei pînă într-o vară cînd soarele dogorîtor i-a găsit pe amîndoi cu picioarele buștean, abia îngăduindu-li-se să se miște iavaș-iavaș prin bătătură. Și Tekir, și Belghir nu mai trăgeau nădejde să apuce iarna, cînd, într-o bună zi, un gînd îi încolți celui dintîi prin minte: să se ducă la hoge*, un prieten al lui pe care nu-l mai văzuse din tinerețe și să-l pună să caute în Coran un leac al bătrînețelor sale. Zis și făcut. A înhămat, cum a putut, pe Belghir la căruță, rugîndu-l să-i facă și acest hatîr, asigurîndu-l că e cel din urmă.

După multă vreme de drum au ajuns ei la hoge, care, după ce și-a clătinat capul a mirare că Tekir mai trăiește, l-a întrebat ce vînt îl aduce în fața lui.

* Preot la mahomedani

— Am venit la tine, bre hoge, ca să cauți în Coran un leac al bătrîneții mele, a început să povestească Tekir.

— În Coran scrie, bre Tekir, că bătrînul ajuns la neputință va fi îngrijit de cadînele sale.

— Nu mai am nici una, a oftat Tekir.

— Sau de copiii lui, a continuat hogea.

— Toți mi-au murit.

— Ori de prietenii lui, în voia cărora trebuie să se lase.

— Nici prieteni n-am, a izbucnit în lacrimi bătrînul.

— Atunci, a încheiat hogea, nu-ți mai rămîne decît să mori, Tekir. Du-te acasă și așteaptă moartea.

Văzînd că nu mai are nici o nădejde, Tekir s-a urcat în căruță și și-a îndemnat calul către casă.

— Hai să murim, Belghir.

Cînd au făcut însă calea jumătate, un alt gînd a încolțit sub fruntea turcului: „hogea a spus să mă las în voia prietenilor. Eu n-am oameni prieteni, dar îl am pe Belghir care și-a împărțit amarul zilelor cu mine. Ce-ar fi să mă las în voia lui?". Și dînd drumul hățurilor din mîini s-a adresat acestuia:

— Măi Belghir, tu ești prietenul meu, du-mă unde vrei tu că eu numai în tine mă încred acum.

La auzul acestor cuvinte Belghir a prins puteri la picioare și luînd-o razna peste cîmp a intrat cu căruța cu tot în lac.

Tekir, gîndindu-se că poate acolo e leacul lui, a rămas împreună cu calul în apă, căci și așa betegi cum erau n-ar mai fi putut să iasă de acolo. Și mare le-a fost mirarea cînd au văzut că cu fiecare zi umflăturile și nodurile de la picioare dispăreau, pînă cînd într-o bună zi au ieșit din lac și au putut să se întoarcă acasă teferi ca în tinerețele lor. Vestea s-a întins în lung și în lat și n-a trecut multă vreme pînă cînd au prins a se aduna bolnavii cu aceleași beteșuguri. Unii și-au durat case primprejur și astfel satul care s-a alcătuit s-a numit Tekirghiol, adică lacul lui Tekir, după numele celui care a descoperit minunile lacului.

Branko Ciopici
traducere de G. DUMITRIU

Zmai și Vuk în redacție

ILUSTRAȚII DE PAVEN

Într-o noapte, Zmai și Vuk și-au făcut apariția în redacție să răsfoiască lucrările primite pentru concurs. Nici nu vă închipuiți cum am rămas cînd i-am văzut.

Uite cum a fost.

Primisem pentru concurs o ploaie de poezii și povestiri de la pionieri din toate colțurile Iugoslaviei. Erau peste o mie de lucrări. Ciripea întreaga redacție de atîtea poezioare.

— Bravo, pionieri ! strigasem eu bucuros. Ia uite ce harnici și talentați îs pionierii mei !

Din păcate, mă cam pripisem.

. . . . . .

Perdeaua nopții se lăsase, luna era sus și-și aprinsese vechiul felinar. Șase mii de stele, dacă nu chiar mai multe, clipeau tremurătoare.

— Hei, e timpul de culcare, îmi făcui eu socoteala. Dar, cum mă temeam ca peste noapte să nu-mi fure cineva lucrările pionierilor, mă hotărîi să dorm chiar în redacție.

Am tras una lîngă alta două bănci, am întins deasupra o veche pătură de partizan, iar la căpătîi am bătut în perete un bilețel :

STRICT INTERZISĂ

apropierea hoților și a insectelor de noapte. Cine calcă dispoziția primește un ciomag în scăfîrlie.

(ss) Adormitul de pe bancă.

Mi-am pus toiagul sub cap drept pernă și m-am întins să dorm. Nici n-apucai să-nchid ochii și un moșneguț — se vede treaba somnul — începu să-mi dea tîrcoale, povestindu-mi fel de fel de snoave, care mai de care mai hazlii. Pot pune rămășag că jumătate din poveștile lui au fost minciuni goale. Printre altele, mi-a spus una despre un cal care, cică, și-ar fi vîndut abecedarul pe țigări.

— Nu se poate, tovarășe ! țipai eu revoltat, așa ceva nu face decît un măgar. Numai măgarii nu pun preț pe abecedare !

Abia terminai vorba, și afară pe coridor se auziră pași și bombăneli, ca și cînd se apropiau niște oameni.

Speriat, moșneguțul o luă la fugă. Eu sării în picioare ca ars, pusei mîna pe toiag și mă pitii, la pîndă, după ușă.

După cîteva clipe, ușa începu să scîrțîie din țîțîni și se întredeschise. Eu, din postul meu, ridicai toiagul și mă pregătii gata să pocnesc pe musafirii nepoftiți. Eram convins că trebuie să fie niște hoți.

Prin deschizătura ușii apăru un cap cărunt, cu bărbuță. Înlemnii de mirare și scăpai toiagul din mînă.

Nu mai putea fi nici o îndoială, Zmai apăruse în redacție — Iovan Iovanovici Zmai, poetul copiilor, mult iubitul nostru Moș Iova.

După Zmai, bocănind în cîrja lui, intră — cine credeți ? — Vuk Ștefanovici Karagici ; l-am cunoscut imediat după mustățile lui mari.

— Bună seara ! spuseră amîndoi într-un glas.

— Bună seara ! răspunsei eu tulburat. Cu ce vă pot fi de folos ?

— Păi, iată, spuse Zmai, ne-am abătut pe la voi să vedem ce v-au trimis copiii pentru concurs.

— Știi, cuscre, mă luă Vuk repede aruncîndu-mi o privire tăioasă pe sub sprîncenele lui stufoase, ne-a ajuns la urechi că copilașii ăștia cam fură și am venit să vedem cum stau lucrurile.

— Cum, fură ? mă holbai eu.

— Da, da, fură poeziile poeților noștri vechi și le trimit la concurs ca și cum ar fi ale lor.

— Și desenele altora le iau uneori, le semnează și le trimit la concurs ca și cum ar fi ale lor personale, adăugă Zmai Iova.

— Eu, să vă spun drept, mă simt destul de încurcat ; am băgat și eu de seamă că uneori copiii iau strofe întregi și chiar poezii întregi de la cîte unul din poeții noștri și le semnează ca și cînd ar fi ale lor.

— Ia să vedem noi stihurile lor ! vibră glasul lui Vuk. Mi se pare mie că tocmai așa stau lucrurile !

Scosei un teanc întreg de manuscrise ale copiilor, iar ei se puseră să răsfoiască. Deodată Zmai începu să fluture o foaie de hîrtie strigînd triumfător :

— Ura, iată o poezie a mea, semnată Mirko Babici din Vedro Pole ! Ei, drăcie, se vede treaba că micul Mirko o fi uitat că-i poezia mea și-a trecut-o pe numele lui !

— Ei, vai și amar de tine, Mirko, cum ai

făcut tu de rușine pionierii din Vedro Pole ! oftai eu.

Zmai și Vuk răsfoiau, răsfoiau, ca vîntul, frunzele îngălbenite de toamnă, și, deodată, Vuk exclamă :

— Oho, iaca și o poezie populară ! Și uite, jos, în numele poporului, iscălește pioniera Zaga Voinovici din Pojega. Vezi, vezi, ce-ar fi fost să fi luat și eu toate poeziile populare pe care le-am culeș de la guslari* și sub ele să mă fi apucat, foarte simplu, să scriu : „Compuse de Vuk Ștefanovici Karagici din Trișici". Ce comedie ar mai fi fost ! Ar fi spus oamenii : „Ia te uită cioara, și-a pus pene de păun !".

De rușine, mă înroșii pînă-n vîrful urechilor și mă pusei să răsfoiesc și eu lucrările pionierilor. Deodată holbai ochii printre manuscrise și găsii o poezie de-a mea cu semnătura pionierului Slobodan Pilipovici din Lipa.

— Cum, oare mă cheamă pe mine Slobodan Pilipovici?! mă mirai eu, pe drept cuvînt. Nu-mi venea să cred ochilor.

Zmai pufni în rîs și zise :

— Nu-i nici o mirare, redactore : eu am găsit aici trei poezii de-ale mele și sub fiecare altă semnătură. Ba încă una mi-era semnată cu nume de fată, deși numai fată n-am fost niciodată.

— Scuzați, tovarășe Zmai ! mă bîlbîii eu.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, spuse el cu blîndețe, nu mă supăr eu pe copiii noștri. Trebuie, numai, să le atragem atenția să nu mai facă astfel de lucruri în viitor. Nu-i așa, Vukule ?

— Așa-i, ai dreptate, aprobă Vuk, apoi se răsti la mine : de fapt tu ești vinovat că n-ai atras atenția copiilor din timp să nu facă așa ceva. Pentru asta meriți o cîrjă-n cap.

Nu termină vorba bine și Vuk îmi trăsni una cu bastonul pe spinare, de-ncepui să urlu și... ...și mă trezii din somn !

Adormisem adînc pe banca aceea din redacție și, fiind cam îngustă, mă rostogolisem și căzusem, zdrobindu-mi oasele. Asta fusese lovitura lui Vuk cu cîrja.

Dar mă veți întreba ce-a fost toată convorbirea mea cu Vuk și cu Zmai ?

De la început pînă la sfîrșit, totul fusese numai un vis, dar ce vis curios !

A doua zi cînd pusei mîna pe lucrările pionierilor, ce credeți ? În adevăr, am găsit o mulțime de poezii ale lui Zmai și ale altor poeți ai noștri semnate de pionieri, ca și cînd ar fi fost compuse de ei.

De aceea, iată eu, acum, rog pionierii să nu-și mai însușească poeziile altora și să ni le trimită nouă pentru concurs sau pentru publicare.

Căci, vedeți și voi, dacă mai vin Zmai și Vuk în redacție, fie chiar numai în vis, va fi cam rău de pielea mea. Nu cred că voi mai scăpa întreg.

Și, la drept vorbind, ar fi destul de rușinos pentru voi toți, pionierii, ca vechii noștri poeți să vină să-și ceară înapoi propriile lor poezii de la cei ce le-au furat semnîndu-le cu numele lor.

* Cîntăreți populari.

PRIMĂVARA VINE OARE?

La un stup în ușa mică
stau uitîndu-se la soare
o albină și-o furnică.
Se tot uită și-și vorbesc
— Încă două zile, poate, și-nfloresc

— Ba eu zic, mai e o lună!
Ei, surată, să se ducă
iarna aspră, nu e glumă!
Ia te uită, e zăpadă la ulucă!

— I, ce iarnă păcătoasă!
Vînt și frig, iar ger și vînt.
N-am ieșit trei luni din casă
nici nu știu cum mai trăiesc și cum mai sînt!

Buburuza-mbujorată
și stropită de noroi,
pe un fir de vînt săltată,
se grăbi să-și spună vestea — Ce știți voi!

— Nici zăpada în răstoace
liniștită nu mai este:
Curge apă-ncolo-ncoace.
Vine! Vine! Pot să jur că nu-i poveste.

Iată-un fir de iarbă pală,
brumărel cu ochi rotat,
prins cu capu-ntr-o petală
ca-ntr-o lacrimă de brumă înfășat.

Lîngă ei se-opresc, se-apleacă
trei copii și o bunică.
— El e! Ghiocel, neneacă!
— A venit! șopti voioasă și-o furnică.

CATINCA MUSCAN

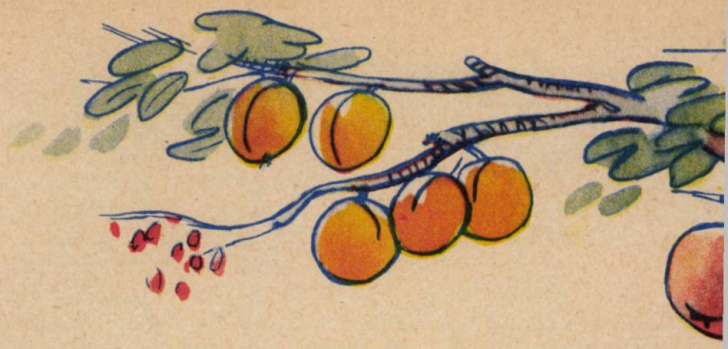

PIELEA DE PISICĂ

de MEHES GYÖRGY

Pe vremuri, odată ca niciodată, aveam o cizmă meșteșugită din piele de pisică. Era atît de veritabilă cizma, încît dulăii o lătrau încă de la al treilea hotar. Eu nici că mă sinchiseam de ei, ci mă plimbam doar ca un fecior nevoie-mare, lăsîndu-i să latre cu voie. Și cum mă plimbam așa văd deodată că se apropie de mine un cireș.

— Bună, frate! își ridică el pălăria.

— Bună să fie, frate! îmi ridic ochii la vișin și, minune mare, începe să-mi lase gura apă de atîtea caise galbene, coapte. Și, pentru că mi se făcuse o poftă grozavă de prune, mi-am scos cizma și i-am poruncit:

— Să te urci de îndată în pom și să-ți umpli carîmbii de pere.

Bătînd din pinten, cizma se urcă printre crengi. Dar să vezi obrăznicie! În loc să dea ascultare poruncii mele, nesătula se apucă să se îndoape cu pepenii de pe creangă.

— Vino jos, cizmă... o rog frumos, dar ei nici că-i pasă.

— Vino jos, cizmă, să nu-ți pară rău pe urmă!

Nimic, ea înfulecă mai departe.

— Ei, stai că mă urc eu la tine. Dar nici n-ajung bine că — hop! — cizma mea din piele de pisică sare jos.

În ce mă privește — dacă tot am urcat în dud —, m-am apucat să mă umflu de zmeură.

Mă apuc să caut și coarne, dar n-a mai rămas decît una singură și s-a ascuns și aceea de nu i-am găsit nici urma.

— Stai, ticăloaso! am strigat scoțîndu-mi în același timp cureaua să-i trag o mamă de bătaie.

Se pare că mărul s-a speriat atît de mult în ascunzișul lui, încît a sărit deodată, țîști, în palma mea. L-am înghițit de îndată și m-am îngrășat atît de mult de boaba asta de afină, încît s-a rupt craca cu mine.

Ajuns cu noroc la sol, încep să-mi caut cizma. Ia-o de unde nu-i! Vine un vecin și-mi spune că cizma mea a plecat la nuntă. Rămăsei pe gînduri: cum să mă înfățișez eu, desculț, la nuntă? Mă iau nuntașii drept cerșetor și mă mai alungă. Ajuns la gard, privesc în curte. Cizma mea e într-adevăr acolo și dansează, de rupe pămîntul, cu cea mai frumoasă fată, cu Măriuca.

Așteaptă numai, nerușinato! Mă sui în praștia asta a mea și o dată mă aruncă pe streașină. Și rămăsei acolo ca o cucuvea. Apoi în vreme ce cizma juca mai cu foc alături de Măriuca — buf! Mă aruncai de-a dreptul în gîtlejul cizmei și, mai departe, am dansat eu, dar așa, într-adevăr dumnezeește.

Apoi, cînd muzicanții au mai obosit, am scos din buzunarul vestei un sîmbure de prună, l-am spart și, deodată, a sărit din el un vițel.

Atît a mai trebuit! Cîți bărbați și cîte femei erau acolo în atîtea direcții au fugit să facă rost, care mai de care, de cuțite și de tăpșane, pentru că de-ale gurii nu se mai găseau la nuntă. Și bună ar mai fi fost o tocană din cărnița fragedă a acestui purcel gras.

Așa a și fost. Măcelarul satului a tăiat mielul, femeile au jumulit penele curcanului și au introdus apoi gîsca în tăpșan.

Cînd s-a prăjit puiul, au împărțit vrabia așa cum se cuvine, cu dreptate. Eram 110 acolo și i-a revenit fiecăruia cîte o pulpă.

Pielea, jupuită cu atenție, mi-au dat-o înapoi, deoarece pe a veche am rupt-o în dans. Și așa, cum am întins-o să văd dacă-mi ajunge pentru o cizmă, deodată văd că și asta-i piele de pisică și încă nu de oricare, pentru că, pe dinăuntru, avea și o inscripție scrisă cu litere roșii. Scria anume că acela dintre copii care va număra cu mai multă iscusință și va descrie mai frumos cîte fructe, cîte animale și cîte minciuni se găsesc în această poveste va primi drept recompensă o carte frumoasă.

În românește de EUGEN HADAI

Ilustrații de: TARU

VREAU SĂ ȘTIU

CÎNE A FOST Nostradamus?

(întreabă Dogeanu Marin din Lugoj)

În prima jumătate a secolului al XVI-lea trăia în Franța un om al cărui nume era rostit cu mult respect și teamă chiar de regi și împărați ! El era socotit că stăpînește, ca nimeni altul, tainele stelelor, care îi spun tot ce avea să se întîmple pe pămînt : soarta oamenilor, a capetelor încoronate, a imperiilor etc. Era, cu alte cuvinte, ceea ce se numește un astrolog. Astrologia, știință mincinoasă care a dăinuit mii de ani, începînd din cele mai vechi timpuri ale antichității, s-a răspîndit mai ales în întreaga Europă de apus. Ea a atins cea mai înaltă culme în Evul Mediu, cînd mai toți împărații, regii, ducii și oamenii bogați întrețineau la curte cîte un prezicător — astrolog, deci cîte un „cititor în stele".

Practicarea astrologiei ajunsese deci una dintre cele mai rodnice meserii. Astrologul trebuia să aibă o serie de cunoștințe despre aștri, să fie un om ager la minte, deosebit de isteț, căci nu era lucru ușor să minți astfel încît minciunile să se potrivească într-un fel oarecare !

Acel om despre care vă spuneam la început, s-a născut în Franța în 1503. El se numea Michel de Nostre-Dame sau „Nostradamus", după obiceiul timpului de a se latiniza numele. La început s-a ocupat cu medicina, apoi cu prezicerea vremii, cum am spune noi astăzi cu meteorologia, publicînd chiar cel dintîi almanah, în care făcea previziuni asupra timpului. Mai tîrziu el a început să se ocupe numai cu astrologia. Întîmplarea a făcut ca unele dintre profețiile lui să se îndeplinească, ceea ce l-a ridicat în ochii mulțimii.

Văzînd că minciunile sale prind, el s-a gîndit să scrie și o carte de preziceri. Așa a apărut cunoscuta „Centuries", o colecție de profeții asupra viitoarelor evenimente mai importante din Franța și Europa, publicată în 1555, cu 13 ani înainte de moartea sa.

Această lucrare l-a făcut vestit pe tot continentul. Mai cu seamă că, fiind înzestrat și cu oarecare talent poetic, Nostradamus a scris profețiile în versuri, întocmai cum le rosteau oracolele antichității. Și tot ca acestea, el căuta întorsături iscusite (fără ele, viitorul l-ar fi demascat ușor drept șarlatan), care să poată fi înțelese în mai multe feluri și să preîntîmpine astfel nepotrivirea cu cele prezise.

Faima lui crește tot mai mult, și regii încep să se certe pentru el : la curtea cui să rămînă marele profet ?!

În cele din urmă e chemat ca astrolog la curtea reginei Caterina de Medicis a Franței, unde e consultat cu mare grijă în toate împrejurările, avînd totdeauna cuvînt hotărîtor.

Cînd, în 1566, s-a anunțat moartea lui, nimănui nu-i venea să creadă !

...Nostradamus a avut doi fii : Cezar și Michel. Cel de-al doilea, Michel, a socotit că nu-și poate alege altă meserie mai bună decît aceea a tatălui său. De bună seamă că și-a însușit multe din cunoștințele și șiretlicurile acestuia. A scris chiar și un „Tratat de astrologie".

Mai puțin norocos însă (chiar mult mai puțin norocos, după cum veți vedea mai jos), a prezis că orașul Poussin va fi înghițit de foc. Și, pentru ca prezicerea să se împlinească, s-a gîndit că n-ar fi rău să dea și el o mînă de ajutor și i-a pus singur foc ! Dar, fiind prins de locuitori, a fost ucis fără milă !

Curios este însă că în urma unor astfel de fapte grăitoare, care dezvăluiau adevărul asupra „cititorilor în stele", nu s-a zdruncinat credința tuturor amatorilor de preziceri și că mulți au continuat să creadă mai departe în ele.

Dar, veac cu veac, știința despre astri (de astă dată o adevărată știință — astronomia) se dezvoltă necontenit. Corpurile cerești sînt cunoscute din ce în ce mai bine (distanța, mărimea și compoziția lor, felul cum au luat ele naștere, fără ajutorul divinității ș.a.m.d.). În felul acesta, numărul celor care vedeau vreo legătură între stele și destinul oamenilor scade din ce în ce mai mult.

ÎNCERCAȚI ȘI VOI

Introduceți într-o pungă de hîrtie o batistă de culoare albastră. Închideți apoi punga și așezați-o în fața voastră, pe masă. Luați apoi altă pungă și, după ce arătați publicului că este goală, închideți-o și pe aceasta, așezînd-o alături de cealaltă. După ce ați făcut această operație spuneți:

— Onorați spectatori, voi face ca batista să călătorească dintr-o pungă în alta. Atențiune! „Allerpasser"

Deschideți acum prima pungă și veți arăta că batista a dispărut. Deschideți apoi și cea de-a doua pungă, care fusese goală, și spre mirarea celor de față veți scoate din ea batista dispărută din prima pungă.

SECRETUL

Punga în care introduceți batista are unul din pereții laterali dublu. Ea are deci două compartimente. În primul compartiment introduceți batista. În al doilea compartiment, atunci cînd vreți să arătați că batista a dispărut, introduceți mîna și spargeți fundul pungii pentru a arăta că nu mai este nimic în ea.

A doua pungă are și ea două compartimente. În unul ați introdus o batistă de aceeași culoare.

Arătați publicului cel de-al doilea compartiment al pungii care este, bineînțeles, gol.

Depinde și de imaginația voastră: puteți face să dispară o bancnotă, o panglică etc.

Încercați!

MERIDIANE

Trecînd acum cîteva luni pe lîngă Casa Scînteii, mulţi bucureşteni s-or fi întrebat, ce-o fi cu schela de fier urcată pe cel mai înalt turn al clădirii, gata-gata să fie răsturnată de rafalele puternice ale crivăţului? Pentru ce s-au cocoţat montorii la peste 100 m înălţime, avînd cîteodată o singură bară de fier sub picioare?

După un timp, schela a fost demontată, bară cu bară. Atunci a apărut ca dintr-o găoace un tub subţire, înconjurat de nişte palete, uriaşe urechi, care, curios, nu vor auzi niciodată, ci vor face pe alţii să vadă şi să audă!

Credem că aţi ghicit: este vorba despre o antenă de televiziune! Postul de televiziune Bucureşti, de şapte ori mai puternic decît staţiunea experimentală şi de trei ori decît cel din Varşovia, a început să emită. Locuitorii capitalei cît şi ai oraşelor care intră în raza de 100 km vor prinde pe ecranele televizoarelor imagini din concerte, operă, piese de teatru, filme, manifestări culturale, sportive etc.

*

Un călător care vizitează New Yorkul constată cu uimire că în numerotarea străzilor se sare peste nr. 13 (în acest oraş străzile nu au nume, ci numere). De asemenea, nu există case, etaje, linii de autobus, mărimi de pantofi cu acest număr. Peste tot se trece de la 12 la 14, ca şi cum n-ar mai exista o cifră la mijloc. Teama de „fatalitatea" numărului 13 este atît de mare, încît unele magazine sînt închise, iar unii oameni nu încheie în acea zi nici o afacere.

*

Mii de ani, oamenii au ştiut că soarele ne dă lumină şi căldură. Dar razele sale de lumină închid totodată în sine energii nebănuite, care se pierd nevalorificate. Cum ar putea ei să le „înhame" la carul nevoilor lor?... Şi, după cum ei au supus atomul, acest pitic-uriaş, smulgîndu-i energia, tot aşa au reuşit şi cu razele de soare. Deci, pe lîngă centrale atomo-electrice, vom avea şi centrale electrosolare. Una dintre ele, prima, funcţionează în văile însorite ale Armeniei sovietice. Un cazan cu apă aşezat pe un turn înalt de 40 m este „bombardat" de razele solare reflectate de 1.300 de oglinzi mari, aşezate pe trenuri speciale, automatizate, care îşi învîrtesc oglinzile în aşa fel, încît acestea au tot timpul zilei soarele în faţă. Aburul din cazan, ajuns la o anumită presiune, este îndreptat spre turbina care va furniza curentul electric.

*

Ţara noastră exportă tractoare, ciment, instalaţii petrolifere, maşini agricole, produse chimice... Sînt fapte cunoscute de cei mai mulţi dintre voi. Unii aţi mai putea şti, de pildă, că de la noi se trimite în Franţa vînat viu. Dar cine a ştiut că noi exportăm... păsările? Da, păsările! Şi nu tăiate, congelate, pentru alimentaţie, ci vii, aşezate confortabil în cuşti anume făcute.

Aşa vor călători sute şi mii de sticleţi, ciocîrlii, piţigoi, cintezoi, stăncuţe, turturele, mierle... pînă în Austria, cerute de o firmă comercială care a auzit de frumuseţea ciripitului cîntătoarelor plaiurilor noastre.

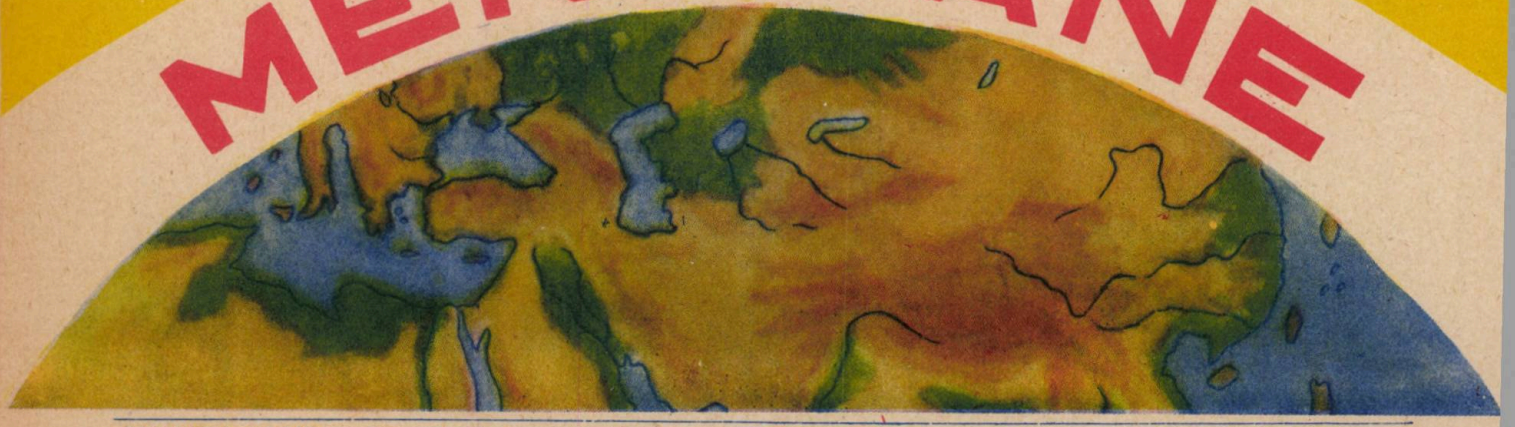

„CRAVATA ROŞIE", revista pionierilor şi şcolarilor, editată de Comitetul Central al U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacţia şi Administraţia: Editura Scînteia — Bucureşti — Piaţa Scînteii nr. 1.
Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. R. raionale, regionale şi prin difuzorii voluntari. Preţul

Tiparul executat la Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Piaţa Scînteii nr. 1 lei 2,50

Pagina distractivă

Jocul...jocurilor

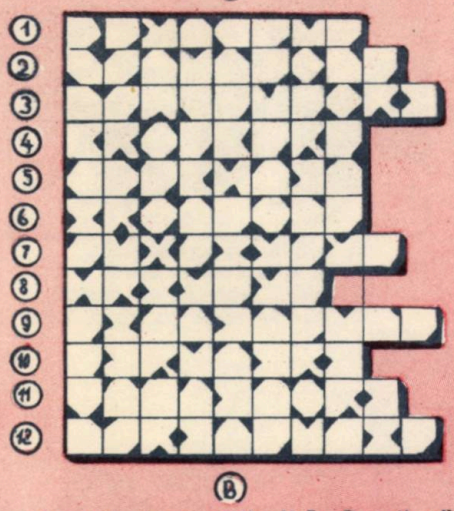

Pe orizontai și pe verticalele A—B veți afla 13 jocuri populare din diferite regiuni ale țării noastre.

Biverb

(5-3)

H 100m² a P

CARTE DE VIZITĂ

Florian P. Țica

Ce funcție îndeplinește în producție tovarășul de mai sus ?

JOCUL FLORILOR

1. Ala, le
2. An, pa, se
3. Dafin, rar, t
4. Zero, el
5. Punte, ii
6. Veto, lei

Anagramînd cuvintele trecute în dreptul fiecărei cifre veți obține șase denumiri de flori.

Versuri ASCUNSE

Începînd dintr-un colț și mergînd

PUȘ	CA	SEI	ȘI	PU	NIND
RI	LA	IN	MI	MI	CA
FOC	E	IN	DO	NE	NA
ȘI	DAI	UA	ȘI	PE	DOAM
SA	LA	TITI	TEM	PEȘ	EI
CA	DUNI	NITI	SMIN	SA-I	TE
A	SA	IN	LAR	TU	IM
DE	SĂ-I	GE	TE:	PARTI	VII
LA	NE	CE	CU	NU	IN
BUNI	SI	DE-A	UA	DO	CUM

într-o anumită ordine, veți găsi patru versuri, cu care se termină o poezie de M. E.

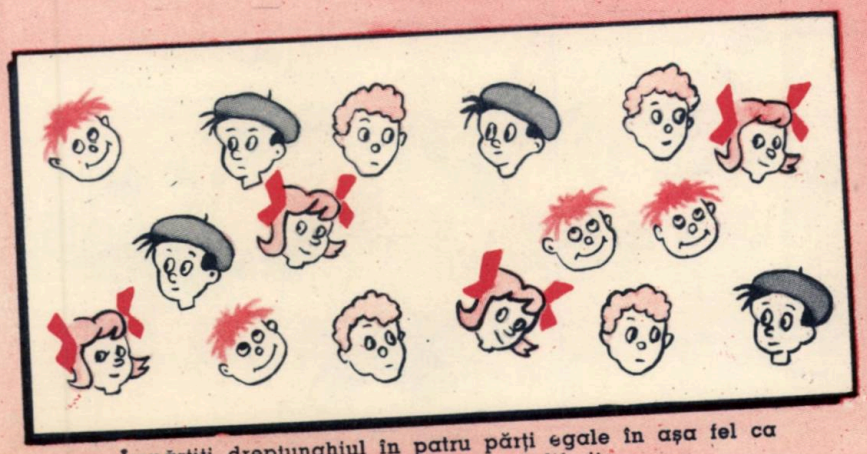

Împărțiți dreptunghiul în patru părți egale în așa fel ca ... 4 figuri diferite.

Patru de 4

Cu ajutorul a patru de patru și întrebuințînd și semne aritmetice vi se cere să obțineți toate cifrele de la 1 la 10. De exemplu :

4 + 4 4 x 4

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Gruță și Fănuță

Alpiniștii

ION HOBANA

Ilustrații: BURSCHI

(...S-a împlinit acum sorocul
Povestea noastră s-o închei)
Și-n zbor i-a însoțit norocul
Pe-acești poznași eroi ai mei.

Căci din văzduh, în loc să cadă,
Asupra stîncii de granit,
Pe stratul moale de zăpadă,
Ca pe-o saltea, au poposit.

Și înainte să se-ntoarcă
De la al muntelui asalt,
Ca orice alpiniști de marcă,
Au pus un semn pe vîrful 'nalt.

Luptînd cu-omăturile reci,
Croiesc — spre vale — noi poteci.
Flămînzi și rupți de osteneală,

Aprind un foc, pun la-ncălzit
Conserve — și cutia goală
O-aruncă...

Cutia însă, cum vedeți,
A-ncoronat un porc mistreț.

El, mîniat de-așa afront,
Îi ia la goană ca un tont.

„Greul s-a sfîrșit !"

Dar cînd era de tot aproape,
Se-oprește, bietul, buimăcit :

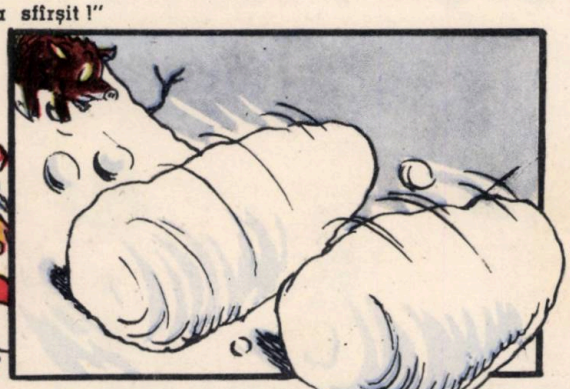

Cei doi prieteni, ca să-i scape,
În bulgări mari s-au mistuit.

Ce strașnici oameni de zăpadă !
Ca din pămînt s-a înălțat !

Și joaca lor era în toi

Vedeți ? Nu vreau să fac morală,
Dar dacă știi să fii isteț,

Biblioteca centrala

CRAVATA ROȘIE

Revista pionierilor și școlarilor
editată de
Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

LA MULȚI ANI

1954

ПЛАМЬЧЕ

Redacția revistei „Plamîce" felicită revista „Cravata roșie", cu ocazia împlinirii a zece ani de apariție. Redacția noastră vă dorește încă mulți ani de existență, ca să îmbogățiți literatura romînă cu noi creații artistice și ca să creșteți tînăra generație romînă în spiritul muncii și al dragostei față de patrie, în spiritul păcii și al prieteniei între popoare.

Cu salutări prietenești,
în numele redacției revistei „Plamîce"
Al. Muratov (SOFIA)

Vaillant

Dragi tovarăși de la „Cravata roșie",

Sînt fericit să salut în numele meu, al redacției și al cititorilor revistei „Vaillant" zece ani de existență a revistei „Cravata roșie".

Această aniversare coincide într-un mod fericit cu o altă aniversare care îmi este scumpă — aceea a lui „Vaillant".

Revista noastră a apărut din aprilie 1945 sub titlul ei actual.

Noi ne-am născut deci sub semnul primăverii și al speranței: iată un fapt în plus care ne unește.

Noi vă dorim multe succese în munca voastră pentru ca să crească strălucirea frumoasei voastre reviste.

Tuturor cititorilor voștri, atît de dragi nouă, transmiteți-le prietenia noastră.

În Franța se spune că prietenii de departe sînt cei mai aproape de inimă.

Cu prietenie,

JEAN OLLIVIER (PARIS)

Scînteia pionierului

La mulți ani, „Cravată roșie"! Zborul celor 10 ani ai tăi a nins un nolan de znoave, de povești, de întîmplări și stihuri în sufletul atîtor copii. Unii nu mai sînt copii, dar îți păstrează aceeași prietenie caldă, alții, deslușind abia slovele, te-au cunoscut și îndrăgit abia acum. Fiindu-le tuturora părtaș, îți trimit de sărbătoarea ta un gînd bun și o mulțumire. O mulțumire pentru ghidușiile nedespărțiților Truță și Fănuță, pentru călătoria minunată în „Plutonia", pentru aventurile din țara lui Montezuma, pentru toate bucuriile și visurile dăruite. Încă o dată, la mulți ani, „Cravată roșie", și firul poveștilor să-ți fie lung, lung...

Semnez urarea eu,

GHEORGHIȚĂ REPORTERUL

СКЫНТЕЯ ЛЕНИНИСТЭ

Salut pionieresc îndrăgitei prietene a pionierilor și școlarilor din Republica Populară Romînă.

Astăzi, cînd revista „Cravata roșie" pășește pragul celor zece ani de viață și muncă rodnică la educația tinerelor vlăstare, tovarășa ei de luptă „Scînteia leninistă", înfrățită prin același grai și comune idealuri, îi urează din toată inima să trăiască și să înflorească, rămînînd mereu tînără, înaripată, nouă și proaspătă, ca și inima neprihănită, într-una însetată de bine și frumos a tinerilor ei cititori.

„Scînteia leninistă",
revista pionierilor și școlarilor
— CHIȘINĂU

Die Schulpost

Ne bucurăm împreună cu voi cu prilejul împlinirii a zece ani de la apariția revistei „Cravata roșie".

Revista noastră a sărbătorit anul trecut zece ani de existență și am simțit dragostea cu care ne-ați înconjurat. Pentru noi a fost o zi foarte însemnată și vă dorim să încercați aceleași sentimente cu ocazia jubileului vostru.

Urmărim cu interes „Cravata roșie" și dorim ca toți copiii din Republica Populară Romînă să-i fie cititori și prieteni devotați.

Colectivului redacțional îi urăm să pășească voios și cu puteri sporite în anul celui de-al doilea deceniu.

Revista „Die Schulpost" salută pe sora ei „Cravata roșie" și-i trimite cele mai bune urări.

Redacția

Cu numărul de față, „Cravata Roșie" a ajuns la vîrsta cînd i s-ar cuveni să poarte și ea o... cravată roșie. Și cred că, de ziua ei, ar merita să i-o legăm la gît, urîndu-i din suflet s-o poarte sănătoasă, cu cinste și o mîndrie!

Otilia Cazimir

LUMINIȚA

SALUT CRAVATEI ROȘII

Ai împlinit zece ani. Și azi alte mii
De copii vin să viseze lîngă pagina plină.

Să legene doruri și bucurii,
Ca-ntr-o primăvăratică, dulce lumină.

Crește-i și du-i ca o barcă-nainte,
În lume, omenoși, viteji și voinici.
Asta-ți urează acum, din suflet, fierbinte,

„Luminița" și cititorii ei mici.

PLOMYK

Dragi tovarăși,

Revista poloneză „Plomyk" dorește tuturor colegilor din redacția „Cravata Roșie" și tuturor cititorilor acestei frumoase reviste — noi succese și bucurie, cu rezultate tot mai bună în muncă.

Vă felicităm din toată inima

Napsugár

În numele revistei „Napsugár" și în numele cititorilor ei, vă doresc multe succese în viitor, în folosul și spre bucuria copiilor noștri.

Asztalos István — CLUj

ПИОНЕР

În ziua aniversării a zece ani a revistei „Cravata roșie", trimitem o felicitare călduroasă tinerilor cititori și colectivului redacțional.
Dorim revistei să rămînă întotdeauna cel mai bun și cel mai apropiat prieten al pionierilor romîni.
Redacția revistei „Pioner"
MOSCOVA

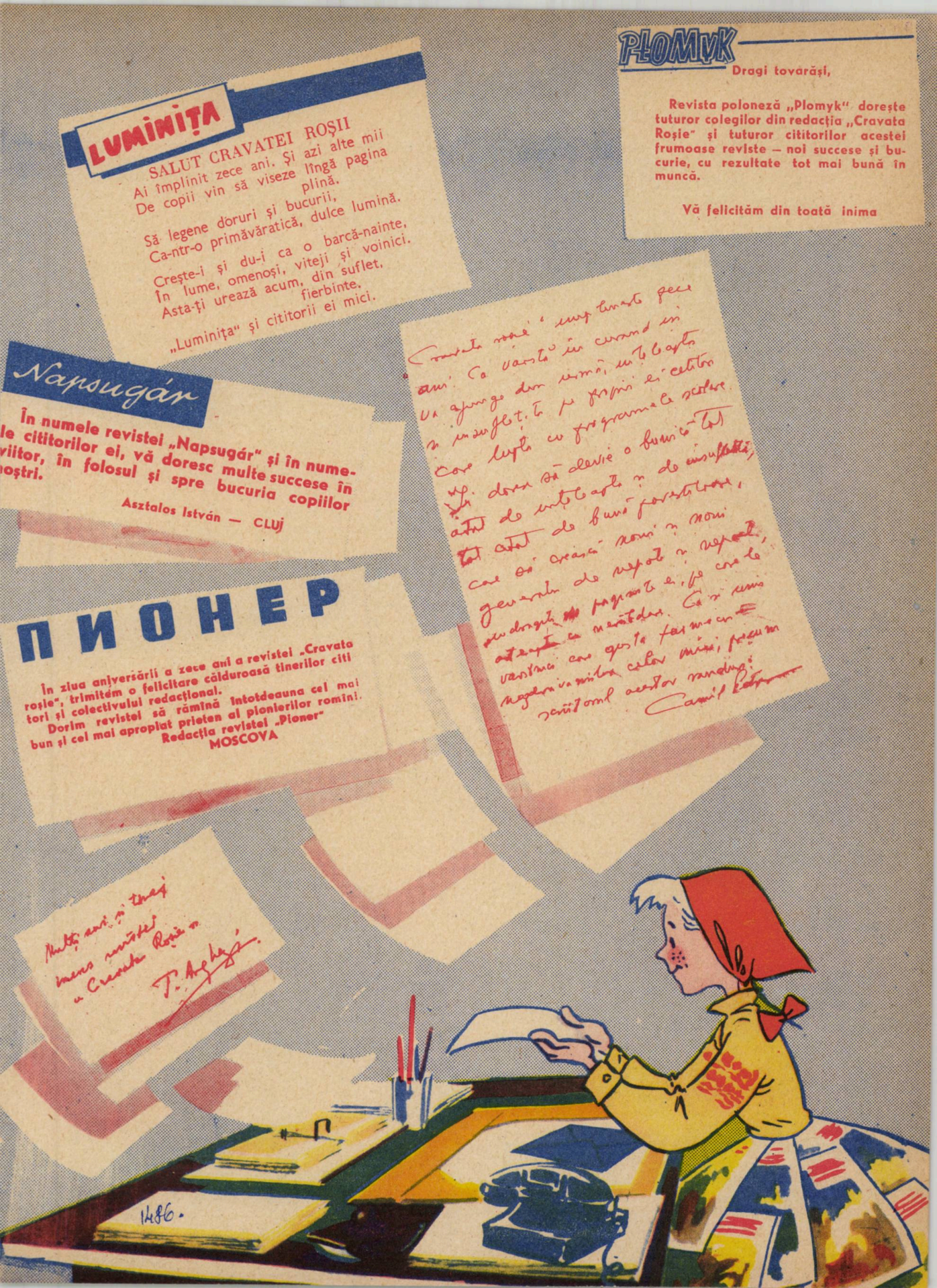

ESTE TATĂL DOTALE

de COURT DAVID Ilustrații: Dures

Ambon este o cătună de pescari așezată pe țărmul Oceanului Atlantic. Cătuna are doar șapte căsuțe sărăcăcioase care stau pe o limbă îngustă de nisip ieșită în mare. Malul este abrupt și numai pe marginea lui superioară cresc arbuști verzi presărați cu flori de un galben viu. Altceva nu crește aici și locul e umed și pustiu. Zilele cu ceață sînt mult mai multe decît cele cu soare.

Într-o dimineață mohorîtă de toamnă a anului 1942, soarele apăru o clipă printre norii ce atîrnau aproape de pămînt. Se părea că a voit ca locuitorii Ambonului să mai admire o dată frumusețea acestor locuri pustii.

De pe drum se auzi duduitul motocicletei jandarmeriei nemțești. Jandarmul a adus un ordin. Și ordinul acesta le-a luat totul pescarilor din Ambon: și pîinea, și patria, și mica lor fericire.

— Doar o oră de răgaz ne-au dat! le spuse oamenilor adunați în jurul său bătrînul pescar, care trăia în a treia cocioabă de la margine.

În mîna dreaptă, tremurîndă, el ținea ordinul primit. Pescarul spune ceva și flutură ordinul. În mîneca stîngă a hainei lui zvîcnește ciotul mîinii. I-au amputat-o în primul război mondial.

În jurul invalidului s-au strîns oameni — bărbați, femei și copii.

— Ei vor să facă aici un punct de rezistență! strigă un francez.

Pescarii își încleștează pumnii. Copiii îi privesc cu atenție pe cei mari.

Oamenii se împrăștie. În fața fiecărei cocioabe stă cîte un cărucior cu două roți. Cu aceste cărucioare pescarii duceau de obicei stridii în oraș. Din cocioabe se scot mese și scaune. Cărucioarele sînt încărcate. Invalidul mai controlează chingile de pe cărucior, apoi se uită la acoperișul plat al locuinței sale. El dă din cap, se sprijină de tocul ușii și privește în zare. În fața lui se întinde marea. El o privește așa cum privește țăranul cîmpul său. Acum este timpul fluxului. Talazurile lovesc cu zgomot malul stîncos. Un soare gălbui plutește deasupra cetii.

Bătrînul înciudat dă cu piciorul la o parte scoicile de stridii risipite în fața cocioabei. Se apropie din nou de ușă. Privirea lui se oprește asupra arbuștilor înalți care cresc pe lîngă căsuță, agățîndu-se de pereții ei de piatră. Flori albe și roșii țîșnesc din frunzișul des și verde al arbuștilor. Și mugurii își întind capetele spre soare.

Un băiețel vine în fugă la bătrîn.

— Pierre, uite-i că vin! Soldații! și arată cu mînuța spre drum.

Bătrînul scoate un cuțit din buzunar și taie de pe crenguțele subțiri

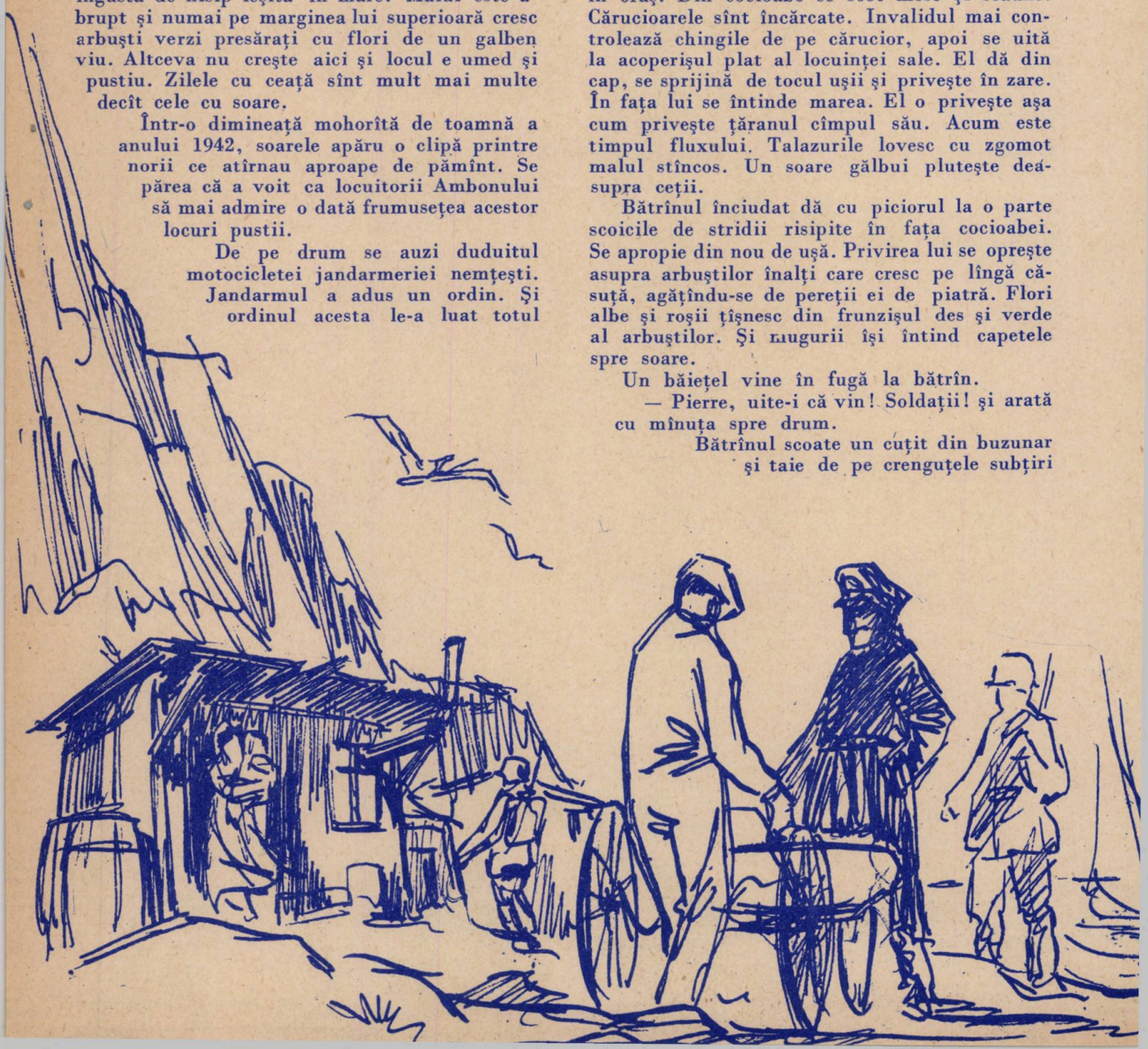

floare după floare, mugure după mugure. Arbuştii îşi pierd întreaga lor splendoare.

— Nu trebuie să înfloriţi pentru ei! spune el.

Înfăşoară florile într-o basma neagră, în care e înfăşurat şi un portret.

Bătrînul strînge portretul şi legătura cu flori, sub ciotul mîinii sale stîngi.

Ceasul de răgaz a trecut. Ultimul ceas al sătucului.

În faţa cocioabei bătrînului stau şi celelalte şase cărucioare.

Soldaţii intră în sat. La marginea lui, un detaşament de vreo 25 de oameni se împarte în două. Soldaţii privesc în jurul lor, îşi aprind ţigările.

Ofiţerul se apropie de pescari. El este singur.

Invalidul tot mai stă în pragul uşii şi priveşte marea.

Ofiţerul le dă bună ziua celor adunaţi.

— Puteţi porni! îi spune el lui Pierre.

Bătrînul pescar priveşte în partea opusă şi se preface că nu aude nimic. Ofiţerul zîmbeşte. După cîtva timp el îşi repetă cuvintele. Vorbeşte bine limba franceză.

Fără a se uita la ofiţer, invalidul se apropie de căruciorul său. Păşeşte încet. El ştie că celelalte şase cărucioare nu vor porni la drum decît după ce va porni el.

Ofiţerul îi urmăreşte fiecare mişcare. Este oarecum stingherit; se prea poate că-i prea tînăr pentru astfel de treburi. Nu are decît nouăsprezece ani.

În momentul cînd bătrînul pescar se apleacă nehotărît spre căruciorul său, îi alunecă de sub ciotul mîinii portretul şi legătura cu flori.

Crezînd că printr-un gest de bunăvoinţă va reuşi să scape mai repede de pescari, ofiţerul se repede şi ridică de jos portretul şi legătura cu flori.

Pescarul se grăbeşte să-şi ia lucrurile, dar ofiţerul îi întinde numai legătura, iar portretul îl ţine în mîna întinsă şi-l priveşte cu atenţie.

— Este tatăl d-tale, da? întreabă el cu bunătate prefăcută.

Pescarul tace şi-l priveşte pe ofiţer. Deodată faţa bătrînului se înseninează. Pescarul răspunde zîmbind:

— Da, da, este tatăl tuturor.

Ofiţerul îi înapoiază lui Pierre portretul. Cu o mişcare violentă, pescarul apucă huluba căruciorului şi după cîteva minute micul convoi dispare în ceaţă.

Era portretul lui Lenin.

Cîntec de pe Dunăre

de

CICERONE THEODORESCU

Saltă Dunărea, pe-o lună
De zăpadă şi polei.
Ca o sanie îşi sună
Undele cu clopoţei.

Fuge, Dunărea sireapă,
În galop, din Severin.
Goana glasului de apă,
Valuri, cîntecele vin.

Glasul tulbure-al Sulinei
Dă răspuns prin mîlul greu.
Glasu-al cui e, valul cine-i,
Ştie tot poporul meu.

Colo jos la Marea Neagră,
Sus la Porţile de Fier,
Valuri cîntă noaptea-ntreagă,
Stele scapără pe cer.

Du-mă, sanie a ţării,
Inima şi ochii du-mi,
Leagăn vechi al bunăstării,
Dunăre a noii lumi...

BICAZ

de

TIBERIU UTAN

Ca nişte bivoli negri dorm munţii rumegînd
Vise milenare,
În latul frunţilor ţinînd
Măritul soare.

Şi vulturi mari, sub piscuri
Aşteaptă grei
Să ieie apă-n pliscuri
Cînd apa va ajunge pîn-la ei.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

PRIMĂVARA

de OTILIA CAZIMIR

A ieșit de la școală înaintea celorlalți. Nici nu știe cum și-a smucit mănătăluța din cuier și s-a strecurat pe ușă. Aude încă glasul moale, ca de aluat, al profesorului de matematici:

— Marinescu Mihai, patru. Marinescu Radu, doi..

Marinescu Radu e el.

Merge cu ochii în pămînt, tîrîndu-și picioarele. Mantaua, mai lungă decît s-ar cuveni (făcută „să ție"), îl arată și mai prizărit. Parcă-i de căpătat. Ținut de o singură curea, ghiozdanul vine în urma lui: parcă ar fi mai bucuros să rămînă în drum. Și doar în ghiozdan nu e decît un singur caiet, un biet caietel subțire, de teză. Dar sub pagina înnegrită cu scrisul neîndemînatic de copil, sub cifrele strîmbe, cu ștersături din belșug și cu o pată mare de cerneală drept la mijloc, se răsfață un 2 ghebos, tras cu creion roșu și atît de îndesat, încît a ieșit în relief pînă pe ultima pagină.

— Am doi la matematici...

S-a oprit. Oftează și parcă nu mai știe încotro să apuce. O ia încetișor pe strada din spatele școlii, pe unde n-a fost niciodată. Încotro o fi ducînd străduța asta?...

... Cînd o să ajungă acasă, o să găsească masa pusă și pe toți la locurile lor. Se vede intrînd. Nici vorbă că o să scape din mînă ușa de la sălița! Așa i se întîmplă totdeauna cînd vrea să intre neobservat. Pe urmă o să se înroșească, așa, fără să-l întrebe nimeni nimic. Își simte de pe acum urechile fierbinți. O să se uite aiurea, cu privirea aceea frîntă și lăturalnică pe care și-o cunoaște bine și de care-i e rușine.

— Ei?..., o să-l întrebe tata.

Atunci el o să arunce repezit, ca să scape mai curînd de povară:

— Mi-a pus doi în teză la matematici... pe nedrept!

Tata o să-și ia căutătura lui de zile rele, scurtă și vînătă, care ustură ca un smoc de urzici. Mama o să lase farfuria din mînă — încet, să nu se spargă, dar destul de tare ca să tresară toți — și o să-și ridice ochii spre fusta de balerină a abajurului:

— Doamne dumnezeule, băietu' ista are să mă omoare cu zile!

Iar Kiki, cu mutra ei spășită, o să-și toarne apă în pahar, ca și cum n-ar auzi nimic. Kiki bea apă ca o rață, își umple paharul fără să verse o picătură pe-alături și are cinci în teză la matematici...

— Îi proastă, da' tocește-a dracului!

Marinescu Radu se uită în jurul lui. Strada asta, nouă pentru el ca strada unui tîrg necunoscut, coboară în pantă repede spre cîmp.

— Mere mura-a-a...

E moș Avram, moșneguțul cu mere murate. Se grăbește să nu scape ieșirea băieților. Dar e greu la deal. Lasă jos căldărușa albastră, își șterge fruntea cu palma, apoi fățuiește polonicul cu poala surtucului.

Marinescu Radu n-a mîncat niciodată mere murate. Nu-i dă voie mama. Băieții mănîncă, strîng dintr-un ochi, plescăie din gură și zic că-s tare bune. Într-o zi, a văzut-o chiar pe mama lui Svarț oprindu-se pe stradă ca să cumpere un măr murat. L-a luat cu două degete din polonicul lui Moș Avram și a mușcat din el delicat, ca din cine știe ce fruct rar. Mărul era galben și lustruit, și Marinescu Radu l-a simțit acrișor și pișcînd de limbă. Dar de gustat, tot n-a gustat: dacă nu-l lasă mama...

— Mere mura-a-a...

La lași, înainte de a mirosi a liliac, primăvara miroase a mere murate.

Moș Avram o ia la deal, strada o ia la vale. Marinescu Radu rămîne pe loc. Pe partea dreaptă se

PRIMĂVARA

Ilustrații GEORGE IUSTER

ridică un gard de scînduri, înalt și bine încheiat. Încolo, caśe ca toate casele.

— Ce-o fi dincolo de gard?...

Se suie pe stinghea de jos. Dar nasul abia îi ajunge la jumătatea scîndurii.

— Unul de-a opta ar vedea...

Numai că Marinescu Radu n-o să fie niciodată „de-a opta". Cum să ajungă într-a opta un băiețel care are doi în teză la matematici?...

Pune ghiozdanul jos, lîngă gard, și se așază deasupra. Pe stradă nu e nimeni. O gospodină iese la portiță, dă drumul unui purcel, se uită de-a lungul străzii și se întoarce în casă, tipărindu-și la tîmple tulpanul cu mărgele.

Miroase a friptură.

Marinescu Radu oftează. I-e foame. Dar mai ales îșI simte inima grea și parcă îl scobește ceva în gît, acolo de unde pornește plînsul.

— Na!... iaca și vacile-domnului!...

Culege în palmă, de pe gard, o pereche de gîngănii. Fiecare din ele pare grozav de grăbită, dar nici una nu vrea să se ducă unde trage cealaltă, așa că rămîn amîndouă pe loc. Cercurile negre pe mărgeanul lustruit al spinărilor par trase cu compasul. Și cele două punctișoare...

— Două... am doi la matematici!

Prin gardul misterios răzbate o linie dreaptă de lumină. „Linia dreaptă e drumul cel mai scurt între două puncte...". Glasul profesorului e moale, ca de aluat:

— Marinescu Mihai, patru. Marinescu Radu, doi...

Marinescu Radu își sprijină palmele de gard și se uită printre scînduri, pe unde vine dunga de lumină. Dincolo de gard e o livadă pustie.

Dar nu-i pustie, e plină de viorele. Dacă i-ar încăpea mîna printre scînduri, ar putea să rupă o tulpină de ață bătută cu steluțe albastre. Pînă acum Marinescu Radu n-a văzut viorelele decît în buchete îndesate și cleioase, legate cu zdrențe țigănești. Ce delicat e firișorul de floare, subțire și răsfirat singur sub ocrotirea spadelor mici ale frunzelor!

O floare galbenă cu patru petale lustruite își face loc printre frunzișul coșcovit, de astă-toamnă. Un cais își clatină în soare crengile bătute cu bobițe rumene: acuși înflorește și el. Deasupra livezii cerul e alt fel parcă decît deasupra orașului, e ușor și vesel. Sub brazi, la umbră, mai stăruie încă un pîlc de omăt — sărac, umilit, cenușiu de colb și de bătrînețe.

— Hait, că de-acu te ia dracu'! îi aruncă printre scînduri Marinescu Radu.

Pe două straturi çafenii, săpate de curînd (oare de ce seamănă straturile a morminte?), ies colți verzi, ca niște cuie bătute pe dinăuntru. Și straturile parcă-s piepteni de scărmănat lîna.

— Unul, doi... Am doi la matematici...

Marinescu Radu oftează. Dar simte că oftează de mîntuială. Mai încearcă o dată, cu glas. Nu merge: necazul i s-a subțiat cum se subțiază gheața peste bălți primăvara.

— Uite și-un mieluț!

Brumăriu, cu țintă albă în frunte, un mieluț trece de-a curmezișul livezii, sărind pe picioarele înalte și grosuțe. Cine l-o fi speriat?

— Are și zurgălău! se bucură în gura mare Marinescu Radu.

De la școală, din deal, se aude cîntînd. Se duc internii la masă. Și cînd li-e foame, cîntă.

— Na, că iar am întîrziat!...

Își înhață ghiozdanul de sub gard și o ia repede la deal, călcînd în tact. Pe melodia cunoscută, cuvintele pînă acum colțuroase și grele se-așază ușor, fără voia lui:

— Am doi la matematici...

Dar cîntecul acesta nou, străveziu și dulce, nu mai înseamnă pentru Marinescu Radu decît un mieluț cu zurgălău și o livadă cu soare, cu primăvară și cu viorele.

Moștenirii străvechi

de ION AGÎRBICEANU

Ilustrații: Dem

În după-amiaza aceea, l-am aflat pe pădurarul Nicodim tare cătrănit. Cînd mă zări, își întoarse capul într-altă parte și își făcu de lucru prin curte. Cine știe ce necaz va fi avut, poate o ceartă cu nevasta, mi-am zis eu, lăsîndu-mă într-o dungă pe pajiștea verde. Eram ostenit. Pornisem tîrziu de-acasă și venisem repede. Îmi pipăii în sac sticluța cu rachiu și pachetul cu tutun. Mă bucurai că, cu toată graba, nu le-am uitat acasă.

Omul își făcu încă multă vreme de lucru prin curte pînă se hotărî să mă vadă și să se apropie.

Obrazu-i era și acum încruntat și privirea împungace. Mormăi ceva cînd i-am dat bineț. Șezu lîngă mine și tăcu. Îi scăpă un oftat.

— S-a întîmplat ceva, bădiță Nicodime?

El înclină din cap. Și iar tăcu.

Am dezlegat sacul și am pus pe iarbă pachetul cu tutun și sticla cu rachiu. El se uită la ele cu coada ochiului.

— Eu mă duc pînă în poiană să văd nu-mi va ieși un șoldan; că-i otavă tînără acolo. Și dădui să mă scol.

Pădurarul întinse mîna să mă oprească.

— Mai stai că-i prea devreme. Nu iasă iepurii la otavă așa devreme. O să vin și eu cu dumneata, că ți-am tot făgăduit.

— Dar te văd necăjit, ce să-mi mai ai și grija mea?

— Acum mi-a mai trecut, iar dacă voi închina o dată din sticluța aceea și mi-oi aprinde pipa, îmi va trece de tot.

— Dar ce supărare ai avut, bădiță Nicodime?

El clătină din cap, bău din sticluță și pînă nu slobozi primele fumuri, nu zise nimic.

— M-am cătrănit rău azi, domnule doctor. Am vrut să mă duc cu căruța pînă în sat și nu am putut înhăma iapa.

— Cum nu ai putut?

— A început să sară, să zvîrle din copite, să se ridice în două picioare și să muște. M-a lovit de cîteva ori cu copita, m-a prins cu gura de clicin și m-a ridicat în aer. Nu suferea nici o curea pe trup. Noroc c-o adusesem din grajd de căpăstru, altfel nu știu ce pățeam. N-am putut-o nici apropia de hulubele căruții.

— E nărăvașă? Am cunoscut și eu cai cu năravuri rău.

— Nu-i nărăvașă, domnule doctor. Îi vine așa la un an o dată. Altfel o poate înhăma și un copil.

— Păi tot nărav e! Cu calul nărăvaș nu știi niciodată cînd poți pleca la drum.

— E blîndă ca o oaie și la drum nu face niciodată „ponturi”[1]. Numai la înhămat, cum ți-am spus, poate o dată la an. Eu cred că atunci se trezește firea cea sălbatică din ea, moștenire de la strămoșii ei cei de demult, pe cînd erau și caii sălbatici.

— Greu de crezut să se mai deștepte firea cea sălbatică în animale îmblînzite de om de mii de ani.

---

[1] *A face ponturi* = a sări, a face figuri, cum fac caii nărăvași. — *N. A.*

— Nu-i așa de greu cum crezi dumneata. Îți voi spune ce am pățit cu o scroafă. Dar m-am necăjit nu pentru că nu m-am putut duce în sat, ci pentru că, cum eram înfuriat, după ce mi-am legat iapa în grajd, am bătut-o. De asta îmi pare rău și parcă mi s-a înmuiat toată firea. N-am bătut-o încă niciodată.

— Ei, a fost vrednică, nu te mai gîndi la asta.

— Vrednică n-a fost. Ce vină putea să aibă că s-a deșteptat în ea firea cea sălbatică, cînd nu știau caii nici ce-i frîul, nici hamul, nici șaua ?

— E mult de-atunci, bădiță Nicodime.

— Mult, dar o sămînță de sălbăticiune tot a mai rămas în animalele de pe lîngă casa omului. Să-ți spun ce am pățit eu cu o scroafă.

Omul după ce spuse ce avea pe inimă, părerea de rău că-și bătuse iapa, se limpezi la față și privirile împungace se topiră. Mai trase o dușcă de rachiu și începu.

— Cum vezi dumneata noi ne avem toată gospodăria aici la pădure. Ținem și porci. Nu mai știu cîți ani vor fi de atunci. Unei scroafe de patru ani îi venea sorocul prin iunie să mai umple o dată ograda de purcei. Avea cîte opt, cîte doisprezece, era o scroafă mare cît o măgăriță.

Într-o zi s-a făcut nevăzută. N-a venit nici seara, nici dimineața, nici ziua următoare. Am început s-o căutăm prin pădure și eu, și copiii. O chema Borișca. Toată ziua răsuna pădurea de strigătele copiilor : „Țigă-țigă, Borișca ! Țigă-țigă !". O chemam și eu, dar în zadar. O săptămînă n-am mai fost buni de nimic, de nici o treabă. Toată ziua prin pădure.

— Nu-i și nu-i, tu muiere ! mă tînguiam eu cînd veneam pe înnoptate acasă.

— Să ne luăm gîndul de la ea. Va fi mîncat-o vreun lup, zicea nevasta. Cum să-ți iei gîndul de la ea ? Ne umplea curtea de purcei ! Cîți bani făceam vînzîndu-i de vreo trei ani ?

Iarba din luncă era de mult de coasă. Nu mai puteam aștepta, începea să cadă. Am luat cosași și ne-am apucat de lucru. Copiii căutau mai departe prin pădure. Într-o zi, cel mai mare, Dinu, izbucni răcnind din pădure, fără pălărie, cu părul vîlvoi. Nu se opri pînă la noi. Abia-și mai trăgea sufletul.

— Tată, am găsit pe Borișca, putu el vorbi într-un tîrziu.

— Nu mai spune ! Unde ?

— În tăietura cea mare.

— Doar am căutat-o și pe acolo !

— S-a făcut sălbatică, tată. S-a luat după mine și m-a fugărit multă vreme. Nu mă mai cunoaște.

— Are purcei ?

— O groază ! Nu i-am putut număra.

— Păi pentru aceea te-a fugărit că are purcei. Așa-s scroafele cu purcei mici, li-e frică să nu-i fure cineva.

— Ba-i sălbatică, tată ! Așa clănțăne din colți și face spume la gură. I s-a ridicat toată coama în sus și s-a aruncat după mine. Văleu, tată, ce-am alergat !

Și copilul începu să plîngă, cutremurîndu-se mereu. Părea că numai acum se descărca de spaima ce-a tras-o.

După ce s-a potolit, si-a dat seama că nu are pălăria și a început să trîmbițeze iar.

— Lasă-n pustia ei pălăria, că-ți voi cumpăra alta. Mai bine spune : purceii s-au speriat ? Au fugit ?

— N-au fugit că încă nu pot fugi. Mi s-a părut că nu-s mai mari ca niște mîți vărgați cu dungi negre.

Se opriră și cosașii ceilalți să asculte.

— De cînd s-a pierdut scroafa ? întrebă un cosaș mai bătrîn.

— Vor fi zece zile trecute !

— Dacă-i așa trebuie să prinzi purceii, pînă nu pot fugi, și să-i aduci acasă.

— Nu vă puteți apropia de ei că vă rupe Borișca, zice copilul.

Înțelegeam și eu că trebuie să lucrăm numaidecît. Am trimis pe Dinu să ne aducă un sac și am pornit cu toții călăuziți de copil.

Borișca ne-a simțit de departe și a început să grohăie sălbatic, rotindu-se mereu în jurul culcușului de frunze în care stăteau grămadă purceii cu rîturile vîrîte unul într-altul.

Ne apropiam încet. Ne opream în răstimpuri. O chemam și eu, și Dinu... „Țigă-țigă, Borișca, țigă-țigă !". Alteori îmi cunoștea glasul de la un kilometru, acum se învenina cu cît trecea vremea, grohotea grozav și clănțănea cu spume.

Oare știai ?

de VICTOR TULBURE

Cînd oasele ți le trosneau pe roată —
Bucată, măcinate, cu bucată —
Cînd fulgerat sub zarea mohorîtă
Cădeai cu fruntea-n țarini doborîtă;
Sau cînd mușcai amarnic buza gropii
Și corbii îți cîntau la cap, nu popii,
Oare știai, străbunule, c-odată
Se va-mplini visarea-ți nevisată?
Că o să deie creangă înflorită
Dorința-ți nici în visuri îndrăznită?
Peste strigarea deznădejdii tale
Se-ntind acuma largile tarlale,
Și vatra amiroase-a pîne coaptă,
Iar pruncii care vin au țara dreaptă.
Ei nu știu ce-s boierii și coconii!
Stăpînii sînt Mariile, Ionii.
Și pruncii prind în cîrduri să se-arate
La gît purtînd năframe-mpurpurate
Și-n urma colectivei, vara-ntreagă,
Se-apleacă veseli spice să culeagă.

Ilustrații: Sas Dorian

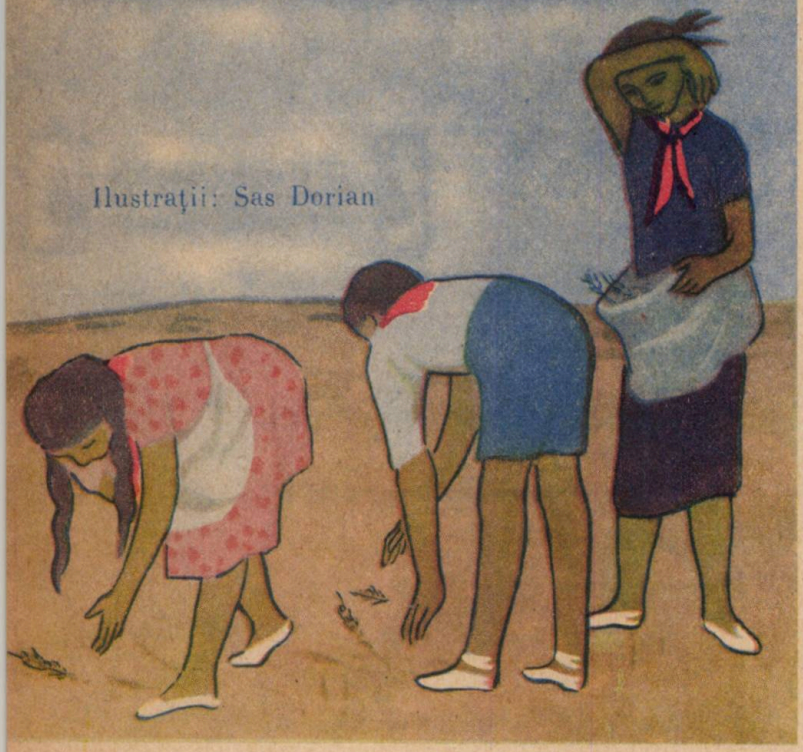

Eram șase bărbați cu coasele în mînă. Cînd vreunul se mișca vrînd să se apropie, scroafa se încorda de atac.

— N-am venit cu ce trebuie, măi oameni buni, zise același cosaș mai bătrîn. Nu cu coase, ci cu niște furci de fier trebuia să venim. Cu coasele o putem tăia și ar fi păcat. Dați-i pace și vom veni dimineață cu ce trebuie.

N-am cutezat nici eu să mă apropii.

— O mușcătură a ei acum e moarte curată, zise același cosaș. Toată firea i s-a răscolit.

— Dar dacă mîne nu o mai aflăm aici, zic eu. Cine va mai găsi-o ?

— N-avea teamă ! Pînă-s purceii de-o zidouă, nu-și schimbă culcușul. Mă cam pricep și eu la porci. O să venim dis-de-dimineață, așa că poate nici nu vom afla scroafa aici. Va trebui să-și caute hrană, că aici pe lîngă culcuș nu-i nimic de mîncare.

Borișca a rămas grohotind și bătînd din colți lîngă purcei. Nu ne-a alungat cum se luase după Dinu. Dar i-am auzit larma ce-o făcea pînă departe.

În zori de zi eram cei șase cosași și cu Dinu lîngă culcușul purceilor. Erau claie peste grămadă, scroafa nu era. Am luat sacul și cu doi oameni am grăbit să băgăm purceii înăuntru. Dar cei din urmă începuseră să guițe subțirel, și numaidecît am auzit un tropot prin pădure.

Cosașii cu furcile de fier în mînă așteptau. Am luat sacul cu purcei în spinare desăgat, înconjurat de oamenii înarmați. Știi cum venea Borișca, domnule doctor ? Din povești am mai auzit cum aleargă muma pădurii. Așa venea scroafa într-o larmă de pîrîituri, de uscături rupte.

Ne ajunse îndată și sări la oameni. Dar furcile de fier erau pavăză bună. După ce se înțepă de cîteva ori în bot, încît începu să sîngereze, ne urmărea de mai departe, grohăind și bătînd din colți. Spume-i cădeau mereu din gură. Cînd începeau să guițe purceii se repezea iar, dar o nouă înțepătură de furcă o oprea. Cu alaiul ăsta am ajuns acasă tîrziu.

Ne ieșiră de departe înainte cînii lătrînd furioși în jurul nostru. Nu mai știam dacă ne latră pe noi sau pe Borișca.

Aveam o cocină bună de blăni tari de stejar și pînă nu am vărsat acolo purceii din sac, oamenii au oprit cu furcile pe Borișca să intre în curte. Apoi s-au ferit din calea ei, iar ea a năvălit în cocină, unde guițau amarnic purceii. Am închis repede ușa după ea.

Scroafa își mirosi purceii, începînd să grohote într-alt fel și după ce le înjghebă grabnic un culcuș din paie, se izbi pe o latură și purceii începură să sugă. Abia acum i-am putut număra. Erau doisprezece.

— Să mai fi rămas în pădure încă trei-patru zile, nu-i mai prindeai, zise cosașul care se pricepea la porci.

— Ar fi venit ea acasă cînd ar mai fi crescut purceii ? întrebă unul din cosași.

— Pînă-i hăul ! S-ar fi sălbăticit de tot și s-ar fi înhăitat cu neamurile lor din pădure. În zece zile, scroafa a ajuns aproape sălbatică.

Apoi omul se întoarse spre mine și spre nevastă :

— Vreo două săptămîni să nu o sloboziți din cocină. Dați-i acolo de mîncare.

Nici poveste nu era să o putem slobozi ! Abia cutezam să-i deschidem ușa să-i împingem înăuntru ciubărul cu lături. Zile întregi grohotea și bătea din colți cînd ne apropiam de cocină. Mai avusese purcei de trei ori înainte, dar după două-trei zile putea să-i ducă și un copil de mîncare fără nici o primejdie. Acum se îmblînzi cu mare greu, după multe zile...

— Și pe urmă a ajuns să fie iar blîndă ca mai înainte ? întreb eu.

— Așa părea, dar n-am mai avut încredere în ea. Și după ce a înțărcat purceii am vîndut-o. Am crezut că prea multă sămînță sălbatică a rămas încă în ea. În sat nu mai putea fi primejdioasă ca aici la pădure.

Pădurarul Nicodim se sculă, se duse în casă și veni cu pușca în spate.

— Acum putem merge către poiană că se înserează. Iată, ai auzit și dumneata pățania cu Borișca. De-aceea cred eu că și în iapa mea s-a deșteptat azi un ochi de jar din firea sa cea sălbatică. Poate așa se întîmplă cu toți caii cărora le zicem nărăvași.

— Mai știi ! Poate să fie și așa.

— Altfel cum s-ar întîmpla uneori că cutare taur blînd și bleg căruia îi poate porunci și un copil de zece ani se înfurie deodată și spintecă pe îngrijitorul lui obișnuit ?

N-am mai răspuns. Am ajuns la poiană, și pădurarul mi-a arătat unde să stau la pîndă.

Am avut noroc. Am împușcat un șoldan gras. Dar a avut și Nicodim, el a împușcat o vulpe care purta sîmbetele iepurelui.

Întrecere

de NINA CASSIAN

Ca-ntr-un lacăt de argint,
Gerul a cuprins pădurea.
Pîrăiașu-ncremenind,
Strălucește ca securea.

Cît trecu de cînd umblam
Pe-ale verii căi fierbinți!?
Veverițele, pe ram,
Ronțăiau alune-n dinți.

Stam pe iarba ca mătasea...
Multe au mai fost de-atunci!
Am trecut în clasa șasea
(Port rochițele mai lungi).

Nici un zvon. Pădurea tace.
O să mai răsară oare
De sub alba carapace
De omăt, o nouă floare?

Negreșit, o să răsară,
Cum a răsărit mereu.
Și puietul, bunăoară,
O să-l mai ajut și eu.

Anotimpul vine, trece...
După zi, urmează noaptea.
Și la anul, se-nțelege,
Am să trec în clasa șaptea.

Va fi iarăși înghețată
Creanga-n iernile senine...
Și-uite-așa ne-ntrecem, iată,
Anotimpul și cu mine.

Ilustrații: Sas Dorian

Amintiri despre scriitorii noștri

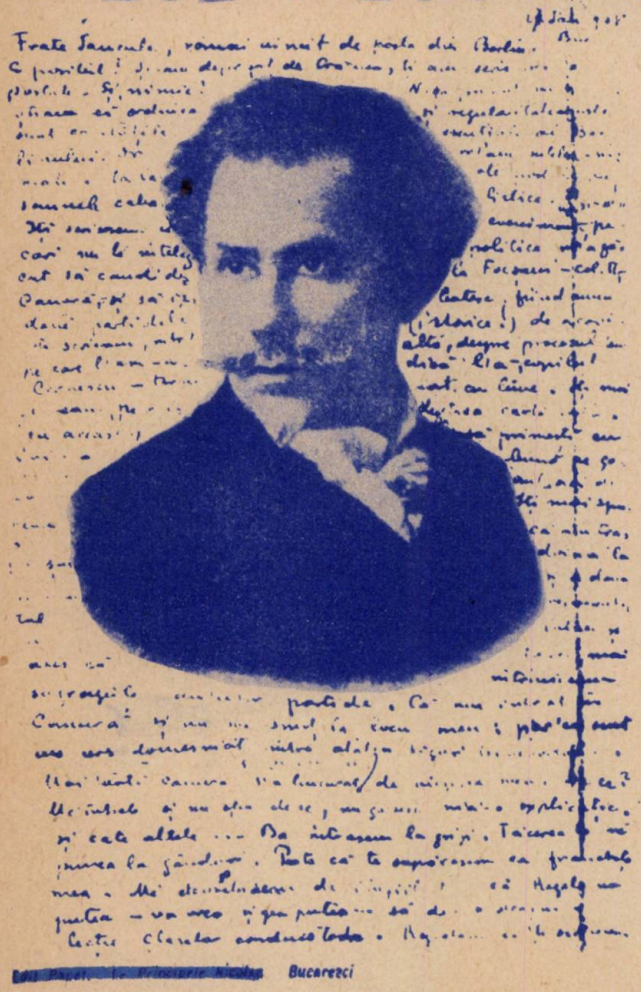

Să vorbești unor copii despre un om însemnat este tot atît de greu ca și cînd i-ai pune să ghicească, dintr-o privire, înălțimea unui munte. Anii, în mersul lor fără preget, ridică pe culmi luminoase figura marilor dispăruți, iar tineretul nu poate găsi îndemn mai expresiv și mai sănătos decît cercetînd viața și creația celor ce au lăsat în urma lor dîra sclipitoare a geniului creator.

Alexandru Vlahuță, cel mai bun prieten al lui Delavrancea, scria în revista „Viața": „Natura i-a dat cu amîndouă mîinile toate talentele care pot împodobi viața unui om. Delavrancea putea fi pictor mare, muzicant mare, cum este scriitor și orator mare".

Așa este. Tatăl meu avea un talent atît de vădit pentru desen, încît pictorul Grigorescu a vrut să-l desprindă de politică, asigurîndu-l că va deveni un pictor mare după un an de studiu. Iubea muzica cu patimă. Se așeza la pian și improviza, fără să cunoască notele, melodii și succesiuni de acorduri stranii și interesante totodată. Meseria de avocat îl ținea țintuit de dosare, de tribunale. Extraordinarul dar oratoric îl făcea apărătorul tuturor cauzelor drepte, fie la barou sau la Parlament și în chestiuni artistice, unde scînteietoarele sale argumentări deslușeau viziuni noi într-o operă de artă.

Cum era omul acela multilateral în viața de toate zilele? Așa cum îi era și înfățișarea. Înalt, cu ochi verzi, pătrunzători, părul negru ondulat, mustața arămie, fața prelungă fără pomeți, gura mică, mersul mîndru. Era nervos, impresionabil, vesel, necăjit, entuziast, fremătînd fără odihnă în problemele țării, duios cu cei fără putere, aprig cu trufașii. În prietenie se dăruia cu un devotament integral și durabil. Cu Al. Vlahuță era legat din prima tinerețe. Își spuneau: „Frate Barbule, frate Alecule". Locuiau împreună la hotel Metropol, în fața Teatrului Național. Erau glumeți și ironici amîndoi. Într-o seară, aduce Vlahuță un roman de P. S-au apucat să-l foarfece cu glas tare. Romanul era ridicol de emfatic, iar personajele declamatoare și false. Un rîs nebun i-a cuprins pe amîndoi. Își smulgeau cartea din mînă: „Ascult-o p'asta, mă...". Apoi au început să improvizeze, imitînd tiradele autorului. Într-un tîrziu, s-a deschis ușa. A apărut un tînăr cu fața întunecată de supărare.

— Iertați-mă... isprăviți odată! N-am să mai scriu romane... Am auzit tot, eram în odaia vecină...

Era autorul romanului. S-a ținut de cuvînt, i-a fost o lecție bună.

Cînd era tînăr căsătorit, Barbu Delavrancea petrecea vacanțele în Moldova, la mănăstirea Agapia, împreună cu poetul Vlahuță. Căsuțele albe ale mai-

DESPRE BARBU DEL

DELAVRANCEA

cilor, cu grădinile lor înflorite cu crini, ochiul-boului și gura-leului, vibrația clopotelor bisericii înalte, șipotul gîrlei care curgea aproape de casă, și mai ales mirosul hotărît al pădurilor de brazi, care înconjurau mănăstirea ca un brîu verde, alcătuiau un loc de odihnă desăvîrșită. Se mai adunau acolo muzicantul Chiriac, întors de la Paris, unde uimise pe maestrul lui prin cunoștințele sale folclorice, Artur Stavri, tînăr poet, și alte personalități, venite în treacăt să salute pe cei doi scriitori. Chiriac instituise un mic cor din toți prietenii cu soțiile lor. Repetițiile se făceau în pădure și erau conduse cu multă atenție de compozitor.

Zilele vacanței treceau pline de veselie, cu ore de lectură, de discuții literare, de joc de șah, de excursii și de plimbări în pădurea din fața mănăstirii. Mama mea era fricoasă, și Vlahuță îi spunea povești fioroase cu tîlhari și haite de lupi. Se oprea brusc din mers: „Doamnă Delavrancea, am zărit ceva lucind...". „Ceva maroniu?". „Da", răspundea Vlahuță. Ochii albaștri ai mamei se întunecau.

— Hai să ne întoarcem acasă; copii, veniți...

De atunci a rămas vorba: „Am văzut ceva maron" pentru tot ce nu era drept și bun. Destinderea vacanței era prilej de tachinări și jocuri. Tatăl meu și Vlahuță nu puteau suferi fățărnicia, spiritul de invidie, meschinăria și minciuna. Erau, în privința aceasta, neînduplecați în ironie. O tînără doamnă devenise din cauza caracterului ei închipuit ținta tachinărilor lor. Într-o după-amiază au hotărît s-o pedepsească. Pornind cu toții la plimbare, Delavrancea, în dreptul unui lan de orz cosit, spune:

— Măi Alecule, mă prind cu tine că tu nu poți să treci peste mirișteа asta numai în ciorapi!

— Ba bine că nu! Și mai iute ca tine! Hai să facem un concurs.

— Cine se înscrie, dăm și premii.

Cucoanele care făceau parte din conspirație au primit cu veselie acest îndemn sportiv, iar doamna S., disprețuitoare, a exclamat:

— Pentru mine, acesta e un fleac! Eu fug mai repede ca voi toți, am să capăt premiul întîi!

Concursul s-a hotărît pe a doua zi. Juriul era compus din cîteva persoane în vîrstă. S-au așezat scaune la marginea apei, concurenții au apărut în ciorapi, și un clopoțel a sunat pornirea. Delavrancea fugea cu pas lung, Vlahuță sărea ca un ied, cucoanele, mai în urmă, pluteau cu fustele lor lungi pe deasupra paielor ascuțite ca briciul și rîdeau cu hohote. Singură doamna S., oprită la mijlocul lanului, plîngea de necaz și de durere. Nu pricepuse farsa și nu știa că fiecare concurent ascundea în ciorapi o talpă de carton gros care apăra picioarele.

Cînd se sfîrșea vacanța, ne întorceam la București. Locuiam în fața grădinii Icoanei. Doi salcîmi bătrîni stăteau de strajă la poartă. Aveam o curte mare în spatele casei și o grădină cu boltă de viță, care se întindea pe toată strada, astăzi Dumbrava Roșie. Acolo a fost adusă într-o zi o vacă elvețiană, trimisă în dar de un admirator. Instalarea ei la noi a fost un eveniment. Tata a botezat-o Habelca și o trimitea în fiecare zi, la șosea, să pască iarbă. Tatăl meu iubea mult animalele. Aveam cîini și pisici, neamuri întregi, care se instalau, cum fac toate pisicile, pe dosarele tatălui meu, pe filele de hîrtie albă, pe umărul lui cînd se așeza la birou să scrie. Într-un an, a adus acasă un cățeluș mic, alb, cu părul scurt și mătăsos, cu pete rotunde negre pe tot trupul. I-l dăruise doctorul Schachmann. Era o speță rară — brac din Dalmația. Cîine de vînătoare. Crescuse mare, cu trup subțire și lung, și pricepea toate ca un om. Uneori, cînd întîrzia tatăl meu la masă, deschideam ușa și strigam: „Du-te de-l caută pe domnul Delavrancea!". Dintr-o săritură, cîinele dispărea ca o săgeată. Cu nasul lui negru și lucios de prepelicar, îi lua urma și nu se lăsa pînă nu-l găsea. Se strecura peste tot: la Parlament, la Teatrul Național, unde s-a auzit lătratul lui vădios la o repetiție a piesei „Apus de soare", sau la băcănia „Ciobanu", pe atunci în dreptul actualului Muzeu de artă al R.P.R., de unde se întorcea acasă părintele nostru, încărcat cu mezeluri. Băcanul îi spunea: „V-a căutat cîinele dv". Și atunci, tatăl meu scurta conversația cu un prieten la aperitiv. În băcănie, umblau forfota băieții cu șorț de pîslă verde, care duceau coșuri grele cu vinuri și alte bunătăți pe la casele oamenilor. Într-o

Desen de Delavrancea în *Revista nouă*.

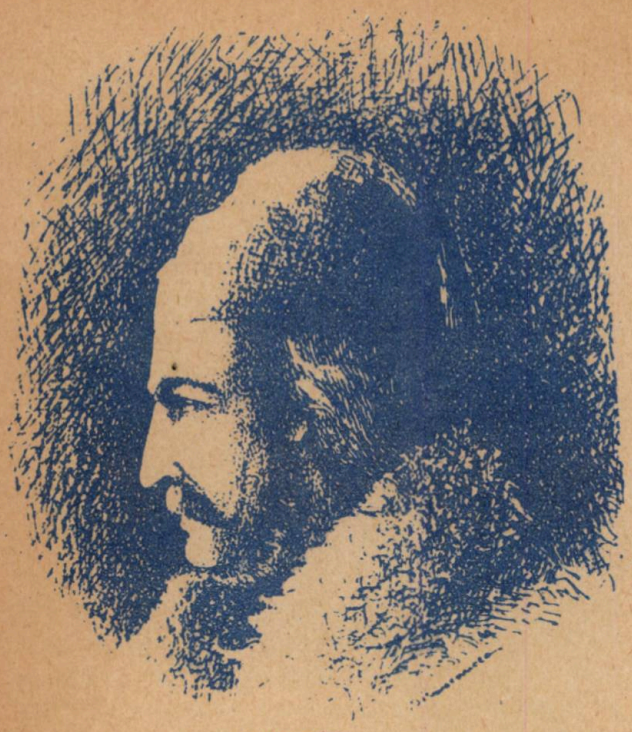

Anton Pann.
Desen de Delavrancea în *Revista Nouă.*

zi, tata a întrebat pe unul dintre ei: „De ce ești așa de palid, măi băiatule?". Copilandrul a răspuns că muncește din greu și că n-a mai ieșit din oraș de doi ani. „Las', că te trimit eu la mare—a răspuns tatăl meu. Îți aduc data viitoare bilet de drum și-ți dau bani, să stai și tu să te rumenești la soare".

Pe atunci, Delavrancea era ministrul Lucrărilor Publice. Peste cîteva zile, tatăl meu trecînd iar pe la băcănie, pe la ora prînzului, vede pe băiatul acela, cu coșul, gata de plecare.

— Vai de mine, am uitat să-ți aduc biletul... Stai aici și așteaptă-mă. Și s-a înapoiat la minister, a luat biletul de tren, s-a întors, a scos bani din pungă, l-a mîngîiat pe obraz și i-a urat odihnă bună. Pînă azi, acest băiat, care este acum responsabil la o „Alimentară", își aduce aminte de bunătatea tatălui meu și pomenește de această întîmplare.

Cînd avea răgaz, Delavrancea pleca cu vaporul la Constantinopol și la Atena. Se simțea fericit pe mare și furtuna îl însuflețea. Vorbea cu entuziasm de Bosfor, acea alee lichidă care desparte Europa de Asia. Admira cupola măreață a Sfintei Sofia, catedrala bizantină, transformată în moscheie, chiparoșii pensulați de mînă măiastră pe cerul de peruzea, moscheile cu nostalgicele lor turnuri (minarete), tăind văzduhul ca niște săgeți împietrite în elanul lor. La restaurant, tatăl meu comanda ca prim fel barbuni, al doilea... barbuni, al treilea... barbuni! Mînca zilnic acel pește cu carnea rumenie și miros puternic iodat, care trăiește mai ales în Bosfor. Îl recunoștea ospătarul și-l botezase „domnul barbun". Cînd ajungea la Atena, petrecea ore întregi la Acropole. Cunoștea arta antică în toate nuanțele ei, cugeta, așezat pe treptele Partenonului, la operele literare nemuritoare pe care le cunoștea bine. Nu-și stăpînea lacrimile de emoție în fața mîndrelor coloane de marmură, înălțate pe orizontul marin, zvelte și robuste. Întors în Romînia, se așeza iar la lucru, într-un nor de fum de tutun, și asculta, scriind, studiul meu la pian, pentru că i se părea că-i întărește ritmul ideilor. Întrerupea lucrul ca să se joace cu pisica tolănită pe masa lui sau venea în salon cu țigareta între degete și-mi făcea cîte o observație, întotdeauna întemeiată. N-am auzit niciodată pe tatăl meu ocărînd cu cuvinte urîte, nici drăcuind. O profesoară de engleză, care lua masa la noi foarte des, îl întreba: „De ce spui «dobitoc» cu atîta furie, domnule Delavrancea? Ce înseamnă acest cuvînt?". Dînsa nu-și dădea seama că epitetul acesta era maximum de ocară pe care și-l permitea Delavrancea în grai.

Din toate aceste frînturi de amintiri, se desprinde esența spirituală a unui mare talent și a unui om adevărat, care și-a păstrat neatins izvorul de bunătate și dragoste pentru frumos. Să fie viața lui o pildă pentru tineretul de azi!

CELLA DELAVRANCEA

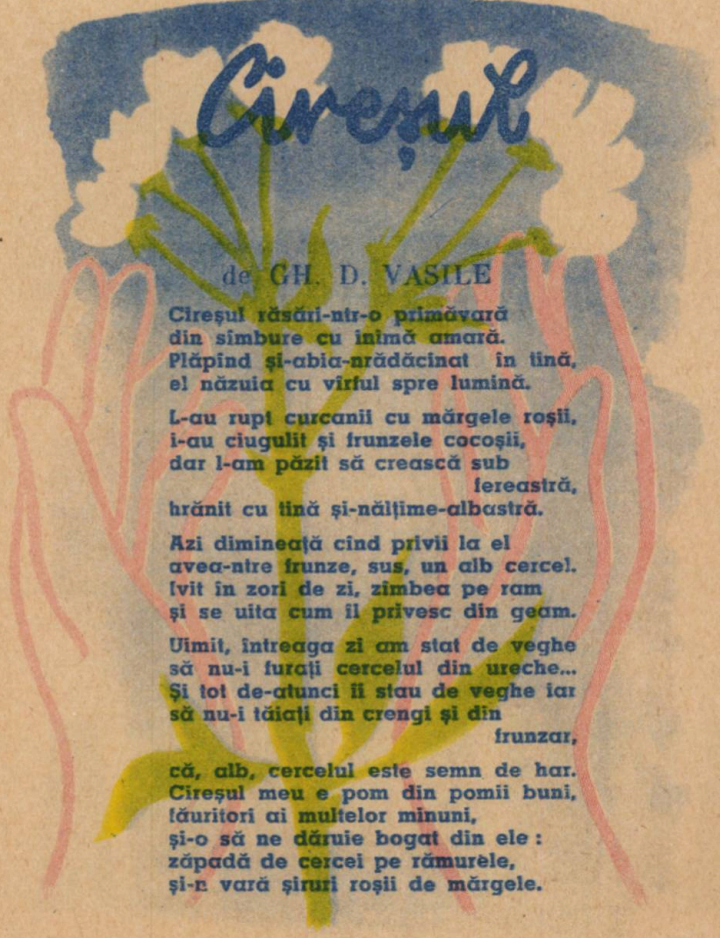

Cireșul

de GH. D. VASILE

Cireșul răsări-ntr-o primăvară
din sîmbure cu inimă amară.
Plăpînd și-abia-nrădăcinat în lină,
el năzuia cu vîrful spre lumină.

L-au rupt curcanii cu mărgele roșii,
i-au ciugulit și frunzele cocoșii,
dar l-am păzit să crească sub fereastră,
hrănit cu lină și-nălțime-albastră.

Azi dimineață cînd privii la el
avea-ntre frunze, sus, un alb cercel.
Ivit în zori de zi, zîmbea pe ram
și se uita cum îl privesc din geam.

Uimit, întreaga zi am stat de veghe
să nu-i furați cercelul din ureche...
Și tot de-atunci îi stau de veghe iar
să nu-i tăiați din crengi și din frunzar,

că, alb, cercelul este semn de har.
Cireșul meu e pom din pomii buni,
făuritori ai multelor minuni,
și-o să ne dăruie bogat din ele:
zăpadă de cercei pe rămurele,
și-n vară șiruri roșii de mărgele.

Hamurabi

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Ilustrații: Niculescu Adrian

Pitit în banca sa ca-ntr-o tranșee, ascuns după meterezul din față — cel mai spătos coleg — Descurcărețul dintr-a cincea trăiește emoțiile infanteristului în pragul atacului inamic.

— M-ascultă! M-ascultă!! Și nici titlul lecției nu-l știu... Uf, a-nchis catalogul, n-ascultă astăzi, răsuflă el ușurat și se îndreptă în bancă asudat, dar victorios: slavă ție zeiță a infanteriei fără muniții, atacul nu va avea loc. Deodata se strîmbă ca săgetat într-o măsea: profesorul întrebă fără catalog, din bănci! Descurcărețul se pitulează din nou în spatele meterezului, cu ochii închiși, așteptînd glonțul rătăcit al vreunei întrebări. Numai de nu m-ar pocni... Ascultă pașii grei ai profesorului printre bănci și se lipește și mai tare de pupitru, ca un calcan în fundul mării. Babi... cum? Babilonieni? Cine-or mai fi și ăștia? Sînt un popor care nu mai sînt?! Încurcată mai e și istoria asta... Dar nu trebuie să se vadă că nu știu, hotărăște micul strateg decis să folosească toate resursele camuflajului: o să ridic mîna la orice întrebare. „Eu! Eu! Spun eu, tovarășe profesor". În ce epocă au trăit? Știu eu? „Eu! Spun eu!!" Și lungit peste banca cu mîna în aer pare o praștie întinsă din care e gata să-și ia zborul... răspunsul. Am scăpat, am scăpat, se bucură băiatul, întreabă pe ăi de nu ridică mîna. Hehe... Ce războaie au dus? Au avut și războaie?! Numai de nu m-ar întreba... „Eu! Eu!" Hait, se uită la mine... O să dau drumul la creion sub bancă... M-aplec să-l caut... Strategul intră sub bancă. A găsit creionul și ghemuit dedesubt îi roade nervos capătul. Uf, a răspuns altul lese... strategic, ștergîndu-și absorbit genunchii de praf. Cine a fost Hamurabi? De unde să știu eu? Sînt pierdut, iar se uită la mine!! Acum o să „scap" penarul și o să adun toate penițele, capetele de creion, ascuțitoarea, guma.. Pînă atunci o să răspundă altul... Să spun eu? Descurcărețul se răsucește cu inocență spre vecinul din spate, din stînga, din dreapta. „Eu?" Da, chiar el. Infanteristul a fost lovit de moarte. Se ridică șovăitor, palid și îngaimă cu glasul pierdut: „Ha... Habamu... Habarnam, tovarășe profesor"...

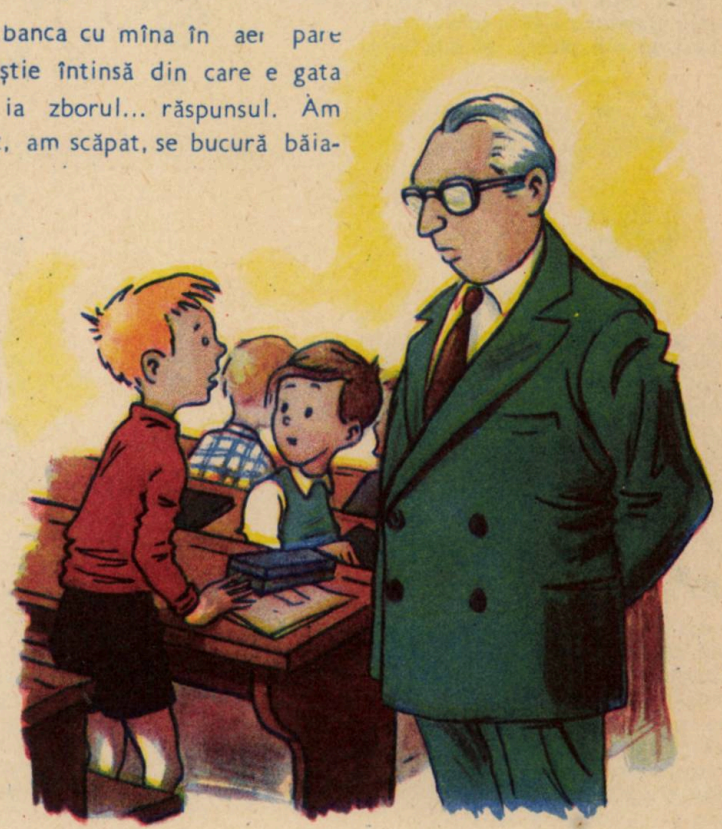

EPIGRAME

Unui școlar cu multiple „preocupări"

În timpul orei de chimie
Tu, ca „poet", faci poezie;
Iar la romînă, cînd te scoate,
Pronunți... cuvinte-ncrucișate!

Uneia care umblă cu unghiile netăiate

Primăvara, ieși la soare,
Îmbrăcată ca o floare.
Dar sub unghii, fată „fină",
Ai putea să-ți faci... grădină!

Cîntece de

Poezii de DOINA SĂLĂJAN

Un nou început

Cu pensula muiată în curcubeu și soare,
Stropind pe cîmpuri iarba, cu stropi multicolori,
Pictează primăvara un cer enorm, pe care
Din nori se întrupează fantastice miori.

Ca din nimic se-naltă, ori poate-i o părere —
Palatul zînei albe ce ne-a făcut un semn :
Suav suiră glasuri cu lină mlădiere
Din ierburi, și din piatră, și din lemn.

Cărările pădurii își dezvelesc trecutul :
Vechi frunze putrezite în iarnă sub omăt.
Dar sucul lor îl soarbe și-l distilează lutul
Și îl trimite-n frunze îndărăt.

Familiar e totul, străvechi ca o poveste,
Și semnul zînei albe e drag și cunoscut.
Pe-o neștiută filă, cu litere modeste,
Se-nscrie iar un tînăr început.

Amintiri

Acum din nou parcă aș fi copil.
Mă simt așa în orice primăvară
Cînd frunzele sînt porțelan fragil,
Cu seva dulce și puțin amară.

Sînt iar copil și mă privesc zîmbind :
Mai am puțin și o s-ajung de-o șchioapă.
N-am siguranță-n mîini și, cum o prind,
Vicleană mingea, sare și îmi scapă.

Din lună-n lună, tata cu-n creion,
Cît am crescut înseamnă pe-un perete.
M-am cam lungit : îmi trebuie palton,
Și tocurile le-am tocit la ghete.

Apoi mă văd crescînd cum vreau, hai-hui,
Și cum i-o place vremii să mă crească.
Războiul m-a făcut a ținănui,
Și visele mi le-a schimbat în iască.

De-atuncea tata, semne cu-n creion
N-a mai făcut, dulcoase, pe perete.
Cui îi păsa că-i frig și n-am palton,
Că îmi sînt rupte tălpile la ghete ?

Și am crescut... Și-am așteptat ani buni.
Obrazul însă a pălit, s-a tras.
Din supărări am împletit cununi,
Și-acelor ani le-am dat ca bun rămas.

Dar azi parcă din nou mă simt copil,
Mă simt așa în orice primăvară
Cînd frunzele sînt porțelan fragil,
Cu seva dulce și puțin amară.

O nouă poveste

Acum primăvara vreau să ascult povești —
Totul îmi spune că încă-s povești neștiute.
Undeva zînele beau miresme din auritele cești,
Și-un zmeu sîngeros spada grea își ascute.

Dar nu... e poveste prea veche... s-a spus.
Mai complicată, am trăit-o aievea odată.
Aseară, pentru o nouă poveste m-am dus
La primăvara aceasta bogată.

M-a purtat prin păduri, pe cîmpii, prin orașe
Vrăjindu-mă cu glasul ei blînd.
Pe sub înflorite bolți uriașe
Am auzit povestea trecînd.

E o poveste tulburător de frumoasă,
Undeva zînele o spun pe-nserat
Apelor, care se schimbă-n mătasă,
Vîntului, care de farmec e beat.

E o poveste frumoasă și calmă,
Despre-un porumbel fermecat și-un băiat :
Cum i-a coborît porumbelul în palmă
Și niciodată n-a mai zburat.

Cum a crescut dintr-o creangă pădure,
Dintr-o piatră, palat de cleștar.
Cum s-a schimbat în cenușă crunta secure,
Și întunecimea în far.

E o poveste frumoasă și bună —
În primăvara aceasta vrăjită ascult...
Curînd bunicile o să vi-o spună —
În locul poveștilor știute de mult.

primăvară

Ilustrații: Sas Dorian

Dansul florilor

În noaptea asta am să stau de pază :
Toți pomii înfloriți dansează.

Caișii vin în rochii roz, învoalte —
Mai mîndre decît toate celelalte.

E un vîrtej de flori și de beteală,
Strălucе-o stea în fiece petală.

La miezul nopții am s-o văd venind
Pe zîna primăverii-n car de-argint.

Pe lîngă mine va păși ușor
Pe-un diafan și mătăsos covor.

Și n-am să îndrăznesc să-i spun nimic —
Îi voi șopti doar pajului-pitic,

Să îi sărute poala albei rochi,
Și-n zori să o descînte de deochi.

În noaptea asta am să stau de pază :
Toți pomii înfloriți dansează.

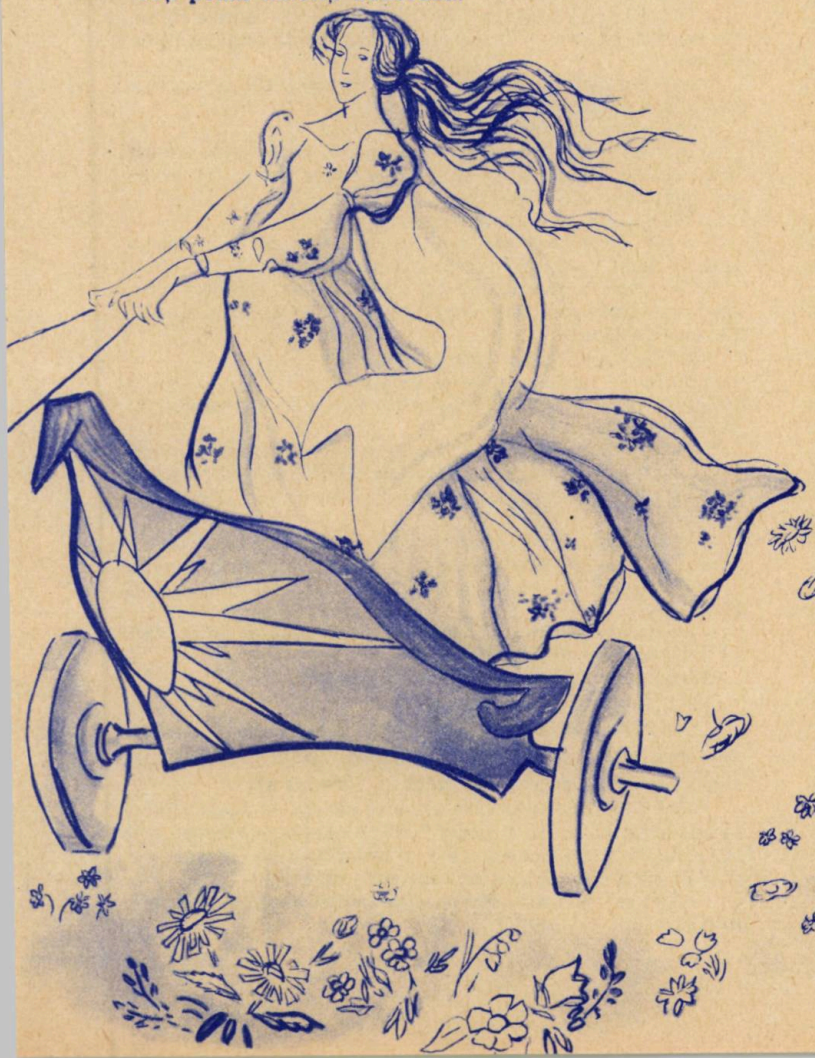

Pasărea mea a plecat

Am avut o durere azi noapte în vis :
Pasărea mea cîntătoare a zburat și mi-a zis :
— Plec în pădurea din care-am venit.
Iată soarele e sus la zenit.
Pînă coboară, voi fi departe —
Iartă-mă, că un dor ne desparte.
— Pasărea mea cîntătoare, inima mea,
Despărțirea aceasta e ca moartea de grea.
Pasărea mea cîntătoare nu mă lăsa !
— Cînd ai să vrei să mă vezi, să m-auzi,
Ieși după ploaie, cînd copacii sînt uzi —
Ridică-ți ochii, voi fi curcubeu.
Spre ierbi apleacă-te, s-asculți cîntecul meu.
Dacă vrei să mă cauți, mă vei găsi,
În marile mele păduri argintii.
M-am trezit cu un țipăt. Plutea legănat
O pană din aripa ei. A zburat.
Pasărea mea cîntătoare-a plecat...
Cine vine cu mine, copii,
În marile păduri argintii ?
Cine vine să căutăm împreună
Inima mea cîntătoare, nebună ?

Regăsire

M-am gîndit că drumul e greu
Și-am să plec numai eu —
Inima mea, pasărea mea cîntătoare
S-a pierdut într-o zare.
Primăvara și-a pus în gînd să mi-o fure,
Să mi-o ducă în nu știu care pădure.
Să mi-o îmbete, să mi-o răsfețe,
Poate și cîntece noi să mi-o-nvețe.
M-am gîndit că drumul e greu
Și-am să plec numai eu.
Pasărea mea cîntătoare
Unde e oare ?

Am bătut toate cărările,
Am cercetat depărtările.
Dar pădurile argintii
Nu le găsii.
Atunci am plîns ca un copil părăsit
Și-am adormit sub un pom înflorit.
Pe mîinile mele,
Crengile și-au scuturat florile-stele.
În timp ce dormeam
Au ieșit frunze pe ram.
Și între frunze cînta
Pasărea mea.
„Am venit. Mi-a fost dor !"
Și sufletul meu a rîs iertător.

VĂ UREZ SĂ FIȚI... SĂNĂTOȘI!

de OCTAV PANCU — IAȘI

Ilustrații: Puiu Manu

— Nu vă alarmați. Copiii fac adesea febră. Băiatul n-are decît un simplu guturai. Ceaiuri, aspirine, frecții cu spirt și două-trei zile în casă. Atît. Nu există nici un motiv de spaimă...

Cu aceste cuvinte, doctorul școlii se ridică. Tata îl ajută să-și îmbrace paltonul; mama îl mai întreabă dacă n-ar fi bine ca ceaiurile pe care mi le va face să fie de tei, iar el răspunde că n-are importanță; bunica îl sfătui să meargă atent, că pe stradă e polei. Din ușă doctorul mi se mai adresă:

— La revedere, tinere, și în privința lecțiilor n-avea grijă: voi vorbi cu dirigintele vostru ca să-ți trimită poimîine un coleg să te pună la curent cu lecțiile pierdute... Sănătate!

O să vă rog, iubiți colegi și prieteni, să-mi permiteți să nu mă opresc asupra zilelor de boală. Au fost lungi și plicticoase. Ceaiurile mamei m-au făcut să jur că după ce mă fac bine nu mai pun în gură o linguriță de ceai pînă după examenul de stat (acum nu-s decît într-a șasea!), aspirinele tatei — că dacă va trebui să trec prin fața unei farmacii voi traversa imediat pe trotuarul celălalt, iar de sfaturile bunicii refuz cu desăvîrșire să-mi mai amintesc. Dar, în sfîrșit, m-am făcut bine. A doua zi urma să mă ridic din pat și să mă duc la școală. Consultai orarul și mă oprii asupra istoriei. N-aveam încă notă. Nu încăpea nici o îndoială că mă va asculta. Dar ce lecție ni se dăduse de pregătit? Îmi amintii de promisiunea doctorului și mă hotărîi să aștept în liniște vizita unui coleg.

Cam pe la ora patru după-amiază sosi bunul, dragul și entuziastul meu coleg de bancă, Tudorel Cristea. Îl recunoscui mult înainte de a intra în camera mea după felul cum trîntise poarta (probabil cu piciorul), după fluieratul vesel cu care traversase curtea, după schelălăiturile cîinelui (nu-l iertase pe sărmanul Grivei și-i arsese din „prietenie" una peste bot), după salutul adresat bunicii (un „săru' mîna" atît de puternic că trezi fetița vecinului de la etajul doi, și timp de jumătate de ceas urlă fără întrerupere—fetița, nu vecinul!), în sfîrșit, după cum izbi ușa de perete...

— Ave, Mișule! Tudorel Cristea te salută! Ei, sănătos, voinic? Bravo, așa te vreau! Am venit să-ți aduc lecțiile. Desigur, istoria te interesează în primul rînd. Ei, află, mă, că avem o lecție... (Tudorel își înmănunche degetele și le sărută cu zgomot)... o frumusețe... un vis... a opta minune a lumii... O lecție de zile mari! Și ne-a explicat-o... ce mai! Îl știi pe tovarășul Pasu! Era numai ochi și gesturi... Privea o dată în fundul clasei și vedeai cîmpul de bătălie, desfășura brațele și vedeai adunîndu-se oștirile, ridica un deget și auzeai goarnele... O frumusețe... o poezie... Noi, în bănci, mormînt. Nu mișca nimeni, nu răsufla nimeni... Ah, ce lecție, ce lecție!

Îl ascultam pe Tudorel încîntat îl priveam agitîndu-se, trăgîndu-mi plapuma și turtindu-mi ahaiurul lămpii de noapte, răscolind covorul și în culmea entuziasmului, aruncîndu-mi servieta în cap.

— Ah, ce lecție, ce lecție! Ce minunată epocă istorică! Ce timpuri eroice!

Dar chiar în clipa cînd credeam că, în sfîrșit, voi afla și titlul lecției, sună telefonul. Tudorel îmi zise: „e pentru mine"! și ridicînd receptorul avu cu nu știu cine o conversație foarte scurtă care se termină cu: „viu imediat, imediat! Alerg, zbor, înghit pămîntul, mă proiectez ca o rachetă!". După care, ca o furtună, bunul, dragul și entuziastul meu coleg de bancă Tudorel Cristea își luă servieta, îmi ură spor la lecții și plecă lăsînd ușa deschisă.

Mă dezmeticii abia după ce rămăsei singur. Habar n-aveam ce lecție trebuia să pregătesc. Dar nu-mi fu dat să-mi plîng multă vreme soarta amară. Nu trecu nici un sfert de ceas de la plecarea lui Tudorel și mama îmi anunță vizita unei colege. Mai exact, a Mioarei Dănescu.

Mioara bătu sfioasă în ușă și intră abia după al treilea „intră"! Îmi aduse un buchețel de ghiocei pe care mi-l întinse, și mă privi, de parcă mi-ar fi oferit un pahar cu untură de pește. Nu vru să ia loc pe pat, lîngă mine, și se așeză pe scaunul din celălalt capăt al camerei de unde îmi vorbi cu glasul ei subțire și încet:

— Ce rău îmi pare că ai fost bolnav... Te-a durut tare?

— Nu m-a durut nimic...

— Vai, ce curajos ești tu! Te-a durut, știu eu că te-a durut, dar nu vrei să spui... Ce nenorocire e și boala asta, ce nenorocire...

Și scoase din mînecă o batistuță roz cu care își șterse lacrimile ce-i alunecau pe obraz.

— Plîngi? o întrebai mișcat.

— Da, îmi răspunse ea și mai mișcată. M-am gîndit mult la tine cît ai fost bolnav... (aici iar își șterse lacrimile). Acum am venit să-ți aduc lecțiile...

— Mulțumesc, chiar te așteptam...

— ... am venit să-ți aduc lecțiile... dar sînt atît de impresionată de boala ta... atît de impresionată!

— Nu trebuie, încercai eu s-o calmez, acum mă simt bine, apoi n-am avut decît un simplu guturai... Și deodată, direct: Ce avem la istorie?

Dar Mioara nu-mi auzi ultimele cuvinte:

— Guturai? se cutremură ea de parcă aș fi spus cel puțin „fractura bazei craniului". Guturai? Vai ce boală nesuferită! Sărăcuțul de tine...

Și iar începu să plîngă. Cînd se mai liniști, cotrobăi prin servietă, scoase un bilețel și mi-l întinse, tot fără să mă privească:

— Ți l-am scris la sfîrșitul orei de istorie... Citește-l după ce plec...

— Mulțumesc, făcui eu, convins că în bilețel e titlul lecției pentru a doua zi. Ești o colegă bună și-ți rămîn îndatorat.

— Îndatorat? Nu, nu trebuie... Tu ai fost așa bolnav... așa bolnav!

Și cu batista la ochi, Mioara plecă, furișîndu-se parcă, fără să facă cel mai mic zgomot, cu pași de puf.

Desfăcui neîndemînatic bilețelul. Iată-i conținutul:

Atît. Nici un cuvînt mai mult.

„Ce mai faci? M-am gîndit să-ți scriu. După amiază vin să-ți aduc lecțiile. Stai tot acolo, nu-i așa? Nu te-ai mutat... Mioara"

Făcui bilețelul bucățele și le aruncai nervos pe covor. Întrebarea „ce mă fac mîine la istorie?" mă chinuia ca pe Hamlet „a fi sau a nu fi"-ul. Dar tocmai cînd, frămîntîndu-mă, presimțeam că o să mă apuce durerea de cap, auzii de afară:

— Aici stă tovarășul Mihai, elev în clasa a șasea la școala, numărul...

Ah, ce-am mai binecuvîntat acest glas cunoscut! Glasul colegului meu, glasul serios al celui mai bun elev din clasă, glasul mîndriei şcolii noastre, glasul lui Ionescu Al. P. Hanibal.

— Te salut, mi se adresă grav Ionescu Al. P. Hanibal, şi te felicit cu prilejul însănătoşirii tale. Am considerat că e de datoria mea, ca primul elev al clasei, să-ţi aduc lecţiile.

— Îţi mulţumesc... E foarte drăguţ din partea ta... La istorie m-ar interesa în primul rînd.

— Bine, îţi voi explica la istorie...

Şi eminentul meu coleg, Ionescu Al. P. Hanibal, începu să se plimbe cu mîinile la spate prin cameră şi să-mi vorbească:

— Dragul meu, lecţia de istorie de mîine e deosebit de interesantă, dar de la început va trebui să te fereşti de cîteva confuzii. După umila mea părere... n-am mai avut vreme să mai discut această problemă cu profesorul, dar m-am interesat pe urmă... ar fi o greşeală să considerăm data de 6 aprilie 1787 ca începutul domniei lui Nicolae Mavrogheni. Trecînd pe la bibliotecă înainte de a fi venit la tine, am consultat Analele de istorie şi la pagina 16, alineatul 4, se arată că după unii autori — şi de ce aş ascunde, aceasta e şi părerea mea! — data de 5 aprilie seara ar fi cea mai indicată. De fapt, dragul meu, această chestiune nu are nici o legătură cu lecţia noastră, dar aduce o nouă lumină asupra lui Alexandru Moruzi, fiul lui Constantin Moruzi, înrudit prin mamă cu Mavroghenii. Concluzia poate deveni cel puţin neplăcută dacă ne gîndim că...

— Fii bun... mă hotărîi cu greu să-i întrerup prelegerea... totuşi, dacă nu te superi, ce lecţie avem pentru mîine?

— Dacă nu mă supăr? se opri ostentativ Ionescu Al. P. Hanibal. Dar cine nu s-ar supăra în locul meu? Consider jignitoare această întrerupere, de-a dreptul jignitoare... Titlul lecţiei? Dar asta mi se pare sub orice demnitate. Poate fi găsit în orice manual. Eu, dragul meu, am vrut să-ţi spulber confuziile. Dar în condiţiile acestea mi-e imposibil, imposibil!

Şi plecă, plecă aşa cum venise, călcînd apăsat, privind drept înainte, preocupat.

O strigai pe mama să-mi aducă un antinevralgic. Dar în locul ei intră — închipuiţi-vă surpriză! — alt coleg de clasă, veselul meu coleg Tăsică Georgescu. În sfîrşit, în sfîrşit, după atîtea încercări nereuşite voi afla şi eu lecţia pe care urma s-o pregătesc pentru mîine la istorie. Durerea de cap îmi trecu în aceeaşi clipă. Mă înveselii ca prin farmec.

— Tăsică, prietene, ce bine că ai venit! Cît te aşteptam, Tăsică!

— Zău? se miră Tăsică. Dacă ştiam veneam de dimineaţă. Azi tot am chiulit de la şcoală. Am venit la tine să-mi spui ce avem la istorie. Tu trebuie să ştii. Nu se poate să nu fi venit vreun coleg să-ti aducă lecţiile...

Sfîrşitul pe scurt: iubiţi prieteni şi colegi, păziti-vă, păziţi-vă de guturai. Vă urez din toată inima să fiţi sănătoşi!

Cocostîrcul.

de Ion Horea

A trecut un cocostîrc
Peste sat și peste tîrg,
Și rotit în șapte părți
S-a oprit mai jos, la bălți.
Uite-l, parcă-i un urcior
Împlîntat într-un picior!

Oaia.

de Horvath Imre

Behăie oița cît e vie,
pașnic, către cel care-a lovit.
Behăie cîmpia de-i pustie,
behăie de vede un cuțit,
behăie și-atunci cînd sigur știe
că-o așteaptă tragicul sfîrșit.
... Astfel cad toți cei ce n-au tărie:
pacea asta nu-i de jinduit.

Pe pămîntul plin de apă.

de Ion Horea

Pe pămîntul plin de apă,
Fuge iarna ca o iapă;
Fluturînd în vînt cu coada,
Năzdrăvana și năroada.
Alungată-i din cîmpie
De trei flori de păpădie.

Primăvara, bună gospodină.

Primăvara, bună gospodină,
Iar în țara noastră stă să vină.
De un an plecată-i de acasă
Și se-ntoarce-acuma bucuroasă...

O să numere, de pe cîmpie,
Firișoarele de păpădie,
O să îngrijească de pădure,
Să-nverzească trunchiurile sure,
Și din traistă o să-și scuture
Cîte-o gîză, cîte-un fluture.

Și dup-astea toate, mulțumită,
O să se-odihnească o clipită
Cercetînd pînă-n hotare țara...
Și-o să ne trimită-ncoace, vara.

de Cristina Lucian.

MARI POEȚI DESPRE COPILĂRIE.

Serghei Esenin s-a născut în 1895 dintr-o familie de țărani. A început să scrie versuri din fragedă vîrstă și, atras de mirajul poeziei și de dragostea pentru patria sa, a colindat Rusia, a cunoscut cercurile literare din vremea aceea și a scris poezii care i-au dus gloria literară în întreaga lume.

Poeziile lui uimesc prin sinceritatea lor.

Esenin a fost îndurerat de nedreptățile din Rusia țaristă. În poezia pe care o publicăm, el arată contrastul dintre felul de viață al boierilor și traiul mizer al copilei care cerșește plîngînd „sub rîs vesel și-ndrăzneț".

Marele poet a murit în 1925.

Cerșetoarea

de SERGHEI ESENIN

O fetiță mică plînge sub fereastră la conac,
Ca argintul sună-ntr-însul rîsul vesel și buimac.
Plînge-ncet fetița prinsă de al toamnei frig
de-amurg
Cu mînuța degerată șterge lacrimi care-i curg.

Lăcrimînd, ea cere pîne, o fărîmă, cît-de-cît...
De obidă și de zbucium, glasul i se stinge-n gît:
E înăbușit de larma celor ce pe chef pun preț,
Și micuța stă și plînge sub rîs vesel și-ndrăzneț.

În românește de GEORGE LESN

LA CINE-MATO-GRAF

SCHIȚĂ DE SONIA LARIAN

Ilustrații: Crivăț

Mă gîndesc uneori ce s-ar face actorii de cinematograf, dacă n-ar fi pe lume Tutu și Dudu. Bieții actori! Cine le-ar mai da și lor un sfat, cine le-ar mai striga din sală o încurajare, cine le-ar mai spune un cuvînt bun...

Tutu și Dudu sînt doi băieți de inimă. Ei nu pot înțelege pe oamenii care, atunci cînd văd un film, stau acolo înlemniți pe locurile lor, fără să se miște, fără să scoată și ei o vorbă, parcă ar fi fără suflet, nu alta! Cine a avut vreodată norocul să stea la cinematograf alături de dînșii știe că Tutu și Dudu înțeleg să se poarte, în timpul filmului, cu totul altfel.

Să zicem că în film doi oameni încep să se bată. Spectatorii, în sală, de lemn.

— Așa, băiete, nu-ți pierde curajul! strigă atunci deodată Dudu, cît poate de tare, ca să-l audă și ăla din film.

— Nu te lăsa! îl încurajează și Tutu.

Mai tîrziu altcineva se împiedică:

— Ușor, nene!

— Hoppa!

Apoi deodată:

— Ai-ai-ai!

(Cel din film a căzut.)

— Hei, doamnă, ați pierdut o mănușă, strigă Dudu. (Eroina din film și-a uitat o mănușă pe fotoliu.)

— Atenție, vezi că mușcă, răcnește Tutu. (E vorba de un cîine care latră în film.)

— Asta-i culmea ridichilor de lună! (pe ecran a apărut o maimuță).

— Ce, bă, n-ai mîncat astăzi? (șoferul din film nu izbutește să pornească mașina).

— Vezi că ai pantofi cu televiziune! (cineva și-a rupt pantoful).

— Buun! Arde-i un permanent! Pune-i părul pe moațe. (Eroul s-a luptat cu un tigru și l-a prins de urechi.)

— Zexe! (bărbatul din film e deznădăjduit și zice că pentru el viața nu mai are nici un rost).

— Zi-i înainte că zici bine!

— Premiul I cu cunună. (Un mare pianist cîntă concertul nr. I de Ceaikovski.)

— Vezi dacă te grăbești?... (cineva a fugit după tramvai, a alunecat și a căzut).

— Blana la garderobă! (în film o pisică neagră a deschis ușa cu laba și a intrat furiș în odaie).

— Dă-i mă, un mazagran, să tacă! (e vorba de un sugaci care a început să urle).

Dacă Tutu și Dudu vin lunea la școală răgușiți, înseamnă că au văzut duminică un film care nu i-a dezamăgit. Dacă, dimpotrivă, au o voce limpede și curată, înseamnă că nu s-au prea distrat:

— Ce, mă, îi întreabă băieții rîzînd, nu v-a plăcut filmul?

... Zău, ce s-ar face actorii de cinematograf, dacă n-ar fi pe lume Tutu și Dudu?!

PRIMA LUNTRE

de PAVEL AIOANEI

Ilustrații: Crivăț

„Îndrăzneala trebuie să fie totdeauna soră bună cu înțelepciunea!“ — spunea deseori pescarul Efrim, fiului său Antonie, un copilandru de vreo paisprezece ani. Și acest sfat își avea rostul său, pentru că Antonie, din pricina firii sale repezite, făcea fel de fel de boacăne, care de care mai năstrușnice și mai pline de primejdii. Așa s-a întîmplat nu demult... Era pe la sfîrșitul lui martie. Apele Dunării veneau învolburate, părăsind malurile și luînd-o peste luncile întinse, spre bălți. Pe ostrovul în care sălășluiau Antonie cu ai săi, pescuitul nu începuse încă. Se știa din străbuni că începutul de primăvară este înșelător și că sub oglinda bălții mai zăbovesc încă sloiuri mari de gheață, care fărîmă bărcile. Acest lucru îl știa și Antonie, dar pentru că lui îi intrase un gînd în minte nu mai voia să țină seamă de sfatul înțelept al bătrînilor. De cu seară, pregăti luntrea pe furiș. Îi astupă crăpăturile cu cîlți muiați în smoală topită, o unse pe pîntece cu catran, îi pictă numele să se vadă de la trei verste depărtare: „Albatrosul“ — și toate acestea fiind isprăvite, se culcă liniștit, ca un bun gospodar ce se îngrijește de cu vreme de treburile zilei următoare. Dar nici nu prinseră cocoșii să cînte a treia oară și Antonie sări de pe cuptor. Cu pași de pisică se strecură în tindă. Simți frigul răzbind ascuțit pe sub ușă. După ce se îmbrăcă, luă peste scurta sa șuba grea a bătrînului. Afară sufla un vînt tăios, înghețat. Cu toate că zăpada se topise, pașii făceau pămîntul să scîrțîie. Antonie se strecură în hambar. Prinse lotca de lanț și începu s-o tîrască spre baltă. Aprinse felinarul și-l prinse de botul luntrii. Apoi se repezi în tindă și trase cu urechea. Nu, nu era nici un pericol. Mama și tatăl său dormeau duși. Dintr-o ladă, aflată într-un colț al tindei, scoase un pachet legat fără prea mare pricepere cu o fundă roșie. Ascunse pachetul într-o bucată de sac și se repezi spre luntre. Apa îmbrățișă fără prietenie scîndurile smolite. Cu pachetul pe genunchi, Antonie începu să tragă la rame. Se auzea un pîrîit ciudat, de parcă cineva ar fi rupt în apropiere bucăți uriașe de pînză. Apa prinsese o pojghiță de gheață, pe care, alunecînd, lotca lui Antonie o rupea. Băiatul zîmbea, vîslind cu ochii închiși, cuprins parcă de cine știe ce mare fericire. Știa drumul cum își știa cutele buzunarelor. Îl străbătuse de sute de ori în fiecare vară. De cealaltă parte a bălții locuia pescarul Iovim cu fetița lui, Ana, pistruiată și plină de neastîmpăr, colegă de școală cu băiatul. El ar fi putut ajunge acolo mergînd pe malul

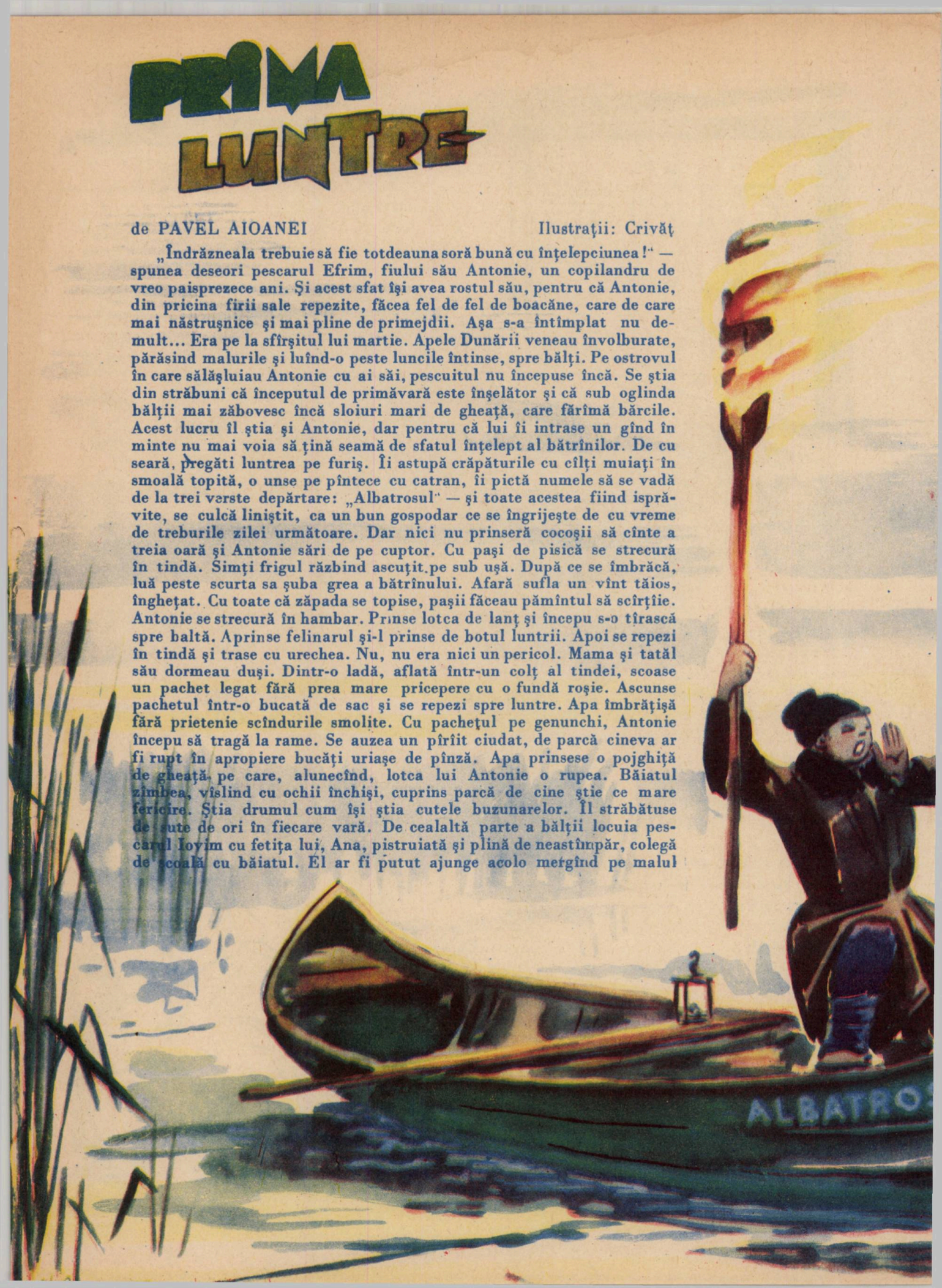

bălții, ocolind-o, dar, ca un adevărat pui de pescar ce era, Antonie disprețuia uscatul. Unde mai socoți că, pe apă, scurta calea cu un ceas aproape, așa că se putea întoarce acasă mai înainte de a miji bine de ziuă...

Ajunse la celălalt mal și trase lotca în umbra unei sălcii cu rămurelele înghețate și pline de promoroacă. Aplecat, ținînd strîns pachetul sub braț, se furișă spre casa lui Iovim. Cătînd îngrijorat în toate părțile, așeză pachetul pe prispă, astfel ca primul venit ce va ieși din casă să-l zărească numaidecît. Se întoarse iar la lotcă și începu să vîslească înapoi, voios nevoie mare. Iată însă că după ce trecu binișor de jumătatea drumului, lotca se izbi cu putere de ceva. Numaidecît răsună o trosnitură, care făcu sîngele lui Antonie să înghețe. Încercă să vîslească, însă ramele nu se mai mișcau. Se aplecă peste „bord" și, întinzînd felinarul, privi nciudat în apă. Lotca nimerise în niște sloiuri de gheață. Ce era de făcut? Să dea lotca înapoi și să ocolească obstacolul. Dar oricît își încordă puterile nu reuși. „Ambarcațiunea" se împotmolise. Era înconjurată de sloiuri, ce se înghesuiau tot mai amenințătoare. Încă un minut, două, cinci și „Albatrosul" său va fi sfărîmat!... Se așeză înciudat pe băncuță. Ce să facă? Să strige? Nu! Îi veni o altă idee! Luă felinarul, smulse o vîslă și, turnînd pe ea motorină, îi dădu foc. Felinarul rămase fără combustibil, dar vîsla ardea ca o torță, încolăcindu-și flăcările și luminînd pînă hăt departe. Antonie o învîrtea deasupra capului strigînd: O-ho-hoo! întocmai cum strigau pescarii adevărați cînd bărcile li se împotmoleau în vreun banc de nisip.

Peste un sfert de ceas, cînd ardea de acum și cea de a doua vîslă, se auzi răspunzînd din spate un glas puternic: „Oho-hooo!". Și, prin pîcla dimineții, Antonie văzu venind spre el o lotcă mare, la care vîslea repede-repede o namilă de om. Era pescarul Iovim.

Acasă o aflară pe Anuța cercetînd cu mare luare-aminte, dar cu și mai mare bucurie, o pereche de botfori negri, strălucitori, pe care nu se știe cine i-i adusese în zori de zi; pentru că în ziua aceea Anuța împlinea treisprezece primăveri!

Iar peste un timp, cătunul de pescari află cu bucurie că „Albatrosul" lui Antonie trecuse balta primul în anul acesta. Era un semn că pescuitul poate începe. Dar nimeni nu făcea vreo legătură între fapta curajoasă a copilandrului și botforii noi-nouți ce străluceau în picioarele împieliței și neastîmpăratei de Anuța!

Paleta de pictură

de
AL. ANDRIȚOIU

Cineva, pe undeva, odată,
într-o luncă foarte înflorată,
a văzut un fluture ce purta
curcubeie pe aripa sa,
jocuri de culori așa precum
nu sînt nici pe coada de păun
și nici aurora boreală
nu le poartă cu atîta fală.
Și n-au nici buchetele de flori
o așa risipă de culori.

Roșul rodiilor și-al căpșunii,
auriul argintat al lunii;
negrul strîns în dude și în mure
și ultramarinul zării pure,
galbenul încinsului jăratic,
violetul cerului tomnatic,
verdele ce-n veci nu se va pierde
dintr-al doinei noastre „frunză verde",
surul care-n colb uscat pe cale-i
și culoarea dulce-a portocalei —
brunul care-l au, în cîmpuri lutu-rile, —
toate le purta pe-aripă fluturele.

Cel care-l văzuse a rămas
parcă fermecat și fără glas.
S-a întors acasă fericit
și din brad o scîndură-a cioplit.
Pe rotunda scîndură această
acuarele-a rînduit și pastă
în culori a cărora risipă
fluturele o purta pe-aripă.
Colorată, scîndura părea
aripă de fluture, și ea.
Astfel, fluturele din natură
cu culori frumoase fel de fel,
ne-a făcut să inventăm, prin el,
cea dintîi paletă de pictură.

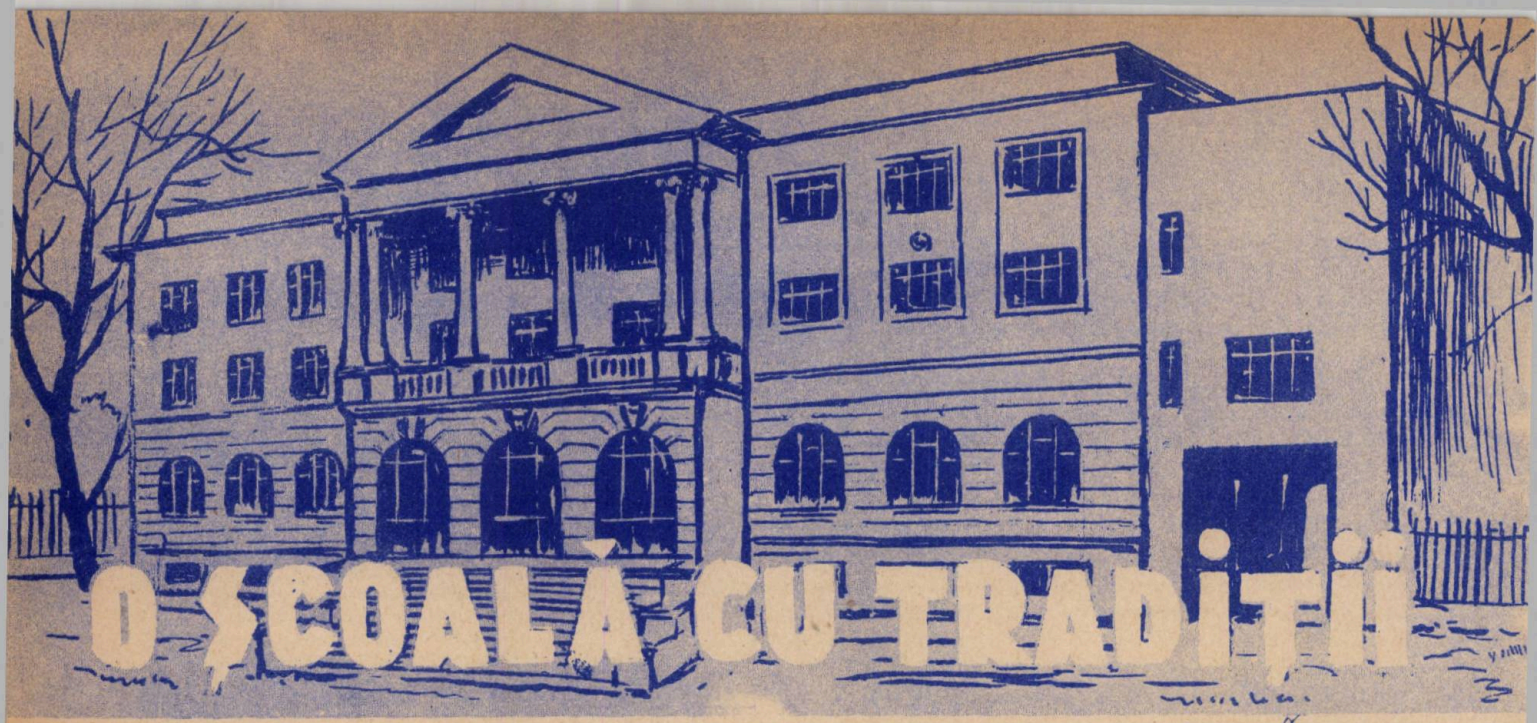

O ȘCOALĂ CU TRADIȚII

de A. Constantin

Ilustrații Băscălescu

Clădirea școlii „Nicolae Bălcescu" se înalță severă și impunătoare. Fațada se sprijină pe șase coloane de piatră, iar pe frontispiciu se mai deslușesc încă urmele vechiului nume: „Colegiul național Sf. Sava".

În școală e liniște. Trebuie să aștept sfîrșitul orei de curs. Pînă una-alta, încerc să mă familiarizez cu

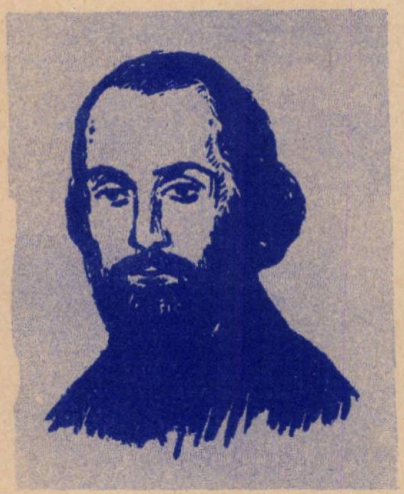

interiorul, să ghicesc cum se desfășoară viața elevilor. Am și găsit ceva! Gazeta de perete a organizației U. T. M. și de pionieri. Îmi atrage atenția un articol:

„Alo, alo!

— Ce s-a întîmplat?

— Nimic!... Elevii clasei a VII-a C, ajutați de instructorul detașamentului, pregătesc adunarea «Cum se construiește un aparat cu galenă».

— Și cînd se ține această adunare?

— Luni 11 februarie 1957, orele 12, în camera pionierilor.

Țepeluș

P. S. Acum nu v-am înțepat... Dar..."

Păşesc mai departe. Deasupra unei uși, o altă inscripție: „Muzeul istoric". Încerc să-mi adun puținele cunoștințe despre istoricul școlii. Pe băncile ei a învățat feciorul pitarului din Bălcești, Nicolae Bălcescu, scriitorul Ion Ghica... Aici a venit profesor și a pus bazele primei școli românești ardeleanul Gh. Lazăr. Cunoștințele mele s-au epuizat! Destul de puține, recunosc! Ce-ar fi dacă, în loc să-mi pierd vremea, aș vizita muzeul? Fără să mai stau pe gînduri intru.

Aplecat asupra unor manuscrise chirilice l-am găsit pe profesorul C. Șerban, care are în grijă organizarea și clasarea documentelor.

— Muzeul se află încă în lucru, îmi spune profesorul. Intenționăm să-l deschidem pe la începutul anului viitor cu prilejul sărbătoririi a 280 de ani de la înființarea școlii.

— 280 de ani?!

Profesorul mă privește zîmbind și îmi face semn să consult documentele. De-a lungul pereților, pe mese, sînt așezate tot felul de planșe, tablouri, litografii, stampe, gravuri. Încep să mă uit peste ele. Din hîrtiile îngălbenite de vreme, aflu lucruri deosebit de interesante.

O planșă mare lucrată în tuș reconstituie planul mănăstirii Sf. Sava, zidită cam pe locul unde se află astăzi universitatea „C. I. Parhon". În chiliile ei, prin 1678, a fost înființată de către stolnicul Constantin Cantacuzino „Școala domnească de studii superioare". Elevii care învățau aici erau clerici, fii de boieri și de negustori, iar lecțiile erau predate în limba greacă.

Alături se află portretul fondatorului școlii reprodus după o gravură. Un bărbat robust: frunte largă, ochi

pătrunzători, maxilare puternice, mustață subțire lăsată în jos. Stolnicul era recunoscut de contemporani ca un mare erudit. Întreținea corespondențe cu Petru cel Mare. De la el a rămas cronica intitulată „Istoria Țării Romînești". Prin fața ochilor mi se perindă, unul după altul, cunoscutele portrete ale lui Gh. Lazăr, Eliade Rădulescu, Dinicu Golescu, N. Bălcescu, Ion Ghica, Dionisie Fotino, Petrache Poenaru...

O pagină din matricola anului 1832. Elevul Nicolae Bălcescu obține mențiune la gramatica limbii franceze, iar Ion Ghica premiul I la geometrie.

Cu fiecare pas descopăr alte noutăți. De-a lungul anilor, aici au învățat cei mai de seamă oameni de cultură de la noi: Bolintineanu, N. Filimon, Delavrancea, Th. Aman, Gala Galaction, Alexandru Sahia, Camil Petrescu...

După aproape 100 de ani de la înființare, școala avea în total 60 de elevi. Astăzi numărul celor care învață aici se ridică la 1.700. Cursurile încep la ora 7,30 dimineața și sfîrșesc la 22 seara. O adevărată uzină. Recreația a trecut fără să observ. Trebuie să mai aștept o oră. Și sînt atît de nerăbdător să cunosc elevii!

În cancelarie se află numai tovarășa Benari, directoarea școlii. De statură potrivită, cu părul ușor încărunțit, la prima vedere pare severă. Abia schimbăm însă cîteva cuvinte și îmi dau seama că m-am înșelat. Volubilă, ușor ironică, cu privirea ageră, risipește repede stînjeneala.

— Elevilor de aici, îmi spune directoarea abia schițînd un zîmbet, n-ai să le găsești chiar așa ușor nod în papură. De altfel, ai să te convingi singur. Și, zicînd asta, îmi face semn s-o urmez. Intrăm într-o clasă. Lecția se desfășoară în liniște perfectă. Răspunsurile celor examinați sînt sigure și exacte. Pe pereți atîrnă numeroase hărți, planșe, desene...

— Acesta-i cabinetul de geografie, îmi spune directoarea. Lecțiile sînt completate prin proiecții. Anul acesta au mai fost înființate alte trei cabinete: de matematici, de științe naturale, de chimie...

După două ceasuri petrecute în școală, mi-am făcut printre pionieri cîțiva prieteni. Grigorescu Sergiu este un băiat scund, cu chipul prelung, cu ochii negri adumbriți parcă de-un aer de maturitate precoce. L-am întîlnit în cancelarie.

— Citește, mi-a spus directoarea întinzîndu-mi o coală de hîrtie. Dau mai jos de început celor scrise pe ea:

„Deviz, pentru executarea unei voliere necesare pentru o cușcă de porumbei..."

Sergiu mă privea pe sub sprîncene nu fără oarecare rezervă. Lucrase devizul ajutat de Zenidă Dinu și Căzănescu Virgil, colegi din clasa a VII-a C. Venise să i-l aprobe direcția. L-am întrebat:

— Ce vreți să faceți cu porumbeii?

— După ce-i obișnuim cu locul, vrem să ținem corespondență cu pionierii din alte orașe... A zîmbit și apoi a continuat încet: Și, poate, dacă reușim, din alte țări...

Rugescu, Flutur și Stan, tot din clasa a VII-a C, au construit un arc voltaic. I-am întîlnit pe toți în ora de lucru manual aplecați asupra menghinilor din atelierul mecanic. (Școala are două ateliere mecanice și unul de tîmplărie.)

Mă apropii de Stan. E înalt, voinic și sfios. Colegii îi spun poetul, pentru că scrie versuri. În atelier se aud bocănituri de ciocan, scrîșnet de pile, zdrăngănit de fiare. Sub mîna lui Stan se conturează o șurubelniță. Alți elevi lucrează echere, cuțite pentru tăiat hîrtie, instrumente de măsurat lungimi. Lîngă masa lui Grigorescu Sergiu lucrează un elev care abia ajunge la înălțimea menghinei. Mă apropii și întreb:

— Ce ocupație ai vrea să îmbrățișezi?

Băiatul mă privește o clipă mirat. Are nasul puțin cîrn, iar freza îi este răscolită pe frunte de-un vîrtej. Răspunde:

— Părinții vor să mă fac doctor.

— Dar tu ce vrei?

— Eu... inginer.

— Și cum rămîne cu dorința părinților?

Băiatul mă privește drept în ochi.

— Mă fac și doctor, și inginer...

Cînd am plecat din școală nu știu de ce mi-a revenit în minte imaginea pionierului cu freza răscolită de vîrtej, care abia ajungea la înălțimea menghinei. N-ar fi exclus poate ca într-un viitor apropiat să se numere și el printre cei care vor păși pe urmele marilor înaintași ai școlii!

NOUTĂȚI Filatelice

OCHELARII

de COSTACHE ANTON Ilustrații: ARNO

La ieșirea din școală, Viorel se desprinse fără nici o vorbă de colegi și porni singur pe o stradă laterală. Voia să-și adune gîndurile și să chibzuiască în liniște la ceea ce trebuia să facă. În ultima vreme nu auzea decît aceleași îndemnuri:

— Moroșanu, trebuie să-ți cumperi ochelari! De ce nu înțelegi odată? Îți strici ochii...

Astăzi parcă se sfătuiseră toți să-l necăjească. Și profesoara de chimie, și dirigintele, și profesorul de matematică, și cel de geografie. Nici unul n-a uitat să-i amintească. Și, colac peste pupăză, la sfîrșitul orelor s-a trezit cu Timofte, conducătorul detașamentului, care l-a luat de o parte și i-a strecurat în mînă patru hîrtii de cîte 10 lei.

— Din partea detașamentului, a rostit el încurcat Pentru ochelari...

Oare îl credeau într-adevăr miop sau voiau numai să-și bată joc de el? Dar de ce să-și bată joc? Ce vină avea el în toată povestea asta? Nu fusese ideea lui Profesorul de geografie purta toată vina.

În minte îi răsări statura înaltă și uscățivă a profesorului. Într-o zi, Viorel nu-și prea învățase lecția și s-a întîmplat tocmai atunci să-l asculte. Trebuia să arate pe hartă trecătorile din Carpații Răsăriteni.

— Ce-i cu tine, Moroșanu, nu vezi bine? Ești cumva miop?

Viorel s-a uitat la profesor cu aer suferind și a clătinat capul în semn de încuviințare.

— Păi de ce nu spui, s-a arătat mirat bătrînul profesor și l-a trecut la loc fără să-i pună notă.

Viorel s-a așezat în bancă rușinat. Nu-i venea să creadă. Oare chiar nu-i pusese notă? S-a prins așa repede minciuna? Peste cîteva zile a fost scos într-o oră de matematică la tablă să rezolve o problemă și lucrurile s-au petrecut cam la fel. După aceea, ori de cîte ori nu știa lecțiile, începea să se scuze:

— N-am putut să învăț... M-au durut ochii!...

Acum își dădea seama că a mers prea departe, dar nu mai avea încotro. Înapoi nu putea da. Nu-i rămînea altceva de făcut decît să-și cumpere ochelari. „Bine, dacă vor ochelari, o să-mi cumpăr" — rosti el în gînd ca un fel de amenințare și se îndreptă către magazinul din capătul străzii pe firma căruia scria cu litere mari albastre: „Amicii ochilor". În vitrină văzuse tot felul de ochelari: cu ramă de metal, de ebonită sau chiar de nylon. Are să-și ia o pereche cu ramă aurie, de metal, ca ai profesorului de istorie. Cînd or să-l vadă colegii, au să rămînă trăsniți. Mări pasul ca să ajungă mai repede. Povestea începea să-l amuze.

Era aproape de ora închiderii, cînd cumpărătorii încep să se rărească.

— Dați-mi o pereche de ochelari, ceru Viorel și începu să-și scoată grăbit banii.

— De soare?

Întrebarea i se păru de-a dreptul jignitoare.

— Nu!...

Vînzătorul îl privi mirat.

— Dați-mi rețeta.

— Rețeta?!

— Trebuie să vă duceți întîi la doctor, să vă prescrie dioptriile. Altfel... vînzătorul făcu un gest cu mîinile, în semn că nu se poate.

Viorel ieși aproape ametit. La doctor? Păi dacă se duce la doctor, e pierdut. Porni abătut spre casă. Nu vedea nici o scăpare. Vor afla toți că mințise. Toată după-amiaza stătu cu nasu-n cărți, fără să poată înțelege un rînd. Cînd se gîndea la ceea ce-l așteaptă, îl cuprindea parcă un fel de amețeală.

Seara, abia atinse mîncarea. Se ridică primul de la masă și trecu să se culce. Se chinui mult fără să poată închide un ochi. Alături în camera bunicului era lumină și lui i se părea că numai din cauza ei nu poate să adoarmă. Își trase de cîteva ori plapuma

peste cap, fără nici un rezultat. Scos din sărite o aruncă la o parte și se așează pe marginea patului prinzîndu-și capul în mîini. Stătu așa mai bine de-un ceas. Cînd își ridică ochii avu o tresărire. Pe perdeaua de la ușa care da în camera bunicului se vedea un cap. Și culmea! Avea pe nas o pereche de ochelari. Ochelarii bunicului, tresări el. Cum de nu se gîndise la asta? De-acuma, gata! Era salvat!...

*

A doua zi dimineață porni spre școală mai devreme ca de obicei. Coborî scara sărind cîte trei trepte și numai cînd se văzu în stradă, își domoli pasul. Ochelarii erau exact așa cum îi dorise: aveau ramele de metal. Îi privi cîteva clipe cu admirație, apoi îi puse pe nas și își văzu de drum. După vreo cîțiva pași se opri. I se părea că lentilele ochelarilor sînt pline de praf. Le șterse bine cu batista, dar... Nu mai înțelegea nimic! Deși erau curați, vedea totul ca printr-un nor de ceață. „Poate că așa trebuie să fie"—încercă el să se liniștească.

La școală, prima oră i se păru nesfîrșită. Îl dureau ochii îngrozitor și nu mai vedea aproape nimic. Din cînd în cînd, își ștergea lacrimile pe furiș, ca să nu-l vadă colegii. În recreație, rămase la locul lui în bancă. Ca să-și potolească durerile ținea ochii închiși. În preajmă se auzeau glasuri vesele, larmă, și lui i se părea că anume fac așa. Ca să-și bată joc. Cînd se anunță sfîrșitul recreației intră în panică. Urma ora de geografie, și cu siguranță că acum, cînd l-o vedea cu ochelari, are să-l scoată la lecție. Cum are să se descurce?

Spre norocul lui, la ora de geografie, a venit o profesoară străină. Profesorul lor era bolnav. N-a fost scos la lecție, dar în ora următoare, la matematică, i s-a înfundat.

— Aa! Moroșanu are ochelari! Ia treci colea să te văd mai bine. Glasul profesorului era ca de obicei ironic. Lui Viorel i se păru că se desface pămîntul sub el. Se ridică în picioare, bîjbîind cu mîinile după caiet. În clasă era o liniște nefirească. Viorel porni spre catedră fără să vadă nimic înainte. Deodată simți că se împiedică de ceva tare. Ochelarii îi săriră cine știe unde, iar el se trezi întins pe dușumea. Buimăcit, îi culese repede de jos și cînd îi puse pe nas, minune! Ceața dispăruse. Vedea perfect. Își scutură hainele și se apropie de tablă. Profesorul îl privi cîteva clipe într-un fel ciudat. Problema care i se dădu era cît se poate de simplă. În cîteva minute o rezolvă.

— Mulțumesc. Treci la loc.

Viorel așeză creta și cînd se întoarse, întreaga clasă izbucni în hohote de rîs. Băiatul îi privi mirat. Ce-or fi avînd? De ce rîd? Întoarse capul spre profesor. Acesta nu rîdea, dar îl privea la fel de ciudat. Abia cînd a ajuns în bancă înțelese. Jos, în fața tablei, străluceau lentilele de la ochelari.

SNOAVĂ

După ce-i sluji un an cu credință, Păcală fu tras de primar în judecată. Zăcînd acasă însă, primarul nu se putu prezenta, așa că Păcală se înfățișă singur împărțitorului dreptății.

— Ei, care-i pricina? întrebă judecătorul.

— Care să fie, măria ta, am avut învoială cu primarul ca o dată în an să-i bat cojocul...

— Și nu ți-ai împlinit învoiala, îl întrerupse judecătorul.

— De împlinit am împlinit-o, zise Păcală. Ba încă nițel peste tocmeală, că de atîta bătaie a rămas numai petice...

— Asta-i tot? mai întrebă judecătorul.

— Ar mai fi ceva, măria ta; nu știu cum s-a făcut că în ziua aceea a fost în cojoc și primarul...

povestită de TEODOR BALȘ

LA TEZE

de CATINCA MUSCAN

E liniște-n clasă; doar tocul se-aude
ușor scîrțîind.
O muscă se plimbă pe-o mînă, pe-un
creștet, de-abia bîzîind.
La geam se prefiră mirate petale,
se uită, se-opresc
Și cheamă surate și puiul de cioară
și cucul sîrbesc.
— Să vină copiii la joacă. Să sune!
Să-i scoatem din școală!
O rază de soare chiar intră și-n
bancă se lasă domoală!
O creangă de vișin, vecină cu clasa,
le bate în geam,
Și puiul de cioară, gîndind o scă-
pare, se leagănă-n ram.
Un țînc îi privește cu ochii muiați
în azurul de-afară:
— Avem... Cît avem?... Fie-o lună...
și iaca, vacanța de vară!

Moș Virgulă

Ilustrații: B. GĂNESCU

S-a dezvățat el, Gică, de a mai rîde de mine, dar multe urme n-a lăsat întîmplarea cu semnele de punctuație.

În fiecare zi mă cutremuram cînd îl auzeam vorbind. De ce? Păi să vă spun.

Gică nu intra în casă zicînd cuviincios: „bună ziua", ci striga cît îl ținea gura:

— Sal'taaare!

Dacă te chema pînă la el, nu-ți spunea simplu: „Te rog să vii pînă la mine", ci îți poruncea:

— Ia fă-te'ncoa!

În vocabularul lui lipseau cu totul expresiile: *te rog, îți mulțumesc, fii bun, dacă ești amabil.* Cînd cerea ceva, Gică se strîmba și zicea:

— Ia bă, nu te simți cu un bilet de cinema?

Iar dacă te invita, el îți spunea sec:

— Hai să te fac un film!

Și-apoi, cînd se înfuria, era de-a dreptul groaznic:

— Te fac afiș!!! Te scalpez!!! Îți mut fălcile!!! etc. etc.

Dar nici cînd își exprima admirația sau cînd îmi dădea dreptate nu era pentru mine mai plăcut să-l aud vorbind. Singura exclamație pe care o cunoștea era:

— Valabil...valabil!

Simțeam că mă cuprinde amețeala, cînd îl auzeam vorbind. Mă supăra mai ales faptul că de fiecare dată cînd învăța o expresie nouă, de felul celor pe care vi le-am înșirat, se umfla în pene de parcă cine știe ce descoperire științifică ar fi făcut.

Aș fi vrut din toată inima să-l fac mai atent față de felul lui de a se exprima, aceasta, cu atît mai mult cu cît profesorul lui de romînă mă mustra adeseori:

— De ce nu-l îndrumi? De ce nu-i arăți ce fel de cărți să citească? De ce nu-i controlezi lectura? De ce nu-l silești să-și noteze cuvintele noi într-un carnețel, să le înțeleagă și să le învețe?

De ce... de ce... de ce! Parcă te puteai înțelege cu Gică!

Dar iată că într-o zi îl văd plimbîndu-se prin cameră foarte preocupat:

— Ce-i cu tine?

— Trebuie să scriu o compunere!

— Foarte bine... și despre ce?

— Despre primăvară...

— Ei... ce frumos... primăvară!...

— Da... da... ai dreptate... dar... vezi că... ei, ce să te mai iau pe după piersic!... nu știu cum să încep!

— Bine, dar gîndește-te...

— Ei, ce să mă mai gîndesc, m-am gîndit destul. Mi-o faci tu... sau nu mi-o faci?

— Eu?!

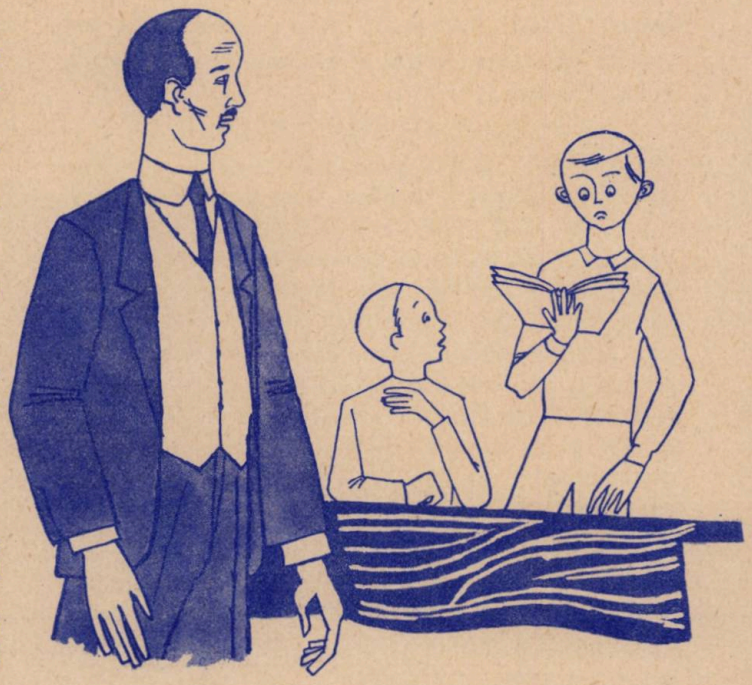

Moș Virgulă, Moș Virgulă, Moș Virgulă,

Se știe de cînd lumea: orice om, bolnav de ceva, suferă, simte dureri. Cînd boala este mai gravă, omul este internat într-un spital. Iată însă un caz care face excepție: o fetiță din Paris a intrat într-un spital, fără să simtă nici o durere! Cum se explică aceasta?

Gîndiți-vă și voi: un om taie pîine. Din neatenție se taie la deget. El simte imediat durere și ia măsurile necesare. O persoană mănîncă. Deodată simte o durere puternică: și-a mușcat limba. Aceștia sînt deci oameni sănătoși, care simt orice noutate intervenită în viața organismului lor, orice durere. Fetița de care vă aminteam nu simte nimic, deși are toată limba tăiată și mușcată. Fapt pentru care a și fost internată spre a i se stabili boala și a fi tratată.

Un ghid în pădurile tropicale!... Vă gîndiți desigur la un negru, bun cunoscător al locurilor, care conduce un șir de excursioniști sau cercetători. Sînt mulți și de-aceștia. Noi vrem să vă vorbim însă despre o „pasăre ghid". Numele îi vine de la obiceiul pe care îl are aceasta de a ieși în calea unor animale sau chiar a oamenilor, pentru ca, prin sunetele pe care le scoate și prin fel de fel de mișcări să-i conducă spre scorburile sau stupii cu miere de albine, pe care să-i desfacă. „Pasărea ghid" așteaptă apoi cuminte, în apropiere, să-i vină și ei rîndul la ospăț.

Există observatoare astronomice, meteorologice, aeronautice... Puțini au știut însă de existența unui observator pentru studierea activității unui vulcan. Vulcanul despre care este vorba, Vezuviu, erupe și varsă lavă periodic, de sute de ani. Pentru a preîntîmpina unele urmări pe care activitatea lui le are asupra regiunilor învecinate, s-a înființat un astfel de observator. Studiind istoria Vezuviului, s-a putut prevedea, de pildă, că în primele luni ale anului acesta vulcanul va erupe iarăși și că, de fapt, aceasta trebuia să se întîmple încă acum cîteva luni.

1 aprilie... început de primăvară și prilej de păcăleli. Desigur, este vorba de o tradiție, și încă de una destul de veche. Ea a pornit de pe un meridian mai depărtat de țara noastră și anume din Franța secolului al XVI-lea. Ținînd seamă de faptul că pentru agricultori, horticultori, pomicultori... (care formau majoritatea populației acestei țări) activitatea începe o dată cu venirea primăverii, regele Carol al IX-lea a dat o ordonanță prin care, nici mai mult, nici mai puțin, anul nou va începe la 1 aprilie! Și pentru că la fiecare an nou există obiceiul să se facă schimb de cadouri, oamenii au început să-și trimită fel de fel de obiecte hazlii, păcălindu-se reciproc (deoarece ei serbau adevăratul început de an tot la 1 ianuarie).

De aci s-a răspîndit tradiția și în alte țări. Voi să n-o luați însă drept păcăleală. Toate sînt adevărate, precum vi le-am spus.

Penicilina cristalizată este un medicament care combate fel de fel de boli. Lucruri cunoscute. Iată însă că experiențe făcute la cîteva G.A.S.-uri din regiunile București, Iași și Stalin au scos la iveală faptul că ea... ajută și la îngrășarea și creșterea animalelor. La fel și reziduurile de la fabrica de penicilină.

Fiindcă experiențele dau rezultate bune, s-a și trecut în acest an la îngrășarea a peste 450.000 de pui și 81.000 de purcei.

Încercați și voi...

„CLARVIZIUNE"

Prezentați spectatorilor un tub de lemn sau de metal și patru creioane colorate în roșu, galben, verde și alb și dați-le la control.

Rugați pe unul dintre ei să introducă un creion oarecare în tub. Puteți ghici culoarea acelui creion, cu toate că tubul este închis cu capac, și cu toate că sînteți legat la ochi. Continuați la fel și cu creioanele rămase.

CARE ESTE SECRETUL?

1) Creionul roșu este ceva mai mare, așa încît, atunci cînd e introdus în tub, nu permite căpăcelului să se închidă deplin.

2) Creionul galben este exact de mărimea tubului. El intră în tub fără să lase vreun spațiu gol.

3) Creionul verde este puțin mai mic. Dacă veți scutura ușor tubul, veți simți un mic joc.

4) Creionul alb este și mai mic decît celălalt, așa încît jocul din tub este mai mare.

O mică precizare: dați la control atît tubul cît și creioanele, însă nu aceleiași persoane, ci împărțiți-le la mai multe. O singură persoană ar putea sezisa mărimea diferită a creioanelor.

Încercați, succesul este sigur!

Recreație

Joc cu chibrituri

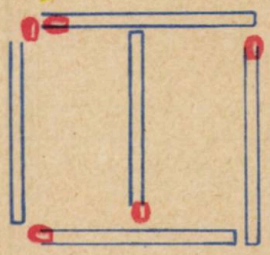

Mutînd numai 3 bețe de chibrit, se cere să se construiască două triunghiuri egale.

În acest dreptunghi sînt șapte desene. Indicați care din ele nu sînt folositoare unui vînător.

TITLU ASCUNS

Tovarășe Rica

În titlul scrisorii de mai sus se ascunde denumirea unei reviste pentru copii (2 cuvinte).

Ferestre egale

Golul unei ferestre are lățimea de 1 m. și înălțimea de 2 m. Deci aria totală este de 2 m. p. Se cere să se modifice acest gol în așa fel ca lățimea să fie tot de 1 m., înălțimea de 2 m, dar suprafața să fie de 1 m. p.

Dacă se poate, răspundeți în scris.

Gazeta noastră

Portretul colegei mele de ore

Georgescu Lucia
casa Pionerilor
Cîmpulung-Muşcel

CREAŢIA NOASTRA

Primăvara

Primăvara caldă, luminoasă
A sosit cu bucurie-n ţară.
Cînd văzură faţa ei frumoasă
Apele la chip se luminară.

Cînd veni cu flori şi bucurie,
Primăvara-n ţara mea iubită
Ce-a văzut în fabrici şi pe glie
Primăvara a rămas uimită.

CONSTANTIN ILIE
student,
fost pionier şi
colaborator al revistei

În atenţia corespondenţilor

La redacţie sosesc zilnic zeci şi zeci de scrisori. Nu le putem răspunde la toate. Publicăm un exemplu de scrisoare interesantă: (I) şi unul de scrisoare lipsită de interes, categorie la care nu putem răspunde:(II).

I

Dragă revistă, îţi trimit cîteva veşti din şcoală. Împreună cu tov. diriginte am adunat lădiţe şi am semănat fel de fel de boabe pentru a le face proba de germinaţie. Cînd timpul va fi favorabil vom însămînţa pe lotul şcolar.

În altă ordine de idei: la cercul „mîini îndemînatice" totul merge bine. Am făcut multe rame de tablouri pentru vederile ce le desprindem din reviste; fetele ne-au făcut batiste frumoase şi multe alte lucruri pentru tombolele ce le organizăm la serbări.

Pe aici zăpada s-a topit. Sînt multe zile frumoase. Scrieţi-mi cum e timpul pe acolo.

Eu cînd sînt liber citesc foarte mult. Am şi o mică bibliotecă personală. Deocamdată am doar 72 de cărţi, dar îmi cumpăr de cîte ori am ocazia.

Abia aştept numărul nou al revistei.

Cu bine,

VIRGIL LEANCĂ
clasa a VI-a, com. Araci, reg. Stalin

II

... Clasa noastră din Ploeşti vă descrie următoarele: „La început de an clasa noastră *erea* foarte nedisciplinată dar acum *neam* disciplinat. Am început să învăţăm dar cîţiva nu sînt prea cuminţi dar şi eu. Eu zic că pe viitor „să învăţăm mai bine decît ieri"

BARBU FLORICA
clasa a V-a, Ploeşti

Prieteni care vor să ne cunoască

Schor — Dieter Hans
Berlin
Johannesthal
Am grüner Auger 49
R. D. Germană

Sidorovicz Ruszord
Lublin
Szkota Podstavova v
Zomazach pta Zomazy pov.
Biata — Pold. vaj Lublin
R. P. Polonă

Anecdotă

Îmi plac foarte mult anecdotele. Vă trimit una pe care o socotesc „drăguţă". Aş fi fericit să pot citi în „Gazeta noastră" anecdote frumoase şi instructive. Acuma ascultaţi-o pe a mea:

„Un băiat, intră în librărie să cumpere o carte. Alege una şi întreabă librarul:

— E interesantă?

— Nu ştiu.

— Cum?! Vinzi cărţile fără să le citeşti?

— Da' ce, surîse librarul, farmacistul gustă toate medicamentele pe care le vinde?"

MICU I. VIOREL
clasa a VII-a, Slatina

Iată cîţiva dintre cei mai buni corespondenţi ai noştri

ANTON ILEANA
Reşiţa-Timişoara

GENAD PAUL
Făgăraş

BORA IRINA
Bucureşti

HELLER HARI
Bacău

CSOBANCZY IOSIF
Petroşani

LEANCA VIRGIL
Com. Araci
Stalin

CABA MIHAI
Iaşi

MOSESCU SANDU DORU
Ploeşti

FLOREA LAURENŢIA
Com. Poiana-Stanpei
Suceava

PARASCHIV MONICA
Paşcani-Iaşi

SILAGHI RODICA
Arad

IUBITĂ „ CRAVATĂ ROŞIE“,

Mă numesc Popa Constanţa şi sînt una dintre cititoarele tale. Zilele trecute am aflat că astăzi împlineşti 10 ani de cînd ai văzut lumina tiparului. Ce întîmplare! În aceeaşi zi a lunii aprilie în 1947 am văzut şi eu pentru prima oară lumina zilei. Deci, s-ar putea spune că sîntem surori gemene. Numai că tu eşti mult mai înţeleaptă. Cu toate că avem aceeaşi vîrstă, eşti pentru mine şi pentru colegele mele ca o soră mai mare. Povestirile şi poeziile tale ne-au învăţat multe şi ne-au folosit în multe împrejurări.

Îţi urez mulţi ani fericiţi şi transmit tuturor scriitorilor şi redactorilor tăi, felicitări călduroase şi urări pentru noi succese.

CONSTANŢA POPA
Şc. nr. 36 mixtă
Bucureşti

DRAGĂ „CRAVATĂ ROŞIE“,

Sînt nespus de emoţionată. Zilele acestea se împlinesc patru ani de cînd corespondăm. În tot acest timp am simţit în tine un prieten devotat, care m-a ajutat în toate împrejurările. Mi-ai răspuns la multe lucruri şi întrebări, mărunte în aparenţă, dar care mă frămîntau necontenit. M-ai ajutat atunci cînd în clasa noastră se găseau înfumuraţi, atunci cînd eram o clasă codaşă şi nedisciplinată. Află că acum clasa noastră este fruntaşă atît la învăţătură şi disciplină, cît şi în activitatea de organizaţie. Pentru toate acestea, eu îţi mulţumesc din suflet şi îţi rămîn îndatorată. Am să-ţi fac totuşi o observaţie: atît eu cît şi colegele mele, atunci cînd te citim, am vrea să ne înveselim puţin. Dar rubrica ta de satiră şi umor e tare sărăcuţă. Încolo, toate bune!

FEŢEANU POMPILIA
clasa a VII-a D Şc. medie nr. 2
Bucureşti

CE PĂRERE AVEŢI?

„În clasa noastră sînt mai mulţi băieţi. Noi stăm pe un rînd de bănci, iar băieţii pe două. Fetele care sîntem la internat formăm o unitate aparte. Oare aceasta să fie cauza pentru care nu ne-nţelegem cu colegii noştri?"

Aceste rînduri ni le scrie Boian Gabriela, elevă în clasa a VII-a din Botoşani. Iată alte două rînduri scrise de Sanda Katz, clasa a VII-a, din Bucureşti, tot despre problema prieteniei dintre băieţi şi fete: „... iar despre băieţi, colegii mei, pot spune că sînt timizi sau poate că socotindu-ne inferioare nu ne-au luat în seamă. Cu acest prilej (n.n. cu prilejul unei serbări pionereşti), ei au stat tot timpul de o parte, fără să ne dea atenţie".

„Gazeta noastră" propune colaboratorilor săi să-şi spună cuvîntul în această problemă: cum s-ar putea realiza o adevărată prietenie între băieţi şi fete? Cum stau lucrurile în unitatea voastră? Răspundeţi cît se poate de repede.

Atenţiune!!!

Comunicăm tuturor cititorilor noştri că redacţia „Cravata roşie" a iniţiat o serie de şezători literare. Cititori ai revistei, vă rugăm să ne comunicaţi de urgenţă care dintre voi doriţi ca în şcoala voastră să organizăm şezători, ce poeţi sau prozatori colaboratori ai „Cravatei roşii" doriţi să vină cu această ocazie pe la voi. În limita posibilităţilor, vom satisface toate cererile voastre.

GAZETA NOASTRĂ

VREAU SĂ ȘTIU...

CARE ESTE VÎRSTA PEȘTILOR?

(ne întreabă Călinescu Mariana, Craiova)

N-a fost ușor să aflăm ce pește trăiește mai mult, deoarece aceștia, în afara unor sunete neînțelese pentru noi, nu vorbesc, nu au certificat de naștere. Anumite cercetări făcute au dat însă rezultate. Iată-le: în capul listei stă morunul, care atinge veacul, somnul 30 de ani; păstrăvul 5 ani; crapul trăiește cînd puțin, cînd mult: aci ajunge la 5-10 ani, aci la 30, ba chiar și la vîrsta morunului.

Interesant ar fi ca tu să faci acuma comparație cu vîrstele maxime ale celorlalte vietăți. Știi, de pildă, cît trăiește elefantul, broasca, ursul? Dacă nu, ți-om spune noi... Dar, ia să vedem, poate te descurci tu singură. Să ne scrii rezultatele.

NOUTĂȚI DIN DOMENIUL FIZICII ȘI CHIMIEI

(vrea să afle Abramovici Vivi, Bacău)

Aidoma alchimiștilor medievali care încercau, secole de-a rîndul, să obțină aur în laborator, ceramiștii au căutat mereu formule noi de fabricare a porțelanului. Ei și-au dat seama că procedeele costisitoare folosite prin dospirea pastei, fasonare și uscare, tratare cu felurite substanțe și ardere de două ori trebuie să fie înlocuite cu procedeul fabricării porțelanului din sticlă.

Au trecut sute de ani fără nici un rezultat. Dar cum timpul nu înmormîntează totdeauna străduințile omenești, așa și visul ceramiștilor și-a aflat sfîrșitul: doi ingineri romîni, D. Popescu Haș și Iungu Stelian au găsit formula, după multe cercetări făcute la microscop și în fața aparatului Roentgen. Greu a fost pînă au descoperit un fenomen nou, încă necunoscut pînă acum, de cristalizare a sticlelor.

O fabrică de sticlă de la noi din țară va începe chiar în acest an să fabrice articole de menaj, plăci pentru pardoseli și pereți, izolatori electrici, totul din porțelan, mult mai repede, mai ieftin și mai bine.

DESPRE UNELE BOGĂȚII ALE ȚĂRII NOASTRE

(întrebare pusă de Freamătă Oliv, Rădăuți)

Fiind elev, credem că știi care sînt principalele bogății și frumusețe ale țării noastre. Iar cele pe care nu le-ai aflat încă, le vei cunoaște în curînd la școală și... le vei învăța. Totuși cîte ceva vrem să-ți spunem și pe această cale. Este vorba de unele vietăți de la noi din țară, ocrotite pentru raritatea lor. Așa sînt turmele de capre negre, o podoabă a Carpaților noștri. Ágere și iscusite la cățărat, urcînd pereți abrupți, ele pot fi cu greu prinse și vînate. Nici un alt animal de munte nu le poate urmări pînă acolo unde se urcă... Dar cerbul!! Mai bine zis cerbii noștri (căci sînt mai multe specii): lopătari (cu coarnele lățite), capitali (cu coarne care cîntăresc chiar 30 kilograme) sau carpatini, ale căror coarne, la orice expoziție internațională de vînat, constituie trofee prețioase! Se mai pot aminti dropiile Bărăganului, acești „curcani" ai cîmpiilor, bănuitori și în stare să deosebească vînătorii de trecătorii ocazionali sau de țărani, stârcii albi, pelicanii și... alții deocamdată.

Redactor Șef. ION BRAD

COLEGIUL DE REDACȚIE: NINA CASSIAN, MARCELA CORDESCU, PETRE DRĂGOESGU, LIDIA ILIEȘU (Secretar responsabil) GICA IUTEȘ, ELENA MAINESCU, GHEORGHE MARINESCU, IOSIF TRIPȘA

Redactor artistic: FĂGĂRĂȘANU ION

„CRAVATA ROȘIE", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția și Administrația: Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr. 1.
Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. R. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari.

Prețul lei 2,50

Tiparul executat la Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin". Piața Scînteii nr. 1

BIBLIOTECA CENTRALĂ

UMOR de-a lungul anilor

1947
MICA PUBLICITATE

CĂUTĂM o pagină frumos scrisă, în caietul lui Tudu, din cl. 3-a primară. Recompensă un caiet întreg scris urât.

PIERDUT eri tramvaiul, pentru că m'am sculat cam târziu. Găsitorul este rugat a mi-l aduce în fața casei, în fiecare dimineață la ora 7 și jumătate. La ziar: Eu.

PRIMIM MICA [illegible] DITATE dela ele[illegible] tuturor

„Soarele răsare și apune" 1948

Tolba cu ACE 1950

Dece?

În clasa VII-a un elev a luat nota 1 la teză, dar nu știe dece.
—Dar voi știți dece?

Ilie Gălăgie văzut de colegii săi 1952

...Dimineața
Dacă de regulă-nfârzie
De vină-i ceasul pe deoparte
Și școala, că e prea departe---
Alt vinovat el nu mai știe.

Epigrame 1953

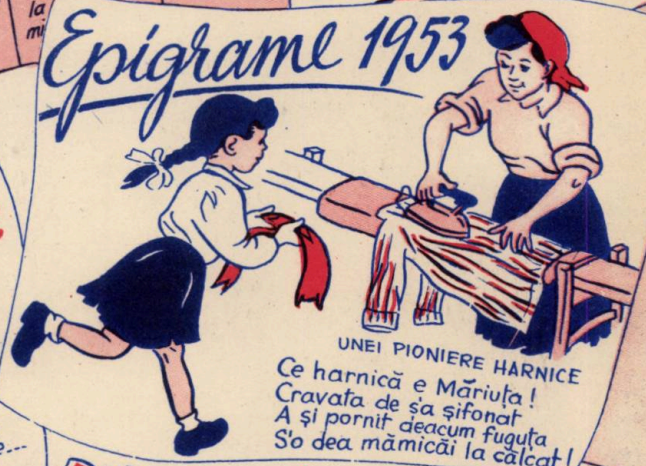

UNEI PIONIERE HARNICE
Ce harnică e Mărioara!
Cravata de și-a șifonat
A și pornit deacum fuguța
S'o dea mămicăi la călcat!

Săgeți 1951

Unuia îngâmfat
Nu e nimenea în clasă
Să-l întrecă, pe cât pare!....
Și de-aceea saltă'n vârfuri
Ca s'arate că-i mai mare!

DIN ÎNTÂMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

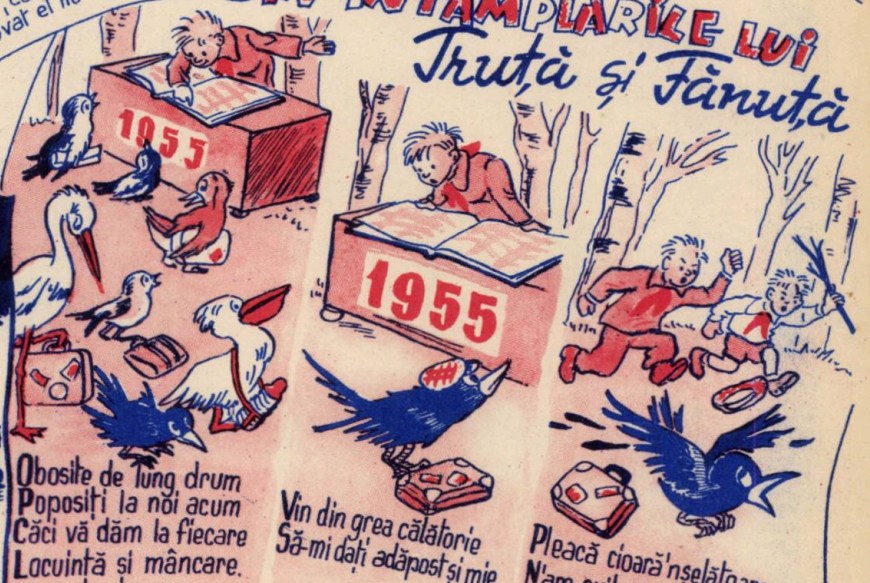

Obosiți de lung drum
Poposiți la noi acum
Căci vă dăm la fiecare
Locuință și mâncare.

Vin din grea călătorie
Să-mi dați adăpost și mie.

Pleacă cioară'nșelătoare
N'am cuib pentr-o stricătoare

Răvașe, 1954

AI PRIMIT DE ANUL NOU
ZECE COLI DE INDIGO
CE SERVESC LA COPIAT....
CINE TE-O FI DENUNȚAT?

1956

1957

VISUL LENEȘULUI

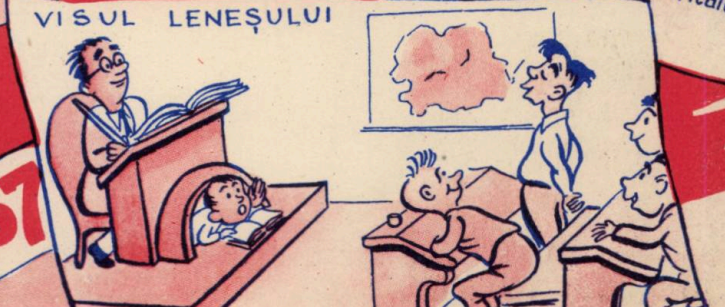

CRAVATA ROȘIE
1955
CRAVATA ROȘIE
Nr. 7
CRAVATA ROȘIE
1953
Nr 8
LICURICI
Nr.7 1 APRILIE 1952
Napsugár
Fröhlich sein und singen
LICURICI
Nr.12. 15 IUNIE 1951
CAPITANIA PORTULUI
LICURICI
1950

Biblioteca centrală

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE COMITETUL CENTRAL AL U.T.M.
MAI
1957

Fii lăudată, zi de sărbătoare,
A tot ce-i frumusețe pe pământ,
Zi îmbrăcată-n steaguri și cîntînd
Cu-ntregul glob ieșit la defilare.

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

1954

Poezii din volumul „Copiii cartierului"
de CICERONE THEODORESCU

AȘA CRESCU ILINCA

Prin temnițe și-aresturi
Purtînd-o, iarna, vara,
Pe la vecini, din resturi,
Crescuse surioara.

Pieriseră-n vîltoare,
În vijelia sumbră,
Și fratele-i mai mare.
Și maică-sa, o umbră...

Iar liberă, iar prinsă,
Ascunsă pe la țară,
Văpaie reaprinsă
Din lacrimi, din ocară,

Și pe la unii slugă
Muncind mai greu ca robii
Și îmbucînd în fugă
La gura rece-a sobii,

Tăcută, inimoasă,
Ea cunoscu de mică
Pe unii ce-i apasă,
Pe alții ce-i ridică.

La unii, pîine-amară,
La alții, ciocolată,
Și toate-o învățară
Să lupte, să răzbată.

Bocancii-n mahalale,
Pe uliță, opinca,
Duceau scrîșnită jale...
Așa crescu Ilinca.

CIOCOLATA

Pe masă — ciocolată,
Bomboane, mari, albastre.
— Mai spune, spune, fată...
Zîmbeau surorii noastre.

— Nu vrei?... ea stă, de ceară.
— Nu vrei?... Schimbăm macazul!
Și trupul i-l vărgară.
Și i-au strivit obrazul.

Spre-obraz, în apărare,
Ea ridicîndu-și cotul,
Ei o loveau mai tare,
O năuceau cu totul.

N-a scos o vorbă fata.
Doar se ținea de coaste...
Pe masă, ciocolata,
Bomboanele albastre.

... Sudoarea, în broboane,
Parc-o mînjise toată
Cu dîre de bomboane
Și vergi de ciocolată

LA A ZECEA ANIVERSARE A REVISTEI „CRAVATA ROȘIE"

DECORAREA REVISTEI

Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne a dat un decret privind conferirea „Ordinului Muncii" clasa II-a revistei „Cravata Roșie", pentru merite de seamă în opera de educare a pionierilor și școlarilor.

SALUTUL C. C. AL U. T. M.

Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor adresează revistei „Cravata Roșie", redacției și colaboratorilor săi — un salut fierbinte cu prilejul împlinirii a 10 ani de existență.

Apărut în aprilie 1947 sub titlul „Licurici", iar mai tîrziu cu noul titlu „Cravata Roșie" — revista pentru pionieri și școlari a adus o contribuție importantă educării comuniste a pionierilor și școlarilor, a ajutat la îmbogățirea literaturii și artei plastice destinate copiilor.

Continuînd tradițiile progresiste ale literaturii și publicațiilor pentru copii, sub conducerea partidului, sub îndrumarea nemijlocită a U.T.M., revista și-a cucerit dragostea miilor de pionieri și școlari. Ea colaborează cu un număr mereu mai mare de scriitori și artiști plastici talentați, cuprinde o tematică tot mai variată, își îmbunătățește neîncetat aspectul grafic, își întărește permanent legăturile sale cu cititorii.

Preocupîndu-se să devină mereu mai accesibilă, revista a crescut an de an promovînd o literatură și grafică de bună calitate.

Reflectînd tot mai multilateral problemele vieții pionierești și ale școlii, oglindind mai amplu transformările sociale din țara noastră, educînd copiii în spiritul devotamentului pentru partid și patrie, al prieteniei între popoare, pentru cauza socialismului și apărării păcii — revista „Cravata Roșie" va obține noi succese în activitatea sa.

Comitetul Central al U.T.M. urează redactorilor și colaboratorilor revistei o activitate rodnică pentru educarea pionierilor și școlarilor — constructorii de mîine ai socialismului în scumpa noastră patrie — Republica Populară Romînă

București, 27 aprilie 1957

LA ZECE ANI DE LA APARIȚIE

„Cravata Roșie", revista pionierilor și școlarilor editată de C.C. al U.T.M., împlinește 10 ani de viață.

În decursul unui deceniu de rodnică activitate, „Cravata Roșie" a contribuit activ la educarea tinerelor vlăstare, îndrumîndu-le activitatea din școală și din afara ei, orientînd pe o cale bună, folositoare, aptitudinile și energiile nesecate ale copiilor.

Cititorii copii au găsit în paginile revistei „Cravata Roșie" răspunsuri la multe din întrebările pe care ei și le pun privind cunoașterea naturii, frumusețile patriei, viața nouă care se făurește pe cuprinsul țării, viața școlarilor din alte țări etc. Multe din povestirile, poeziile, desenele publicate în revistă — semnate de scriitori și ilustratori cunoscuți — au sădit și educat în sufletul micilor cititori sentimente nobile de dragoste față de patrie, față de școală, de familie, de muncă.

Cu prilejul împlinirii a 10 ani de viață a revistei „Cravata Roșie", urăm colectivului de redacție, colaboratorilor și sutelor de mici corespondenți să îmbunătățească permanent această publicație, să lucreze în așa fel ca paginile revistei să devină tot mai atractive, mai interesante, mai convingătoare pentru ca să-și atingă țelul, acela de a educa tînăra generație de școlari și pionieri în spiritul dragostei față de viața nouă a patriei, față de năzuințele nobile ale omenirii — apărarea păcii și înfrățirea popoarelor.

Scînteia
nr. 3893 din 28 aprilie 1957

ȚĂRI și ORAȘE

PRIETENA NOASTRĂ BULGARIA

de DEMOSTENE BOTEZ

Toate popoarele cu care sîntem vecini sînt, desigur, aproape de noi. La graniță e destul să faci un pas și ești la vecin. Acolo peisajul nu se schimbă. Urmează aceleași ogoare, aceleași pîlcuri de copaci, aceleași drumuri de țară. Doar casele, satele încep să fie altfel. Iar dacă întîlnești un om, observi că și costumul lui este puțin deosebit și nici vorba lui n-o înțelegi. Atunci, după aceste semne, îți dai seama că ești într-o altă țară decît a ta.

Din toate țările vecine, cea mai apropiată de București este Bulgaria. Numai în două ore cu trenul ești la Giurgiu și de-acolo, pe noul pod de peste Dunăre, ești într-un sfert de ceas la Rusciuk. Cu avionul ajungi în 55 de minute la Sofia. Cu trenul însă faci vreo 27 de ore. Mult. Mult din cauză că trenul trece prin locuri muntoase cu urcușuri și coborîșuri grele.

Și totuși ca să-ți dai seama de cum arată această țară e mai bine să mergi cu trenul. Stai la fereastra vagonului și privești. E vară, luna iunie. Grîul e copt. Lanuri galbere, întinse, se pierd pe coastele dealurilor cu pante dulci, cît vezi cu ochii. Spicul e înalt, lanul curat, doar pîlcuri de maci roșii au ieșit la margine să te salute. Aripile secerătoarcei se zbat pe deasupra spicelor înalte, ca și cum ar înota.

Trenul merge de-a lungul rîului Iskăr și intră apoi într-o regiune muntoasă și aridă. Munții nu sînt înalți, nici acoperiți în totul cu păduri și verdeață. Sînt munți de piatră, un fel de piatră găunoasă cu adîncituri dese, ca o zgură.

Luat cu privelișteа, nici nu știi cînd ai ajuns la Sofia.

Capitala Bulgariei e un oraș mic — are vreo 600.000 de locuitori. Istoria îl pomerește încă pe vremea lui Justinian, adică acum 1.400 de ani, dar denumirea de astăzi o poartă de abia de pe la 1393.

Sofia de azi e un oraș modern, cu străzi drepte și curate, cu case simple, cele vechi mai monotone, cele noi în chip de blocuri cu 5—6 etaje, armonioase, cu balcoane cochete. Centrul a fost de curînd complet transformat. Străzi întregi au azi, de o parte și de alta, clădiri noi, monumentale. Printre case nu se văd ca în București grădini verzi, copaci bătrîni înălțîndu-se peste garduri și umbrind strada. Sînt în schimb chiar pe bulevardul principal o serie de grădini publice, minunat îngrijite, iar marele Parc al Libertății pornește chiar din centru.

În imediata apropiere a Sofiei se ridică masivul muntos Vitoșa, care domină tot orașul, pitit parcă la poalele lui ca sub umbra uriașă a unui nor etern. Pe vîrfuri, pete albe de zăpadă sclipesc orbitor în soarele lui iunie. Bogat împădurit, brăzdat de izvoare și rîuri repezi și pitorești, amenajat cu șosele asfaltate, Vitoșa este delectarea duminicală a întregii populații din Sofia. Tramvaie încăpătoare și autobuse merg chiar pînă în locul de unde începe urcușul. Întregul munte e îngrijit ca un parc imens. În zilele de sărbătoare, pădurile și crîngurile sînt înțesate de lume.

Vedere din Sofia

Pînă în ziua de 9 Septembrie 1944, ziua eliberării definitive, viața poporului bulgar a fost mereu zbuciumată de răscoale și revolte în care au căzut mii și mii de victime.

Muzeul rezistenței bulgare, situat în inima Sofiei, dă o idee impresionantă asupra tuturor acestor lupte seculare.

Aici cunoști chipurile marilor revoluționari: Gh. Rakovski, Luben Karavelov și neuitatul poet luptător Hristo Botev, căzut în revoluția din 1876, pe care el cu tovarășii săi a pregătit-o, de-aici, de la noi, din Brăila și București, unde a trăit ca refugiat, între prieteni. În acel an, turcii au măcelărit peste 20.000 de răsculați. Numai în satul Batak au decapitat cu hangerul întreaga populație de 4.000 de oameni.

În muzeu cunoști și fazele răscoalei din 5 august 1923, și eroii ei în frunte cu popa Andrei. Atunci alte 30.000 de victime au căzut. La această luptă au luat parte, jertfindu-se, o seamă de poeți, ca Milev, Iasnov, Rumeanțev.

În fine, aici îți dai seama de mișcarea partizanilor bulgari care, din 1941 pînă în 9 Septembrie 1944, au luptat în munții Bulgariei, în Balcani, în Rila, Pirin, Rodope, în condiții inegale, cu poterele germane și fasciste, care cutreierau drumurile și potecile, înarmate cu puști, mitraliere și tunuri, terorizînd satele care ajutau pe partizani.

Aici se văd și începuturile Partidului Comunist Bulgar și figura istorică a lui Gh. Dimitrov.

Aprilie 1876, 23—29 septembrie 1923, anii 1941—1944, zile și ani de foc, pagini de eroism și glorie a poporului bulgar.

Azi, pe marginea tuturor drumurilor care duc prin munți, pe acolo pe unde s-au dat lupte de revoluționari și partizani, pretutindeni, dai de monumente ridicate în cinstea celor căzuți.

Amintirea și urmele luptelor de eliberare sînt vii peste tot pămîntul bulgar, de parcă istoria acestui popor ar fi fost scrisă cu sînge pe chiar glia bulgară ca pe o mare pagină deschisă, cu reliefuri de munți și linii albastre de izvoare.

Valea Trandafirilor

Acesta e poporul bulgar.

Îl regăsești apoi, în zilele pașnice de astăzi, la muncă — o muncă de oameni harnici, în fabricile și uzinele noi, ca și în minele, acum modernizate, ca și pe lanurile imense alcătuite din înfrățirea ogoarelor, în cooperative agricole de producție.

Găsești vechi luptători, ca Stefan Kirov Racev, la uzina de locomotive și vagoane „Gheorghi Dimitrov", pe alții în satele cu case construite din cărămidă, cu etaj, acoperite cu țiglă, în marele combinat chimic din noul oraș Dimitrovgrad.

În ultimii zece ani de democrație populară, Bulgaria a muncit și a făcut progrese imense: uzine, hidro și termocentrale, baraje, orașe pe de-a-ntregul noi.

Mare parte din pămînturile de cîmpie sînt întesate de canale de irigații cu apa din marile baraje: Dimitrov, Starmubuliski, Kolcrov, Studena...

Țară muntoasă, Bulgaria are priveliști de-o frumusețe grandioasă și sălbatică, așa cum rar se întîlnesc aiurea. Drum îngust, dar destul de bine pietruit, urcă îngemănîndu-se cu albia unui rîu repede și limpede de munte pînă într-un cuib, între piscuri uriașe, unde-i situată mănăstirea Rila, veche, de peste 1.000 de ani. De-aici încolo nu mai este drum. Chiar pînă aici, nu nimereau altădată decît poteci tăinuite și grele. O curte pătrată, înconjurată de chilii cu cîte trei etaje, cu cerdace largi, balustrade de lemn cu coloane închise în arc — o cetate din care nu se mai văd decît piscurile munților. În mijloc, scundă, largă, mănăstirea. Aici a fost lăcaș de cultură bulgărească în vremuri de restriște, aici a fost adăpost și ascunzătoare pentru revoluționari. Istoria acestei mănăstiri e un capitol de seamă din istoria Bulgariei.

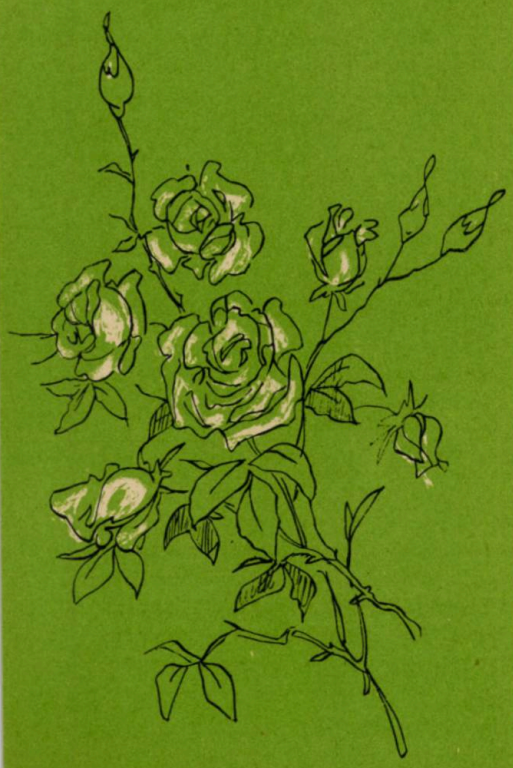

Pentru mulți străini, Bulgaria înseamnă doar Valea Trandafirilor. Valea aceasta, care se întinde, frumoasă, între lanțul Balcanilor și munții Stredna Gora, este într-adevăr plantată în mare parte cu trandafiri, cultivați pentru parfum, și care în luna mai, cînd sînt în floare, dau acestei văi un farmec nemaiîntîlnit. Închipuiți-vă o vale largă de vreo 20—25 de kilometri toată plină de flori roze. Izbutită reeditare a paradisului pe pămînt.

Dar romînul călătorind prin Bulgaria va trece neapărat cu pietate, cu capul descoperit, adîncit în el, pe cîmpurile de luptă din războiul de independență de la 1877, pe la satul Grivița, pe la Plevna.

Grivița, Plevna fac parte din geografia sufletului nostru. Sîngele romînesc vărsat aici pentru eliberarea comună, a noastră și a Bulgariei, a cimentat de-atunci prietenia romîno-bulgară, începută cu ospeția lui Hristo Botev, la Brăila. „Curcanii" noștri căzuți aici n-au fost uitați: peste tot, pe cîmpul de la Grivița, în sat, în Plevna, la Paradim, mauzolee, monumente. Soldații noștri morți aici sînt mereu prezenți. Gîndul la ei stăpînește tot acest ținut. Lanuri de grîu înconjoară mormintele comune. Se gîndesc la ei cei care ară primăvara; se gîndesc la ei cei care seceră vara. Fără voie își amintește și ciobanul care paște o turmă de oi pe imașul de lîngă Capela romînească, unde, în 1877, s-au desfășurat luptele pentru cucerirea redutelor unu și doi.

Sîngele romînesc vărsat aici face parcă din aceste locuri un fel de insulă romînească, o insulă în care romînii căzuți sînt amintiți ca niște frați buni și săritori.

De aceea, poate, călătorul romîn se simte atît de bine în Bulgaria și e primit cu atîta căldură.

CLIPE FUGARE ÎNTR-UN ORAS SECULAR

de ION BRAD

Mi-a fost drag totdeauna, după cum m-au învățat cărțile, să-mi închipui peisajul rusesc în alb. Adică să văd păduri de mesteceni, să măsor cu ochii nesfîrșirea stepei acoperită de zăpadă și, pe drumurile lungi, să urmăresc caii albi înhămați la troică, lăsînd în urmă „rîsul pîn'la lacrimi" al clopoțelului, cum zice Esenin.

Albul fără margini m-a și însoțit de la București la Moscova, numai că, spre mîhnirea mea, n-am văzut nici mestecenii, nici stepa, nici săniile. Avionul a plutit deasupra norilor ca o barcă fantomatică pe un ocean alb. Singur amurgul a îndrăznit să și întindă brațele de coral pînă la nava noastră scînteietoare. Salutîndu-l cu admirație, n-am apucat bine să căutăm Carul mare pe cer, că pilotul ne-a și trecut peste marea de lumini a Moscovei și ne-a lăsat pe aeroportul Vnukovo. De aici pînă la uriașa capitală a Uniunii Sovietice — șoseaua splendidă, mestecenii, zăpada și prea puține troici. Peisajul amintește mai degrabă viziunile poetice ale lui Maiakovski. Cîteva izbe gîrbovite se uită cu admirație la clădirile cățărate spre stele, în apropierea roii universității „Lomonosov", de pe colinele lui Lenin. Luminile fluorescente ard mai sus de etajul treizeci și doi, și stelele roșii se văd de la mare distanță. Chiar deasupra parcului sportiv de la Lujniki se află o biserică scundă, în care s-a închinat Napoleon, în 1812, înainte de a intra în Moscova.

Orașul e aici, sub ochii noștri, și dimineața îl vom cutreiera în voie.

De la hotelul „Leningrad", în cîteva minute ajungem la una din cele mai frumoase stații ale metropolitanului moscovit — stația Komsomolskaia. Chiar dacă ai mai călătorit cîndva cu un tren subpămîntean (cum mi s-a întîmplat mie la Roma), aici rămîi uimit și-n primul moment nici nu-ți vine să crezi. O scară rulantă, și încă una, te poartă spre palatele suprapuse, acolo, la adîncimi nebănuite, sub lumini și podoabe de artă, furate parcă basmelor. Și omului mare îi vine să coboare și să urce de mai multe ori, stînd de fapt nemișcat pe aceste scări-jucărie, să întîrzie o zi și încă o zi printre colțoarele templelor de marmură. Culorile curcubeului au sărutat piatra; popoarele sovietice și-au întipărit sufletul și chipul în mozaic și basoreliefuri; bucuria constructorilor joacă în lumina splendidelor candelabre.

Forfota și liniștea ordonată sînt întrerupte doar de apariția săgeților răsunătoare — trenurile — care iau cu ele oamenii și-i duc în toate părțile Moscovei. De la stația Komsomolskaia am ajuns foarte repede în apropierea muzeului „Lenin", nu departe de Kremlin și Piața Roșie.

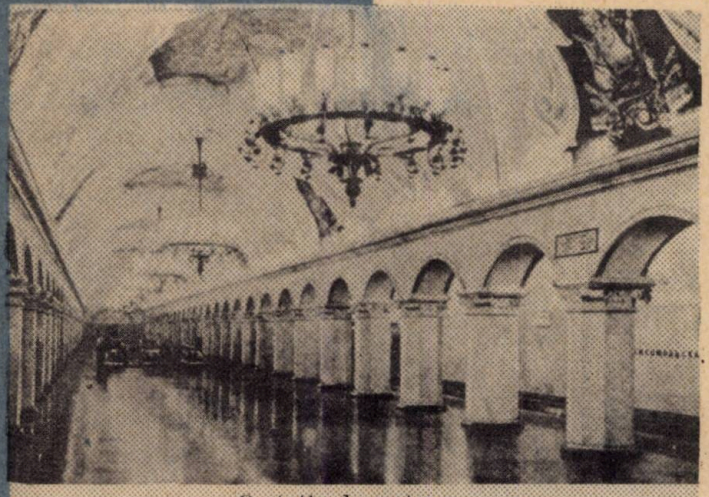

O stație de metrou

Pe Vladimir Ilici îl cunoști și de-o mie de ori îl iubești mai mult citindu-i în acest muzeu urmele pașilor, din copilărie și pînă în zilele din urmă ale vieții. Hîrtii, manuscrise, note fugare, fotografii, cărți, obiecte personale, machete, panouri, steaguri și coroane, scene filmate — tot ce putea reconstitui figura „celui mai uman dintre pămînteni" este strîns aici. Nu pot uita filele de la Congresul al II-lea, paremi-se, pe care, printre fulgerări de idei notate nervos, se poate citi, repetat de mai multe ori, cuvîntul „Berioza, Berioza, Berioza" — mesteacănul, mesteacănul, mesteacănul; nu pot uita coasa și grebla, ceaunul și pirostriile de care s-a folosit Ilici în vara lui 1917 în coliba de la Razliv, ascuns printre cosașii finlandezi; hainele lui, întotdeauna atît de modeste, sau răspunsurile la unele întrebări de pe un chestionar de partid. Printre altele, o întrebare suna astfel: „Ce rol ați avut în Marea Revoluție din Octombrie?". La care Lenin, creierul revoluției și inima ei, răspundea: „membru al Comitetului Central".

Părăsind clădirea masivă, în cărămidă roșie, a muzeului, am ajuns parcă într-un larg golf de mare, în Piața Roșie. Fața ei, altădată zbuciumată, a încremenit în valuri mărunte de piatră care fug revărsîndu-se, pe lîngă catedrala „Vasilii Blajenoi", spre rîul Moscova. De o parte, ca un țărm de stîncă, stă zidul uriaș al Kremlinului, crenelat și străjuit de turnuri. După ce, respectîndu-ne rîndul (întotdeauna măsurat în kilometri), intrăm la Mauzoleu, trecem apoi pe lîngă mormintele luptătorilor comuniști îngropați în zidul Kremlinului (printre ei și marele scriitor Maxim Gorki), poposim cîteva clipe, cu ochii duși în ceața vremilor, la locul execuțiilor, cu un altar păgîn de piatră pe care erau

decapitați, în fața mulțimii, toți răzvrătiții ridicați împotriva tiraniei. Aici a căzut și capul lui Pugaciov.

Dar care străin ajuns la Moscova nu caută să vadă înaintea altor monumente cetatea Kremlinului?

Așezat pe una din cele șapte coline ale marelui oraș, Kremlinul domină peisajul moscovit. Turnurile clădirilor cu multe etaje (în afara noii universități) n-au reușit să se ridice mai sus decît vestita clopotniță a lui Ivan cel Mare, aflată în mijlocul Kremlinului.

Cetatea e străveche. Se spune că pe la 1156 prințul Dolgoruki, întemeietorul Moscovei, și-a încercuit cu un zid de lemn reședința. Cu două sute de ani mai tîrziu, Dimitrie Donskoi a ridicat Kremlinul de piatră. De atunci și pînă astăzi, zidurile au suferit, desigur, schimbări, iar în interior, primelor biserici li s-au adăugat altele. Palatele s-au înmulțit și s-au întrecut în frumusețe. Aici au trăit țarii pînă cînd Petru cel Mare, în 1712, a mutat capitala la Petersburg. Tot Kremlinului, cetatea vechii glorii rusești, i-a revenit cinstea să adăpostească, din 1918, munca și activitatea conducătorilor noului stat sovietic.

Piața Kremlinului

Intrînd pe una din porțile de sub turnuri în interiorul uriaș, nu știi pe ce să-ți oprești ochii. Ciupercile de aur ale turlelor, arhitectura catedralelor și bisericilor din secolul al XV-lea, palatele și clădirile latît de specifice, toate învăluite de lumina albă a unei excepțional de blînde ierni rusești, te ademenesc, te uimesc, te încîntă. Iată aici clopotnița de 80 m a lui Ivan cel Mare, care ține pe umeri douăzeci de clopote mari și mai mult de treizeci de clopote mici. Stă așa, so'emnă și impunătoare, cum arată azi, tocmai de pe la 1600, din timpul domniei lui Boris Godunov. Nu se apleacă fiindcă și-a înfipt rădăcinile de piatră adînc, tocmai la 40 m. Lîngă turnul acesta doarme, amuțit de peste două veacuri, cel mai mare clopot din lume, așa-zisul „clopot-țar", înalt de 6 m, cu pereții lați de 60 cm și cu o greutate, nici mai mică nici mai mare, de 202 tone. O singură bucată ruptă din el cîntărește 12.000 kg. „Bucățica" aceasta, grea cît un vagon, s-a rupt din clopot în timpul groaznicului incendiu din 1737, cînd Kremlinul a fost în mare parte distrus.

Un alt gigant, operă a meșterului rus Andrei Ciokov, este „tunul-țar", turnat în 1586. Închipuiți-vă o namilă de tun lung de 5 metri și jumătate, greu de 40.000 kg, care avea nevoie de ghiulele de aproape 2 tone cu 500 kg de pulbere. E o piesă de muzeu rară, iar gloria acestui tun e tocmai aceea de a nu fi tras niciodată, de a nu fi semănat moarte în cîmpul nimănui. Nu aceeași glorie o au tunurile înșiruite la picioarele lui, lîngă zidul Palatului Armelor, cu care Napoleon a încercat să supună un popor viteaz și o țară imensă.

Clopotnița lui Ivan cel Mare și „Clopotul-țar"

Cîte nu s-ar putea spune încă despre muzeele din interiorul Kremlinului, despre felurite armuri ale vechilor luptători, tronuri și haine ale țarilor, echipaje și calești de aur, odăjdii și daruri neprețuite, ordine și medalii, obiecte rare, aur peste aur, ciudățenii și fantezii de mare artă, strînse toate și îngrijite în spiritul noilor tradiții sovietice! Mi-au rămas mai mult în minte din toate cizmele enorme ale lui Petru I făcute de mîna împăratului, care „a fost pe tron un muncitor", cum plin de admirație o spunea Pușkin.

După ce ascultăm bătăile rare, cu rostogoliri de argint, ale ceasului din turnul Spaski, ieșim pe bulevardele largi ale Moscovei, cu graba pe care ți-o dă curiozitatea de a vedea cît mai multe. Dar încotro s-o apuci? Moscova e uriașă (numără azi aproape 8.000.000 de oameni) și ca s-o cunoști ma bine îți trebuie timp.

Am trăit clipe fugare în acest oraș secular. Clipele acestea dăinuie însă în sufletul meu cu intensitatea veșniciei. Frumusețea lor voi mai descri-o altă dată. Peste cîteva luni, capitala nădejdilor lumii se va transforma și în capitala tineretului strîns la cel de-al VI-lea Festival Mondial.

O ISTORIE SCRISĂ ÎN PIATRĂ

de MIRON FLORIAN

Voi ştiţi pe ce scriau în vremurile de demult asirienii? Pe tăbliţe de lut moale care după ce erau arse deveneau mai tari ca piatra. Despre şcolarii de atunci e greu de crezut că aveau, cum aveţi voi, bunăoară, manualele de istorie de două sau chiar trei sute de pagini. Pentru asta le-ar fi trebuit poate o macara cu care să poată „răsfoi" sutele de pietre. Cît despre mine, fără să vă mint, am învăţat după un asemenea manual cu pagini de piatră. Şi asta nu de mult, ci doar acum cîteva luni. Iată cum s-a întîmplat...

COLOSSEUM

Soarele se apropia de amiază. Urcam de zece minute treptele celui mai mare monument de piatră din Roma. Ajunşi pe terasa superioară, privirile ne alunecară de la Arcul împăratului Constantin la cele ale lui Titus şi Septimiu Sever, de la Columna lui Traian şi ruinele Forului roman la depărtata bazilică San Pietro. Şi parcă o mare încremenită de stînci albe strălucea în razele fierbinţi ale soarelui, iar Colosseum-ul se înălţa în mijlocul acestei mări ca o imensă insulă clădită de oameni.

Ne aflam la o înălţime mai mare de 50 m, deasupra a 4 etaje uriaşe, dintre care primele trei se înalţă în arcade suprapuse. Imensul amfiteatru are forma unei elipse, lungă de peste 180 m şi lată de peste 150 m. Şi astăzi se văd scările largi, culoarele boltite, băncile de piatră ce puteau cuprinde 87.000 de spectatori, poarta pe care intrau împăratul şi consulii, ca şi porţile Pompa şi Libiterania, prin care se transportau răniţii şi morţii. Planşeul arenei, năruit de vreme, lasă să se vadă subsolurile ce adăposteau fiarele, prizonierii şi sclavii.

Poate emoţia, poate căldura şi oboseala, poate înălţimea la care ne aflam mi-au dat la un moment dat senzaţia că revăd circul cu toată strălucirea şi vacarmul său din timpul apogeului imperiului roman. Pe podiumul înalt din centru, cu băncile de marmură, se află demnitarii. În balcon, deasupra, împăratul, vestalele şi consulii. În lojile din faţă, magistraţii şi preoţii. Cetăţenii, după rang şi bogăţie, ocupă locurile de sus pînă la rîndurile plebei. Toţi spectatorii sînt îmbrăcaţi în togă, cu capetele descoperite, aşa cum cer regulile; în arenă au loc sîngeroasele lupte ale sclavilor gladiatori a căror viaţă depinde de verdictul vestalelor şi al împăratului şi tot aci se desfăşoară luptele cu animale sălbatice, de cele mai multe ori prilejuri de sacrificare a sclavilor ori a primilor creştini.

Amfiteatrul Flavius a fost început de Vespasian după războaiele punice şi inaugurat, în iunie al anului 80, de fiul acestuia — Titus. Numai în spectacolele de inaugurare au fost ucise pentru distracţia publicului roman peste 5.000 de fiare. Numele de Colosseum i s-a dat după statuia gigantică din bronz aurit pe care Nero şi-a înălţat-o după incendierea Romei.

După anul 500, uriaşa clădire a căzut treptat în ruină, devenind carieră de piatră pentru nobilii feudali care au înălţat din piatra sa palatele Barberini şi Farnese. Sixt-Quintul a instalat mai apoi, aici, un atelier pentru prelucrarea lînii şi a construit locuinţe populare.

În zilele noastre, vestitul monument este vizitat de turiştii de pretutindeni. Şi tot aici îşi găsesc peste noapte un adăpost, puţin ospitalier, oamenii lipsiţi de locuinţă.

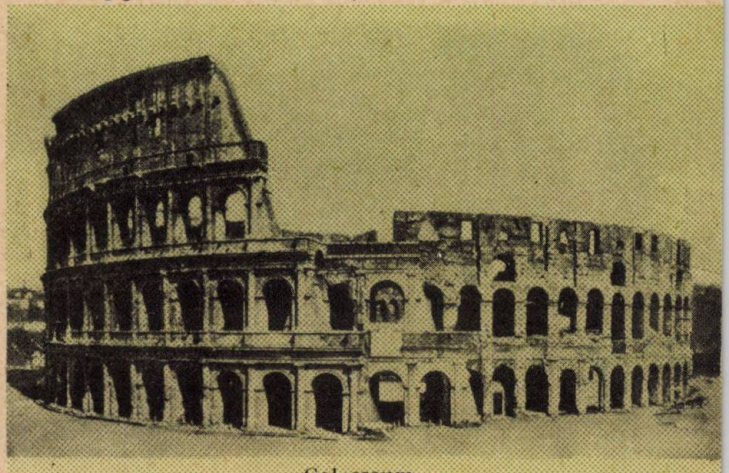

Colosseum

Cînd coboram pe pietrele străvechi, gîndul mi-era la sclavii care, generaţii după generaţii, şi-au îngropat osemintele în preajma Colosseum-ului, trudind să aducă, de la mari depărtări, piatra şi să înalţe uriaşul monument.

COLUMNA

Cînd ne-am apropiat de grilajul ce înconjoară vechiul for al lui Traian, începuse să se întunece. Coloana, înaltă de 30 m, este alcătuită din peste douăzeci de bucăţi cilindrice din marmură de Paros. Pe vremuri ea domina minunatul for Traian, cel mai mare

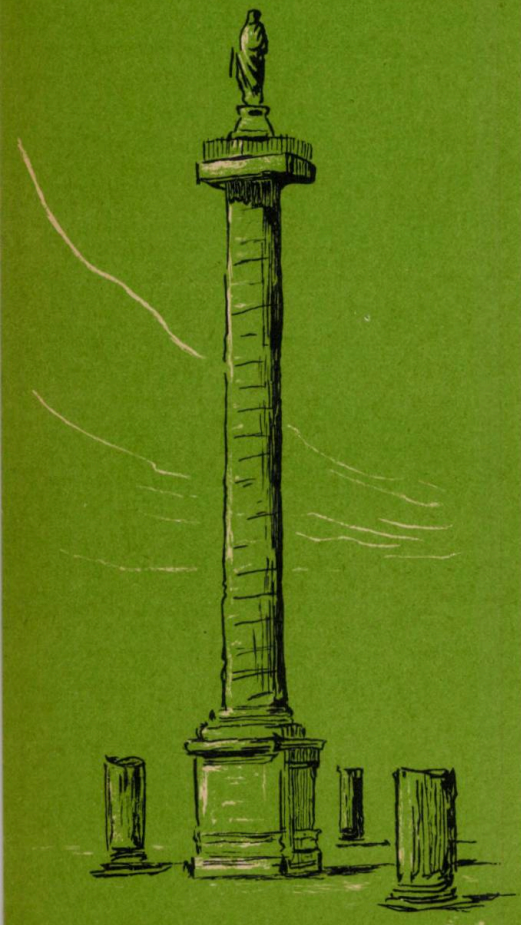

ARCUL LUI TITUS

CANTON

de VIRGIL DANCIULESCU

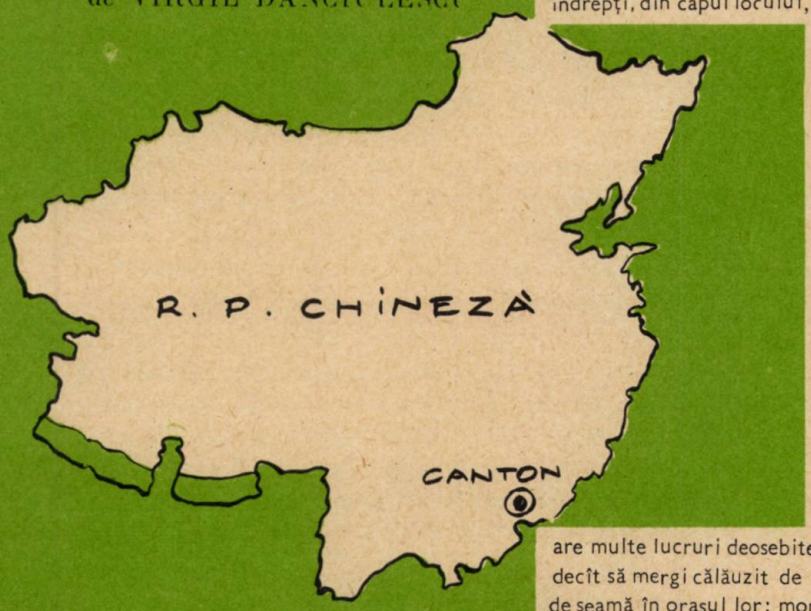

și mai bogat din toate forurile Romei, realizat după planurile vestitului arhitect Apollodor din Damasc. Cîndva coloana adăpostea la baza sa o urnă de aur în care se afla cenușa împăratului.

Priveam basorelieful în spirală ce înconjoară coloana și care, prin cele peste 2.500 figuri diferite, dă viață epocii lui Traian. Și depărtarea, și lumina de amurg ne împiedicau să distingem cu deplină claritate această inegalabilă istorie săpată în piatră. Dar de pe coloana impunătoare și zveltă, plină de tăcere, căpătau parcă viață, deopotrivă, sclavii pregătind arme și fortificații, legiunile romane pornite spre tărîmurile nordice ale bogatei „Dacii felix", ținuturile și popoarele supuse în cale, primele întîlniri cu dacii, oameni cu chipul și portul lor simplu și bărbătesc. Se auzea parcă vaierul luptelor dintîi în care forța romanilor s-a lovit de vitejia dacilor. Prin fața ochilor se perindau campaniile și repetatele treceri peste Dunăre, victoria romanilor, prădarea bogățiilor dace și, în sfîrșit, triumful lui Traian...

Înserarea a lăsat un văl fumuriu peste sutele de războinici, întorcîndu-i în încremenirea lor de pe Columnă. Dar din rocile străvechi din jurul Tibrului, din zidurile Colosseumului, din marmura Columnei și atîtor monumente, continua parcă să prindă însuflețire istoria unor timpuri de mult apuse. Ea ne vorbea despre fără-de-sfîrșitul torent al muncii și luptei pentru stăpînirea naturii, pentru înfrîngerea războaielor și nedreptăților, pentru biruința puterii de creație a oamenilor liberi.

Vedeți deci că eu am citit dintr-o carte cu file de piatră?

O veche vorbă chinezească spune cam așa: la Canton să-ți bucuri stomacul, la Hanceu să-ți bucuri ochii, iar la Șuciou să-ți bucuri moștenitorii, ceea ce vrea să însemne că la Canton afli mare plăcere gustînd din mîncăruri alese, la Hanceu desfătare în frumusețea priveliștii și la Suciou găsești, în păduri, pini cu lemnul aromat, din care poți să-ți durezi o mobilă trainică.

Încrezător în vorbele care umblă prin popor, cînd ajungi la Canton știi încotro să-ți îndrepți, din capul locului, atenția: către mîncăruri. În restaurantele chinezești descoperi bucate cu nume poetice: „Lupta tigrului cu dragonul", „Dragonul și pasărea Phoenix urcă spre ceruri", „Sărutul primăverii" și alte multe asemenea. Dar faima bucătăriei din Canton — răspîndită, cum spuneam, în toată China — o fac mai cu seamă prăjiturile. Sînt niște prăjiturele mari cît o nucă, numai bine să le prinzi dintr-o îmbucătură. Unele sînt sărate, altele dulci. Un nesfîrșit număr de melcișori, de steluțe, ineluțe, bobițe, colorate în fel și chip, negre ca măslinele, galbene ca zarzărele, roșii ca cireșele ori verzi ca niște agrișe. Uneori o singură prăjitură îmbină patru-cinci culori și, după spusa bucătarului, au intrat în ea peste 15, hai să zicem, materii prime. La o masă, cam către mijlocul ospățului, m-am oprit din numărat la al 13-lea fel de prăjitură; dar pînă la sfîrșit cred că ni s-au pus dinainte încă o dată pe atîtea.

Dar a mărgini cercetarea marelui oraș din sudul Chinei numai la mulțimea și savoarea bucatelor e cel puțin nedrept. Cantonul, oraș mare, cu aproape 2.000.000 de suflete, are multe lucruri deosebite care merită să fie privite cu luare-aminte. Pentru asta n-ai decît să mergi călăuzit de cantonezi, care îți arată, cu bunăvoință și mîndrie, ce-i mai de seamă în orașul lor: monumentele înălțate după eliberarea Chinei pomenind bătăliile localnicilor care, încă din veacul trecut, s-au împotrivit pătrunderii vrăjmașilor pe pămîntul Chinei. Îți arată apoi, în mijlocul unei grădini copleșite de valuri de flori și verdeață, o uriașă sală hexagonală, în care încap peste 5.000 de oameni, înălțată spre amintirea primului președinte al Chinei, doctorul Sun Iat-sen.

În afara monumentelor, care pomenesc ceasuri de seamă din istoria Chinei contemporane, cîteva zeci de mii de oameni care trăiesc aici, pe Fluviul Perlelor, îți istorisesc despre o viață începută în vremi străvechi. Sînt așa-numiții **locuitori de pe apă.** Trăiesc în bărci ușoare, care au către pupă un soi de cămăruță împlinită dintr-un acoperiș de lemn și pereți de rogojini subțiri. În bărci au locul de dormit, în bărci își pregătesc mîncarea, în bărci trăiesc și tot aici muncesc la cărat marfă, la trecerea oamenilor de pe un țărm pe altul, la pescuit. Oficiul poștal al acestor oameni l-am văzut pe o barcă mai mare. La fel, pe două bărci late, am văzut așezată o casă ușoară din bambus, care mi s-a spus că-i sfatul popular. O corabie cu fundul lat, cu două săli suprapuse, împo-

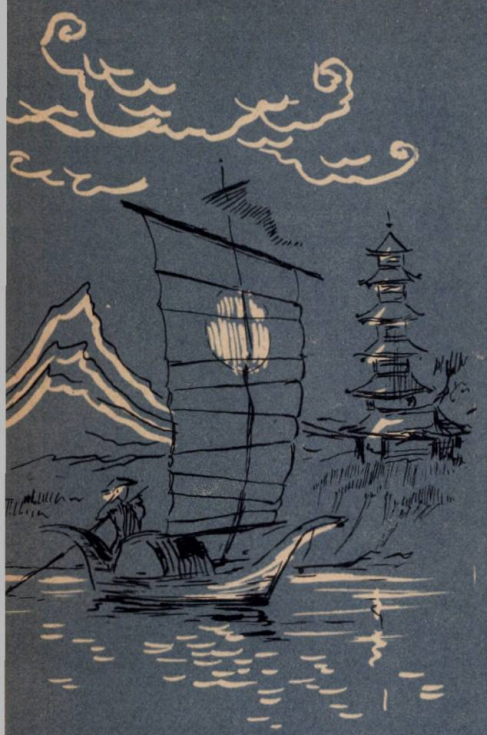

dobită cu ghirlande din lemn înflorat, slujește drept ceainărie ori local de petrecere celor de pe apă. Bărci mici, servind drept tutungerii ori băcănii, merg de la un grup la altul de ambarcațiuni...

Oamenii de pe apă trăiesc așa de sute de ani, de cînd împărații haini le-au hotărît această soartă. Cînd s-a întîmplat anume, cînd s-au așezat întîia oară, în bărci, pe Fluviul Perlelor, la Canton, nu știu. Ei spun c-așa s-au deprins. Bătrîna Van Mei, care pînă la eliberare nu pusese piciorul în oraș, îmi spunea că nu s-ar putea niciodată deprinde să trăiască pe uscat. **„La noi, pe apă, e răcoare, bate vîntul dinspre mare, iar aerul e totdeauna proaspăt și plăcut".** Dar copiii care învață acum în școli, pe uscat, cred că vor ajunge să înțeleagă că există și o altă viață de care bunicii și străbunicii lor n-au avut parte. Cel puțin asta am înțeles vizitînd o școală din Canton și vorbind cu cîțiva dintre școlari. Erau copii între șapte și zece ani; doi dintre ei deveniseră campioni la concursurile sportive interșcolare din oraș. Amîndoi cîștigaseră, cum e și lesne de înțeles, probele de înot.

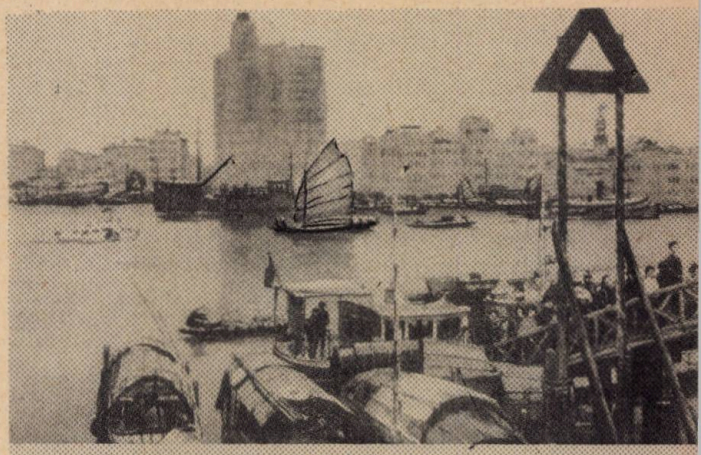

Portul Canton

„Aici sîntem tari noi, copiii de pe apă. Dar de-acuma vrem să cîștigăm și la probele «pe uscat», la alergări ori la sărituri..."

Dorința lor izvora din convingerea că ei pot trăi pe uscat în drepturi egale, ca orice oameni...

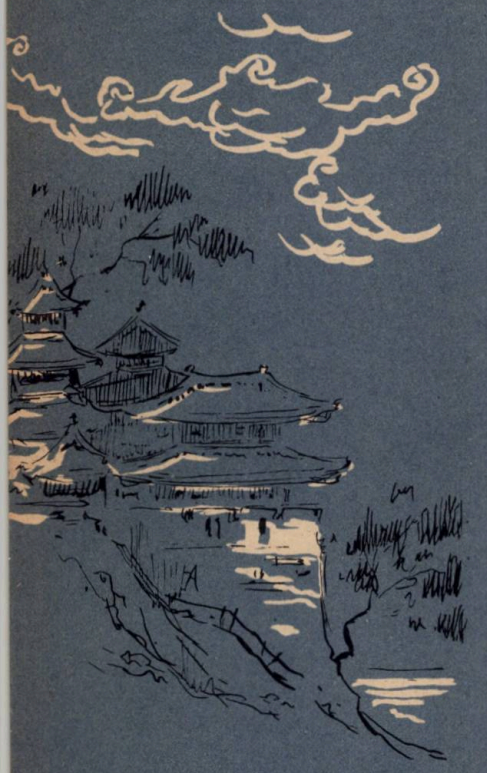

Că existența locuitorilor de pe apă e o rămășiță a vremurilor feudale îți apare evident atunci cînd o raportezi la Canton, oraș modern, cu clădiri înalte, sugerînd uneori urcușul amețitor al zgîrie-norilor. Viața Cantonului are trepidația marilor centre aglomerate. Dar pentru că orașul e chinezesc, mișcarea nu-i zgomotoasă; în schimb, de la prima vedere, e izbitoare intensitatea și varietatea culorilor. Căci și aici, în ciuda aspectului european, străzile au pecetea negustoriei chineze, cu mărfuri care năvălesc din prăvălii spre trotuar în mormane și clituri ori atîrnă ciorchine de tocurile ușilor. Sînt mormane de ananas, legături mari de banane și nuci de cocos, haine și pînzeturi atîrnate pe umerașe, la vedere.

Oamenii, ca toți locuitorii sudului, sînt mărunți de stat și de o agilitate deosebită. Cînd descarcă și încarcă vapoarele din port, cînd se descurcă cu iuțeală și îndemînare surprinzătoare în furnicarul străzilor, te gîndești fără să vrei la deprinderea acestor oameni de a trăi în mulțime și de a se mișca în mulțime, fără a se stînjeni unul pe altul. Portul lor — cămașă și pantaloni din mătase — e potrivit căldurii din oraș, căci Cantonul, așezat pe tropice, nu cunoaște iarna; pe aici întîlnești oameni care, trăind toată viața în sud, n-au văzut niciodată zăpada.

Forfota orașului se potolește către ceasurile amiezii și crește către seară. Atunci cînd o adiere dinspre fluviu prinde a milui orașul, începe aprovizionarea piețelor. O treabă care ține pînă spre miezul nopții, cînd, obosiți, hamalii, cărăușii și rikșarii se așază pe postamentele largi și părăsite la acele ceasuri ale milițienilor de la circulație. Se odihnesc la răscrucea drumurilor pentru că e mai mult curent, și trupul ostenit se răcorește. Pînă ce dînșii își fac drum spre casă, să se culce, se luminează și începe forfota dimineții. Pe fluviu mugesc mai des țignalele vapoarelor, rikșele, din ce în ce mai multe, își poartă mușteriii. În cele șapte rînduri de acoperișuri smălțuite ale Pagodei Florilor, strălucește răsăritul...

Cantonul, care n-a dormit decît un ceas ori două, își ia viața de la capăt. Și la acele ceasuri ale dimineții, în cuhnii, bucătarii cu cucă albă de olandă, surîzători ca toți chinezii, încep, fără îndoială, să prepare bucatele alese din Canton, vestite în toată China.

ÎNSEMNĂRI DIN COPENHAGA

de A. NEGREA

Unul dintre punctele care ne-au atras cel mai mult în această capitală nordică, în care, alături de masivele ziduri de biserici şi turnuri zvelte, bogat împodobite, se înalţă noile blocuri moderne, asemănătoare unor albe cutii dungate, a fost grădina zoologică: un parc imens, cu plantaţii variate, bazine şi lacuri artificiale, stînci şi pavilioane, toate întinse pe sute de hectare rezervate nu departe de centrul oraşului. Fiecare vietate îşi are aici casa, regiunea sa. Şi dacă ele nu se simt poate chiar ca în locul lor de baştină, atenţia acordată de personalul şi îngrijitorii grădinii le face pe unele să uite, iar pe altele să nu bănuiască măcar că lumea s-ar continua şi în afara gratiilor grădinii.

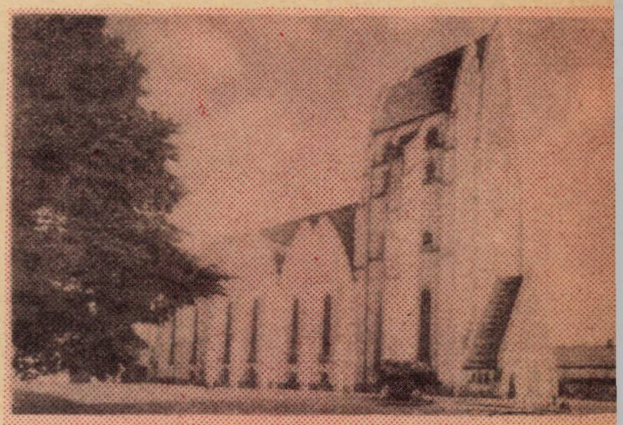

Biserica Grunatvig

Conduşi de un ghid, pornim pe aleile nesfîrşite, oprindu-ne din cînd în cînd la cîte o rezervaţie. Elefanţi şi rinoceri, greoi şi leneşi în mişcări, rămîn cu totul indiferenţi la privirile noastre curioase, la toate gesturile şi îndemnurile de a ne lua în seamă. Ce să le faci?! Gazde puţin primitoare! Fiecare cu obiceiurile lui: stau şi se bălăcesc în apă de parcă aceasta ar fi unica plăcere a vieţii! Ne-a trecut însă destul de repede supărarea cînd am ajuns la bazinul focelor. Vioaie şi bine dispuse, se jucau între ele, după care, atente, fixîndu-ne cu ochii lor rotunzi, de o neîntîlnită blîndeţe, aşteptau darurile vizitatorilor ieşind pe jumătate din apă şi îndemnîndu-ne parcă să le aruncăm mai repede bucata de pîine din mînă. Vecini cu ele în regiunile polare, vecini în captivitate, urşii albi, resemnaţi în cojoacele lor, cu totul nepotrivite în timpul unei luni de august, se plimbă molatici sau se hîrjonesc cu puii născuţi în captivitate. Abia dacă ne onorează şi ei, din cînd în cînd, cu cîte o privire. Şi parcă anume au fost aranjaţi în grădină: gălăgioşii lîngă leneşi şi morocănoşi. În adevăr, aşa era: cîţiva paşi mai încolo, am asistat la o larmă iscată de cîteva zebre neastîmpărate care se muşcau şi se fugăreau atît cît le permitea micul lor univers.

Deşi pe o porţiune la fel de mică, cele care erau mai avantajate de spaţiul pus la dispoziţie erau, desigur, girafele. Cu gîturile lor lungi şi suple îşi plimbau de multe ori capetele pe deasupra reţelei de sîrmă, mîndre parcă de acest privilegiu. Dar unde poate fi hazul mai mare şi voioşia mai nestăpînită decît în faţa celor care veacuri întregi au înveselit şi pe cei bătrîni, şi pe copii deopotrivă: maimuţele. Fie mici cît pisicile, fie mari cît uriaşul urangutan de doi metri, se găsesc aici cele mai felurite specii ale neamului lor. Deşi diferite ca înfăţişare şi loc de baştină, traiul lor în comun nu ridică probleme, ci mîncînd sau „cerşind" aceleaşi dulciuri, purtînd de ici-colo aceleaşi cuburi sau beţe, obiecte de joacă sau unelte de rezolvare a unor neaşteptate probe de inteligenţă, toate trăiesc şi se înţeleg ca membrii unei mari familii.

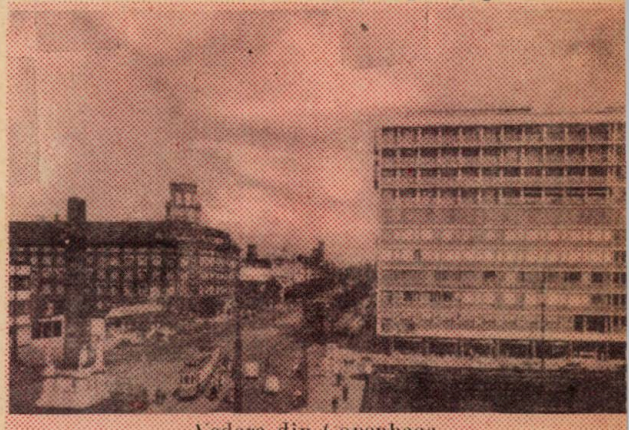

Vedere din Copenhaga

Pavilioanele fiarelor, cunoscutele vieţuitoare înrăite ale tropicelor sînt mult mai zgomotoase. Acolo priveam gratiile din faţă şi ne gîndeam la rolul lor de siguranţă pentru cei din afară. Căci ce gesturi prietenoase şi ce resturi de mîncare, aruncate de nevoie ar putea opri din săritura lor faimoşii tigri regali, puternici, mlădioşi şi agili ca pisicile, ca să nu tranşeze în

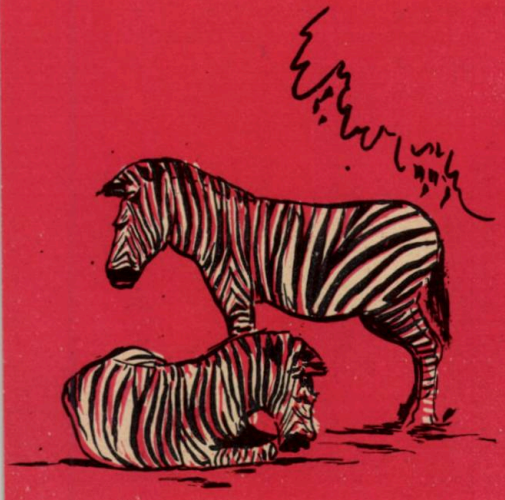

favoarea lor această unică răfuială?! Sau nervoasa și temuta panteră neagră, spaima unor întregi ținuturi ale Asiei și Africii, leoparzii și neîntrecuții lei care-și poartă coamele nepieptănate de ici-colo, într-o demnitate rece și plictisită.

Și după cum natura, prin tot ce are ea viu, nu este numai dură, aspră și temătoare, ci și blîndă și încîntătoare, grădina zoologică a frumosului oraș danez posedă și astfel de zone. Acolo, culorile se amestecă într-o beție darnică, de parcă toate și-au dat întîlnire în combinațiile cele mai fantastice posibile, pe penele păsărilor colibri, care, în micimea lor, seamănă în zbor cu mici străfulgerări de o clipă: una albastră, altele roșcate sau verzui. Dar penele de struț sau păun!? Cine nu le cunoaște frumusețea?! Sau cele de papagal, păsări de la care toți așteptam salutări cît de scurte, într-o limbă cunoscută nouă?! Ei tăceau însă, în pofida zarvei celorlalte cuvîntătoare, care se luau la întrecere pe note și game cît mai felurite. Spuneau, poate, în limba lor, — sau cine știe, poate, cîntau — că se simt destul de bine acolo, că au mîncare, că e cald (în pavilioanele lor se păstrează în orice timp al anului o temperatură constantă) și, în sfîrșit, că ar dori poate mai multă libertate.

Și deși nu străbătusem în acea grădină decît poate cîțiva kilometri, cînd am ieșit am avut impresia că făcusem o lungă călătorie pe glob, de sute — ce zic? — de mii de kilometri. Impresia mi-am păstrat-o și atunci cînd, fără a-mi da seama la început, reintrasem în atmosfera umedă și puțin întunecată, plină de forfota și vuietul marelui port nordic.

Piața din Copenhaga

SCURTĂ ÎNTÎLNIRE CU PRAGA

de ION HOBANA

Visam de mult să văd Praga de la înălțime, sumețindu-și în soare cele o sută de turnuri. Am ajuns însă deasupra ei într-o zi mohorîtă de toamnă. Avionul a coborît din nori ca o pasăre cu aripile ude, a alunecat un timp pe fîșia lată de asfalt și a încremenit în fața clădirii cu pereți de sticlă a aeroportului.

După ce m-am dezmeticit din amețeala plăcută a zborului, am vrut să văd orologiul — vestitul Orologiu din Praga. Însoțitorii mei nu s-au arătat surprinși. Pentru toți vizitatorii frumoasei capitale a Cehoslovaciei, orologiul simbolizează geniul tehnic și artistic al poporului ceh.

Ne-am oprit deci în fața vechii primării cu cîteva minute înainte de ora patru. Pe trotuar era îmbulzeală. Auzeam frînturi de discuție în franceză, engleză, rusă. Curînd bătrînul cocoș începu să dea din aripi, iar în spatele ferestruicilor deschise, cei doisprezece apostoli porniră să se rotească fără grabă, arătîndu-și pe rînd chipurile sculptate cu măiestrie

Mai tîrziu, întîlnind mereu alte grupuri încremenite în admirația monumentelor orașului, am înțeles că Praga poate fi asemuită unui uriaș muzeu în aer liber. Căci la fiecare pas te întîmpină mărturia unui trecut de glorie și suferință. Ca să vă puteți da seama de lucrul acesta, vă invit la o scurtă plimbare. Nu vom folosi autocarele care așteaptă de partea cealaltă a Prăsna Bránei (Turnul Pulberăriei), ci vom porni încet, pe jos, așa cum fac adevărații turiști cînd se află într-un oraș străin.

Părăsind bulevardele zgomotoase, pline de oameni care aleargă după cumpărături sau se grăbesc să ajungă la spectacole, pătrundem parcă într-o altă lume.

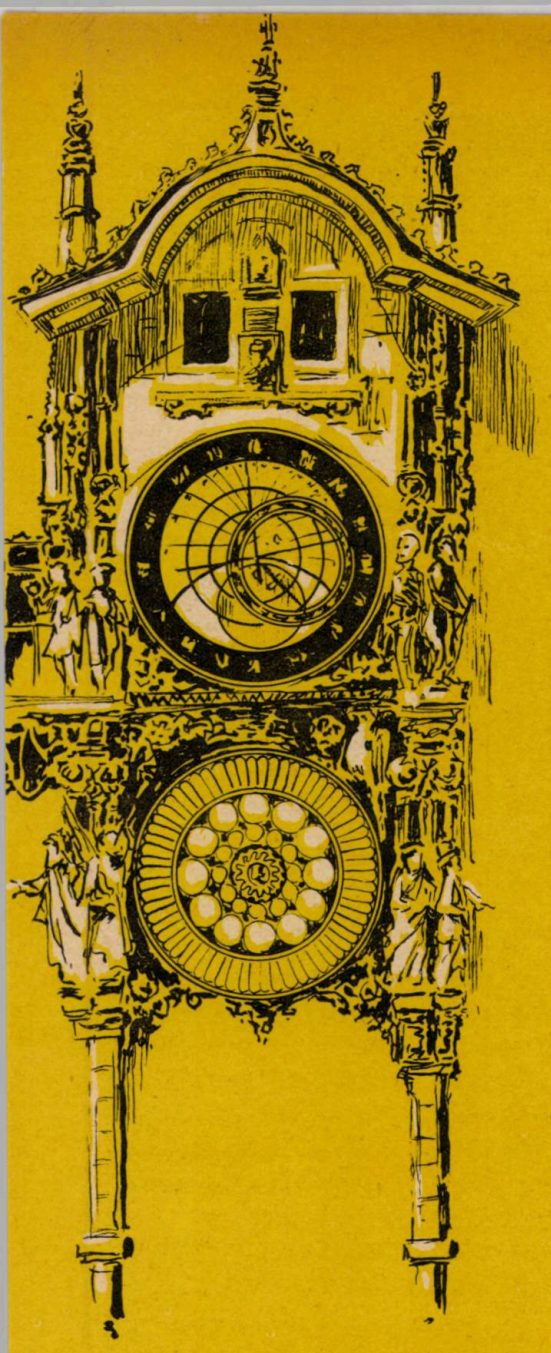

Să ne oprim o clipă în fața capelei Bathleem. Restaurată după construcția originală (1391—1394), e o clădire simplă, lipsită de măreția arhitectonică a bisericilor catolice. Dar aici și-a ținut predicile înflăcărate marele Jan Hus, al cărui nume va dăinui veșnic, în timp ce slava monseniorilor catolici s-a risipit ca pulberea în vînt...

În drum spre Mala Strana (Cartierul cel Mic), trecem pe „Karluv Most" (podul lui Karel), admirînd statuile de pe margini și ascultînd freamătul melodios al valurilor Vltavei. Această admirabilă relicvă este ctitoria regelui Karel IV, cel mai de seamă reprezentant al dinastiei naționale cehe. În depărtare, ca într-un joc de oglinzi, se văd celelalte poduri de peste Vltava, clădite în epoci mai apropiate din istoria Pragăi.

Am ajuns în Mala Strana, despre care au scris proză și versuri cei mai inspirați barzi ai poporului ceh. Aici s-au păstrat foarte bine trăsăturile specifice ale orașului vechi. Șiruri întregi de clădiri sînt împodobite cu statui, basoreliefuri și picturi murale datînd de sute de ani. Nu rareori poți întîlni inscripții glăsuind astfel: „Această casă a fost zidită în anul 1563".

Mai departe, suim în pantă, destul de înclinată, către vestitul Hradcany, castelul din inima Pragăi. Pînă la sfîrșitul primului război mondial, deasupra lui a fluturat emblema habsburgilor, ca un simbol al stăpînirii străine. Astăzi, castelul este reședința președintelui Republicii Cehoslovace. În renumita Sală spaniolă, cu oglinzi și candelabre scînteietoare, se întîlnesc, cu prilejuri solemne, muncitorii, țăranii și intelectualii Cehoslovaciei socialiste.

Dar să nu pierdem prilejul de a urca în turnul bisericii Sfîntul Vit, aflată în incinta castelului. Chiar dacă ne va obosi nesfîrșita spirală a treptelor înguste, vom fi răsplătiți cînd, în fața ochilor, ni se va deschide panorama de neuitat a Pragăi. De jur împrejur, acoperișurile caselor străvechi amenință cerul cu coamele lor țuguiate. Undeva, mai jos, brîul argintiu al Vltavei încinge mijlocul orașului. În dreapta, pe colina Petrin, steaua roșie a postului de televiziune începe să lumineze, înfruntînd umbrele amurgului. Vuietul îndepărtat al străzilor din centru ajunge pînă la noi ca un zumzet muzical, amintindu-ne prezența a tot ceea ce nu putem distinge în semiîntuneric, de la înălțimea aceasta amețitoare...

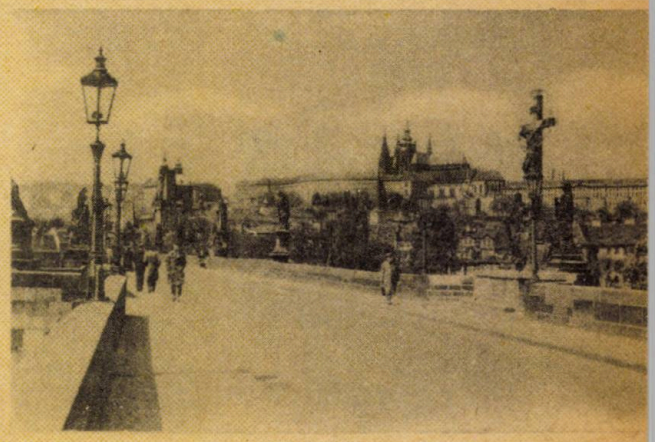

Vedere din Praga

Deodată, ca la un semnal tainic, mici explozii de lumină aurie împînzesc bulevardele largi și ulicioarele strîmte, piețele și aleile parcurilor desfrunzite. Ne aplecăm mai mult peste balustrada ultimei platforme a turnului, către aurul risipit cu atîta dărnicie de o mînă nevăzută. Și ne amintim că Pragăi i se spune „Orașul de aur"...

1 Mai

de H. GRĂMESCU

Cît de frumoasă-i lunca în zilele de mai!...
E numai zbor de păsări și zumzet de albine,
Și flori multicolore, și — dincolo, pe plai, —
Întinse lanuri joacă sub vînturile line.

Și calci ca-n vis prin iarbă, și te oprești cîntînd
Sub sălcii, lîngă malul izvorului curat,
Și parcă simți puterea bătrînului pămînt
La tine în artere zvîcnind înfiorat.

MICA CHINEZOAICĂ

de TUDOR MEGIEȘAN

Grațioasă din Șanhai,
Tu filtrezi întreaga fire
Cu privirea ta subțire
Printre pleoapele de ceai.

Doruri mici și delicate,
Visătoare, navighezi
În corăbii de orez
Mari cît bobul jumătate.

Și profesor șofer

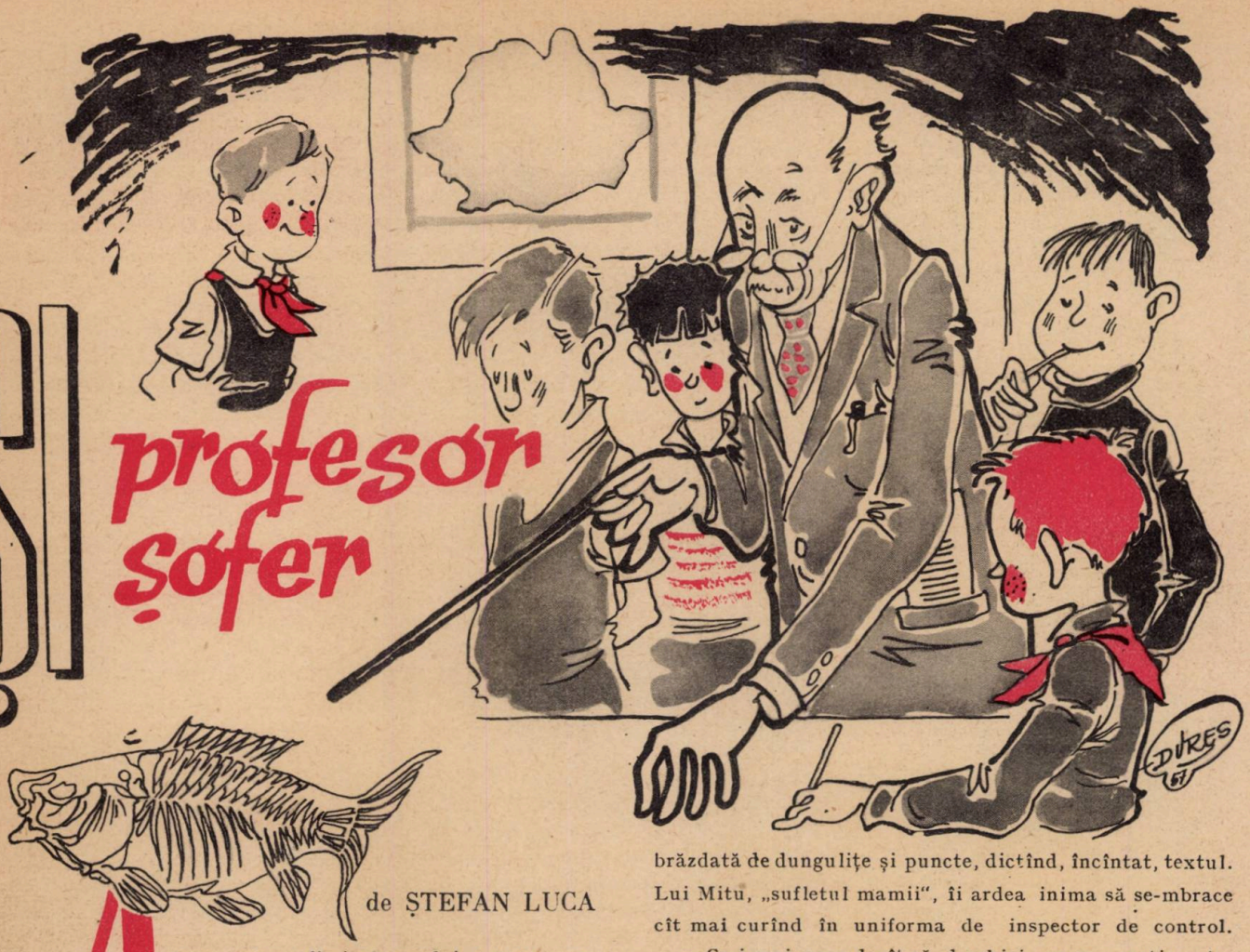

de ȘTEFAN LUCA

Acum, spre sfîrșitul anului, nu ne mai aminteam cît de încet ne-am obișnuit cu viața de școală, în toamnă, cînd am intrat în clasa a VII-a B. În prag de vacanță ne bucuram că se apropie ultimele examene și ne aruncam tot mai des privirile pe fereastră la castanii înfloriți din curtea școlii.

Anul viitor școala medie..., dar pînă atunci, între ea și noi, venea vacanța...

Zilele ploioase le petreceam stînd de povești la noi în șopron, privind cum se preling picăturile de apă prin crăpăturile acoperișului, săpîndu-și mici gropi în pămînt sau după vreun meci de fotbal, dar mai ales pîndind pluta undițelor, ne împărtășeam unul altuia planuri de viitor.

— Ce-o să ne facem cînd vom fi mari. Eu mă luptam între dorința de-a fi șofer și aceea de mecanic de locomotivă, ca tata. Anton, fratele meu, care era tare în matematici, se silea să ne arate că-i în stare să se facă inginer de cale ferată. Lăzărel voia să se vadă cît mai repede impiegat. De altfel, Lăzărel știa deja să bată „Morse" și-l puteai întîlni destul de des în gară, unde-l cunoșteau toți. Cu o șapcă roșie, împrumutată, bătea a telegraf sau trăgea pe degete panglica albă, subțire, brăzdată de dungulițe și puncte, dictînd, încîntat, textul. Lui Mitu, „sufletul mamii", îi ardea inima să se-mbrace cît mai curînd în uniforma de inspector de control.

— Ce-i mai ușor decît să deschizi ușa compartimentelor și să strigi: „Biletele, vă rog!" Nici nu strigi tu. Înaintea ta aleargă controlorul și anunță el: „Biletele pentru control!" Și să-i ghicești dinainte pe cei care n-au bilet, să-i spui controlorului care stă, cu felinarul, lîngă tine: „Caută, te rog, un loc pentru o mamă și-un copil" sau: „De ce ați ocupat compartimentul acesta? E rezervat pentru «mama și copilul». «Poftiți, tovarășă»!"

— Aia nu-i meserie, îl întrerupea Gherasim. Eu mă fac turnător. Aia, da meserie. Să-l vezi pe tata, cît îi de tare! Mă ridică-ntr-o mînă. Cînd îmi scapă din greșeală una, simt două ceasuri, încheie el, mîndru că tatăl său i-atît de puternic, încît este o adevărată cinste să-ți scape una, așa, din greșeală.

Ile, singur, nu ne prea spunea ce vrea să fie. Își schimba planurile de pe o zi pe alta. Cînd șef de gară, cînd conductor, cînd altceva. De altfel, el nu prea lua parte la cisla noastră. Cu el ne întîlneam mai întotdeauna numai la pescuit. Ce-i drept era un pescar adevărat. Ne întrecea pe toți. De aceea îi și ascultam cu sfințenie poruncile atunci cînd pescuiam.

Fiecare-și apăra meseria, neîngăduind nimic dintr-a lui.

Mie îmi plăceau locomotivele. După-amiezele, hoinăream prin depou, număram garniturile din triaj și cunoșteam locomotivele și pe mecanici după semnale. Bineînțeles că mă vedeam rezemat în coate, privind la lumea de pe peron, pe-o locomotivă, de expres, și nu pe-o chichineață de manevră, care șuieră dogit și mai mult stă decît merge, hîț încoace, hîț încolo.

Ce-i drept, îmi plăcea și șoferitul. Vecinul nostru era șofer și ne aducea cîteodată acasă cu camionul. Nici eu nu doream automobil. Altceva-i cînd ești singur, în cabină, la volanul unui camion serios. Totuși, cînd zăream alergînd ca vîntul, clănțănind la ace un expres uitam de toate camioanele din lume și-mi răsuna în urechi doar semnalul răsunător al locomotivei.

Pînă cînd, într-o zi, ...anume în aprilie, după ce am căpătat un „cinci" la științele naturii, mi-am schimbat întrucîtva planurile de viitor. I-am spus lui Anton că mă las de locomotivă. Mult mai bine-i să fii profesor de naturale și șofer. Poți să fii, în același timp, și profesor, și șofer, dar nu poți să fii și mecanic de locomotivă, și șofer.

— Ba, poți. În timpul liber, mă contrazise Anton. Tu, ca Ile, azi una, mîine alta. Eu, o să mă fac inginer, dar o să-nvăț și locomotiva, și mașina.

— Parcă eu nu pot. Totuși, profesor e mai bine, mă încăpățînai eu, fără să mai încerc să-l conving pe Anton.

Răsturnarea unei părți din planurile mele de viitor se petrecuse după ce am început să lucrăm temeinic în laboratorul dat în grija noastră de diriginte.

Într-o oră de zoologie, dirigintele nostru, Alexandru Mureșan, a adus cu el un schelet de crap. Se vedeau cele mai mici oscioare, subțiri ca firul de ață. Și albe, albe cum îi creta; aripioarele-i erau întregi, și cele de sub pîntec, și cele de margine; capul, urechile cu bronhiile zimțate, ochii rotunzi: ce mai, întreg crapul. Și cîte n-am aflat noi atunci despre pești, nu numai despre cei din Mureș, dar despre uriașii mării, pești de mii de kilograme! Să-l fi văzut pe Lăzărel cum asculta, gata-gata să pună, ca-ntotdeauna, întrebarea: „Pentru ce? Pentru ce zboară peștele acela? Pentru ce au electricitate? Pentru ce rechinul are gura despicată dedesubt?" Iar dirigintele povestea într-una și ne spunea să citim cutare și cutare carte, în care sînt povestite întîmplări cu năvoade, cu copci tăiate în gheață, cu braconieri. Și Ile se uita, minunat, atent la profesor și vedeam bine că-i place. Deodată, dirigintele spuse:

— Pe asemenea pești uriași, cum e morunul, care atinge mia de kilograme, nu-l poți, desigur, prinde cu cîrlige, chiar dacă-i intră trei deodată în buză. Cîrligele noastre-s pentru pești mărunți, de apă dulce, pescuitul nostru-i un sport. Acolo, însă, pescuitul e o ocupație, cu greutățile ei, cu rostul ei, ca orice meserie, formînd o industrie. La vară o s-avem prilejul să vedem un vas de pescuit și-o cherhana. Pînă atunci noi să ne mulțumim cu ce avem și să pescuim în locurile știute, fără s-aruncăm la butuci. Poate ieși cu pierderi.

După o oră, l-am auzit pe Ile cum îi spunea lui Lăzărel, impiegatul:

— Habar n-ai. Pescar mă fac. Pe mare. Cu năvodul, și tu ai putea veni. Știi „morse", te faci radiotelegrafist, dar tot aia-i.

Cînd am ajuns acasă, mama m-a pus să-l plimb pe cel mic cu trăsurica, iar pe Anton l-a trimis după sare la prăvălie. Pesemne, mama habar n-avea, cum zicea Ile, că-i vorba de-un profesor, de-un viitor profesor, și că un inginer e bun și pentru altceva decît să-i care cu sacoșa sare.

Pe drum se hurduca un camion. După claxon, l-am ghicit pe vecinul nostru, la volanul mașinii „Praga". „Sigur, mi-am spus împingînd căruciorul ca o locomotivă de manevră, îmbufnat. Profesor mă fac și șofer. Altfel nu pot".

— Nu-l mai scutura, c-a adormit, îmi porunci mama.

Bucuros, i-am lăsat mamei volanul și-am alergat în calea lui Anton, fericit că mă pot gîndi în liniște la clipa cînd voi duce în clasă un schelet de pește și, cu un bețișor subțire, o să le arăt copiilor cum stă povestea cu crapul.

— Sigur! Profesor și șofer!

Cuibul rîndunicii

de

ION GHEORGHE

Vagonul roșu, al tractoriștilor,
Avea sub streașină un cuib de rîndunea
Din lutul reavăn al ogoarelor
Cu motorină plămădit și nea.

Un tractorist în timpul prînzului
Căuș de tablă pentru cuib a tăurit,
Ca, hurducat de glozii drumului,
Cuibarul să se țină-n streașină ferit.

Cînd toate valurile brazdelor
Au înecat miriștile cu țepi gălbui,
Se legăna vagonul a plecare,
Și rîndunica adormea visînd la pui...

Cînd grîul sub tăiș a-ngenuncheat
S-a-ntors vagonul peste cîmp săltînd pieziș
Cu rîndunica și cu puii-albaștri
Cu ciocul sub aripi dormind pe-acoperiș.

Tractoarele întorc miriștile.
Și-aduce rîndunica puii mari să zboare
Lovind cu-aripile capela tractoriștilor.
Și brazdele din care fumegă albastră boare.

GEORGE ENESCU

Soarta, uneori nestatornică, alteori vitregă, a fost cu George Enescu darnică în toate felurile. Un proverb englezesc spune: „Character is destiny", adică caracterul făurește destinul unui om. În viața marelui muzician se adevereşte această zicală.

De mic copil, aptitudinile lui muzicale au fost hotărîtoare, şi tatăl său i-a pus în mînă o vioară. La vîrsta de nouă ani, l-a dus la Viena, la şcoală, iar mai tîrziu la Paris, la Conservatorul naţional de muzică. Acolo şi-a desăvîrşit studiile, atît de strălucit, încît în vechiul institut cînd se vorbea de alţi tineri romîni, elevi şi ei ai conservatorului, se spunea: „Este compatriotul lui Enescu". Imediat părea mai talentat, iar profesorul respectiv îl încuraja să lucreze şi să ajungă la faima lui Enescu, care, deşi tînăr de tot, stîrnise entuziasmul parizienilor.

În ţara lui a fost primit cu căldură şi ocrotit, iubit de toţi. Enescu cînta şi încînta. Adeseori dădea quartete de Beethowen, el era vioara întîi, şi marele Dumitru Dinicu, violoncel. Enescu era pe atunci slab, înalt, cu ochii lungi, nas de şoim şi surîs enigmatic. Era tăcut şi umbla uşor, ca o umbră. Toată lumea l-a poreclit Sfinx şi repede a devenit „Pinx". Aşa l-am cunoscut eu, pe atunci o fetişcană, care studiam pianul la Conservatorul din Paris. Am cîntat împreună şi ne-am înţeles în muzică de minune. În acel timp, studiam Toccata din „Suita lui pentru pian". Ca să mă asigur că sînt pe calea unei bune interpretări, i-am scris o scrisoare în care-i descriam ce văd cînd o cînt: o procesiune medievală cu alai de clopote şi măscărici, cu ţigănci jucînd în piaţa catedralei.

Enescu mi-a răspuns cu o lungă scrisoare, încîntat că am priceput exact povestirea lui sonoră, şi mi-a desenat doi oameni cu ciocane mari bătînd într-un clopot uriaş.

În vara următoare — eu eram de 16 ani — i-am cîntat „Suita" şi, împreună, de multe ori, am executat sonatele lui Beethowen şi sonata de Cezar Franck, într-o desăvîrşită comuniune de expresie în interpretarea lor. Ani de-a rîndul am cîntat cu dînsul în concerte, ca şi la el acasă, din multiplele capodopere muzicale. Cînd făcea o observaţie, nu părea că afirmă, ci că întreabă. Dar imediat te supunea, şi înţelegeai în adînc graiul complicat al muzicii. După ce cînta, îşi aşeza vioara în cutie, binişor, cu gesturi materne. În anul acela, un public care umplea sala Ateneului pînă la refuz a sărbătorit pe tînărul compozitor, care dirija prima lui „Rapsodie romînă".

Iarna şi-o petrecea la Paris, vara şi toamna, în ţară. Ar fi putut, după cîţiva ani de carieră violonistică, să se odihnească, să se bucure de „frumuseţile vieţii", dar aici se luminează trăsătura cea mai de seamă a firii lui Enescu. Era un muncitor, îşi dedicase toată viaţa muncii. Asemenea acelor pietrari din evul mediu care, cu dalta, înfăţişau scene din Biblie pe cîte un portal de catedrală şi nu cunoşteau altă bucurie decît aceea de a extrage viaţă din materia greoaie şi fără faţă, Enescu, aplecat pe hîrtia dungată orizontal, însemna cu puncte mici vibraţia unui zbor melodic. Explora veşnica armonie. Ca să lege în acest cult al frumosului ţara lui întreagă, a cutreierat-o în lung şi în lat, a cîntat în toate oraşele unde nu răsunase vreodată muzica clasică. Aceeaşi osteneală îşi dădea la Mizil, ca şi la Paris sau la Londra. „Muzica trebuie slujită la fel de atent, oriunde ar fi" — spunea el.

Îşi cunoştea valoarea. Îşi cîntărise darul lui minunat de a fermeca, şi de aceea era rezervat şi părea modest. Dar cînd arcuşul lui se întindea pe coardă, sunetul îţi pătrundea pînă în miezul inimii.

Cînta cu ochii închişi, desprins de realitate, dus de undele sonore pe înălţimi pe care nu le atingi decît prin muzică. Cînd termina bucata, i se respecta dorinţa de a nu i se vorbi numaidecît.

Dacă ar fi vrut, ar fi fost un pianist extraordinar. De fapt, avea o mînă prea mare pentru vioară, dar care cuprindea clapele pianului cu o blîndeţe şi o putere minunată. Uneori era vesel. Se aşeza la pian şi începea să facă imitaţii... copila stîngace... poetul afectat... cucoana pretenţioasă ridicînd braţe cu mîneci învolănate sau auzeai deodată cîntecul cocoşului, orăcăitul broaştelor, locomotiva urcînd un deal greu. Ca şi compozitorul polonez Frederic Chopin, Enescu avea un adevărat geniu pentru a imita pe semenii lui. Îşi schimonosea faţa, îşi schimba timbrul glasului, reproducea cu o crudă exactitate felul de a vorbi al fiecăruia, cu ticurile verbale, şovăielile; nu pot uita cum, într-o seară la masă, a imitat pe un prieten care-şi imita nevasta foarte răsfăţată. Suprapunerea celor trei personalităţi era într-adevăr uluitoare.

Vorbăreţ n-a fost niciodată, cu toate că inteligenţa lui era vie şi cuprinzătoare. Vorbea patru limbi la perfecţie. Citea mult şi sublinia tot ce era de seamă. Îi plăceau pisicile şi le trata ca pe nişte zeiţe. Fiecare îşi avea locul şi perna ei, şi cînd se odihnea Enescu după masă, poftea pe una dintre ele în braţele lui, şi moţăiau împreună, mîna lungă şi albă a lui Pinx în blana cenuşie a pisicii.

Într-o zi de sfîrşit de vară, ne-am întîlnit la un conac de ţară, poftiţi amîndoi de o prietenă. Gospodăria era îmbelşugată. Un parc cu alei boltite de copaci bătrîni înconjura trei case, dintre care una era casa pentru

musafiri. Seara, în salonul gazdei, Enescu, la pian, ne-a cîntat fragmente din „Tristan și Isolda", opera lui Wagner. Apoi, toți musafirii au fost conduși în vila oaspeților. În odaia mea, am găsit volume de literatură și, lîngă pat, o chisea cu dulceață. Era un șerbet alb. Am gustat. O aromă delicioasă mi-a trezit pofta. Am mai luat o linguriță și încă una, nepricepînd din ce fruct era făcut șerbetul. Pe nesimțite, răsfoind paginile cărții, am golit chiseaua. A doua zi, dimineața, un clopot ne-a vestit că trebuia să mergem la cafea, în vila gazdei. Ieșind din casă, m-am întîlnit cu Enescu. „Nu știi ce-am pățit, spuse el surîzînd. Am dat de o chisea în odaia mea, o chisea mare, am gustat... era ceva atît de parfumat, așa de bun, încît am golit chiseaua toată... Mi-e rușine de atîta lăcomie". Am început să rîd și i-am mărturisit că nici din chiseaua mea nu rămăsese nimic. În sufragerie, unde ne-am spovedit gazdei, am întrebat-o ce floare, ce fruct compusese șerbetul și am aflat că era șerbet de porumb!

CU

Un dar de seamă al lui Enescu era dirijoratul. Sub bagheta lui, orchestra căpăta dimensiuni uriașe. Atît de înțelept știa să echilibreze planurile sonore, să creeze spațiile în care plutea, înaripată, muzica.

Din viața acestui mare muzician se desprinde o pildă, care poate fi sprijinul cel mai bun pentru tineret. Cine vrea să devină un artist să știe că arta este balaurul cel mai nesățios din lumea poveștilor. Cere hrană, fără încetare. Hrana este concentrarea în muncă. George Enescu, autorul Rapsodiei pe teme populare, al sonatelor pentru pian și pian și vioară, al frumoaselor melodii pentru voce, al operei „Oedip", reprezentată la Paris cu mare succes, genialul interpret al marilor compozitori, n-a încetat de a munci pînă la ultima pîlpîire de viață. Amintirea lui rămîne vie pentru cei ce l-au cunoscut și viu, exemplul ce ni-l dă.

Cella Delavrancea

Academia MUZICALĂ

de Dragoș Vicol

Stupca, satul în care familia lui Iraclie Porumbescu a fost mutată mai tîrziu, era vestită prin lăutarii săi. Ciprian Porumbescu, adolescent încă, o numea „Academia muzicală". Deseori, el cînta împreună cu lăutarii la jocuri de seară, pe imaș, spre nemulțumirea boierului, stăpînul satului, care nu putea suferi cîntecul robilor săi...

Imaș stupcan sub înfloriri de stele.
Un foc de cetini pîlpîie încet.
De lîngă el, viorile cu jele
poftesc la foc crai-noul din brădet...

Dar starostele-arcușul și-l ogoaie...
Cu el toate viorile se-opresc :
Bățos, în veșnica-i manta de ploaie,
calcă-n imaș vătaful boieresc.

...Stă-n loc plesnindu-și de turetci cravașa
și urlă scos din minți : „Plecați de-aci !...
Hait !... Marș !... În zori de zi v-așteaptă coasa !...
Și-apoi boierul nu poate dormi !...

Dar nimeni nu se mișcă... Roi de stele,
pe cer, și codrii freamătă încet...
... De ce să tacă viersul cel de jele
cînd craiul-nou sticlește pe brădet ?...

S-apleacă iar peste viori obrajii.
Vătaful turbă-n el și strigă iar :
„Măi staroste, n-auzi ?...Îți frîng grumajii !"
Și dă cu cizma-n el... ceilalți tresar.

Spre foc pășește-ncet un tînăr foarte,
înalt, cu fruntea lată, ochi adînci.
Și dîndu-l pe vătaf mai la o parte,
întreabă-ncet : „Rîzi, staroste, ori plîngi ?"...

Îi cere-apoi vioara și-o ridică
spre stele și spre zări ca pe-un trofeu.
„Fiți gata, feții mei, și fără frică :
în seara asta staroste vi-s eu !"

Și cîntecul țîșnește de pe strune,
învîrtejit, în chiot, zbuciumat ;
răsună aprig, mîndru, peste lume,
și starostele rîde-mbujorat...

Aci un zvon de plîns, aci haiducă
țîșnire de mînie și alean,
ori bucium răsunînd peste prelucă...
„E-un vrăjitor dom'șorul Ciprian !"

Ard ochii-adînci !... Bogatul păr se zbate...
Din strune-atîtea frumuseți se isc' !...
Crai-noul serii, cu priviri mirate,
și-a rezemat bărbia într-un pisc !...

Vătaful pleacă suduind de mamă :
„Fecior de popă, cu scripcarii prieten !"
Lui Ciprian, în raze de aramă,
îi scaldă chipul, focul viu de cetini...

GAZETA NOASTRĂ

Gazeta Corespondenților Cravatei Roșii
apare lunar

ȘTIRI DIN TOATĂ LUMEA

U.R.S.S.

Rubrica ilustrată de:
NIȚULESCU ȘERBAN cl. a VI-a
Școala „M. Eminescu" București

... Trăiesc împreună cu mama, fratele și o surioară. Tatăl meu a murit lîngă București în timpul Războiului pentru Apărarea Patriei și de aceea mă interesează viața prietenilor pentru care s-a jertfit. Noi trăim bine datorită iubitului nostru partid comunist. Vara trecută, împreună cu mama și surioara mea, am fost la casa de odihnă din Soci. Ne-am scăldat în Marea Neagră și, împreună cu alte grupuri de vilegiaturiști, am făcut multe excursii în pădure... Orășelul în care locuiesc, deocamdată, nu e prea mare, dar crește din ce în ce și se face tot mai frumos. Nu departe de aici, lîngă munți, printre lacuri curge fluviul Kura, în care facem baie întreaga clasă.

Aștept cît mai curînd vești de la prietenii mei din Romînia. *Aleksandra Romanenko, R.S.S. Azerbaidjană—Baku*

BAKU

Vedere dintr-un parc din Baku

ITALIA

„Asociația pionierilor italieni" este împărțită în repartos (detașamente) și în patuglias (grupe), primele cu cîte 30—100 de pionieri, iar celelalte cu cîte 5-20 de pionieri. În fiecare an, ei își închină munca unui scop măreț. Într-un an, studiem viața și activitatea marelui revoluționar Giuseppe Garibaldi; în altul, sărbătorirea celor șapte frați Cervi, luptători de seamă pentru libertatea Italiei.

Din cauza piedicilor puse de guvern, în Italia nu poate fi vorba de palate sau case pionierești și nici măcar de localuri mai mici, unde membrii asociației să-și poată petrece timpul liber sau să țină consfătuiri. De aceea toate manifestațiile lor au loc sub cerul liber.

FRANȚA

Organizația de pionieri „Vaillant" („Curajoșii") lucrează în condiții grele. În Franța sînt multe organizații de copii, însă „Vaillant" este cea mai puternică, fiind a copiilor oamenilor muncii. Ei trebuie să-și procure singuri mijloacele materiale de care au nevoie, de aceea improvizează mici concerte și strîng bani de la cetățeni. Oamenii muncii, cu toate marile lor greutăți, îi primesc bine pe copii, întotdeauna.

Membrii organizației „Vaillant" nu uită să-i cinstească pe eroii Franței. Au organizat, de pildă, serate și expoziții închinate memoriei Jeannei d'Arc și Daniellei Cassanova, două tinere care s-au jertfit eroic în lupta pentru independența Franței.

R.D. GERMANĂ

In orășelul nostru, Reckahn, sînt cîteva monumente. Unul dintre ele se află în grădina școlii și a fost ridicat în memoria învățătorului Buns. Din cauza intemperiilor și a lipsei de îngrijire, monumentul suferise mari stricăciuni și fusese năpădit de buruieni. Pionierii din școala noastră l-au curățat și au sădit flori în jurul lui. Ei s-au angajat apoi să îngrijească și parcul școlii.

Bernhard Kuschnerenko

R.P. POLONĂ

Timp de cîteva zile, Ciu En-lai, premierul Consiliului de Stat al Chinei populare, a vizitat Polonia.

La Cracovia, unde Ciu En-lai a fost găzduit o noapte, detaşamentul de pionieri nr. 36 i-a prezentat un papirus pe care l-a semnat.

Acest papirus va constitui o frumoasă amintire şi un document de seamă pentru istoria detaşamentului 36!

R.P. BULGARIA

Fatme s-a întors de la şcoală spre seară şi a început să facă focul în sobă. Din neatenţie i s-a aprins părul. Pionierul Krum o văzu întîmplător şi îi sări în ajutor: o înveli în haina sa şi reuşi să stingă focul. După aceea o duse la farmacia din apropiere pentru a o pansa. Tata, care este medic, o lecui pe Fatme şi îl felicită pe Krum pentru curajul său.

VEŞTI DIN ŢARĂ

„Paraşuta cu năravˮ este un ciudat aparat, botezat astfel de constructorul ei, Gheorghe Pană din comuna Dălhăuţi, regiunea Galaţi. Deoarece pionierul Pană n-a pus bine la punct toate amănuntele construcţiei acestei paraşute, la o lansare de la înălţimea de 5 m, cei doi pasageri (constructorul şi prietenul său Azorică) au avut de suferit un accident, materializat prin cîteva zgîrieturi şi vînătăi.

Pentru ca năravul acestei paraşute să nu se mai repete cu alt prilej, sfătuim pe constructorul ei ca, mai înainte de a-i aplica inovaţiile ce are de gînd să i le facă, să consulte cîteva manuale şi broşuri de specialitate.

Îi urăm succes cu prilejul celei de-a doua lansări.

Pionierul Virgil Eftimescu din clasa a V-a a Şcolii medii mixte nr. 1 din Baia Mare, mergînd într-o zi spre stadion, pentru a asista la un meci de fotbal, a găsit un portofel cu acte şi o importantă sumă de bani. Cu toate că vreo cîţiva băieţi necunoscuţi au vrut să-l forţeze să îmarte banii şi să arunce actele, Virgil, dînd dovadă de curaj şi iscusinţă, a reuşit să predea obiectul intact la o secţie de miliţie.

Astfel păgubaşul a reintrat în posesia portofelului nu mai după o zi. Cînd a vrut să-l recompenseze pentru frumoasa faptă, Virgil Eftimescu a răspuns:

— Era datoria mea de pionier să procedez astfel!

Cinste lui şi educatorilor săi!

DIN CREAŢIA NOASTRĂ

NOAPTE BUNĂ

Părinţii mei nu sînt acasă,
Şi întunericul se lasă.
Iar colea, colea în tindă
Cîntă-un greier sub o grindă.

Cîntul lui eu îl ascult
Şi pe urmă-am să mă culc.
E noapte... A ieşit şi lună.
Eu mă culc, dar...
Noapte bună!

Versuri şi ilustraţii de
Ion Iordache cl. a II-a A, Şcoala de 7 ani,
com. Ghergani, reg. Bucureşti

A-a fost frumos!

de OCTAV PANCU-IAȘI

Într-o zi de la sfîrșitul lui august, în timp ce-și dădea corigența la matematică (teza o făcuse bună și acum aștepta să fie chemat la oral), un băiat stătea pe banca înfierbîntată de soare din curtea școlii și, privind fereastra clasei sale, se gîndea...

. . . . . .

Într-o zi de la începutul primăverii, ultima oră de cursuri era matematica. Profesorul, un om în pragul pensionării, scria pe tablă... n-are importanță ce. Probabil o problemă. Important e că, aflîndu-se cu spatele spre bănci, nu observă cînd Ticu — așa îl strigau acasă, și așa o să-l numesc și eu, pentru că, nu știu de ce, „Constantin" îmi sugerează imaginea unuia purtînd neapărat mustață — trimise colegului său din spate, lui Radu, un bilețel. Acesta despături bilețelul cu multă precauție, ținîndu-și respirația * și cînd se convinse că nu i se făcuse o farsă, citi :

„Am să-ți împărtășesc un mare secret. Știi vreun loc tainic ? Mie nu-mi trece prin cap decît magazia veche de pe maidan, dar pe acolo vin mulți. Răspunde-mi".

Radu începu să se gîndească, iar cînd profesorul se întoarse, figura lui adunase atîta preocupare și încordare, împrumutase atîta din trăsăturile portretului agățat pe coridor, înfățișîndu-l pe Pitagora, încît bătrînul dascăl își spuse : „Ar fi o crimă ca Tănăsescu Radu să nu urmeze mai departe matematica. Grozav îl mai pasionează."

„Pasionatul matematician" (adevărul e că îi plăcea matematica) rămase așa mai multă vreme, apoi scoase un „aha" zgomotos care îl făcu pe profesor să i se adreseze :

— Ai găsit cheia problemei, Tănăsescule ?

— Nu, sări Radu. Nu... adică o găsesc îndată, tovarășe profesor...

— Bine, bine... îi zîmbi profesorul și-i făcu semn să se așeze. Gîndește-te, gîndește... Și în sine se mustră că-și întrerupse elevul, cel mai bun elev, de la un calcul interesant.

Dar, de ce n-am recunoaște, sînt momente cînd și cel mai bun elev... (În locul punctelor de suspensie fiecare poate să scrie ce dorește).

Radu rupse o jumătate dintr-o foaie de maculator și, cu scrisul lui urît și grăbit, dar meticulos de corect, o umplu în cîteva secunde :

„M-ai făcut curios. Cunosc și eu magazia de pe maidan, dar numai dacă vrei să afle tot cartierul, numai atunci ne putem întîlni acolo ca să-mi spui ce vrei să-mi spui. Știu eu alt loc : ne furișăm în podul școlii. În fundul podului e un dulap. Ne închidem în ei și-mi spui. De acord ?"

Răspunsul sosi cu oarecare întîrziere, timp în care Radu rezolvă problema. Profesorul pusese colegei de

VERSURI DE ION SEREBREANU

DEGETELE

„Înfrățit sa te aduni
Cu prietenii tăi buni,
Ca și noi", — mereu îngină
Degetele de la mînă.

OMUL ȘI PEPENELE

Pepeni mari, frumoși, mîndrețe !
Dar sînt verzi cînd îi crestez.
După suflet afli omul,
Pepenele — după miez.

CINE SĂ TE-NVEȚE

Să nu uiți nicicînd povața !
Ea de mînă să te poarte :
„Cartea să te-nvețe viața,
Viața să te-nvețe carte".

PÎRÂUL DE MUNTE

De m-oi izbi în viața ca un pîrîu de munte
Din piatră-n altă piatră, tăria-mi să le-nfrunte !
Sfărmînd stîncoase piedici și munții cu duiumul,
Eu voi goni la vale înseninîndu-mi drumul.

FULGERUL

Întîmpină furtuna vitejește !
Doar lașii fug, bocindu-se amar.
De-aceea, poate, fulgerul trăsnește,
Cînd plouă, mult mai lesne pe fugar.

banca a lui Ticu o întrebare și o ajuta să răspundă. Ticu se afla astfel în „porțiunea controlată" de ochelarii profesorului. Își compuse deci și el o figură cît mai savantă, cu fruntea în palmă și cu privirea pierdută nu se știe în ce sfere ale matematicii înalte, deși era convins că pe el profesorul nu-l va putea confunda cu Pitagora decît în cazul cînd s-ar admite ipoteza că în vremea uceniciei marele matematician primise în permanență nota doi la acest obiect...

Cînd se eliberă din „porțiunea controlată", Ticu scrise :

„Nu sînt de acord în podul școlii. Dacă dă peste noi mătușa Tasia ? M-am gîndit la altceva... tot cu un pod. Sub podul girlei, e bine ? Acolo jur eu că nu ne aude nimeni. Deci ne întîlnim, după ce sună, sub podul girlei."**

Radu descifră cel de-al doilea bilețel și se simți jignit că propunerea sa cu dulapul din podul școlii nu fusese acceptată. Dar cum privise îndelung un „X" de pe tablă și i se păru că seamănă cu indicatorul „Atențiune la tren" de la barieră, îi veni și lui altă idee. Uită de jignire și scrise :

„Sub podul girlei, nici într-un caz. Toți puștii dintr-a patra își spun secretele sub podul girlei. Ar fi înjositor pentru noi... Cel mai bine ar fi să trecem de barieră și să intrăm în grădina botanică, unde să ne suim în stejarul cel de o sută șaizeci și opt de ani... Acolo sîntem în siguranță."

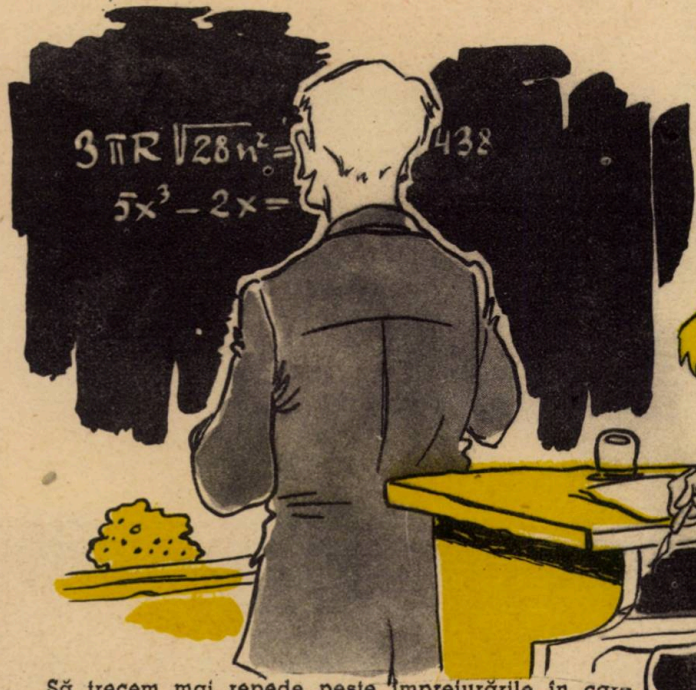

Să trecem mai repede peste împrejurările în care s-a redactat răspunsul. Au fost cam vitrege... Chiar în mijlocul unei fraze, numele lui Ticu a fost pomenit de profesor, alături de niște cuvinte, care în nici o limbă din lume n-ar fi sunat a laudă. Să trecem... și iată răspunsul :

„Mai întîi, stejarul n-are o sută șaizeci și opt de ani, ci o sută optzeci și șase, apoi dacă tu crezi că paznicii grădinii n-au altă treabă decît să se uite la noi și să ne spună «bravo» că ne suim în stejar, te înșeli. Am eu alt loc..."

Cursurile se sfîrșiră. Cei doi colegi se întîlniră într-un grajd părăsit, prin paiele căruia mișunau șobolani și unde mai ales plasele întinse ale păianjenilor dădeau o garanție deosebită că pe aici nu-i drumul nimănui.

— Aici sîntem în siguranță ! zise Radu, dar încă nu cu toată convingerea, pentru că acest loc nu fusese ideea lui.

— Sîntem, îl aprobă Ticu.

— Atunci spune-mi !

— Ce să-ți spun ?

— Secretul !

— Care secret ?

— Marele secret !

— N-am nici un secret...

— Ei, n-ai... Hai, că mă grăbesc !

— Dacă-ți spun că n-am, crede-mă...

— Atunci pentru ce m-ai chemat ?

— Așa...

— Cum așa ?

— Așa, bine... N-a fost frumos ? Nici n-am simțit cînd a trecut ora de matematică...

. . . . . .

Da, într-o zi de la sfîrșitul lui august, în timp ce-și dădea corigența la matematică... un băiat... bancă... fereastra clasei... se gîndea...

Știți ce ! Recitiți începutul că mă cheamă la masă și nu mai am vreme să-l descriu.

* Cu cîteva zile în urmă mai primise un bilețel pe care nu scria decît „să fii sănătos" și ce-i drept avusese nevoie de această urare pentru că bilețelul era îmbibat cu praf de strănutat.

** Mătușa Tasia era îngrijitoarea școlii. De fapt această explicație dovedește din parte-mi un exces de zel, fiind puțin probabil că în podul școlii ar mai intra și alte mătuși.

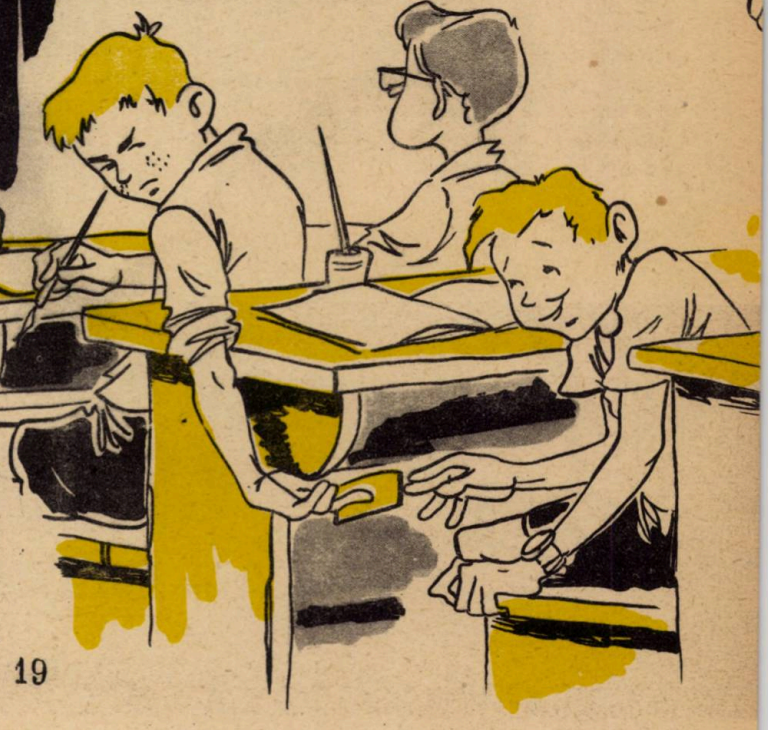

micul metalurgist

de PAVEL AIOANEI

Dintr-un sat al raionului Sf. Gheorghe, într-una din zilele anului trecut, a plecat un băiețandru. Era îmbrăcat după felul secuilor, cu cioareci, laibăr și pălăriuța ca un cuib de cioară tuflită pe vîrful capului. Avea înfățișarea nespus de vioaie. Privea spre satul pe care-l lăsa în urmă cu căutătura omului ce se desparte de un lucru drag, dacă nu chiar pentru totdeauna, atunci pentru o bună bucată de vreme... Uite imașul unde nu o dată a ieșit cu văcuța osoasă a lui taică-su la păscut. Uite și tăul[1] plin de bulboane unde era să se înece Niculăiță pe care abia-abia l-au scăpat... Și școala!... De acolo avea cele mai frumoase amintiri. Prima cunună de fiori culese din pădure, ce-i răcorise fruntea înfierbîntată de emoție, cînd luase premiul I pentru prima oară... Și-apoi ziua cînd fusese făcut pionier... Are și acum pe fundul straiței cravata roșie, împăturită într-o cutiuță de carton... Ei, sînt frumoase amintirile, dar e mai potrivit s-o ia la pas, pentru că totdeauna călătorului îi șade bine cu drumul. Tot avea el de gînd să plece, chiar dacă nu l-ar fi ademenit cuvintele din scrisorile lui Alexandru și Zoltan, frații săi mai mari: „... noi lucrăm pe macarale, la oțelărie. E așa de frumos aici, că nici nu putem spune asta în vorbe. Să vezi, tu, măi Iosife, ce scîntei sar din cazane cînd se eliberează șarja..."

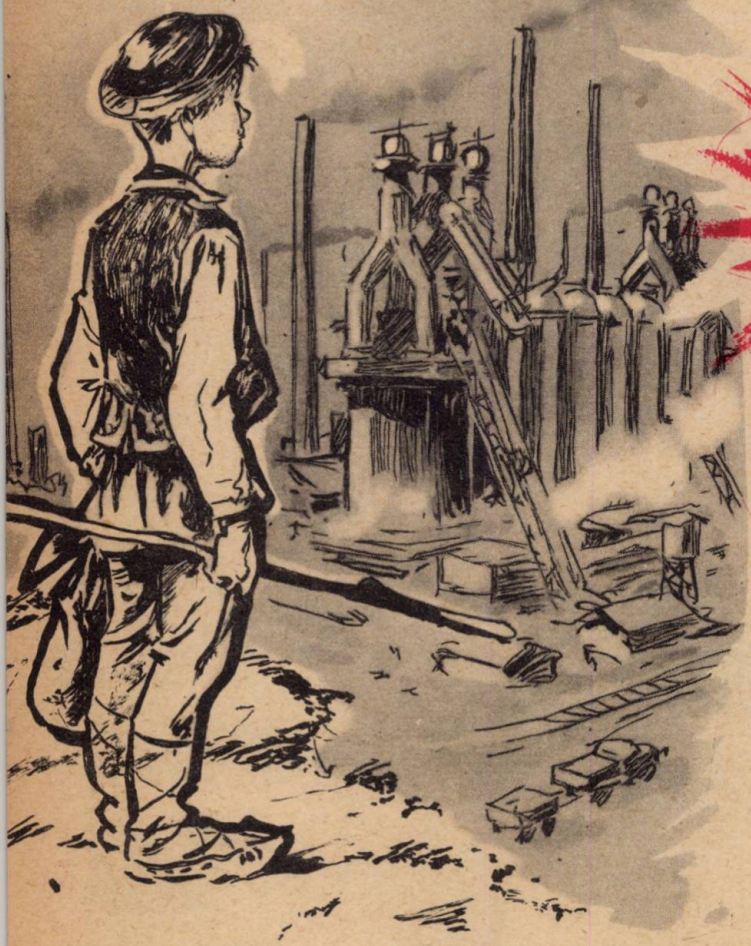

Aceste cuvinte au dat imbold unei dorințe mai vechi, pe care, ascultînd-o, Iosif părăsi satul, lăsînd părinților doar un singur bilețel înfipt în masă cu un ac: „Am plecat la Alexandru și la Zoltan". Știa că bătrînii se vor supăra, dar mai știa că n-au să-l pretreacă cu gînduri rele. Întocmai așa plecaseră și frații lui mai mari în lume, să-și caute norocul. Cel mare, Alexandru, acum zece, unsprezece ani, iar cel mijlociu, Zoltan, cu cinci ani după dînsul. Îi venise și lui Iosif rîndul!... Și, mai cu marfarele, mai cu trenul personal, călătorind cînd clandestin, cînd cu bilet cumpărat pe distanțe mici, din mărunțele sale economii, tocmai în ziua în care pita și slana cu care se aprovizionase se terminaseră, Iosif a ajuns. Peisajul vechii Hunedoare îi era familiar: case bătrînești acoperite cu țiglă, străzi înguste și pline de noroi, o liniște adîncă de mic orășel. Dar se auzea un vuiet și un bubuit îndepărtat de parcă la mari adîncimi, sub pămînt, ar fi huruit o ciudată și necunoscută mașinărie... În noaptea aceea de vară n-a dormit. Cocoțat pe vîrful dealului spre care se întinde din ce în ce mai mult Orașul Muncitoresc, Iosif a privit tabloul nemaivăzut de frumos în aceste ceasuri al combinatului siderurgic. De la oțelării țîșneau aripi mari de flăcări, cu pufăit de animal preistoric. Totodată parcă ar fi fost și o erupție vulcanică. Dinspre laminor se auzea un scrîșnet înspăimîntător și numai decît scînteile săreau în jerbe la zeci de metri înălțime, ca dintr-un uriaș artificiu. Șuiere ascuțite de sirene și locomotive păreau că se înțeleg între ele, sfătuindu-se într-o discuție preocupată.

Spre dimineață, după ce a atipit puțin, Iosif a luat drumul combinatului. Inima-i ticăia repede, repede, sfioasă, dar plină de speranță...

După un ceas aproape, la oțelărie, cineva strigă:

— Hei, secretare!

Bogdan Alexandru, un flăcău voinic, îmbrăcat doar cu un maiou mult prea neîncăpător pentru musculatura sa, se întoarse.

— Te așteaptă cineva la cantină.

— Pe mine? Cine-o fi?

Dînd cîteva indicații băieților din echipă, Alexandru, secretarul organizației de bază U.T.M.-oțelărie, se îndreptă spre cantină. Cînd ajunse, deschise gura să strige: „Hei, cine mă caută?", dar tăcu

[1] Tău — expresie ce derivă din limba maghiară; înseamnă lac, iaz, baltă.

uimit. Lîngă ușă, rezemat cu umărul de perete, stătea Iosif. El să fie? Îl lăsase mic-mititel cînd a plecat. Dar pecetea familiei, ochii aceia verzui și neastîmpărați, ca de viezure, trădau chipul: puștiul din fața sa era unul de-ai lui Bogdan.

— Ce-i cu tine, Iosife?

Băiețandrul înaintă cu pași împleticiți spre voinicul său frate și îngăimă sfîșiat parcă de rușine:

— Sandule... mi-e foame!

După-amiază, într-una din camerele căminului, cei trei frați s-au strîns la sfat. Alexandru și Zoltan mai mult tăceau, mirați de îndîrjirea mezinului. Acesta, refăcut cu totul după îndelunga sa călătorie, vorbea cel mai mult și mai repezit:

— Cum să plec înapoi? Da' ce, pe voi v-a alungat cineva cînd ați venit întîia oară aici? Vreau să rămîn, asta e! Dacă nu mă primiți, am să stau în altă parte. Ce, e fabrica voastră?

Și-apoi luînd o cale mai bună spre inimile lor:

— Nene Sandule, nene Zolti, tare-mi place aici! Am venit să mă învățați meserie, să mă faceți otelar. Voi n-o să mă mai trimiteți înapoi... Bătrînii de cînd au intrat în colectivă se descurcă bine. Hai, nene Sandule, hai să le scriem că am rămas și eu aici.

Și Iosif a rămas, după cum i-a fost dorința. A intrat cuminte la atelierul de lăcătușărie, ucenic, cu toate că privirile sale se îndreptau mereu ba spre furnale, ba spre oțelărie. Îi invidia grozav pe „tartorii" cei mari, înțelegînd prin asta atît pe frații săi cît și pe ceilalți fruntași ai combinatului. Îl saluta acum cu respect pe furnalistul Victor Pál cînd îl vedea ieșind din schimb... Lui Gogu Josan îi dăduse o dată chibriturile să-și aprindă țigara, fără să se simtă jignit că prim-maistrul i-a spus rîzînd:

— Mulțam, țîcă!

În mintea lui Iosif, visul ce-l ademenise și-i purtase pașii încoace se închega din ce în ce mai bine. Voia să lucreze și el sus, pe macara, la fel ca și frații săi. Era periculos să te cocoțezi la o înălțime atît de mare în cabina consolei[1] și să mînuiești uriașul braț metalic... Închizînd ochii, prindea în închipuire pîrghiile de comandă și manevra colosul de fier. Aburii țiuiau, motoarele electrice huruiau înfundat și...

Ah! Nemaiținînd seamă că este totuși ucenic încă la lăcătușărie, se lovise cu ciocanul peste degete...

Dar după cîteva luni, a învățat meseria aceasta „care nici azi nu-i place". Maistrul l-a întrebat:

— Acum unde vrei să lucrezi, la ce atelier?

— Am să intru ucenic la console!

Și cu toată împotrivirea tuturor, Iosif și-a îndeplinit dorința. Alexandru l-a luat să lucreze pe lîngă el. Trebuia să-l țină acolo cel puțin șase luni de zile, să deprindă toate tainele mașinăriei. Dar n-a fost chip. După o săptămînă doar, pîrghiile de comandă erau în mîna lui Iosif un fel de jucărie. Fratele său îl supraveghea de aproape să nu se întîmple cumva cine știe ce, dar osteneala sa era zadarnică. Iosif nu dădea greș niciodată. Într-o zi au lucrat amîndoi într-un schimb de onoare. Alexandru n-a avut de făcut altceva decît să fumeze și să-l privească pe Iosif. Poate n-o să credeți, dar băiețandrul acesta, venit doar de șapte luni în combinatul siderurgic, își întrecu în măiestrie amîndoi frații și pe toți cei ce lucrau pe consolă de atîția ani. Așa că pentru nimeni n-a fost o surpriză cînd, după ce a urmat cursurile școlii de calificare, a fost declarat fruntaș în producție. Atunci secretarul de partid l-a întrebat:

— Cum de-ai reușit, băiete, recordurile astea?

— Tare-mi place acolo sus! a răspuns Iosif rîzînd, arătînd cu mîna, copilărească încă, înălțimile oțelăriei.

Și cînd s-a mai întîmplat o dată să-i dea un chibrit prim-maistrului Gogu Josan, acesta l-a privit îndelung și de această dată i-a spus:

— Mulțumesc, tovarășe!

Încercatul oțelar văzuse în Iosif bună „stofă" de metalurgist.

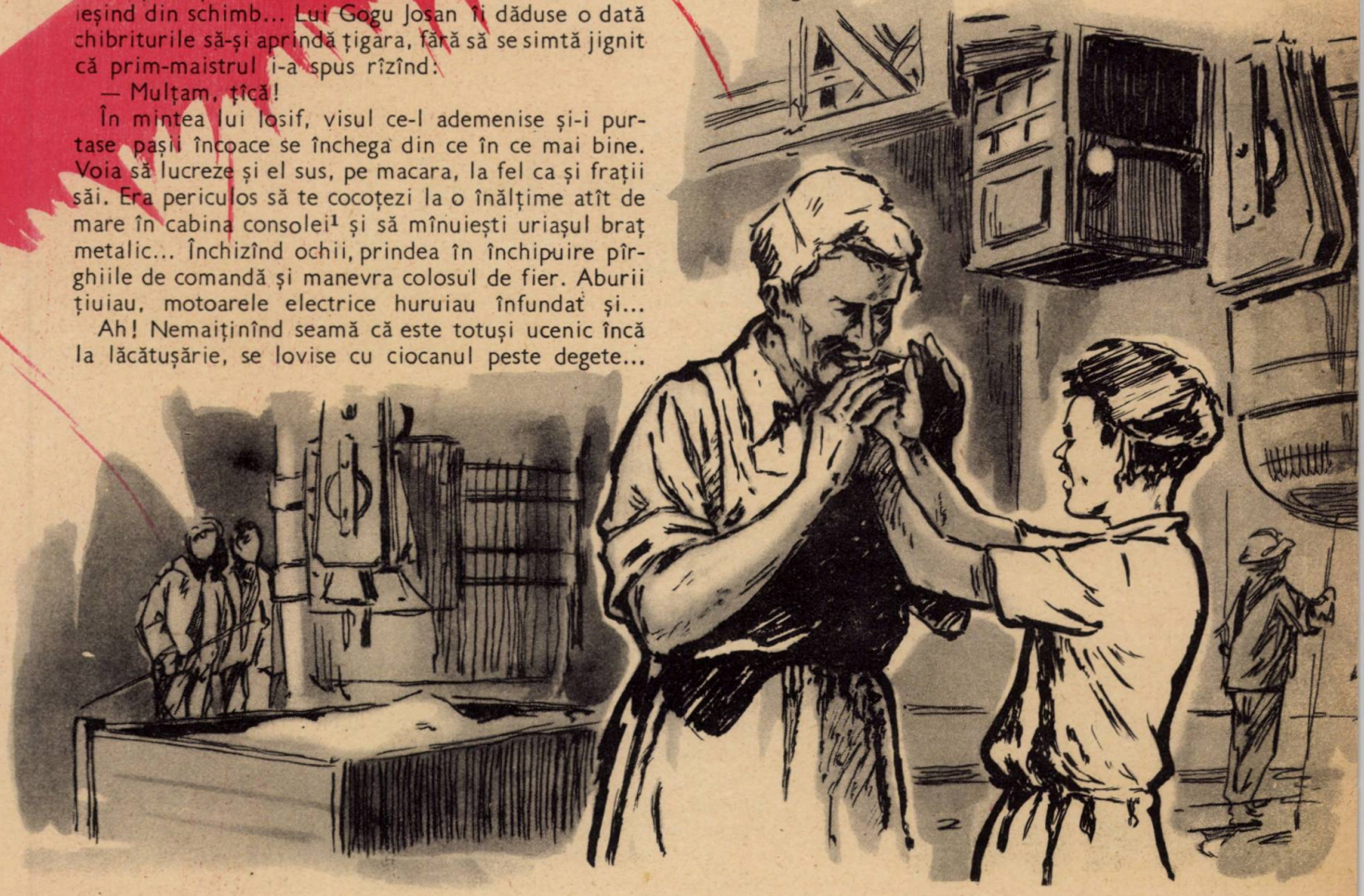

[1] **Consolă — un fel de macara uriașă, al cărei braț alunecă într-o singură parte pe șine, celălalt rotindu-se.**

PAGINI de la PRIETENI

Die Schulpost

(Republica Democrată Germană)

GALERIILE ÎN ACȚIUNE

Studioul nostru cinematografic a fost înființat în 1954. Cînd am discutat tematica primelor noastre filme, un pionier a propus să turnăm un film despre muncitorii din mină. Propunerea fiind adoptată, am început de îndată activitatea.

După terminarea scenariului am trecut mai întîi la filmarea unor aspecte generale: echipe de mineri mînuind aparatele cu oxigen în timpul lucrărilor de salvare.

În sfîrșit a început și munca obositoare, dar foarte frumoasă, în însăși inima muntelui. Era acolo adunată întreaga noastră echipă, compusă din operatorul, asistentul, regizorul, asistentul de regie și șase mecanici de lumină. Vîrsta lor? Între 12 și 14 ani!

Munca a fost împărțită: unii așezau cablurile și reflectoarele electrice, alții montau aparatul de filmat, asistentul operatorului calcula distanțele și timpul de iluminare, iar regizorul explica minerilor scenele ai căror eroi urmau să fie. Sosi și comanda: „Atenție! Filmăm!"

În galerii se făcu liniște. Pereții negri ai minei fură inundați de lumină.

„Imaginea!" Aparatul începu să zbîrnîie. „Începeți!".

Minerii începură să lucreze... Cărbunele se desprindea cu zgomot din stîncă... „Încetați!"

Reflectoarele se stinseră... se aprinseră iarăși... pînă se termină și ultima scenă.

După filmarea exterioarelor, studioul de radio a acceptat să ne sonorizeze filmul.

Peste cîteva săptămîni, în sala Studioului de filme din Leipzig a avut loc premiera primului nostru film sonor: „Galeriile în acțiune".

TINERII MODELIȘTI

Pionýrske noviny

(Republica Cehoslovacia)

Copiii de la Școala de 8 ani din Humpolec lucrează, sub conducerea tovarășei Hnatova, la cercul de ceramică, modelînd copii, luptători, scene din viața muncitorilor, animale, păsări. Formele modelate sînt stropite cu lacuri colorate, deoarece membrii cercului nu au încă un cuptor de ceramică pentru a le arde.

Zeci și sute de asemenea modele împodobesc școlile din oraș. Una dintre membrele cercului, Jana Maryskova din clasa a VII-a, a realizat o lucrare interesantă: cuibul de rîndunică.

Printre cei mai activi membri se numără și Frantik Vondrejs din clasa a III-a. El a făcut cățelul desenat în pagină.

LĂCĂTUȘII

ŚWIAT młodych

(Republica Populară Polonă)

În detașamentul de pionieri nr. 3 din Wroclaw s-au găsit destui amatori de lăcătușărie pentru a înființa un atelier propriu în subsolul școlii. Ei fac reparațiile necesare utilajului detașamentului, sudează cazane și sufertașe. Recent, „lăcătușii" au construit un mic aparat de radio, precum și o serie de aparate de semnalizare. În scurtă vreme vor începe și construirea unei bucătării de campanie.

„Un asemenea atelier este o adevărată «comoară», mai ales în timpul taberelor de vară" — obișnuiește să spună președintele detașamentului.

ARHEOLOGII DIN VIAZMA

Cercul de studiere a ţinutului natal de la Şcoala din Viazma are vîrsta unui proaspăt pionier. Prin străduinţa membrilor şi conducătorilor lui, a luat fiinţă muzeul etnografic al şcolii, care, deşi redus la o singură cameră, cuprinde o serie de piese interesante: cutii de conserve şi ţigări din Franţa, Belgia, Olanda, Bulgaria, rămase de la hitlerişti, vase şi cioburi de vase din lut, un model de bronz înfăţişînd un tun, vîrfuri de săgeţi, cîteva săbii ruginite, cîteva monede vechi mîncate de vreme... şi-atît. Pentru majoritatea copiilor, acestea nu însemnau puţin. Dar ar mai fi fost ceva : mormintele străvechi din preajma carierei de piatră, al căror mister nu fusese încă dezvăluit. Acolo s-ar fi putut găsi piese arheologice preţioase şi, cine ştie, s-ar fi putut face o descoperire despre care să se ducă vestea. Dar cum să ajungă membrii cercului la asemenea fapte dacă aveau voie să facă săpături numai cu permis special?!

Şi aşa trecea timpul, iar speranţa că va sosi şi ziua cînd ei vor înfige lopeţile în morminte devenea tot mai depărtată... Pînă cînd sosi o colaboratoare ştiinţifică de la un muzeu din Moscova.

Cînd expediţia porni la drum, întărită cu cîţiva maturi şi studenţi, copiii se gîndeau că totul va fi extrem de simplu, căci doar „permisul" a fost greu de obţinut: vor săpa şi peste jumătate de oră, cel mult, vor cunoaşte întregul mister. Şi, într-adevăr, la faţa locului s-au şi repezit să scoată brazdele de iarbă.

Colaboratoarea le-a arătat însă că dezvelirea obiectelor arheologice nu se face la întîmplare, ci prin săpături sistematice, folosind marcaje, busola şi unelte speciale: cuţite şi periuţe pentru curăţirea obiectelor.

Rînd pe rînd au ieşit la iveală schelete ale oamenilor din vechile aşezări slave, podoabele şi uneltele lor de lucru.

De acum încolo, membrii cercului de studiere a ţinutului natal se puteau mîndri cu un muzeu mult mai bogat, despre care să se vorbească şi în împrejurimi.

ПИОНЕР
(Uniunea Sovietică)

De ce?

de WALDES LUKSS

Da' de ce nu latră mîţa?
Da' de ce merg la culcare?
De ce patul se dă hîţa
Şi n aleargă pe picioare?
De ce-s sănii, iarna-n frig?
De ce-i gaură-n covrig?
Da' de ce?
De ce?

... Rău mă sîcîie-ăsta micu'!
M aş juca şi singur, de,
Dacă el n-ar tot veni cu:
Da' de ce? De ce? De ce?
Auziţi, nimic nu-i scapă:
Cînd e cald, de ce bem apă?
Asta e —
De ce?

... Spune-i, fără supărare.
Tot ce-ntreabă să-i explici!
Lucru minunat răsare
Mai tîrziu din aşteptarea micii
Şi-i fi, poate, ruşinat
Că răspunsuri nu le-ai dat
La orice:
De ce?

Isteţimea lor, poznaşe,
Nu te-o-ntrece, într-o zi?
Cînd vor ridica oraşe,
Poate te vor dojeni:
... Ştim ce-i de făcut în viaţă.
Ştim, acum, fără povaţă,
Şi de ce,
Şi ce!

În romîneşte de Mihai Teodorescu

GHICI CE-I?

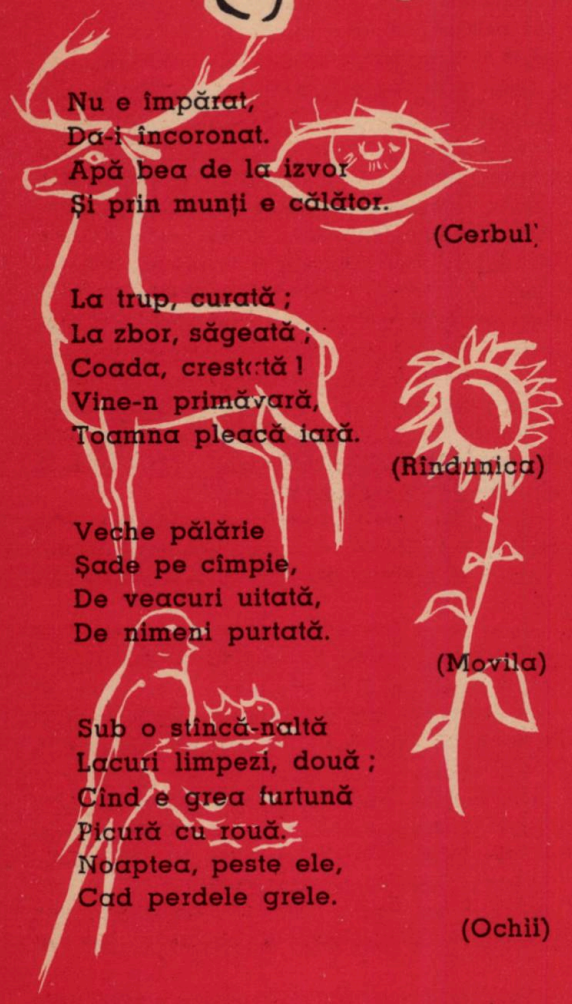

Nu e împărat,
Da-i încoronat.
Apă bea de la izvor
Și prin munți e călător.

(Cerbul)

La trup, curată;
La zbor, săgeată;
Coada, crestată!
Vine-n primăvară,
Toamna pleacă iară.

(Rîndunica)

Veche pălărie
Șade pe cîmpie,
De veacuri uitată,
De nimeni purtată.

(Movila)

Sub o stîncă-naltă
Lacuri limpezi, două;
Cînd e grea furtună
Picură cu rouă.
Noaptea, peste ele,
Cad perdele grele.

(Ochii)

Leneșul mai mult aleargă...

Era vremea plivitului. Tîndală ieși la cîmp de cu zori, cum nu-i prea sta în obicei, cu gînd de muncă. Rupse cîteva foi de porumb și, ostenind, vru să afle la ce vreme-i ceasul. Se pare că jinduia la hodină... Și cum ceas n-avea, și-a amintit el că poate ști vremea după umbră. S-a apucat deci să-și măsoare umbra cu pasul. Dar cum după fiece pas umbra-i fugea înainte, o luă și el la goană după ea, alergînd-o peste cîmpuri pînă către seară, cînd căzu între țărini frînt de osteneală și adormi mormăind în șoapte:

— Am știut eu bine că e ceas de noapte!...

Snoavă povestită de TEODOR BALȘ

FABULA CU MIEREA PĂZITĂ

de GEO DUMITRESCU

Grădinarul Stan Omidă,
după ce bătu un cui
(ca omul la casa'lui)
sus pe-o grindă mai solidă,
atîrnă dinspre grădină
o oală cu miere plină.
Dar o viespe veninoasă
(nu o harnică albină),
găsind prada cea gustoasă,
chemă-ndată
ntreaga ceată
de surate hămesite.
Năvăliră îmbulzite
și, în vasul plin cu miere,
rămaseră prizoniere.
Dacă stau să mă gîndesc,
vinovat eu îl găsesc
mai întîi pe Stan Omidă:
ține-ți mierea în cămară,
în dulap sau în firidă,
nu s-o lași ca prostu-afară,
fără pază, într-un cui,
la pofta tîlharului.
Că dușmani lacomi, hămesiți
mai sînt pe lume prea destui,
cu ac sau fără hărăziți
pîndesc la ușa orișicui.
Pentru ei
trebuie chei,
pază bună, lanțu-n trei!
Dacă totuși îndrăznesc
(cît de iscusiți să fie!),
precum viespile pățesc, —
e un fapt
care se știe.
Cam aceasta este soarta
celor care-ți cearcă poarta.
Cît despre „viespi", ei bine,
le spun și lor morala:
nu-i bine să-ți vîri nasul
unde nu-ți fierbe oala.
E bună mierea, dar cînd nu-i a ta,
poți să te-neci foarte ușor în ea.

Moș Virgulă, Moș Virgulă, Moș Virgulă,

IOANCA lui BORBORCA

Cum urci cărarea șerpuită și anevoioasă care se cațără, ca o panglică lucioasă, pe povîrnișurile steiurilor ascuțite ale cheilor Jiețului, într-un rît de pădure poți vedea o căsuță de bîrne cu tîrnaț lung, acoperită cu șindrilă nouă, care se zărește de departe, albă, printre crengile verzi ale brazilor. Aici trăiește brigadierul silvic Borborea, cu fiul său, Ioanea, un băietan de vreo 12 ani, care arată însă ca unul de 15.

În vară, cînd intrase în vacanță, pentru a nu umbla lelea pe văioage, Ioanea se hotărî să dea sprijin întovărășirii zootehnice din cătun, la care și tatăl său adusese 11 oi. Așa că nimănui nu-i părea ciudat ca în fiecare dimineață, după ce bătrînul Borborea se afunda cu arma pe brat în bungetul pădurii, să-l vadă pe băietan coborînd cărăruia de deasupra stînciior care țineau în chingi apa năvalnică și mînioasă a Jiețului, făcînd-o să bolboroseasca fără ostoi. Casa lor nu era prea răzlețită de cătun, așa că, după ce părăsea povîrnișul din preajma cheilor, nimerea chiar la poarta președintelui întovărășirii, pe care în fiecare zori de zi îl afla treaz, trebăluind prin curte.

— Noroc, Ianoș baci ! îi arunca cu glas îngroșat Ioanea peste gard și-și vedea mai departe de drum.

— Noroc ! îi răspundea vesel președintele ca unui om mare și-i urmărea cu privirea. Apoi adăuga : „No, vezi că azi îs ai lui Văgăun la rînd...", ceea ce însemna că în ziua aceea Ioanea o să meargă împreună cu neamurile lui Văgăun cu oile la munte.

...Și-n dimineața aceea Ioanea se scula devreme, pe cînd în geamul strîmt al casei băteau aburii reci ai ceții, semn de zi frumoasă, iar undeva, sus, între brazi, cătie Negrileasa, trîmbița răgușit o pasăre de munte.

Baci Ianoș, ca de obicei, rostuia de-ale casei prin curte.

Ioanea îl salută, iar cînd auzi răspunsul neschimbat al președintelui, care-l anunța că azi e de rînd Vlaicu al lui Gălățan, se bucură, știind că printre ai lui Gălățan o să vină și Ermil, care-i era prieten și coleg de clasă.

Se răsuci sprinten pe călcîie și se pierdu prin ceață spre gospodăria lui Gălățan.

Cînd ajunse sus, cu ai lui Gălățan, pe culmile grase în iarbă ale Negrilesei, soarele lucea de-ți lua ochii, pe un cer ca de cristal. Ceața se risipise mai toată, stăruind doar pe locurile dosite ale văilor ; oile păsteau mulțumite, căutînd îndeosebi floarea galbenă, bogat umezită de rouă, a grozamei.

Aproape de amiază, bărbații mai în fire plecară să pună rînduială la stînă. Turma rămase în grija lui, a prietenului său Ermil și a doi ciini bătrîni.

Ioanea se sculă alene de pe iarbă, unde stătuse întins pînă atunci și, rezemîndu-se în bîta lustruită de corn, fără de care nu poate fi nimeni adevărat păcurar, își lăsă privirile să zboare peste pădurile așternute la picioare, socotind, în gînd, cam cîți pași a făcut în dimineața asta străbătîndu-le tocmai de jos, de unde casele cătunului lor se zăreau cît niște cutii de chibrituri. „Uite și casa noastră cum își strălucește șindrila la soare !".

Deodată, de undeva, de aproape, de după niște stînci, cărora oamenii din partea locului le spuneau Cetățuia, se ridică un corb și începu să se rotească deasupra lor, croncănind neliniștit :

— Cra ! Cra !

Băieții nu l-ar fi băgat în seamă dacă de alături nu s-ar fi slobozit să latre, cu întăritare, dulăii, care le țineau tovărășie.

— Oare ce-o fi ? se alarmă Ermil.

— Ce să fie ? Ia, vreo zărghită de vulpe vine spre noi... Cred că nu ne-a mirosit, vîntul i-o fi bătînd din spate... altcumva...

— Fugi mă, să nu fie vreo altă fiară...

Ca și cînd ar fi vrut să-i întărească temerea, dulăii se repeziră ca niște apucați spre Cetățuie, numai într-o bătaie.

— Ni-te, Ioanea ! făcu cu glas sugrumat Ermil.

Cel strigat întoarse capul încotro i-arătase mîna tovarășului. Mai mult se minună decît se sperie la ceea ce-i văzură ochii.

Către ei venea cu pași domoli un coșcogeamite urs, care, după cum se apăra de dulăii care-l încolțiseră, părea trecut prin multe, că n-o luă la goană, chitind clipa cînd ciinii se aruncau asupra-i pentru a-i culca la pămînt cu cîte o lovitură de labă.

La un moment dat, pe unul așa-l plesnise de bine, încît îl dăduse peste cap de vreo trei ori pe povîrnișul dinspre Cetățuie, făcîndu-i pe ceilalți să atace mai prudent și doar pe la spate. Sălbăticiunea, în

vremea aceasta, se apropiase bine de oile cele mai răzlețite ale turmei, care, vîrîte unele într-altele, scoteau zbierete de groază, căutînd să scape, prin fugă, de primejdie. Micii păstori încremeniseră în primul moment, apoi Ermil începu să țipe spre ortacii plecați, iar Ioanea, văzînd că fiara înhățase o mială (pe care o recunoscu, fiind a Floarei lui Vasile, o văduvă neajutorată, care-și pusese mari nădejdi în întovărășire), nu mai așteptă și, ca și cînd ar fi vorbit cu un prieten pe care ar fi vrut să-l oprească de la vreo faptă necugetată, strigă :

— Măi, ursule, lasă miala, mă, că-i a lui naná Floare ! N-auzi măi ?! și se repezi cu bîta ridicată asupra lui, croindu-i cîteva peste circă. Văzîndu-se ajutați, cei doi cîini încolțiseră mai rău dihania, care, mai de voie, mai de nevoie, lăsă scăpată miala, întorcîndu-se să se răfuiască cu dușmanii.

Parcă ar fi ghicit că cea mai mare nenorocire îi poate veni din partea omului, căci după ce stătu o clipă în cumpănă, pe negîndite, se aruncă asupra lui Ioanea, care, văzînd aceasta, dădu să fugă, dar, înainte ca el să-și dea seama, pe negîndite, ursul îl înșfăcă, aruncîndu-l la subsuoară ca pe-un sac, și porni goană nebună cu el spre Cetățuie.

Ioanea în clipa aceea văzu toată pădurea, piscurile, văile dănțuindu-i prin fața ochilor.

La început nu-și dădu seama ce se întîmplă cu el, așa era de buimăcit. Cîinii îi auzea ca de departe și, parcă printre lătrături, auzea și voci groase, omenești. Dar nu erau voci omenești. Era mormăitul amenințător al ursului. Aceasta o înțelese cînd simți blana aspră a dihaniei frecîndu-i obrajii, o dată cu un miros acru, înțepător, de fiară, care-i strîmbă nasul. Acum abia pricepu în ce bucluc intrase. Fără să simtă o frică de care să fie înmuiat ca o cîrpă, fiind mai mult chinuit de ciuda că se lăsase prins așa de ușor, ca un pui de găină, Ioanea căuta mijlocul de a se face scăpat. Încercă să i se tragă ursului de sub subsuoară, dar cînd fiara îl simți mișcîndu-se întări strînsoarea, ceea ce îl făcu pe băiat să se umple de teama că ar putea fi strivit.

Deodată se umplu de speranță. Pe aproape auzi strigătele ciobanilor chemați de Ermil să-l scape. Tă bărîseră din toate părțile cu cîini peste urs, așa că acesta n-avu încotro și trebui să se scape de prada care-l încurca. Ioanea se simți azvîrlit de urs ca un fulg prin aer... Totul i se învălmăși prin fața ochilor, apoi nu mai simți nimic...

Cînd se trezi i se păru că-i tot sub laba ursului. Era așezat pe un cal, de-a lungul, între două perechi de desagi burdușiți cu lînă, fiind purtat printr-o pădure umbroasă de fagi, undeva jos, spre cătun.

Trase cu bucurie în piept aerul tare și înviorător al pădurii, pe care o recunoscu că-i pădurea Sînzienelor.

— S-a trezit ! auzi ca prin vis o voce, apoi simți umblîndu-i pe frunte o mînă mică. Era Ermil.

Ioanea zîmbi. Vorbea cu greutate, dar destul de clar :

— Îmi pare că-n pădure a înflorit dumbravnicul ? Îi simt mirosul...

— Și eu, îl simt..., spuse Ermil și, văzîndu-l că încearcă să se ridice, îl apăsă pe umăr.

— Stai așa... stai așa... Doctorul a spus că nu-i voie să te miști pînă poimîine...

— Doctorul ? se miră Ioanea și se ridică acum bine în șa, fără să ia în seamă protestele lui Ermil, care, pînă la urmă, îl lăsă în pace, continuînd :

— Da, doctorul a stat cu tine tot timpul cît ai zăcut. A stat cu tată-to lîngă tine... Zicea că ai avut noroc, că dacă ursul nu te arunca pe tîrșii ăia...

— Cuuum ? ! Da' am zăcut ? !...

— Eee:.. nu te mai preface... Doar știi ! Ai bolit la stîna cea mare... a întovărășirii, iacă azi e a treia zi. Tătîne-tău a fost tare îngrijorat... Au suit să te vadă și baci Ianoș și tov. instructor... Ziceau că fără tine ar fi pierit multe oi... și că te-ai purtat ca un pionier adevărat... No, stai acum acolo liniștit... Ce te foiești atîta ? ! Sau te pomenești că n-ai vrea să te faci sănătos !

Ioanea nu-i răspunse nimic și închise ochii, lăsîndu-se legănat de mersul liniștit al calului.

IRIMIE STRAUȚ

Nota autorului : *Povestirea de față e autentică. Cele descrise s-au întîmplat în vara anului 1956 la întovărășirea zootehnică a momîrlanilor din Jieț-Lonea, aflată în extremitatea răsăriteană a Văii Jiului.*

CÎNTEC DE MAI

de AL. ANDRIȚOIU

Luna Mai. Concert de mierle.
Poți cînta ca ele ? Poți ?
Fluturii-n văzduh sînt perle,
iar bondarii sînt piloți.

Dintre fluture și floare,
mai frumos care-o fi oare ?

Ia-ți garoafă purpurie
cu petalele de foc
puneți-o la pălărie
sau la piept, că-i cu noroc.

Floarea-i foarte parfumată,
poți s-o dai și la vreo fată...

Iarba moale-i de mătasă
și cu pluș pe dedesubt
zburdă, deci, s-ajungi acasă
trist, cu pantalonul rupt.

Vezi, că seara, luna mai
vine cu scandal și vai !

Cum să dormi ? Șoptesc cuvinte
teii, pe la geam, discret.
Tu te culci, școlar cuminte,
însă te trezești poet.

Căci trezesc în tine teii
iambii veseli și troheii...

Vreun prieten, mai de treabă,
vreun coleg isteț și bun
„Ce faci, frate ?" — te întreabă.
Tu-i răspunzi absent : „Compun !"

Îți lași plete și privești
sălciile pitorești.

Însă luna mai se duce...
Uiți de versuri, nu mai scrii,
alte luni îți vor aduce
alte trebi cum bine știi.

Și ce fericit erai
(nu-i așa ?) în luna mai.

merii primăverii

de ION LUPȘA

Au înflorit merii,
Merii primăverii,
În mirajul serii
Scînteiază merii.

Sub veșmînt de vată
Stă cutremurată
Floarea-mbujorată,
Sub veșmînt de vată.

Fluturi de mătasă
Cu aripi sfioase
Plini de stele iasă,
Fluturi de mătasă.

Voi culege două
Petale de rouă,
Și-altele ne plouă
Peste creștet nouă.

Înfrățit de vînt
Să petrec în cînt
Albul lor veșmînt,
Înfrățit de vînt.

Gene lungi de floare
Pline de culoare,
Pline de răcoare
Gene lungi de floare.

Lacrime curate
De vînt adiate,
Din raze furate,
Lacrime curate.

Călătorul care, străbătînd Norvegia, pătrunde în Hammerfest, „orașul cel mai nordic al lumii", este izbit de un miros greu, extraordinar de pătrunzător. El provine de la uscătoriile de pe țărm, în care atîrnă, fără mărunțaie și fără capete, sute de mii de pești (morua).

Pescarii din partea locului sînt obișnuiți cu mirosul lor. Străinii, însă, după ce au plecat din oraș, îl simt încă zile întregi infiltrat în îmbrăcăminte

Între munții Balcani și Sredna Gora, în Bulgaria există o vale celebră, unde, pe o lungime de aproape 120 km, cresc cele mai felurite varietăți de trandafiri. Este Valea Trandafirilor. Acolo, din o sută de locuitori 70 se ocupă cu creșterea acestor flori. Ei fac o muncă migăloasă, deoarece pentru 1 kg de esență de trandafiri — de trei ori mai scump decît 1 kg de aur — trebuie să adune 35.000.000 de petale.

În vîrful „cizmei" italiene, în Calabria, există satul Bagnara. Aici femeile și-au cîștigat un mare prestigiu conducînd treburile obștești, fiind și pescari, meșteșugari, cultivatori și constructori. Bagnarezele uimesc prin rezistența pe care o au. Ele merg cu mîinile în șolduri și transportă pe cap poveri enorme, cum ar fi butoaie de cincizeci de litri pline cu vin.

Prin acest ținut circulă des un proverb : „cînd un bandit întîlnește o femeie din Bagnara, fuge".

Munca regizorilor de filme cere rezolvări ingenioase și multă, multă răbdare. Iată un exemplu : pentru a filma din apropiere o pasăre sălbatică (astăzi teleobiectivul înlătură în bună parte acest neajuns), un regizor maghiar a trebuit să facă, folosind o serie întreagă de vicleșuguri, pregătiri de săptămîni întregi ; pentru a prinde pe peliculă o luptă dintre o vidră și un somn, el a construit un mic iaz artificial, cu un perete de sticlă și un întreg sistem de oglinzi ; iar pentru cele cîteva imagini din viața și moartea unei familii de șobolani, el a construit, după o îndelungată observație, o vizuină din ghips, cu un perete transparent.

Cine aude despre vînătoarea de caimani (o specie de crocodili) se gîndește probabil la o scenă în care, din bărci, oamenii împușcă, de la distanță, aceste reptile de apă. Noi vrem să vă povestim însă despre o alt fel de vînătoare, la care ia parte un singur om... fără pușcă. Arma sa preferată este un cuțit lung, iar lupta se dă în apă. Vă închipuiți de cît curaj este nevoie pentru ca dinții de ferăstrău ai caimanilor să nu reteze, ca pe o jucărie, mîinile îndrăznețului vînător.

Din această cauză numele tînărului Manuel Pocoves este cunoscut pe întreg Rio Paraguay (Brazilia). El se aruncă din barcă asupra caimanului și, cu mișcări repezi și dibace, îl prinde cu o mînă de după gît, strîngîndu-l cu toată puterea. În aceeași clipă, cu cealaltă mînă îi înfige cuțitul în inimă.

Aviatorii sînt deseori invidiați pentru munca lor. În țara noastră avem aviatori (43) care au împlinit cîte 1.000.000 km de zbor, iar alții (3) cîte 2.000.000 chiar.

Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem că munca lor este și foarte obositoare. Să amintim doar un singur exemplu. Aviatorii stratosferici sînt victimele unui fenomen obișnuit : datorită rarefierii oxigenului din cabină (mai ales dacă aceasta nu este bine închisă) ei trebuie să se lupte tot timpul cu somnul care-i cuprinde. Pentru a evita accidentele (este vorba de avioanele fără pasageri), în străinătate se încearcă introducerea unui dispozitiv în cabina de comandă care declanșează, la anumite intervale de timp, un semnal punînd întrebarea : dormi ? Dacă pilotul nu apasă pe un buton, dispozitivul face să sune o sirenă. În cazul cînd pilotul nu s-a trezit nici la acest semnal, dispozitivul desprinde automat scaunul cu pilot cu tot și-l aruncă cu parașuta.

PAGINA DISTRACTIVĂ

TITLU ASCUNS

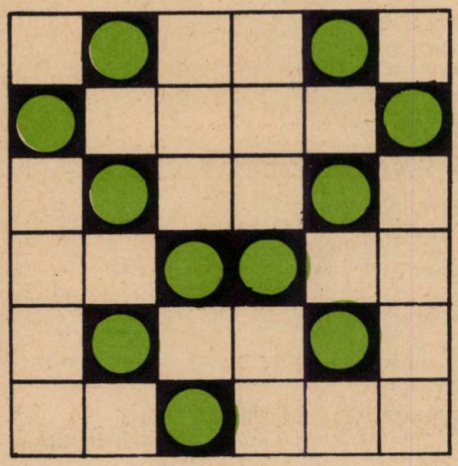

1. Titlu de cinste şi prețuire acordat fruntaşilor din domeniile artei, literaturii şi sportului
2. Mi-e frig
3. Dosar cu plante
4. Păsări călătoare
5. Nerisipitor
6. Caieţel de buzunar

Literele înscrise în cerculeţe, citite de la stînga la dreapta, în continuare, vă vor da titlul unui roman de M. Sadoveanu (2 cuvinte)

JOC CU CHIBRITURI

Să se mute un singur chibrit, în aşa fel ca expresia aritmetică de mai jos să prezinte într-adevăr o egalitate

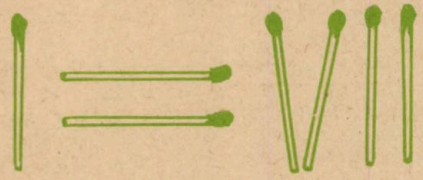

Şaradă

Nu mă ştiţi? eu sînt pronume.
Invers de mă veţi citi,
Veţi afla un singur nume
Şi încă nume masculin.

Trimisă de Bică Mihai
cl. a VI a B Şc. elem. nr. 15 — Timişoara

PRIMĂVARA

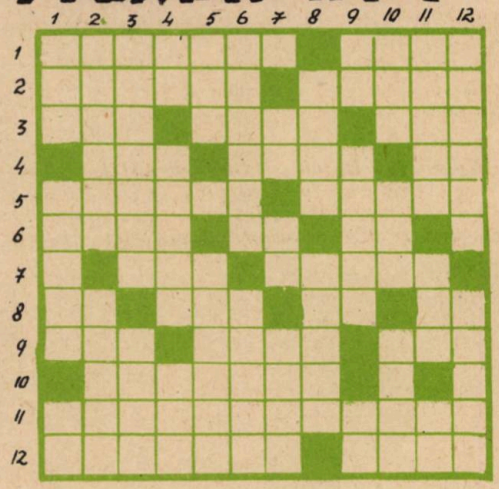

ORIZONTAL: 1) Primăvara! — Întîmplare reală. 2) Dispare treptat sub căldura razelor soarelui de primăvară — Unul din vestitorii primăverii. 3) La războiul de ţesut(pl)—Personaj principal al unei opere literare — Arbore care înfloreşte către sfîrşitul primăverii. 4) Iese primăvara din bîrlogul unde a stat amorţit toată iarna — Cîntecul vesel al păsărelelor — Traian Popa. 5) Urmaşi ai primilor colonialişti portughezi, spanioli şi francezi — Frate mai mare în Moldova. 6) Pasăre călătoare ce se întoarce primăvara în bălţile noastre — Pronume — La revedere! 7) Arma lui Wilhelm Tell—O dată cu sosirea primăverii se poate face din nou în aer liber. 8) Cale ferată — Zeul vînturilor — O jumătate de corn! — Ajută la spart lemne. 9) Apel telefonic — Fricoşi — Lună de primăvară. 10) Ghiocei cu flori albe ca omătul. 11) Se poartă de către cei mai buni şcolari (2 cuv.). 12) Primăvara omenirii — „Voci de primăvară" de J. Strauss.

VERTICAL: 1) O zi de primăvară! — Ramură de copac — Cete! 2) Renaşte primăvara — Gingaşele podoabe ale primăverii. 3) „Vînt de primăvară" de Joseph Strauss — Plantă ierboasă numită şi iarbă-mare. 4) Pronume posesiv — Făt-frumosul primăverii! — Salut roman. 5) Zile în calendarul roman — Poliţă aşezată între doi pereţi. 6) Lună de primăvară — Instrumente muzicale. 7) Însă — Sportiv de frunte — R. P. Romînă. 8) Culcuş în care primăvara îşi aşteaptă oaspeţii înaripaţi — Numele popular al lunii aprilie. 9) În fond — Popor nordic — Oval în prima parte! 10) Document — Cadou — Mobilă. 11) Cîntă primăvara în versuri (pl.) — Nume de fată — Pronume. 12) Scaun cu trei picioare — Pom fructifer ce înfloreşte primăvara.

Cuvinte rare: omatute, oman, ide, prier.

Găsiţi numărul

Luaţi-vă un număr oarecare în gînd. Înmulţiţi-l pe acesta cu 6. Din rezultat aruncaţi o jumătate, iar restul împărţiţi-l prin numărul gîndit. Dublaţi acum citul obţinut şi mai adăugaţi la el un patru.

Rezultatul întotdeauna va fi 10! Dacă nu credeţi, încercaţi şi voi cu diverse numere!

VREAU SĂ ȘTIU

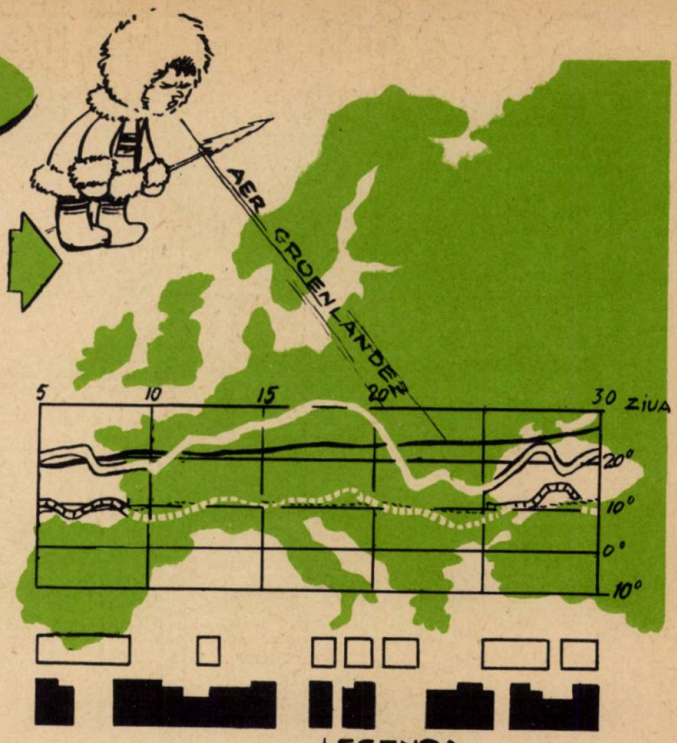

Corespondenților Nicolescu Ion - Titus din Slobozia, reg. București, și Petcu Elena din Nicovani - Valea Calugărească, reg. Ploești, care sînt interesați în aflarea mersului vremii, le indicăm să studieze acest grafic al timpului probabil pentru luna mai.

*

Dumitru Eugen din Buzău și Gheorghe Mihai din Turburea, reg. Craiova, ne întreabă dacă există într-adevăr un continent subpămîntean — Plutonia — și dacă acolo trăiesc și acum oameni preistorici.

Poate mai mulți cititori și-au pus aceeași întrebare. Pentru a lămuri problema, dăm cuvîntul scriitorului V. A. Obrucev, după cartea căruia revista noastră a făcut romanul-ilustrat „Plutonia": „Am primit de la cititori multe scrisori în care unii mă întrebau, cu toată seriozitatea, de ce nu se întreprind noi expediții în Plutonia, care să studieze lumea subpămînteană? Alții se ofereau să facă parte din viitoarele expediții; alții, în sfîrșit, se interesau de soarta eroilor din acest roman... ".Autorul explică apoi cititorilor că "...pentru a le face cunoscut animalele și plantele care au existat în diferitele perioade geologice, într-o asemenea formă ca și cum ele ar exista și astăzi, undeva, în străfundurile pămîntului, am fost nevoit să accept ca adevărată o ipoteză formulată la începutul secolului trecut și discutată cu toată seriozitatea de oamenii de știință din acea vreme".

Despre ce ipoteză este vorba?

Savanții Leslie, Cormus, Halley, Steinhauser și alții au afirmat că interiorul pămîntului e plin cu aer, că în acest spațiu s-ar mișca niște planete, care au și fost numite Proserpina, Pluton și Minerva. Ei au proiectat chiar trimiterea unei expediții în acele locuri.

Dar noi, ca și cea mai mare parte dintre voi, știm că știința a respins de mult această ipoteză, că nu există un asemenea gol, nici astru și nici vreo deschizătură care duce spre interior.

Ipoteza amintită a fost doar un potrivit pretext pentru un roman științifico-fantastic.

LEGENDA

- Mersul normal al temperaturii maxime
- Mersul normal al temperaturii minime
- Mersul probabil al temperaturii maxime
- Mersul probabil al temperaturii minime
- Zile în care vor cădea (probabil) ploi
- Zile în care, obișnuit, cad ploi.

Încercați și voi

Arătați asistenței o batistă și un băț de chibrit, prezentîndu-le la control.

Întindeți batista pe masă și așezați bățul de chibrit în mijlocul ei. Luați, pe rînd, cele patru colțuri ale batistei și îndoiți-le spre centru unde se află bățul, în așa fel încît batista să semene cu un plic.

Prindeți apoi colțurile batistei și bățul de chibrit între degetul mare și cel arătător și ridicați batista, răsturnînd-o, acoperind astfel cu ea degetele voastre.

Rugați pe unul dintre spectatori să pipăie prin batistă și să simtă dacă bățul de chibrit se mai găsește înăuntru și dacă mai este întreg sau nu.

După ce spectatorul afirmă că totul este în regulă, rugați-l să rupă bățul.

Dați unei a doua persoane să rupă mai departe fiecare din cele două jumătăți ale bățului.

Lăsați apoi pe masă bățul de chibrit acoperit de batistă. Faceți cîteva pase teatrale și rostiți cuvîntul „magic" — Abracadabra! Desfaceți batista și, spre uimirea tuturor, bățul de chibrit va apărea întreg și nevătămat.

Această experiență poate fi repetată a doua, a treia și chiar a patra oară. Spectatorii vor crede că au de-a face cu „chibritul dracului".

Secretul

În fiecare colț al batistei, în tiv, introduceți cîte un băț de chibrit. Cînd începeți experiența, palmați bățul vizibil care era împachetat în mijlocul batistei. Pe acesta îl vor controla cei din asistență. Dați însă pentru rupt unul dintre bețele care se află ascunse în tivul batistei.

Spectatorul poate jura că l-a rupt.

Puteți face experiența de patru ori, dacă, în prealabil, ați încărcat bine batista, respectiv cu patru bețe.

E simplu, nu? Încercați!

Redactor șef: ION BRAD

COLEGIUL DE REDACȚIE: Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Lidia Ilieșu (secretar responsabil) Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Iosif Tripșa.

Număr ilustrat de Radu Duldurescu Redactor artistic: Făgărășanu Ion

„CRAVATA ROȘIE", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U.T.M., apare la începutul lunii. Redacția și Administrația: Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr. 1.
Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. R. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari.

Prețul lei 2,50

ORDINUL A FOST

Hai-wa, ciobănașul din munte, își păștea oile, gîndind la tatăl său, care era partizan, de cînd japonezii călcaseră China ! Cu privirea lui ageră, zări chiar atunci un om cățărîndu-se pe stînci...
— Tata !

Să trăiești Hai-wa ! Mă urmăresc japonezii. Du această hîrtie în sătucul Sanwang. Este un raport către comandantul Chang. Oile te vor ajuta în misiune. Curaj, fiule !
— Rămîi cu bine, tată ! Bizuie-te pe mine !

„Unde să ascund raportul ? În buzunar ?... Sub pietre ?... Am găsit unde : sub coada stufoasă a berbecului".

Dar iată-i, pe japonezi.
— Ești un spion al Armatei Roșii, îi stri-

— Atunci, oile le luăm noi. În bivuac vom face un ospăț bogat.
„Raportul tot nu-l veți găsi, gîndea Hai-wa. Îl voi salva pînă la urmă".

— Vom poposi aici, țipară tîlharii : oile în grajd, iar tu trîntește-te pe paie. Să nu fugi, că-ți tăbăcim pielea.

Hai-wa evadează, înfruntînd orice primejdie, imediat ce sentinela ațipește, .

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

ÎNDEPLINIT

Intră la oi, ia raportul și s-așterne drumului către comandantul Chang.

Trece ca vîntul mai departe, mai departe. Dar căutînd hîrtia nu o mai găsește în nici un buzunar.
— Trebuie s-o caut ! Și se întoarce imediat.
O găsește și o ascunde, cînd iată-i pe japonezi urmărindu-l.

Meriți un glonț, dar te iertăm. Cunoști bine munții. Du-ne pe cel mai scurt drum spre Nord.
Hai-wa gîndește : „tot acolo vreau să merg și eu".
Japonezii se tem de partizani, Hai-wa știe ce are de făcut și hotărăște să-și îndeplinească misiunea chiar cu prețul vieții. Poporul așteaptă libertatea.

Peste povîrniș, Hai-wa mînă oițele în fugă. Dușmanii „greoi" rămîn în urmă.
— Hai-wa, n-o șterge, strigară ei.

— Aici sînt la Chang ! El o să vă întîmpine cu tot onorul cuvenit.
— Foc ! Tîlharii trag, dar în vîrful muntelui Hai-wa zărise partizanii.
Hai-wa strigă : „tovarăși, vine dușmanul !

Pipăie buzunarul, scrisoarea este acolo. Apoi se prăbușește.
Hai-wa ajunge la țintă, dar străpuns de gloanțe vrăjmașe nu mai aude, nu mai vede nimic. Revenindu-și, spune că a adus biletul de la tatăl său.

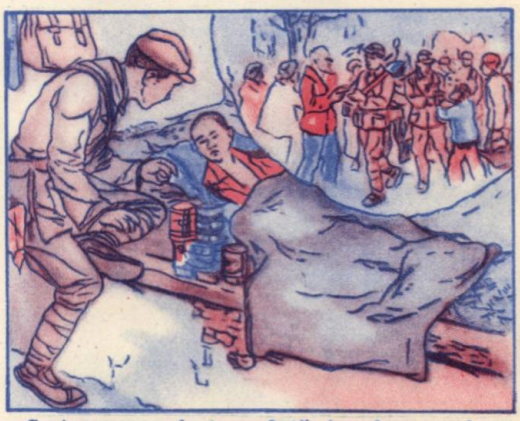

Scrisoarea a fost predată, iar dușmanul a fost înfrînt. Hai-wa, salvat, va fi răsplătit pentru fapta vitejească.

(Din revista „Fröhlich sein und singen")

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

TRUȚĂ ȘI FĂNUȚĂ VÎNĂTORI

Text: I. Făgărășanu

Ilustrații: Burschi

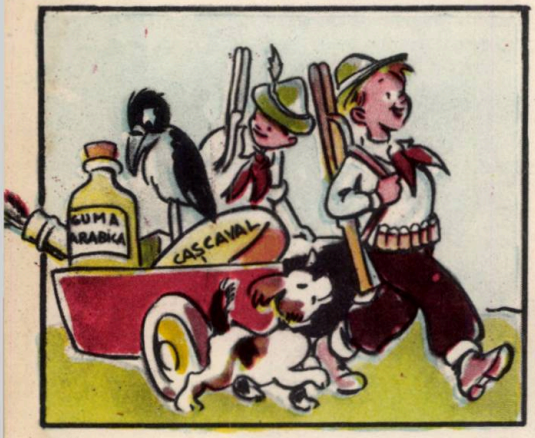

Iată-i, Truță și Fănuță
merg la vînătoare,
și au luat într-o căruță
cele necesare.

Vulpea botul își ridică:
— Ce miros amețitor,
cașcavalu-acuma pică,
și mi-e foame, zău, de mor

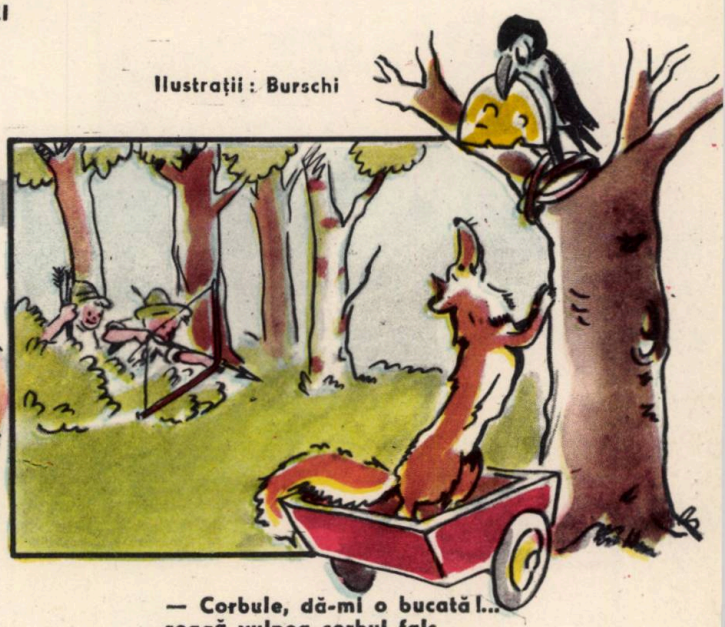

— Corbule, dă-mi o bucată!...
roagă vulpea corbul fals.
Truță vede și deodată
trage! Marele țintaș!

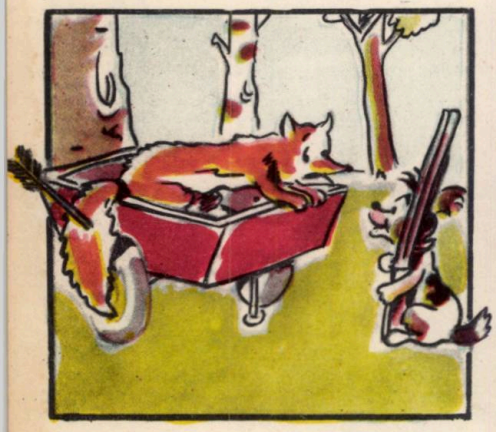

Stă cu pușca sa Grivei,
Vulpea-l roagă încet, gemînd:
— Scapă-mă, și-ți dau ce vrei.
— Eu, cumetre, nu mă vînd!

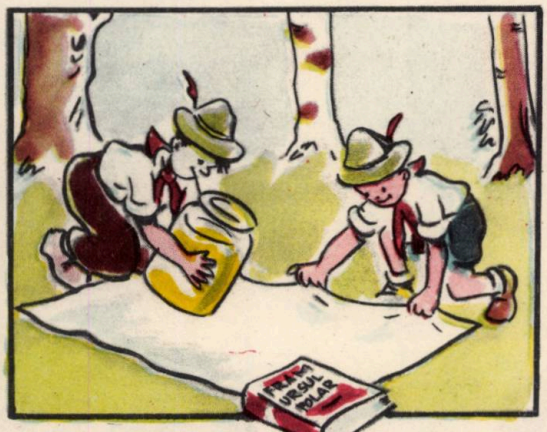

Rîndul ursului-acuș vine.
— Truță, adă cartea-aici
și cearșafu-ntinde-l bine,
Dă borcanul cu lipici.

— Vai, ce miere, ce culoare,
chilimbar, aur curat,
și ce multă, o căldare,
dar nu-i dulce ...

— Încă cinci minute, Truță,
și îl punem în căruță!

Vînătoarea-a fost comodă,
veseli se întorc din drum.

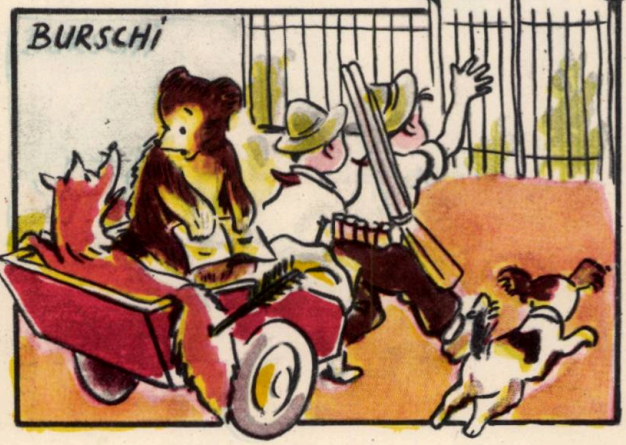

Ați văzut noua metodă?
Încercați și voi acum!

Bibl. Centrală

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE
COMITETUL CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI MUNCITOR

„Cravata Roșie", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U. T. M.

COLEGIUL DE REDACȚIE: Ion Brad (redactor-șef), Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Lidia Ilieșu, (secretar responsabil), Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Iosif Tripsa

Redactor artistic: Fagărășanu Ion

Ispitele vacanței

PE VREMEA LUI ȘTEFAN VOIEVOD

de GH. D. VASILE
Ilustrații: Gănescu

Moldova!

Țara legendelor istorice mai vechi ca vinul de Cotnar și mai durabile ca Ceahlăul.

În veacul de început, Dragoș Vodă a coborît pe picior de munte și-n poiana dulce de lîngă o apă repede a întemeiat țară nouă: Moldova.

Și vremea trecea...

Hotarele țării trăiau sub amenințarea necontenită a unor dușmani vechi. La porțile de miazăzi imperiul turcesc își înălța flamura cu semilună dornic de alte cotropiri. Ienicerii treceau Dunărea și prădau ținuturile moldovenești. Iar cînd domnitorii erau mai slabi și se înspăimîntau de hoarda turcească, plăteau tribut Porții de la Țarigrad pentru ca puhoiul sălbatic să nu se mai abată peste țara Moldovei.

De aceea viața Moldovei n-a curs domoală ca apele Dunării, ci-n clocotire mînioasă asemenea rîurilor din munții ei. Acolo, cînd pîrjolul turcesc întrecea măsura, trebuia cuget limpede ca izvorul și mînă vitează să răzbune nelegiuirile.

Și vremea trecea...

Iar în anul 1457, aprilie, în 12, la scaunul țării Moldovei a venit cu ajutor valah de la Țepeș Vodă, domn nou și tînăr: Ștefan, din vița Mușatinilor.

„Erau semne pentru Ștefan Vodă. Cerul era curat; vîntul curgea de la sud; ca vești albe într-o singură noapte caldă, au înflorit pretutindeni mălinii și cireșii".*

De numele lui se leagă cea mai glorioasă epocă a țării. Zidul pe care romînii l-au ridicat cu piepturile proprii împotriva năvălirii otomane n-a fost niciodată mai tare ca acel ridicat pe timpul lui Ștefan. Vitejiile lui? Cartea istoriei le ține minte.

1467: Matiaș Crai a scăpat din lupta de la Baia cu trei sfîșieturi de săgeată în trup.

1469: Mamac-Hai a fost potolit lîngă apele Răutului.

1475: Cea mai glorioasă izbîndă a lui Ștefan cel Mare. La Rahova steagul cu emblema zimbrului s-a înălțat

* *M. Sadoveanu*: „Viața lui Ștefan cel Mare".

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU
1486.

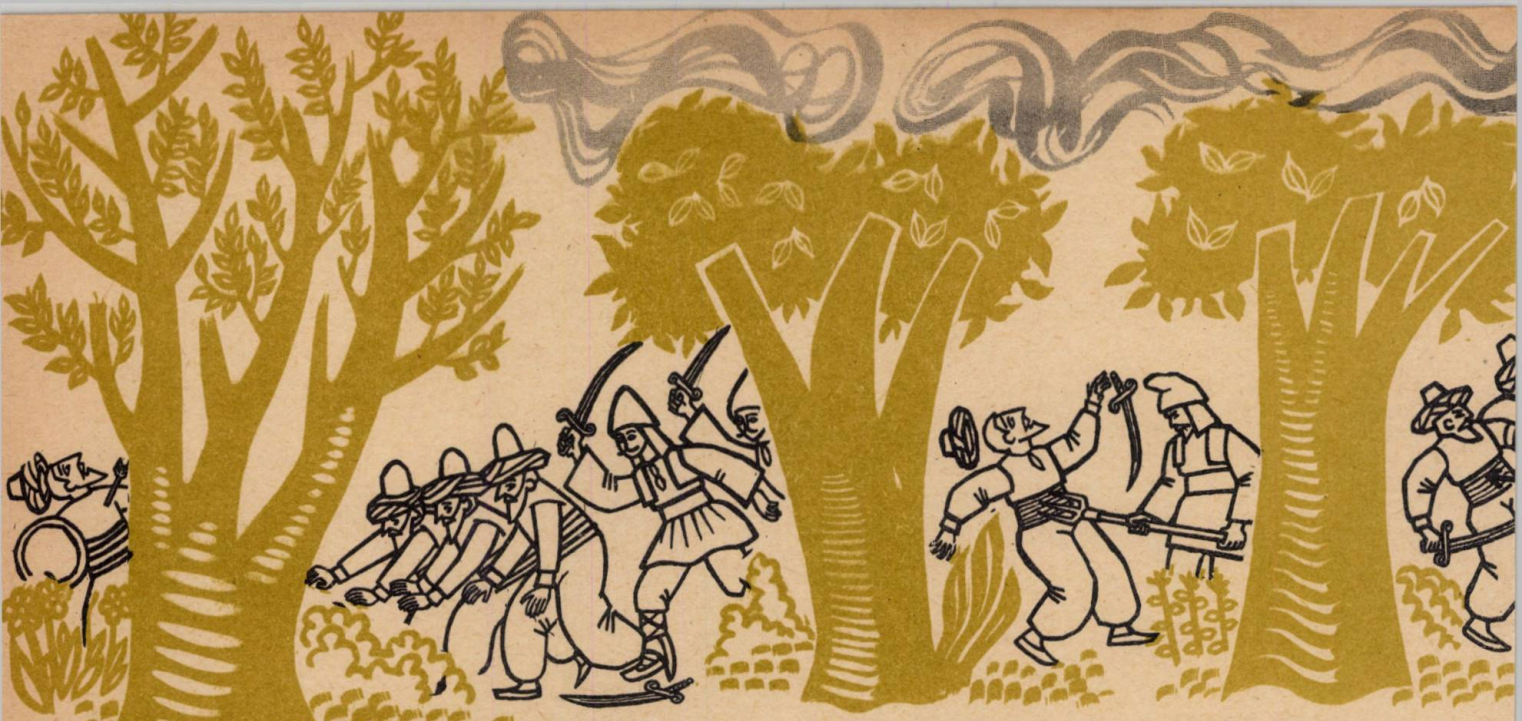

falnic peste cei 120.000 de turci nimiciți și spulberați.

Vine apoi Dumbrava Roșie și vin alte zeci de bătălii din care Ștefan a ieșit triumfător.

Ștefan Voievod a fost nu numai apărătorul neamului nostru. „El a înfrînt incursiunile barbare nu numai spre gloria și fericirea națiunii romîne, ci spre binele Europei întregi" *. De aceea a fost apreciat și de cronicari străini ca fiind cu nimic mai prejos decît eroii epopeilor antice.

Și anii au trecut...

Iar în 1504 el n-a murit, ci de la 2 iunie din acel an a trecut pe tărîmul legendelor.

Poporul nostru eternizează pe cei care au luptat pentru a-i păstra libertatea. Lui Ștefan i-a închinat cîntece:

„Ștefan, Ștefan domn cel mare,
Seamăn pe lume nu are
Decît numai mîndrul soare".

Iar poeții și scriitorii noștri l-au slăvit în poezii și cărți.

Serbările pentru cinstirea amintirii lui Ștefan cel Mare încep să devină o tradiție. Studențimea romînă din Viena a organizat pentru anul 1871, 15 august, o mare serbare la Mănăstirea Putna, unde își petrece somnul de veci Ștefan. Eminescu și Slavici au făcut parte din comitetul de organizare a serbării. Într-o scrisoare a comitetului se spune: „Acolo, între murii monasterului de la Putna zac de trei secole și mai bine sacrele oseminte ale unui erou romîn, carele cu brațul său puternic a fost cel mai mare apărător al romînismului în orient și al civilizației creștine în secolul 15".

Și așa au trecut 500 de ani de atunci de cînd „ca vești albe într-o singură noapte caldă, au înflorit pretutindeni mălinii și cireșii". În anul acesta am sărbătorit jumătatea de mileniu de la înscăunarea lui Ștefan cel Mare. Întreaga țară a îmbrăcat haină festivă, dar mai cu seamă Moldova a fremătat în lung și-n lat. Din satele ei au plecat țărani spre Suceava. Ruinile cetății de scaun s-au mișcat și dintre ele, în închipuirea tuturor, a apărut Ștefan pe cal alb cum îi plăcea domnitorului să colinde țara. Buciumașii au dat glas buciumelor și ecourile s-au revărsat peste șesuri, au tremurat pe coline și au suit munții vestind că începe marea serbare pentru cinstirea viteazului domnitor. Iar peste două zile studenți din Iași, București și Cluj călătoreau spre Putna. Ningea bogat în acea zi de aprilie și viforul vuia dezlănțuit, dar pe la mormîntul lui Ștefan se perinda șuvoi de lume.

Meleagul Putnei este însuși un meleag de legendă.

Pentru zidirea mănăstirii, Ștefan a chemat la întrecere pe cei mai buni arcași și au tras cu săgeata. Săgeata lui Ștefan a scris zborul cel mai lung și unde a căzut, acolo s-a înălțat mănăstirea. Pe o poală de munte este însemnat locul întrecerii, iar mai jos, lîngă undele pîrăului Putna, se află peștera lui Daniil Sihastru în munte pietros, cu pereți afumați și bîntuită de aripa vremii.

În ziua serbării, la mormîntul lui Ștefan, doi tineri care lucrau la sădit molid în munte au adus prinos domnitorului.

— Ași zașe chiar trupul lui. Și ochii priveau fix lespedea de marmură, dar vedeau dincolo de ea: un domnitor pe cal alb măcelărind dușmanii în meleag moldovenesc.

Pentru un bătrîn de 84 de ani, sărbătorirea a fost un prilej de aducere aminte. Ne-a vorbit despre eroismul regimentului I Călărași în care a făcut armata în războiul din '16. Și tot el a povestit o legendă despre credința față de Ștefan a ostașilor lui:

Venise otomanul cu nou pîrjol în țară...
Ci voievodul saltă în șa pe drumuri iară...
Cu ascuțiș de pinteni lovindu-și murgu-n coaste
Trecea prin tîrguri Domnul să dea porunci la oaste.

„Moldova ne e mică! Dușmanul este mare!
L-om adăsta în taină la locuri de strîmtoare".
Ce alb era omătul pe drum, pe rîu, pe pod!
Dar mai alb armăsarul lui Ștefan Voievod.
Și-au pus trei străji pe colțul de stîncă, sus, să steie.
Pe vîrful unde gerul îngheață și scînteie...

* Dintr-o scrisoare a Comitetului de organizare a serbării de la Putna din 1871.

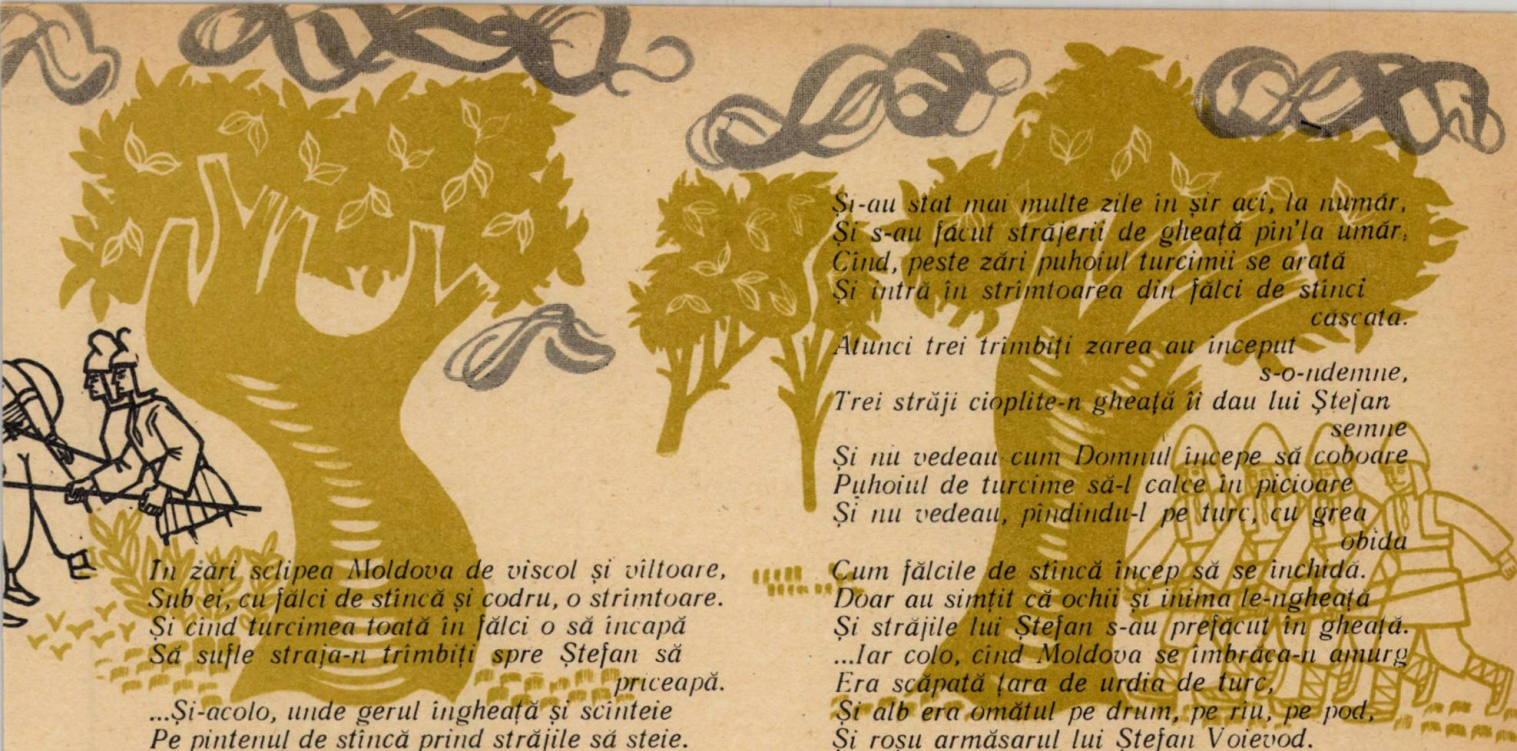

În zări sclipea Moldova de viscol și viltoare,
Sub ei, cu fălci de stîncă și codru, o strîmtoare.
Și cînd turcimea toată în fălci o să încapă
Să sufle straja-n trîmbiți spre Ștefan să priceapă.
...Și-acolo, unde gerul îngheață și scînteie
Pe pintenul de stîncă prind străjile să steie.
Și-au stat o zi și-o noapte... I-a ars viltoarea-n față
Și gerul pîn'la glezne i-a prefăcut în gheață.
Trei zile-au stat... Și gerul le-a ars obraz și unghii,
Și gheața, năpustită, le-a cotropit genunchii.

Și-au stat mai multe zile în șir aci, la număr,
Și s-au făcut străjerii de gheață pîn'la umăr;
Cînd, peste zări puhoiul turcimii se arată
Și intră în strîmtoarea din fălci de stînci cascata.
Atunci trei trîmbiți zarea au început s-o-ndemne,
Trei străji cioplite-n gheață îi dau lui Ștefan semne
Și nu vedeau cum Domnul începe să coboare
Puhoiul de turcime să-l calce în picioare
Și nu vedeau, pîndindu-l pe turc, cu grea obidă
Cum fălcile de stîncă încep să se închidă.
Doar au simțit că ochii și inima le-ngheață
Și străjile lui Ștefan s-au prefăcut în gheață.
...Iar colo, cînd Moldova se îmbracă-n amurg
Era scăpată țara de urdia de turc,
Și alb era omătul pe drum, pe rîu, pe pod,
Și roșu armăsarul lui Ștefan Voievod.

Poporul nostru știe să-și prețuiască gloriile. Ne mîndrim și ne vom mîndri întotdeauna cu faptele de arme ale celui care a durat zid de moldoveni în calea cotropitorilor turci „spre binele Europei întregi". Ștefan Voievod trăiește în inimile noastre și chipul lui fulgeră în legende mai durabile ca Ceahlăul.

Cîntec despre Ștefan Voievod

de CRIȘAN CONSTANTINESCU

Povestesc baladele bătrîne
În acord de cobză și de nai,
Basme vechi cu babe și cu zîne
Ce umblau străvechiul nostru plai.

Ele spun de zmei și feți-frumoșii
Ce-ndrăgeau crăiese din povești,
Și ne spun cum pătimeau strămoșii
Înfruntînd puhoaiele turcești.

Pînă-n zori cînd trîmbiță cocoșii
Ne vorbesc de cîte-un mare domn,
Cînd pe cer s-arată sulițì roșii
Și cei mici se biruie de somn.

...Cic-a fost, cum spune rîndul slovei
Și cîntări rămase prin norod,
Străjuind hotarele Moldovei
Un om drept, un Ștefan Voievod.

Iar de-atunci trecut-au ani cinci sute
De cînd el în tron s-a ridicat,
Adunînd în jur ca să-l ajute
Oameni buni de luptă și de sfat.

Îl iubeau răzășii și țăranii
Răsărind în preajma lui de sîrg
Cînd curgeau a răzmeriță anii
Și dau zvon clopotnițele-n tîrg.

Rîvnitor de pace și-nflorire,
Ar fi stat mereu nestrămutat
Păstorind norodul cu iubire
Ca un baci mioarele din sat.

Dar cei răi, netrebnică strînsură,
Potopeau pămîntul răvășit
Jinduind cu patimă și ură
Rodul sfînt în glie răsărit.

Prea ades fu vlaga țării suptă,
Tot ce-au strîns cu nădușite frunți;
Răsunau chemările de luptă
Și cei slabi se băjeneau la munți.

Fost-a om acest Ștefan viteazul
Mic de stat, bogat în fapte mari,
Zid înalt ce biruie talazul,
Cum grăiesc bătrînii cronicari.

Cu stăpîni din laturile zării
Au bătut războaie necurmat,
Că veneau ca valuri ale mării
Răscolind pămîntu-n lung și-n lat.

N-a fost vînt grumazul să i-l plece,
Ca un turn de strajă neclintit
Înfruntînd furtuna care trece
El a stat mereu nebiruit.

Soliman Hadîmbul-Beglerbegul
Cu puhoi de oaste și spahii
Au rămas zdrobiți pe de-a întregul
Risipiți prin mlaștini și cîmpii.

Și umbrind lumina zilei dalbă
Mahomed cu beii săi temuți
Au venit semeți la „Valea Albă"
Și-au plecat netrebnici și bătuți.

Dar veneau mereu din geana zării
Lupi flămînzi de aur și de jaf
Sfîrtecînd olaturile țării
Și stîrnind coloane mari de praf.

Că setoși de pradă și de sînge
Oameni răi cu inimi de venin
Nu priveau la țara care plînge
Năzuind spre tihnă și senin.

Răsărind din pulberi și furtună,
De prin vremi cumplite ce s-au dus,
Stă Ștefan cu firea lui cea bună
Luminos ca soarele de sus...

Astfel spun baladele bătrîne
În acord de cobză și de nai,
Basme vechi cu babe și cu zîne
Ce umblau străvechiul nostru plai.

Povestesc de zmei și feți-frumoșii
Ce-ndrăgeau crăiese din povești,
Și ne spun cum pătimeau strămoșii
Înfruntînd puhoaiele turcești.

Pînă-n zori cînd trîmbiță cocoșii
Ne vorbesc de cîte-un mare domn,
Cînd pe cer s-arată sulițì roșii
Și cei mici se biruie de somn.

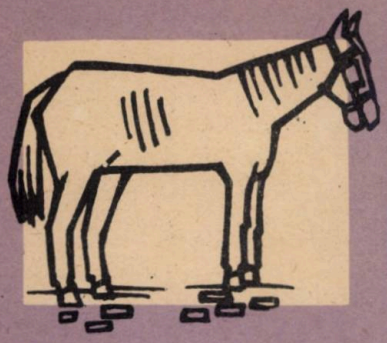

CĂLUȚUL

de OTILIA CAZIMIR

S-a trezit cînd abia se lumina de zi. O dungă alburie se strecura pe sub ușa grajdului. Înăuntru era cald. Afară picura de pe marginea streșinii de stuh: ploua ori se topea omătul.

Căluțul a rămas cu smocul de fîn între dinți, ciulind urechile. Pe urmă a ridicat puțin buza de sus și a nechezat ușurel și dulce. Se auzeau pași. Cineva a tras drugul pe dinafară, ușa s-a deschis, și în lumina domoală a dimineții, abia desfășată din neguri, s-a arătat stăpînul. Venea aplecat, de parcă se temea să nu dea cu creștetul într-un tavan prea scund. Așa-i era mersul. Avea barbă roșcată și ochi fumurii, ciudați: cu unul se uita drept, dar celălalt căta furiș, cu ocoluri. Bombănea necăjit, scuipînd fire de tutun printre dinții lați și negri ca niște sîmburi de harbuz.

Între om și cal era o prietenie veche. Omul nu rîdea niciodată, în schimb căluțul se veselea pentru amîndoi. Omul a frecat spinarea calului cu un șomoiog de fîn, apoi l-a scos afară, la lumină.

Era un căluț mărunt, roșcat ca barba stăpînu-său, cu părul cam lung și cam fără lustru, ca toți frații lui de muncă.

Pe prispa casei, o fată dezghioca păpușoi. Ciocălăii foșneau uscat și în sită cădea poleială de grăunțe. Găinile așteptau pe-aproape, uitîndu-se la sită cînd cu un ochi, cînd cu celălalt. Mai îndrăzneț, un cocoșel porumbac a sărit pe prispă, a furat un grăunte și a

fugit cu el după casă, strigînd găinile cu glas de cocoș bătrîn.

Fata a întrebat:

— Nu-l iei și pe Bălan al lui bădița Niță, tătucă?

— Nu, că n-am de-adus decît o figură de *chiatră*, cît să împlinesc măsura...

Căluțul a intrat singur între hulube, apoi și-a scuturat coama și a zvîrlit, în glumă, cu picioarele de dinapoi. Omul l-a dojenit, dar fără asprime:

— Îți vine-a zburda, măi tată?

Căruța s-a hurducat greu peste pragul porții și căluțul a luat-o înainte pe drum. Omul a rămas să închidă poarta. Glasul fetei l-a ajuns din urmă:

— Tătucă-ăi, dacă îi lua parale de la domnu' Haim, vezi de-olecuță de zahar...

Omul nu s-a întors să-i răspundă. Dar căluțul a ridicat capul și s-a uitat la fată cu ochii lui violeți: că, adică, a înțeles.

— N-avea grijă... nu uităm *noi!*

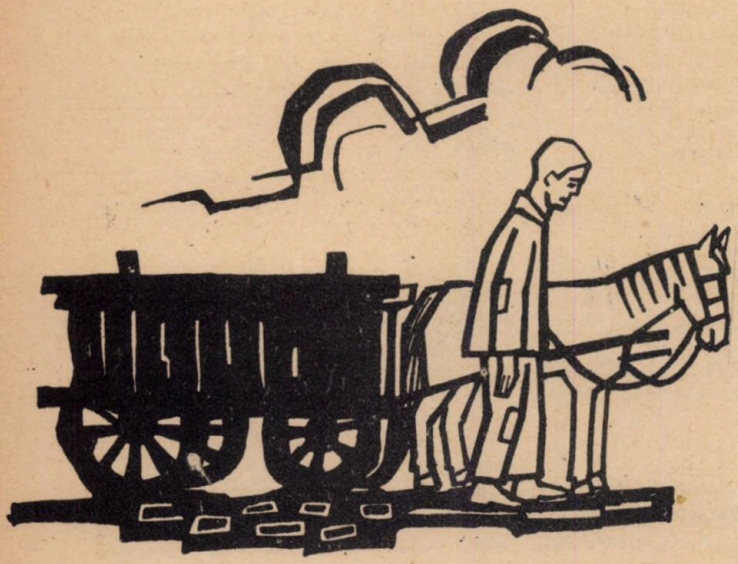

*

Ploua. La fiecare pas, copitele lunecau pe caldarîmul ud. Cu capul în piept, cu picioarele încordate, căluțul trăgea greu la deal. Din cînd în cînd se oprea, întorcea privirea ostenită spre bolovanii vineți din

căruță și, resemnat, o lua înainte. Omul îl îndemna, cu prietenie:

— A dracului vreme, măi tată! Dacă știam una ca asta, îl luam și pe Bălan... Da' poate că tot om răzbi noi pînă la domnu' Haim. Ce zici?

Căluțul nu-l auzea. Asculta cum vuiau, departe, tramvaiele. Totdeauna îi fusese frică de tramvaie. Înțelegea că rostul lor era să lunece pe cele două jgheaburi de oțel culcate de-a lungul străzilor. Dar dacă îi vine unuia chef să sară din jgheab și s-o ia razna pe uliță, cum o ia el uneori peste cîmp, pe-alătura cu drumul?...

La o răscruce, roata din spate a intrat în șină și n-a mai vrut să iasă. Căluțul s-a opintit, omul a pus și el umărul, frățește. Dar la cotitură s-a arătat, fără veste, dușmanul: venea la vale în goană smintită, sunînd înspăimîntat din clopot. Omul a apucat calul de zăbală și l-a smuncit într-o parte. Era prea tîrziu: vuiet greu de dărîmătură, zăngănit de geamuri sparte... Apoi, o clipă de tăcere adîncă. Parcă nu se întîmplase nimic. Și dintr-o dată oamenii au început să țipe și să răcnească, coborînd din tramvai și alergînd aiuriți, în neștire. Larma se întindea, unduind, de-a lungul străzii.

Numai căluțul tăcea. Doborît pe-o coastă între sfărîmăturile căruței, cu capul sprijinit de o piatră și cu un picior prins sub tramvai, se uita împăienjenit împrejur. Durerea punea ape tulburi în ochii lui mari. Un om s-ar fi zbătut, ar fi strigat. El nici măcar nu încerca să scape din încleștarea vrăjmașă: știa că e zadarnic. Doar pielea i se încrețea ușor pe trup, în tremur mărunt.

Încetul cu încetul, în jurul lui se făcea loc gol. Oamenii se trăgeau la o parte, uitîndu-se cu spaimă și cu un fel de umilință parcă la durerea lui umilită și mută. Dintr-o mașină a coborît un bărbat voinic, cu aur mult la chipiu și la mîneci. A poruncit ceva, scurt și aspru. Hurducîndu-se peste bolovanii răsturnați din căruță, tramvaiul a dat îndărăt. Stăpînul

căluțului s-a apropiat, s-a uitat la piciorul stărîmat, s-a aplecat și a întins mîna.

— Măi tată...

Dar mîngîierea lui n-a mers pînă la capăt. A lunecat doar o clipă, diburtoare, pe deasupra coamei pline de noroi, apoi omul și-a acoperit ochii cu cotul și a luat-o pe stradă în sus cu capul gol, clătinîndu-se și tîrîndu-și picioarele prin bălți.

În urma lui, bărbatul cel cu aur la chipiu și la mîneci a scos din tocul de piele de la șold un pistol. O femeie din mulțime a țipat, s-a apucat cu mîinile de tîmple și a fugit într-o curte, trîntind portița după ea. Numai copiii se apropiau pe nesimțite, privind cu ochi mari și nevinovați.

Căluțul a simțit oțelul rece și a ciulit o ureche. Îi tremurau nările și în ochi i se adunau ape tulburi — plîns omenesc. Nu înțelegea... Un vuiet greu l-a făcut să tresară. Nu l-a auzit, dar l-a simțit adînc în trup, ca pe un cutremur care l-ar fi prins din toate părțile deodată.

Nu-l mai durea nimic, nu-și mai aducea aminte de nimic. O clipă și-a ridicat capul, a nechezat dulce și și-a căutat, cu ochii încă vii, stăpînul. Între el și lume a început să se clatine o pînză cenușie și moale. A ascultat o vreme cum curgea de deasupra lui, alinătoare, liniștea. De-a lungul spinării i-a mai trecut un fior, cel din urmă. Și ochii mari și violeți, în care se țeseau vinișoare subțiri de sînge i-au rămas deschiși, încremeniți în nedumerire.

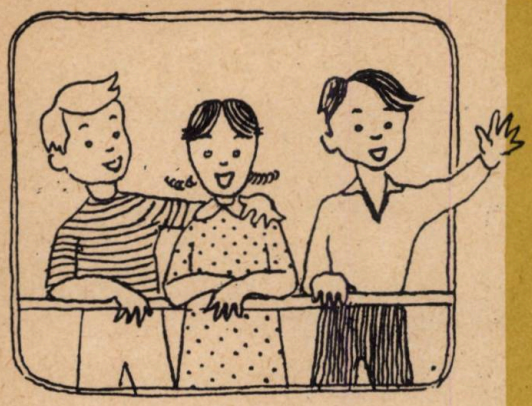

CU TRENUL

de
CRISTIAN SÎRBU

Iată-ne și-n tren. Ce bine,
În această-albastră vară,
Și cîntînd pe drum de șine
Alergăm din gară-n gară.

Haide, Sanda, la fereastră,
Vino — aproape și privește :
Vezi ce mîndră-i țara noastră,
Țara care ne hrănește ?

Uite cîmpul. Grîu ca mierea
Cîntă-n vînt cîntarea pîinii...
Dar de ce-ți aprinzi vederea
Și întinzi crenguța mîinii ?

A, te miri ! Carpații-s, iată.
Munți înalți cu creste lucii.
În pădurea lor rotată
Cîntă mierlele și cucii.

Dintre stînci țîșnesc izvoare.
Și de-aicea vîntu-și mînă
Norii — turmă de mioare —
Către Dunărea bătrînă.

Țării, munții-i stau de veghe.
Și de îi privim ne-nvățăm
Prin prezența lor străveche
Să fim tari ca ei în viață.

Cutia cu muzicuță

de
CEZAR DRĂGOI

Mi s-a dăruit un soi de besactea* foarte ciudată !
E de un meșter cu har tăiată
într-o piatră roșie și nemaivăzută...
Cînd craiul soare o sărută
(ca-n basmul cu Frumoasa din Pădurea-Adormită)
ori o sărută luna de argint și smerită
(ca sfînta Vineri cu părul de promoroacă)
besacteaua învie și prinde să se facă
toată de lumină — toată !...
Imi trece prin cap c-o fi fermecată !
...In ea, are o năstrușnică mașinărie,
ca o inimă vie !
Că, dacă-i salți capacul, îndată cîntă
o păsărică plăpîndă.
O privighetoare cenușie
sau — cine știe ? !
Din gîtlejul ei fermecat scoate
și înșiră perlele unui cînt despre toți și toate.
Și așa se face că într-o zi — auzi minune ! —
un cînt al celor cinci continente îmi spune.
(In cîntul acesta, Antarctica a rămas mută, firește !
Căci e pustie, cum știți : albă ca un urs polar și mută ca un pește !)
Și cîntul a început cam așa : „Noi, Australia, pe care
o mai poartă unii domni canguri în buzunare —
și noi, Africa neagră și frumoasă, care ne-am trezit
ca Albă-ca-Zăpada din somnul otrăvit —
și noi, Europa, cu inima însîngerată, încă însîngerată,
dar care, ca inima lui Danko, arată
(căci numai inimii lui Danko poți s-o asemeni !)
calea către luminișurile albe ale păcii între oameni —

și noi, America, pentru că vrem să fumăm pipa păcii cu voi
și pentru totdeauna să-ngropăm tomahawk-ul** de război —

și noi, Asia, care am născocit busola și acul busolei inimii
noastre arată,

în ăst ceas, către Moscova luminată —

vă spunem : în vara aceasta, la Moscova se adună
cele cinci continente și împreună

vor slobozi din inimile lor, peste popoare,
albul porumbel al păcii către soare !

Zborul lui de pasăre curată
nu-l va curma, nu-l va curma nici o săgeată !

...Besacteaua aceasta ciudată
era într-adevăr fermecata !
Nu o cutiuță cu muzicuță și mașinărie,
ci, poate, chiar inima mea roșie și vie !

* Cutioară de lemn frumos ornamentată.
** Secure folosită în război de indieni.

Amintiri despre scriitorii noștri

I. L. Caragiale

Din îndepărtarea copilăriei, din fiecare casă în care am locuit, se desprinde figura marelui nostru Caragiale. Cînd sosea la noi, se oprea mai întîi în ușă, cu un zîmbet șiret. Știa că ne bucurăm cu toții, mici și mari. Aștepta îmbrățișarea frățească a tatălui meu, Barbu Delavrancea, afectuosul salut al mamei mele. Pe noi ne privea peste ochelarii lui prinși pe nas și legați de jiletcă cu un șiret negru.

Așa l-am pomenit: cu pălărie largă în margini, cu veston adesea maroniu și jiletcă de catifea sau de tricou, frumos lucrată. Ochii lui castanii erau mari, rotunzi și privirea scăpăra de o inteligență ironică la fel cu talentul său. Cu noi glumea și ne povestea despre copiii lui, o fetiță și un băiețel, Tușki și Luki.

— V-am adus „microbii" mei, a rostit și ne-a dat ziua bună.

Tușki era ascuțită la față, cu părul negru și o fundă albă în creștetul capului. Era slabă și semăna cu o veveriță. Luki, bondoc și blond, purta ochelari, ceea ce ne-a mirat, și părea pretențios, deși nu era decît de opt ani. Părinții s-au îndepărtat și ne-au lăsat singuri. Am oferit imediat leagănul, iar „microbul" Tușki, sfioasă, n-a îndrăznit să refuze să se urce și se lăsă împinsă în văzduh. Tăcea, cu mîinile crispate pe frînghie, și noi rîdeam cînd zbura sus. Luki, însă, a refuzat această plăcere spunînd grav: „Eu sînt prudent". Mi se pare că această hotărîre a avut ca urmare tachinării de viespe din partea noastră.

Mai tîrziu, cînd eram mai mare, mi-aduc aminte de Caragiale plîngînd la fereastra odăii mele cînd zăceam bolnavă de o grozavă scarlatină.

Copiii lui n-au fost niciodată la școală din pricina fricii lui de microbi și contagiune. Învățau acasă, ba de unele, ba de altele. Erau deștepți, înzestrați cu o

Ploaia se opri brusc și dintr-un nor mai alburiu și cîlțos, soarele țîșni strălucitor și vesel. Parc-ar fi spus: „Priviți-mă! Am izbutit să scap!" Și îndată, își aplecă fața lui binefăcătoare peste tîrgușorul cenușiu și trist, cu căsuțe sărăcăcioase.

Pe ulița principală, în această zi de sîmbătă nu era nici țipenie de om, iar obloanele bătute în cuie ale magazinelor de tot felul întăreau mai mult impresia de pustietate și tristețe. Soarele găsi totuși un oblon desfăcut. Deasupra lui, pe firma decolorată de vreme, se putea încă admira un leu aurit cu coama mîncată de rugină, care ținea, cu tot dinadinsul, să dea pe gît un butoiaș rotofei, pe care scria: „Berea Thadeus".

Bucuros că „La leul de aur" găsise oblonul deschis, soarele pătrunse în încăperea rece și ursuză în care nu era în această zi de sfîrșit de săptămînă nici un client.

Pan Thadeus însuși tresări și ridică fața lui încreștită, ca o gutuie uitată o iarnă întreagă pe raftul din cămară, și privi gînditor lumina blîndă și tîrzie. Numai pannia Hanna lăsă andrelele și ciorapul cu călcîiul albastru pe jumătate început și se ridică din scaunul ei cu tălpice rotunde, legănătoare.

— Jesus Maria... se miră ea făcînd semnul crucii. Iată că mai strălucește soarele, Thadeus! Poate că-l încălzește acuma și pe Ian! șopti apucînd repede ciorapul. Trebuia să-l sfîrșească... Era pentru Ian... În curînd avea să vină iarna și avea să-i trebuiască.

De cînd îl luaseră, trecuseră opt luni. Și mereu pannia Hanna se trezea în toiul nopții și aștepta: poate că Ian era pe drum, spre casă... Poate că le muncise destul nemților acolo!... Și Hitler se îndurase să-i dea drumul acasă! Ori poate că-l amînau din zi în zi cu vorba și Ian nu scria, crezînd că mîine, poimîine, se va întoarce. Gîndind astfel, pannia Hanna împletea repede, repede ciorapii lui Ian. Din clipă în clipă, putea să intre pe ușă!

Dar deodată, norul cel cîlțos și alburiu se învineți. Lumina încăperii se stinse și pe uliță se auzi un huruit. Un camion se opri în fața intrării „La leul de aur".

Pannia Hanna sări din jilț speriată și alergă către ușa din fund, care pocni neprietenos în urma ei. Pan Thadeus lăsă pe masă sabotul de lemn la care lucra și se ridică cu umerii gheboșați.

Camionul venise să ia provizia de bere. Ăsta era singurul lucru pe care avea voie să-l facă acum!... Să pregătească berea lui dulce și groasă de culoarea cafelei pentru ofițerii S.S. din lagărul Auschwitz.

Portiera cabinei din față se trînti cu zgomot și Oberscharführerul Müller, cu fața lui trandafirie și spînatică, deschise ușa...

n pedagog de şcoală nouă. Desen de *Taru*

memorie extraordinară. Citeau o poezie o dată şi o ştiau pe dinafară. Părinţii lor erau mîndri de ei, îi răsfăţau şi le dezvoltau simţul lor artistic.

Caracterul său independent şi fantezist l-a împiedicat pe Caragiale să primească o funcţie de stat. A fost totuşi o vreme director la Teatrul Naţional. Din cauza nedreptăţilor repetate şi-a dat demisia şi s-a ocupat de scris. Minunatele nuvele au apărut, una cîte una, mai întîi în ziarul „Universul". Caragiale nu scria uşor. Se frămînta mult, ştergea rîndul, schimba cuvîntul şi nu era mulţumit decît cînd fraza exprima în graiul cel mai esenţial ideea sa. A studiat pe viu toate personajele literaturii sale. De aceea a deschis o berărie pe lîngă teatru, unde se adunau prieteni, admiratori şi publicul care ieşea de la spectacol, ca să se bucure pe gratis de altă reprezentaţie, să-l audă pe Caragiale povestind şi discutînd cu prietenii săi. Acolo era el, la cel mai bun post de observaţie, pentru a-şi nota felul de a vorbi al fiecăruia, mahalagismele şi pentru a provoca, după cîteva halbe de bere, confidenţe sentimentale care-i serveau la compunerea diferitelor personaje din opera lui. Dar nici meseria asta n-a ţinut mult. Se bea mult la berăria lui Caragiale, dar se plătea puţin, şi numeroşi erau cei care spuneau „la revedere, nene Iancule" fără să achite consumaţia. Moştenind de la o mătuşă o bună sumă de bani, Caragiale s-a gîndit să plece din ţară. Mulţi ani nu l-am mai văzut decît pe Caragiale, care venea adeseori la Bucureşti de la Berlin, unde îşi instalase familia.

Cînd se hotărîse să plece din ţară, tatăl meu, pasionat admirator al Parisului, îl îndemnase să se mute acolo şi pornise cu el să-i arate minunatul oraş şi Muzeul Luvrului.

— Măi, să locuieşti tu în oraşul Giocondei, îţi dai tu seama ce înseamnă asta, s-o poţi vedea tu în fiecare zi? (Faimosul portret al Monna Lisei, zis „Gioconda", pictat de Leonardo da Vinci în 1503, aparţine Franţei.)

Mi-aduc aminte de vizita pe care mi-au făcut-o atunci amîndoi la pension. Eram de 15 ani şi elevă la Conservatorul Naţional din Paris. Îi pîndeam de la fereastră. I-am văzut de departe, în parcul şcolii. Tatăl meu, înalt, păşea mîndru, cu capul ridicat spre copacii bă-

BĂIATUL ŞI NOAPTEA

— Schnell, schnell!* strigă el în loc de bună ziua şi se trînti în jilţul legănător, din care abia se sculase pannia Hanna.

Aştepta să i se pună în faţă proba din berea săptămînii acesteia. Să vadă el dacă-i potrivit de dulceagă şi dacă „banditul" de polonez nu încearcă s-o subţieze cumva!

Pan Thadeus se îngălbeni la faţă şi ochii lui cenuşii şi blînzi căpătară un luciu straniu... Apăsă duşmănos pompa şi berea spumoasă se revărsă peste buza cănii albastre. „Neapărat Hanna va trebui să mute jilţul de-acolo!"

— Schnell! ţipă Oberscharführerul legănîndu-se în jilţ. Şi întinse mîna lui lungă şi osoasă după cana în care spuma delicioasă se umfla ca un caimac de lapte dat în foc. O duse la gură şi voi să închidă ochii de plăcere, dar ochii, dimpotrivă, i se holbară mari ca nişte cepe privind pe fereastră afară...

În spatele camionului, de sub prelată, se iviseră două picioare subţiri şi desculţe... Se bălăbăneau în aer, căutînd marginea de sprijin.

Oberscharführerul se înroşi brusc ca şi cum i s-ar fi aruncat apă clocotită peste obraz. Cana albastră trecu prin fereastră ca o ghiulea, spărgîndu-se în ţăndări de portiera maşinii. Pan Thadeus, care ieşise să ducă altă cană de bere şoferului, rămase înţepenit pe scară.

Şoferul sări în sus speriat şi, lovindu-se cu falca de portiera deschisă, se zăpăci mai rău, fără să înţeleagă ce se petrece.

Numai pan Thadeus privea cu ochii lui cenuşii, înceţoşaţi, şi lacrimi albe de spumă curgeau din cana pe care-o ţinea cu mîini tremurînde.

— Polnischer Hund**! urlă prin fereastră Oberscharführerul.

* Repede, repede!
** Cîine polonez.

Picioarele cele subţiri şi desculţe rămaseră o clipă nemişcate, apoi se agitară înspăimîntate şi-şi făcură vînt. Un băieţaş cu părul negru şi zburlit, îmbrăcat într-o cămaşă albă şi-n nişte pantaloni albaştri, sări pe caldarîm şi voi s-o rupă la fugă. Dar era prea tîrziu!

Prin fereastră se auzi o detunătură scurtă şi băieţaşul se aplecă înainte, apoi se prăvăli pe caldarîmul umed, cu faţa în jos, cu braţele întinse.

— Der Teufel!* Polnischer Hund!... urlă din nou Oberscharführerul Müller şi, îmbrîncindu-l pe pan Thadeus de pe scară, alergă lîngă trupul de sub care începuse să se strecoare o şuviţă de sînge... Îl lovi cu piciorul, dar, văzînd că nu mişcă, se întoarse înjurînd pe polonezii „scîrboşi", „hoţi" şi „netrebnici", care ar trebui împuşcaţi încă din faşă, pentru a fi învăţaţi minte să nu mai încerce să jefuiască ziua în amiaza mare bunurile Führerului.

Se răsti la pan Thadeus, care înţepenise locului, şi apucînd berea destinată şoferului o dădu pe gît însetat. Apoi se urcă în cabină şi-şi aprinse o ţigară groasă de foi...

Ajutat de şofer, pan Thadeus rostogoli butoiaşele de bere din şopronul în care stăruia un miros acrişor şi dulceag... Pe cînd încărcau, şoferul aruncă o privire înduioşată spre trupul mic şi nemişcat. Întrebă în şoaptă:

— Al cui e?

Pan Thadeus nu răspunse.

— Nu era nimic de mîncare înăuntru! adăugă din nou şoferul... Müller ăsta e un sălbatic!

— E un S.S... mormăi în sfîrşit pan Thadeus... şi-l fulgeră pe şoferul cel gras cu privirea.

— Eu nu sînt decît un soldat german care conduce un camion de transport, se dezvinovăţi celălalt şi întoarse capul să nu mai vadă pîrăiaşul de sînge care se scurgea încet spre una din roţile din spate. Apoi se urcă în ma-

* Dracul.

trîni, care umbreau aleea. Caragiale, mai scund, mai delicat, cu picioare mici și țigaretul de chihlimbar veșnic între degete. Caragiale imediat mi s-a plîns că „Barbu îi vrea pieirea, că Parisul este un infern, perspectivele imense parcă vor să te înghită, în Piața Concordiei i-a venit rău, statuia lui Alfred de Musset, poetul celebru al secolului al XIX-lea, este grețoasă, iar francezii, prea vioi, prea repeziți la vorbă...". „Nu fi prost, măi, ai să te obișnuiești. Așa e primul contact cu frumosul, te zăpăcește" — încerca să-l convingă părintele meu. Dar degeaba! Nici masa bună într-un restaurant unde se servea pește, stridii, toate soiurile de crustacee și vinurile cele mai bune nu l-a convins pe Caragiale. Firea lui nu suporta agitația străzilor mari ale Parisului.

A plecat cu familia la Berlin, unde s-a instalat pentru mulți ani într-un apartament frumos, într-o mahala liniștită, unde nu-i era teamă de circulația trăsurilor și nu-l deranja nici un zgomot. Se plimba în cartierul lui, sta de vorbă cu băcanul, cu farmacistul, cu croitorul, și pentru toți era: Herr Doktor, adică un om excepțional. Tinerii romîni din Berlin și din Leipzig îl vizitau adesea. Caragiale aprecia punctualitatea trenurilor germane și consulta totdeauna orarul drumurilor. Tatăl meu, ducîndu-se la Berlin să-și vadă prietenul, s-a pomenit în fiecare gară din Germania cu cîte o telegramă trimisă de Caragiale cu urări variate de bun sosit. Adresa și descrierea călătoriei erau o capodoperă. Dar la Berlin cei doi scriitori nu s-au înțeles. Caragiale lăuda capitala Germaniei, Delavrancea găsea orașul greoi, arta statuară urîtă, agresivă, nemții prea blonzi, și nu s-au împăcat decît plîngînd amîndoi de emoție la concert, ascultînd Simfonia a V-a de Beethowen.

Cînd venea la București, Caragiale locuia la poetul Vlahuță. Vestea se răspîndea în oraș. Soseau prieteni și scriitori, se întindea un taifas fără sfîrșit, un-

Jupîn Dumitrache din „O noapte furtunoasă"
Desen de *Aurel Jiquide*

de rivalizau în spirit și imaginație personalitățile cele mai de seamă ale timpului. Caragiale povestea, cu un dar de imitație neîntrecut, toate farsele pe care le făcuse în tren, dîndu-se ba drept un cîrnățar, ba drept un cumpărător de vite. La Brașov se oprea ca să se ducă în piață să se certe cu unguroaicele, prefăcîndu-se că e un

BĂIATUL ȘI NOAPTEA

șină lîngă Müller. Pornind motorul, întoarse camionul, ocolind cu grijă trupușorul peste care începu să se cearnă picături mici și reci de ploaie.

Cerul era din nou vînăt. Norii se lăsaseră atît de jos înghițind toată lumina uliței... Nici nu venise amiaza și se apropia noaptea.

Pan Thadeus ședea la cîțiva pași de trupul băiatului privindu-l țintă și nemișcat.

Un glas slab, ca o suflare, îl trezi. Pannia Hanna era la fereastră.

— Thadeus!

Abia atunci se aplecă și-l luă în brațe... Jesus Maria! Era cald încă... Era cald! Și din trei pași se mistui înăuntru. Pannia Hanna trase oblonul și ulița rămase pustie o clipă... Dar numai o clipă, pentru că din casa cenușie de peste drum, o umbră subțire ieși de sub portița înaltă de lemn. Era o fată cu chipul alb ca varul, cu cozi blonde împletite peste urechi, ca două paftale de aur... Ea privi înspăimîntată pata de sînge din mijlocul drumului, apoi fugi și bătu în oblonul închis.

— Sînt eu, Nastus! șopti ea tremurînd... și fugi spre ușă.

— Du-te de cheamă doctorul, Nastus!... Du-te repede! se auzi dinăuntru.

Peste un ceas, doctorul Jambrozy se spăla pe mîini, și Nastus îi turna apă caldă din belșug, aruncînd priviri îngrijorate spre patul alb, în care un băiețaș cu părul negru și cu obrazul de ceară respira greu...

Pannia Hanna se învîrtea pe lîngă pat, neștiind ce să-i mai facă. Mereu tot potrivea pătura caldă de lînă mițoasă în jurul trupușorului...

— Așa, ai grijă să-i fie cald, Hanna. Dacă scapă pînă mîine, atunci putem fi liniștiți! spuse doctorul, pregătind încă o injecție.

— E foarte slăbit... Parcă n-a mîncat de-o săptămînă. Nastus îi întinse șervetul și începu să plîngă.

— De ce s-a dus prostuțul să caute pîine la dînșii? De ce n-a venit la noi? Chiar astăzi am copt niște colăcei!

Doctorul Jambrozy rîse și o lovi ușor peste obraz.

— Prostuță ești, tu, Nastus! De unde era să știe de colăceii tăi? Și-apoi, nu pîine căuta el în camionul lor. Ce zici Thadeus?

Pan Thadeus ședea rezemat de ușorul ușii și răsucea între degete bucățica de plumb. Poate că un asemenea Oberscharführer ca Müller îl comandă și pe Ian! Poate că un asemenea glonț a străpuns și pieptul fiului său! Și parcă atunci își dădu seama ce înseamnă Schandeloh și ștampila germană de pe scrisoarea fiului său... „geprüft!".

— Asculți, Thadeus? Copilul nu e de la noi! spuse doctorul, mușcîndu-și gînditor vîrful mustății sale afumate de tutun. Și se duse lîngă patul rănitului, îi netezi fruntea smeadă și rece, se jucă o clipă cu cîrlionții negri răspîndiți pe perna albă, apoi întrebă:

— Müller vine special pentru bere?

Pan Thadeus înțelese dintr-o dată și întrebă răgușit...

— Crezi că...

Doctorul îl privi drept în față și spuse încet:

— Sînt sigur!

Numai pannia Hanna și Nastus nu înțelegeau bine despre ce vorbesc. Presimțeau însă că e vorba despre un lucru îngrozitor... În cele din urmă, pannia pricepu. Își acoperi gura cu palma ca să nu țipe de spaimă.

— El vine de-acolo? întrebă ea cu glas stins. Apoi, nevenindu-i să creadă totuși, o cercetă în șoaptă pe Nastus:

— Tu, Nastus, ai văzut ceva? Ai văzut vreun semn?

Nastus clătină mută capul.

— Cînd l-am spălat, n-am văzut nici un semn! rosti cu greutate pannia și căută neliniștită privirea doctorului Jambrozy.

El își feri privirea, dar rosti totuși cuvintele pe care însăși pan Thadeus n-ar fi dorit să le audă.

Vizită... Desen de *Taru*

om prost, cicălitor și nu se lăsa pînă nu ajungea gîlceava la culme. Scena aceasta, povestită de Caragiale, cu accentul fiecăreia din bietele vînzătoare, era de un haz irezistibil.

În anii în care am dat concerte în Germania, Caragiale ne însoțea, pe mama și pe mine, în toate orașele, bucuros de succesul meu pretutindeni. Era un mare cunoscător al muzicii. Nimeni nu mi-a vorbit despre Beethowen ca el. La Berlin, am fost musafira lor timp de două luni. Caragiale apărea dimineața într-un surtuc închis și cu o tichie, care reliefa forma grecească a capului lui. Purta părul tăiat scurt și dat jos pe frunte. Bine dispus mai întotdeauna, ne ținea conferințe despre literatură și muzică, cu un talent critic ascuțit. Vorbirea lui nu era lirică și uneori atingea o amploare deosebită prin justețea observațiilor. Pe atunci începuse să scrie o nouă piesă de teatru și mi-a arătat odată o listă lungă de nume însemnate cu scrisul lui ordonat ca literele de tipar. Spunea că anumite sonorități au un sens psihologic și-l ajută să-și închipuiască personajul. S-a stins subit, înainte de a înfăptui piesa la care se gîndea mereu.

Pe mine mă poreclise „Aghiuță". Mă ducea la pian și mă ruga să-i cînt, din autorii lui favoriți, de cîte patru-cinci ori aceeași bucată. Scanda fraza muzicală cu mîna lui fină, rămînea cu țigareta în aer cînd îi plăcea ceva și mă îndemna să cînt „cu gust și cu pasiune". „Ăsta-i lucrul cel mai greu, Aghiuță" — spunea el și cînd era mulțumit îmi săruta mîna ca unei cucoane.

Timpul, cel mai drept judecător al valorilor, l-a așezat pe Caragiale la locul cuvenit. Opera lui literară rămîne vie, pentru că a fost filtrată printr-un genial spirit de observație. În amintirea mea îl văd pe domnul Caragiale plimbîndu-se prin odaie cu privirea pierdută în gînduri, cu capul nițel înclinat pe umăr, cu țigareta între degete, ascultînd o sonată de Beethowen.

CELLA DELAVRANCEA

BĂIATUL ȘI NOAPTEA

— Cu copii de vîrsta lui ei nu-și pierd vremea să-i mai însemne! De altfel, băiatul n-are decît zece ani...

— Dar ce le fac? întrebă Nastus frîngîndu-și mîinile.

Îndată însă își aduse aminte de ceva îngrozitor și se sprijini de perete mai albă decît varul.

— Ai grijă, Nastus, îi spuse doctorul cu blîndețe: să aibă mereu picioarele calde... Rana și slăbiciunea i-au luat toată vlaga!

— Da, Nastus, o îndemnă și pannia Hanna. Trebuia să fi fiert apa! Du-te și adu sticlele!

Cînd Nastus ieși, doctorul Jambrozy se așeză pe un scaun și spuse:

— Thadeus, Hanna, sîntem prieteni de douăzeci de ani... Prieteni o să fim pînă la moarte. Dar trebuie să supraviețuim! Și Ian, și Nastus, și ăsta, chiar dacă nu e polonez!... și arătă spre copilul palid, care respira ușor și rar... Ei au nevoie de noi! Trebuie să fim cu băgare de seamă! A avut noroc! Și arătă din nou spre pat... A fost o minune că a scăpat de-acolo... De-acolo viața a fugit pentru o mie de ani, și numai moartea veghează acolo!

— O să scape? întrebă pannia plîngînd.

Doctorul pregăti tăcut termometrul. Nastus intră cu cele două sticle fierbinți și le strecură sub pătură.

— Picioarele îi sînt reci ca gheața! murmură ea.

— Deocamdată temperatura este bună! constată doctorul. Și luîndu-și trusa de piele jerpelită spuse cu glas tremurător: „La noapte am să vin să-l veghez!".

Pan Thadeus îl însoți, cu umerii mai gîrboviți ca niciodată.

* * *

Și-n noaptea aceea, cei din casa Thadeus au vegheat ca moartea să nu se apropie de patul în care zăcea băiețașul necunoscut și străin. Pannia Hanna și Nastus cădeau de oboseală.

N-aveau decît să se culce! Iar pan Thadeus putea să-i petreacă fără grijă, pînă-n uliță, pe doctor! Băiatul scăpase! Avea să trăiască. Fără să știe, ei ajutaseră trei condamnați la moarte să fie mai tari ca moartea.

* * *

Au fost trei: Felix, un tînăr gravor din Lyon, Mauriciu, un student din Rădăuți, și Szewezyk, un tinichigiu polonez, supraviețuitori din ghetoul Varșoviei. Dormeau în aceeași baracă înăbușitoare, în același colț de lîngă ușă, pe scîndurile celor trei paturi suprapuse ca niște rafturi.

Mauriciu dormea la mijloc. Cunoscînd limba amîndurora, el stătea totdeauna între dînșii, ca o punte de legătură între gîndurile lor, uniți toți trei laolaltă prin aceeași tainică și neînvinsă putere: căldura minunată a inimii omenești.

Felix era cel mai tînăr. Nu împlinise încă douăzeci de ani. Adus în lagăr împreună cu mama și frățiorul său mai mic, nimerise după triere în Sonder Kommando* datorită staturii sale atletice.

Mauriciu și Szewezyk îl cunoscuseră după ce Kaposul** Fritsch îl pedepsise, pentru abatere de la disciplină: Felix fugise urlînd de groază și durere de lîngă cadavrele scoase din camera de gazare. Printre ele dăduse peste mama sa și peste frățiorul său Jeannot.

Fritsch ar fi putut să-l împuște pe loc... Dar aceasta ar fi însemnat că în inima lui ar mai fi rămas o urmă de omenie. Întîmplarea, dimpotrivă, l-a distrat, de vreme ce-a poruncit, rîzînd, ca francezul să fie adus la el pentru domesticire. Plin de răni, în urma loviturilor primite, Felix fusese aruncat ca un sac pe podelele murdare ale barăcii nr. 13.

* Echipă specială de deținuți, folosiți în lagărele fasciste pentru îndepărtarea cadavrelor miilor de oameni nevinovați, uciși în camerele de gazare. După un timp, ei înșiși erau gazați și înlocuiți cu alți prizonieri.

** Comandant S.S. al unei grupe de muncă.

NUMAI MUNȚI, ȘI IARĂȘI MUNȚI...

Dintr-o zare-ntr-altă zare,
numai piscuri pînă-n soare...

Care pui de uriaș
s-a jucat pe-aici, odată,
și-a lăsat din pumnii lui
tot gurgui lîngă gurgui?

Numai munți și iarăși munți
cu căciulile pe frunți...
Cîtu-i zarea mohorîtă
șed la rînd, proptiți în bîtă,
ciobănind de mii de ani
turme albe de cîrlani —
bărbăcuți ce ies să pască
peste pajiștea cerească...

Numai stînci și iarăși stînci,
cățărate și pe brînci,
betegite și colțate
cu amarul vremii-n spate —
ca și cum s-ar fi luat,
văicărindu-se de șale,
toate babele din sat,
să culeagă hribi în poale...

S-au copt cireșele-n ogradă
Și două cîte două — atîrnă,
Pe ramul ce de-atîta roadă
Se sprijină proptit de-o bîrnă.

Și-s roșii parcă-s de jăratec
Și ramurile parcă-s flamuri.
Cireșul meu primăvăratec
Îmi face loc și mie-n ramuri.

La gît cravata mi se pierde
Printre cireșe megieșe.
Chiar și frunzișul cît de verde
Și tot se pierde-ntre cireșe.

Sînt sus de tot, în vîrf de-acuma!
Și de pe-un ram îl strig pe tata.
Tăticule, te uită numa'...
Cireșul mi-a furat cravata!

BĂIATUL ȘI NOAPTEA

Szewezyk, care nu punea picătură de alcool în gură, avea întotdeauna o bună provizie din rația cuvenită celor din Sonder Kommando. Alcoolul era aur. Cîteodată, un soldat S.S. era în stare să dea pe asemenea rație o jumătate de pîine, ba chiar 100 gr de zahăr. Așa că Szewezyk încercă să-i îngrijească rănile cu alcool. Dar Felix refuză orice îngrijire. Nu era chip să te apropii de dînsul. Urla ca un taur. Atunci Szewezyk îi porunci lui Mauriciu:

— Spune-i că trebuie să trăiască. Să aștepte. Într-o zi va fi judecător.

Și astfel, în timpul nopții, Mauriciu ajunsese să-i vorbească lui Felix ore întregi. În cele din urmă, Szewezyk îl mutase în patul de sus, în locul olandezului care se îmbolnăvise de o boală de ochi și nu se mai întorsese de la spital. Îl veghease nopțile și căpătase de atunci o deosebită dragoste pentru Felix. Dragostea aceasta se arătase acum ca o slăbiciune. Cea mai bună dovadă era însăși cutezanța de a-l ajuta să ascundă băiatul. Mauriciu însuși nu se dezmeticise încă după tot ce se petrecuse...

Ziua începuse ca de obicei. Un nou transport de oameni condamnați la moarte sosise în lagăr și fusese descărcat lîngă rampă.

Sonder kommandorul de deținuți și S.S.-iștii înarmați pînă-n dinți așteptau pornirea convoiului. Erau peste o sută de bătrîni și bolnavi care nu puteau merge pe jos. Trebuiau cărați cu camioanele. Convoiul de deținuți se scurgea destul de liniștit. Nimeni nu bănuia că sfîrșitul avea să fie atît de apropiat și groaznic în clădirea spațioasă cu patru coșuri înalte pe care scria „Baie și dezinfectare". Mai ales că un Oberscharführer gras și asudat striga mereu în ungurește:

— Grăbiți-vă la deparazitare!

Deodată, din primele rînduri ale convoiului, se auzi un țipăt: o femeie tînără cu părul negru se aruncase la pămînt să-și ridice copilul leșinat. Sfîrșită pesemne de puteri, după drum chinuitor, nu putuse să-l ridice în brațe și căzuse cu povară cu tot cerînd ajutor și împiedicînd astfel înaintarea. Oberscharführerul alergă și o împinse îndărăt în rînd. Femeia țipă sfîșietor într-o limbă care-l făcu pe Mauriciu să tremure ca apucat de friguri.

— Băiatul! Dați-mi băiatul! Hoților!

Femeia vorbise romînește cu accentul acela moale și moldovenesc, care-i aduse aminte de țara lui, de tîrgușorul natal pe care numai Szewezyk îl asigura mereu că-l va revedea. Murmure de indignare și nemulțumire se iscară din rînduri și alte glasuri de femei țipară:

— E băiatul ei! Rușine! Călăilor!

Locotenentul S.S. Politesch, înalt și cu nasul coroiat ca un plisc de corb, care conducea operația de „Baie și dezinfectare", făcu un pas înainte și strigă nervos:

— Las-o în pace! Să vină un traducător!

Mauriciu înaintă ca-n somn și luă poziția de drepți.

— Spune-i să meargă liniștită la baie. Își va lua băiatul de la infirmerie!

Mauriciu repetă mecanic ordinul, și Politesch ordonă printre dinți făcînd un semn către cei din echipa specială.

— Urcați-l într-un camion.

— Săracul! murmură Szewezyk, ridicîndu-l în brațe.

Felix, alb ca varul, se apropie de Mauriciu și-l întrebă clănțănind din dinți, pradă unei neliniști cu totul nefirești:

— Mauriciu, ce neam e? și arătă către băiatul leșinat din brațele lui Szewezyk.

— Romîn, ca mine.

— Dumnezeule! făcu Felix. Apoi îl apucă de braț cu degetele crispate. Și ce i-ai spus femeii?

— Să fie liniștită, că-și va găsi copilul la infirmerie.

— Porcule! îi aruncă Felix în obraz și, alergînd după Szewezyk, sări în camionul în care acesta pusese băiatul.

Amalia

de C. MIHAI — Ilustrații: GĂNESCU

Clopoțelul a sunat zglobiu, sprințar, anunțînd că orele s-au terminat. A urmat după asta învălmășeală, țipete, strigăte, dar pînă la urmă totul s-a potolit.

Acum, în curtea școlii e liniște. Doar moș Vasile, îngrijitorul, strînge ghemotoacele de hîrtie, bombănind de parcă ar vorbi cu cineva:

— Ce să-i faci... iaca așa îmi bat eu joc de bătrînețele mele. De-ar fi băieții și fetele astea alt fel, s-ar schimba treaba!

Moș Vasile pune în coș hîrtiile și dă să plece. Deodată privirile lui se opresc asupra tufelor de liliac, unde stă ascuns un ghemotoc de hîrtie.

Bombănelile încep iar:

— Da' cu tine, ce-i acolo, hoțomane? Te-ai ascuns?! Crezi că nu mai văd, hai? Ei, ia stai tu, pui de lele!

Moș Vasile se apleacă, scotocește printre tufe și pune mîna pe ghemotoc. Îl strînge parcă să-i rupă urechile. Se oprește. Ceva pîrîie în mîinile lui. Ridică sprîncenele și se încruntă:

— Ce-o fi?

Un buchet de ghiocei, strivit, mototolit, ofilit, parcă cere moșului îndurare. Moș Vasile se-ncruntă.

— Ce păgîni, ce păgîni, și se repede în casă. Își pune ochelarii și desface hîrtia. Cu mîini tremurînde alege firele rămase întregi și le așază într-un pahar cu apă. Apoi dă să arunce hîrtia, dar se oprește. Un scris mărunțel cu cerneală violetă îl face pe moș să apropie de ochi hîrtia și să citească:

BĂIATUL ȘI NOAPTEA

Peste o jumătate de oră, Mauriciu îl întîlni pe Felix lîngă groapa de ardere. Înotă prin fumul gros trăgînd după dînsul un cărucior de cadavre. Deasupra lor, palid, cu părul negru crescut ca la fetițe, recunoscu băiețașul.

— A murit?

— Nu! E beat mort! rînjise Felix amenințător, arătîndu-și colții albi ca de lup.

Mauriciu crezuse întîi că e vorba de-o glumă sinistră. Dar Felix n-avea obiceiul să facă asemenea glume. În camion el îi turnase pe gît o bună parte din rația lui de alcool.

— Trebuie să-l salvăm! îi suflase la ureche Felix. Fii atent!

Și astfel, începu un nou coșmar. Mauriciu trebui să preia cărucior și să alerge către celălalt capăt al gropii. Cu ochii înțepați de vălătucii negri și groși de fum, cu răsuflarea tăiată de mirosul puturos de carne și păr ars, se opri lîngă un morman de trupuri. Adăpostind cărucior, începu să arunce, înnebunit de spaimă, morții de lîngă dînsul.

Unde era Szewezyk? Cum de-l lăsase pe Felix să ia copilul? Oricine, în orice clipă putea să-l scoată din cărucior și să-l arunce de viu în flăcări... Cu tot alcoolul înghițit, acolo, s-ar fi trezit... Sudori reci de groază îi acopereau fața. Mușchii lui nu-și pierdeau nici o clipă încordarea. Ci, dimpotrivă, cu o putere înzecită, supraomenească, ridica rînd pe rînd trupurile țepene aruncîndu-le acolo... Ah, cel puțin ei erau morți! Acum nu-i mai socotea după greutate, ca de obicei. „Ăsta a fost un bătrîn, asta a fost o femeie, asta a fost... " Nu! Acum el nu-i mai vedea cum zboară prin lumina roșie scăpărătoare, cum se răsucesc și se închircesc în flăcările înalte și fumegînde, de parcă ar fi fost încă vii, de parcă ar fi făcut, acolo în foc, o ultimă încercare de a evada dincolo de moarte...!

Szewezyk trebui să-l îmbrîncească, ca să-i ia cărucior...

— Fii atent, îi strigă el în ureche, mistuindu-se în direcția opusă de unde venise.

Abia atunci își reveni. Se trezi din nou în vacarmul acela înfiorător, în care comenzile scurte și răcnite ale comandanților S.S. se amestecau cu zgîrîieturile și pocnetele asurzitoare ale cărnii arzînde.

În curînd pricepu totul... Felix îi dăduse cărucior cu băiatul pentru a nu atrage atenția asupra lui. Szewezyk îl luase pentru același motiv. Planul era foarte simplu! Aveau să schimbe cărucior, unul de la altul, mutîndu-se mereu în alt loc, învîrtindu-se astfel de jur împrejurul gropii, pînă cînd avea să se însereze.

Cînd Szewezyk apăru cu cărucior de unelte, la întoarcerea în lagăr, și trecu cu dînsul chiar pe sub nasul lui Fritsch, Mauriciu nu simți nici o tulburare. Știa că băiețașul se află ascuns înăuntru. Îi ajută tăcut lui Felix să-l strecoare apoi în groapa de var din fața barăcii și primi să-l aducă, după apel, înăuntru în baracă, în butoiul de spălat rufele...

Abia tîrziu, după stingere, întins în patul său de la mijloc, Mauriciu se simți ametit și pierdut. Parcă ar fi fost pus să sară într-un abis înfricoșător de adînc, să scoată de-acolo o floare de care nimeni n-avea să se bucure.

Băiatul dormise într-una. Nu știa ce fusese cu dînsul. Alcoolul care i-l turnase Felix pe gît părea că-i făcuse bine. Szewezyk scotea mereu capul din culcușul de la parter și ciulea urechile lui mari și puțin blegi către ușa pe care ar fi putut să intre moartea, sub înfățișarea de țap roșcat a lui Fritsch.

„Amalia,

Tu știi cît de mult țin eu la tine. Tu nu mă cunoști, deși sînt în aceeași clasă cu tine. E mai bine așa. Ești prea mîndră și cred că niciodată nu vei sta de vorbă cu mine. A venit primăvara. Îți dau un buchet de ghiocei culeși de mine!

Un prieten"

— Ia te uită, se minunează moșul, scrisorică de dragoste!? Măi, Mărie, își strigă el baba, vină-ncoa! Tu vezi ce-i aici? O scrisoare de dragoste.

Moșul arată scrisoarea mătușei Maria și-apoi ca pentru sine zice:

— Își scriu plozii de dragoste. Da' ce dragoste-i asta, cînd strivesc ghioceii? Auzi, dragoste! Da' unde pleci? strigă el către nevastă-sa, care dă să iasă. Tu nu o cunoști pe Amalia asta? Cum, n-o cunoști? Fata aceea din clasa a VII-a, înaltă, frumușică, cu aere de domnișoară.

A doua zi bătrînul s-a sculat dis-de-dimineață. A trebăluit prin clase, a mai șters praful și pe la 7 jumătate s-a așezat pe scăunelul lui de la poartă cu ghioceii în mînă. Aproape de ora 8, Amalia, fata din clasa a VII-a cu aere de domnișoară, s-a arătat în poartă. Moș Vasile n-o mai lasă să spună „bună dimineața" și i-o ia el înainte.

— Bună dimineața, domnișoară Amalia. I-a stai oleacă să-ți spun ceva. Pînă una alta, ia matale florile astea și de altă dată să nu le mai arunci, chiar dacă sînt ele învelite într-o scrisoare de dragoste. Gata, eu am terminat. Du-te acum în clasă.

Amalia a roșit, a vrut să spună ceva, dar moș Vasile se depărtase. Florile gingașe parcă sunau din clopoțeii lor de argint a mustrare:

— Vezi, să nu le mai arunci, Amalia!

BĂIATUL ȘI NOAPTEA

— Măcar de-ar dormi săracul noaptea asta! murmură el neliniștit.

Mauriciu se învîrtea pe scîndurile tari. Nu putea să închidă ochii de îngrijorare. Deodată i se păru că visează: Felix cînta. Cînta în șoaptă:

— Une petite, une petite alouette,
Sur le bleu, bleu ciel!...*

— A înnebunit! se gîndi cu groază și, făcînd o sforțare să-și ridice capul, care-i vîjîia ca o moară, șuieră:

— Felix, încetează!

De sus, nu se mai auzi nimic. Într-un tîrziu, Felix întrebă ca-n somn:

— Ai spus ceva, Marius?

— Cred c-ai înnebunit, mormăi acesta ridicîndu-se într-un cot. Poate vrei să vină Fritsch?

Șoapta lui Felix se auzi îndată însuflețită de-o vioiciune nefirească.

— La Fritsch mă gîndeam! Trebuie să-l omor neapărat! În aceeași clipă, ca o amenințare, lumina verzuie a unui reflector de pază trecu prin dreptul ferestrei, și Mauriciu îi zări fața scăldată în sudoare și ochii strălucitori de febră.

— Ești bolnav, murmură el, tulburat. Culcă-te imediat!

— Îmi trebuie frumoasa lui uniformă de kapos, continuă Felix pe același ton și bîjbîi pe întuneric cu mîna, pînă atinse fața lui Mauriciu.

El îi apucă degetele și i le ținu strîns ca într-un clește. Erau uscate și fierbinți... I le lăsă în cele din urmă și aplecîndu-se peste marginea patului întrebă în p[illegible]ă:

— Szewezyk, dormi?

Polonezul răspunse imediat:

— Nu pot închide ochii! Afurisită noapte! Mă gîndesc mereu ce-o să facem noi cu romînașul tău...

— Szewezyk, oftă Mauriciu cu glas ostenit: romînașul meu tace ca un peștișor, dar cred că francezul nostru a înnebunit. Vrea să-l omoare pe Fritsch — să-i ia hainele de kapos!

De-afară se auzi tropotul pașilor sacadați ai santinelei și fascicola puternică și verzuie a reflectorului trecu din nou prin dreptul ferestrei.

Instinctiv Mauriciu se întinse și rămase nemișcat, cu toată presiunea sîngelui zvîcnind în tîmple... Dar pașii santinelei se pierdură, și ochii i se pironiseră pe umbra unui șobolan, surprins o clipă în bătaia luminii. Fuga lui măruntă fîșîi ca o hîrtie pe podeaua umedă și murdară.

Apoi tot Szewezyk spuse încet:

— Maurițe, eu cred că Felix s-a gîndit la ceva bun pentru băiat... Un kapos poate să treacă prin lagăr cu un copil de mînă. Mauriciu amuți. Apoi se întoarse cu fața către peretele de scînduri, îl zgîrie numai așa ca să-și potolească tulburarea și răspunse:

— Szewezyk, cred c-ai înnebunit și tu!

Szewezyk nu se clinti și răspunse liniștit:

— Eu m-am gîndit, Maurițe: Am pumnalul...

Și tăcerea căzu de data aceasta fără de sfîrșit parcă, învăluindu-l pe Mauriciu ca într-o plasă de foc. Deodată ciuli urechea. Suspine înfundate veneau de sus, din patul lui Felix.

Szewezyk tuși și mormăi foindu-se pe scînduri.

— Dummkopf*. O să-l salvăm!

* O mică, o mică ciocîrlie, în seninul, în se[illegible]

* Nătărău.

DIMOS RENDIS

Mama și cele trei fete

A fost odată
Ca niciodată...
— Ce-a fost, poete?
— Cic-au fost trei fete
La o mamă-n sat,
Dar s-au măritat
Și-n lume au plecat.
Vremea a trecut,
Mama a căzut
De-o boală grea
Și-n pat zăcea.

— Vecino, vecino,
Hai repede, vino,
Vino că mor!
Du-te de zor
La fetele mele
Să afle și ele
Că mama lor zace
Și să vie-ncoace.

Aleargă vecina,
Coboară colina,
Merge pe cărare
Spre soare-răsare
La fata cea mare!

— Fată bună, fată,
Vino tu de-ndată,
Că maică-ta moare,
Zile nu mai are!
Repede, vino...

— Of, nu pot, vecino,
Vine-acuș bărbatul,
Frămînt aluatul,
Să-i fac cozonaci,
Pite și colaci.

Soarele a auzit,
Că el totu-aude.
Peste tot pătrunde,
Poftit, nepoftit,
Soarele a aflat
Și a blestemat:

— Fată nemiloasă,
Cît ești de frumoasă
Să te faci urîtă,
Cu gîtul de bîtă,
Să ai față lungă,
Pielea ca o pungă,
Iar albia-n care
Frămînți ca nebuna
S-o iei în spinare
Și s-o cari într-una!

Singură să fii,
Și să n-ai copii.

Soarele-a tăcut,
Și s-a prefăcut
Fata nemiloasă
În broască țestoasă.

Mama cum zăcea
Blestemu-auzea,
Se îngălbenea,
Ceară se făcea:
— Soare, bune soare,
Fata mea griji are,
Nu mi-o blestema...
Ție, fata mea,

Of, ce să-ți urez:
Să te ușurezi?
Doar să ai copii,
Una să nu fii.

* * *

Vecina iar fuge
La a doua-ajunge.
Soarele-o privește
Și o urmărește:
— Fată, bună fată,
Vino tu de-ndată,
Moare muma ta,
Nu mai aștepta,
Hai cu mine, vino...

— Of, nu pot, vecino.
Din casă nu ies.
Uite pînză țes
Ca să-mi fac un șorț,
Un șorț colorat
Și tot presărat
Cu flori și mărgele,
Să lucesc ca ele.

Soarele-a auzit
(El totul aude,
Peste tot pătrunde,
Poftit, nepoftit)
Soarele-a aflat
Și a blestemat:

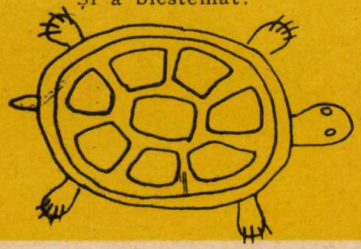

BĂIATUL ȘI NOAPTEA

Mauriciu rămase nemișcat, și inima începu să-i bată ca un ciocan uriaș și sonor.

— Felix!

— Seamănă cu Jeannot, gemu acesta. Dumnezeule, cum seamănă cu micul meu Jeannot! Suspină el din nou, sfîșiat de o suferință atît de puternică, încît o transmise și lui Mauriciu.

— Taci, șopti el, uimindu-se apoi de propria sa hotărîre: mic mi se va potrivi cel mai bine uniforma lui Fritsch!

— Mauriciu... Îți mulțumesc, Mauriciu!... În glasul lui Felix era atîta jale și totuși atîta bucurie.

— Szewezyk, întrebă Mauriciu, el va supraviețui, nu-i așa?

Și aștepta răspunsul, cu toate simțurile încordate, cu răsuflarea oprită, ca și cum de acest răspuns ar fi depins însăși existența soarelui de pe cer.

Szewezyk hotărî liniștit:

— Va supraviețui! Apoi continuă cu aceeași liniște. În fiecare sîmbătă, Müller de la cantină pleacă cu camionul la Oswiecim după bere. Camionul e plin cu butoaie goale. Uneori, pumnalul îmi amintea acest lucru important: Müller pleacă în fiecare sîmbătă dimineața la ora șase!

Și Mauriciu simți mîna mare și aspră a lui Szewezyk căutîndu-l. Atinse ceva rece și dur. Atingerea aceasta îl liniști deodată.

— Bine, Szewezyk, se învoi Mauriciu, și-și trase pătura peste cap. Lama rece și ascuțită se încălzi deodată și căpătă viață. Nu aștepta acum decît semnalul deșteptării și pe Kaposul Fritsch, care avea să se repeadă spre patul de la mijloc strigînd:

— Schweinhunde!* Stai, că te fac eu sănătos!

Încă din zori se pornise o ploaie măruntă și rece. După cerul vînăt și posomorît de nori, ploaia părea c-o să țină trei zile și trei nopți la rînd. Un kapos trecea grăbit pe una din aleile prunduite care se încrucișau printre clădirile sumbre ale lagărului principal. Kaposul trăgea după dînsul un băiețaș speriat și somnoros, cu părul negru și crescut peste urechi, ca la fetițe.

Băiețașul smîrcîia într-una din nas și, mușcînd dintr-o bucată de pîine neagră, întreba plîngăreț:

— Și acolo am s-o găsesc?

— Dacă ai să fii ascultător, ai s-o găsești! îl asigura kaposul grăbind din ce în ce pașii. Îndată ce zărea un Oberscharführer ori vreun alt grad superior, el se oprea ca încremenit în poziția de salut. Agitînd o hîrtie ștampilată răcnea:

— Heil Hitler! Sînt Kaposul Breitner! Merg să predau acest copil doctorului Mengele.

Experiențele pe copii ale doctorului Mengele fiind prea vestite în lagăr, pentru cruzimea lor, Oberscharführerul cu ochii cîrpiți încă de somn se silea să zbiere cît mai zelos:

— Repede, executarea!

Iar cei doi Oberscharführeri întîlniți unul după altul

* Porc de cîine.

Pe-un colţ de tavan,
Viaţa să-ţi petreci
Prin unghere-n beci,
Unde-i noapte-n veci.
Şi să nu mai ieşi.
Să ţeşi, şi tot ţeşi,
Nemiloasă fată,
Pînză presărată
Numai cu gîndaci.

— Taci tu, soare, taci,
Tu, bunule soare,
Fata mea griji are,
Nu mi-o blestema.
Ţie, fata mea,
Of, ce să-ţi urez,
Să te uşurezi?
Să ţeşi pînză fină
Ca o apă lină,
Fire subţirele
În mii de inele.
Of, ce să-ţi urez
Să te uşurezi
Bine ca să fie?

Mama a tăcut.
Fata mijlocie
Păianjen s-a făcut.

*

* *

Aleargă vecina,
Iat-o la mezina,
Intră ca furtuna:

— Vino, fată bună,
Nu mai aştepta,
Moare maică-ta...

Pruncuşorul plînge,
Ea în braţe-l strînge
Şi aleargă-ntr-una,
Fuge ca furtuna.
Ochiul lăcrimat,
Plînsu-i sugrumat,
Pruncul nehrănit,
Părul despletit,
Fîlfîie năframa —
O aşteaptă mama.
Pruncuşorul plînge,
Ea în braţe-l strînge,
Stîncile-o lovesc,
Ghimpii o rănesc:

— Ce ai, mămico?
Ce ai, bunico?
— Stai, fata mea,
Nu mai lăcrima,
S-a-mplinit sorocul,
Moartea, bat-o focul.

Şi-o îmbrăţişează,
Binecuvîntează:
— Of, fetiţa mea,
Nu mai lăcrima,
Fata mea miloasă,

— Fată nemiloasă,
Să nu ieşi din casă,
Să te văd vreodată,
Nemiloasă fată!
Să-ţi duci, an de an,
Tu să ai în casă
Speranţa de mîine,
Şi sare şi pîine,
Şi apa şi focul!
Cînd ţi-o fi sorocul,
Să nu mori, tu fată,
Şi să fii schimbată!
Fată iubitoare,
Să prinzi aripioare
Şi să zbori sub soare
Din floare în floare.

Soarele-a auzit,
El totul aude,
Peste tot pătrunde
Şi-a împlinit:
Fata cea mezină
S-a făcut albină,
Pruncul ei o floare
Şi-şi scaldă în soare
Frunzele, tulpina
Şi zboară albina

Fata-n casă sta,
Pruncu-şi alăpta
Şi-auzind, suspină,
Zice spre vecină:
— Mama mea să moară,
Oh, ce veste-amară,
Viu acum, vecino!
Hai, pruncule, vino,
Ne-aşteaptă bunica
Şi-o să-ţi dea mămica
Lapte mai tîrziu...
Viu, vecino, viu.

Din floare în floare
În raze de soare,
Dă florilor viaţă,
Ia din flori viaţă,
Nectar şi putere
Şi face miere,
Din flori de măr,
De păr,
De salcîm, de tei
Hai şi tu, să iei
Un fagure mare,
Mierea s-o mănînci,
Ceara să o strîngi,
Să faci luminare,
Basmul să-mi citeşti
Să mă pomeneşti.

în romîneşte de
Viorica Ravani

BĂIATUL ŞI NOAPTEA

făcuseră acelaşi gest plictisit, fără să catadicsească să răspundă... Adică: „Du-l dracului şi lasă-mă în pace!".

Îndată ce trecea de dînşii, Mauriciu răsufla adînc, ştergîndu-şi obrazul, pe care se amestecau stropii de ploaie cu stropii de sudoare. De nu s-ar fi nimerit vreunul să ştie că nu exista nici un kapos cu numele acesta!

Apoi continua în şoaptă aceeaşi povaţă fierbinte şi stăruitoare, pe care copilul o asculta cu gura căscată, uitînd să mai înghită dumicatul de pîine...

În sfîrşit, clădirea albă a cantinei se ivi la capătul unei alei largi, plantată de-o parte şi de alta cu plopi tineri. Szewezyk avusese dreptate: camionul era deja tras în faţă, la trei paşi de scară. Şoferul era în cabină. Asta însemna că urma să plece imediat. Mauriciu îşi spuse în gînd: o să-l urc. Trebuie să-l urc. Privi uşa închisă a cantinei. Înăuntru ardea un bec. Geamurile erau aburite. Strînse uşor mîna tremurătoare a băieţaşului.

Părea deştept şi dezgheţat... Dacă scăpase ieri, însemna că avea noroc şi astăzi. Mauriciu încetini pasul şi-i şopti, cu inima zbătîndu-i-se în gît:

— Onel! Auzi, băieţele? Mă opresc lîngă şofer. Am să-l ţin de vorbă, auzi? Te strecori ca o pisică, fără zgomot. Te ascunzi... în fund... Ai să poţi?

Băieţaşul vîrî pîinea în buzunar şi-şi ridică pantalonii albaştri cu un gest plin de hotărîre. Sînt gata, parcă spuneau ochii lui rotunzi şi căprui. Mauriciu se opri lîngă şofer scoţînd o ţigară.

— Bitte*, începu el. Dar îşi muşcă limba... Şoferul moţăia... Rămase totuşi lîngă dînsul cu ţigara în mînă, strînse uşor umărul copilului, şi-i făcu cu ochiul. Avu chiar puterea să-i zîmbească. Aşteptă, cu ţigara întinsă, privind ţintă uşa cantinei...

— De nu s-ar deschide! De nu s-ar deschide! se rugă el copilăreşte.

Un trosnet uşor se auzi în spatele camionului, apoi ceva hodorogit înăuntru. Copilul suise. Şoferul tresări şi se holbă buimac. Mauriciu îi arătă ţigara fără să poată scoate un sunet. Şoferul căscă şi se scotoci binevoitor la piept. Îi întinse prin ferestruică flacăra unei brichete.

Mauriciu îşi aprinse ţigara, izbutind să rostească liniştit:

— Mulţumesc, camarade... Şi trecu agale pe lîngă camion, ocolindu-l. Nu văzu de sub prelată decît fundul unor butoiaşe de bere aşezate unele peste altele.

*

* *

Cum picăturile de ploaie şopoteau tainic în prelata camionului, şi cum trebuia să stea nemişcat, băiatul adormi din nou, cu o bucăţică de pîine dulce şi cleioasă lipită de cerul gurii.

Camionul ieşi pe poarta pe care scria cu litere de-o şchioapă „Arbeit macht Frei"*. Lăsă în urmă gardurile

* Poftim.
* Munca te face liber.

UN MUNCITOR PIETRAR

de
RADU ALBALA
Ilustrații : Dures

A fost odată ca niciodată, în Insula Java din îndepărtatul Ocean Indian, un muncitor pietrar. În fiecare zi, cu dalta lui, săpa cu îndîrjire bucăți dintr-o uriașă stîncă.

— Ah, exclamă el într-o dimineață! De ce nu sînt și eu un boier, să mă plimb într-un jeț dus pe umeri de robi!

Deodată, într-un nimb de lumină, răsări în fața lui o frumoasă zînă, care spuse:

— Facă-se voia ta.

Și pietrarul se prefăcu într-un boier care se plimba într-un jeț din acelea ce pe acolo se cheamă bale-bale, perdeluit cu brocart roșu din acelea ce pe acolo se numesc klamboo.

Într-o zi însă, jețul lui trebui să se dea deoparte, ca să facă loc alaiului împărătesc.

Atunci boierul zise:

— Ah! De ce nu sînt împărat, să am un alai de douăzeci de călăreți, și toți să se dea deoparte din calea mea!

Deodată, într-un nimb de lumină, răsări în fața lui o frumoasă zînă, care spuse:

— Facă-se voia ta.

Și boierul deveni împărat. Zece mîndri călăreți îi deschideau alaiul, zece călăreți îl încheiau, iar el ținea în mînă un pajong, adică o măiestrită umbrelă țesută din fir de aur.

Într-o zi, la amiază, soarele își trimitea sulițele lui fierbinți din înaltul tăriei, pîrjolind iarba și uscînd cîmpurile.

— Ah, gemu atunci împăratul, de ce nu sînt eu soarele!

Într-un nimb de lumină se ivi din nou frumoasa zînă, care spuse:

— Facă-se voia ta!

Și împăratul fu soarele. De dimineață pînă seara străbătea bolta cerească, pîrjolind iarba și uscînd cîmpiile cu sulițele lui fierbinți. Într-o zi, însă, trecu un nor și-i întunecă strălucirea.

— Ah! se văită atunci soarele. De ce nu sînt eu nor; pînă și soarele mi-ar ști de frică!

Și se prefăcu într-un nor. Norii se adunară laolaltă, se umflară, iar din pîntecele lor se porni o ploaie lungă și binefăcătoare. Iarba înverzi, cîmpiile înfloriră, drumurile se desfundară, gîrlele se revărsară. Numai o stîncă stătea nepăsătoare, uriașă în măreția ei.

— Ah! se căină atunci norul. Aș vrea să fiu o stîncă, să nu-mi pese nici de ger, nici de arșiță, nici de soare, nici de ploaie, nici de toate trăsnetele cerului!

— Facă-se voia ta! zise din nou zîna cea frumoasă, ivită într-un nimb de lumină.

Și iată-l prefăcut în stîncă, neclintit pentru veacuri în fața tuturor stihiilor dezlănțuite. Un singur necaz avea: în fiecare zi, un muncitor pietrar venea cu dalta lui și, încet, dar cu nădejde, săpa din coasta stîncii.

— Vai, grozavă durere! gemu atunci stînca. Ce mult aș dori să fiu muncitorul ăsta pietrar.

— Facă-se voia ta! zise pentru cea din urmă oară zîna cea frumoasă, ivită într-un nimb de lumină.

Și muncitorul pietrar dornic să fie cel mai mare și mai puternic, după ce fusese rînd pe rînd boier, împărat, soare, nor și stîncă, se simți în sfîrșit cel mai mare și cel mai puternic abia cînd se prefăcu la loc în muncitor pietrar.

BĂIATUL ȘI NOAPTEA

duble și înalte de sîrmă ghimpată prin care scria „Atențiune! Pericol!" Rămaseră în urmă și turnurile păzite de santinele înarmate cu mitraliere și arme automate și goni prin ținutul acela întins și pustiu și brăzdat de mlaștini negurate, peste care plutea însăși umbra îngrozitoare a morții.

Băiatul n-a putut să audă rafala de mitralieră, nici șuierul sîrmelor de alarmă și nici n-a văzut fulgerul descărcării de mare voltaj, cînd un om îmbrăcat în uniformă de kapos, îndrăznețul Mauriciu, s-a aruncat în sîrma ghimpată.

El nu s-a trezit decît atunci cînd camionul s-a oprit și cînd printr-o mică ruptură a prelatei a zărit o uliță, cu căsuța care i se păruse lui că seamănă cu căsuțele dintr-un tîrgușor moldovenesc. Și încet, să nu-l audă nemții și să-l împuște, s-a furișat și a vrut să fugă în curtea care avea portița deschisă. Acolo îl aștepta, desigur, mămica îngrijorată...

*

Trecuseră două săptămîni de la noaptea aceea. Camionul lui Müller mai oprise o dată la „Leul de aur", dar plecase fără bere.

Comandatura din Oswiecim încetase să mai livreze cantitatea necesară de porumb și secară pentru berea cantinei ofițerilor din lagăr.

Așa că obloanele la „Leul de aur" erau mereu trase și nici o mișcare nu tulbura, cumva, curtea pustie a lui pan Thadeus. Doar Nastus, subțire și ușoară ca o umbră, luneca pe porțile înalte de lemn și trecea în fugă ulița, ținînd mereu cîte ceva ascuns în șorțul ei alb ca zăpada. Erau mai totdeauna niște colăcei rumeni și gustoși din făină de secară îndulcită cu melasă. Desigur că erau pentru băiat!

Pannia Hanna o mustra de fiecare dată din pricina lor. Doar Nastus o ducea destul de greu. Mama ei nu se putea mișca din pat încă înainte de plecarea lui Ian.

BĂIATUL ŞI NOAPTEA

Iar roata maşinii lor de cusut nu se prea învîrtea atît de des. Cine-şi mai făcea rochii noi, acum în asemenea timpuri? Dar mustrarea panniei nu ţinea mult. Ea se înduioşa îndată, căci ochii băiatului cam trişti şi abătuţi prindeau o oarecare strălucire de mulţumire la vederea colăceilor dulci şi mai ales a lui Nastus.

Pentru că Nastus, în afară de poala şorţului alb ca zăpada, mai avea un buzunar din care scotea mereu cîte o minune.

Chiar faţa îngîndurată a lui pan Thadeus se mai descreţea privind păpuşile caraghioase, pe care ea le făcea din te miri ce resturi de pînză colorată. În degetele subţiri ale fetei ele prindeau viaţă, dînd năstruşnice din cap şi făcînd cîte şi mai cîte giumbuşlucuri.

Ei bine, într-o zi Nastus îl scoase din buzunar pe însăşi Oberscharführerul Müller. Avea şi tunică cenuşie cu nasturi argintii, iar capul lui rotund ieşea aidoma din gulerul tunicii, de parcă n-ar fi avut gît. Ochii, făcuţi din doi nasturi, i se holbau furioşi pentru că berea era din ce în ce mai subţiată şi avea gust de leşie.

Băiatul îl privi cu atenţie, dar de data aceasta nici un zîmbet nu se arătă pe chipul lui. Privea păpuşa atît de concentrat şi grav, încît Nastus rămase cu ea în mînă, neştiind ce să mai facă.

Pan Thadeus se încruntă şi spuse aspru:

— Asta nu e o jucărie pentru el, Nastus!

— Dă-l încolo de blestemat, strigă pannia Hanna şi lovi capul lui Müller cu lingura cu care tocmai mesteca într-un castron.

De abia atunci băiatul izbucni în hohote de rîs şi ceru şi el lingura. Încruntîndu-şi sprîncenele groase şi negre, lovi cu sete: capul păpuşii se turti şi degetul lui Nastus ieşi roşu prin spărtură. Ea zvîrli ce mai rămăsese din Müller şi-şi supse degetul lovit, în hohotele de rîs ale tuturor.

Era prima oară cînd îl vedeau rîzînd. Fusese foarte bolnav şi-i dăduse mult de furcă doctorului Jambrozy. zile şi nopţi la rînd, delirase şi ţipase plîngînd într-o limbă străină. Dar ei îl înţelegeau şi li se rupea inima de milă...

Atunci i se părea că e noapte din nou, că oameni răi spărgeau ferestrele căsuţei lor în ţăndări. Auzea din nou ţipătul înfricoşat al mamei:

— Nu merg nicăieri! Bărbatul meu e pe front!

— Nu-i adevărat! Te cheamă Rebeca! ţipa un glas necunoscut de afară, din noapte. Şi domnul Emil, fiul proprietarului, sărea în odaie cu părul vîlvoi şi cu un pistol în mînă.

— Îţi dau ceasul! cădea în genunchi mama şi-i dădea ceasul de aur al tatii.

— Aşa da, rînjea domnul Emil şi sărea îndărăt pe fereastră.

Dar de afară se auzeau alte strigăte.

— Rebeca! Rebeca! şi pe fereastră năvăleau din nou în casă o mulţime de oameni cu părul vîlvoi, cu pistoale în mîini, care semănau toţi ca două picături de apă, cu domnul Emil. Fiecare cerea de la mama cîte un ceas de aur.

Băiatul sărea atunci înspăimîntat s-o apere:

— Mama nu are decît un singur ceas, plîngea băieţaşul. Dar oamenii aceia care semănau cu domnul Emil erau zece, o sută. Îl apucau rîzînd răutăcios şi ridicîndu-l în sus, şi zvîrlindu-l unul altuia, ca pe o minge, strigînd ca nebunii: „Rebeca, Rebeca!" Apoi la urmă îl aruncau pe fereastră.

Ameţit, se trezea parcă din nou în vagonul acela ticsit de oameni şi de femei, alături de mama. O băbuţă care murise de sete se ruga cu glasul ei plîngăreţ:

— Ah, oameni buni! Daţi-mi măcar o boabă de strugure. Dar nimeni nu se ridica să-i dea nimic, fiindcă toţi erau morţi. Şedeau cuminţi pe lîngă pereţii de scîndură, rezemîndu-se cu capul unii de alţii. Femeia cu copilul cel mic în braţe, bătrînul acela slab, cu bocceaua albastră, şi Eordora, fetiţa care se rătăcise de mama ei, zăceau de-a valma pe podea ca şi cum ar fi dormit.

— Toţi au murit, bunicuţă, o mîngîia mama cu blîndeţe. Aşteaptă! Poate să ne oprim într-o gară şi o să cumpărăm struguri.

— Struguri? începeau să urle atunci o mulţime de glasuri. Parcă toţi cei care fuseseră morţi înviaseră deodată, ridicîndu-se, îngrămădindu-se peste bătrînică. Toţi voiau struguri! Se înghesuiau atît de tare, încît băiatul simţea că se înăbuşă.

— Mămico, mi-e cald! Mă înăbuş! Vreau să ieşim afară de aici!

— Am să-ţi dau un strugure, îi spunea mama şi începu să bată cu pumnii în uşa zăvorîtă. Trenul se oprea brusc. Nişte soldaţi nemţi trăgeau drugul de fier, iar uşa se deschidea larg. Afară era tot noapte.

— Uite, că li-i sete! rîdea unul dintre soldaţi clătinînd încolo şi încoace un felinar cu lumină verzuie. Peronul era plin de soldaţi care strigau:

— Struguri, struguri! Hai la struguri! şi parcă fiecare ţinea în braţe cîte un paner plin cu struguri. Toată lumea năvălea afară din vagon, îmbrîncindu-se să apuce cîte un strugure. Dar nu ajungea pînă la panere, fiindcă soldaţii păreau deodată atît de înalţi, încît băiatul nu le ajungea decît pînă la cizme. De aceea băiatul ţipa desperat:

— Mămico, mi-i sete! Dă-mi şi mie un strugure!...

Dar de abia atunci el vedea că e singur! Că mămica nu e lîngă dînsul! Ah, era singur printre soldaţii aceia, care nu mai aveau acum panere de struguri în mîini, ci puşti. Iar mămica nu răspundea de nicăieri!... Şi îngrozit, băiatul plîngea, fugind printre picioarele acelea încălţate cu cizme negre ca printre trunchiurile copacilor unei păduri înfiorătoare şi necunoscute.

Încă din primele zile, cînd febra scăzuse şi copilul îşi revenise, doctorul Jambrozy încercase să afle cum îl cheamă.

Nastus găsise cel mai repede un mijloc uşor de înţelegere: luase o foaie de hîrtie şi un creion şi desenă întîi un căpşor de fată cu codiţele împletite în jurul urechilor.

Băiatul cercetă desenul cu atenţie:

— Pricepi? Asta sînt eu... Nastus.

— Nastus! repetă el fericit.

Dar Nastus prinse momentul şi desenă alături un băieţaş bandajat la cap.

Atunci băieţaşul luă înfrigurat creionul şi scrise dedesubt:

— Ăsta e Ion... E Onel.

— Ei bine, triumfă Nastus. Îl cheamă Iononel.

Dar pannia Hanna începu să-i spună Iannunzek şi i se topea inima ca bucata de unt la foc cînd băieţaşul îi răspundea:

— Da Hanna!

Hanna, auzindu-şi numele rostit de glăsciorul subţire şi încă slăbit, i se părea că-i spune mamă. Şi în locul creştetului negru şi creţ i se înfăţişa un creştet auriu ca soarele şi şoptea pierdută:

— Iannunzek!

Şi mlădierea glasului ei trezea în inima băieţaşului străin o amintire, care făcea să-i zvîcnească inima şi să izbucnească în lacrimi.

Alteori începea să plîngă din senin strigînd sfîşietor, cuprins parcă de o spaimă cumplită:

— Mămica! Mămica mea!

Atunci toţi se strîngeau în jurul lui. Nastus cu păpuşile ei năstruşnice, iar pan Thadeus lăsa cuţitaşul cu care cioplea mereu tălpi de saboţi. Dar băieţaşul se potolea numai în braţele calde şi moi ale panniei Hanna.

Atunci ea înţelegea că băiatul e singur, că numai ea îi rămăsese. Şi-l legăna încet, aşa cum altădată îl legăna pe micul Ian descîntîndu-i în şoaptă:

La răsărit, la răsărit bate vîntul
La miazănoapte-i frig nespus
Şi-i întuneric la apus,
Doar miazăzi-i mai cald, mai blînd,
Dar te fereşte, sufletel,
De peste tot de cel ce-i rău.
Şi-n ce e bun să-ţi pui nădejdea
Tu, sufletelul meu, să creşti flăcău.

Şi băiatul se liniştea. Adormind, visa că era din nou cu mămica, într-o căsuţă albă, departe, într-un mic orăşel moldovenesc.

GAZETA

GAZETA CORESPONDENȚILOR

ÎNTÎMPINÎND FESTIVALUL

... unitatea de pionieri de la Școala de 7 ani din Chitid, raionul Hunedoara, a hotărît să construiască o cetate a notelor de 5. Astfel, pe un panou a fost schițată cetatea, urmînd ca, pe măsură ce vreun elev va lua o notă de 5, să se îngroașe marginile unei cărămizi, iar în mijloc să se scrie numele celui care a obținut nota.

Cetatea a fost construită înainte de încheierea trimestrului, datorită notelor obținute de pionieri ca: Para Leonte, Her Ilie, Petroescu Stela, Burduș Eugen, Maier Melania și alții.

Acesta va fi darul pionierilor și elevilor școlii pentru Festivalul de la Moscova.

I. M.

* * *

... elevii și pionierii de la Școala din Poiana-Stampei au colectat 300 de sticle, pe care le-au vîndut cooperativei din comună. Banii obținuți au fost destinați organizării în cît mai bune condiții a fazei raionale a Festivalului tineretului.

Florea Laurenția
Școala Poiana-Stampei
Vatra-Dornei

FOILETONUL LUNII:

Vine vacanța!

Peste puțin ne vom strînge la tradiționalul foc de tabără, să sărbătorim sfîrșitul anului; plini de bucurie, ne vom gîndi atunci la zilele însorite ale vacanței și vom face planuri.

Planuri! Atîtea planuri, c-ar cere prea mult timp să-nșiram tot ce-am avea de gînd să facem în vacanța aceasta. Doar, nu o dată, în ultimele luni, neavînd, din cauza lecțiilor, destul timp liber, ne-am zis: lasă, asta o s-o facem în vacanță!

Cîte nu sînt de făcut! De pildă, înainte de închiderea ștagiunii, să mergem la teatru; apoi la cinematograf, căci sînt atîtea filme pentru noi.

În sfîrșit, în primele zile de august, o excursie de 10 zile, a întregii unități, în Deltă. Pentru această excursie ne-am pregătit cu multă vreme înainte, căci aveam nevoie de fonduri. O parte din bani i-am realizat prin spectacole, cu ajutorul colectivului nostru dramatic, care a pregătit piesa „Crăiasa zăpezilor"

Planuri! Atît de multe, c-ar fi prea mică toată vacanța asta mare ca să le înfăptuim!

... Dar pîn-atunci mai avem de pregătit spectacolul pentru focul de tabără de la sfîrșitul anului... Și examenele!

Colectivul unității nr. 25
Șc. medie nr 19, București

Vacanța în tabără—*de Yang Yen-wen, elev de 14 ani, R. P. Chineză*

Scrisoare deschisă

Pionierului Laudacescu C... și altor cîțiva

Citisem cu interes scrisoarea prin care îți arătai dorința de a vedea tipărite în „Cravata roșie" poeziile tale. Plini de bucurie am trecut la una din poezii, „Prietenie".

Frumoasă poezie! Ni se părea că dovedești cu atît mai mult talent, cu cît ești abia în clasa a VII-a, pionier... Dar parcă versurile ne păreau cunoscute; parcă le mai citisem cîndva... Ne-am amintit atunci de o poezie a Ninei Cassian, din ale cărei versuri „Cravata roșie" a mai publicat.

Nu ne înșelam? Doar poezia era semnată de tine! Atunci, să-ți fi însușit tu versuri străine? Nu puteam crede că un pionier ar fi în stare să fure — căci furt se numește asemenea faptă!

Totuși aceasta era realitatea! Prin fapta ta rușinoasă ai întinat onoarea nu numai a părinților și educatorilor, ci și a detașamentului din care faci parte.

Te-ai gîndit la asta atunci cînd copiai poezia?

Din scrisoarea aceasta vor trage, desigur, învățăminte și... alți cîțiva, care au procedat la fel.

GAZETA NOASTRĂ

DE LA PIONIERII DIN ALTE ȚĂRI

U.R.S.S. — La Școala 346 din Moscova s-a înființat o „fabrică", de daruri pentru participanții la Festival. În diferitele „ateliere" — de cartonaj, cusut, tîmplărie etc. — se lucrează intens; astfel, pionierii de la „atelierul de cusut" pregătesc costume naționale pentru păpușile ce vor fi oferite delegaților străini.

R. CEHOSLOVACĂ— În școlile slovace, pionierii au organizat un Carnaval al Festivalului; dimineața a avut loc o spartachiadă în cadrul căreia pionierii — împărțiți pe echipe ce purtau culorile tuturor națiunilor — s-au întrecut în diverse ramuri de sport; seara, la carnaval, pionierii au îmbrăcat costume populare ale popoarelor din lumea întreagă: se puteau vedea dansînd un polonez cu o egipteancă, un chinez cu o romîncă, un italian cu o mongolă etc.

R. P. POLONĂ— Pionierii din Banska Bistrica au sădit în cursul lunii aprilie — luna pădurii — arbuști, iar fondurile obținute în urma acestei acțiuni le-au donat comitetului de organizare, pentru pavoazarea trenului care va duce delegații polonezi la Festival.

NOASTRĂ

REVISTEI „CRAVATA ROȘIE“

Ancheta noastră

— Noi, fetele!
— Noi, băieții!

Școala noastră a fost întotdeauna o școală mixtă. Dar încă înainte de a merge la școală, noi, băieții, am fost obișnuiți cu fetele, căci fiecare aveam acasă vreo surioară, cu care ne înțelegeam bine.

La școală, în primele clase, tovarășa învățătoare ținea mai mult la fete, alegînd responsabile din rîndul lor. În drum spre casă, în rînd, eram supravegheați de colega noastră Cizmaș Elena, care ne comanda ca un caporal.

— Așa sînt fetele, tirane, cînd ajung la putere! ne ziceam noi, băieții. Noi ne-am fi purtat altfel...

Fetele învățau mai bine ca noi și acesta era încă un motiv ca să le invidiem. Poate că de-aici pornea totul.

Dar iată-ne în clasa a IV-a; băieții s-au îndreptat la învățătură și astfel invidia a dispărut. Acum dăm mai multă atenție învățăturii. Cînd vreun băiat dă un răspuns slab, tragem cu coada ochiului spre fete: nu rîd de noi? La fel fac și ele.

Unele colege, ca Păiș Viorica și Borzea Mariana, ajută pe băieții mai slabi la învățătură. Învățînd împreună, ne-am împrietenit, astfel că ostilitățile nu mai izbucnesc decît rareori, atunci cînd ascultăm la radio emisiunea „Drumeții veseli“. Dar, în rest, ne înțelegem bine și ne bucurăm că învățăm împreună.

Genad Paul
Făgăraș

NE SCRIU PRIETENII

Tovarășe redactor,

Elevii cercului de desen și pictură al Școlii medii nr. 3 din Dresda și-au propus să organizeze, în toamna aceasta, o expoziție de desene ale copiilor între 6 și 16 ani din străinătate.

Socotind că în felul acesta vom strînge mai mult legăturile de prietenie între tineretul țărilor noastre, vă rugăm să organizați un concurs de desene care să redea specificul național al poporului dv., urmînd ca cele mai bune 10-15 lucrări să fie trimise la expoziția noastră.

Așteptăm cu plăcere răspunsul dv.

Prof. Eberhard Fritzche
și elevii cercului de desen al Școlii medii nr. 3 din Dresda,
R. D. Germană.

Dragi prieteni,

În urma publicării adresei mele în revista „Gravata roșie“, am primit peste 186 de scrisori, la care m-am grăbit să răspund. Cei mai mulți mi-au cerut fotografia și eu am trimis pînă acum vreo 80 de fotografii. Prietenia voastră mă bucură mult, dar e peste puterile mele să răspund zilnic la un număr atît de mare de scrisori.

În afară de aceasta, mulți îmi scrieți în limba romînă, pe care eu n-o cunosc. Țin foarte mult să învăț limba voastră, dar pînă atunci n-aș putea corespunde decît în limbile polonă, rusă sau cehă.

Eu, cînd voi fi mare, vreau să mă fac pictor. De aceea, aș dori ca pionierul cu care voi întreține corespondență să aibă aceeași preocupare.

Îmbrățișez din toată inima pe toți cei ce mi-au scris, mai ales pe Dragomir Horomnea, Brătuneanu Coca, Vulpe Luminița, Bulgăr Dănuț și Petru Steluța.

Rowinski Wacek

Dragi cititori, redacțiile revistelor „Cravata roșie“ și „Luminița“ organizează pentru voi un concurs de desene inspirate din viața voastră de fiecare zi.

Desenele pot fi executate în creion, tuș, pastel, acuarele sau ulei, fiecare dintre ele purtînd pe verso numele autorului, adresa, clasa și vîrsta.

Concursul se încheie la 15 august. Copiii între 6 și 9 ani vor trimite desenele pe adresa revistei „Luminița“, iar cei între 10 și 16 ani pe adresa revistei „Cravata roșie“.

Cele mai bune lucrări vor fi premiate și trimise la expoziția de la Dresda.

Creația noastră

VACANȚA ÎN TABĂRĂ

În tabără!... Va fîlfîi drapelul pe catarg,
Vaporul va pluti pe marea înspumată!
Pleca-vom, dragi prieteni, dimineața-n larg
Și ne-om întoarce cînd bolta va fi înstelată.

Sau poate că pe munți ne vom urca în zori,
Cînd soarele-și arată roșul disc;
Și ca s-ajungem norii călători,
Va fi destul să-ntindem mîna de pe pisc

Iar pe-nserat, cînd stelele și-aprind făclie,
La focul taberei vom înălța
Un cînt de-adîncă mulțumire ție,
O, patrie, patria mea.

Vîlsan Valeria
cl. a VII-a Șc. nr. 15 Constanța

Să ridem puțin

Unui elev palavragiu, care tace cînd este întrebat la lecție.

Cîte-n lună și în stele
Toată ziua trăncănește;
Cînd îl scoate să-l asculte,
Se descurcă... pe mutește.

Andronic Octavian
școala Valea-Mare
Pravăț, reg. Pitești

Unei colege pasionate de muzică.

Muzica o pasionează!
(E un lucru sigur, cert!)
S-o vedeți ce-adînc vibrează
...Cînd adoarme la concert.

Lizorovici Josela
Șc. medie mixtă nr 11
— București

O NOUĂ PRIETENIE

de ASZTALOS ISTVÁN

Ilustrații: MIHAI NICULAE

Cu toate că e în clasa a V-a, Iancsi Kovacs a devenit pionier abia de trei săptămîni. Pentru că, de ce să înfrumusețăm lucrurile, nu numai că învăța prost pînă mai ieri, alaltăieri, dar erau destule necazuri și cu purtarea lui. Fiind cel mai voinic din clasă, își măsura puterile pînă și cu cei dintr-a VII-a. Se-nțelege, era destul de dureros pentru el că nu primise cravata roșie, dar lucrul acesta nu-l prea arăta. Mai curînd se fudulea cu puterea lui.

— Degeaba cravată dacă bătaia ți-o dau așa cum o vreau eu! — îi explică el lui Feri Balogh, un băiețaș subțire și blond, cu cravată la gît. Ești mereu cu nasul în cărți, dar ia să te vedem, să pescuiești știi? îi spuse în continuare disprețuitor.

Feri Balogh strînse din ochi. Semn că într-adevăr nu știa să pescuiască. Încercase el pe ascuns, nu-i vorbă, dar n-a prins nici coadă de pește. Iar Iancsi era cel mai bun pescar al cartierului. La podul Herbak a și prins un pește de 420 g. Pe urmă, ce-i drept, se lăuda că peștele ar fi cîntărit 2 kg, dar asta nu schimba situația: peștele fusese într-adevăr prins de el și era tare frumos. Așa că Feri Bologh nu mai zise nimic.

Iancsi Kovacs, în schimb, fluierînd a pagubă, îi întoarse spatele. Îi era necaz pe acest Feri Balogh de pe strada lui. N-ajungea că știa întotdeauna lecția, că era președintele detașamentului, dar mai trebuia ca și mamă-sa să i-l dea totdeauna drept exemplu: „Ia-n te uită ce băiat ascultător are vecina Balogh!"—zicea. „Un nătîng pipernicit!"—gîndea Iancsi în astfel de ocazii. Într-un cuvînt, îl invidia pe Feri Balogh și de aceea îi era nesuferit. Pe-atunci nu știa că tocmai datorită lui Feri Balogh va deveni pionier.

Povestea începuse așa: într-o bună zi, profesoara de limbă și literatură l-a scos la lecție. După obiceiul lui, Iancsi Kovacs rămase năucit în fața băncilor, fără să scoată o vorbă.

Profesoara îl privea cu amărăciune:

—Nu ți-e rușine! Cogeamite băiat! La ce-ți folosește capul? Doar să-ți pui șapca pe el, nu-i așa?...

Toată clasa rîse pe înfundate.

— Du-te la loc, spuse profesoara dînd din mîini, ești rușinea clasei și durerea mamei tale!

Pe Iancsi Kovacs, cuvintele acestea l-au lovit drept în inimă. Altădată se întorcea la loc rîzînd nepăsător. O făcea pe grozavul. Încercă și de data asta, dar nu-i reuși. Clasa era cufundată în tăcere. N-avu curajul să privească la nici unul dintre colegii din jur. Se așeză la loc și rămase neobișnuit de liniștit. Simțea că toată clasa îl desconsideră. Trebuia negreșit să facă ceva pentru a-și restabili autoritatea zdruncinată, ceva care să atragă atenția clasei și să-i provoace invidia... De pildă, dacă s-ar ridica acum și-ar spune pe de rost tot manualul de matematică!?... Numai că asta, firește, era doar un vis irealizabil. Recreația îi aduse în schimb ideea salvatoare, o idee grozavă pe care o înfăptui în ora următoare: își întinse prăștia și trase un „proiectil" (din hîrtie bine întărită) asupra veveriței care, fără să presimtă ceva, ședea liniștită pe creanga unui pom de pe planșa didactică. Găuri planșa dintr-o singură lovitură! Al doilea „proiectil" nimeri un cal, iar al treilea, drept în leul african. Acum toată clasă îl urmărea, șușotea, iar tînărul profesor de matematici privea nedumerit, neștiind ce se întîmplă. Nu observă nimic. Se întoarse înapoi spre tablă să înșire mai departe cifrele, pentru a explica împărțirea cu fracții zecimale. Dar i se acorda tot mai puțină atenție. Mai de grabă era urmărit tirul de precizie al lui Iancsi Kovacs. Tocmai scosese ochii tigrului. Se-nțelege, le veni și altora pofta să practice această vînătoare minunată, fără de primejdii. Doar leii și tigrii răniți cu „proiectile" de hîrtie nu săreau de pe pereți pentru a se răzbuna, iar profesorul de matematici nu numai că era om blînd din fire, dar și foarte miop. Simțise că s-a întîmplat ceva în clasă, dar nu vedea ce anume:

Apoi, în pauză, aproape că își pierduseră răbdarea așteptînd să sune de intrare. Erau nerăbdători să reia vînătoarea. În așteptarea profesorului, au găurit aproape toate planșele.

— Cine poate să nimerească asta... acolo! strigă deodată Iancsi Kovacs arătînd spre Stema Republicii.

Își întinse praștia. Deodată Feri Balogh sări din bancă cu-o linie în mînă.

— Cum îndrăznești? Asupra patriei?! Abia mai vorbea de emoție.

Iancsi Kovacs îl privi mirat. Nu putea să priceapă ce l-a găsit pe Feri Balogh și ce anume are el cu patria...

— Ia, cară-te de-aici, că-ți dau una peste ochi! spuse el cu dispreț și întinse mai bine praștia.

Atunci se întîmplă ceva nemaipomenit, aproape de necrezut.

Feri Balogh îi trase una din toate puterile cu linia peste față, de răsună sala. Parc-ar fi tras cineva un foc dintr-un pistol de alarmă.

Cîteva clipe domni o liniște profundă, apoi toată clasa izbucni într-un hohot de rîs. Acoperindu-și cu mîna obrazul, Iancsi Kovacs se uita uluit la Feri Balogh, apoi îl luă în primire. Indignarea și furia îl năpădi și mai mult cu cît „pipernicitul" de Feri nici nu se sperie, ba, dimpotrivă, îl mai plesni cu linia și peste degete de-i veni să țipe de durere. Feri își vîntura mîinile ca o morișcă și striga cît îl ținea gura:

— Ridici mîna asupra patriei!? Asupra patriei?! Hai?!

Iancsi Kovacs nu mai știu ce face, se aruncă asupra lui Feri, tăbărî pe el și, împiedicîndu-se, se rostogoli cu el la pămînt. Furios îi trase linia din mîini și începu să-i care cu ea peste față, peste urechi, unde se nimerea. La un moment dat în clasă se făcu o liniște mormîntală.

— Tovarășul profesor! strigă cineva și în același timp se auzi cum tropotesc colegii fugind spre bănci.

Cînd se ridicară de jos, profesorul de geografie stătea într-adevăr la catedră și-i chemă pe amîndoi la el.

— Veniți încoace!

Iancsi Kovacs se bîlbîi:

— El a început... el... cu linia... m-a lovit în față, dar numaidecît își lăsă capul în jos. Profesorul desigur îl va întreba pe Balogh din ce pricină a început, iar acesta va spune și... astfel se va afla că el trăgea cu praștia în stemă. Balogh era bun la învățătură, așa că se vedea încondeiat rău.

Într-adevăr, profesorul se adresă lui Feri Balogh:

— De ce-ai început bătaia?

Iancsi Kovacs coborî și mai mult privirile-n pămînt, înghițind în sec și gîndindu-se că acum, acum, se va afla totul.

Dar curios! Feri Balogh tăcea. Stătea nemișcat în fața profesorului fără să scoată o vorbă.

— De ce s-au bătut ăștia? se adresă profesorul celor din clasă.

Nimeni nu răspunse.

— Nota 2 la purtare! spuse profesorul și le și trecu nota în catalog.

Iancsi Kovacs se îndreptă ușurat spre locul lui. Se bucura că scăpase doar cu atît. Cîte nu i se puteau întîmpla! Puteau să cheme pe mama... dar... iată, a scăpat doar cu un 2 la purtare.

„Las'că a încasat-o și Balogh, grozavul!" — gîndi privind cu satisfacție spre Feri, care stătea în dreapta lui, în banca vecină.

Feri stătea liniștit. Părea calm, dar era palid și tresărea din cînd în cînd.

Abia acum, Iancsi Kovacs se rușină tare.

„Nu m-a pîrît, deși avea un bun prilej să mă aranjeze — gîndi. Pentru el nu era chiar așa de simplu să ia un doi... avea doar 5 la toate obiectele. Ei, dar ce să-i faci? Cine l-a pus să

mă lovească?" — își spuse el încercînd să scape de frămîntări. Gîndurile i se întorceau însă mereu la Feri Balogh.

„Ar trebui să-i spun că... asta... că n-am vrut... Da, așa, n-am vrut!"

Hotărî să-i vorbească în pauză. În pauză, însă, nu prea-i veni să-i iasă-n cale lui Feri Balogh.

„O mai crede, te pomenești, că m-am speriat de el...". În sfîrșit, trecură toate orele și puteau să plece acasă. Pe drum, Iancsi Kovacs se ținea mereu în urma lui Balogh.

„Lasă că la stația de autobus... nu, am să-i vorbesc la frizerie... la pod" — își spunea mereu. Au ajuns pînă la urmă pe strada lor, dar Iancsi tot nu-l strigase... Nu se putea hotărî. „Las' că-l strig la salcie"—se gîndi. Acum, însă, n-avea cum să mai amîne. Feri locuia la a treia casă. Se roși tare și-și iuți pașii să-l ajungă.

Feri se opri locului și-l privi lung, cu neîncredere.

— Nu-ți fie teamă, eu nu vreau acum... cu tine... cum să-ți spun... îngăimă Iancsi, tu ai făcut, nu-i așa... Eh, las'că știu! Eu sînt de vină... dar vezi... tu cu linia aceea... În sfîrșit, eu n-am făcut rău patriei.

Feri îl privi sever.

— Ba i-ai făcut.

Iancsi ridică din umeri.

— Da, bine, atunci i-am făcut. Nu vreau să mă cert cu tine.

Îl întrebă apoi deodată schimbînd vocea:

— Vii la pescuit după amiază?... Te-nvăț repede să pescuiești.

Feri clipi nedumerit din ochi.

— Aș veni, dar lecțiile...

Tăcu un timp, apoi se învoiră.

— Vii la mine, învățăm împreună și apoi mergem la pescuit.

Iancsi dădu din cap mărinimos precum că totul e în ordine și că, de-i nevoie, vine și el să învețe.

Mai tăcu puțin, apoi întrebă:

— De ce spui tu că am făcut rău patriei?

Feri ridică din umeri:

— Pentru că i-ai făcut.

— De ce? C-am tras asupra stemei?

— De aceea.

— Cum, asta înseamnă patria!?!

— Da.

— Înseamnă și Someșul, și străzile? Înseamnă și strada pe care stăm noi și fabrica „Iris"?

— Și asta, și tot Clujul, și București, și Dunărea, și marea! Iancsi rămase pe gînduri.

— Atunci da, într-adevăr... Numai că eu nu știam. În sfîrșit, viu la voi. Și voi veni și mîine, bine?

— Bine, spuse aprobativ Feri Balogh.

Așa s-au petrecut lucrurile și eu nu susțin că de atunci Feri Balogh a prins pești de cîte un kilogram, la podul Herbak, ci doar ceea ce-i important. Că Iancsi dacă n-a luat chiar note numai de cinci cu care să se mîndrească maică-si, totuși sînt trei săptămîni de cînd e pionier.

Un măr încăpățînat

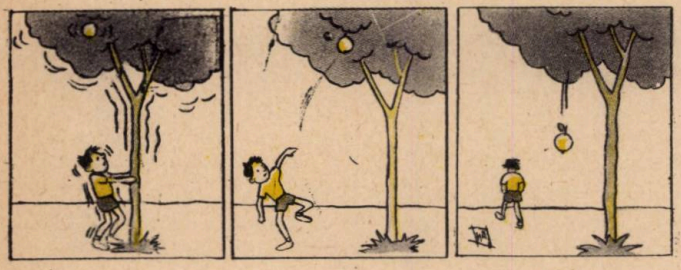

VÎNĂTORUL: Ce ți-ai pus blana pe căldura asta?

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

AUSTRALIA — Sportivii australieni care au participat la Jocurile olimpice, precum și o serie de artiști doresc să participe la festival. Pentru a putea strînge fondurile necesare călătoriei la Moscova, ei sînt nevoiți să organizeze competiții și turnee artistice.

CĂLĂTORIE ÎN ȚARA FLORILOR DE GHEAȚĂ DE PE FEREASTRĂ

de MIOARA CREMENE

Ilustrații: DANEȚ

— Ce frumos e afară, zăpadă și cer albastru, îmi spuse dăunăzi spiridușul. N-ai vrea să ne plimbăm?

Făcui semn că nu.

— Am pentru tine un alt călător. Vezi peste drum geamul cel înflorit cu gheață? Dincolo de el locuiește o prietenă mică de-a mea, care de foarte, foarte multă vreme n-a mai ieșit din casă. Ce-ar fi s-o poftești să te însoțească?

Nici n-am isprăvit bine vorba, că spiridușul se afla de partea cealaltă a străzii într-o anume odaie, înclinîndu-se adînc în fața unei fetițe.

Ea ședea într-un jilț bătrînesc și asculta cu ochii triști zgomotele vesele ale străzii.

— Bună dimineața, îi spuse șoptit spiridușul. Îmi dai voie să mă prezint? Sînt Vis-cu-ochii-deschiși.

— Iar eu mă numesc Mihaela, murmură ea privind curioasă ciudatul oaspete.

Acesta urmă:

— Știu că ești îngîndurată. Și știu și de ce: toți copiii au ieșit astăzi la joacă. Unii și-au luat patinele, alții săniuța. Dar ce, nu știi că ai să pleci și tu? Și încă într-un loc cu mult mai minunat decît strada sau derdelușul de peste drum. Ai să vii cu mine în țara florilor de gheață de pe fereastră.

— Cum, se află pe lume o astfel de țară? se miră fetița.

— De bună seamă că se află, de vreme ce o vom vedea amîndoi.

— Și cum o să ajungem la ea?

— Mai lesne decît îți închipui. N-ai decît să privești fereastra cu băgare de seamă. Vezi, a zugrăvit gerul pe ea un soi de pod strălucitor. Ei bine, n-am decît să fac un semn prin văzduh, și podul crește, crește, iese din geam și ajunge pînă la picioarele tale. Poftim, suie-te!

— Vai, suspină biata Mihaela, nu ți-am spus spiridușule că nu pot merge! Mi-s picioarele înțepenite. Nu pot umbla deloc. Deloc.

— Prostuțo, o certă prietenul meu. Nu înțelegi? De vreme ce am puterea să te duc într-o țară atît de minunată, pot să te fac să și umbli. Dar numai pentru o oră, înțelegi? Hai, vino repede.

Ca prin farmec, Mihaela se sculă. Îl prinse de mînă și porniră împreună la drum. Era veselă, veselă. Nici nu e de mirare: cine nu s-ar fi bucurat să calce pe un astfel de pod albăstrui, presărat cu firimituri de stele și praf de nestemate. Și cum spiridușul umbla mai bătrînește, iar ea se simțea ușoară, ușoară, își făcu deodată vînt și prinse să alunece pe drumul acela verzui-albăstrui, ca o bucată de mare acoperită cu o pojghiță de sticlă.

Așa ajunse repede pînă la poarta înaltă, bătută cu ținte lucitoare și prinsă în zăvoare grele. Sus, printr-o deschizătură a zidului, un oștean purtînd coif argintiu scoase capul și porunci:

— Stai! Nu te apropia de poartă!

Mihaela se opri speriată.

— Cine ești și ce vrei? Ce cauți la poarta împărăției noastre? urmă paznicul căznindu-se să fie cît mai fioros. Dacă ai gînduri rele, te vestesc de pe acum: fă cale întoarsă. N-aștepta să cobor la tine, ca să te fac fărîme.

— Oameni buni, oameni buni, strigă spiridușul care venea din urmă, suflînd cu greutate.

— Păi, dacă sînteți buni, împingeți singuri poarta. Zăvoarele nu sînt încuiate. Sînt puse doar ca să-i sperie pe dușmani.

Și, într-adevăr, de abia atinseră laturile porții că ea se și dădu la o parte scîrțîind. În fața lor se afla acum țara florilor de gheață de pe fereastră.

Cum era? Cum să vă spun? Albă, fireşte! Și atît de drăgălașă, atît de dulce, încît ai fi jurat că fiecare lucru e din zahăr. Dar nu era, desigur.

De cum făcură cîțiva pași, auziră din nou glasul cel morocănos.

— Acum, închideți poarta la loc, ce stați? Vreți să pătrundă prin ea vreun nepoftit?

— Dar pentru ce nu închid paznicii singuri poarta? întrebă în șoaptă Mihaela.

Vis-cu-ochii-deschiși o privi uimit:

— Ai uitat unde ești? În împărăția florilor de gheață de pe fereastră, nimeni nu se poate mișca de pe locul lui. Totul e înghețat!

Și așa era...

Cărarea ninsă pe care se aflau, se mărginea de o parte și de alta cu brazi albi, ale căror ramuri stăteau neclintite. Pe ele se aflau păsările, care-i priveau sticlindu-și ochii, dar nu-și lua nici una zborul. Drumeagul se sfîrșea cu un lac sticlind sidefiu. Pe malul lui stăteau gata pregătite trei perechi de patine; două mari și alta mică — cu care nu se juca nimeni. Și chiar în mijlocul lacului, pe un soi de ostrov, se zărea o căsuță, încotoșmănată toată în zăpadă, din al cărei horn ieșea o șuviță de fum înghețat.

Ce bucuroasă era Mihaela! Rupsese niște flori străvezii, și le pusese în păr. Îi veneau bine, vă rog să mă credeți! Și tocmai își încălțase împreună cu spiridușul patinele, cînd auziră o melodie cristalină și plăcută venind din căsuța cea mică de pe ostrov.

Porniră amîndoi într-acolo. Deschiseră ușa și ce să vezi? într-o încăpere plină de țurțuri, pe un tron, ședea o fetiță. Purta flori de gheață în păr și semăna aidoma cu Mihaela.

— Cine ești tu, întrebă ea?

— Sînt domnița locurilor acestora, răspunse cealaltă.

— Ce minunată ești, cît de fericită trebuie să fii! Ai o țară atît de frumoasă.

— E frumoasă, dar e nemișcată. Și eu sînt nemișcată, aici, pe jilțul ăsta. Mi-s picioarele înghețate — și cît aș vrea să patinez ca tine.

ION HOREA

Pelikanul

Pelicanul se ascunde
Nimenea nu știe unde,
Printre plauri lîngă unde
Ori în trestii mai afunde —
Nici nu știi de unde-apare
Peste bălți și peste mare.
Și-apoi cine știe cîți
Fără stîrci, fără nagîți,
Cine știe
Cîți să fie
Poate-o sută,
Poate-o mie,
Tăvăliți în colonie
Numai pene, numai ciocuri,
Toate parcă arse-n focuri,
Că picior de vînător

Știi, te-am văzut venind. Parcă plutești: mie, ca să-mi treacă timpul, nu-mi rămîne decît să mă joc cu țurțurii ăștia de gheață...

Și îi atinse ușor, iar ei scoaseră un sunet ca de clavir.

— O, sărmana, zise Mihaela. Și întotdeauna, întotdeauna ai să fii așa?

Cealaltă fetiță rîse.

Nu întotdeauna...

— Țara mea nu ține decît un ceas. Pe urmă vine căldura și o topește.

Biata de tine! Dar stai, am uitat! Vis-cu-ochii-deschiși, spiridușul, nu poate să te ajute?

M-a făcut doar și pe mine să umblu.

Spiridușul însă scutură din cap cu părere de rău.

— Nu am dreptul să fac acest dar, decît unui copil o dată. Și acuma a fost rîndul tău, Mihaela.

Fetița rămase pe gînduri. O privea pe domniță și i se părea atît de tristă. Se uita pe geam și zărea lacul scînteind ademenitor.

— Știi ce, spiridușule, îl rugă ea. Eu am timp să alerg sau să mă dau cu patinele și altă dată, mai tîrziu, cînd am să mă fac bine. Dar dînsa mai are atît de puțin... Uite, îi dăruiesc ei ceasul pe care mi l-ai dat tu mie. Facem schimb. Să treacă ea în locul meu...

Fie, Mihaela! încuviință spiridușul.

Pe dată, domnița se sculă ușoară, iar Mihaela se așază pe tron în locul ei. O urmărea cu privirea pe geam, cum fuge sprintenă, cum își îmbracă patinele, cum se lasă să alunece apoi pe pojghița albastră. O, ce bune patine! Ce figuri frumoase știa să facă domnița florilor de gheață de pe fereastră. Și patină, și patină și se avîntă veselă, pînă cînd... brazii albi prinseră să tremure încet, se auziră trosnete, păsările țipară și toată împărăția începu să alunece lin, prăbușindu-se.

— Ne topim, ne topim, a venit căldura, strigă domnița și îi făcu Mihaelei semn de mulțumire și rămas bun.

— Gata, șopti spiridușul la urechea fetiței.

Și ea se trezi că tronul domniței se preface în jilțul din odaia ei, așezat în fața ferestrei.

Degete vesele bătură în geam și se arătară cîteva fețișoare de copii.

— Eu am să mă duc, spuse spiridușul. De altfel au venit copiii să te vadă, nu mai ești singură... Dar am să mai vin să-ți țin de urît și altă dată.

...Și zbură repede la mine să-mi povestească despre călătorie.

N-a pătruns în lumea lor.
Poți să ai un lac de pește,
Cît zici pește-l pescuiește,
Și prin gîtul cît o ușă
Îl cocoloșește-n gușă —
Pelicanul, năzdrăvanul,
Lat în spate cît curcanul,
Cîndu-i vorba să și zboare
Dă cu aripile-n soare
Și cu laba cît lopata
Bate Dunărea și balta —
Că-i mai alb de cum îi luna
Și mai larg decît mahuna,
Și mai mîndru ca păunul,
Știe apa și tăunul,
Trestia și păpurișul
Ce-i văd cuibul pe furișul —
Eu din tot ce-am înțeles
Știu numai că l-au ales
Păsările cu tot natul
Să le fie împăratul.

Mai ales nici nu găsești
Între neamuri păsărești !!

TELEGRAMĂ

AUSTRIA — Tinerii mineri din Fohnsdorf, care lucrează în minele cele mai adînci din Europa, vor trimite la festival o delegaţie, spre a face schimb de experienţă cu minerii din celelalte ţări, convinşi că au multe de învăţat unii de la ceilalţi.

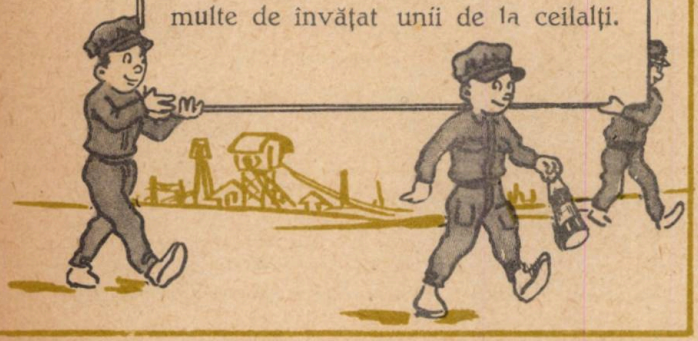

Fetiţa

de Dimitrie STELARU

Tîrziu. Lampa aprinsă
Aruncă o rază pe pat.
Fetiţa mea doarme. Raza
Îi mîngîie părul buclat.

Fetiţa mea asemeni
Cu ramura de trandafir
Şi-a scos bobocul: o mînă
Cu cinci petale roz — subţiri.

Poezii de GH. TOMOZEI

În Bărăgan

Se-adună-n spice aur, ca mierea în ştiubeie,
Peste fîntîni uscate dansează curcubee
Stîrnite de văpaia albastră a luminii...
Mici buzdugane aspre rostogolesc ciulinii,
Şi depărtat de larma maşinilor de treier
Oglinzile tăcerii le tăndăre un greier
Ce pare cum că ţie-ţi din veste de aripe-ţi
Înalţă cîntec vesel cu scîrţîit de scripeţi...
Pămînturi înfrăţite prin spice-acum respiră
Şi dropii mici pe aţa văzduhului se-nşiră,
Închipuind în zboruri şiraguri de mărgele
Ce-mpodobesc făptura iubită-a vieţii mele...

Împărăţia verii

Ne cheamă floarea dăruind sărutări
Şi pacea albă-a zborului de fluturi,

Ori poate-n munţi bobiţa neagră-a murii,
Viu giuvaier pe degetul pădurii.

Şi poate vreţi să fim la malul mării,
Să fluturăm batistele plecării,

Corăbiilor ce se pierd în larguri,
Cu păsări coborîte pe catarguri,

Sau ne-ntîlnim la jocurile-nalte
La care jocuri sprintene să salte.

Şi-n seri albastre, fără de perechi,
Să curgă mierea basmelor străvechi...

Eu vreau acum, sub stelele puzderii,
Să colindăm împărăţia verii.

De-i trecem pragul, nu ne dă pierzării
Că stă asupră-i ochiul blînd al ţării

Şi peste cîmpul cu fîntîni şi ciuturi,
Şi peste pacea zborului de fluturi...

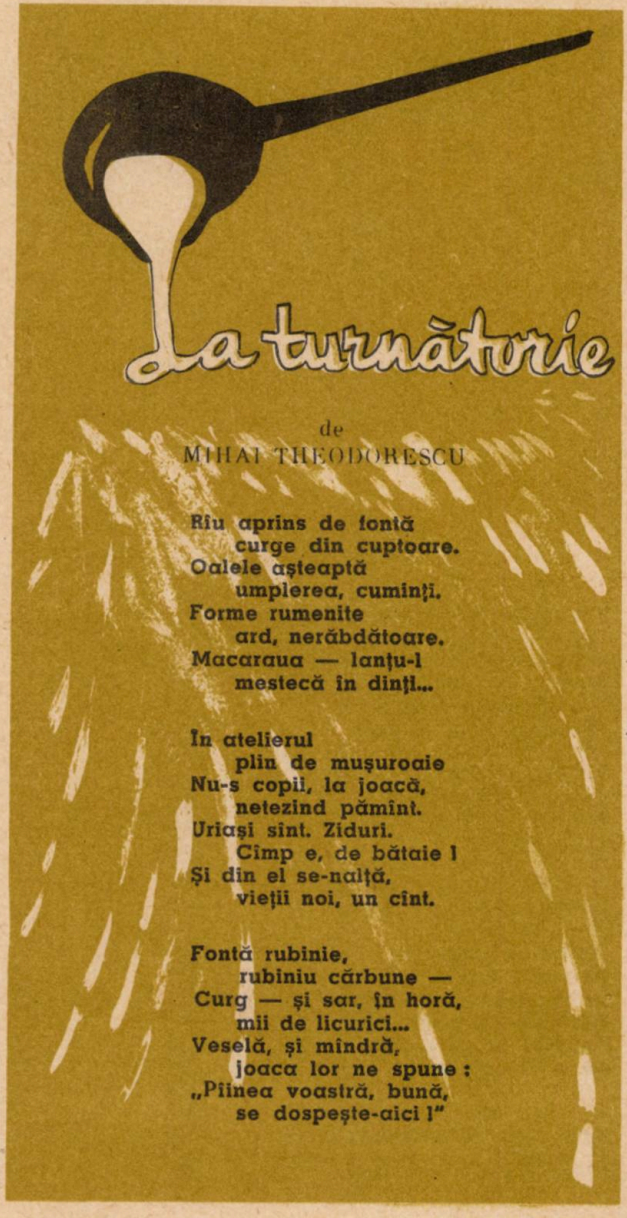

La turnătorie

de
MIHAI THEODORESCU

Riu aprins de fontă
curge din cuptoare.
Oalele aşteaptă
umplerea, cumineci.
Forme rumenite
ard, nerăbdătoare.
Macaraua — lanţu-l
mestecă în dinţi...

În atelierul
plin de muşuroaie
Nu-s copii, la joacă,
netezind pămînt.
Uriaşi sînt. Ziduri.
Cîmp e, de bătaie!
Şi din el se-naltă,
vieţii noi, un cînt.

Fontă rubinie,
rubiniu cărbune —
Curg — şi sar, în horă,
mii de licurici...
Veselă, şi mîndră,
joaca lor ne spune:
„Pîinea voastră, bună,
se dospeşte-aici!"

Curiozităţi din viaţa animalelor

CUIBUL IEPUROAICEI

Aţi văzut vreodată atît de obişnuitele poze de pe cărţile poştale de felicitare care reprezintă iepuraşi îngrămădiţi în cuibul ascuns între fire de iarbă grasă şi flori de april? Să ştiţi că e o simplă fantezie a pictorului. Dacă mama-iepuroaică şi-ar aşeza astfel puişorii, oricare cîine hoinar, vulpe sau pasăre răpitoare i-ar culege pînă la unul cînd ar da peste cuib.

Iepuroaica îi fată niţeluş mai împrăştiaţi şi astfel, dacă răpitorul dă peste ei, piere unu, pier doi, pier trei, dar rămîne al patrulea, şi perpetuarea speciei este asigurată. Dacă nu ar fi astă rînduială a firii, de mult n-ar mai fi iepuri pe lume!

PUI DE URŞI

Ştiaţi că ursoaica fată pui atît de mititei încît dacă nu ai şti, n-ai crede că-s ai ei?

Care-i explicaţia acestei curioase rînduieli a naturii?

După cum se ştie, ursul îşi petrece iarna adăpostit într-o peşteră sau vizuină oarecare. În acest timp nu mănîncă, că nu prea are ce. Ca să reziste cît mai îndelung cu grăsimea şi puterea agonisite în belşugul toamnei, stă în nemişcare, cu respiraţia şi circulaţia sîngelui reduse la minim, ceea ce încă nu înseamnă încetarea vieţii. Cei cîţiva stropi de lapte de care au nevoie puii cît şobolanii nu se cunosc la „o casă mare". Ei stau ascunşi în faldurile de blană şi osînză ale mamei, fac încetişor ochi, încep să mişte în dreapta şi-n stînga şi-şi măresc pretenţiile de lapte de abia cînd se întinde masa păşunii de primăvară.

Rînduiala e bună, căci ce naiba s-ar face ursoaica mamă dacă i-ar cădea pe cap, în miez de iarnă, ursaci pe măsura ei? Vai şi amar ar fi şi de ea, şi de ei!

CUFUNDACUL ŞI CUIBUL SĂU PLUTITOR

Pe luciul apei pluteşte un ghemotoc mare de stuf şi frunze: un fel de insulă plutitoare pe care o poartă valurile încoace şi încolo.

Dar iată că din insulă iese la iveală, iscoditor, întîi un cap de pasăre cu cioc ascuţit şi cu un soi de urechi alcătuite din pene, apoi un gît lung, şi-n urmă, pe de-a-ntregul, cufundacul. Bate din aripi o dată, de două ori, şi ţuşti în apă. „Insula" nu era altceva decît cuibul cufundacului. Stăpînul cuibului dădu ocol larg culcuşului său de pînă adineauri, potrivi cu ciocul nişte fire de stuf care i se păreau nelalocul lor şi apoi ia-l de unde nu-i! S-a vîrît sub apă. Doar din meşteşugul ăsta de a înota şi a pescui pe sub apă i se trage şi numele: cufundac.

A terminat treaba. Iacă, cu peştele în cioc, se vîră înapoi în cuibul său. O să-l mănînce în tihnă la adăpost. Acolo clocește ouăle şi-şi adăposteşte puii.

...De ce îşi alcătuieşte cufundacul un astfel de cuib plutitor? Păi ce adăpost mai bun şi-ar putea găsi! Vulpea, pisica sălbatică nu-l pot ajunge fiindcă cuibul pluteşte încoace şi-ncolo pe apă; uliul cel mare şi alţi duşmani din văzduh nu-l deosebesc de puzderia de ghemotoace de stuf, papură şi frunze care aşişderea plutesc pe oglinda apei. Cît despre soare, ploaie şi vînt, nici una nu-l pot ajunge, cuibul e doar bine acoperit!...

Asta şi vrea cufundacul: să aibă un cuib ferit de toţi duşmanii. Cînd se satură de călătorit pe ape, îl trage la mal şi-l vîră între trestii, ancorîndu-l acolo!

CUIBUL CIOCĂNITOAREI

Tot umblînd încoace şi-n colo, din copac în copac, iscodind după viermuşorii ce stau pitiţi sub coajă, ciocănitoarea a găsit o scorbură mică, ascunsă în frunzişul verde al pomului.

Hm, asta ar fi bună de cuib pentru mine, şi-a zis ea, şi pe dată a început să o dreagă şi să o rînduiască. S-a sprijinit în gheare şi-n coadă, iar cu ciocul, întocmai ca şi cu o daltă, a început să lovească: întîi a rotunjit intrarea, pe urmă dinăuntrul scorburei, a scos putregaiul şi a adus în loc fîn şi muşchi proaspăt. Gata cuibul: încăpător şi bine pitit! De jos nu se vede nimica, de sus aşişderea; trebuia să umbli din copac în copac aidoma ciocănitoarei ca să dai de urma cuibului!

...Cine umblă aşa? Veverița. A dat peste gura scorburii şi s-a socotit să cerceteze ce-i înăuntru. N-a băgat bine lăbuţa şi s-a pomenit dintr-o dată lovită de ascuţişul ciocului ciocănitoarei încît a sărit cît colo. Vreme bună şi-a lins lăbuţa însîngerată! Nu-i bine să-ţi vîri nasul peste tot mai cu seamă în cuibul ciocănitoarei; fiindcă ciocănitoarea şi-l apără cu îndîrjire, are un cioc ascuţit şi straşnic mai loveşte cu el!

CUIBUL COŢOFENEI

Coţofana cea gureşă şi lungă în coadă îşi face cuibul în pomii din fundul grădinii. Acolo împleteşte nuiele, cară pene, puf şi fulgi, mai aduce şi muşchi din pădure. Ei, dar dacă toate păsările îşi fac cuibul fără fereală, nu tot aşa face şi coţofana. Cu larmă mare şi în ochii lumii îşi face un cuib; şi cu fereală, lucrînd pe ascuns, în zori şi-n fapt de seară îşi face altul, într-un loc ferit, numai de ea ştiut. Acesta-i cuibul ei adevărat. Aici are să-şi clocească ouăle şi să-şi crească puii. Pe cel dintîi şi-l lasă pustiu! Uite aşa îşi ascunde coţofana de ochii lumii cuibul.

... Şi mai are coţofana un năravi. Duce la cuib fel şi fel de lucruri lucitoare. Aveam o dată pe prispă nişte cioburi de sticlă colorată. Am văzut cum a venit coţofana, le-a luat pe rînd în cioc şi s-a dus cu ele către fundul grădinii, acolo unde îşi avea acuma cuibul. Îi plac, pesemne, podoabele!...

Mai repede, mai bine, mai sus!

Așa va arăta clădirea în care, nu peste mult timp, va funcționa primul reactor nuclear de la noi din țară. Edificiul lui impunător, asemănător cu un templu din antichitate, este gata. Sala centrală, înaltă și spațioasă, pare și mai mare decît e în realitate, deoarece e aproape goală. Singura „mobilă" este zidul circular de beton, gros de 2 metri, în mijlocul căruia pila atomică va produce reacțiile nucleare necesare, izotopii atît de folositori industriei, medicinei și agriculturii.

Zidul de beton este prima măsură de asigurare a sănătății cercetătorilor contra radiației. Pentru mai multă siguranță, activitatea reactorului va fi dirijată dintr-o cabină, de la distanță. Cînd semnalizatoarele optice sau sonore vor arăta că aerul este contaminat, cercetătorii își vor putea schimba ținuta, îmbrăcînd costume de protecție cu măști speciale.

În momentul cînd centrul de cercetări nucleare va intra în funcțiune, veți afla și alte vești, mult mai amănunțite. Pînă atunci, puneți-vă la punct cu fizica: ce este atomul, care sînt părțile lui componente, cum se eliberează energia pe care o ține el „sechestrată", care sînt aplicațiile acestei energii etc.

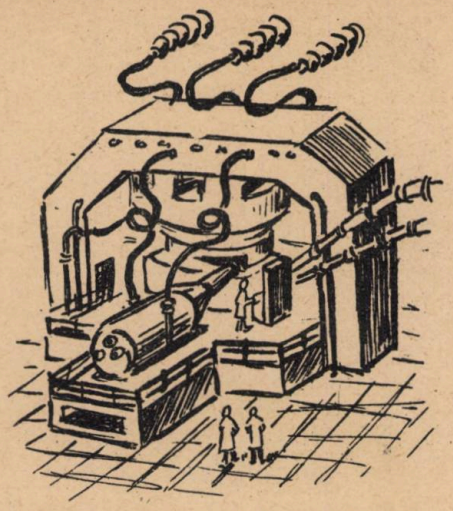

MERIDIANE

Un milion jumătate de indieni Maya au mai rămas astăzi răspîndiți prin regiunile Guatemalei, Mexicului și Hondurasului, din milioanele care, cu multe secole înaintea expediției lui Columb (1492) construiseră una dintre cele mai uimitoare civilizații. Sute de orașe dezgropate, piramide, șosele, basoreliefuri, monumente comemorative, temple și stele funerare, ridicate la fiecare zece sau cinci ani, ne stau mărturie, pînă în anul 909. De atunci, ca și cum o catastrofă de proporții nemaivăzute s-ar fi abătut asupra imperiului Maya, nu s-a mai clădit nimic, nici o inscripție n-a mai fost consemnată. Indienii au părăsit aceste locuri (istoricii nu au căzut încă de acord asupra cauzelor) întemeind un nou imperiu în peninsula Yucatan, căruia spaniolii secolului al XVI-lea i-au curmat definitiv ascensiunea.

*

În timpurile medievale era suficient să arunci mănușa la picioarele unei persoane pentru a o ofensa și astfel a o provoca chiar la duel. Indienii clanului Vulturului, din regiunea Alasca, aveau un obicei curios, mult mai original, pentru a-și jigni adversarii și a se înălța în ochii propriilor concetățeni. Dacă un șef de trib voia să provoace un alt șef de trib, îi trimitea în

PARALELE

dar, de pildă, cîteva din cele mai bune piei de castor. Adversarul, pentru a nu rămîne de rușine, îi trimitea „un dar" și mai prețios: o barcă împodobită, tot felul de mărfuri scumpe etc. „Darurile" erau primite în cadrul unei ceremonii, iar cu cît obiectele erau mai scumpe, cu atît jignirea adusă era mai mare. Pentru a-și spăla rușinea, el trebuia să-și „jignească" provocatorul cu „un dar" și mai prețios, care putea fi o turmă de animale, aur, pietre prețioase etc.

*

Basoreliefurile au lămurit de unde provine aspectul specific al capului indianului Maya: fruntea mult teșită, nările, buzele și loburile urechilor găurite, iar privirea șașie. Ele povestesc, prin sculpturi, despre ritualurile ciudate care aveau loc după nașterea copiilor. Aceștia erau îmbăiați și puși cu capul într-un aparat cu două scînduri, care se strîngeau progresiv.

Pentru a privi șașiu, copiilor li se legau în fața ochilor, de o sfoară, mărgele, corpuri lucitoare.

*

Umblînd aproape goi, înarmați cu arcuri uriașe și săgeți cu vîrf de os, indienii tribului Guaharibos din bazinul Amazonului nu cunosc colibele, viața în așezări. Unde-i apucă noaptea, acolo

MERIDIANE

dorm. Vă închipuiți că, lipsiți de veșminte, de corturi sau plase, ar fi pur și simplu năpădiți de roiurile de țînțari. Soluția? Sub un hamac făcut la repezeală din scoarță de copac, ei aprind focuri peste care pun termitiere (bucăți de cuib de furnici, cu mii de orificii). E drept că diminețața indienii arată ca niște coșari, în schimb scapă de înțepături.

Uneori, pentru a se feri de țînțari, ei dorm chiar și în așternut, din care numai părul le rămîne afară. Să nu vă gîndiți însă la paturi sau plăpumi; așternutul nu este altceva decît nisipul, iar patul, plaja fluviului.

*

Printre cei aproape patruzeci de mii de indieni Qurungua, din partea centrală a Americii de Sud, domnește liniștea. Nu se aud strigăte, nici discuții, iar cîntecul le este necunoscut.

O defecțiune ereditară a laringelui îi împiedică să poată pronunța sunete, cuvinte, și deci, să aibă o limbă proprie.

*

Acum patruzeci și ceva de ani, în curtea unei ferme din California, a fost descoperit un soi de om, speriat, numai piele și oase, înfășurat într-o zdreanță. Părea un om din epoca de piatră. Toate încercările de a te înțelege cu el au fost mult timp zadar-

INCERCATI ŞI VOI

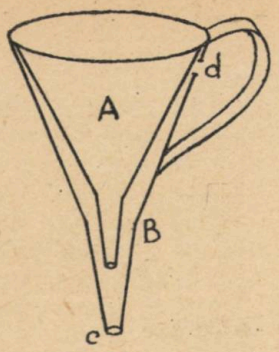

PÎLNIA MIRACULOASĂ

E construită din două pîlnii de tablă albă. Una, mai mică (A), este introdusă în pîlnia mare (B). Deschizătura mare a pîlniilor este de aceeaşi dimensiune, încît se adaptează una pe alta. Deschizătura pîlniei mari poate avea marginile răsfrînte, acoperind deschizătura (gura) pîlniei mici. Cele două conuri de tablă se lipesc pe margini sub toarta pîlniei B. În apropierea sudurii, se face o gaură cît un nasture de cămaşă.

Între pereţii celor două recipiente a rămas deci un spaţiu gol, în medie de 1 cm. El reprezintă un fund dublu care comunică cu exteriorul prin cele două orificii : c. şi d.

Pentru a ne servi de aparat, îi umplem rezervorul fundului dublu cu suc de fructe.

Iată cum procedăm : închidem cu degetul inelar al mîinii stîngi vîrful b al pîlniei şi turnăm în ea suc. Lichidul se ridică la acelaşi nivel în ambele conuri concentrice. Cînd nivelul sucului atinge marginea pîlniei, astupăm gaura d cu un dopuleţ de ceară şi luăm degetul de pe orificiul b, lăsînd să curgă sucul din recipientul central, într-un pahar. Lichidul din fundul dublu este menţinut în interior de presiunea atmosferică ce se exercită prin vîrful subţire al pîlniei. În felul acesta, pentru cei neavizaţi, pîlnia pare să fie goală.

Cum utilizăm aparatul ?

Cineva este invitat să bea sucul care se scurge din pîlnie într-un pahar. Pentru aceasta, bineînţeles, trebuie să turnăm în aparat, sub ochii lui, o cantitate de suc. Invităm o a doua persoană să bea. Dar cantitatea de suc a fost epuizată. Anunţăm atunci că vom întrebuinţa alt procedeu pentru a satisface dorinţa noului spectator, recuperînd sucul pe care l-a băut primul invitat. Adresîndu-ne primului invitat, îl anunţăm că-i vom scoate sucul din stomac. Cum asta ? Simplu : îl rugăm să-şi îndoaie braţul şi să-şi aşeze cotul deasupra pîlniei. Rugăm apoi cealaltă persoană să-i apuce braţul rămas liber şi să-l mişte, ca şi cum ar face să funcţioneze o pompă. În acest moment, deschidem orificiul d îndepărtînd cu degetul dopul de ceară, printr-o simplă mişcare, nevăzută de spectatori. Sucul din fundul dublu va curge imediat în pahar. Nu rămîne decît să-l oferim celui de-al doilea invitat, spre marea lui mirare şi spre hazul spectatorilor.

IOZEFINI

PARALELE MERIDIANE PARALELE

nice. Un profesor universitar a încercat toate dialectele vechilor indieni. La unul dintre ele, a răspuns.

S-a stabilit astfel că Ishi (aşa îl chema pe indian) era ultimul supravieţuitor al tribului Yahi care a fost decimat în 1871, într-unul din cele aproape două sute măceluri săvîrşite de aventurieri în California.

Ishi nu se mira cînd vedea un avion, un automobil sau un bec electric, deoarece nu putea înţelege asemenea fenomene. El privea însă ore întregi, minunîndu-se, un robinet din care picura apa.

*

De curînd a plecat din Genova o expediţie cinematografică pentru a filma aspecte din viaţa şi sărbătorile indienilor de pe cursul Amazonului, din Peru şi Ecuador. Totodată ea va alcătui un documentar cu ruinele civilizaţiei incaşilor.

VREAU SĂ ŞTIU

Cum arată timbrul „Cap de bou"? doreşte să afle Slobozan Dorel din Medgidia.

Nu există filatelist care să nu fi auzit de el, deoarece este un timbru vestit. Pentru noi el prezintă o importanţă şi mai mare, fiind emis în Moldova, odată cu primele mărci poştale apărute în această regiune.

Peste cîteva zile se va împlini un veac de la această apariţie. Evenimentul va fi sărbătorit printr-o emisiune specială şi o expoziţie.

Ai dori să ai vreunul în albumul tău ?... Mulţumeşte-te cu reproducerile, pentru că fiecare timbru original este evaluat la... sute de mii de lei.

*

S-a întîmplat ca omul să trăiască mai mult de 100 de ani? ne pune întrebarea Nicolescu Ion Titus din Slobozia, regiunea Bucureşti.

Răspunsul nostru îl interesează şi pe Pilat D. din Vlăsineşti, regiunea Suceava.

Dacă s-a întîmplat ? Se întîmplă deseori asemenea depăşiri de vîrstă. Statisticile arată că la un milion de locuitori, în Bulgaria există 555 centenari; în Iugoslavia 250, în U.R.S.S. 150, iar la noi 106. La populaţia ţării noastre aceasta ar însemna peste 1850 centenari. Deci iată că nu este vorba de cîteva cazuri izolate, ci de o cifră destul de mare. Pe viitor vom avea şi mai mulţi centenari, deoarece media de vîrstă, care în evul mediu era de 30—40 ani, a ajuns astăzi la aproximativ 70. În Georgia Sovietică se cunosc vîrste de 140 şi chiar 148 ani, adică oameni care s-au născut prin 1809—1810, pe timpul cînd pe întinderile Rusiei încă nu avusese loc dezastrul armatelor lui Napoleon. Bătrînii trecuţi de pragul celor 100 de ani dovedesc că media de vîrstă poate fi ridicată. Către acest ţel şi-a îndreptat cercetările Institutul de geriatrie „C. I. Parhon" din Bucureşti. În tratamentul care li se face bătrînilor din acest institut intră şi novocaina, substanţă care era folosită pînă nu demult doar ca anestezic. Aici cercetătorii au descoperit (ceea ce a dus vestea institutului nostru peste hotare) că novocaina (pe care au numit-o vitamina H3) influenţează direct nutriţia organismului, întinerindu-l. Bătrîni care nu mai aşteptau nimic de la viaţă, trataţi la acest institut, şi-au schimbat înfăţişarea : zbîrciturile pielii au dispărut în mare parte, părul li s-a înnegrit într-o oarecare măsură, memoria le-a revenit, au început să-şi recapete vederea, şi chiar să facă gimnastică ! Şi ţine bine seama: este vorba de bătrîni ca Voica Voicu, care împlineşte curînd o sută de ani, de Margarian Parsek, de 110 ani, sau de „mama Mîntulescu", de 116 ani.

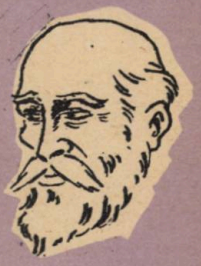

Moș Virgulă

Gramatica este o știință... o știință importantă... foarte importantă...

— Nu e nici un fel de știință. Ce studiază ea? Ce folos ne aduce ea?

— Ea studiază vorbirea, ne învață să folosim corect cuvintele pentru a ne putea înțelege cît mai ușor unii cu alții...

— Nu mă îmbăta pe mine cu apă rece...

Așa mă certam cu Gică în fiecare zi și poate m-aș fi certat mult timp dacă Gică n-ar fi avut o mare pasiune pentru... automobile. Cunoștea mărci, motoare, tot felul de amănunte și denumiri și nu pierdea nici un prilej pentru a ne arăta cîte știe.

— Mă, am văzut azi o mașină Strick...! mă anunță el într-o zi, foarte radios.

— Ce fel de mașină?

— Un Strick, un Strick urgent!

— Frumoasă?

— De..., se codi Gică, nu știu ce să zic, trecea repede, n-am prea putut-o examina.

La masă, pentru a-l uimi pe tata, Gică repetă informația. Fiindcă tata se arătă foarte neîncrezător, Gică îl îndemnă să citească anunțul afișat lîngă garajul din piață, anunț care, după părerea lui Gică, dovedea că există un automobil marca Strick.

În aceeași seară, am citit toți trei următorul anunț:

ATELIERUL NINA CAUTĂ LUCRĂTOARE LA MAȘINA STRICK URGENT.

— De ce-ai mințit, Gică?

— Cum, tată, am mințit?! De unde știi?

— Uite de unde știu: în limba germană *Strick-maschine* înseamnă mașină de tricotat, deoarece *a tricota* se spune *stricken*.

Deci *mașina Strick* nu este decît numirea mașinii de tricotat, tradusă numai pe jumătate în românește. Cuvîntul *urgent*, pe care după cum era și firesc l-ai adăugat la așa-zisul nume al mașinii, trebuia să se afle lîngă verbul *a căuta*, al cărui complement este. Aceasta ar fi fost topica normală, adică ordinea corectă a cuvintelor. Dar se vede că acela care a întocmit anunțul nu și-a prea bătut niciodată capul cu gramatica....

Gică mă privi cu coada ochiului sperînd că nu voi auzi cuvintele tatii. Totuși le auzisem și mă simțeam victorios.

Seara, o nouă întîmplare îmi aduse pe deplin cîștig de cauză. În timp ce stăteam cu toții în jurul mesei, Gică sări ca ars:

— Ei, de-acum știu că vom avea deranjamente electrice!

— De ce?

— Uite ce scrie în ziar:

CENTRUL DE DERANJAMENTE ELECTRICE S-A MUTAT PE STRADA LUNGĂ NR. 2.

— Adică, lîngă noi, completă Gică.

Tata izbucni în rîs, luă ziarul și apoi începu să ne explice că, de fapt, îngrijorarea lui Gică venea de la numirea incorectă dată serviciului care se ocupă cu repararea deranjamentelor electrice.

Gică pricepu imediat și încercă să cîștige bunăvoința tatii printr-o glumă bine plasată:

— Deci este un *centru de... aranjamente*, tată?

Tata îl luă din scurt:

— Ei, ți s-a dezlegat din nou limba, viteazule? Parcă te văd și pe tine peste cîțiva ani scriind năzbîtii de astea. Cu gramatica pe care o știi...

— Vai, tată...

— Agramații, Gică, adică cei care nu cunosc regulile gramaticale și fac greșeli în vorbire, sînt o adevărată nenorocire... Sînt...

— Sînt adevărate centre de deranjamente, rîse Gică, privindu-mă pentru prima dată cu mai multă prietenie.

Atunci am simțit că Gică îmi dă, în sfîrșit, dreptate.

moș virgulă * moș virgulă * moș virgulă *

de FRANCISC MUNTEANU

Ilustrații: SAS DORIAN

Flașnetarul avea un singur ochi și un singur nume: Flașnetarul. Ochiul și l-a pierdut pe front, undeva în Galiția, iar numele cînd a moștenit flașneta. Oamenii care l-au cunoscut mai de mult spuneau că și tatăl său și bunicul său au fost flașnetari. Umblau din casă în casă adunau cîrduri de copii în jurul lor și învîrteau manivela lădiței cu clape. Flașneta avea o singură melodie monotonă, ciudată, tristă.

Povestea flașnetarului e simplă, banală. Cînd s-a întors de pe front, din Galiția, l-a găsit pe taică-su pe patul de moarte. N-a fost prea impresionat. A văzut atît de mulți morți pe cîmpul de luptă, încît moartea îi devenise prietenă. De multe ori, cînd era singur și trist, discuta cu ea. Ce anume, nu știa nimeni.

După înmormîntare, flașnetarul și-a lipit o bucată de pînză neagră peste orbita goală și roșie, și-a agățat cureaua flașnetei pe umăr și a pornit în lume. Copiii îl înconjurau, unii îi dădeau bănuți, iar alții își băteau joc de el. Flașnetarul învîrtea manivela, și nimeni nu știa la ce se gîndea. Pe urmă, oamenii au aflat. Strîngea bani, voia să cumpere o flașnetă nouă, pe roți, cum nu erau decît două în toată țara.

Zece crăciunuri au trecut pînă a adunat toți banii. Flașneta era frumoasă, dată cu lac, plină cu îngerași. Numai flașnetarul a rămas neschimbat: purta încă fîșia de pînză neagră peste ochiul stîng și hainele cu care s-a întors de pe front, din Galiția.

Odată, la o chermesă din pădurea Băneasa, niște cheflii l-au rugat să-i distreze. Flașnetarul a învîrtit manivela pînă spre înserat, apoi a cerut răsplata.

— Tu nu te-ai distrat, chiorule? l-au întrebat chefliii și au vrut să-l gonească.

Flașnetarul a insistat. Chefliii l-au bătut și l-au legat de un pom. Pe urmă, veseli, au învîrtit ei manivela flașnetei și cînd s-a întunecat de-a binelea au plecat acasă.

N-a rămas în pădurea Băneasa decît flașneta cea nouă și flașnetarul, legat de un copac.

Spre miezul nopții a început să plouă. Flașnetarul n-a putut să se elibereze din frînghii: privea neputincios cum se spălăceau fețele îngerașilor, cum pocnea lacul și din cauza ploii cum se umflă lemnul, burduful, clapele.

Flașnetarul a fost eliberat a doua zi de niște vînători. Cu brațele și cu picioarele amorțite s-a tîrît pînă la flașnetă și a început să-i învîrtească manivela: lada cu clape mugea dogit.

Așa l-am cunoscut eu pe flașnetar: cu flașneta cu sunete dogite. Cînd venea pe strada noastră, în Pantelimon, împreună cu prietenii mei, îmi băteam joc de el, îi stropeam flașneta cu noroi.

Iartă-mă, flașnetarule!

SEMNALE ÎN COSMOS

de Octavian Sava Desene de V. Crivăț

De cîteva săptămîni globul pămîntesc este în panică. Emisiunile tuturor posturilor de radio din lume sînt întrerupte la ore diferite de niște misterioase semnale S.O.S.

Cine le lansează?

Cine se află în primejdie de moarte și cere desperat ajutor?

Tînărul gazetar Gelu Paulian cere redactorului-șef al ziarului „Știrea" să întreprindă o anchetă care să lămurească misterul.

— Măsoară-ți lungul nasului, tinere. Ancheta o s-o încredințăm unui om cu experiență, nu unui puștan.

Gelu e întristat de refuzul redactorului-șef. Abia, o scrisoare primită din partea unchiului său, astronomul Grigore Paulian, izbutește să-l mai învioreze.

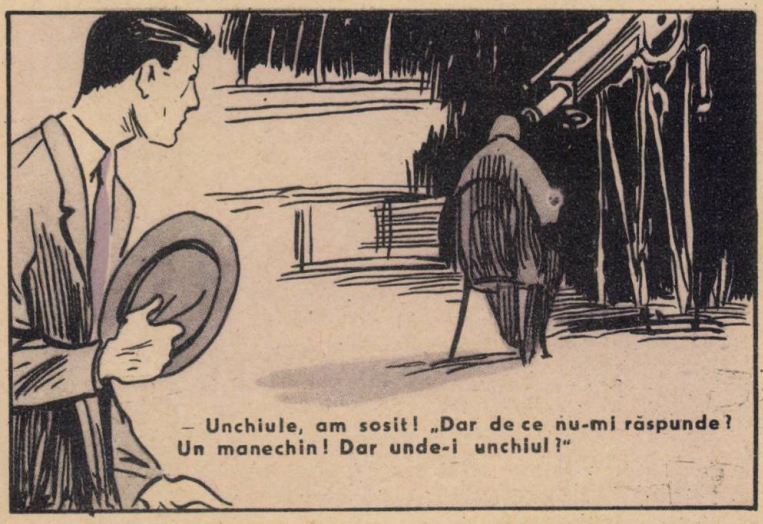

— Unchiule, am sosit! „Dar de ce nu-mi răspunde? Un manechin! Dar unde-i unchiul?"

— Nimeni nu l-a văzut plecînd, afirmă asistentul astronomului, doctorul Felix Caraba.

— Ciudată întîmplare, se miră Gelu.

Acasă, pe gazetar îl așteaptă o nouă surpriză. Sub ușă găsește un alt bilet din partea astronomului.

N-a trecut nici o oră și Gelu primește vizita doctorului Felix Caraba.

— Ați primit o scrisoare de la unchiul dumneavoastră? Ce scria în ea?

— N-am primit nici-o scrisoare.

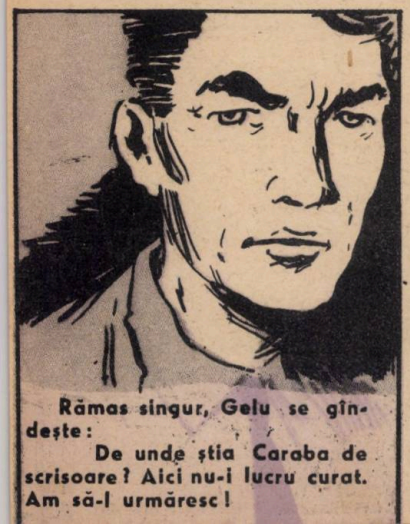

Rămas singur, Gelu se gîndește:

De unde știa Caraba de scrisoare? Aici nu-i lucru curat. Am să-l urmăresc!

—Dick, băiatule, sînt îngrijorat. Cred că ziaristul știe de unde vin semnalele.

Gelu se cațără pe zid căutînd odaia în care bănuiește că este închis unchiul său.

— Semnalele S.O.S. sînt emise de locuitori ai planetei Marte, explică astronomul în timp ce Gelu îl dezleagă.
— Şi ce amestec are Caraba în afacerea asta?
— Caraba este în legătură cu un trust din străinătate. Ei vor să cucerească planeta vecină.

— O singură mişcare a revolverul meu se preface într-un paşaport pentru lumea cealaltă, ameninţă Dick.

— Am ştiut c-o să mă urmăreasc, rîde Caraba. Acum ce facem cu el?
— Morţii ştiu să tacă, răspunde impasibil Micklone, şeful bandei.

Dacă vă atingeţi de nepotul meu, strigă astronomul, nu veţi ajunge în Marte. Fără calculele mele nu puteţi întreprinde nimic.

Atîta timp cît viaţa tînărului gazetar se mai află sub ameninţarea bandiţilor, Grigore Paulian refuză să-şi arate calculele. Micklone hotărăşte ca la viitoarea expediţie interastrală să participe ambii prizonieri. În aceeaşi noapte, un elicopter transportă pe misteriosul locatari ai vilei lui Felix Caraba peste graniţă. Astronomul şi gazetarul sînt narcotizaţi şi se trezesc două zile mai tîrziu într-o rachetă a trustului ASTERA, al cărui principal acţionar era Micklone. Racheta decolase şi se îndrepta către Marte.

— Sîntem primii oameni care ieşim de sub influenţa gravitaţii pămînteşti. De acum ne leagă acelaşi destin. Dacă va fi să scăpăm cu viaţă, atunci vom trăi. Dacă nu, vom muri împreună.

— Asta nu înseamnă că la primul prilej n-o să încercăm să ne lipsim de tovărăşia voastră antipatică, răspunde calm savantul.

La revedere, Pămînt! Ne vom mai întîlni oare vreodată?

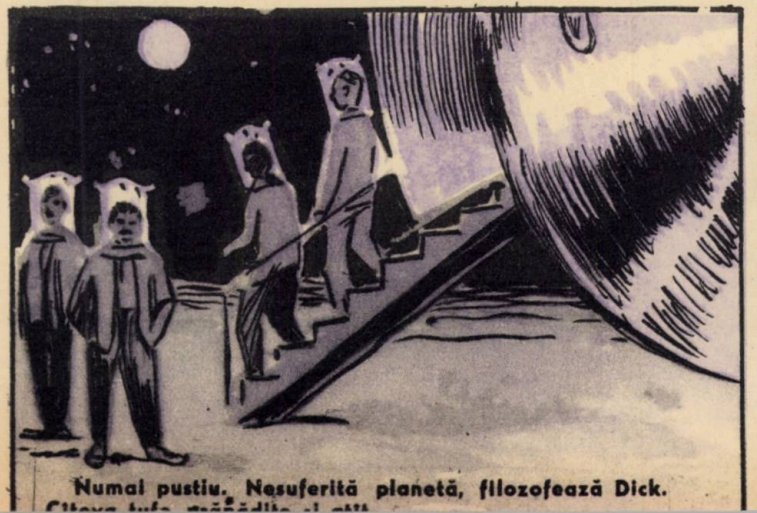

Numai pustiu. Nesuferită planetă, filozofează Dick.

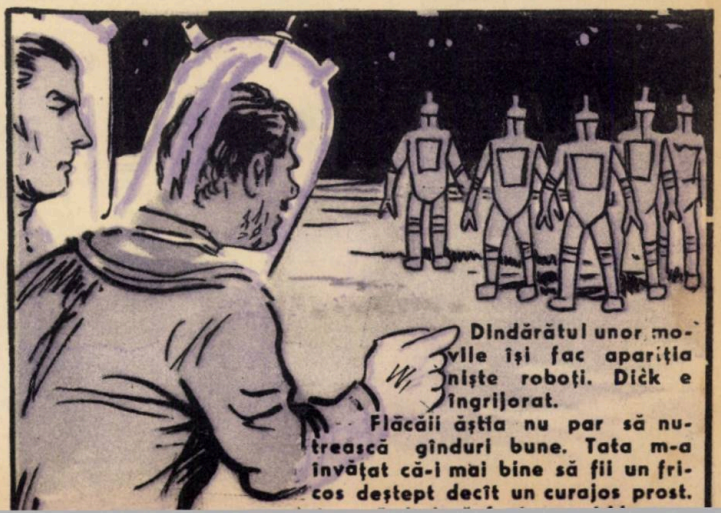

Dindărătul unor movile îşi fac apariţia nişte roboţi. Dick e îngrijorat.
— Flăcăii ăştia nu par să nutrească gînduri bune. Tata m-a învăţat că-i mai bine să fii un fricos deştept decît un curajos prost.

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

PĂȚANIA CU TELEVIZORUL

Versuri de: GEORGE COSTIN

Ilustrații: BURSCHI

Un tip cu chei, pistol și mască
se proțăpește pe ecran,
strigînd cumplit : „Banii sau viața !"
cu un accent american.

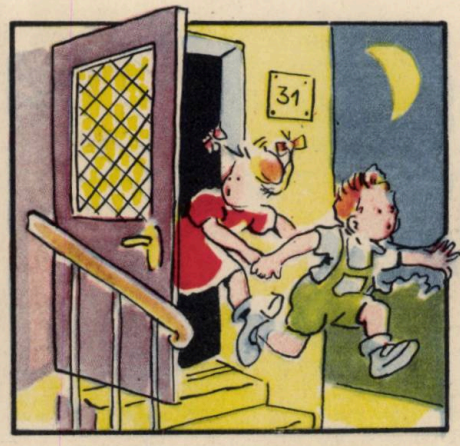

Vai, cum se sperie Sănducu
și surioara lui, Rodica !
Înspăimîntați, dau buzna-afară,
de parcă aripi le dă frica.

Pe ușa-n urma lor deschisă
pătrunde-ncetișor în casă
un ins cu o valiză-n mînă,
cu pălăria pe ochi trasă.

În timpu-acesta, frățiorii
se duc să ceară ajutor.
„Dă fuga, Truță ! Hai, Fănuță !
La noi acas' i-un spărgător !"

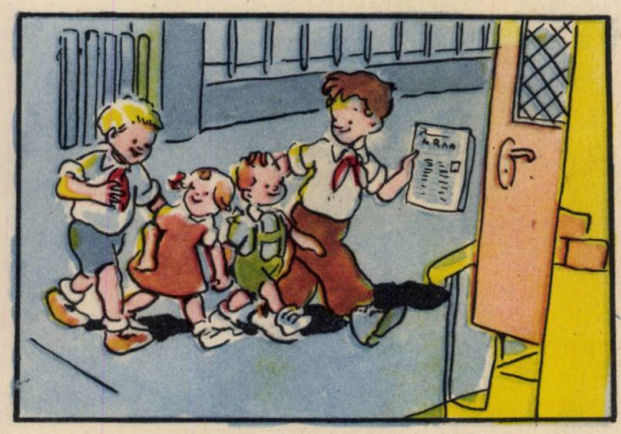

„Ce spărgător ? Fugiți de-aicea !
— răspund cei doi cu-nțelepciune.
E-un film — Misterul din Chicago —
transmis prin televiziune.

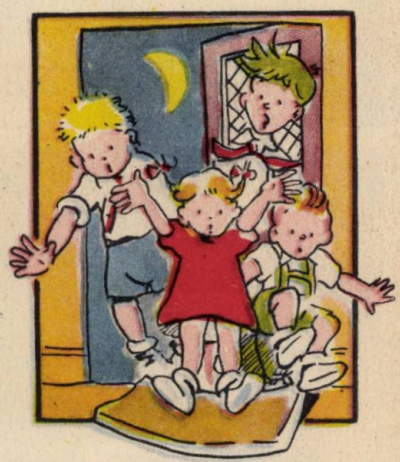

la haideți frumușel acasă".
Dar cînd să intre... Mii de pipe !
Tot a pătruns un hoț în casă...
Cei doi copii prind iar să țipe.

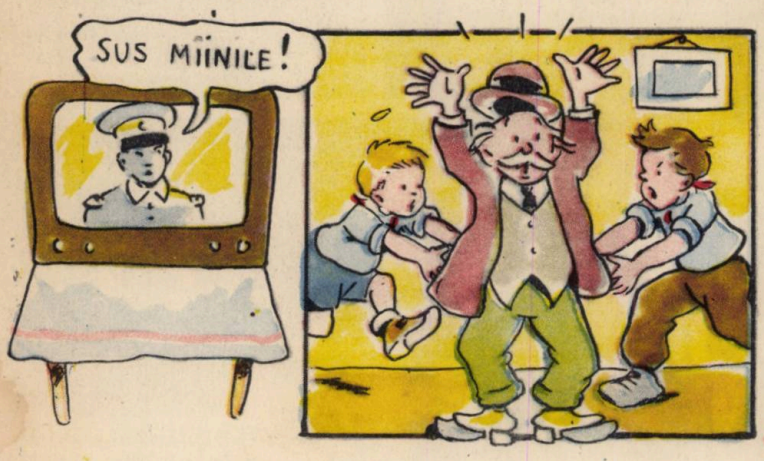

Deodată se aude-un strigăt :
„Sus mîinile !"... Hoțul tresare.
— Ațin'te, Truță ! Sări, Fănuță !
...Si-l leagă cobză-n grabă mare.

Taman atunci se-ntorc părinții
și dînd cu ochii de... ostatec :
„Măi dracilor, ăsta-i bunicul
sosit chiar azi de la Văratec..."

BIBLIOTECA CENTR

Prețul lei 2,50

CRAVATA ROŞIE

Nr. 7 – IULIE 1957

REVISTA PIONIERILOR ŞI ŞCOLARILOR EDITATĂ DE
COMITETUL CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI MUNCITOR

Sugestii pentru „inventatorii” CARE VOR PLECA LA FESTIVAL

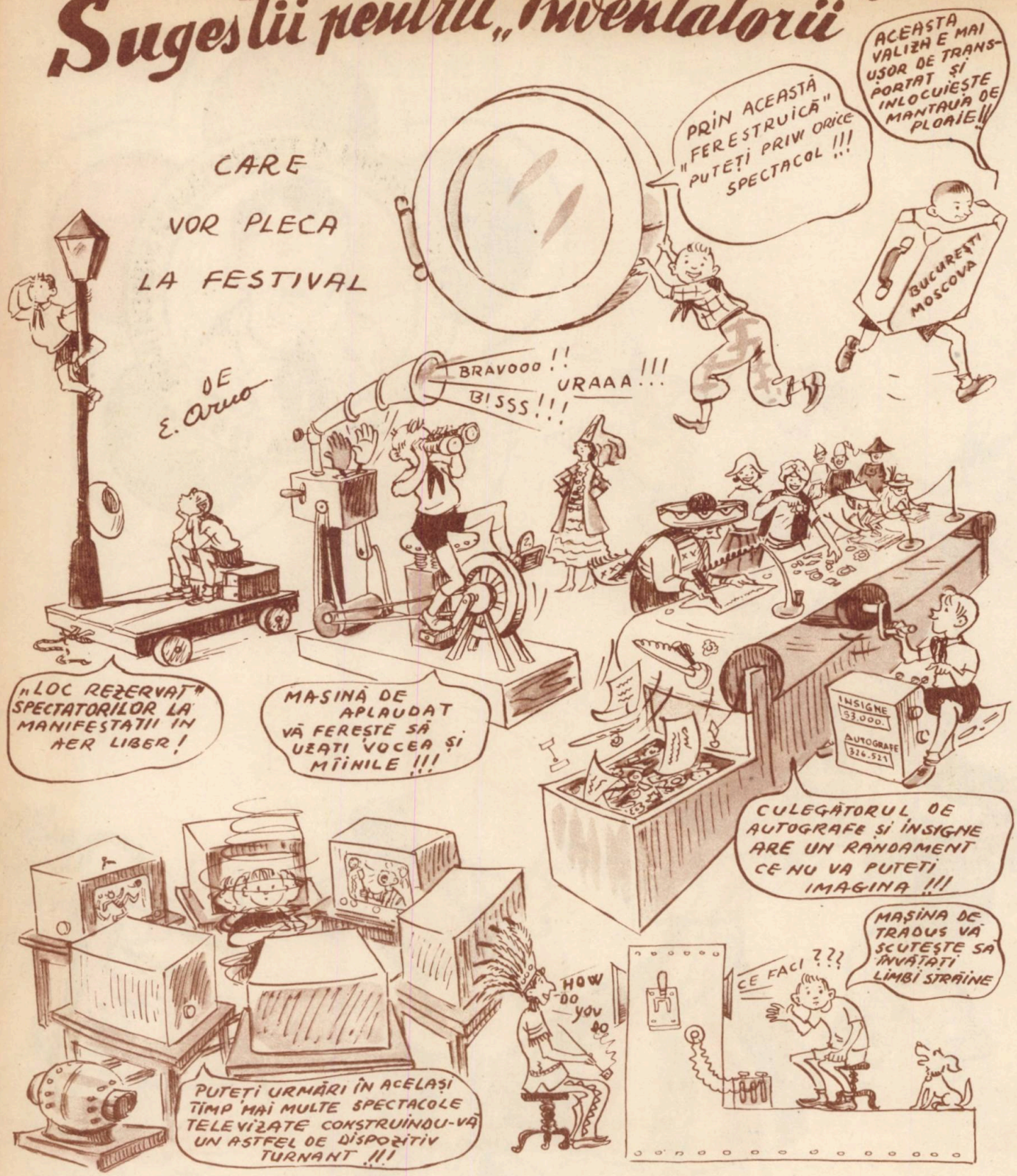

„Cravata Roșie”,

revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U. T. M.

Apare la 15 ale fiecărei luni. Redacția și Administrația: Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr 1. Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Ion Brad (redactor șef), Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Lidia Ilieșu, (secretar responsabil), Gica Iuteș, Elena Măinescu, Ghеorghe Marinescu, Iosif Tripsa

Redactor artistic: Făgărășanu Ior

DIN CE ȚĂRI VIN ACEȘTI PARTICIPANȚI LA FESTIVALUL MONDIAL AL TINERETULUI ȘI STUDENȚILOR DE LA MOSCOVA?

(60 PUNCTE)

DESLEGAREA CONCURSULUI: DIN CE ȚĂRI VIN ACEȘTI PARTICIPANȚI LA FESTIVALUL MONDIAL AL TINERETULUI ȘI STUDENȚILOR DE LA MOSCOVA.

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____
5 _____
6 _____
7 _____
8 _____
9 _____
10 _____
11 _____
12 _____
13 _____
14 _____
15 _____
16 _____
17 _____
18 _____

CONCURSUL ISTEȚILOR

SERIA IIA

Pace și prietenie

50 PUNCTE

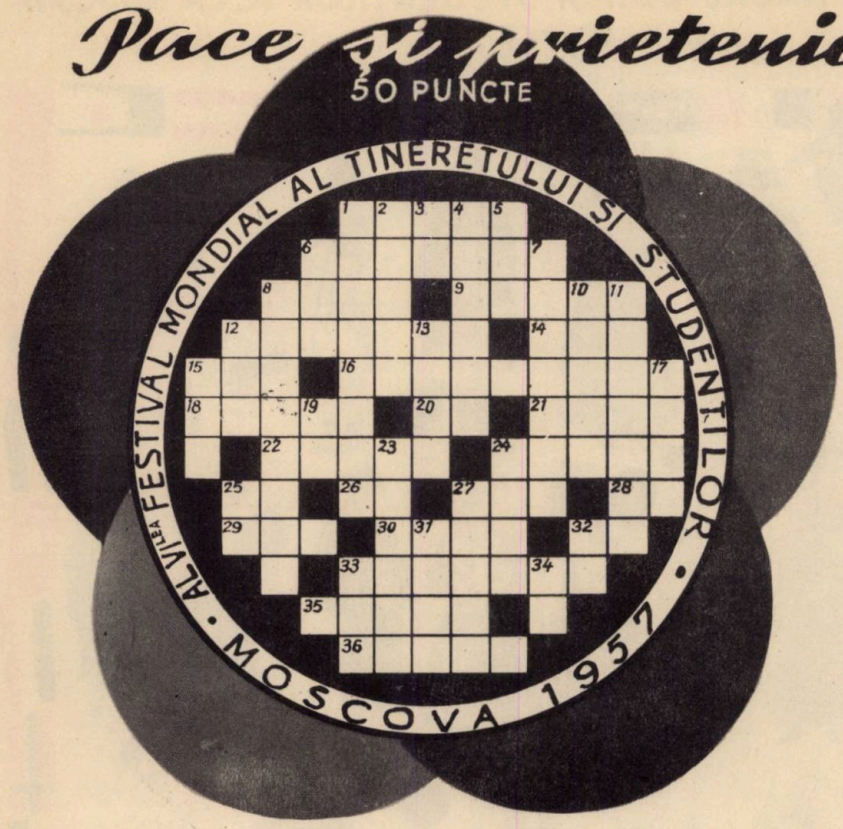

Orizontal: 1) Ocupa un loc important în programul celui de-al VI-lea Festival Mondial. 6) Aci se vor desfășura întrecerile sportive. 8) Din neamul lui Othello. 9) „Drum bun la Moscova și petrecere frumoasă la festival!" 12) Festivalul Tineretului și Studenților din lumea întreagă. 14) Fac pînză. 15) Uniunea internațională a tineretului studios. 16) Limbă artificială în care se vor înțelege unii participanți la festival. 18) Mihai... Rumano, autorul cărții „Lacul cu elefanți". 20) Notă muzicală. 21) Italia. 22) Un tînăr în slujba apărării patriei sale. 24) Un participant la festival. 25) Cifră romană. 26) Pronume. 27) Ceasuri. 28) Prepoziție. 29) Veselie. 30) Din lozinca festivalului. 32) La revedere! 33) Aptitudini artistice evidențiate la festival. 35) A reprezenta plastic imagini de la festival. 36) Îmbrăcăminte (pl.).

Vertical: 1) Și al lor este festivalul. 2) Orașul Sorbonei. 3) Odinioară. 4) Un rîu mai mic. 5) Localitate în peninsula Sinai. 6) Calapod. 7) Face parte din programul întrecerilor sportive ale festivalului. 8) Gazdă la festival. 10) De pe malurile Rinului. 11) Spectacol de cîntece și dansuri în cadrul festivalului. 12) Zeci de sute. 13) Punct cardinal. 15) Organizație de tineret participantă la festival (presc.). 17) Întrebare. 19) Campion sportiv. 23) Aliaj de nichel, cupru și cositor. 24) Va duce pe tineri la Moscova. 25) Alifie. 27) Spre Moscova peste munți, mări... (sing.). 31) Pronume. 32) Deasupra. 33) Tihnit doar pe jumătate! 34) Pronume.

ȘAH MAT
DIN 2 MUTĂRI
40 PUNCTE

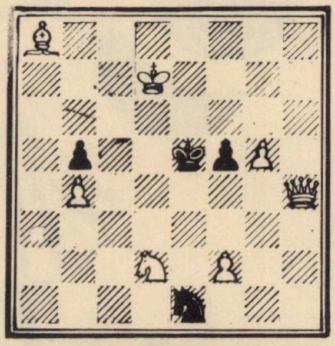

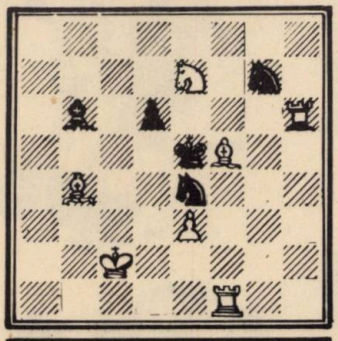

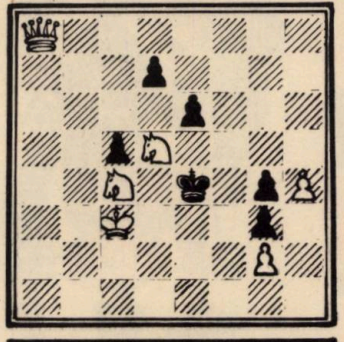

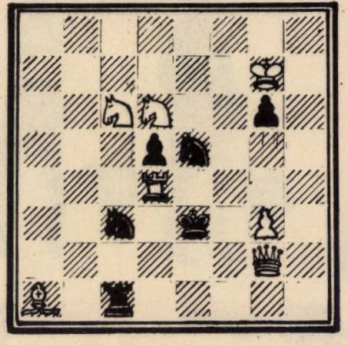

DESLEGAREA
Seriei a IIA

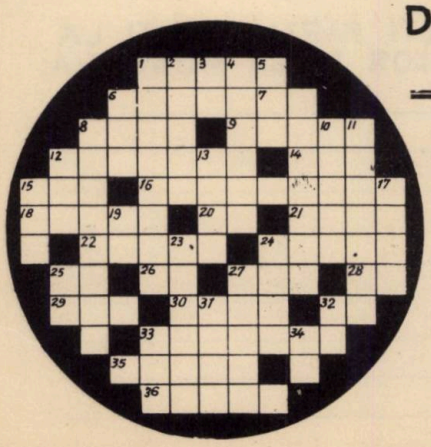

TRIMITEȚI DESLEGAREA CELOR 4 PROBLEME DE ȘAH ȘI TRASEUL TURISTIC PE ADRESA:

CRAVATA ROȘIE
PIAȚA SCÎNTEII Nr. 1
RAIONUL I.V.STALIN
BUCUREȘTI

NUMELE _____

PRONUMELE _____

ADRESA: _____

_____

RAIONUL _____

REGIUNEA _____

_____

Amintire

București 1953

de
Constantin ILIE

Zîmbea străina. O priveam tăcuți.
Și ea zîmbea și iscălea mereu;
Pe mine, ca pe-un puști, m-a sărutat
Pierzîndu-și mîna mică-n părul meu.

Și știu că mi-a mai scris ceva pe foaie,
Dar ce, nu poate nimeni să mi-o spună.
Și tare-aș vrea să aflu ce mi-a scris
Străina cu cercei în semilună.

La Moscova, în vara asta chiar,
Mi-or dezlega frățeștile înscrise
Și poate am să întîlnesc din nou
Lucirea neagră-a ochilor de vise.

Ilustrații: ARNO

Patru ingineri în jungla

Pe la jumătatea anului trecut, patru ingineri romîni au pornit într-o călătorie al cărei itinerar ar stîrni invidia oricui: Bucureşti, Budapesta, Viena, Beirut, Caraci, Bangkok, Djakarta... Aşadar, la capătul acestui drum — realizat cu mijloace dintre cele mai moderne şi care a durat, totuşi, 14 zile — inginerii noştri regăseau, aievea, faimoasa junglă din lecturile copilăriei. Trebuie să precizăm, şi astfel să-i dezamăgim pe unii curioşi, că nu era vorba de patru turişti obişnuiţi, dornici să-şi satisfacă cine ştie ce curiozităţi — şi atîta tot.

Însemnările inginerului Niculae Dobrescu transcrise sub formă de jurnal de Niculae Ţic

Atunci cu ce şi-au trecut vremea? Drept răspuns, transcriu sub formă de jurnal cîteva din impresiile inginerului Nicolae Dobrescu, participant la expediţie...

*

„Sîntem de aproape o lună în Indonezia, ţara celor o mie de insule. Avem la dispoziţie un Chevrolet destul de bun şi un şofer admirabil, Iulius. De dimineaţă şi pînă seara gonim prin locuri necunoscute. La drept vorbind, am avea de cercetat un teren de circa 170.000 de mile pătrate. Ne orientăm după hărţile existente, privind bogăţiile acestor pămînturi, şi pe cît ne stă în putinţă reducem terenul cercetărilor. Indicaţiile sînt date uneori cu aproximaţie. Dar n-avem nici un motiv de desperare. Pînă la urmă tot vom găsi acul în carul cu fîn — adică, cu alte cuvinte, un loc potrivit pentru amplasarea unei fabrici de ciment. Facem popasuri de ceasuri întregi, săpăm puţuri de zeci de metri adîncime, studiem straturile. Rezultatele însă ne dezamăgesc. Aici nu-s argile de calitate. Dincolo nu-i calcar. În altă parte e calcar suficient, dar are o cantitate prea mare de magneziu. Chimistul nostru, Nicolae Nicolaescu, zice că asta-i cea mai grea muncă pe care a făcut-o pînă acum. Nicolaescu are 60 de ani. Căldurile de aici îl supără. E de înţeles: 27-32 de grade... Asta n-ar fi nimic, dar umiditatea e înspăimîntătoare. Nicolaescu, totuşi, parcă e cel mai sprinten dintre noi. Face analiza materiilor prime descoperite şi mereu ne spune, nemulţumit: trebuie să cercetăm alte terenuri, astea nu-s bune.

*

Deseori, în drumul nostru sîntem însoţiţi de indigeni. Negustori, studenţi, specialişti vor să fie la curent cu cercetările noastre. Pun întrebări, cer explicaţii îndelungi şi se bucură că le răspundem la orice, adică «vindem» secretul muncii noastre. Ni se spune că au mai fost pe-aici cercetători — din diferite ţări capitaliste — dar unii nici măcar nu i-au lăsat pe indigeni să se apropie de ei. Indigenii se miră mai ales de faptul că străbatem mulţi kilometri pe jos,

printre munți, prin junglă. Pe aici nu s-a prea pomenit ca străinii să umble pe jos. «De ce lucrați dumneavoastră, de ce nu folosiți oamenii de aici? — sîntem întrebați. Ceilalți albi care vin ne dau indicații și noi lucrăm»... Nicolae Nicolaescu, care este destul de în vîrstă, a stîrnit admirația tuturor prin sîrguința sa. Uneori însoțitorii care trebuie să ne conducă prin junglă, și la nevoie să ne vină în ajutor, ne cer scuze și ne roagă să mergem singuri, că ei au și alte treburi. Mergem, fiindcă ne-o cere meseria. De fapt nu sîntem singuri. Găsim peste tot indigeni care ne însoțesc cu dragă inimă, fără să le cerem. Rezultatele cercetărilor noastre cad unul după altul. Dar, minune: căutînd calcar și argile, am descoperit un depozit serios de calciu, de sute de mii de tone. Bănuim o mare bogăție. Chemăm specialiști indigeni, expunem rezultatele analizelor. Toți sînt extrem de bucuroși, nu știu cum să ne mulțumească.

Țara celor o mie de insule are bogății uriașe, care încă n-au fost cercetate.

*

O seară la Bindjai. La restaurantele de aici se servesc specialități cu renume mondial. După o masă copioasă, ne retragem în camerele de hotel. Inginerul Bogdan Standeischi, conducătorul expediției noastre, se vaită că-l supără țînțarii. Sînt nemaipomenit de mulți țînțari. Noroc că peste tot ne vin în ajutor șopîrlele cik-ciak. Sînt niște șopîrle mici, verzui, foarte frumoase. Nu se feresc de om, iar omul se bucură de existența lor. Se plimbă nestingherite pe pereți, pe birou, peste tot. Ni se spune că fiecare șopîrlă cik-ciak înghite cîteva mii de țînțari pe zi. Stăm la un birou, lucrăm și privim cum se plimbă șopîrlele. La un moment dat, se iscă o luptă teribilă între o șopîrlă cik-ciak și un fluture. Geologul Coriolan Stoica lasă planșele, renunță pentru moment la lucru și se amuză nespus de mult. Rîdem toți și asistăm vreo jumătate de ceas la neobișnuitul spectacol.

*

Străbatem jungla la nesfîrșit. Primele senzații pe care le înceici cînd pătrunzi în junglă nu sînt tocmai plăcute. E o năbușeală că abia mai răsufli. Aici se săvîrșesc minuni ale naturii. Pe numai cîțiva metri pătrați întîlnești arborii cei mai diferiți. E o fantastică împletire de arbori. În junglă unii sînt abia înfrunziți, alții au înflorit, alții au fructe care dau în pîrgă. Nimic de mirare, fiindcă aici nu există anotimpuri, și deci vegetația se dezvoltă haotic. Ziua, jungla te surprinde prin zgomotul nemaipomenit pe care-l fac greierii prin frecarea aripioarelor. Sînt niște greieri de mărimea lăcustelor, care împînzesc jungla. Noaptea, zgomotul lor e înlocuit de cel provocat de niște broscoi care scot un fel de răgete asemănătoare cu ale vitelor. Dar n-avem încotro și, de voie, de nevoie, trebuie să ne obișnuim cu toate. Astăzi am dat foc ierburilor din junglă. Au ars pe o suprafață de 400 ha. Altfel ne-ar fi greu să facem cercetări.

Ilustrații:
SIRIN

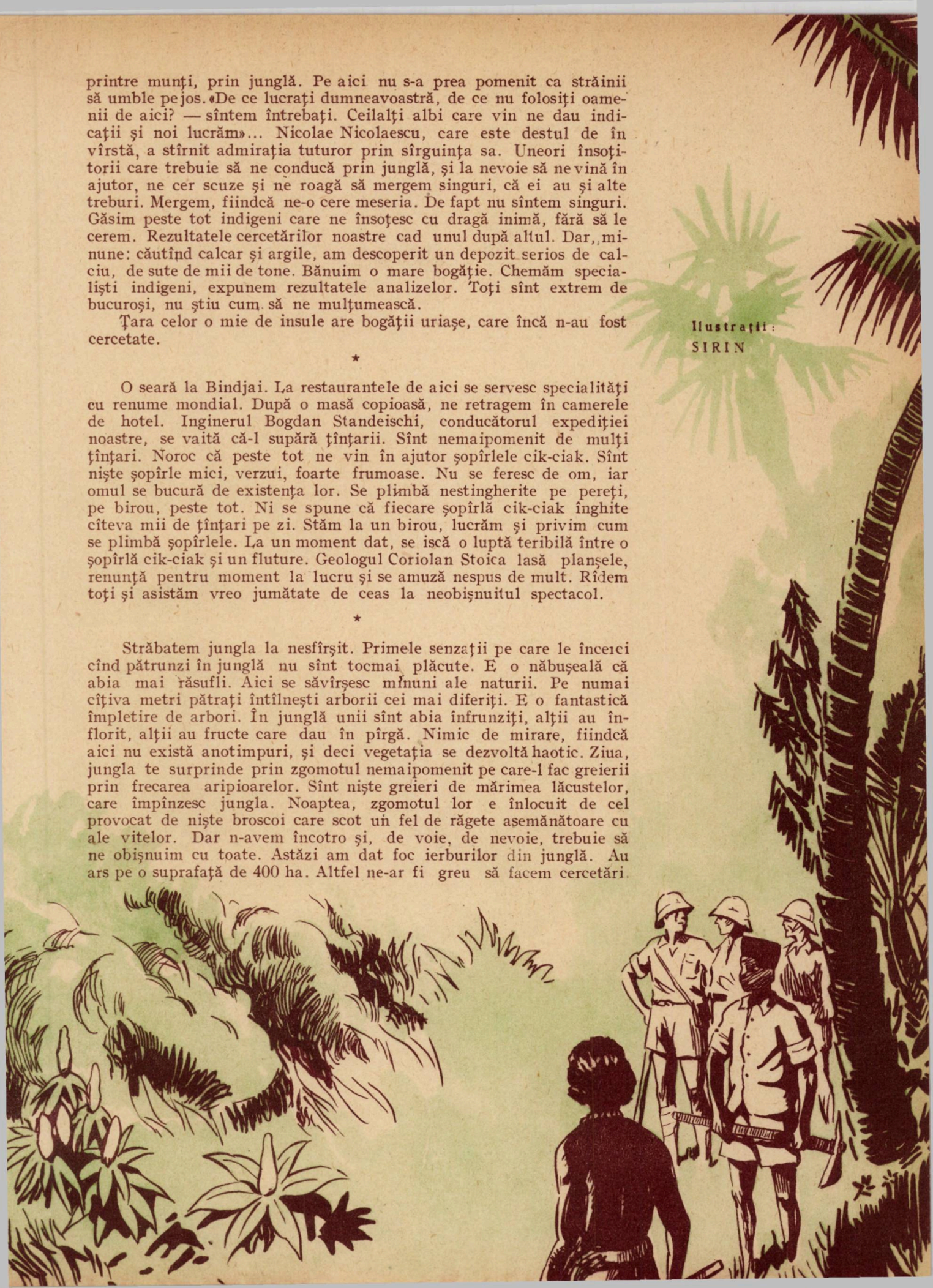

Indigenii ne-au asigurat că peste o lună vegetația va crește iarăși, exact cum a fost. (Așa s-a și întîmplat.) Indigenii care trăiesc în junglă, în campunguri (cătune), ne bucură prin felul lor de a fi. Sînt binevoitori, modești și înțelegători. Ne-am mirat văzîndu-i că citesc ziare, cărți. Pătrund pînă aici ziarele? Da, pătrund. Dimineața asistăm la un spectacol impresionant: la ora 6 pleacă copiii la școală. Străbat 6—7 km pe jos la dus și tot atîția la întors. Asta în fiecare zi. În campungurile mai dezvoltate sînt școli care au cursuri în trei serii: dimineața, după-amiaza și seara. Învățătorii — aceiași din zori și pînă noaptea tîrziu. Aici e o sete de cultură rar întîlnită.

*

Aflăm că pe la jumătatea anului 1957 va intra în funcțiune, la Gressik, cea de-a doua fabrică de ciment din Indonezia, ridicată de americani, cu o capacitate de 220.000 tone de ciment pe an. Cea de-a treia va fi construită de statul nostru, la cererea firmei indoneziene «Horas». Pentru aceasta am venit noi în Indonezia. Dar încă n-am găsit locul potrivit pentru amplasare. Am săpat 300 de puțuri și am făcut peste 300 de analize. Dar se pare că sîntem aproape de izbîndă. Ne învîrtim pe lîngă lacul Toba, din Sumatra. După o zi grea, geologul Coriolan Stoica ne propune o plimbare cu barca. Lacul Toba, care are o mărime de 3.200 km² și se află la 1.000 m altitudine, este o adevărată operă de artă a naturii. În mijlocul lui e insula Samorie, care păstrează urme ale unei vechi civilizații. Plimbarea durează cîteva ceasuri și ne provoacă o încîntare fără margini. A doua zi începem cercetările pe malul lacului Toba, la Parapat.

*

După cîteva luni de cercetări, am descoperit la Parapat zăcăminte de argile și calcar de calitate deosebită, care asigură unei fabrici de ciment materia primă pentru cca. 50 de ani. Nicolae Nicolaescu, chimistul, e emoționat și nu-și mai găsește locul. Repede, la Bandung! Prezentăm specialiștilor de la Institutul geologic amplele noastre cercetări. Stîrnim bucurie. «Aceste cercetări sînt ale dumneavoastră, secretul statului romîn...» — ni se spune. «Nu, dimpotrivă — răspundem — vă aparțin. Dacă vreți să ne încredințați nouă construirea fabricii, bine, dacă nu...». «Nici o grijă, veți construi și alte fabrici de ciment aici...» E o bucurie și o mulțumire extremă. Facem calculele privind prețul de cost. Fabrica de ciment de la Siantar, din Sumatra, care va fi ridicată de statul nostru, va produce aproximativ 200.000 tone de ciment pe an (ea va fi astfel proiectată încît la nevoie să permită o sporire a capacității de producție). Utilajul, de la un simplu cui pînă la motoarele de 800 cai putere, va fi livrat de R.P.R.

*

După cei peste 22.000 km, străbătuți pe pămîntul Indoneziei, ne îngăduim cîteva zile de odihnă. Primim cadouri, cumpărăm diferite obiecte, pe care să le păstrăm ca amintire. Personal, am ținut să aduc cu mine un șarpe Piton. (Pitonul e un obișnuit al junglei, încolăcit pe copaci.) Aș fi adus și un tigru, dar... ce să mai vorbim! Străbătînd jungla, trebuie să ai o mare șansă ca să vezi un tigru. Eu, unul, n-am avut-o..."

PROVERBE ȘI ZICĂTORI

Nici din ciocoi om de frunte,
Nici din salcie cerc de bute.

De departe trandafir,
De aproape niște știr.

Ferește-te de cărbunele acoperit.

Din colecția Gr. Tocilescu

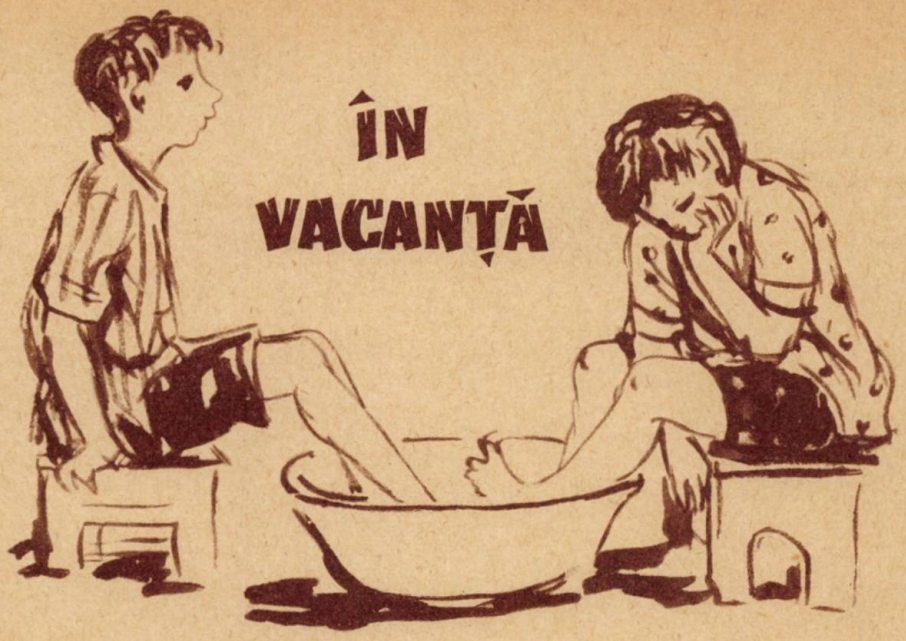

ÎN VACANȚĂ

de ȘTEFAN LUCA

Ilustrații: LIGIA MACOVEI

Încă de la începutul lunii august, mama a început să ne aducă aminte că vacanța-i pe sfîrșite.

— Vine ea, școala! ne amenința dînsa atunci cînd încheiam cîte o ispravă.

Vorbele mamei ne-au făcut pe mine și pe Anton să ne cam întristăm. Înainte c-o săptămînă nici nu gîndeam că vacanța e și ea trecătoare, că-ntr-un an nu-s două veri și-o vară.

În seara aceea n-am mai jucat „stop" ca altă dată, deși se pornise vîntul și ploaia, silindu-ne să stăm acasă. Ne-am tumat, în tăcere, apă în lavoar și ne-am spălat pe picioare. Pe mine mă durea un deget, iar Mircea moțăia așteptînd ca mama să aștearnă patul. Tata venise ceva mai devreme de la depou și i-a cerut mamei ciocanul și cuie să-ntărească niște scînduri slăbite de la gardul dinspre Mureș, plîngîndu-se că nu găsește nicăieri retezul de la portița grădinii. Ne-am grăbit să intrăm sub pătură ca nu cumva să ne întrebe și pe noi. Nu de alta, dar de două zile retezul împodobea ușa colibei noastre din insulă. Cu cîteva zile înainte, dusesem acolo și colivia cu perechea de porumbei căpătați de la vecini. Voiam să-i obișnuim cu locul. L-am dus și pe Ursu, șorecarul nostru, să-i păzească. I-am mai auzit vorbind încet, ca să nu ne trezească:

— Nu știu ce să mai fac cu Anton și cu Nelu! Săptămîna trecută s-au jucat pe cotețul de porci și au spart acoperișul. Astăzi au zdrobit paiele...

— Eh, ce să le faci? zicea tata. Le ies lor astea mai tîrziu. Parcă eu am fost mai bun? Tu, stai că mi-am adus aminte. Pe unde-i Ursu? Nu l-am văzut de cîtva timp?

— Știe-l dumnezeu! Umblă și el, lela, după copiii ăștia.

— La noapte o să fie vreme rea, continuă într-un tîrziu tata. Închide geamurile.

Am adormit...

*

M-au trezit niște zgomote ciudate. Anton nu era în pat. Dincolo, la mama, era aprinsă lumina. Tata vorbea cu cineva din stradă strigînd tare:

— Ce zici? S-a spart zăgazul?

— Vine apă mare, vecine!

Mă ridicai în capul oaselor. Afară ploua cu găleata. Cîte o bufnitură de vînt se izbea de pervazul ferestrei, zgîlțîind-o. Anton era la geam și se uita afară.

Tata, îmbrăcat cu o haină veche, își îndesa șapca pe ochi..

— Culcați-vă! Ce-i cu voi?

Anton îl întrebă:

— Ce-i, tată?

— Nimic! Nu-i treaba voastră.

Cînd deschise ușa să iasă, mama-i strigă:

— Vasile, să ai grijă de tine. Ia lămpașul.

M-am coborît repede din pat și m-am dus lîngă Anton.

Afară nu se vedea aproape nimic. Ploaia răpăia pe acoperiș. Auzeam cum curg streșinile, iar vîntul se năpustea, împroșcînd și spălînd geamurile cu șuvoaie de apă.

— Se umflă Mureșul, îmi șopti Anton.

Cu vreo trei ani în urmă, într-o primăvară, văzusem și eu Mureșul umflat, ieșit dintre maluri. Apa se urcase pînă pe ulița noastră. Era gălbuie, neprietenoasă și alerga înspumată, umflînd șanțurile, cărînd cu ea lemne, paie, cotețe văruite în alb. Mureșul se lățise nemăsurat, îmbrățișase trunchiurile noduroase, negre, de salcie de pe mal și mugea ca turbat.

Şi nici insula nu se mai vedea, înghiţită de năvala apei. Oamenii stăteau pe maluri, se uitau la pod şi-şi povesteau întîmplări cumplite din anii cînd Mureşul nu cruţa. Apoi s-a ridicat zăgazul, şi apa s-a cuminţit, neîndrăznind să spargă împotrivirea betonului.

Insula nu se mai vedea.

Dar acum se vede?

— Antoane, dacă Mureşul creşte, ne mătură insula!

— Sigur.

Am început să tremur:

— Atunci, Ursu?

— Mă!

— Şi porumbeii?

Anton se-ntoarse spre mine.

— Ce să facem?

Eu vedeam în închipuire cum se zbat porumbeii în colivia lor, pe Ursu zmucindu-se în lanţ, apa care-i cuprinde încet, încet şi-i cară la vale. Unul din porumbei avea guşă, îi plăcea să stea pe beţişorul leagănului şi să se joace. Iar Ursu, şorecarul nostru, pe care-l învăţasem să ne păzească gîştele, lătra subţire, mai mult în glumă, dînd din coadă. Ce coadă? Un ciot.

Mi-am tras pantalonii şi i-am şuierat lui Anton:

— Hai, să vedem!

Am deschis încet uşa, pe cînd mama era întoarsă cu spatele, şi am ieşit. Într-o clipă ploaia ne-a udat pînă la piele. Drumul îl cunoşteam şi cu ochii închişi. Ştiam că malul mai întîi urcă, străjuit de plopi argintii, apoi coboară, acoperit de nisipul răscolit de nenumărate urme de care, de vite. Ştiam şi unde-şi ţine paznicul luntrea.

— Antoane, să luăm luntrea. Lopeţile-s în tufiş, ştim noi unde.

Alergam gîfîind, lunecînd din cînd în cînd pe cărare.

Luntrea nu era la locul ei. Lanţul era cufundat în apă.

Sus, pe zăgaz, vedeam mişcîndu-se oameni, auzeam, cu toată răpăiala ploii, cum scîrţîie scripetele porţii celei mari.

— Dau drumul apei la vale!

Am alergat pe mal în sus. Nu-mi simţeam cămaşa udă, lipită de spate, apa care-mi şiroia pe obraz, umplîndu-mi ochii. Anton se ţinea după mine.

În faţa insulei ne-am oprit. Ploaia începea să se aline. În mijlocul Mureşului, din insulă nu se mai vedea decît vîrful sălciilor.

Ne-am oprit unul lîngă altul, fără să scoatem

de
Mihai THEODORESCU

Vesel, dis-de-dimineaţă,
E-n atelierul lui:
Cleşti, rindele, are-n faţă.
Ferăstraie are-n cui.

E tîmplarul. Meşter mare!
El, din lemn, ce vrei îţi face:
Magazie, gard, hambare,
Uşi, ferestre... tot ce-ţi place!

nn cuvînt. Un fior mă cutremură. Simţeam că mi-i frig. Priveam buimăciţi, îndureraţi spre insulă.

Nu mă gîndeam nici la undiţe, nici la retez, nici la pătură. Mi se părea că aud cum scîncește Ursu, gîtuit de laţ, cum se zbat porumbeii în colivie.

Și nu pot să spun cît îmi părea de rău de nesocotinţa noastră.

Deodată, dinspre zăgaz, se auzi un vîjîit. Poarta mare, din mijloc, ridicată, descătușă apa. Mureșul o luă la vale, săltînd bucuros. Apa scădea văzînd cu ochii. Insula noastră se rotunjea, creștea, ca pieptănată, în noaptea care se îngîna cu ziua.

Nici urmă de colibă nu se vedea.

Și eu, și Anton ne-am ferit privirile.

Am stat multă vreme așa. Mă bătea gîndul să intru în apă și să văd de-aproape, cu ochii mei. Și-mi era ciudă pe paznic că luase barca.

Și atunci ne-am auzit strigaţi. Era glasul tatii.

— Antoane, Ioane!

Venea către noi, legănînd în dreapta felinarul stins, însoţit de paznicul zăgazului. Paznicul trăgea după el, cu o funie, luntrea. O aducea s-o lege.

— Pe unde umblaţi? De ce n-aţi rămas acasă? Mama... măi, copii!

Paznicul îi spunea tatii:

— Aud un lătrat de cîine. Aduceam luntrea la locul ei. Ocolesc insula și iar aud un lătrat și scîncete. Proptesc luntrea. Și ce să vezi? Un căţel, șorecarul vostru, în colibă și lîngă el o colivie și doi porumbei. Copilul îmi spune că-s ai voștri.

Cîinele nu vrea să plece de lîngă porumbei și latră dacă te apropii.

* * *

Averea ne-o risipise Mureșul, dar nu ne părea rău. Și asta n-am prea înţeles-o: mama nu ne-a certat în noaptea aceea. Doar că ne-a dat să bem lapte fierbinte.

Și luna august se-apropia de sfîrșit, iarba se mohora, soarele nu ne mai ustura, apa era ceva-ceva mai rece cu fiecare zi, iar frunzișul pădurii își schimba culoarea, aprinzîndu-se în asfinţit...

Bibliotecă, bancă, masă
Ori dulap, ori jucărie,
Lemnăria pentru casă —
Toate ies din tîmplărie!

Stai pe scaun. Calci podeaua.
Scrii pe tablă. Dormi în pat.
El, tîmplarul cu rindeaua,
El pe toate le-a lucrat.

Cînd muncește, vesel cîntă
Și-ar fi foarte supărat
De-ar vedea vreo bancă frîntă
Sau vreun scaun zgîriat!

Ariciul împărat

de

OTILIA CAZIMIR

Ilustrații:

MARCELA CORDESCU

Odata, într-un loc îndepartat,
S-a adunat al fiarelor sobor
Ca să-și aleagă un diregator
Că leul cel batrîn murise de rapciugă.
Și hat-tîrziu, în urma tuturor,
Veni în fugă
Peste plai
Un ghem de scai :
Un biet arici zbîrlit și prost
Cum altul de cînd lumea n-a mai fost.
Și, cocoțat pe-o buturuga,
Scoțînd cu frică botul dintre ace,
A cuvîntat :

— Iubite dobitoace !
Propun să mă alegeți pe mine împarat.
Măcar că vi se pare
Că-s mic,
Ba chiar și cam prostuț un pic,
Să știți ca-s înțelept nevoie mare
Și că-s teribil de voinic !

De pildă, chiar acum,
Venind pe drum,
Un șarpe mare și urît
A încercat să mă înghită,
Dar l-am virît
O țeapa-n gît,
Și-acuma zace de amigdalită...

Așa a fost, v-o spun cu juramînt.
Iar daca nu mă credeți pe cuvînt,
Poftiți, va rog, la lupta dreaptă
Și-o să vedeți ce vă așteapta !

Își saltă leii coama pe grumaz,
Se tăvălesc șacalii la pamînt,
Si-arunca elefanții trompa-n vînt
De-atîta haz :
— Auzi ? Atîtea neamuri mari și mici
S-aleagă împărat... pe-un biet arici !

Dar l-au ales — pesemne că anume —
Să aibă-apoi prilej de ris și glume
Și-au dat în cinstea lui o masă mare,
Cu nu știu cîte feluri de mîncare.

Iar bietul împărat, de bucurie,
A adormit cu nasu-n farfurie...

A doua zi, cînd s-a trezit
Trudit
Și îmbufnat,
A glăsuit ariciul-împărat :

— Măi fraților, că prost am mai dormit !
Oi fi eu împărat, da' tot mai bine
Era acasă, în tufiș la mine...
Fiindcă-aici,
Printre străini,
Mereu m-am înțepat în spini,
De parcă pernele împărătești
Îs pline cu arici !

Nu știu norodul de mă lasă,
Da' eu, de dragul somnului,
Mai bine m-aș întoarce-acasă
Și v-aș lăsa în plata domnului !

Așa vorbi ariciul, dumnealui.
Și, adunîndu-și ghimpii la spinare,
Porni tiptil la vale, pe cărare,
Și dus a fost...
Dar n-a spus nimănui,
Nici la supuși, nici la vecini,
Că se-nțepase-n propriii lui spini...

Amintiri despre scriitorii noștri

Camil Petrescu

Era prima zi dintr-o vacanță de vară. Cărți de geografie, latină și fizică, nenumărate caiete erau răspîndite în casă și îngrămădite maldăr în capul meu. Pe stradă cînta o flașnetă, copiii jucau șotron, oameni grăbiți, mașini și tramvaie... Și totuși nu era ozi ca toate celelalte. Era prima zi de vacanță... Primul meu gînd s-a îndreptat spre mare. Dar fiindcă marea nu era preș la picioarele mele, ca în orașul copilăriei, m-am repezit la ștrandul Kiselef, singurul ștrand pe vremea aceea.

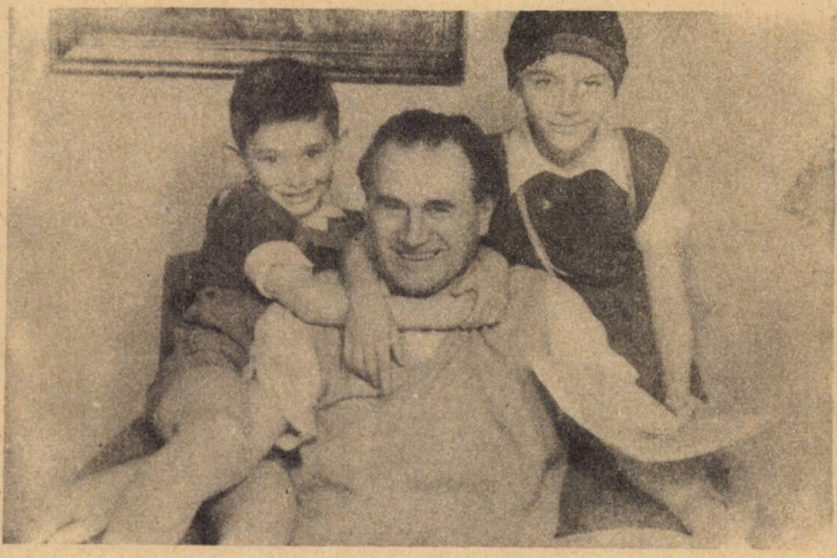

CAMIL PETRESCU
împreună cu cei doi copii ai săi

Pe niște trepte ca de vapor am urcat la cabinele de sus, de unde, fără să vreau, mi-am scutura sandalele pline de nisip în capul a doi tineri. Unul era un actor bine cunoscut, celălalt Camil Petrescu.

Așa l-am cunoscut pe Camil... Cu ochii albaștri, rupți parcă din cerul acelei dimineți senine, cu părul blond cenușiu, nu înalt, dar bine legat, scăpărîndu-i în fiecare gest, cuvînt și privire, inteligența și neastîmpărul minții—arăta ca un elev de liceu.

Era scriitor. Făcuse războiul, scrisese mai multe piese de teatru și-și termina primul roman.

Scriitor? Nu mai cunoscusem niciodată un scriitor. În mintea mea, un scriitor era un nume pe coperta unei cărți sau uneori o statuie, sau îl vedeam, stînd cocoțat într-un turn de fildeș, și puțini puteau să urce pînă la el.

Pe atunci scriitorii nu veneau în mijlocul copiilor la școală, n-aveau consfătuiri cu cititorii. Nu trăiau în mijlocul lor, în tabere de vară. Iată de ce, deși cu capul tobă de carte, nu știam nimic despre Camil Petrescu... Obrajii îmi ardeau de rușine: „Dacă m-ascultă, dacă mă-ntreabă ce-am citit din cîte a scris?" Așteptam ca la examen prima întrebare, dar am avut noroc.

— Știi să înoți? m-a întrebat.

— Oho, am strigat. Și, ca să scap de a doua întrebare, am făcut un plonjeu unde era apa adîncă și am înotat voinicește pînă la celălalt capăt al bazinului. Cînd am ieșit de acolo, primul meu gînd a fost să fug mîncînd pămîntul...

L-am revăzut pe Camil Petrescu abia doi ani mai tîrziu. Tot la ștrand. Eram după bacalaureat, deci și mai tobă de carte... Dar despre Camil Petrescu nu găsisem în cartea de romînă nici un cuvînt.

Totuși eram liniștită. Dacă mă-ntreabă, răspund că am citit romanul „Întunecare". Numai că „Întunecare" era de Cezar Petrescu, și nu de Camil... Și tare nu le place scriitorilor să le încurci numele. Pe atunci nu știam că numele unui scriitor cîntărește cît nopțile lui nedormite, cît munca lui grea, cît viața lui. Dar iar am avut noroc: Camil Petrescu nu m-a-ntrebat ce am citit din cărțile lui, ci dacă îmi place fotbalul...

M-am gîndit: să știi că m-a păcălit... Nu-i scriitor. Nu pot să-mi închipui un scriitor la un meci de fotbal.

Camil era pe terenul de sport ca la el acasă. Cunoștea toți jucătorii, discuta în dreapta și în stînga, cînd cu un văcsuitor de ghete, cînd cu un ziarist, ținea cu o echipă împotriva alteia, striga „ofsaide", cerea cu pasiune pedeapsa de 11 metri și, înnebunit de fericire, striga: „gol, gol..."

Cînd să ne despărțim, m-a întrebat:

— Nu vrei să vii mîine la Teatrul Național? Se repetă piesa mea „Suflete tari"...

Nu mai fusesem niciodată la o repetiție. Mă credeam la spectacol, cînd aud o voce autoritară:

— Nu așa, nu-i bine... Opriți...

Camil Petrescu, autorul, sărind pe scenă, îi arăta actorului cum trebuie să joace.

— În sufletul dumitale, spunea, trebuie să fiarbă indignarea băiatului sărac și umilit. Nu uita că ești un băiat sărac, iar în casa asta de bogătași, cu nume zornăitoare, totul te umilește și te revoltă.

Aveam să-mi dau seama cu timpul că în fiecare rînd pe care l-a scris Camil Petrescu a pus ceva din revolta copilului sărac, a băiatului umilit care dădea lecții în casele celor înstăriți ca să poată să-și cumpere o carte. „Eu nu mi-am cunoscut

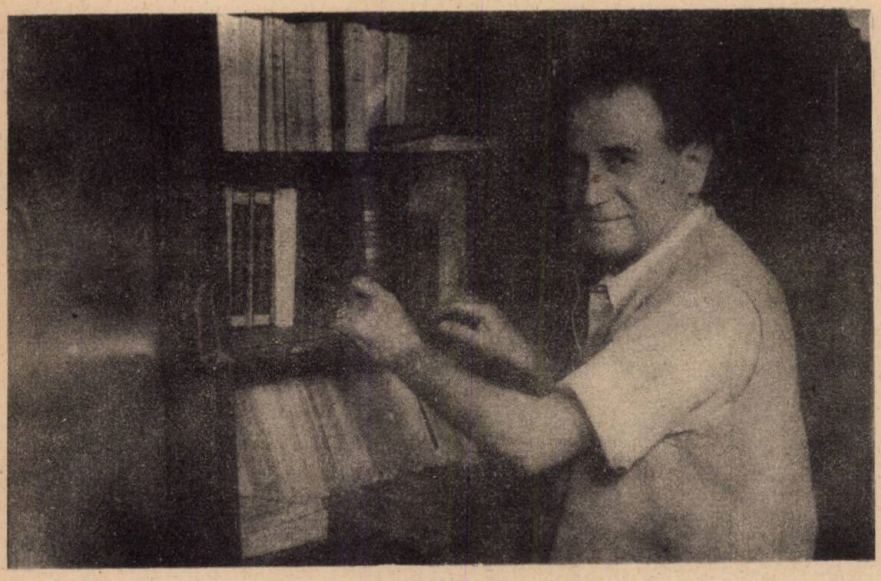

CAMIL PETRESCU
în camera de lucru

părinții — mi-a povestit Camil. Eram prea mic cînd au murit. M-a crescut doica. Era spălătoreasă. Cînd pleca la spălat, mă lega de un copac cu o frînghie de rufe ca să nu ies pe poartă. Frînghia era destul de lungă ca să mă joc și destul de scurtă ca să nu ies în stradă..."

Cine și-ar fi putut închipui, văzînd un copil bălai cu ochii albaștri și cu năsucul murdar, legat de un copac într-o curte de mahala sau, mai tîrziu, pe maidane, lîngă lacurile neasanate din Tei, că acesta va fi într-o zi un mare scriitor, poet, dramaturg și matematician, academicianul Camil Petrescu, autorul romanului care rămîne un stîlp al literaturii noastre: „Un om între oameni"...?

Nu voi vorbi aici despre meritele acestei cărți, care încununează opera și cinstește viața lui Camil Petrescu. Tineretul o să citească și astfel o să cunoască și din roman, și din piesă, figura marelui revoluționar Nicolae Bălcescu și, totodată, puterea de creație a autorului.

Camil Petrescu a fost dintre acei scriitori care a pus atît de mult din sufletul lui, din viața lui, din tot ce a gîndit și a trăit în eroii pe care i-a creat, în paginile pe care le lasă, încît copiii și tineretul îl vor cunoaște tot atît de bine citindu-l cum l-am cunoscut noi, prietenii apropiați. În „Mioara", piesa de teatru pe care a scris-o numaidecît după primul război mondial, vor găsi drama, umilința și revolta tînărului care se întoarce din tranșee, infirm, într-o lume în care alții petrec și huzuresc. În piesele: „Mitică Popescu", „Act venețian", „Jocul ielelor" și mai ales „Danton", vor putea citi și descifra sufletul clocotitor de revoltă al autorului împotriva nedreptăților sociale, dragostea lui pentru oamenii simpli, „umiliți și ofensați", încrederea lui într-o lume mai dreaptă. Acelorași sentimente le va da viață în romanele „Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război", „Patul lui Procust", și mai ales „Un om între oameni".

De curînd l-am găsit între cei doi băieți ai lui — Camil și Octav — Puștiu și Ocu — așa cum li se spune acasă — urmărindu-le lecțiile, în caietele lor de clasa I și a IV-a elementară și cerîndu-le aceeași exigență față de muncă pe care o avea și el... Din dragoste pentru toți copiii, ca și pentru ai lui, a scris „Papuciada", care desigur va încînta lumea celor mici... Copiilor lui și tuturor copiilor patriei, care i-au fost atît de dragi, le rămîne opera lui Camil Petrescu, lupta și munca lui, pasiunea lui pentru scris, spiritul lui combativ și exigența lui profesională ca o mare lecție de ceea ce trebuie să fie un om dacă vrea să ajungă un om între oameni...

Și e bine să nu uite copiii lui și nici unul din generația lor că lui Camil Petrescu, în condițiile în care a copilărit și în societatea în care a trăit, i-a trebuit voința de fier a lui Pavel Korceaghin ca să ajungă acel scriitor care a rămas viu între noi.

CELLA SERGHI

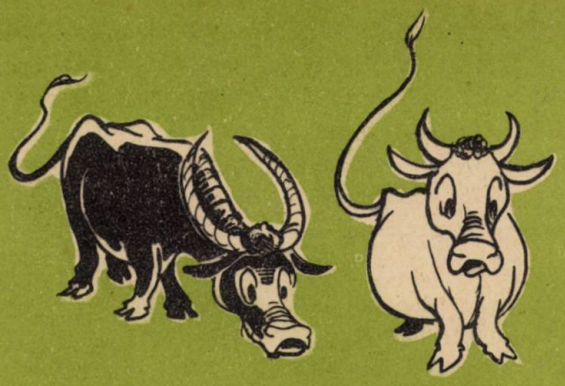

LÉTAY LAJOS

Discuție cîmpenească

Ilustrații: TARU

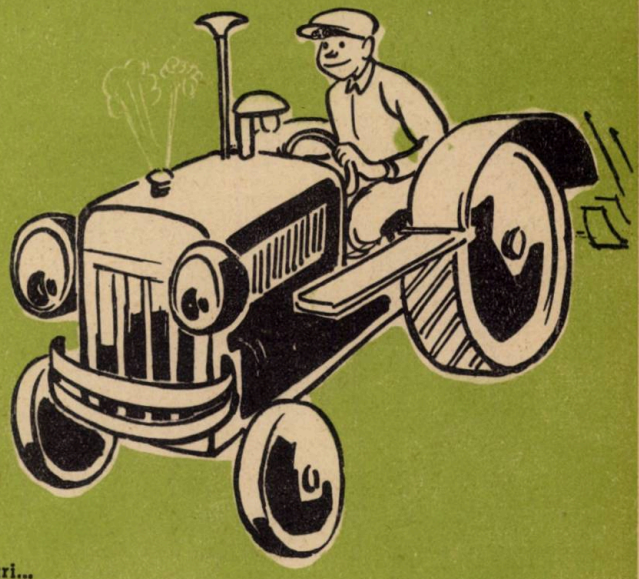

Merge zornăind tractorul,
fumu-și ia, în urmă, zborul,
și cinci pluguri vin de zor —
echipaj strălucitor.
Cînd cu zorii se arată
zumzăie cîmpia toată,
și în partea-n care fuge
cad și brazdele zvîrluge.
Ară vale și muncel
de se uită toți la el.
O văcuță mî-l întreabă :
— Să ari, nu-i cumplită treabă ?
Fiarele cînd le-mplîntți, oare
gîtul tirav nu te doare ?
— Ție poate greu ți-o fi,
mie însă ? Fugi de-aci !
Pluguri, cinci, trag după mine
decît zeci de vaci mai bine.
Ca să ar e treaba mea,
tu să huzurești colea,
să dai lapte în șiștar
ca să crească pruncii mari...

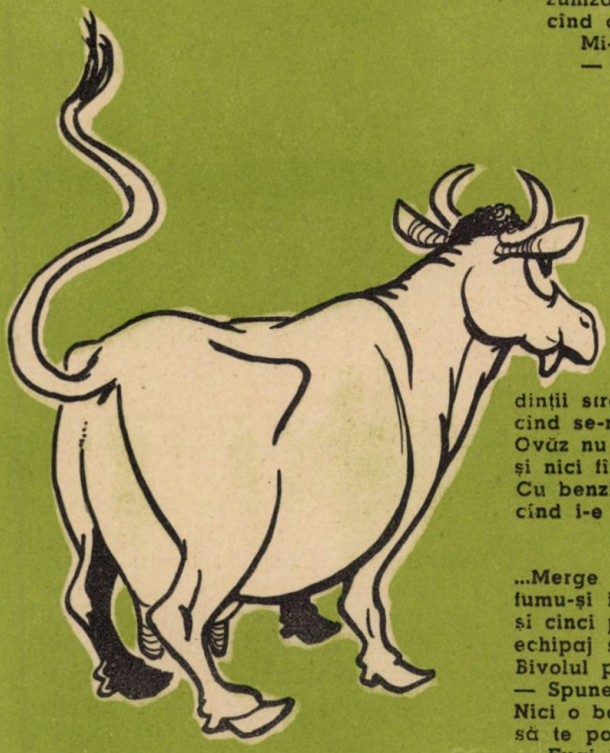

Merge zornăind tractorul,
fumu-și ia, în urmă, zborul,
zumzăie cîmpia toată
cînd cu zorii se arată.
Mi-l întreabă un plăvan :
— Poți călca pe bolovani ?
Viteluțul tău nu cade ?
Cum stai cu mușchii, bade ?
Pufăie tractorul grav
de se scutură de praf.
Cu mușchii cum o scoate ?
Rîde pînă nu mai poate :
pielea-i de șenilă grea,
că nici furca n-ar întra.
Caii vin să-și zică păsul :
— Cum îți mesteci tu ovăzul ?
— Dinți de mînz mai ai, oricum,
nu ți i-ai pierdut pe drum ?
Dar tractorul ce să spună ?
Roțile încă-i merg strună :
dinții strălucesc de buni,
cînd se-mplîntă fac minuni.
Ovăz nu vrea el și pace
și nici fînul nu-i prea place.
Cu benzină se adapă,
cînd i-e cald mai bea și apă.

...Merge zornăind tractorul,
fumu-și ia, în urmă, zborul,
și cinci pluguri vin de zor —
echipaj strălucitor.
Bivolul pe-acolo vine :
— Spune, nu-i bucluc cu tine ?
Nici o baltă nu-i pe-aci
să te poți și bălăci ?
— Fugi încolo, leneș mare,
plugul să nu te doboare !

îi răspunde zor-tractor
urmînd firul brazdelor.
Bivolul nu prea-nțelege :
— Asta-i zăpăcit în lege ?
Eu crezusem oarecum
că și el e negru-fum,
cum sînt eu, numai că are
greutate-un pic mai mare !...

Cîntecu-și ia-n lume zborul,
merge, zornăind, tractorul,
cînd și-aprinde luna jarul
e arat întreg hotarul.

În românește de ION BRAD

politețe și

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Miez de iunie.

Cald... Uf, bine măcar c-a trecut febra examenelor! Încă două-trei zile, și vacanța mare, cu toate actele în regulă. Și atunci jos ghiozdanul! Sus rucsacul! Dar deocamdată plăcuta comandă „de voie, rupeți rîndurile" încă nu s-a dat. În așteptarea ei se stă „pe loc repaos". Cald...

Poate fi ceva mai potrivit, pe-o astfel de căldură, decît o înghețată? La această întrebare, Petrișor și Olguța zîmbesc politicoși: „O, nu... Și nu e cît se poate de plăcut să-ți inviți la înghețată și prietenii? O, da..."

— Atunci să împărțim munca, le spune tăticul. Voi ocupați-vă de invitați, eu de înghețată.

Tăticul plecă, iar cei doi frați se așază bucuroși — adică cu genunchii pe scaun — la masă.

Olguța și Petrișor fac parte din acea categorie de frați (ce bine ar fi să fie o categorie cît mai mare) pentru care armonia e de mult timp un fapt cîștigat. Și de-ați ști, o, frați și surori de pretutindeni, ce ușor, în ciuda aparențelor, se obține armonia! Chestie de vocabular, în primul rînd. De ce să zici: „Dă-mi penița!...", „Mișcă-te! Ce, ești chiar chioară?", „Aiurea!", „Mă plictisești!" etc., cînd, cu puțină bunăvoință, exact aceleași „idei" se pot exprima cu totul altfel: „Fii te rog bun"... „Nu te supăra"... „Am impresia, deși s-ar putea să mă înșel"... „Nu ți se pare că?"... etc. Cei doi frați uzează de cea de-a doua gamă de formule și nu fără succes. Întrebați părinții, vecinii, cunoscuții! O să vă răspundă în cor: sînt o pereche ideală. Ce-i drept, contribuie la această minunată armonie timiditatea înnăscută a băiatului, ca și politețea fără cusur a fetei. Nu-i deci de mirare că și părinții sînt fericiți, că le fac hatîrurile, ba chiar anumite surprize, ca, de pildă, ultima: să-și invite în această după-amiază prietenii la o înghețată.

Acum cei doi discută frățește cu acel amestec atît de plăcut de politețe și timiditate care face farmecul lor și la care nu renunță pentru nimic în lume.

— Întîi și-ntîi cîți invitați o să avem? pune organizatoric problema Petrișor, cu o foaie de hîrtie și un creion în față.

— Stai să-i socotesc! începe Olguța să-i caute undeva în tavan, ținîndu-le evidența pe rînd, pe degetele de la mîna dreaptă: 10!

— Exact. De unde știai? se miră vesel băiatul, care i-a contabilizat sub forma unor liniuțe, ca punctele la volei.

— Asta-i bună, pufnește fata. Nu-mi cunosc eu prietenele? Rodica, Virginica, Lenuța, Leni, Tanța, Sanda... Ți le spun cum vrei, cu ochii închiși... pe străzi, pe bănci, după fundițe, după punctele de la ciorapi... Coca, Coculeana, Cocuța...

— Aud? își duce Petrișor mîna la ureche ca și cum n-ar fi auzit bine pomelnicul de Cocuțe debitat pe nerăsuflate. Nu cumva vrei să inviți *fete*!?

— Da' ce-ai vrea, clipește intrigată Olguța, *băieții* tăi?

Petrișor își ia un aer oficial, coboară de pe scaun și precizează calm:

— Uite ce, nu vreau să avem discuții. Sînt prea delicat pentru asta. O să fie numai băieți!

— Sînt și eu prea delicată ca să-mi spun părerea despre băieții tăi, răspunde la fel de calm fata, așa încît, ține minte, vor fi 10 invitați, cu o mică rectificare, adăugă ea categoric,... *invitate*.

timiditate

Ilustrații: CIK DAMADIAN

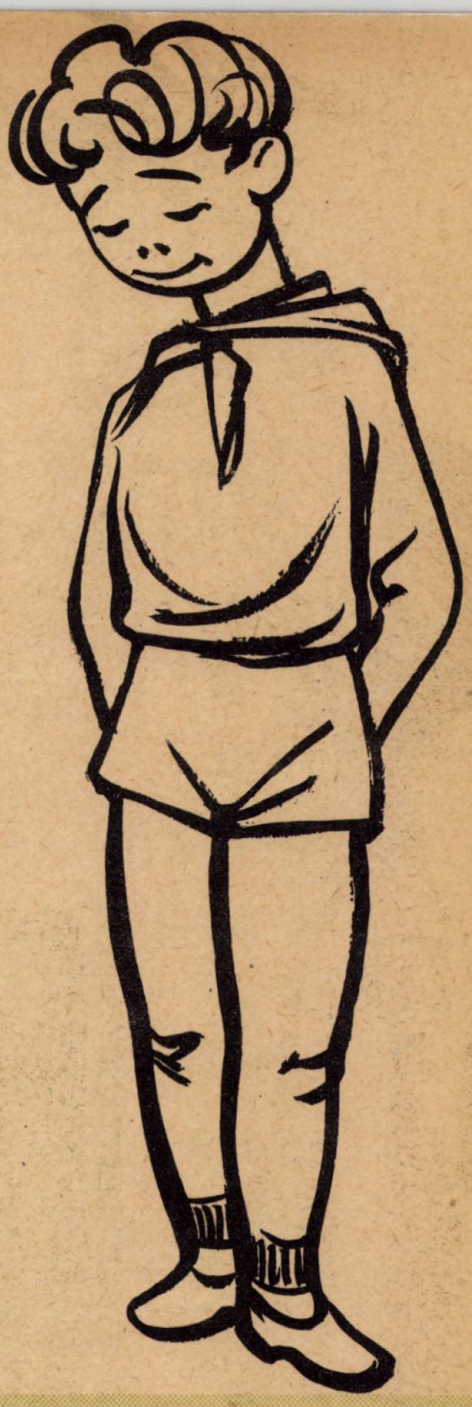

— Sînt prea politicos ca să mă cert cu tine. Am spus-o și o repet: în ruptul capului!

— O repet cu toată timiditatea, șuieră fata îngustînd ca o pisică ochii: *fete*!

— Te implor, nu mă sili la impolitețea de a ridica vocea: *băieți*!

— Uite ce, frățiorule drag, de ce să ne certăm? Sîntem amîndoi cuviincioși și bine crescuți. Gîndește-te o clipă numai cum i-ar sta unui băiat cu genunchii juliți și plini de noroi — iartă-mi expresia — ca un bivol — lîngă o fată ca Puica, albă ca zăpada...

— Și cei un'șpe pitici din echipa de fotbal? o întrerupse revoltat băiatul.

— Ciolănoșii ăia?

— Știi tu ce feinte și driblinguri fac „ciolănoșii" ăștia? Păi tot roiul tău de musculițe nu merită să stea lîngă cramponul lui Gicu...

Olguța simte că se sufocă, dar se stăpînește:

— Oh... dacă nu mi-ar displăcea felul vostru grosolan de a vorbi, aș zice: „fugi cu ursu'!".

Petrișor o privește compătimitor, cu seninătatea înțeleptului jignit pe nedrept.

— Ce păcat că nu sînt grosolan cum pretinzi tu!... Ți-aș zice pe șleau: „plimbă măgarul!".

— Abuzezi de faptul că sînt prea politicoasă: hipopotamule!

— Ah, se strîmbă Petrișor, ce expresii vulgare: coțofano!

— Mojicule!

— Mătrăguno!

Fata vibrează de ciudă.

— Ai noroc că sînt prea gingașă, ah, ce noroc ai... Ce ți-aș mai da cu farfuria asta în căpățînă ... așa, pentru că n-o să mă pot abține totuși, îți dau doar două palme. Plici! Plici! Plici!

Au fost trei. Dar Petrișor nu-și pierde cumpătul. Se apropie de fată, mîngîindu-și obrajii stacojii.

— Mulțumesc. Așa se zice cînd primești ceva, nu? Ține și tu o pereche! Harș! Harș! Harș!

A fost o pereche și jumătate...

Olguței i s-au umplut ochii de lacrimi. Caută ceva spre cuierul din colț, apoi se îndreaptă spre măsuța cu cărți.

— Aș putea să te ating cu bastonul lui tăticu, însă e un lucru ce nu-mi aparține... Dar călimara asta e a mea!

Călimara cu cerneală violetă s-a oprit în capul frățiorului.

— Și coadele astea nu-s ale tale?

— Lasă-mă, te rog... Nu trage!

— Nu zgîria, te implor...

— Au! Au! Ai!

A fost o după-amiază foarte plăcută. Dar nu cu înghețată, ci numai cu gheață... pe cucuie. Iacă, a trecut toată după-amiaza și stau și mă uit și nu mă dumiresc: care cucuie sînt mai mari? Cele făcute de timidul Petrișor în capul Olguței sau celelalte, făcute de politicoasa Olguța timidului Petrișor??

Cald... Uf, bine măcar c-a trecut febra examenelor! În stradă, cineva sună lung la sonerie:

— Gheațaaa!

MICA INDIANĂ

Din carnetul de însemnări al marinarului de cursă lungă

I. KLIMENCENKO

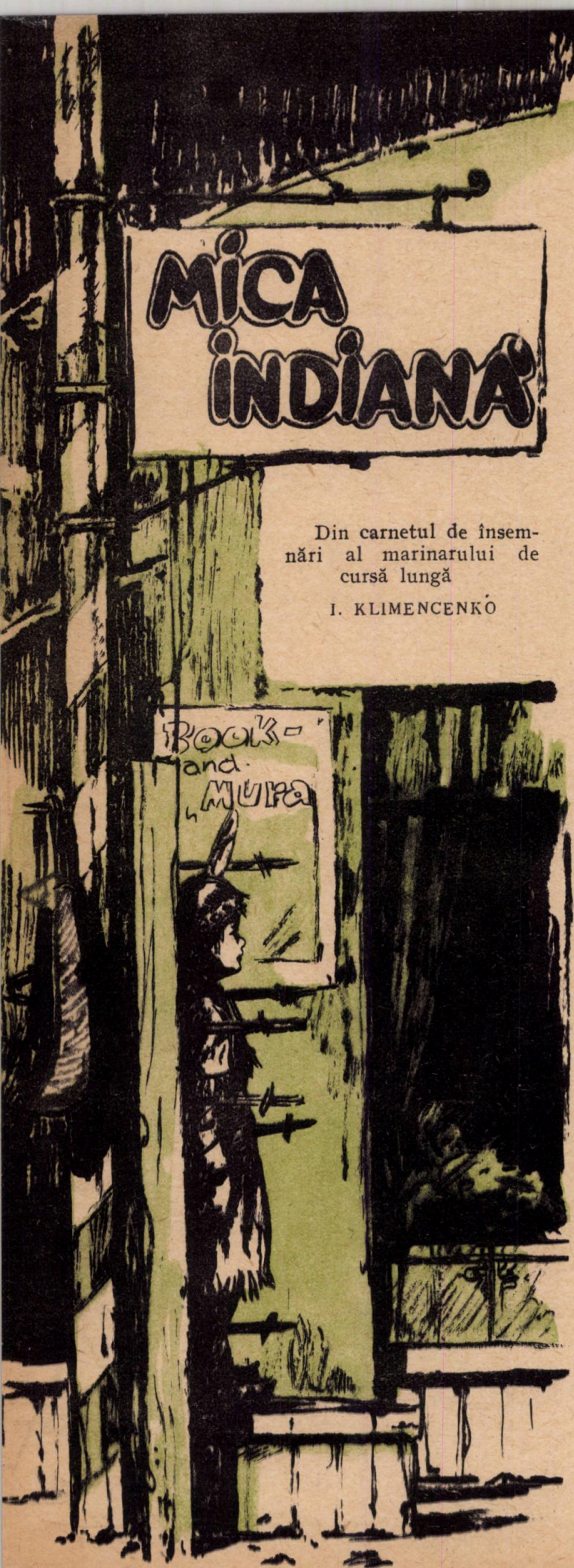

California. Periferia orașului Los-Angelos. Ședem sub umbrarul vărgat al unei mici cafenele și bem limonadă, în care plutesc bucățele de gheață transparentă. E foarte cald.

În fața noastră, pe un loc viran uriaș, de mai mulți kilometri, s-a instalat un bîlci — distracția sărăcimii. Ce nu vezi acolo! Circ, menajerie, fachiri, ghicitoare, barăci cu jocuri mecanice de noroc, scrîncioabe, roata dracului, carusele...

Totul este „ieftin" la bîlci.

Nu există fericire pe care să n-o poți cumpăra acolo cu douăzeci și cinci de cenți. Dar noi cunoaștem valoarea acestor douăzeci și cinci de cenți.

Pentru douăzeci și cinci de cenți pe zi, își îndoaie spinarea pe plantațiile de ananas un adolescent cu pielea neagră. La douăzeci și cinci de cenți visează dulgherul șomer care rătăcește împleticindu-se pe autostrăzile fierbinți ale statelor în căutare de lucru. Douăzeci și cinci de cenți! Trebuie să-i cîștigi. Iată de ce strigă într-una saltimbancii, gonesc pe șine automobilele electrice goale, se învîrtesc în gol roțile dracului și caruselele fără mușterii, cîntă muzica și acrobații fac salturi mortale la nesfîrșit.

Chiar lîngă trotuar este o baracă. Lîngă ea un furgon, vopsit în culoare galbenă țipătoare și o grămadă de lăzi. Baraca are fațada spre piață și nu știam ce se face acolo, înăuntru.

Din furgon coboară pe o scăricică îngustă o fetiță. N-are mai mult de nouă ani. Ține în mîini o păpușă de cîrpe și o banană pe jumătate mîncată. Fetița este îmbrăcată în costum de indiană. Are în picioare mocasini, împodobiți cu peticuțe de diferite culori, părul îi este împletit în cosițe subțirele, într-una din ele este înfiptă o pană vopsită, la gît poartă un colier de gheare de păsări. Fața slăbuță, negricioasă și ochi mari negri sub gene dese.

— Ia te uită ce minunat copil! îmi spuse Kontușnîi. Ea însăși este ca o păpușă. Îți amintești, am văzut una într-o vitrină.

Fetița nu ne observă. Ea își așează păpușa pe lăzi. Începe jocul.

— Peggy, vrei o banană? auzim vocea ei subțirică. Trebuie să mănînci ce ți se dă. Fiindcă poți să nu capeți nici asta. Știi doar că sînt vremuri grele acum.

Probabil că micuța indiană repetă cuvintele mamei sale. Peggy tace. Nu vrea banană.

— Ești o fată rea, Peggy. Ar trebui să te pedepsesc pentru că ești atît de neascultătoare, dar Judy este bună. Ia uită-te cum m-au învățat să fac reverans.

Fetița apucă fusta cu două degete și face o plecăciune grațioasă în fața păpușii.

— Așa trebuie să înveți și tu. Ai înțeles? spuse Judy făcînd cîteva plecăciuni în fața păpușii Peggy și începe să miște picioarele „copilului său".

Plecăciunea pe care o face Peggy nu iese bine.

— Vai, ce neîndemînatică ești! spuse Judy umflîndu-și buzele, nemulțumită.

Perdeaua de pînză impermeabilă a barăcii se dă la o parte, și apare capul unui bărbat. Este și

el slab, oacheș, cu ochii negri. Trebuie să fie tatăl fetiței.

— Judy! Fred termină. E rîndul nostru...! strigă el și dispare. Fetița tresare speriată, aruncă păpușa și dă fuga în baracă.

— Lioșa, să vedem și noi ce poate face acolo micuța asta? Să mergem! spun eu.

Kontușnîi este de acord. Ocolim furgonul, luăm bilete și intrăm.

În baracă este întuneric și pustiu. Numai în rîndul din față stau cîțiva oameni, care mestecă gumă. Ei plescăie și vorbesc zgomotos.

Pe scena jalnică, slab luminată, un om instalează un panou. De acest panou este lipit un postament alb. În partea opusă a scenei se află o masă, iar pe ea o lădiță. Pregătirile au luat sfîrșit.

Apare pe scenă stăpînul barăcii. Tot el este și prezentator. Are cămașa murdară, fără guler, fața grasă, buhăită, capul chel. Scoate din gură guma de mestecat.

— Ladys and gentlemens! începe el cu voce neplăcută. Veți vedea acum o minune de precizie și agerime a ochilor. Mărul lui Wilhelm Tell este un fleac în comparație cu ceea ce se va prezenta aici, la noi. Maestro, vă rog! Poftiți!

O vioară și o trompetă cîntă o melodie eroică. Pe scenă apare în zbor Judy, face plecăciuni și reverans. Apoi se urcă pe postament și rămîne încremenită acolo, lipită de panou, cu mîinile întinse de-a lungul fustei.

Toba răpăie prelung. Iată că începe numărul. Zzz... Un zgomot sec și deasupra capului fetiței tremură un cuțit lung, strălucitor cu mîner alb, aruncat de după culise. S-a înfipt adînc în panou. Fetița nu s-a mișcat. Pe scenă intră în fugă un om îmbrăcat cu pantaloni largi de cowboy, cu o basma albastră la gît și cu pălărie cu boruri mari. Are în mînă cîteva cuțite. Aproape fără să se uite, le aruncă în panou. Zzz... Zzz... zboară cuțitele. Aș vrea să sar în sus și să strig: „Încetați! Ajunge!". Dar nu se poate să strig. Cea mai mică mișcare nesigură și fetița va fi moartă. Chiar și publicul american, obișnuit cu de toate, s-a potolit și a încetat să mai mestece gumă.

Iar cuțitele zboară mereu. Este aproape terminat conturul groaznic al fetei făcut din cuțite tremurătoare. Mi se pare că se termină curînd!

Încă vreo cîteva cuțite, și „cowboyul" face o plecăciune încordată, ștergîndu-și fruntea de sudoare cu basmaua de la gît. Publicul aplaudă cu condescendență.

— Hallo, Judy! Ieși! îi strigă artistul micii lui partenere. Dar fetița nu se mișcă.

— Haide, Judy, vino! Ieși de acolo și salută publicul! spune cu duioșie „cowboyul"; o scoate pe Judy de pe postament și o pune pe podea.

Fetița e palidă, ochii ei sînt pe jumătate închiși. Ca o păpușă mecanică, ea se apleacă și pleacă de pe scenă cu pași mici, țepeni. Trîmbița și vioara cîntă marșul „Stele și dungi".

— Să ieșim mai repede! Ce inimă de fiară trebuie să ai ca să te distrezi astfel! spuse Aleksei, în timp ce ne strecurăm spre ieșire.

Lîngă furgonul galben stă „cowboyul" și ține fetița în brațe. Ea nu se mișcă.

— S-a întîmplat ceva? întrebăm noi într-un glas?

Omul ne privește cu tristețe.

— Nu, domnilor. Totul e în ordine. I se întîmplă aceasta după fiecare reprezentație. Fetița mea are inima slabă, iar munca ei este, după cum ați văzut, grea...

— Atunci de ce...? izbucnesc eu fără să vreau De ce?...

Ochii „cowboyului" se întunecă.

— Mai bine s-o ucid cu cuțitele decît s-o las să moară de foame. Noi sîntem sătui acum, dar alți indieni mor de foame. Și ochii îi mai am deocamdată, buni. Nu pot face nici o greșeală.

El o duce pe Judy în furgon.

Au trecut de atunci mulți ani, dar nici unul din stăpînitorii Americii n-a spus nici un cuvînt în apărarea micului popor indian, care moare de foame.

Îmi amintesc și acum figura aceea micuță de copil și cuțitele tremurătoare din jurul ei.

Judy, mai ești în viață acum?

(Din revista „Pioner")

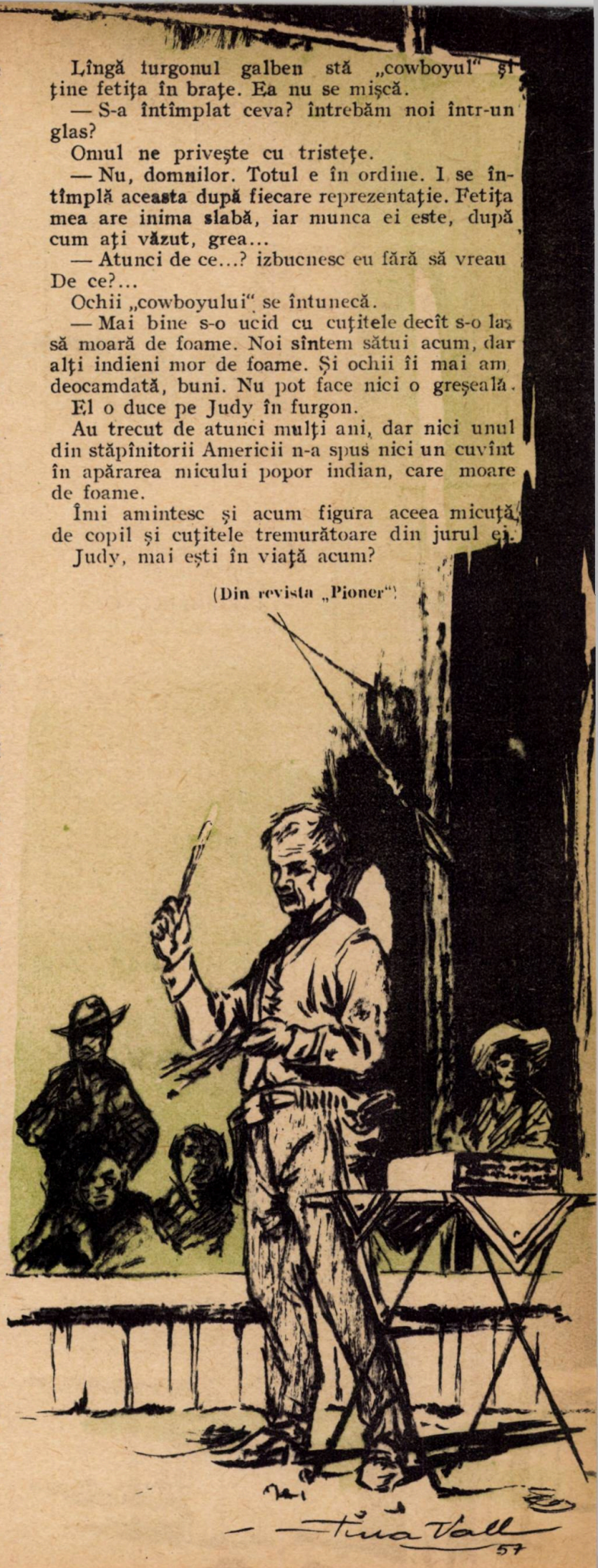

CUM VA FI LA FESTIVAL

- Interviu cu Fanfan — reporterul —

În aceste zile, ziarul „Festival", un ziar care apare în mai multe limbi deodată, își trimite reporterul său, un fel de Niculăeș — reporterul de la Radio — dar pe care-l cheamă Fanfan, să vadă ce se întîmplă prin lume în întîmpinarea marii întîlniri a tineretii.

Prinzîndu-l și pe la noi l-am oprit: „Nu vrei să povestești ceva și cititorilor «Cravatei roșii»? Dar de data aceasta, nu despre America de Sud sau despre India, cum ți-e obiceiul, ci despre Moscova însăși!"

Fanfan s-a codit, a declarat că e ocupat, dar pînă la sfîrșit tot i-am smuls interviul pe care vi-l relatez mai jos:

— **Spune-ne, te rog, ce vom vedea la festival?**

— Suindu-mă în avionul cu reacție, cu care am înlocuit recent covorul meu fermecat—cam uzat — am văzut Moscova împodobindu-se.

Încă de pe aeroport, în mijlocul pistei, m-a impresionat uriașa rozetă cu cinci petale pe care grădinarii o plantează din mii de flori; astfel oaspeților nu va trebui să li se mai ofere buchete, aceștia picînd chiar în mijlocul florilor.

De fapt, se fac plantări masive pretutindeni în oraș. Am încercat să număr, din avion, copacii cei noi: am ajuns pînă la 249.998 ... dar mai încolo am ametit. A doua zi, grădinarul-șef al Moscovei m-a mustrat pentru lipsa mea de perseverență: cu totul se plantează acum 250.000 de copaci!

Zburînd și numărînd copacii, era cît p-aci să mă ciocnesc de alți zburători. Le-am strigat prin radio: „Unde vă sînt aparatele de bord?!" Dar ei au dat din aripi: erau porumbei... 40.000 de hulubi am aflat că sînt crescuți acum la Moscova. În multe organizații comsomoliste s-au creat centre speciale pentru creșterea porumbeilor. Atras de un miros îmbătător de prăjituri, era să aterizez o dată cu ei pe o clădire nu prea înaltă: sigur că e bine să fii porumbel cînd ești ținut la fabrica de patiserie „Krasnîi Octiabr"...

Treceam peste oraș, și sute de constructori îmi făceau semn cu mîna. Sîntem cunoștințe vechi, eu și cei ce clădesc blocurile pentru oaspeți. 51 de hoteluri cu cîte 5 etaje sînt acum pregătite pentru tinerii delegați din întreaga lume.

...Amurgea. Din avionul nostru soarele se vedea dispărînd ca un glob roșu și — deodată — îl văzui răsărind din nou sub mine. Ce e, ce-i cu asta? Un picaj brusc era aproape să mă pîrlească. Tehnicienii care lucrau în piața Manejnaia, la o instalație tare complicată, se supărară:

— Dar bine, mă certară, vrei să ne spargi bunătate de soare? Globul acesta uriaș trebuie să strălucească la fel ca un soare al păcii.

Nu știu ce-o să spună alții, dar pe mine tehnica asta mă înfierbîntase rău... Am zburat mai departe — cîteva străzi mai încolo — și abia acum un șuvoi rece mă liniști o clipă și apoi mă îngheță de-a binelea. Am crezut că visam: în fața mea, aninat deasupra caselor, stătea aruncat, ca un pod, un curcubeu mai adevărat ca unul adevărat, iar peste mine, proiectată pe cer, lucea o stranie aurora boreală, așa cum poți întîlni numai la poli... sau în cartea de geografie... Dîrdîind de frig, citii noua inscripție: „Bulevardul cercetătorilor polari". O să reclam chestiunea asta la

Comitetul festivalului: e o idee bună, dar pentru luna august, nu pentru acum...

„Oricum — îmi zisei în gînd — e o împodobire... ca în poveste!"

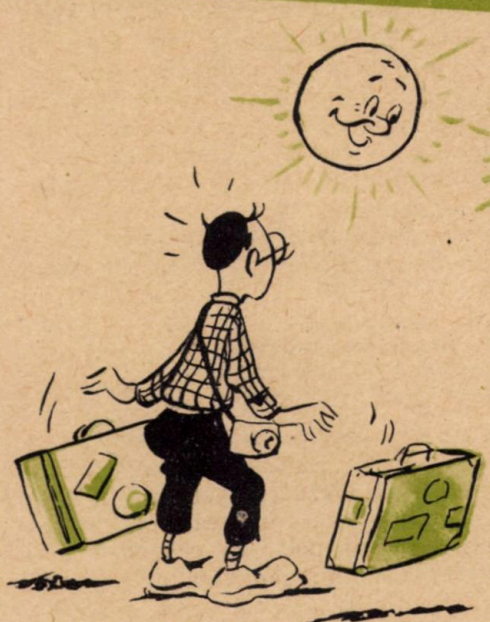

— Ai perfectă dreptate, Fanfan, îmi răspunseră la unison o mulțime de glasuri.

De pe malul rîului Moscova, don Quijotte și scutierul său, parcă nu de carton, ci adevărați, se apropiară. Din cealaltă parte a orașului, dinspre piața Pușkin și bulevardul Tverski, veniră eroii lui Gogol, alături de Guliver și Făt-Frumos. În cavalcadă, sosiră cei trei mușchetari. Să nu iasă un duel din întîlnirea asta! — mă temui,

și atunci, băiat curajos, zburai departe-departe, cu viteza sunetului...

De ce te uiți așa? Dacă mă crezi, bine; dacă nu, pionierii cercului de tehnică cinematografică de pe lîngă Casa pionierilor din raionul Kiev al Moscovei tot o să facă un film despre festival. Ai să-l vezi... și atunci...

— Uite, Fanfan! „Cravata roșie" e o revistă serioasă! Să nu începi să-mi spui că toți eroii de basme ți-au zis la fel: „ai dreptate". De unde să știe Făt-Frumos și don Quijotte aceeași limbă?!

— Îți spun. Dar acesta ar fi răspunsul la o nouă întrebare: nu „ce vom vedea", ci „ce vom auzi" la festival...

Încă nu de mult, în toată lumea, tinerii învață pentru festival limbi străine. În Finlanda și Italia — de pildă — s-au făcut cercuri de limba rusă.

Tinerii din raionul Sverdlov, unde vor locui delegații romîni, învață de zor romînește. Se tipăresc mici dicționare în cîteva graiuri. Amintește-ți cum era la Varșovia. Aveam și un dicționar medical. Te puteai duce cu el la doctor și să-i spui imediat „am guturai" în cinci limbi. Dar parcă trebuie neapărat să știi limbi străine ca să te înțelegi? Nu ți-i minte Festivalul de la București? Vorbești și tu cu mîinile, și merge.

Cel mai plăcut o să fie de ascultat cîntecele. N-ai nevoie să știi cuvintele ca să înțelegi. Vin coruri populare vestite: „Glasurile care cîntă" din Japonia, ansamblul din Agrigento — Italia... O să auziți toate cîntecele pămîntului, de la samba la periniță... Închipuie-ți: 340 de spectacole naționale!

Trebuie să-ți spun însă că oamenii învață nu numai limbi străine. Uite, eu l-am vizitat de curînd pe bucătarul Vasilii Panin din Moscova. Împreună cu 37 de ospătari, el studiază de doi ani franceza, engleza, germana și spaniola. Dar nu i se pare destul...

— Extraordinar! Dar ce limbă vrea să mai învețe?

— Limbă de prepeliță cu măsline... „Să fii bucătar pe vapor" — știi doar că e lucru mare. Dar să fii bucătar la festival e și mai și! De aceea, Vasilii Panin și colegii săi învață să prepare acum bucătărie chinezească: ouă marinate, mustăți de rechin, caracatiță friptă cu mlădițe de bambus. Mai ales ultima... îmi place grozav!

Dar de fapt asta intră într-o nouă întrebare... și, apropo, mi-e cam foame. La reve...

— Stai puțin: vrei niște caracatiță, Fanfan?

— Eu?? Da... adică... nu... adică... Să-ți spun drept, nici n-am gustat vreodată!

GELU MĂNESCU

PETÖFI SÁNDOR

FRAGMENT

din

IANOŞ VITEAZUL

XIX

L-însoţeau pe Ianoş două-nsoţitoare ;
Una : suferinţa fără de hotare ;
Iară ceealaltă : sabia vitejească
Ce prinsese-n teacă-ncet să ruginească.

Însoţit de ele, rătăcea, într-una.
Hei, a cîta oară răsărise luna
Şi pămîntu-a cîta oară înverzise,
Cînd vorbi mihnirii-n inimă închise.

„Cînd sfîrşi-vei munca-ţi veşnică, o, jale,
Tu ce-aduci într-una chinu-n a mea cale ?
Viaţa mea de nu poţi s-o ucizi, mă lasă ;
Du-te-n altă parte, caută-ţi altă casă.

Nu eşti tu aceea ce mi-aduce moarte.
O să-ncerc s-o aflu eu în altă parte.
Ci veniţi, primejdii, ceată după ceată !
Poate-mi veţi aduce moartea mult visată".

Spuse, părăsindu-şi jelea, care-arare
Mai cerca să intre-n inima lui tare,
Dar pierea (că, vezi tu, inima sta-nchisă)
Şi-i lăsa pe gene-o lacrimă ucisă.

Azvîrlind şi astă lacrimă-ntr-o parte,
Viaţa-i mai rămase silnic să o poarte.
Şi-o tot duse, o duse-ntr-o pădure-n ceaţă,
Unde o căruţă-i răsări în faţă.

Un olar era stăpînul ei. Olarul
Şi-nfundase-n gloduri pîn' la osie carul ;
Îşi bătea sărmanul cal nu alene,
Ci spunea căruţa : „Nu mă mişc, eu, nene".

„Bună ziua !" spuse Ianoş ; măsurîndu-l
Cel olar pe Ianoş cu de-amănuntul,
Oţărît îi spuse, bombănind săracul :
„Pentru mine, bună ?... Bună-i pentru dracul !"

„Hei, îi spuse Ianoş, parcă stă să-ţi ploaie !"
„Păi da' cum ? cînd drumul geme de noroaie.
De-azi de dimineaţă îmi îndemn căluţii,
Da' ca-n clei stau şi ei, şi-osia căruţii."

„Las' că-i dăm de furcă glodului... dar spune :
Drumul ăsta unde duce, măi frăţine ?"
Spuse Ianci-al nostru arătînd c-o mînă
Spre un drum ce-n dreapta se vedea că mină.

„Ăla zici ? Pe ăla nici un pas nu face,
Că te-ai dus pe copcă... asta-ţi spun, şi pace.
Locuiesc urieşii locurile-acelea,
Toţi ăi de-i văzură îşi lăsară pielea."

Glăsui viteazul Ianoş : „Las' pe mine.
Ci hai de căruţă să vedem, mai bine".
Şi, zicînd acestea, apucă-ntr-o doară
Oiştea, săltînd-o din noroi afară.

Hei, avea olarul ochi şi gură mare,
Însă prea mici, totuşi, pentru-a lui mirare.
Pîn' să-şi vie-n fire ca să mulţumească,
Ianoş se-afundase-n sihla bătrînească.

Merse Ianoş, merse, cale aşternută,
Pînă-ajunse-n ţara ceea mult temută.
Mărginea hotarul un pîrău în spumă,
Dar era pîrăul cît un riu, nu glumă.

Sta pe malul apei un uriaş de pază.
Ca să poată ochii namilei să-i vază,
Ianci-şi răsturnase mult uimita-i frunte,
De credeai că vede-un turn pe-un vîrf de munte.

Paznicul, văzîndu-l cum spre dînsul vine,
Se răsti cu glas de tunet: „De văd bine,
E un om acolo-n iarbă; haide, tată,
Tot mă mîncă talpa, te-o strivi îndată".

Cînd să-l calce, ianci-şi ridică în aer
Sabia deasupra capului. C-un vaer,
Namila călcîndu-i vîrful, de durere,
Lunecă în apa din apropiere.

„Se brodi întocmai cum doream să fie!"
Cugetă el, Ianoş, plin de bucurie.
Şi-apa vrînd s-o treacă, într-o fugă-aprinsă
O trecu călcînd pe namila întinsă.

Nu-şi venise bine-n fire găliganul,
Că viteazul Ianoş atinsese malul,
Unde, învîrtindu-şi sabia, băiete,
Namilei grumazul i-l zbură cu sete.

Nu se mai sculă el nicidecum al paznic,
Să-şi păzească ţara cu-al lui ochi năpraznic;
Soarele-i apuse şi, de-acum 'nainte,
Nu o să mai vadă raza lui fierbinte.

Îl acoperiră valurile-n goană,
Se făcu, de sînge, apa roşcovană.
Dar lui Ianoş, oare, ce-i fu dat să pată?
S-aşteptăm oleacă şi-auzim îndată.

Tot mai mult pătrunse Ianoş în pădure;
Deseori uimirea prinse să mi-l fure,
Că nicicînd nu-i fuse dat ca să zărească
Lucruri ca în ţara cea urieşească.

Întîlni la arbori nesfîrşiţi, că-n stare
Nu fu să le vadă creasta mişcătoare,
Şi aveau copacii frunze-atît de late,
Că-ţi croiai o zeghe dintr-o jumătate.

Arătau ţinţarii-acolo atît de bine,
Că jurai că dînşii-s boi cum se cuvine.
Sabia lui Ianoş mi-i tocă, pe soiuri,
Căci zburau spre dînsul roiuri după roiuri.

D-apăi ciori... Hu, alea să le vezi, nineacă!
Ianoş îmi zărise una pe o cracă;
Se afla la două leghe depărtare,
Dar i se păruse cît un nor de mare.

Mult uimit mergea el, Ianoş, cînd deodată,
Ca o umbră neagră-n faţă, i se-arată
O cetate neagră şi cu ziduri late,
Craiul urieşii lumi sta în cetate.

Nu mint, dar avea, ea, poartă atît de-naltă
Cum să spun... mai bine s-o lăsăm, zic, baltă,
Spun c-avea al rege-o poartă mare-adică
Că doar nu era să-şi facă-o poartă mică.

„O s-o văd — îşi spuse Ianoş — din afară
Şi-oi intra pe urmă şi-năuntru, dară."
Nepăsîndu-i dacă or să-l izgonească,
Lin dădu înlături poarta bătrînească.

Hei, avu el, Ianoş, ce vedea: cu-o casă
De copii, 'mpăratul tocmai sta la masă.
Însă ce mînca el nu ghiciţi; aţi crede
Că mîncau cu poftă stinci, pe îndelete?

Cînd intrase Ianoş pe neaşteptate,
Mare poftă n-avea de-astfel de bucate,
Însă milostivul împărat, prea blîndul,
Îl pofti la masă astfel îndemnîndu-l:

„Hai, te-aşază colea, de venişi — prea bine.
Stinci, însă, de nu-nghiţi, te-nghiţim, străine.
Hai, c-altfel pe hrana asta nesărată
Pune-vom drept sare carnea ta pisată."

Uriaşul rege nu vorbise-n şagă,
Prea uşor îi fu lui Ianoş să-nţeleagă.
De aceea-i spuse, fără' să mai aştepte:
„Mie hrană de-asta nu-mi prea place, drept e;

Însă de vi-i plăcut să mănînc, păi fie!
O să stăm la masă-n bună cîrdăşie,
Dar o rugăminte tot mai am, adică,
Daţi-mi o bucată doar un pic mai mică"

Regele îi rupse-o piatră de-opt chintale
Şi-l pofti pe urmă: „Ţine, ia mai'ale,
Cred c-o să-ţi ajungă drept găluşcă, iară
Mai apoi ţi-oi da eu şi o perişoară".

„Ba s-o rozi, tu, drace, dracul să te pască!
Dar mă prind că-ntr-însa dinţii-o să-ţi plesnească."
Minios îi spuse Ianoş şi c-o mînă
Smulse dintr-o dată piatra din tărînă.

Îl pocni pe rege piatra azvîrlită
Că de creieri tîdva-ndată-i fu golită.
„Să mă chemi să rontăi pietre şi-altă dată —
Rise Ianoş —, c-asta-ţi stă în beregată!"

Înfricaţi, uriaşii mult se întristară
De această moarte-a regelui, amară.
Şi vărsară lacrimi mari şi-atît de 'grele,
Că umpleai o vadră c-una dintre ele.

Spuse cel mai vîrstnic către Ianoş: „Rege,
Milă ai, stăpîne, şi ne înţelege!
Fii-ne domn, ca astă vrem cu toţi, stăpîne,
Ţi-om sluji, dar viaţa noastră n-o răpune!"

„Fratele ce spus-a e a noastră vrere:
De ne cruţi, sluji-vom, doamne, cu plăcere!"
Se rugau uriaşii toţi: „Luminăţie,
Vrem să fim supuşii tăi pentru vecie."

„Bine, spuse Ianoş. Fie-aşa cum spuneţi,
Fie-ntocmai dacă vreţi să vă supuneţi:
Dar cum mai departe plec în pribegie,
Voi lăsa pe altu-n locu-mi domn să fie.

Cine-ar fi să fie, mie mi-e tot una.
Vreau numai un lucru: ca întotdeauna,
Cînd va fi nevoie şi cînd eu voi cere,
S-alergaţi la mine fără-ntîrziere."

„Ia, Luminăție, ăst prea strașnic fluier
Si-om veni cu toții, doar să tragi un șuier."
Spuse, înclinîndu-și fruntea uriașul,
Si-nmînă lui Ianci-al nostru fluieraşul.

Mîndru, își viri el fluierul în tașcă
Si, gîndind la marea-i faptă vitejească,
Însoțit de-o groază de urări de bine,
Părăsi uriașii și-apăi : drum te-aține !

XXI

Cît umblat-a astfel nu se știe, însă,
Tot mergînd, lumina se făcea mai stinsă,
Tot mai neagră lumea, mai întunecoasă,
Pînă ce simți că parcă ochii-l lasă.

„Mi se stinse văzul sau e noapte, oare ?" —
Se gîndi viteazul Ianoș, cu mirare.
Nu se înnoptase, ochii nu-l lăsară,
Numai că intrase în a beznei țară.

Nici tu soare, nici tu stele risipite ;
Se mișca viteazul doar pe bîjbîite.
Uneori, de-asupra-i străbătînd în pripă,
Se-auzea un șuier lung, ca de aripă.

Nu aripi, vezi bine, îi dădeau ocoluri,
Ci — călări pe mături — zgripțuroaice-n stoluri.
Loc avea, de baștini, încă din vechime,
În a beznei țară cea vrăjitorime.

Călărind pe mături, se-ndreptau cu zborul
Spre tărîmu-acesta unde-și țin soborul.
Uite, chiar acuma, vin la adunare
În adîncul beznei înfricoșătoare.

Se afundă-n miezul unei peșteri, unde
Pe un foc ce arde un cazan rotund e.
Ușa-ncet crăpînd-o și văzînd văpaia
Se-ndreptă el, Ianci, spre lumina aia.

Cînd sosise Ianoș, se aflau la treabă
Toate-acele iazme, babă lîngă babă.
Aruncîndu-și ochii prin a ușii broască,
Dat îi fu grozave lucruri să zărească.

Se foiau într-una cele zgripțuroaice
Aruncînd, de-a valma, în cazan șerpoaice,
Broaște, ierbi crescute sub spînzurătoare,
Cozi de mîță, tîdve de-oameni, flori amare.

Însă cine poate să le țină rostul ?
Pricepu flăcăul doar că adăpostul
Cuib de vrăjitoare este, și în minte
Îi veni lui Ianci-al nostru gînd cuminte.

Încercă din tașcă fluierul să-și scoată,
Vrînd cu el să-și cheme uriașa-i ceată.
Însă mîna, mîna-i se simți lovită
De ceva ; privirea și-o plecă uimită.

Ce să vadă ? Mături... măturile care
Folosite-s noaptea-n zbor de vrăjitoare,
Le-nșiacă viteazul și le-ascunse-n grabă,
Hăt departe, ca să nu le pice-n labă.

Duse -apoi viteazul fluierul la gură,
Și-uriașii-ndată-n față-i apărură.
„Dați în ele buzna, măi flăcăi, cu sete !"
Spuse, și uriașii năvăliră-n cete.

Se iscă o larmă tare mult frumoasă.
Iazmele cercară, bulucind, să iasă.
Deznădăjduite mături căutară,
Dar, cum nu găsiră, zborul nu-și luară.

Însă uriașii nu ședeau, măi taică.
Fiecare prinse cîte-o zgripțuroaică
Și-o izbi cu-atîta furie de glie,
Că rămase-ntinsă jos ca o lipie.

Ci era un lucru și mai de mirare :
Cum crăpa, izbită, cîte-o vrăjitoare,
Ceața de pe boltă mai pierea oleacă,
Și încet lumină prinse să se facă.

Se împrăștiase cam întreaga ceață,
Doar o vrăjitoare mai rămase-n viață.
Cin' să fie, oare, iazma — aflurisita ?
Ea e ! Baba care-i omorî iubita !

„Hei — strigă voinicul —, p-asta las-o mie,
Vreau să-i car vreo cîțiva ghionți ca să mă știe."
Însă vrăjitoarea, țușt !... zbughi din gheare
Și, fugind pe rupte, se pierdu în zare.

„Tii, spurcata naibii ! Du-te și-o înhață !"
Spuse Ianoș unui uriaș din față.
Uriașu-o prinse fără de zăbavă
Și-o zvîrli cu sete cît colo în slavă.

Și-uite-așa găsiră trupul năzdrăvancii
Chiar în satu-n care se născuse Ianci.
Și, cum o urîră toți pe-acea tîlhară,
Nu o plînse nici un cîrîit de cioară.

Peste țara beznei, luminată toată,
Soarele-și trimise raza-i prea curată.
Poruncind viteazul, foc iscară-alături
Și făcu cenușă toate-acele mături.

Bun rămas spunîndu-i, îi aduse aminte
Cetei uriașe de-a ei legăminte.
Îi jură credință ceata pîn'la moarte
Și-o luă la stînga, iar el mai departe.

În românește de Eugen Jebeleanu

Ilustrații de FLORICA CORDESCU

CE NU VOM UITA

de

VICTOR TULBURE

Nu-i drumul presărat cu trandafiri,
Rămas-au încă răni nevindecate,
Şi uneori, din fund de amintiri,
O umbră fruntea tot ne-o mai abate.

Iar norii de pe cer sînt trecători —
Stihia nopţii soarele o sparge —
Şi noi în larg plutim cutezători,
Cu zorile de purpur pe catarge.

Şi multe vom uita din cîte-au fost —
Necazuri mici sau bucurii mărunte,
De-am flămînzit în umed adăpost
Sau dac-am rîs pe cărărui de munte.

Se duce totul pe-al uitării val,
Şi pururi numai îţi rămîn în minte:
Al mumii chip, pămîntul tău natal
Şi steagul lui Octombrie fierbinte.

Săracul şi bogatul

— PRELUCRARE SCENARIZATĂ DUPĂ O SNOAVĂ POPULARĂ —

de GH. DUMITRU

SCENA I

(În palatul Soarelui)

SOARELE (*Purtînd pe cap o stemă cu colţuri luminoase, îmbie din prag pe un om îmbrăcat sărăcăcios*): Intră, omule, şi spune cum de-ai dormit azi noapte pe marginea drumului?

SĂRACUL: Păi să vezi, Luminate-Soare, că sărăcia m-a mînat în lume şi am plecat să dau de tine, dar cum azi dimineaţă nu erai acasă m-am culcat sub tufan cu gînd c-ai să mă găseşti cînd te întorci.

SOARELE: Cum văd îţi cam place hoinăreala. Să nu te mai prind dormind aşa pe fie unde, c-ai păţit-o cu mine!

SĂRACUL: Păi să vezi, Luminăţia-Ta, n-aveam unde...

SOARELE: Lasă, lasă, că te ştiu eu. Ia aici, masa asta fermecată (*îi dă o măsuţă*) şi cînd ai să-i zici: „Masă aşterne-te, întinde bucatele", ea se va încărca de bunătăţi. Ai să mănînci şi apoi o să-i zici „Masă strînge-te".

SĂRACUL: Mulţumescu-ţi ţie bunule şi Luminate-Soare. (*Iese cu masa*).

SCENA II

(În casa bogatului)

SĂRACUL: Cum spusei, să nu-i zici mesei aşa, că se încarcă de bunătăţi.

BOGATUL: Lasă, omule, du-te de te culcă şi fii pe pace. Hodineşte-te, că mîine pleci, şi pînă acasă mai ai drum lung de bătut. (*Săracul iese şi lasă masa*).

BOGATUL: Măi nevastă, ia vină-ncoace. (*Nevasta vine*) Ascultă: masă aşterne-te! (*Masa cade pe picioare, i se vede un picior şi un colţ, restul e mascat de culise. Apoi apare încărcată cu pîine, ouă, cîrnăciori, cozonac, sticle de vin etc. Ei se apucă de mîncat, după care schimbă masa cu o masă a lor).*

SCENA III

(*În palatul Soarelui. Omul sărac intră cu masa lăsată de bogat*)

SOARELE: Zi, omule!

SĂRACUL: Luminăţia-Ta, masa nu era fermecată. Mă apucă noaptea pe drum, dorm eu la un bogat, în zori plec şi seara ajung acasă. Cînd colo, masa, masă de lemn! N-a făcut nici o minune.

SOARELE: Ei, ei, lasă, lasă. Ia aici capra asta năzdrăvană. Cînd ai să-i zici: „Capră, dă-mi bani", ea are să scuture bani pe gură.

SĂRACUL: Mulţumescu-ţi ţie... (*Pleacă*).

SCENA IV

(*Tot în palatul Soarelui, intră săracul cu capra*)

SOARELE: Iar ai venit, omule?

SĂRACUL: Luminate, capra nu e năzdrăvană.

SOARELE: Iar te-a apucat noaptea pe drum şi iar ai dormit la bogat cum văd eu. Bine. Ia de la mine ciomagul ăsta, dar să nu-i zici pînă acasă, ciomag aşterne-te, că n-are să fie bine de pielea ta. (*Săracul îl ia, mulţumeşte şi pleacă.*)

SCENA V

(*În casa bogatului*)

SĂRACUL: Dar vezi, să nu-i zici „ciomag aşterne-te".

BOGATUL: Lasă omule, du-te şi te culcă, doar mîine mai ai drum lung de bătut pînă acasă. (*Săracul iese*). Nevastă, ia vino să vedem şi minunăţia asta! (*Nevasta vine*). „Ciomag aşterne-te". (*Ciomagul începe să lovească în bogat şi în nevasta lui. Ei ţipă:* „Vai, aoleu, vai, aoleu, săi, măi omule, şi ne scapă, că ţi-om da şi masă şi capră îndărăt". *Săracul intră, cortina cade).*

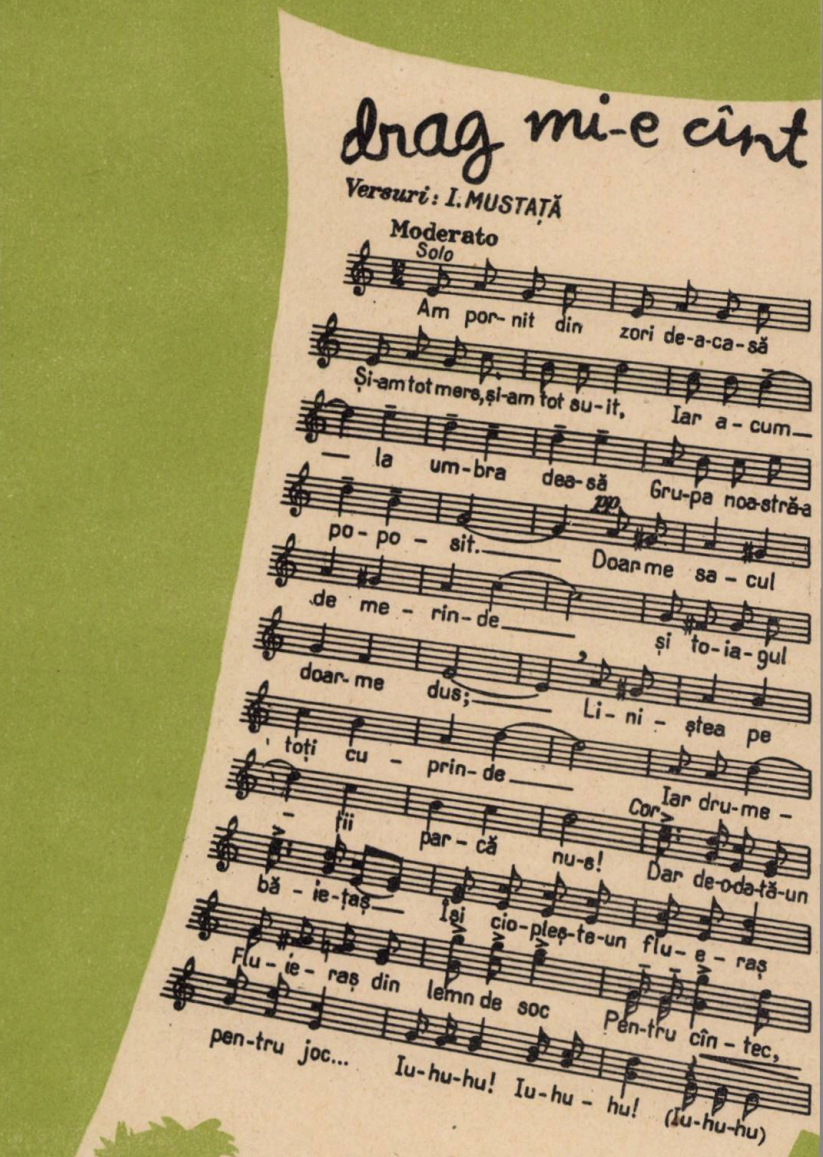

ghicí

Pană împănată
Pe apă lăsată.
(*Moara de apă*)

O cuţă de pepene
Trece printre fire repede.
(*Sueica*)

ecul si jocul

Muzica: A. GIROVEANU

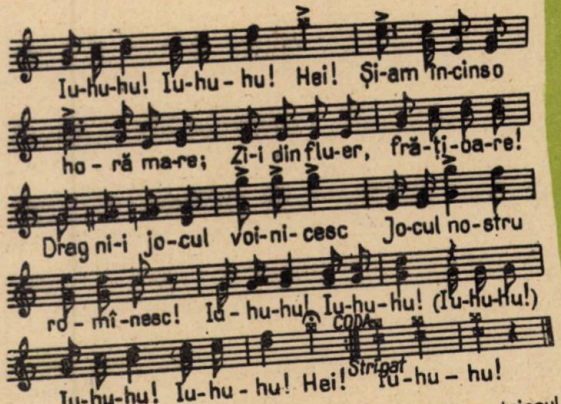

Am pornit din zori de-acasă
Şi-am tot mers şi-am tot suit,
Iar acum la umbra deasă
Grupa noastră-a poposit.

Doarme sacul de merinde
Şi toiagul doarme dus;
Liniştea pe toţi cuprinde
Iar drumeţii parcă nu-s

REFREN
Dar de-odată-un băieţaş
Îşi ciopleşte-un fluieraş
Fluieraş din lemn de soc
Pentru cîntec, pentru joc
Iuhu-hu....

Şi-am încins o horă mare;
Zii din fluier, frăţioare!
Drag ni-i jocul voinicesc
Jocul nostru romînesc!
Iuhu-hu....

S-a trezit din somn toiagul
Şi cu sacul la un loc
Joacă de mai mare dragul
Sîrba sîrbelor, cu foc!

„Brîuleţul" „Hatiegana"
Şi voioşul „Alunel"
„Învîrtita" şi „Ardeleana"
Toate ne sînt dragi la fel!

REFREN
Haide, hai măi băieţaş
Cîntă tu din fluieraş
Fluieraş din lemn de soc
Pentru cîntec, pentru joc
Iuhu-hu....

Şi-am încins o horă mare;
Zii din fluier, frăţioare!
Drag ni-i jocul voinicesc
Jocul nostru romînesc!
Iuhu-hu....

Forfi

Am o găinuşă, ciuşă,
Cu minciunile în guşă,
Cu dreptatea pe spinare.
(Ghicitoare)

Din colecţia Gr. Tocilescu

Panglica trece prin pahar

Scamatorul ţine într-o mînă un pahar de sticlă, iar în alta o cană din care toarnă apa în pahar, arătînd spectatorilor că paharul nu este spart. Apoi scamatorul varsă apa din nou în cană pe care o pune pe masă. Scamatorul ia o coală de hîrtie, şi înveleşte partea de jos a paharului astfel ca o parte a hîrtiei să se lase mai jos de fundul paharului. Scamatorul ia o panglică subţire, de 30 cm lungime, colorată, o introduce în pahar, iar apoi o scoate din fundul paharului. După aceasta scamatorul scoate hîrtia din jurul paharului şi toarnă din nou apă în el pentru a arăta că fundul nu este spart. Această scamatorie produce un mare efect.

Explicaţia: Pe partea laterală a paharului, ceva mai sus de fund, există un orificiu făcut din timp şi pe care scamatorul îl închide cu degetul cînd toarnă apa. Învelind partea de jos a paharului cu hîrtie, scamatorul fereşte orificiul de privirile spectatorilor, iar apoi trece prin el vîrful panglicii, pe care o trage pe sub hîrtie în jos. În felul acesta scamatorul lasă impresia că trage panglica prin fundul paharului.

DATORNICII

Grup de băieţi în jurul instructorului. Formează o adevărată „scară", începînd cu Popescu — cel mai mic — şi terminînd cu Zamfirache — un adevărat vlăjgan. La deschiderea cortinei e o ciorovăială de nedescris care se stinge brusc la apariţia instructorului. Numai Popescu continuă să plîngă cu lacrimi de foc.

POPESCU: Hî... hî...

INSTRUCT.: De ce plîngi, Popescule?

POPESCU (*printre sughiţuri*): Tovarăşe instructor, Zamfirache dintr-a-ntîia mi-a luat şapca... hî... hî... Întrebaţi-l şi pe Bîrneaţă dintr-a-treia...

INSTRUCT.. Aşa e, Bîrneaţă?

BÎRNEAŢĂ: Da, tovarăşe instructor, dar şi el are să-i dea lui Zamfirache 2 lei: un leu că Zamfi ache i-a vîndut o carte care costă 2,75 şi Popescu i-a dat numai 1,75 şi un leu că Buzică dintr-a patra i-a dat un porumbel cu 3 lei şi nu i-a plătit decît 2 lei că avea să ia un leu de la Neagu dintr-a cincea că i-a plătit o limonadă şi Neagu avea să ia un leu şi 15 bani de la mine pe o roată cu rulmenţi şi eu aveam să iau de la Virgil dintr-a şasea două Portugalii şi o Canadă de 75 de bani şi nu mi-a dat decît o Portugalie cu colţul rupt şi 85 de bani pentru că şi el are să ia de la Zamfirache un leu şi 50 de bani pe o sîrmă de ţambal... Aşa că Popescu nu i-a dat 2 lei lui Zamfirache şi Zamfirache nu i-a dat lui Virgil, care nu mi i-a dat mie să-i dau lui Neagu să-i dea lui Buzică, aşa că mi-a luat şapca din cauza lui Popescu... *(În tot timpul a vorbit repede, gesticulînd şi ţinînd socoteala datoriilor pe degete şi termină bîzîind laolaltă cu micul Popescu.)*

INSTRUCT. (*nedumerit*): Dar văd că tu ai şapcă?!

VIRGIL: E şapca mea, tovarăşe instructor... Mi-a luat-o pentru că mi-a vîndut o anvelopă cu 2 lei şi i-am dat numai 75 de bani şi un leu 25 nu i-am dat pentru că, de fapt, el e dator un leu şi 35 lui Bîrneaţă, care i-a plătit un cinema, şi Bîrneaţă are să-mi deă mie un leu şi 10 bani pentru un capac de stilou... De aceea nu i-am dat banii şi el mi-a luat şapca...

INSTRUCT.: De ce plîngi? Văd că ai şapca pe cap?!

BUZICĂ: Nu-i a lui... E a mea, tovarăşe instructor. Mi-a luat-o pentru că am să-i dau un leu şi 15 bani, dar şi mie are să-mi dea Bîrneaţă ca să-i dau lui Virgil şi nu mi i-a dat, şi Neagu mi-a luat şapca...

INSTRUCT. (*îi ia şapca din cap*): Şi asta nu-i şapcă? Nu mai înţeleg nimic...

UN NEUTRU (*decis să facă lumină*): Vă spun eu, tovarăşe instructor. Numai Zamfirache e de vină...

ZAMFIRACHE: Eu, mă?

INSTRUCT.: Cum Zamfirache?

NEUTRUL: Sigur că da... că dacă Zamfirache dintr-a-ntîia dă o Canadă şi 75 de bani lui Virgil dintr-a şasea, Virgil îi dă un leu şi 15 bani lui Buzică dintr-a cincea care îi dă un leu şi 10 bani lui Neagu dintr-a patra care îi dă un leu lui Bîrneaţă dintr-a treia care plăteşte 85 de bani lui Popescu dintr-a doua care îi dă lui Zamfirache dintr-a-ntîia şi atunci...

INSTRUCT.: Ei, şi atunci?

NEUTRUL: Şi atunci Virgil dă şapca lui Buzică şi Buzică i-o dă lui Neagu şi Neagu i-o dă lui Bîrneaţă şi Bîrneaţă i-o dă lui Virgil, care i-o dă lui Zamfirache şi Zamfirache i-o dă lui Popescu...

POPESCU (*plîngînd*): Da... că numai eu am rămas fără şapcă şi mă bate acasăăă...

INSTRUCT.: Dar tu de ce nu iei şapca lui Zamfirache?

ZAMFIRACHE (*voce foarte groasă, tipul e vînjos; e clar că a rămas repetent de cîteva ori*): De cîte ori nu l-am rugat, tovarăşe instructor (*se adresează lui Popescu*) Hai, mă, Popescule, ia-mi şapca... E de catifea, mă, velur curat... (*dulce*) De ce n-o iei, mă? Nu vrea, tovarăşe instructor, vedeţi şi dumneavoastră. Uitaţi, i-o dau cu sila... (*răstit*) Ia, mă, şapca, n-auzi? Ia-o că te fac una cu pămîntul! (*nevinovat*) A luat-o... dar să vedeţi îndată... Cum plecaţi dumneavoastră (*ameninţător*), cum mi-o dă înapoi.

CORTINA

Zîmbiți vă rog...

CINE-I

MAI

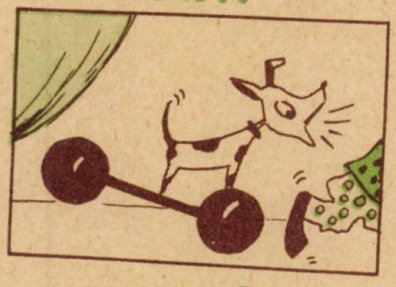

VOINIC

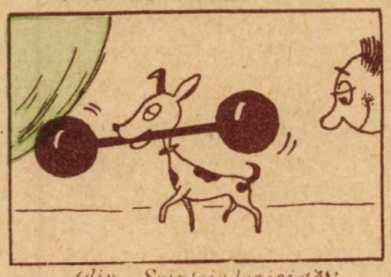

(din „Scînteia leninistă"
R. S. S. Moldovenească

(din gazeta iugoslavă „Pionirî")

(din revista franceză „Vaillant")

O inovație pentru tinerii grădinari

(din revista poloneză „Plomak")

LOCUINȚĂ MODERNĂ

(din revista sovietică „Pioner")

UNDE-S DOI PUTEREA CREȘTE

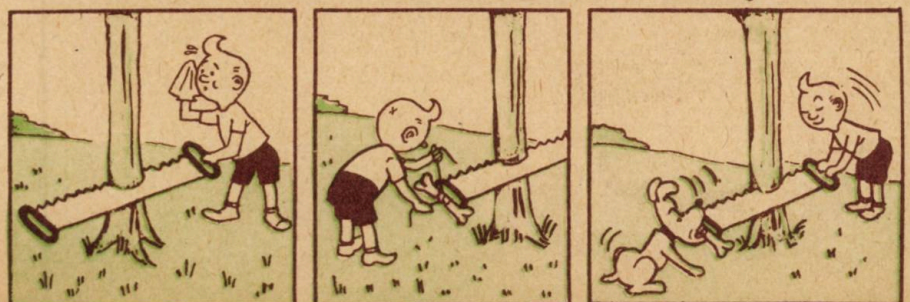

(din revista italiană „Il pioniere")

CÎTEVA CUVINTE despre „NIMICURI"

— Un robinet din care curge un fir de apă de grosimea unei mine de creion pierde în 24 ore 30 găleți de apă.

Dacă numai un sfert din robinetele din București ar curge în acest fel, considerînd la 10 locuitori o chiuvetă, s-ar pierde în 24 de ore 9.000 m³ apă sau 900 vagoane cisterne de 10 tone sau 18 trenuri de 50 cisterne. Într-un an s-ar strînge un adevărat lac artificial.

— 20 de becuri consumă într-o oră 1 kW.

Ce se poate face cu această energie electrică:

Laminarea a 50 kg de metal.
Țesutul a 10 m de stofă.
Confecționarea a două perechi de pantofi.
Coacerea a 88 kg de pîine.
Prepararea a 35 kg de salam.
Proiectarea a 4 filme.

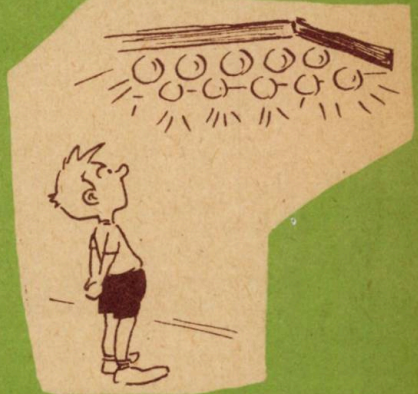

— Știți cît fier vechi s-ar strînge într-o lună dacă fiecare locuitor ar preda numai un kg ?

Aproximativ 1.600 de vagoane a 10 tone fiecare, din care s-ar putea face 1.000.000 de biciclete sau 200 de locomotive.

Voi pe lîngă cîte kilograme de fier vechi ați trecut fără să le luați în seamă, considerîndu-le „nimicuri" ?

Dacă de la 100 de locuitori s-ar strînge 1 kg de zdrențe lunar, cantitatea totală ar fi de 160.000 kg.

Cîte sute de mii de caiete, cărți, reviste etc. sau cîți metri de țesături noi se pot face din acestea ?

Sînt oare toate acestea „nimicuri" ?

Inginerul ȘTIETOT

Gazeta vacanța

GÎNDURI DE VACANȚĂ

În vacanța aceasta voi merge la munte. Acolo, în excursii, am să strîng plante specifice regiunii, cu care voi alcătui un ierbar. O dată terminat, îl voi dărui camerei pionierilor din școala noastră pentru ca, la orele de botanică, să poată vedea și cei care n-au fost încă la munte, cum arată aceste plante în realitate.

Dacă aș merge la mare, aș strînge într-o casetă diferite scoici, pentru muzeul școlii.

Și încă ceva: voi citi cărțile apărute pentru noi în ultimul timp, pe care încă n-am apucat să le citesc.

Dobre Ștefania *Șc. medie nr. 19 „Ion Creangă" — București*

SFATURI DE EXCURSIE

— Îmbrăcămintea de excursie trebuie să fie trainică, ușoară și cu mai multe buzunare, căci astfel e mai comodă.

— În popasuri, faceți foc la cel puțin 30 m de pădure, într-o groapă mică, pe care să o astupați la plecare.

— Beți cît mai puțin în timpul mersului. Pentru aceasta, nu mîncați înainte de plecare sărătură. Leac de sete: țineți în gură un sîmbure de prună sau rontăiți boabe de măcriș.

— Dacă vă surprinde furtuna, nu vă adăpostiți sub copaci izolați și nu stați nici în grup. Dacă aveți biciclete, culcați-le la pămînt, departe de voi și nu una peste alta

În Editura tineretului apar — pentru noi — următoarele cărți:

Colecția „Cutezătorii":

JULES VERNE — „Arhipelagul în flăcări"

WALTER SCOTT — „Rob Roy"

Colecția „Înșir'te mărgărite":

VICTOR HUGO — „Gavroche"

B. ZAHODER — „În ultima bancă"

SONIA LARIAN — „Cutia de sticlă"

Biblioteca școlarului:

AL. VLAHUȚĂ — „Opere alese"

PROFIRA SADOVEANU — „Viața lui Mihail Sadoveanu" (copilăria și adolescența)

IOANA POSTELNICU — „Orașul minunilor"

O CLIPĂ DE DISTRACȚIE

ȘARADĂ

Prima parte are... doar
o sutime de hectar.
Iar a doua — e un ins
și celebru, și de ghips.
Ambele alături fac
— împreună —... un copac.

Lizorovici Jozeta
Șc. medie mixtă nr. 11 — București

CREAȚIA NOASTRĂ

Îndemn la vacanță

E cald! O mireasmă plăcută
Prin aer adie ușor;
Pe strunele ei de lăută
Vacanța ne cheamă cu dor.

Ne-așteaptă pădurea, gătită
În mantia ei de smarald;
Pămîntul și holda-aurită
În raze de soare se scald!

Deci, haideți, prieteni, tovarăși,
Spre unda albastră la mare;
Sau haideți, în tabără, iarăși,
La munte, spre plai de răcoare.

Apostol Gh.
Lic. „C. Negruzzi" — Iași

CU CÎNTECELE NOASTRE ÎN R.F.G.

Cîte emoții pentru noi, cei din Corul de copii Radio, cînd am pornit spre R.F. Germană, la cea de-a doua întîlnire internațională a corurilor de copii și tineret.

Cîte impresii! Am trecut prin Budapesta — pitorească pe malurile bătrînului fluviu, prin Viena — cu minunatele ei clădiri și grădini, am străbătut valea Rinului, admirînd orașe industriale și vechi cetăți medievale...

Și iată-ne la Goldbach, la Wuppertal și Düsseldorf. La concertele de la Düsseldorf își dădeau concursul coruri cu o pregătire deosebită, din 11 țări. Purtam o mare răspundere, căci reprezentam acolo patria noastră, pe toți copiii din R.P.R.

De aceea, la ridicarea cortinei, eram emoționați. Cînd tov. Ion Vanica — dirijorul nostru — a ridicat bagheta, dintr-o dată s-a petrecut ceva cu noi... Ce? Nu știu. Dar am reușit să ne încadrăm în atmosfera cîntecelor mai bine ca oricînd; la Sîrba pe loc, melodia dinamică ne cuprinsese complet: eram veseli și plini de voie bună. Apoi, la Ave Maria de Schubert, vocea caldă a Ilenii Cotrubaș a cucerit întreaga sală, mișcînd pe unii pînă la lacrimi. Uitasem că sîntem pe scenă și abia aplauzele sincere și bisurile repetate ale publicului ne întorceau la realitate. Cei mai mici soliști ai noștri, L. Catană și F. Enăceanu, au entuziasmat publicul și Nea Alecu a cucerit simpatia tuturor.

După ce concertele luau sfîrșit, vîrstnici și copii ne înconjurau cu sincera lor prietenie. Cîtă bucurie pentru noi. Dar cea mai mare bucurie am simțit-o atunci cînd, la Düsseldorf, după ce am cîntat mai bine de o oră și jumătate, mereu bisați, d-nul Hubert Günther, urcînd pe scenă, a felicitat călduros pe dirijor, arătîndu-și admirația pentru corul nostru și țara pe care o reprezentam.

Cîtă bucurie ne-a cuprins atunci cînd corul nostru a fost recunoscut cel mai bun al acestei reuniuni internaționale! Atîta bucurie, încît abia așteptam ca, reîntorși în patrie, s-o împărțim cu ceilalți copii, pe care îi reprezentasem.

Popa Rodica
Șc. medie mixtă nr. 10 — București

Ancheta

BĂIEȚII NE BĂTEAU

Din acest an, școala noastră a devenit mixtă. La începutul anului, în clasă, băieții formau o grupă, iar fetele alta; stăteam în bănci separați, iar în recreații băieții se jucau între ei, și fetele de asemenea. Uneori, băieții dădeau buzna pe locul unde se aflau fetele, stricîndu-le jocurile, lovindu-le cu mingea, trăgîndu-le cîte-un ghiont sau fugărindu-le. Fetele strigau la ei, cereau ajutorul profesorilor.

— Băieții ne bat, se plîngeau ele tovarășei instructoare, tovarășului diriginte sau celorlalți profesori. Dar armonie nu se putea stabili între noi.

La un moment dat, tovarășii profesori ne-au cerut să pregătim împreună o serbare. De-atunci am început să colaborăm și astfel ne-am împrietenit. Apoi am fost mutați în bănci și băieți, și fete. De-atunci ne înțelegem foarte bine; ne ajutăm la lecții, ne jucăm împreună.

Colectivul de conducere al detașamentului clasei a VI-a
Școala de 7 ani nr. 8 — Iași

vacanța

Noastră

CU FLORI ŞI INIMA DESCHISĂ

De la Moscova la Alma-Ata sînt 4.000 km, dar mulţi participanţi la festival vor vizita, fără-ndoială, şi frumosul nostru oraş.

De aceea, în cele cîteva zile cîte au mai rămas pînă la marea sărbătoare a tineretului lumii, pionierii din Alma-Ata se pregătesc să-şi întîmpine musafirii şi prietenii.

Florile, cultivate special pentru a întîmpina cu ele pe dragii noştri oaspeţi, au îmbobocit; e timpul să le culegem şi să le facem buchete.

Cadourile pentru prietenii ce ne vor vizita sînt gata de mult: albume de mărci, albume de discuri naţionale kazahe, batiste cu porumbei albi de pace, casete — toate acestea v-aşteaptă.

Şi oraşul s-a împodobit pentru voi.

Veniţi, dragi prieteni din lumea-ntreagă, căci v-aşteptăm cu flori şi daruri, şi—mai ales — cu inima deschisă la sărbătoarea prieteniei noastre.

Katea Bondarenko
pioneră din Alma-Ata

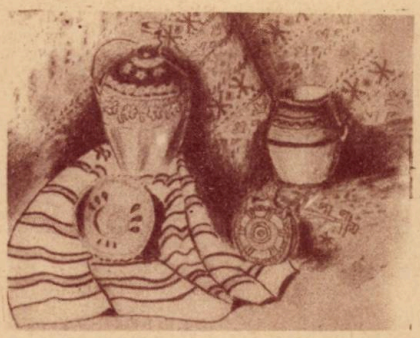

Daruri pentru festival — Apostolescu Elena *cl. a VI-a Şc. medie nr. 23 — Bucureşti*

Pionierii şi şcolarii din toată ţara au întreprins o serie de acţiuni importante

Astfel, ajutaţi de utemişti, elevii Şcolii din Sinersig, raionul Lugoj, au colectat un camion de fier vechi pentru furnalele de la Reşiţa. **Ţînţaru Constantin**

Elevii Şcolii mixte de 7 ani din Blaj au pregătit un frumos program artistic, compus din coruri, recitări şi o piesă în 3 acte — „Crai Buturugă" **Angelescu Didina**

Elevii şi elevele Şcolilor medii nr. 1 şi nr. 2 din Tg. Jiu au prezentat, împreună cu orchestra Casei pionierilor din localitate, un spectacol de cîntece romîneşti şi sovietice, recitări şi dansuri populare din R.P.R. şi U.R.S.S. **Ion Mincu**

...să contribuim la buna desfăşurare a festivalului — au hotărît pionierii sovietici.

Astfel, unii dintre noi să asigure transportarea pe terenuri a diferitelor aparate sportive, să servească pe sportivi cu apă, fructe, să ajute pe medicii de serviciu, să îndeplinească însărcinările date de arbitri, iar la înmînarea premiilor să aducă medaliile şi cupele.

Alţii să îndrume pe spectatori spre locurile lor, să le arate unde să-şi parcheze maşina, să distribuie programele, să-i ajute să iasă repede de pe stadion la sfîrşitul competiţiilor.

Alt grup să-şi facă serviciul în staţii sau la încrucişările marilor artere, pentru a conduce pe străini spre sălile de spectacol şi stadioane.

În sfîrşit, încă un grup de pionieri să ajute numeroşilor gazetari, reporteri cinematografici, de radio şi televiziune, îngrijindu-se ca aceştia să capete în cel mai scurt timp comunicările oficiale, invitaţiile la diferite conferinţe etc.

Cu alte cuvinte, şi noi să contribuim la desfăşurarea optimă a festivalului...

Cont 501

În cont 501 — contul festivalului — pionierii şi şcolarii de la Şcoala din Călan, reg. Hunedoara, au depus contravaloarea a 280 de borcane şi 400 de sticle, valorificate prin cooperativa din comună.

În acelaşi cont vor depune pionierii unităţii nr. 3 din comuna Leu, raionul Craiova, contravaloarea recoltei de porumb hibrid pe care l-au cultivat pe lotul festivalului, de 0.50 ha.

BIOGRAFIA UNUI PARTICIPANT LA FESTIVAL

— Cine-i acest participant la festival, de a cărui biografie să ne preocupăm? Prin ce este el deosebit de ceilalţi?

— Mai întîi prin faptul că nu mănîncă şi nu doarme niciodată, în al doilea rînd... dar şi numai atît nu e de ajuns?

Ei bine, acest participant la festival este opera unor elevi sovietici — Iurii Andreev, Adolf Strelnik şi Vitalii Davîdov.

Omul mecanic, căci despre el este vorba, poate să execute — bineînţeles, condus prin radio — 22 de ordine.

La festival, ca alţi mulţi participanţi la marea sărbătoare a tineretului, el îşi va povesti, în mai multe limbi, biografia... înregistrată pe bandă de magnetofon.

...Nu sînteţi şi voi curioşi s-o cunoaşteţi?

ediţie specială

POVESTEA VIEȚII STRĂBUNULUI EROILOR, HERCULES

Prelucrare liberă
de
AUREL POPA
LISSEANU

Ilustrații:
DĂSCĂLESCU

Hercules se născuse, în închipuirea grecilor, din păcatul lui Jupiter, mai marele peste zei, cu o prea frumoasă pămînteancă, Alcmena, soția regelui din Tyrint. Așa că noul născut avea să înfrunte, chiar din primele zile, furia Junonei, soția legitimă a lui Jupiter. Aceasta, neîndrăznind să ceară socoteală lui Jupiter pentru fapta sa, își pusese în gînd să se răzbune crunt pe nevinovatul copil. Într-o noapte, ea trimise doi șerpi uriași să se furișeze în locuința părinților lui Hercules, pînă în camera unde acesta dormea somnul liniștit al celor mici, dimpreună cu un alt frățior al său. Dar mare fu mirarea celor din casă, care, speriați de strigătele copiilor, alergară cu torțe în mînă și găsiră pe cei doi șerpi sugrumați de mînuțele lui Hercules.

După această întîmplare s-a strîns sfat mare de cititori în tainele viitorului. Și toți au găsit cu cale că aici a fost voința zeilor, să dea celor de pe pămînt exemplu de ce înseamnă bărbăția. Așa că regele din Tyrint tocmi pentru fiul său cei mai vestiți meșteri în mînuirea armelor, ca și în oțelirea trupului. La optsprezece ani, Hercules era un bărbat chipeș și isteț, uimind pe toți dascălii săi în întrecerea cu arcul sau în lupta dreaptă.

Nimeni nu bănuia însă, aici pe pămînt, că furia Junonei nu se domolise deloc și că mocnea, întocmai ca jeraticul în cenușă. Își pusese acum în gînd să piardă pe Hercules în ochii semenilor săi — și chiar în cei ai lui Jupiter, mîndru de odrasla sa pămîntească — într-un chip cum nimeni nu s-ar fi așteptat. Într-o bună zi, în vreme ce Hercules se găsea la cină cu familia strînsă în jurul său, Junona stîrni un nouraș de praf, care amestecă în vinul din cupa lui Hercules sămînța nebuniei. Pe dată, acesta, schimbîndu-se la față, se crezu față în față cu vrăjmașii și se apucă să-și înjunghie soția și pe propriii săi copii. Dar Minerva, zeița înțelepciunii, cunoscînd purtarea sa bună de pînă atunci, îl adormi într-un somn greu și-l ținu atîta timp pînă ce otrava îi ieși din trup.

Cînd Hercules își reveni în simțiri și află de grozăviile faptelor sale, o deznădejde cumplită puse stăpînire pe sufletul său. Oracolul zeilor din orașul Delfi, cel ce tălmăcea voința zeilor din ceruri, îi arătă că pentru a scăpa de urgia Junonei, va trebui, vreme de doisprezece ani, să se pună în slujba celui mai slăbănog dintre toate rudele sale, pe nume Eurysteu. Iar dacă va izbuti să îndeplinească douăsprezece porunci ale acestuia, va căpăta locul printre zei, ce se cuvine eroilor.

Prima însărcinare primită fu să doboare un leu, a cărui piele nu putea fi pătrunsă de nici o armă. Dar Hercules sugrumă leul cu mîinile, arătînd tuturora forța sa. Fu trimis apoi să aducă, vie și nevătămată, din niște păduri vestite, o cerboaică, cu coarne de aur și picioare de aramă. Vreme de un an o urmări neostenit, pînă cînd, în cele din urmă, frumosul animal se dădu

bătut. Atleţii de mai tîrziu, în cinstea acestei isprăvi a lui Hercules, aveau să înscrie alergarea de fond ca una din măiestriile sportive.

În alt an, viteazul nostru fu trimis la curtea regelui din Creta, ca să scape această insulă de un taur turbat, care vărsa foc pe nări. Eroul îşi folosi armele numai ca să asmută animalul, iar în clipa cînd acesta se repezi asupra-i, se feri înlături şi taurul îşi prinse coarnele într-un păienjeniş de crengi. El arată astfel că nu numai puterea, dar şi agerimea în mişcări e tot atît de necesară în luptă.

Apoi Eurysteu îi porunci să-i aducă o turmă de vaci de rasă, dintr-un ţinut aşezat cam pe locul unde se află astăzi Spania şi al cărei stăpîn era un uriaş nemaiîntîlnit, o întruchipare de trei corpuri, încinse între ele în partea brîului. Hercules porni într-acolo pe calea mării. Fiindcă nici un muritor nu pătrunsese încă pînă atunci pe acele meleaguri, el dură veşnică amintire călătoriei sale, înălţînd din bucăţi de stînci două coloane avîntate spre cer. Lumea le-a numit în urmă „coloanele lui Hercules" şi se găsesc lîngă strîmtoarea Gibraltar de azi. Ascunzîndu-se apoi după ţărm, Hercules izbuti să răpună pe uriaş şi, adunînd cireada de vite, plecă spre casă, de data aceasta pe calea uscatului.

După aceea, i se ceru să cureţe, într-o singură zi, atîta gunoi din curtea grajdurilor unui rege învecinat, încît unor oameni obişnuiţi le-ar fi trebuit o viaţă întreagă să-l risipească pe cîmpie. Dar eroul nostru săpă degrabă cîte un canal de la două rîuri învecinate şi astfel pînă a nu fi apus soarele, tot gunoiul fu cărat de ape.

De atunci, oamenii au aflat că priceperea de a folosi puterea naturii se poate preţui tot atît cît şi bărbăţia însăşi.

Şi aşa Hercules duse pînă la capăt, una după alta, toate însărcinările date de Eurysteu, oricît de grele ar fi fost ele. El răpuse Hydra, un monstru cu multe capete, ajutîndu-se de un prieten de al său, arătînd astfel vitejilor că, oricît ai fi de puternic, nu trebuie să dispreţuieşti braţul chiar al celor mai slabi decît tine.

Dar cele mai mari isprăvi le făcu Hercules în ultimii ani cînd a mai slugărit la Eurysteu. El trebui să aducă nişte mere de aur din vestita grădină a Hesperidelor. Aici era să nu mai reuşească, deoarece bizuindu-se pe cuvîntul lui Atlas, cel ce ţinea bolta cerească pe umerii săi, îi luase de pe grumaji marea povară şi o trecuse asupra-şi pînă cînd acesta îi culese merele. Dar apoi Atlas, simţindu-se bine fără greutatea cerului pe spinare, îşi luă vorba înapoi şi se făcu că nici nu-l mai bagă în seamă pe Hercules. Acesta din urmă se gîndi atunci la un şiretlic. Îl rugă pe Atlas să-i ţină doar cîteva clipe cerul, spre a-şi pune o pernă pe umeri. Apoi, cînd îl văzu iar cu cerul proţăpit pe spinare, îi strigă:

— Află, Atlas, că la şiretlic, cu şiretlic se răspunde. Şi zeii iartă celui ce foloseşte această armă dacă ea e pe dreptate.

Ultima sa ispravă fu prinderea Cerberului, un cîine cu trei capete, ce păzea intrarea în locaşul celor morţi.

Cînd se împlini sorocul celor doisprezece ani, Hercules îşi strînse armele şi vru să se reîntoarcă la casa părintească.

Dar pe drum fu întîmpinat de trimisul lui Jupiter, care-l pofti în ceruri, iar ca semn de împăcare cu Junona, aceasta îi dădu de soţie chiar pe fiica sa, Hebe, zeiţa veşnicei tinereţi.

Se spune că Hercules, înainte de a părăsi pămîntul, a vrut să lase o amintire oamenilor, o amintire care să ţină trează încrederea acestora în virtute şi în bărbăţie.

Şi pentru aceasta a luat parte la prima şi cea mai mare întrecere între toţi eroii din acele timpuri, pe care a numit-o, în cinstea locaşului zeilor, jocurile olimpice.

Iar de atunci, bărbăţia a trăit, trăieşte şi va trăi veşnic în sufletele şi trupurile a sute de milioane de tineri.

Meridiane

Există o insulă a perlelor (Toba) în Japonia. Mai bine zis, în preajmă se găsesc o mulțime de scoici cu perle. (După cum se știe, perla nu este altceva decît o substanță secretată de organismul moluștei. Această secreție apare în urma infiltrării unui corp străin în țesutul scoicii.)

Insula își merită cu adevărat numele pentru faptul că aici perlele sînt produse „ca la fabrică". Cine le „lucrează"? Bineînțeles scoicile, care trăiesc chiar în mediul lor natural: oceanul, în numeroase culturi îngrijite de oameni. Aici ele sînt aduse pentru a crește pînă la o anumită vîrstă, după care sînt scoase și trimise la un laborator. Tinere japoneze le fac, la fiecare, cîte o mică operație, introducîndu-le sub valve anumite corpuri străine. Apoi sînt aruncate din nou în ocean; peste cîțiva ani se ... recoltează perlele.

Pe aici profesia de bază este aceea de înotător. Fapt interesant — majoritatea pescuitorilor o constituie femeile, care rezistă mai bine decît bărbații la temperatura scăzută a apei. Ele pot rămîne sub apă mai mult chiar de un minut.

Fluxul și refluxul (mareele) nu sînt numai un fenomen impresionant, care zilnic ridică și coboară nivelul mărilor (vizibil mai ales în gurile estuarelor, unde diferența de nivel ajunge la 14—15 m). Ele aduc și foloase practice: navele cele mai mari pot pătrunde astfel în porturile așezate adînc în estuare. Mareele ridică sau coboară deci în fiecare zi cantități uriașe de apă, folosind atracția Lunei (în primul rînd) și a Soarelui, transformate astfel în originale „pompe" foarte exacte, puternice, economice și durabile. Iată o tot atît de uriașă energie — irosită în cea mai mare parte. Oamenii de știință s-au gîndit însă să o „înhame" la trebuințele lor. În Franța au și început cercetările și lucrările pentru construirea unei uzine electrice submarine ale cărei turbine vor funcționa prin forța ridicării sau coborîrii nivelului apei în timpul mareelor. Inginerii speră, în felul acesta, să termine prin 1980 uzina de la Mont-St. Michel, care va furniza aproape de 2 ori mai multă energie electrică decît cea a Franței de astăzi.

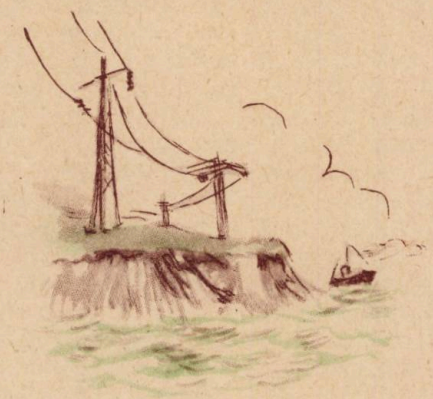

Cele 20.000 de ore petrecute sub apă de scafandrul sovietic Aleksandr Pomager reprezintă un adevărat record. Faceți și voi o scurtă socoteală: acest număr, eșalonat pe mulți ani de muncă, împărțit la 24 de ore dă 833 de zile și nopți. În acest timp Pomager a reparat vase sub linia de plutire, a participat la reconstruirea portului Odesa, a ajutat la scoaterea navelor scufundate, la culegerea minelor rămase din timpul războiului și la alte munci asemănătoare.

căzătoare", volatilizîndu-se. Cu toate acestea, ei își vor fi împlinit menirea de a înregistra la diferite înălțimi, prin aparatele lor de bord, tot felul de date meteorologice, electrice, cosmice, magnetice, comunicate automat pe Pămînt.

Sateliții artificiali, aceste laboratoare zburătoare, constituie primul pas mare pe care-l face omul pentru cucerirea spațiului interplanetar.

AMĂNUNTE DESPRE SATELIȚII ARTIFICIALI

(vor să afle Scorțan Leonică din Dorohoi și Brătianu Gh. din Slobozia, reg. București)

Deși în mijlocul verii, luna iulie este începutul unui an neobișnuit, care va ține pînă la... 1 ianuarie 1959. Nu-l veți găsi trecut în nici un fel de calendare, ci doar în agenda oamenilor de știință. Anul acesta se numește „An geofizic internațional", fiind rodul a sute de oameni de știință din diferite țări care s-au înțeles să studieze în acest răstimp, printr-un efort comun, globul pămîntesc sub toate aspectele lui. În acest scop, pe la începutul anului geofizic vor fi aruncați în spațiu, din U.R.S.S. și alte țări, cîțiva sateliți artificiali. Proiectați la 500 km depărtare de globul pămîntesc, cu ajutorul mai multor rachete care funcționează și se detașează pe rînd, sateliții se vor învîrti apoi în jurul Pămîntului. După un timp, ei vor coborî încet spre suprafața lui, unde frecarea de straturile superioare ale atmosferei îi va aprinde în cazul cînd nu vor fi prevăzuți cu parașute speciale. Va fi ultimul lor episod, în care sateliții artificiali se vor transforma în „stele

DESPRE UNELE MĂSURĂTORI DE LUNGIME, GREUTATE ȘI CAPACITATE MAI PUȚIN CUNOSCUTE

(vrea să afle Suciu Melania — București)

În afara unităților de lungime, capacitate sau greutate oficiale, pe care le folosim, în alte țări se mai folosesc o serie de unități de măsură, în mare parte păstrate din vechime.

Iată cîteva dintre ele:

— 1 yard = 0,914 m
— 1 milă = 1,609 km
— 1 verstă = 1,0668 km
— 1 pud = 16,38 kg
— 1 vadră = 12,3 l
— 1 picior = 0,305 m
— 1 nod (milă marină) = 1,853 km
— 1 arșin = 0,711 m
— 1 livră = 453,593 g

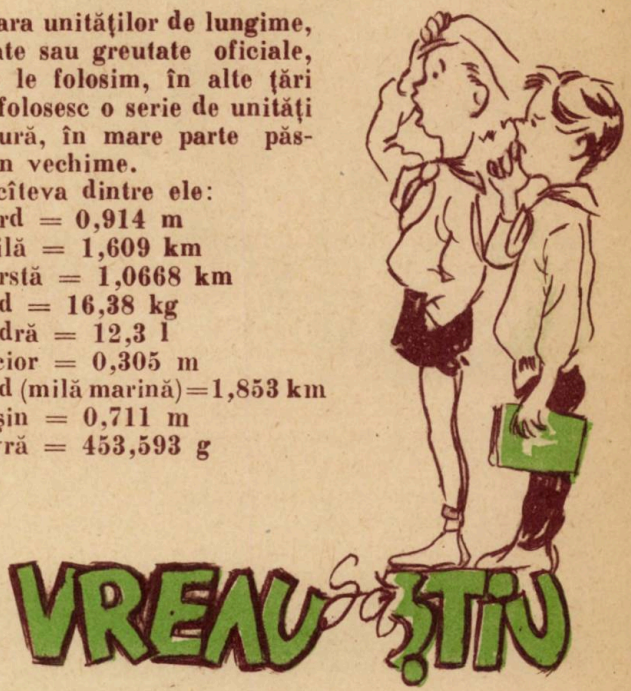

Încercați și voi!

Sînt foarte multe cazuri în care avem nevoie de un pulverizator care să ne proiecteze diverse lichide sub formă de ploaie fină.

De exemplu, vreți să colorați ceva uniform sau să vă parfumați.

Principiul sistemului este simplu. Un tub introdus în lichid, iar altul orientat perpendicular pe acesta, prin a cărui extremitate se suflă. Suflînd se face vid în partea superioară a tubului

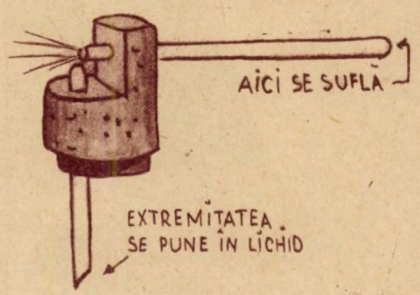

băgat în lichid și aceasta face ca lichidul să se ridice pentru a înlocui aerul absent.

Pentru a construi acest aparat, aveți nevoie de lucruri foarte simple: un dop mai mare care se crestează conform desenului și două tuburi. Dacă aceste tuburi vă creează o problemă, două pene de gîscă pot să facă o treabă foarte bună. Orificiile în dop, prin care se introduc tuburile, se fac cu un cui sau o sîrmă înroșită în foc.

În sfîrșit, remarcați că baza dopului este tăiată în așa fel ca aparatul să poată fi întrebuințat la sticle de diverse mărimi.

SEMNALE ÎN COSMOS

de Octavian Sava desene de V. Crivăț

Toți dau buzna spre rachetă, dar din pumnii unui robot apare un mănunchi de fulgere electrice. Dick, care a rămas mai în urmă, cade trăsnit.

Fără să asculte de sfaturile astronomului, care-l prevenise de primejdie, Gelu, îmbrăcat într-un costum izolator, înfruntă roboții căutînd să-l salveze pe Dick. (Gelu se întoarce cu Dick în brațe în timp ce roboții emit radiații ucigătoare).

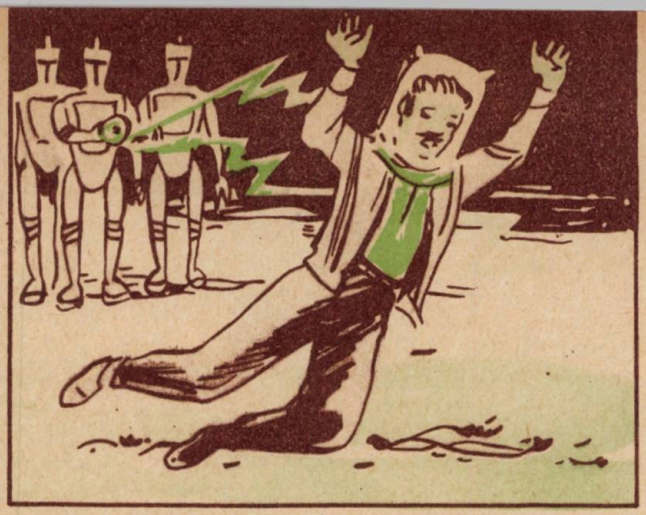

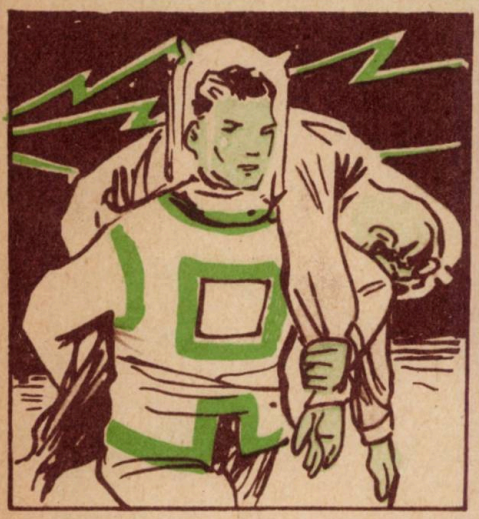

Cîteva injecții făcute direct în cord l-au reanimat pe Dick.

— Ești un individ cumsecade, țîncule. Dick n-o să te uite niciodată.

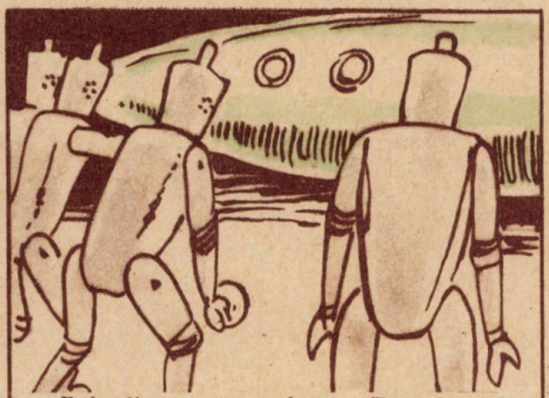

Roboții atacă racheta. Tunurile se dovedesc inofensive. Oamenii mecanici au ridicat în jurul lor un zid antimagnetic care deviază traiectoria proiectilelor.

Astronomul Paulian are o idee.

— Aliajul metalic din care sînt construiți roboții e adaptat temperaturii din Marte. Deci nu va rezista la căldură. Să încercăm cu generatorul de infraroșii.

Roboții s-au topit. Privind de aproape resturile rămase, astronomul Paulian exclamă:

— Minunate mașini cibernetice. Constructorul lor le-a prevăzut cu o mulțime de aparataje care să le permită să acționeze singure în cele mai diverse situații.

Lîngă astronauți a răsărit ca prin minune un omuleț ciudat. Omulețul are o față galbenă ca de lapon. Poartă o îmbrăcăminte neobișnuită și nu se folosește de mască. El este obișnuit cu aerul rarefiat din Marte.

— Cu cine avem onoarea? întreabă Dick.

— Oackiya. Unul din cei 20.000 de marțieni.

— Dumneata i-ai pus pe roboți să ne facă pastramă? se miră grăsanul.

— Nu. Roboții vin de pe o planetă din constelația Cîinelui Mare. Au fost trimiși să cucerească Marte. Ei au călătorit prin spațiu mai bine de 12 ani-lumină. Din pricina lor am cerut ajutor Pămîntului.

„Dar cum ați știut să ne chemați? De unde cunoașteți limba noastră?" — întreabă Gelu nedumerit.

— Interceptînd emisiunile radiofonice de pe Pămînt, savanții noștri au întocmit dicționare.

Astronauții vizitează planeta. Ei întîlnesc orașe părăsite, bazine de acumulare de pe fundul cărora s-a evaporat și ultima picătură de apă. O civilizație înaintată, dar aflată în stare de ruină. Altădată pe Marte fremătau păduri uriașe, orașele erau pline de viață. Răcirea treptată și lipsa de apă au izgonit tot ce era viu. Supraviețuitorii s-au retras către miezul fierbinte al planetei.

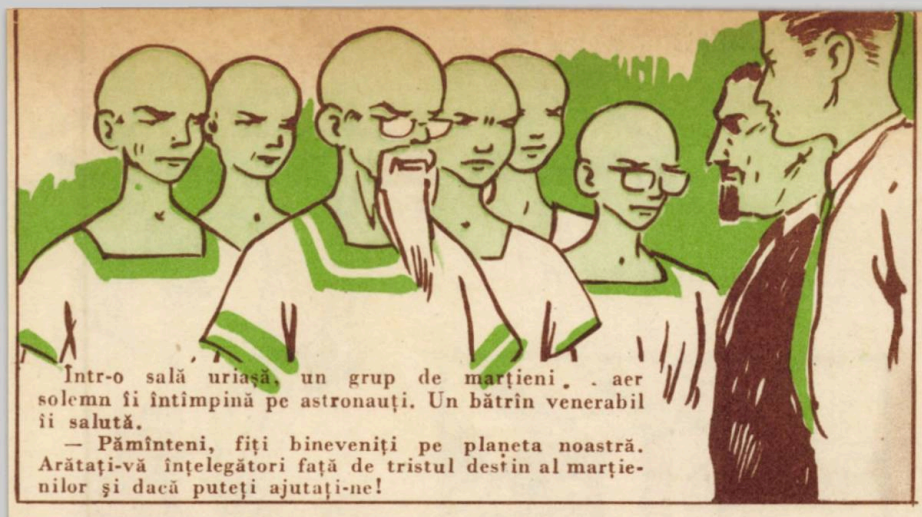

Într-o sală uriașă, un grup de marțieni, cu aer solemn îi întîmpină pe astronauți. Un bătrîn venerabil îi salută.

— Pămînteni, fiți bineveniți pe planeta noastră. Arătați-vă înțelegători față de tristul destin al marțienilor și dacă puteți ajutați-ne!

Pămîntenii vizitează cetatea din adînceuri, sala cu mașini complicate. Bătrînul explică:

— Strămoșii noștri slăveau apa în templele zeiței Vassa, care simboliza ploaia. Azi o obținem pe cale sintetică la fel cum obținem aerul și hrana.

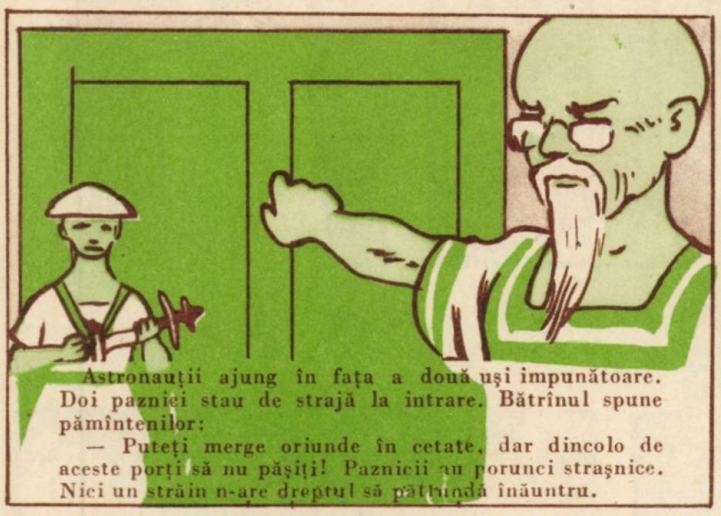

Astronauții ajung în fața a două uși impunătoare. Doi paznici stau de strajă la intrare. Bătrînul spune pămîntenilor:

— Puteți merge oriunde în cetate, dar dincolo de aceste porți să nu pășiți! Paznicii au porunci straşnice. Nici un străin n-are dreptul să pătrundă înăuntru.

Pămîntenii au fost conduși într-o sală unde sînt lăsați singuri. Pe neașteptate însă în încăpere a intrat o marțiană. Ea se aruncă la picioarele astronomului.

— Luați-mă cu voi, pe Pământ. Aici nu se mai poate trăi. Copiii mor îndată după naștere. Nu avem hrană, apă, aer îndeajuns. Strămoșii noștri erau puternici.

Bătrînul marțian a pătruns și el în încăpere. Privirile lui arată mîhnire, dar și hotărîre neclintită.

— Fiică netrebnică. Ai călcat demnitatea străbună. Vrei să pleci, dar de soarta tristă a celor care rămîn nu-ți pasă. Vei fi pedepsită după legea strămoșilor. O viață aspră cere legi aspre.

La rugămințile astronauților și ale lui Oackiya, bătrînul se dovedește neîndurător. Maia Marțiana va fi dată pradă ultimelor fiare sălbatice rămase pe Marte. (Paznicii o conduc spre locul supliciului.)

Gelu și Oackiya hotărăsc s-o salveze. Cei doi se strecoară printr-o peșteră cu pereți stîncoși. „Numai de n-am sosi prea tîrziu" — se căinează Oackiya.

Fata din Marte este atacată de niște monștri oribili. Cîteva focuri de armă trase de Gelu ucid două dintre fiare. Gelu cu fata în brațe, urmat de Oackiya, duce fata la rachetă.

— Nimeni nu va bănui, spune tînărul gazetar, că este ascunsă în rachetă. Tu, Oackiya, vei avea grijă să-i aduci de mîncare.

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

ACROBAȚIE DE ÎNALTĂ CLASĂ

Versuri de **GEORGE COSTIN** Ilustrații: **BURSCHI**

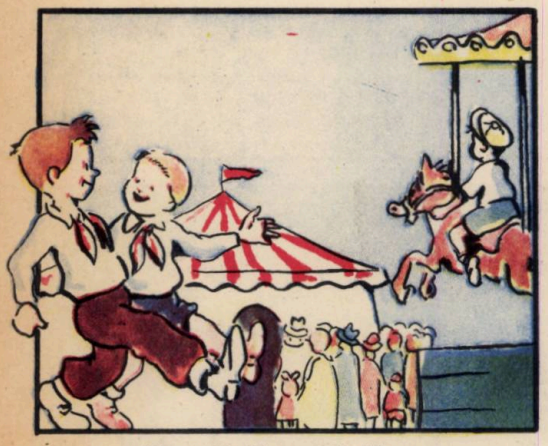

Vacanță binemeritată
pentru școlarii merituoși.
Fănuță-l ia de brat pe Truță
și amîndoi se duc la Moși.

Fănuță, dornic să arate,
că-i ne-ntrecut în tras la semn,
doboară iepurași de tablă
și lupi și vulpi și urși de lemn.

Tii! Ce baloane minunate!
Întreabă Truță: „Cum le dai?"
„Cu-atît" — „Atuncea dă-le-ncoace"
Și le și cumpără. Dar, vai!...

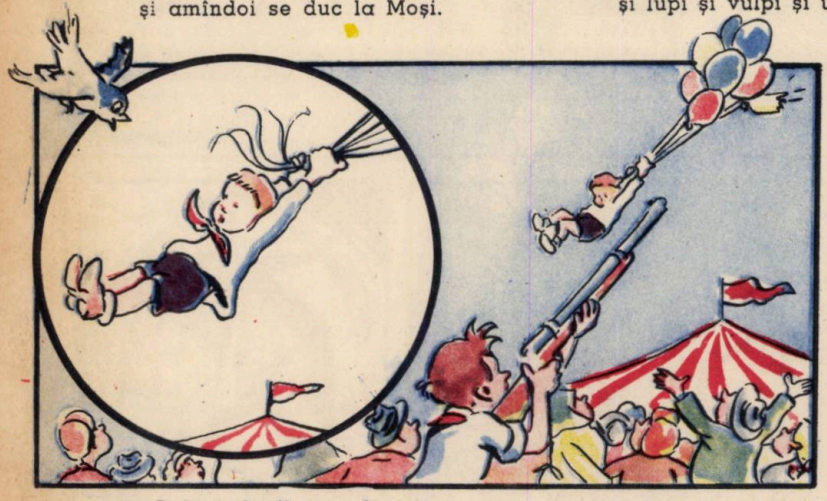

...Baloanele îl trag în aer.
Rîde-un sticlete mucalit:
— În felul ăsta, dragă Truță,
ajungi, fii sigur... satelit.

...Taci tu, sticlete pus pe glume,
vedea-te-aș ciripind din cușcă!
Nu vezi? Fănuță-ndreaptă arma
și... bum!... baloanele le-mpușcă.

Se-ntoarce dintre nouri Truță,
ca un bolid. Să știi că-i lată!...
Ia uite-l cum se prăbușește
chiar peste-a circului prelată.

Fănuță-aleargă să-l salveze
cu un morman enorm de perne.
Dă buzna — nici bilet nu scoate —
și în arenă le asterne.

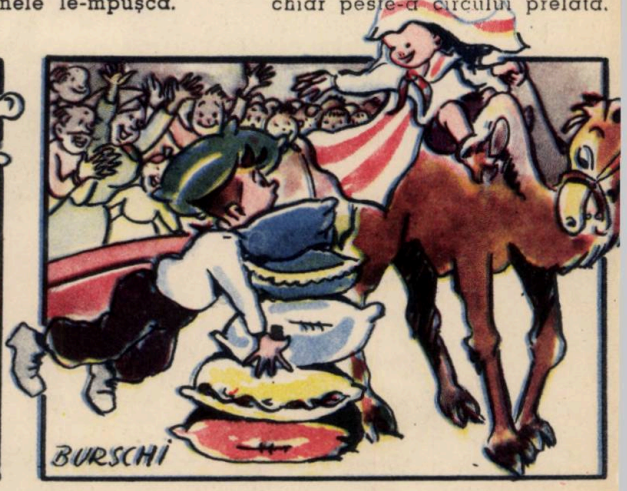

Dar nu-i nevoie. Truță cade
pe-un dromader slut și ursuz.
O zdreanță albă de prelată
îi stă pe cap ca un burnuz.

— Ce salt mortal! Ce număr tare!
Și lumea strigă: „Bis!" și „Ura!"
...Vă-ntreb acum, iar voi răspundeți:
Va repeta Truță figura?

Prețul lei 2,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE COMITETUL CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI MUNCITOR

121
Bibl. Centrală

Nr. 12

DECEMBRIE 1957

Cronica rimată

Bagaje ușoare

Doi băieți și două fete
(Ei voinici, ele șirete)
Au plecat pe valea mare,
Cu rucsacul în spinare.

Radu, care-i cel mai mic,
N-are-n circă mai nimic:
Un pulover, un fular,
O cămașă și-un pahar.

Astfel i se par ușoare
Schiurile din picioare.
Și cu cele două bețe
Face salturi șugubețe.

Nelu, mai prevăzător,
Duce-un ceas deșteptător,
Un prosop, un pantalon
Și-un briceag cu tirbușon.

La un loc și-au strîns curajul
Împreună cu bagajul
Și-au pornit la drum băieții
Să se lupte cu nămeții;

Însă fetele (oricît!)
Nu se mulțumesc cu atît.
Chiar în cazul cînd fac sport
Vor distracții și confort.

Marioara-și ia paltonul,
Termosul și gramofonul,
Mai punînd, cu orice riscuri,
Un album cu zece discuri.

Și mai are în rucsac
Două perne și-un hamac,
Un pisic, trei cuverturi
Și-un morman de prăjituri.

Sanda, care-i mai moțată,
Și-a pus haină croșetată,
O întreagă farmacie
Și șoșonii (ca să fie).

Patru sticle, cinci cutii,
Cincizeci de fotografii,
Trei flanele și un pled
Și-un simpatic trepied.

Ea știe că acestea toate
Nu le poartă ele-n spate:
Responsabilii poverii
Or să fie... cavalerii.

Radu a-ndesat în sac
Pled, flanele și hamac,
Perne, două cuverturi,
Minus patru prăjituri.

A fost greu pînă-au sosit.
Fetele le-au mulțumit,
Iar cu felul ei deschis
Marioara a promis:

— *Sandu*, data viitoare
Iau bagaje mai ușoare,
Las acasă gramofonul
Și-am s-aduc... acordeonul.

TUDOR MĂINESCU

„Cravata roșie"

revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U. T. M.

Apare la 15 ale fiecărei luni. Redacția și Administrația: Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr. 1
Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Ion Brad (redactor-șef), Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Lidia Ilieșu (secretar responsabil), Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Iosif Tripșa

Redactor artistic: Făgărășanu Ion

O poveste

de SEVER UTAN

ilustrații: N. HILOHI

Era o zi de iarnă, înspre seară; omătul, ușor, se așează peste tot. Era o leacă și frig. În casa cu un horn, de la marginea orașului Cluj, o casă veche și amărîtă, nu ardea focul.

Ar fi părut pustie dacă într-o vreme n-ar fi ieșit din ea, pornind spre centru, doi copii. Unul era ca de 10 ani, celălalt, mai voinic și înalt, ca de 12 ani. Erau îmbrăcați în două paltoane vechi, iar cel mare era cu capul descoperit. Plecau în oraș să-și întîmpine mama, muncitoare la fabrica de ghete „Dermata". Cînd au ajuns la fabrică, era ceasul 11. Mai era puțin, o jumătate de oră, și sirena avea să sune sfîrșitul lucrului. Atunci trebuia să iasă pe poartă și mama lor.

În ghereta paznicului de la fabrică,ardea focul; copiii s-au adăpostit aici să se încălzească. Deodată, pe poartă, intră Lajos baci, un bărbat de 40 de ani, cu o pufoaică în spate, asudat la față, semn că alergase de undeva. A intrat grăbit în fabrică, nu l-a oprit nimeni, că era și el muncitor. Apoi, nu după multă vreme, în ateliere s-au auzit oprindu-se mașinile; forfotă mare era peste tot, iar oamenii adunîndu-se în grupuri vorbeau aprinși ceva.

Lajos baci a ieșit mai tîrziu din nou în curte. Cînd să treacă în stradă, văzîndu-i pe cei doi copii din ghereta paznicului, cunoscîndu-i, s-a apropiat voios de ei. I-a luat în brațe, i-a sărutat și, cu fața luminată de o mare bucurie, le-a zis:

— Copii dragi, îi amu republică. Îți avea și voi, mă rog frumos, zîle bune și pufoaice. Și iar i-a sărutat, sărind de pe un picior pe altul. După asta, le-a mai spus să meargă prin oraș, să le zică și trecătorilor că: „Să trăiască Republica Romînească".

Liviu, care era mai mare, bănuind cam ce vor să însemne cuvintele muncitorului, se bucură și el. Apoi,împins din spate de Lajos baci, trăgîndu-l după sine și pe fratele său mai mic, o zbughiră și se pierdură în noapte, pe stradă.

În urma lor răsuna un cuvînt nou și necunoscut pînă atunci:

— Ura! Republică! Ura! Republică! Ura...

La ferestrele caselor se vedeau oameni mirați, ascultînd și neînțelegînd aceste strigăte.

Copiii au alergat așa pe străzi, pînă au ajuns în fața poliției, cu pereții albi ca neaua. Aproape de ei nu era țipenie. Atunci Liviu se apropie de zidul curat, scoase din buzunar un cărbune ce-l avea de acasă și îl rupse în două. O jumătate o dădu fratelui său, apoi amîndoi începură să mîzgălească zidul, scriind:

„Trăiască Republica".

Literele erau mari, nearanjate, mai ales cele mîzgălite de băiatul cel mic, care avea numai 10 ani și nu prea știa scrie.

Atunci, în spatele băieților s-a auzit, bubuind, un glas de bărbat:

1486.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

— Ce faceți, mă?

Apoi o înjurătură; dar copiii nu se lăsară prinși, ci fugiră pe dată strigînd veseli:

— Trăiască Republi...

Strada întunecoasă fu străpunsă de cîteva fulgere roșii, se auziră cîteva împușcături și tot glasul acela dinainte bubui:

— Să vă trăsnească republica, în numele majestății sale regele...

Cu ultimul cuvînt neterminat pe buze, unul peste altul, amîndoi frații au căzut în omătul pînă atunci alb, dar acum îmbujorat cu stropi de sînge...

Iar polițiștii plecară grăbiți pe o stradă, ascunzîndu-se în desimea nopții.

* * *

Așa au căzut în noaptea aceea fiii învățătorului Teodor Hotea; așa au căzut în noaptea aceea cei din urmă, ultimii doi executați din ordinul ultimului rege; și tot într-o noapte de iarnă, departe, în Ucraina, din porunca aceluiași ucigaș, a murit și tatăl lor...

Strada era pustie, numai ecoul parcă mai reținea în inima lui cuvîntul din urmă al lui Liviu. Era cuvîntul după care, niciodată, nu s-au mai auzit pe pămîntul nostru împușcături ce ucid copiii...

Moș cu barbă de mătasă

de Otilia Cazimir

Toc... toc... toc...
Cine bate-așa, pe loc?

Cu ciocanul gerului,
Sparge sticla cerului
Și coboară din senin
Moș-bătrîn cu sacul plin.

La răscrucea troienită,
Brad cu cetina zbîrlită,
Scuturînd din crengi lumină
Moșului i se închină:

— Moș-cu-barba-de-mătasă,
Bun sosit la mine-n casă!

Moșul s-a cătat în sîn,
Tacticos și-a scos ciubucul
Și-a răspuns cu glas bătrîn:

— Bradule, cu crengi de scai,
Uite că pății buclucul
Și-mi uitai
Tiutiunu-n rai!
N-ai cumva pe-aici vreun pac?
De parale-s cam sărac,
Dar ți-aș da pe el un sac
Încărcat cu jucării...

Rîde cetina frumoasă:
— Ține-le pentru copii,
Moș-cu-barbă-de-mătasă!

Mie prinde-mi în verdeață
Turțuri argintii de gheață,
Și în vîrf la fiecare
Pune-i cîte-o luminare.
Mi s-or încălzi la ele
Zgribulite păsărele...

Puștile și săbiile
Ține-le pentru băieți!
Mie dă-mi pentru sticleți
Semincioare de scaieți,
C-or mînca și vrăbiile.

Iar de crengile mărunte
Să-mi anini cîte-un grăunte.
Mi s-or bucura copiii,
Cintezoii și scatiii
Și-or cînta în umbra deasă,
Lăudă-nălțînd sfioasă,
Moș-cu-barba-de-mătasă!

Tr. Bilțiu-D.—

CEA DINTÎI autobiografie

de **Al. ROMAN**

ilustrații: **DRAGANOVICI**

Sînt născut în anul 1938 la București. Tatăl meu s-a prăpădit cînd aveam trei ani și jumătate, așa că amintirea lui e aproape ștearsă. Știu că a fost ceferist și a murit în primele zile ale războiului. Pe mama, însă, o țin bine minte: o femeie voinică și frumoasă. Totdeauna rîdea. De la ea, poate, am moștenit zîmbetul, deși viața pe care am dus-o pînă acum, n-aș putea spune că a fost dulce.

După ce tata a fost ucis, mama a intrat în fabrică. Nu cunoștea nici o meserie, că se măritase de timpuriu. Acum îmi dau seama că era doar o copilă. Trebuia să mă lase toată ziua închis în casă. Pe la ceasurile prînzului venea o băbuță, care îmi dădea ceva de mîncare. Totdeauna se arăta grăbită și mînioasă. Apoi așteptam; mă jucam, dormeam, iar mă jucam, pînă cînd se înnopta. Cum începea să se întunece, ascultam atent zgomotul pașilor din curte. Vine mama! Abia știam să pronunț cîteva vorbe, dar îmi dădeam bine seama, îi cunoșteam umbletul, felul de a deschide ușa, oftatul prelung care îl scotea la intrare. Apoi mă lua în brațe. Mama scotea repede din geanta ei roasă o pungulință mică cu bomboane roz.

După cîteva ceasuri de dezmierdat, adormeam în cîntecul ei limpede.

Așa am crescut pînă la vîrsta de cinci ani. Oamenii spuneau că m-am înălțat prea repede, că păream de șapte ani. Începusem s-o ajut pe mama la treburile casei, mă duceam după cumpărături, după lemne în pivnița, în sfîrșit, făceam toate cîte îmi spunea de dimineață, înainte de a pleca la fabrică. Învățasem, chiar, să aprind focul și-mi încălzeam singur ciorba. Seara, însă, deveneam din nou copilul mic, alintat. Uneori, cînd se înapoia tare ostenită, mă lua în pat și-mi citea dintr-o carte groasă fel de fel de povești. Știam atunci că i s-a întîmplat ceva, că e supărată și o iscodeam cu fel de fel de întrebări: ce ai mamă, nu ți-au dat banii? Dar mama îmi răspundea încercînd să rîdă:

— Nu-i nimic. Bine că sîntem amîndoi. Dacă tatăl tău ar fi trăit, și-mi arăta fotografia din perete, am fi fost toți trei...

Și, lăsînd cartea, prindea să-mi povestească despre tata:

— Era un om înalt și negricios. Cînd intra în casă, pașii săi cutremurau încăperea. Totdeauna venea încărcat cu pachete: „asta-i pentru tine, Irina, asta-i pentru Nică, asta-i pentru mine".

Fel de fel de bunătăți. Despre tine, Nică, spunea că o să te faci tot mecanic de locomotivă. Dar eu nu vreau. Mi-e frică să nu pățești ceva. Mai bine inginer sau doctor. Dar tu ești încă atît de mic...

Și din nou mă lua în brațe și mă săruta îndelung. Cum să nu-mi amintesc de toate acestea? Iată, scriind, m-au podidit lacrimile. Mă uit la portretul ei și parcă nu-mi vine să cred că a murit.

Era în anul 1944, în luna august. Mă jucam prin curte, cînd o mașină neagră se opri în fața casei noastre. Din mașină coborîră doi oameni care scoaseră o targă. Pe targă se afla mama, palidă, cu ochii închiși și haina înroșită de sînge. Am zbierat ca un nebun, am încercat s-o trezesc din somn — credeam că doarme —, pînă cînd vecinii m-au băgat cu sila într-o casă. Apoi mi-au explicat: peste fabrică a căzut o bombă și printre alții a fost ucisă și mama.

Zile și nopți întregi plîngeam. De cîte ori puneam mîna pe un obiect sau pe o jucărie, îmi apărea în față mama. Uneori îmi zîmbea, alteori mă dojenea: nu așa, Nică, trebuie să fii cuminte...

S-au scurs săptămîni și săptămîni, pînă cînd vecina care îmi dădea de mîncare îmi spuse oftînd:

— Eu nu te mai pot ține, Nică. Am destul cinci guri. M-am gîndit că poți să cîștigi ceva bani. Iată, îți dau un coșuleț să vinzi semințe în fața porții. Dacă aduci bani, te îngrijesc.

Cu mintea mea de atunci, am înțeles. Am luat coșulețul cu semințe, am încuiat casa și am plecat prin piețe. După cîteva ceasuri, vîndusem semințele și voiam să mă întorc acasă, cînd un băiat, cam de vîrsta mea, mă întreabă:

— Vinzi semințe?

— Le-am vîndut.

— La semințe nu se cîștigă. La ziare merge mai bine. Dacă vrei, te duc la „jupînul" meu care îți dă mîncare și țoale. Sîntem zece într-o odaie. Toată noaptea ne jucăm. Am mers cu el și am vîndut cîteva săptămîni ziare. Mă umplusem de păduchi, eram într-un hal de murdărie, încît nu-mi venea să mă întorc acasă. Dar banii de pe semințe îi aveam. Într-o zi, însă, tot dînd tîrcoale casei, mi-am luat inima în dinți și am intrat. Am dat cu ochii de vecina care îmi încredințase coșul:

— Să știi că nu ți-am cheltuit banii. Iată-i!

— Dar unde ai fost?

— Am vîndut ziare.

— Te-a căutat un unchi de-al tău de la Buzău. Trebuie să vină și astăzi. A fost de mai multe ori, dar n-am știut ce să-i spun. A întrebat de tine și la poliție. Ce murdar ești! Îndată te spăl. E vorba să te ia cu el.

Peste două ceasuri mă bălăceam într-o albie cu apă caldă. Vecina îmi dădu rufe curate, mă pieptănă, și cu o foarfecă îmi tunse părul, în timp ce ceilalți copii rîdeau. Dar mie nu-mi păsa. Aveam o singură dorință: să scap de păduchi. Și am scăpat.

Seara veni unchiul de la Buzău pe care nu-l cunoșteam.

— Ăsta e strengarul? mi se adresă, trăgîndu-mă ușor de ureche. Eu tăceam, privindu-l. Era un om mic și îndesat. Vorbea cu voce aspră, puțin răgușită.

— Sînt fratele lui tat-tău, unchiul tău. N-am știut de nenorocirea cu mamă-ta. Am aflat abia acum cîteva zile. Te iau la Buzău și am să te dau la școală. Altfel, crești o haimana.

— Dar casa? Luăm și mobila? încercai să-l întreb.

— Nu luăm nimic. Vindem tot, cu banii de pe lucruri am să te țin.

Pînă seara vînduse toate obiectele de preț. Doar fotografiile părinților mei le-am luat în geamantan. Nu știu cînd am ajuns la Buzău, că tot timpul am dormit. Atîta îmi aduc aminte: m-am trezit într-un pat curat, cînd razele soarelui pătrundeau în cameră. Alături de patul meu se afla un alt pat în care dormea un băiat ceva mai mare.

Privindu-l multă vreme, l-am trezit din somn.

— Cum te cheamă? îl întrebai eu.

— Dar pe tine?

— Nică, îmi zice.

Atunci începu să țipe cît îl țineau puterile:

— De ce l-ați adus pe ăsta? De ce l-ați adus pe ăsta? Nu vreau să stau cu el!

Mătușa mea, o femeie grasă și înceată la umblet, intră în cameră încercînd să-l liniștească.

— E vărul tău de la București. A rămas orfan. Ionel, fii cuminte și înțelege! Nu-i frumos să-ți dai neamurile afară.

Dar Ionel, parcă, nici nu auzea ce-i spunea mamă-sa:

— Nu vreau să stau cu el! Să plece afară! Îl bat de-l omor!

— Dacă nu te astîmperi, mă reped la gară și-l chem pe tat-tău. Ce-ți face băiatul? Iată, dacă nu mai țipi îți dau cinci le să-ți iei un zmeu.

Ionel, cînd a auzit de zmeu, tăcu dintr-o dată. Dar, cînd mătușa mea plecă din odaie, îmi spuse arătîndu-mi pumnul:

— Am să te snopesc în bătaie. Eu știu boxul.

— Mai bine ne-am juca împreună, încercai să-l îmbunez. Știu foarte multe jocuri.

— Bine. Hai să ne îmbrăcăm.

Prietenia noastră n-a ținut mult. Peste un ceas aveam două vînătăi în jurul ochilor și șalele mă dureau groaznic. Mă lovise cu o bucată de lemn.

*

La Buzău am început școala. Aveam șapte ani. Învățam bine, și la socoteli nu mă întrecea nimeni. Învățătorul meu mă încerca dîndu-mi probleme grele, din cărțile de clasa a II-a și chiar de-a III-a, pe care le dezlegam cu aceeași ușurință. Vărul meu repeta clasa a II-a. După cum explica mătușa mea, fusese bolnav și întrerupsese învățătura. Adevărul, însă, era altul, și nu mi-a fost greu să-l aflu de la copii: leneș din cale-afară, rămăsese repetent.

Cînd trecusem în clasa a III-a, fără să vreau, am auzit-o pe mătușa mea spunîndu-i unchiului:

— M-am săturat. Pînă cînd am să hrănesc pe feciorul lui frati-tu? Să mai plece și la alte neamuri.

— Bietul băiat! N-are mamă, n-are tată. Crezi că el nu se simte străin? Mai cu seamă cum te porți tu... Nu pot să-l arunc pe drumuri, deși viața e din ce în ce mai scumpă. Dar ce să fac? E doar sîngele lui frate-meu.

În seara aceea am plîns pînă tîrziu de tot. Nici nu mi-am făcut lecțiile. A doua zi am intrat în cancelarie și m-am adresat învățătorului meu:

— Vreau să vă spun ceva...

— Spune.

— Nu pot, e secret.

Învățătorul, un om cam de vreo patruzeci de ani, cu părul alb, mă luă de mînă și ieși cu mine în grădina școlii.

— Acum poți să-mi spui, nu ne aude nimeni.

— Azi nu mi-am făcut lecțiile, și izbucnii în plîns.

Învățătorul, niciodată n-am să-i uit numele, Constantin Mirică, mă ridică în brațe cît eram de mare și mă sărută pe amîndoi obrajii.

— Nu-i nimic. E pentru prima oară. Poate că ai fost bolnav...

— Nu, n-am fost. Altceva mi s-a întîmplat. Și am început să-i povestesc întreaga mea viață. I-am arătat portretul mamei pe care-l purtam totdeauna la mine. I-am spus și despre vorbele pe care le auzisem acasă. Nu știu cît timp a durat povestirea, dar cînd am terminat, copiii se pregăteau să plece acasă.

După ce m-a ascultat cu atenție, a încercat să mă îmbuneze:

— Poate că ei vorbeau despre altcineva.

— Nu, sînt sigur că era vorba despre mine, și în nici un caz nu vreau să mă mai întorc acasă.

— Și ce-ai să faci?

— M-am gîndit să intru ucenic undeva. Să-mi dea doar de mîncare.

— Cum, să întrerupi învățătura?

— Dar ce să fac?

— Ai răbdare pînă mîine. Acum poate că s-ar găsi o posibilitate. Înainte de război ar fi fost mult mai greu.

A doua zi, învățătorul mă întîmpină rîzînd:

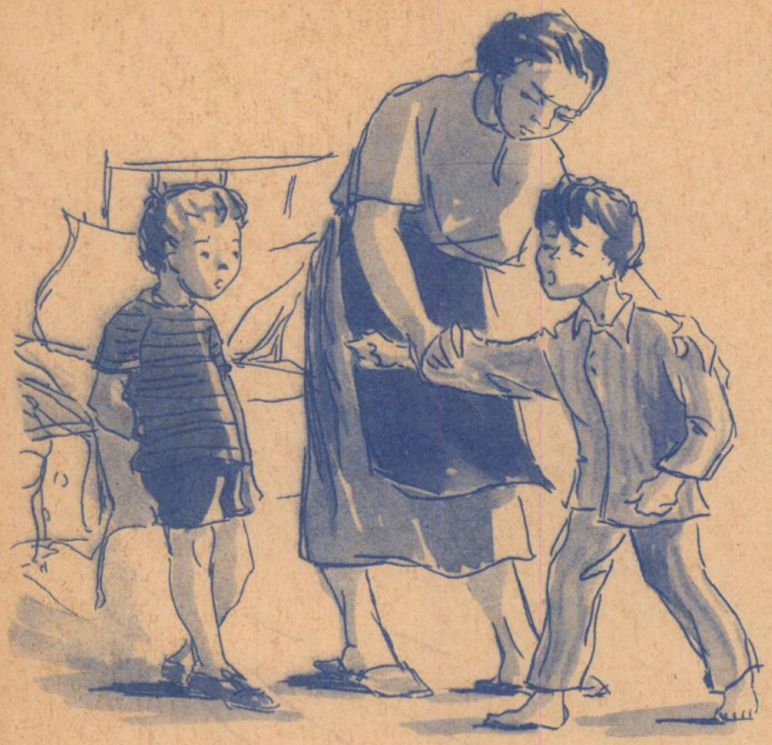

— Totul s-a aranjat. Pleci la Bucureşti la internat. Acolo o să ai tot ce-ţi trebuie. Dar să ţii bine minte ce-ţi spun: în orice împrejurare te vei afla, cît de greu îţi va fi, să n-o rupi cu şcoala. Şi te rog să-mi scrii şi mie cum te simţi în noua ta familie...

*

Acum cîteva luni am fost la Buzău să-l vizitez pe tov. Mirică, bunul meu învăţător, omul care m-a ajutat atît de mult. Nu mai este învăţător, ci preşedintele sfatului popular al oraşului!

Cu aceeaşi dragoste veche m-a strîns în braţe şi m-a sărutat pe amîndoi obrajii. Apoi m-a întrebat de una, de alta, căutînd să cunoască cele mai mici amănunte ale vieţii mele. După cîteva ceasuri de povestiri reciproce, cînd i-am spus că sînt trimis la practică pe şantierul Bicazului, a intrat într-o cameră vecină, scuzîndu-se pentru cîteva minute. Cînd a revenit, a început să-mi vorbească oarecum solemn:

— Vreau să-ţi fac un dar. O amintire care o să-ţi facă plăcere totdeauna. Iată, îţi înapoiez trei scrisori de-ale tale. Una poartă data: 15 martie 1947, după o săptămînă de la intrarea ta la internat; cealaltă e scrisă în anul 1949, din şcoala profesională; şi a treia am primit-o anul trecut cînd ai luat premiul întîi şi ai fost trimis în vacanţă la mare. Din cele aproape o sută de scrisori, le-am ales pe acestea trei, pe care ţi le-am păstrat cu gîndul să ţi le dau într-o zi. În ele e cuprinsă mica şi zbuciumata ta viaţă.

Recitindu-le, mi-am dat seama că bunul meu învăţător are dreptate şi că în completarea autobiografiei nu-mi rămîne decît să le transcriu:

15 martie 1947

„Sînt la internat de o săptămînă. Am fost primit bine. Colegii mei m-au poreclit «speriatul», unde mă uit curios la toate. La învăţătură nu mă întrece nimeni, dar la gimnastică, încă, nu ştiu aproape nimic. Aci se joacă fotbal, se face sport. Locuiesc cu trei colegi într-o cameră mare: Sandu, un băiat cu un nas foarte lung, Eremia, un prichindel obraznic, şi Mircea, un mîncăcios.

Tovarăşul director — aşa se spune aici — mi-a vorbit despre felul cum trebuie să mă port. Mă ştiţi doar, sînt un fricos. Ceilalţi copii se joacă după stingere, nu stau bine la masă, ies din rînd, după poftă. Mie mi-e frică. Aş vrea să fiu cel mai bun elev, ca nu cumva să mă dea afară. Hainele pe care mi le-aţi dăruit le-am pus în dulap, că ni s-au dat uniforme noi.

Vă mulţumesc mult de tot".

14 septembrie 1949

„Desigur că ceea ce am să vă comunic n-o să vă surprindă: sînt elev al şcolii profesionale. Pentru mine, însă, e o mare mîndrie. Dacă nu eraţi dumneavoastră ajungeam, poate, un om de nimic. Aşa, sper să devin inginer. Visul meu de totdeauna.

Am primit pachetul. Noaptea aceea nici n-am aţipit. Eram în dormitor cînd l-am desfăcut. Alături de mine se aflau Sandu, Mircea şi Ştefan (de care încă nu v-am vorbit). Am luat prăjiturile şi le-am împărţit la băieţi. Toţi am mîncat cu poftă. La un moment dat, Ştefan a încetat să mănînce, lăsînd capul în jos.

— De ce nu mănînci, Ştefane?

— Ce bine e de tine, Nică! Tu, tot ai pe cineva care-ţi poartă de grijă. Noi n-avem pe nimeni. Şi a început să plîngă.

Toată noaptea m-am gîndit la Ştefan, orfan, la fel ca şi mine. Apoi, mi-a venit în minte mama. Pe urmă alte gînduri. Dar de ce vă scriu oare toate acestea? N-am cu cine vorbi şi sînteţi singurul căruia îndrăznesc să-i fac destăinuiri. În curînd am să vă scriu din nou".

20 iunie 1951

„Dragul meu sfătuitor,

Nici nu îndrăznesc să vă scriu că nu pot să răspund invitaţiei dumneavoastră de a petrece vacanţa la Buzău. Ştiu că o să vă supăraţi foc. Dar ce să fac? Am primit un bilet pentru o lună la mare... Pot să nu mă duc? Mare n-am văzut decît la cinematograf, şi în legătură cu această plecare îmi fac fel de fel de visuri... Biletul l-am primit drept premiul întîi la serbarea de sfîrşit de an.

Înainte de serbare am fost delegat să fac o conferinţă cu subiectul: «Războiul, nimicitorul civilizaţiei». Am pregătit-o multă vreme: zece pagini scrise de mînă. Directorul a citit-o şi mi-a dat încuviinţarea să o ţin. În sală se adunase toată şcoala. Am început să citesc. Citind, mi-a venit în minte o idee nouă. Am lăsat foile scrise şi am început să vorbesc liber:

«Dacă vezi doi oameni bătîndu-se, ţi se pare un fapt foarte caraghios. Parcă sînt doi cocoşi. Oare de ce dacă se bat două popoare oamenii nu le văd la fel de caraghioase? Pentru că întrebuinţează tunuri şi avioane? Pentru că unul dintre aceste popoare vrea să cotropească ţara celuilalt? Părinţii mei au murit în război. La vîrsta de cinci ani am rămas orfan...»

Timp de un ceas şi jumătate am vorbit împotriva războiului. Mi-am vărsat tot focul. La sfîrşitul conferinţei, unii îşi ştergeau lacrimile. Şi eu plîngeam...

Mă gîndesc că, totuşi, voi trece pe la dumneavoastră la începutul lunii august, dacă îmi răspundeţi că sînteţi acasă. Dar nu voi rămîne decît o singură zi. Cel mai tîrziu la 5 august trebuie să mă prezint la practică pe şantierul Bicaz. De data aceasta, voi fi salarizat. De pe

acum mi-am întocmit o listă lungă de cumpărături...“

*

Pe șantierul Bicaz îmi cunoașteți activitatea. Vreau, însă, să arăt aici că s-au cam exagerat meritele mele. Și n-o fac din modestie, ci din dorința de a restabili adevărul.

Nu eu am fost primul care a intrat în tunel cînd s-a produs spărtura. În dreptul betonului surpat, cu apa pînă la jumătatea corpului, l-am găsit pe maistrul Simion. Lucra singur. Cînd m-a văzut, a zîmbit bătîndu-mă pe umăr.

— E lucru greu, puștiule! Pune mîna pe lopată! Cît timp am aruncat ciment în gaura prin care apa pătrundea vijelios, nu știu. Poate o noapte sau chiar mai mult. Știu doar atît că, din ce în ce, mă clătinam pe picioare, că ochii mi se împăienjeneau. Pe urmă am căzut. Nici pînă astăzi n-am aflat cine m-a scos afară. Maistrul Simion a continuat să lucreze, și numai datorită lui spărtura a fost astupată.

*

E pentru prima oară cînd încerc să-mi istorisesc viața. Poate că am intrat prea mult în amănunte, poate că anumite fapte puteau fi evitate. Mi-ați spus să scriu despre toate, despre toți. Vă amintesc cuvintele tovarășului secretar:

„Să scrii cît poți mai mult. Cînd primim în rîndurile U.T.M. un candidat, trebuie să-l cunoaștem cît mai bine“.

Brădulеț - brăduț

Text A. TOMA

Muzica: BRUNNO REINHARDT

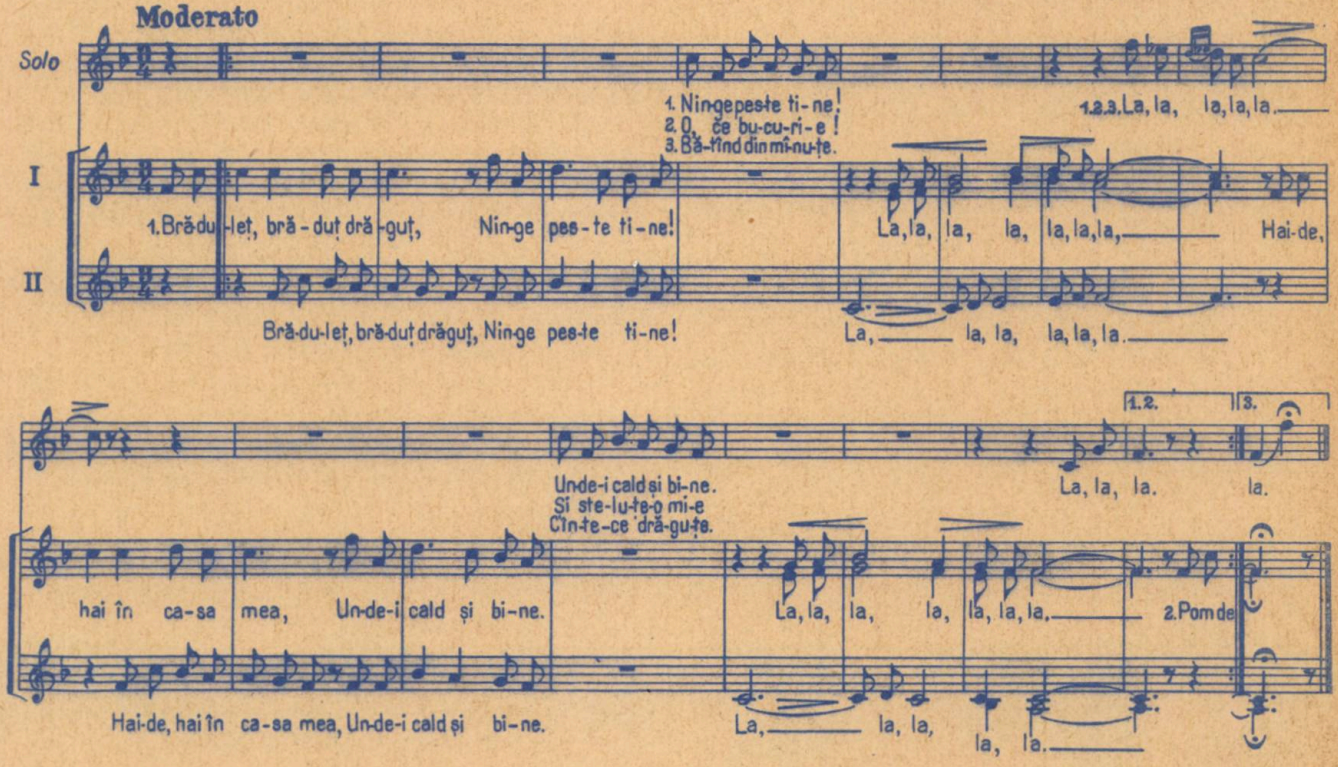

Mari

de **DOINA SĂLĂJAN**

O cunosc pe Mariana de cînd era în leagăn şi pot să vă spun că niciodată nu a minţit-o pe mama, nici pe Eugen, fratele ei mai mare, nici pe bunica. Mariana nu a minţit niciodată. Ca să mă credeţi mai uşor, am să vă povestesc o mică întîmplare de pe vremea cînd Mariana avea 7 ani.

În ziua aceea, mama făcuse pui pané. Eugen era bolnav şi pe o farfurioară îi puse de o parte ficatul, pipota şi o aripă.

Marianei îi plăcea grozav ficatul. Fără să ştie ceva, îl luă de pe farfurioară şi plecă să se joace. Cînd mama se întoarse în bucătărie, ficatul nicăieri. O strigă pe Mariana!

— Ai văzut pe-aici pisica?

Spuneţi-mi sincer, n-aţi fi răspuns: da? Mariana însă răspunse: nu. Şi adăugă.

— Cauţi ficatul? Eu l-am mîncat.

Mariana nu a minţit niciodată.

Şi totuşi...

— Iar minţi, Mariana! îi spunea mama dojenind-o cu privirea, ori de cîte ori, intrînd pe uşă, începea să povestească cu sufletul la gură ce i s-a întîmplat şi ce-a văzut venind spre casă.

— Iar minţi, Mariana! şuiera ameninţător Eugen, cu tonul fratelui mare şi atotştiutor.

Mariana se strecura printre ei ruşinată, cu urechile roşii.

Doamne, ce soartă tristă avea biata Mariana! Nimeni nu voia să o creadă. Nici mama, nici Eugen, nici tata — deşi el niciodată nu i-a spus: Iar minţi, Mariana! Dar Mariana ştia că nu o crede. Atenţia cu care o asculta ascundea un mic zîmbet care o durea mai mult decît ţipetele celorlalţi. Nici la şcoală nu o credea nimeni. Fetele o ascultau cu plăcere. De multe ori o rugau: Hai, Mariana, spune-ne o poveste!

— Eu nu spun poveşti! le-a strigat odată. Şi Mariana era încredinţată că orice spune este adevărat.

O impresionau o mulţime de lucruri. Dacă primul fluture pe care-l zărea primăvara era alb, suflat cu pulbere de argint, pentru ea era o zînă care-i vestea bucurie.

Imediat, povestea cum fluturele a coborît pe o floare şi i-a grăit:

— Mariana, vreau să-ţi împlinesc trei dorinţe.

— Vreau să-ţi văd palatul şi grădinile, îi răspunse Mariana. Apoi vreau să-mi dai o pisică de angora şi vreau să-mi spui o poveste.

— Bine, a grăit din nou zîna. Aşa să fie.

Şi Mariana s-a plimbat prin grădinile zînei, a primit o pisică de angora şi a ascultat o poveste.

Dorinţa a doua a venit după ce găsise pisica de angora, dar pentru Mariana asta n-avea nici o importanţă. În clipa cînd în capul ei se închega povestea era ca şi cînd totul s-ar fi întîmplat aievea.

— Ai văzut, tu, cu ochii tăi asta?

— Da! ţi-ar răspunde ea, şi ochii îi sînt limpezi şi sinceri.

Nimeni nu o credea. A încercat să povestească pisicii, dar aceasta era veşnic somnoroasă. Ce ştia sărmana pisică! Se întoarse deci la prietenele ei, la Eugen şi la mama. Dar Mariana cea blîndă era hotărîtă să se răzbune.

Mariana

Ilustrații: ARNO

Într-o zi îi spuse mamei:

— Am spart vaza albastră.

Mama se uită la ea și se făcu albă:

— Ai spart vaza albastră?... Vaza mea albastră?

Apoi începu să țipe și să plîngă. Mariana se uita la ea liniștită. Cînd mama se potoli, Mariana spuse:

— Vino să-ți arăt cioburile!

O duse în camera ei. Vaza albastră era neatinsă.

Mariana avea un zîmbet triumfător.

— Iar ai mințit! strigă mama scoasă din fire.

— Acuma da, răspunse Mariana.

Apoi urmară colegele.

— Veniți în cimitir, le spuse odată Mariana. Au înflorit trandafirii și e foarte frumos.

Fetele acceptară imediat. Erau sănătoase, roșii la față și nu s-ar fi putut spune despre ele că sînt fricoase.

S-au întîlnit după-masă la poarta cimitirului. Pe alei era o liniște așa de mare, încît dacă se opreau, puteau auzi cum trec gîzele prin iarbă. Le cuprinse un fel de sfială și pășeau încet. Citeau numele de pe cruci, data morții și, pentru prima oară, ca prin ceață, se ivea în sufletul lor întrebarea: de ce?

Trecură pe lîngă tufișuri mari de trandafiri, dar fetele nu ridicară ochii. Atunci Mariana înțelese că era momentul...

— Poate n-o să mă credeți, începu ea, dar vă spun totuși... Făcu o pauză. Observă cu coada ochiului cum fetele se fac albe...

— Treceam acum două zile pe-aici. Atunci am văzut trandafirii înfloriți. Voiam să rup cîteva flori pentru voi. Tocmai mă oprisem lîngă un tufiș. Am întins mîna... deodată...

Fetele au mărit pasul. Mariana le vede...

— Deodată, aud că mă strigă cineva. Întorc capul — nimeni. Mă uit în jur — nimeni. Or fi strigat pe altcineva, m-am gîndit și întind iar mîna. Atunci aceeași voce a strigat din nou: „Mariana! Nu rupe flori, ți se va usca mîna". În aceeași clipă, din tufișul de trandafiri s-a înălțat o mînă de schelet. Se legăna în dreapta, în stînga... Am încremenit. Am vrut să fug, dar îmi erau picioarele țepene. Și am adormit. Am auzit și un cîntec, dar...

Dar pe Mariana n-o mai asculta nimeni. Fetele fugeau îmbrîncindu-se spre poarta cimitirului. Se împiedicau, țipau și erau îngrozitor de caraghioase.

Mariana fugi după ele și o prinse pe una de mînă. Cealaltă încercă să scape. Mariana îi văzu ochii măriți și pe frunte broboanele de sudoare.

— Fetelor, strigă Mariana, pe cuvîntul meu că v-am mințit.

Dar fetele fugeau și Mariana rîse îndelung, pînă cînd rîsul îi deveni plîns... pentru că era prima ei poveste care a fost crezută și pentru că din clipa aceea Mariana n-a mai spus și n-a mai crezut în povești.

SANIA

Merg și eu la nuntă,
Zburd de bucurie!
Mi-am tuflit pe ceafă
Cușma brumărie.

Sania ne-așteaptă
În ogradă, goală.
Bat nervos omătul,
Caii cu beteală.

Sîntem gata. Mama
Și-a legat și șalul.
Tata sub bundiță
Și-a ascuns cavalul.

Zurgălăii sună
Pe întnideri lucii,
Zboară-n urmă tufe
Sure ca bursucii.

Mă lovesc în goană
Fulgii — reci albine.
Pentru ce-i atîta
Bucurie-n mine?

Sania se-afundă-n
Pacea luminată.
Pentru ce mireasa
Plînge cîteodată?

Albă fericire
Peste tot s-așază.
Pentru ce și mama
Se înduioșează?

Tufe ca bursucii
Sure-n urmă zboară.
Uite, mamă, uite
Ce curat e-afară!

.....

Astăzi ne întoarcem
De la nuntă-acasă.
Zac în nea beteluri,
Panglici de mătasă!

De pe cer și zare
Ceața-și rupe plasa.
Uite, nu mai plînge
Astăzi nici mireasa.

Ceru-și ține
Stelele, de noapte;
Iar scripcarii cîntă
Osteniți și-n șoapte.

Le-a cerut mireasa
Sunet de vioară,
Dar le iese altfel
Decît ieri spre seară;

Parcă-un somn pe dînșii
Își coboară bruma.
Și-i păcat — mireasa
Nu mai plînge-acuma.

Cît ar fi de bine,
De-ar fi fost să fie,
Astăzi, nu aseară,
Via melodie!

Caii scot la poartă
Stele sub copită.
Să plecăm de-aicea,
Nunta-i isprăvită!

Sanie, aleargă
Pe albastra nea,
Du-mă-n zbor și-n cîntec
Către zarea mea.

N. LABIȘ

CELLA DELAVRANCEA

DESPRE AL. VLAHUȚĂ

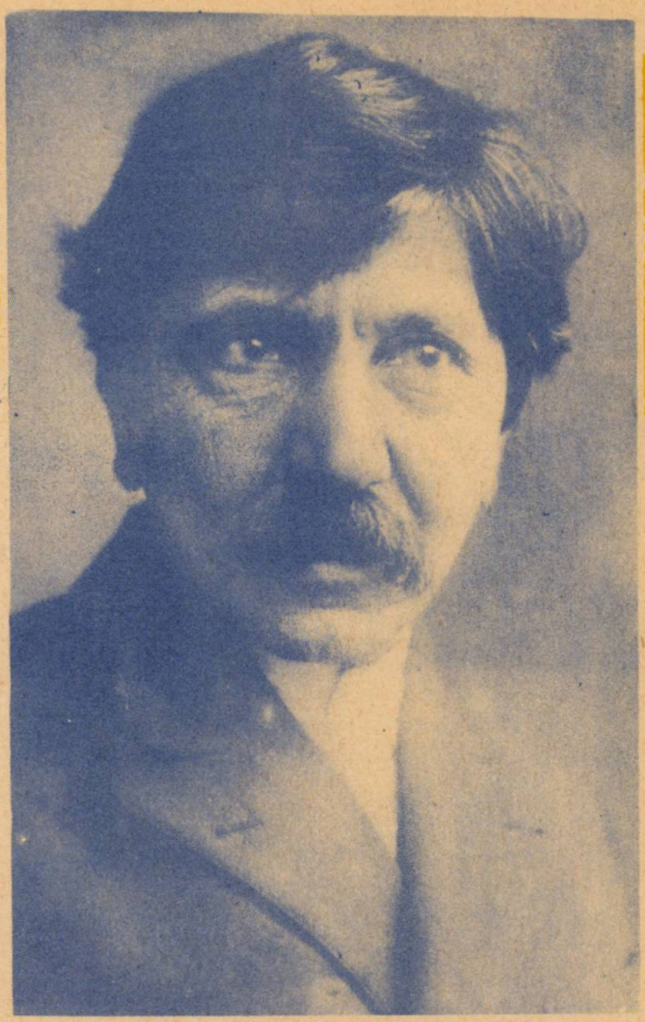

Din orizontul îndepărtat al copilăriei, îmi luminează amintirile figura poetului Vlahuță, prietenul cel mai scump al tatălui meu, statornic în devotament și dăruire sufletească. Stufoul negru al părului, care-i făcea un val pe frunte, coborînd pe ochii negri și mari, privirea pătrunzătoare, îi înălțau statura mică, iar mîinile expresive cumpăneau distanța cuvenită fiecăruia, cînd se întîlnea cu cineva.

În trupul slăbuț și delicat, glasul de bas contrasta în mod ciudat. Vibra ca un clopot mare de argint fără amalgam. Fără amalgam era și caracterul lui.

Copilăria lui fusese săracă și-i cioplise firea. Născut într-un sat de lîngă Bîrlad, și-a făcut studiile la liceul orașului, apoi a plecat la București. Judecata lui asupra oamenilor fusese precoce și se ferise de timpuriu de vulgaritatea și de inconsecvența unei spontaneități care duce la dezamăgire. Totuși, viața, care nu cruță pe nimeni, i-a dat și lui prilej de zbucium și de revoltă. Nu era un luptător în fapte, ci în scris. A suferit decepții în tinerețe, și și-a cîntat mîhnirea în poezie, apărîndu-și tainele sufletești în același fel ca și compozitorul polonez Frederic Chopin, care spunea unui prieten: „Prefer să-mi cînt senzațiile, decît să mă las mistuit de ele".

Atent la viața de obidă a țăranului, nota sarcinile grele care apăsau poporul, iar toate impresiile culese au devenit tablourile realiste din volumele de nuvele cu titluri atrăgătoare: „Icoane șterse", „File rupte", „La gura sobei" etc. În fiecare schiță descrie cu mare talent figuri, peisaje, și esența povestirii este conturată printr-o frază cadențată, care luminează caracterul hotărît al autorului, neiertător cînd apără adevărul.

Pe Eminescu l-a cunoscut și l-a slăvit în repetate rînduri. Scrie despre el că „era ca un zeu tînăr, frumos și blînd". Cu Barbu Delavrancea s-a împrietenit pe cînd erau amîndoi conferențiari foarte apreciați la un pension de fete, condus de o doamnă extrem de inteligentă, care apreciase capacitățile excepționale ale celor doi tineri, necunoscuți încă de lumea din capitală. Această frățească legătură a durat de-a lungul vieții. N-a fost supărare să nu o împartă, n-a fost bucurie să nu-i fi luminat pe amîndoi.

Nu știu cînd l-am cunoscut pe poetul Vlahuță. Pe drumul copilăriei îl regăsesc străjuind jocurile noastre, blînd, serios, hazliu, pricepînd sufletul maleabil al celor mici, gata să-l modeleze. Își adora cele două fetițe, pe care le creștea cu dragoste de mamă. Într-o toamnă, plecînd cu ele de la Sinaia spre București, s-a răcit brusc vremea și a pornit să ningă. Ca să le facă să uite de frig, Vlahuță a început să le joace o comedie din teatrul de copii, cu atîta haz și schimonoseli de tot felul, încît amîndouă fetițele au rîs cu hohote pînă la București, înfierbîntate de veselia stîrnită de tatăl lor. Darul lui de povestitor interesa pe cei mici, ca și pe cei mari. Mai tîrziu, am priceput și am admirat personalitatea acestui om rezervat și discret. Se ferea de vulgaritate, de zgomot, de ambițiile meschine. Slujea în fiecare clipă frumosul, în natură și în om. Avea darul de a stimula dorința către desăvîrșire și de a da încredere tînărului care suna sfios la ușa lui. Nu îndepărta niciodată pe necunoscutul care solicita un sfat, o îndrumare. Dar rămînea hotărît în atitudinea pe care o impunea gesturilor nestăpînite și cuvintelor nesocotite.

Casa lui a fost un loc de întîlnire al literaților, unde străluceau adesea lirismul lui Delavrancea și verva drăcească a lui Caragiale în fața celor care de-abia începeau să păsească pe drumul anevoios al artei. Citea nuvelele lui Caragiale cu inflexiuni atît de plastice, încît îți apărea în față fiecare personaj. Glasul lui, grav, flexibil, conținea toată gama nuanțelor, de la emoție pînă la hazul irezistibil. Îmi sună încă în urechi sonetul lui Mihail Eminescu, descriind Veneția:

S-a stins viața falnicei Veneții.
N-auzi cîntări, nu vezi lumini de baluri,
Pe scări de marmură, prin vechi portaluri,
Pătrunde luna, înălbind pereții...

De mică fetiță i-am fost o favorită. Mă poreclise „ciobănașul" și urmărea cu drag progresele mele la pian. Petreceam vacanțele împreună, la marginea mării, familia Delavrancea cu patru fetițe, familia Vlahuță, cu două. Pe plaja Eforia, pe atunci foarte puțin populată, ridicau cortul, Alecu și cu Barbu. Ceasuri întregi stăteau amîndoi în contemplația elementului viu și capricios, darnic și sălbatic. Amîndoi plecau cu barca la pescuit. Noi, de pe nisip, îi urmăream și așteptam cu nerăbdare să vedem, lucind argintiu în năvod, zvîrcolirea peștilor prinși. Mă duceam des la Constanța cu „Măestrașul", pe cînd „Măestrița", a doua soție a poetului, gospodărea la vila Balaban, cea în care locuiam cu toții. Vlahuță mă lua cu dînsul, în trăsură, să aducem de-ale mîncării și strugurii ca chihlimbarul, sosiți de la Constantinopol. Mersul în piață cu „Măestrașul" era pentru mine cel mai interesant spectacol. Știa să vorbească cu oamenii, să le asculte păsurile, să le dea sfaturi pe cînd alegea fructele cele mai frumoase. Ne întorceam la Eforie, prăfuiți, înfierbîntați de soarele de amiază, dar mîndri de cumpărăturile noastre.

Anii treceau. Vlahuță se instalase la Dragosloveni, pe un deal de vie, lîngă Rîmnicu Sărat. Ne-am dus mai multe veri de-a rîndul în casa lui primitoare, albă, cu brîu de cerdac la etaj și la parter, cu odăi împodobite cu covoare și cărți, unde toate erau rostuite pentru mulțumirea fiecăruia. Vlahuță se retrăgea sus cînd voia să scrie. Apărea apoi în cerdacul larg deschis asupra cîmpiei Moldovei. Soarele apunea în dosul casei, aurind strugurii tămîioși, trandafirii păleau în grădină și s-auzea foșnind pe iarbă coada lui Bulfotei, cîinele ciobănesc care ridica nasul negru și pîndea apelul: „Ei, ce ziceți, mergem la plimbare?" Vocea poetului răsuna pînă jos. Ușile se deschideau cu veselie, eram gata cu toții să întovărășim pe „Maestrașul" nostru într-o expediție, fără aventuri, prin vîlcele și dealuri, la pădure, cu Bulfotei în frunte. La sărbători, Vlahuță comanda taraful de lăutari din Focșani, al vioristului Trangulea, care purta pe nas, cu trufie, o aluniță neagră, mare cît un sîmbure de pepene. Se încingea o horă cu muncitorii de la vie, care ținea pînă noaptea tîrziu. Jucam cu toții, și țin minte ritmul vioi al „Calabrezei", care sălta podeaua de pe cerdac, cu clocot teluric. Marele maestru al dansurilor românești era pe atunci Menelas Chircu din Rîmnicu Sărat. El, împreună cu cei doi fii ai lui, erau stîlpii unei societăți de dans și cîntec popular, numită Chindia. Cu Menelas Chircu am învățat toate jocurile românești, și dînsul mă prindea de umărul lui la cîte un „brîu" și surîdea în mustața roșcată și groasă cînd sincopam cu piciorul și mă avîntam în arabescurile dantelate ale acestui dans, cu figuri multe și grele.

Viața interioară a poetului era închisă tuturor. Cugetările lui izvorau din profunzimea ei. Era cordial cu toată lumea, dar discret în exteriorizarea sentimentelor și expansiv numai cu prietenii încercați. Anii îi brăzdau fața cu linii care-l făceau să semene cu o mască de tragedie japoneză. Și s-ar putea crede, dacă am avea posibilitatea să urmărim firul generațiilor trecute, că la obîrșia veacurilor, un insular din arhipelagul Nippon a rătăcit spre vest, trecînd peste mări și țări, pierind și retrăind în fiii lui, la rîndul lor preschimbați de ursite necunoscute, pînă în zilele noastre, care au zămislit personalitatea ermetică a lui Alexandru Vlahuță, mîndră și tăcută.

Sensibilitatea lui, apărată de intruziuni străine, i-a îngăduit să priceapă mai bine ca altul frumusețea peisajului din țara noastră și minunea picturii lui Grigorescu. Cele două volume, „Romînia pitorească" și studiul amănunțit asupra marelui nostru pictor, sînt capodopere pe care fiecare amator de lectură este dator să le rînduiască în biblioteca lui. Dragostea vibrantă pe care o purta Alexandru Vlahuță țării lui l-a concentrat asupra Istoriei neamului și a scris un volum de mare valoare, intitulat DIN TRECUTUL NOSTRU, unde într-un stil sfătos și plastic evocă marile figuri ale voievozilor noștri și zbuciumata lor viață.

Războiul din 1916 a împrăștiat prietenii care se adunau în jurul vestitei mese de lemn alb, pe care fiecare scrisese cîte un gînd și pictorii cîte o schiță, alcătuind astfel un album de autografe original. Masa a dispărut, împreună cu tot avutul lui Vlahuță. L-am mai văzut la Iași, în iarna lui 1917. Privirea i se întunecase, glasul era cernit, dar părul, negru, sfida vîrsta și tristețea sfîșietoare a timpului. L-am regăsit în București, după încetarea războiului. O stranie sfială îl înstrăina de cei dragi lui. Plecam la Paris. M-a sărutat și tăcerea lui am auzit-o în suflet. Îmi spunea adio. După cîteva luni s-a stins. Cu o zi înainte de a muri, a spus fiicei sale mai mari: „Mi-a scris Barbu, mă cheamă la el".

Prevestitor al marilor prefaceri, să ne reamintim ce a grăit într-o conferință: „Cărți, cărți pentru popor! Acolo e un suflet mare care cere lumină. Acolo stau geniile ascunse, gata să izbucnească, asemenea izvorului care aștepta în stînca uscată lovitura de toiag a lui Moise. Acolo e puterea și viitorul nostru".

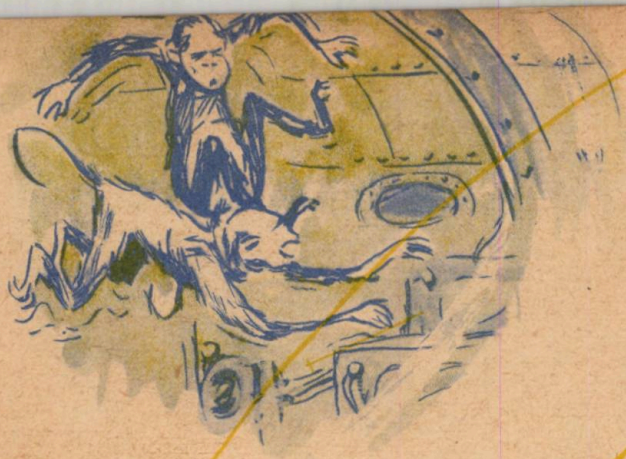

Am pornit spre lună

Toată lumea s-a îndepărtat de uriașul rachetodrom. Acolo, în centru, se află un postament uriaș. Sprijinindu-și baza pe el, se înalță un fel de obuz enorm. Nu este însă obuzul cu care Jules Verne voia să-și trimită eroii în Lună, ci o rachetă cu mai multe trepte care-și va duce pasagerii spre satelitul nostru natural.

Mai sînt cîteva secunde doar. În clădirea unde sînt instalate mecanismele de comandă, inginerul-șef privește cu înfrigurare cronometrul. Peste umerii săi ar vrea să se aplece toate capetele celor prezenți, dar sînt prea mulți. Ei îi urmăresc nerăbdători mișcările. Mîna inginerului-șef s-a ridicat...s-a apropiat de tabloul de comandă... a apăsat pe un buton, a răsucit o manetă.

Racheta a pornit

O bubuitură formidabilă răsună parcă de nenumărate ori în urechile celor de față. Toată lumea s-a repezit la fereastră, cei mai sprinteni au ieșit pe ușă. Acum nu mai este nici un pericol ca publicul să fie atins de flăcările reactorului, sau culcat la pămînt de suflul exploziei. Sus, pe cer, racheta se îndepărtează cu o viteză de necrezut. Din fundul ei țîșnește o vîlvătaie de flăcări; această imagine nu se poate vedea decît timp de o secundă. Racheta a devenit un punct în imensitatea cerului și... iată... acum nu mai poate fi văzută deloc cu ochiul liber. Ai spune că s-a pierdut, dar mersul ei este urmărit cu cea mai mare atenție de savanții înarmați cu telescoape puternice și mai ales cu acel „ochi atotevăzător" al radiolocatorului sau radarului.

Ziarele de pe tot cuprinsul globului au apărut azi cu litere de o șchioapă: „PRIMA RACHETĂ SPRE LUNĂ", „DRUMUL SPRE LUNĂ A FOST DESCHIS!", „RACHETA SOVIETICĂ A PORNIT!", „PE DRUMUL DESCHIS DE SATELITUL ARTIFICIAL" și, în sfîrșit, „PRIMII CĂLĂTORI AU PLECAT SPRE LUNĂ: DRUM BUN!"

Pasageri ciudați

Ce se întîmplă cu pasagerii de pe bord?

Iată întrebarea care-i frămîntă pe toți locuitorii Pămîntului.

Mai trăiesc? Au rezistat pornirii năpraznice a rachetei? Cum se simt în compartimentul îngust al navei interplanetare și ce fac acolo?

La aceste întrebări pot răspunde, deocamdată, doar cîțiva oameni. Ei sînt savanți de diferite specialități. Unul e fizician, altul astronaut, al treilea un celebru biolog sovietic. Ei urmăresc cu atenție, pe ecranul extrem de mare al unui televizor special, ceea ce fac călătorii care sînt vii, nevătămați! O cameră de televiziune fixată în rachetă transmite pe pămînt tot ce se întîmplă în interiorul navei interplanetare. Legătura cu bătrîna noastră planetă nu s-a rupt!

— Am impresia că pasagerii noștri se simt foarte bine!

— Jack mi se pare cam abătut, răspunde biologul.

— Are probabil motive personale, intervine fizicianul. Nu a găsit încă dulapul cu banane.

Cei trei oameni de știință privesc mai departe ecranul.

— În schimb, reia astronautul discuția, Mișa e foarte bine dispus. Vezi cît de vioi este? A, dar... atenție! Gravitația nu mai acționează!

Într-adevăr, Mișa, care, după spusele astronautului, era foarte vioi, s-a trezit plutind în aer. E foarte mirat. Iar Jack, care a încercat să se ridice în picioare, a fost aruncat cu capul de tavan și, mînios, nu pricepe ce i s-a întîmplat.

E și tare greu să priceapă. Maimuțele — chiar dacă sînt superioare — nu pot înțelege faptul că, la un moment dat, în cursul călătoriei spre Lună forța de atracție se anulează.

Pentru că pasagerii rachetei noastre nu sînt altceva decît niște maimuțe!

Leonid PETRESCU

Ilustrații: Puiu MANU

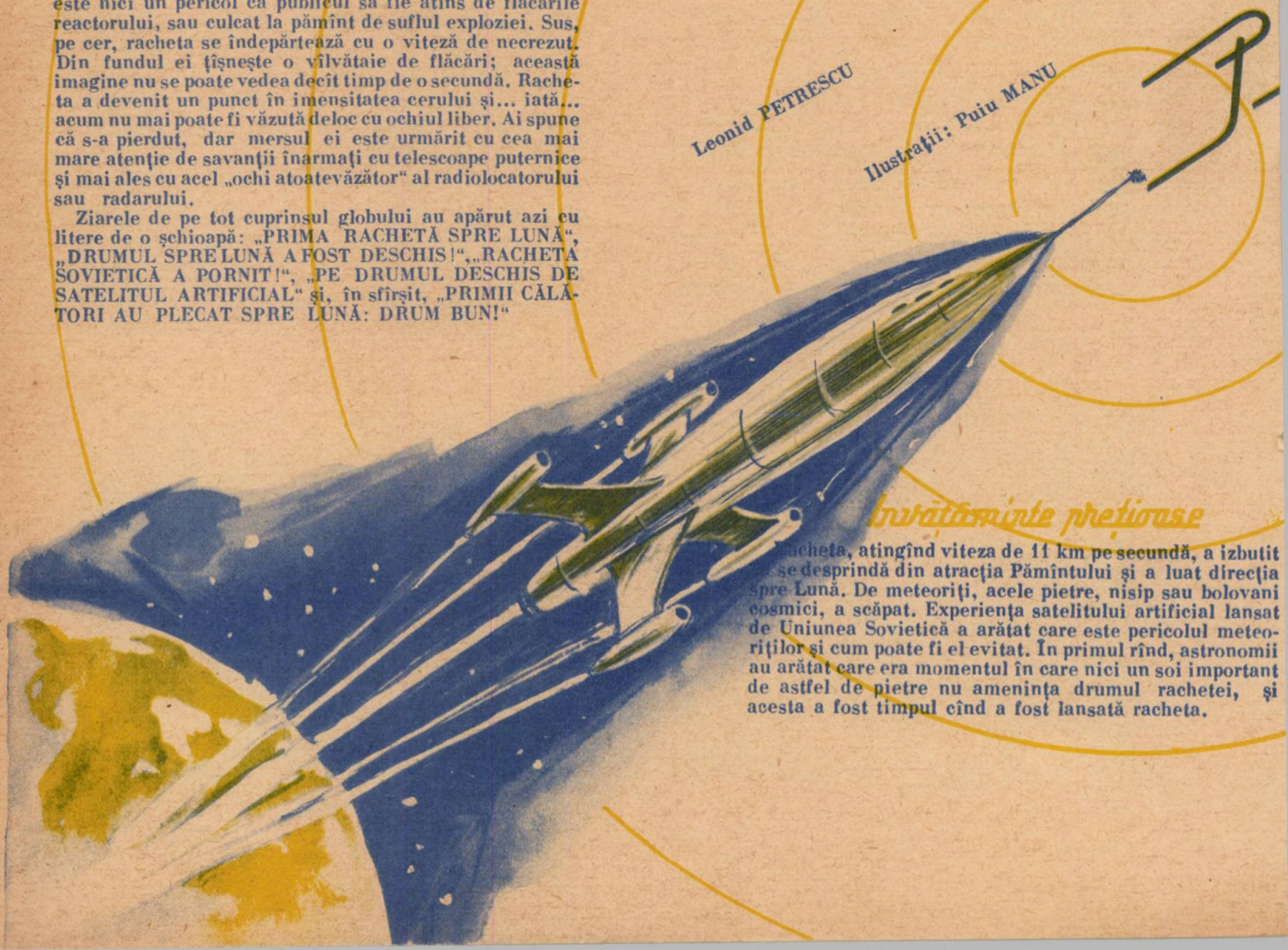

Învățăminte prețioase

Racheta, atingînd viteza de 11 km pe secundă, a izbutit să se desprindă din atracția Pămîntului și a luat direcția spre Lună. De meteoriți, acele pietre, nisip sau bolovani cosmici, a scăpat. Experiența satelitului artificial lansat de Uniunea Sovietică a arătat care este pericolul meteoriților și cum poate fi el evitat. În primul rînd, astronomii au arătat care era momentul în care nici un soi important de astfel de pietre nu amenința drumul rachetei, și acesta a fost timpul cînd a fost lansată racheta.

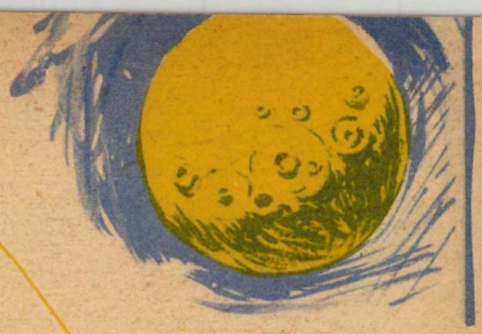

Oaspeți în Lună

Nu mai e mult și cei 384.000 km care despart Pămîntul de Lună vor fi parcurși. Pasagerii s-au obișnuit cu situația asta excepțională și par să se simtă foarte bine. Tot deschizînd și închizînd ușile dulapului, Jack a descoperit, în sfîrșit, locul unde erau păstrate bananele. S-a înveselit dintr-o dată! Grozav, părea să-și zică..., dar cînd să țopăie voios, s-a înălțat brusc ca un glonte și s-a pocnit cu capul de pereții rachetei! Uitase că n-are voie să facă mișcări bruște!

Specialiștii biologi urmăresc pe cadranele lor toate caracteristicile — presiunea arterială a maimuțelor, cum le bate inima, undele electrice emise de creier și așa mai departe. Aparate speciale, instalate pe bord, transmit toate aceste date. Nu se remarcă nici o schimbare deosebită. Asta înseamnă că și omul, la rîndul său, va putea străbate spațiile fără pericol. Razele cosmice nu au influențat, deocamdată, sănătatea pasagerilor. Iată o experiență foarte importantă pentru om.

Racheta a ajuns

Și iată că racheta a ajuns pe Lună! Era să scriu a „aterizat", dar nu ar fi corect, pentru că în cuvîntul „aterizat" se cuprinde termenul „terra", care în latinește înseamnă pămînt, așa că „a ateriza" se poate spune doar privitor la pămînt. Pe Lună, termenul cel mai potrivit ar fi, poate, „a aluniza".

În tot timpul cît a mers racheta în spațiu, motoarele i-au fost stinse. Iată că la apropierea de Lună, ca și la plecarea de pe Pămînt, motoarele cu reacție au început iar să funcționeze. De astă dată, nu ca să grăbească mersul, ci, dimpotrivă, pentru ca să-l încetinească. În acest fel, nu există nici un pericol ca racheta să se distrugă, ciocnindu-se de solul stîncos al Lunei.

S-a așezat cuminte pe sol. Un mecanism dirijat de pe Pămînt o ajută acum să facă următoarele mișcări. Racheta s-a culcat pe sol. În acest timp, celor două maimuțe-pasageri li s-a aplicat o mască specială cu oxigen — aparatele automate n-au ținut seamă de protestele lor vehemente. Apoi s-a deschis o trapă și au fost lăsate să iasă din nava interplanetară.

Imagini neașteptate

În același timp, corpul rachetei s-a despicat parcă în două. Dinăuntrul ei a ieșit o mică tanchetă, care începe să cutreiere liniștită spațiul gol al Lunei. Un aparat de televiziune transmite spre Pămînt imaginile, iar oamenii urmăresc cu curiozitate această primă emisie de televiziune de pe Lună. Stînci goale, fără nici o urmă de viață vegetală sau animală. Diferențele mari de temperatură de la zi la noapte fac de altfel ca viața să fie imposibilă, chiar de n-am ține seamă de absența atmosferei, a oxigenului necesar respirației. Praf... stînci goale. Scufundările uriașe și uscate pe care astronomii le-au denumit fără temei „mări" și „oceane". Vulcanii care nu se știe dacă sînt într-adevăr vulcani... Da, într-adevăr, Luna asta este mincinoasă.

Dar... ce fac în acest timp pasagerii noștri?

Jack un poate fi zărit nicăieri. Mișa, neliniștit, țopăie, și fiecare săritură, care pe Pămînt l-ar fi ridicat la o jumătate de metru, îl înalță aici la 3 metri înălțime. Se pare că masca cu oxigen este foarte eficace. Dar... iată-l... s-a oprit. S-a aplecat...

Și-a găsit prietenul, pe Jack. E în neștire. Masca i-a alunecat. Oxigenul nu mai ajunge la plămînii săi, ci scapă și se pierde în vidul care înconjoară Luna. A murit oare?

Tancheta se îndreaptă în grabă spre locul unde Mișa ține în brațe pe Jack și se uită jurîmprejur, neștiind parcă ce să facă. A ajuns..., dar nu e oare prea tîrziu?

Spectatorii urmăresc emoționați scena pe ecranele televizoarelor. Telecomandat de pe Pămînt, din tanchetă iese un braț. Mișa privește speriat și-și ridică prietenul, încercînd să fugă cu el. Prea tîrziu. Brațul a apucat corpul lui Jack și, cu mișcări precise, îi pune din nou masca pe figură.

Oxigenul va readuce oare viața? Dacă au trecut mai mult de 3—4 minute de la oprirea respirației, toate sforțările sînt inutile.

Clipele trec ca minutele.

O mișcare? Da! Jack respiră! Maimuța a rezistat primei încercări!

Pe cînd reîntoarcerea

Reîntoarcerea pe Pămînt? Niciodată! În această primă încercare, descrisă conform planurilor cercetătorului sovietic IURII HLEBȚEVICI, nu e prevăzută nici o reîntoarcere. Această călătorie reprezintă doar o experiență ce va aduce multe învățăminte oamenilor care vor încerca, mai tîrziu, să pornească ei înșiși pe căile libere ale universului, spre satelitul nostru și spre planete din ce în ce mai depărtate.

Călătoria lui Jack și Mișa descrisă de noi nu a avut încă loc. Dar ea nu va întîrzia multă vreme. Tehnica înaintată a zilelor noastre face ca ea să fie foarte posibilă!...

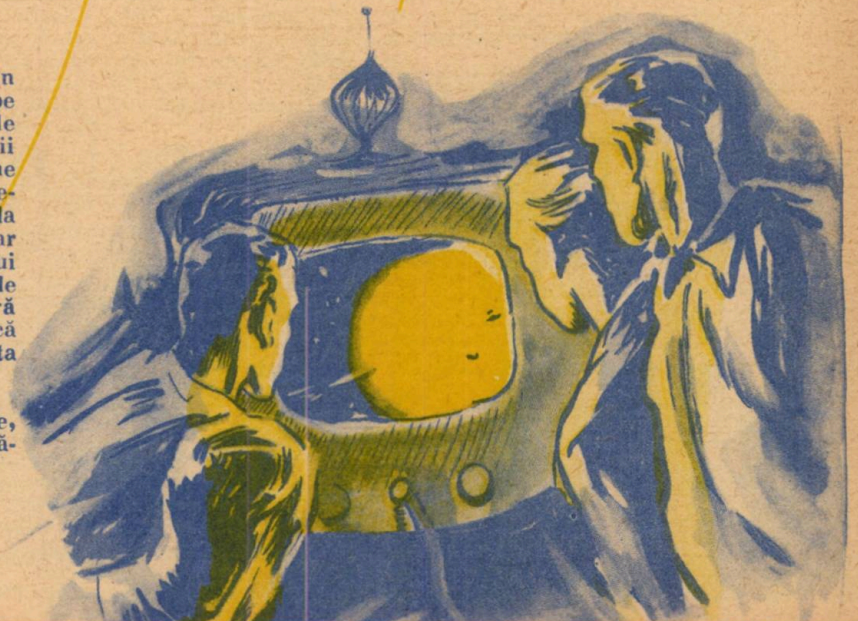

MOZAIC

un prieten al copiilor

MEDALION

Pe o străduţă din centrul capitalei se află locuinţa unuia dintre poeţii noştri fruntaşi, compozitor şi, în acelaşi timp, talentat minuitor al penelului. Biroul său este un adevărat muzeu, cu pereţi căptuşiţi pînă-n tavan de rafturi cu cărţi din toate domeniile. Sub unul dintre rafturi se află o orgă, străjuită de o uriaşă lampă cu picior, apoi un pian cu coadă. Agăţate, te miri unde, tablouri, desene, iar la îndemînă şi la vedere faimoasa colecţie de pipe, mîndria poetului, fiecare cu povestea ei.

Am fost întîmpinat de gazdă şi de o minunată pisicuţă siameză, ocupată pînă atunci să rostogolească o minge de ping-pong.

Poetul Marcel Breslaşu mi-a povestit emoţionat despre primele sale versuri, publicate în revista liceului, despre bucuria de a-şi fi văzut — cînd nu împlinise încă 16 ani — numele într-o adevărată publicaţie literară. Amintirile se-mpleteau cu gînduri despre creaţia literară. Şi-am înţeles că întreaga lui muncă de creaţie este o necurmată străduinţă de a cunoaşte viaţa, oamenii, natura.

Poate tocmai această înclinare de a nu rămîne străin de frămîntările omeneşti a pus poezia lui Marcel Breslaşu în slujba năzuinţelor poporului, a făcut din ea un imn înălţat bucuriei de a trăi.

Dar Marcel Breslaşu este şi un talentat compozitor; există oare pionieri care să nu cunoască un cîntec compus de el?

Cu deosebită atenţie se interesează Marcel Breslaşu de preocupările copiilor. Dovadă este faptul că pentru ei a scris cîntece mobilizatoare, versuri pline de gingăşie, iar ca membru în colegiul de redacţie al „Scînteii pionierului" contribuie la educarea lor.

Pentru toate acestea, pionierii îl iubesc şi-l preţuiesc.

Cronicar

„GÎNDINDU-MĂ LA CARNAVALUL CARE VINE, I-AŞ SFĂTUI PE DRAGII MEI PRIETENI PIONIERI CA SĂ SE COSTUMEZE ŞI SĂ ÎMBRACE MASCA NUMAI ÎN ZILELE CARNAVALULUI. ÎN RESTUL TIMPULUI ÎNSĂ, SĂ SE STRĂDUIASCĂ SĂ-ŞI ARATE PROPRIUL LOR CHIP, CU MINUNATELE TRĂSĂTURI ALE COPILULUI VREMII NOASTRE."

Marcel Breslaşu

Adunări...

MONOVERB 3-5

S

DE PRIN ŢARA

În zilele de 2 şi 3 noiembrie a. c., 140 de pionieri şi şcolari din regiunea Stalin şi-au dat întîlnire la Oraşul Stalin, în cadrul consfătuirii pe regiune a micilor naturalişti. Cu acest prilej, peste 50 de pionieri delegaţi ai şcolilor elementare şi medii din satele şi oraşele regiunii au urcat la tribuna consfătuirii, împărtăşind celor prezenţi din experienţa lor pe loturile şcolare, pe ponoare, în micile crescătorii de animale sau în livezile de pomi fructiferi. Au mai luat cuvîntul profesori de ştiinţele naturii, ingineri silvici, agronomi şi zootehnicieni, care au dat îndrumări preţioase participanţilor în vederea activităţii de viitor.

În ziua următoare, după ce au vizitat G.A.S. Bod, toţi participanţii, îmbrăcaţi în frumoase costume, s-au veselit la carnavalul pionieresc organizat cu acest prilej.

Trimis de
FÎNTÎNARU EM.
pionier-Galaţi

Revelionul filatelistului

Copii! Ştiaţi că la aniversarea bimileniului de la naşterea poetului latin Publius Nasso Ovidius, care şi-a petrecut ultima parte a vieţii la Tomis (Constanţa de azi), unde fusese exilat, s-a emis un timbru omagial de 1,75 lei, albastru-fumuriu? Iată-l!

anul nou

Numai veselie
Peste tot;
Joacă pioniere-n ie,
Ca-n poveşti cu Barbă-Cot.

— Mari ospeţe,
Valuri de lumini —
Bat piciorul cu mîndreţe,
Toţi de fericire plini.

Ora 12-a sunat:
— La mulţi ani, se chiuie;
Nimănui nu-i arde de culcat,
Veselia-i biruie.

— 1954 — *VLASIU IOANA*
pioneră-Bucureşti

Cenaclul corespondenţilor

Două vorbe pentru fiecare

Pe naiba! Dacă ar fi să mă iau după tovarăşii din redacţie, ar trebui să colind prin toată ţara încotoşmănit în ditamai dolmanul de Moş Gerilă, cu nişte cizme uriaşeşti şi pe deasupra... auzi minune!... cu barbă de vată.

Dar noi între noi, pionierii, o să ne putem înţelege de minune şi fără ambalajul acesta, nu-i aşa? Asa că, daţi-mi voie să vă aduc darul din partea redacţiei în vechiul meu costum pionieresc.

Nu-i aşa, dragă BRINDA AURORA (Gurasada — Hunedoara), că ai să fii bucuroasă de scrisoare, chiar dacă nu ţi-o aduc în chip de Moş Gerilă? Ştii, am citit rîndurile tale cu mare atenţie şi m-a bucurat activitatea colegilor tăi. Cît priveşte legendele despre biserica aceea foarte veche, redacţia le aşteaptă cu nerăbdare, iar dacă ele vor fi interesante şi frumos scrise, se vor publica.

Prietenii mei CREŢU LIVIU (Bucureşti) şi IRIMESCU ADRIAN (Buneşti-Piteşti) sînt anunţaţi pe această cale că, spre a le satisface interesul pentru problemele cinematografiei, redacţia va publica într-un număr viitor al revistei un articol despre această artă modernă. Cît priveşte adresele din U.R.S.S., le vor primi curînd prin poştă.

Cît priveşte pe MOHORA SERGIU (Tg. Măgurele), trebuie să-ţi spun, dragă prietene, că articolul tău nu este un reportaj, ci numai un fel de proces-verbal al serbării. Dragul meu, într-un reportaj trebuie să urmăreşti oamenii, activitatea lor, să prezinţi toate acestea în forma unei povestiri limpezi şi nu matematiceşte: punctul 1 — cutare; punctul 2 — cutare... etc... aşa că, în viitoarele tale reportaje, caută să explici faptele, să le interpretezi, alegînd esenţialul din ele.

Ultimele două scrisori, deşi cu adrese diferite, se referă la aceeaşi problemă. Căci şi GHILEA ADRIAN (Brad-Hunedoara) şi NETEDU VIOLETA (Timişoara) trimit compuneri de şcoală pe teme geografice. Deşi cei doi prieteni dovedesc multă îndemînare în descriere, compunerile lor lasă de dorit, căci nu sînt inspirate de realitate (cei doi n-au străbătut meleagurile pe care le descriu), ci de bucăţi de lectură, pe care le-au prelucrat fiecare în felul său. M-aş bucura foarte dacă aş primi de la voi alte producţii literare, izvorîte din cunoaşterea personală a faptelor, nu prin intermediul lecturilor.

Şi acum, dragii mei corespondenţi, iertaţi-mă, dar trebuie să mă duc degrabă la Palatul pionierilor, la carnaval... Şi dacă vreunul dintre voi, venind acolo, nu mă va găsi, să ştie că sub masca lui Moş Gerilă (dar să nu mă dea de gol) se află...

Poştaşul Năzdrăvan

mai mare

mamifer cunoscut astăzi este *balena albastră*, care are „numai" vreo 33 de metri (lungimea a 4—5 vagoane de tramvai) şi 120.000 kg greutate (cu alte cuvinte cam cît 35 de elefanţi sau 7 turme a 100 de porci mijlocii fiecare). Numai scheletul ei are 22.000 kg, iar inima cîntăreşte cît vreo 10 oameni vînjoşi, pe cînd limba cît 40, adică aproximativ 3.000 kg. Prin corpul ei circulă 8 tone de sînge.

Dintre toate relele de care suferă balena albastră, cel mai nesuferit este durerea de dinţi (falene)... Cel puţin prin aceasta să se asemene nouă, oamenilor.

Voi, cei care, peste cîteva zile, costumaţi în personaje de basm, veţi petrece la carnaval, v-aţi întrebat de cînd datează această sărbătoare voioasă?

Cronicile pomenesc carnavalul cu mii de ani în urmă, ca o sărbătoare a primăverii. Cu această ocazie babilonienii organizau serbări publice, uitînd de război şi foamete. Egiptenii, slăvind pe zeiţa Isis, organizau festivităţi şi întreceri, cu care ocazie oamenii se costumau ca zei şi animale. La vechii evrei, carnavalul avea loc în preajma începerii semănăturilor de primăvară; la origină, această sărbătoare era legată de legenda eliberării poporului din sclavie. Grecii îşi aveau bacanalele — serbări vesele în cinstea lui Bacchus, zeul vinului şi pădurilor. Adevărata sărbătoare au dat-o carnavalului romanii, care sărbătoreau cinstirea părinţilor de către copii şi reînvierea naturii cu mare fast. Galii sălbatici aveau şi ei carnavalul lor, la culegerea vîscului.

O vreme, în evul mediu, biserica a interzis carnavalul, socotindu-l imoral, dar în secolul al XVI-lea, el capătă un mare avînt în Italia, unde se întîlneşte pentru prima oară sub denumirea actuală. Se pare că numele lui vine de la carne vale, *după numele postului ţinut de o tagmă călugărească. Tot în Italia, mai tîrziu, aceste petreceri se transformă într-un mijloc conspirativ împotriva uzurpatorilor străini.*

În ultima vreme, carnavalul a devenit în cadrul Festivalurilor Mondiale ai Tineretului un mijloc de întărire a prieteniei.

Astăzi, pe aproape toată faţa globului, carnavalul este un prilej de întîmpinare a Anului Nou, semn al optimismului şi încrederii în viitor.

anul nou pe pătrăţele

ORIZONTAL: 1) Noapte bună: în limbajul radioamatorilor (de la expresia franţuzească bon nuit) — Petrecere de Anul Nou la Palatul pionierilor; 2) Petrecere de Anul Nou acasă sau la restaurant — Dinţaşul lui Moş Gerilă; 3) La mulţi ani! — Epigrame de revelion; 4) Vestitor al Anului Nou (2 cuvinte) — Frunza bradului; 5) Verbul zefirului — Pasăre răpitoare; 6) Pronume — Puşă pe jumătate; 7) Nu e brad, dar e tot arbore; 8) Scor alb — În cutie; 9) Instrumentul pionierului costumat în Figaro; 10) Cu el începe Anul Nou — Cetate pe roate; 11) Frate cu pătrunjelul; 12) A îndrepta; 13) Se află între roate — Pe.

VERTICAL: 1) Roua toamnei—Vara n-o bagă nimeni în seamă, iarna ţi-e dragă — Coşul fără fund al lui Moş Gerilă; 2) Nu face fructe — Aşa ne închipuim anul vechi; 3) Îşi serbează onomastica la 1 ianuarie — Pantaloni la sat; 4) Pătură ţărănească — Ce aduce Moş Gerilă la cei mici; 5) Drum în parc — Sport de iarnă; 6) În frig — Iarna le poţi trece fără pod — Peşte; 7) Cortina cerului; 8) Publicaţii periodice anuale; 9) Rudă... albă! 10) Prima parte a numelui unei insule româneşti pe Dunăre; 11) Părăsit; 12) Aşa e iarna.

OGIGH

de Marcel SCHWOB
Ilustraţii: DEM
În romîneşte de Vladimir COLIN

Părea pe-atunci că seminţia oamenilor stă să piară. Globul soarelui era rece ca luna. O veşnică iarnă făcea să crape glia. Munţii, care se iviseră scuipînd către cer mărunţaiele de foc ale pămîntului, erau cenuşii de lavă îngheţată. Peste întinderi se căscau şanţuri, mergînd alături sau desfăcîndu-se ca nişte stele; crăpături nemăsurat de mari, iscate fără veste, înghiţeau tot ce se afla deasupra şi către ele se-ndreptau, într-o înceată lunecare, lungi şiruri de bolovani. Văzduhul întunecat era presărat de fluturi străvezii: o albeaţă înspăimîntătoare acoperea cîmpia şi strălucirea argintie părea că vrea să vestejească lumea întreagă.

Nu mai creştea fir de verdeaţă, în afara cîtorva urme de lichen palid, pe stînci. Osemintele globului se dezgoliseră de carnea lor de pămînt, iar cîmpiile se-ntindeau ca nişte schelete. Şi, cum iarna ucigătoare izbea mai întîi viaţa mărunţă, peştii şi sălbăticiunile de mare pieriseră, întemniţaţi în gheţuri, apoi gîzele ce foiau pe ierburile cătărătoare, şi dihăniile care-şi duceau puii în buzunarele pîntecului, şi făpturile pe jumătate zburătoare, ce bîntuiseră prin codrii cei mari; căci, atît cît putea ochiul cuprinde, nu mai erau nici copaci, nici iarbă şi nu mai rămăsese în viaţă decît ceea ce trăia în peşteri, în grote sau vizuini.

Astfel, printre fiii omului două neamuri se şi stinseseră: cei ce locuiseră în cuiburile de liane din vîrful copacilor cei mari şi cei ce se trăseseră către inima lacurilor, în case plutitoare. Codrii, pădurile, crîngurile şi tufişurile se aşterneau pe glia scînteietoare şi faţa apelor era tare şi lucitoare, ca piatra netedă.

Vînătorii de Fiare, ce cunoşteau focul, Troglodiţii ce ştiau să scobească pămîntul pînă la căldura dinăuntru şi Mîncătorii de peşte, ce adunaseră în găurile lor de gheaţă provizii de untură de peşte, se mai împotriveau iernii. Dar fiarele se împuţinau, înşfăcate de ger de'cum dădeau cu botul de pămînt, lemnul bun de foc era pe isprăvite, iar untura se întărise ca un bolovan galben, cu creastă albă.

Astimp, unui vînător de lupi, pe nume Ogigh, care trăia într-un bîrlog adînc şi stăpînea o secure de jad verde, uriaşă, grea şi temută, i se făcu milă de tot ce era viaţă. Aflîndu-se la malul mării celei mari de dinăuntru, al cărui colţ se întinde la răsărit de Minnesotah, îşi aruncă privirile către ţinuturile din miazănoapte, unde frigul părea că se adună. În fundul peşterii lui îngheţate, apucă pipa sfîntă scobită-n piatră albă, o umplu cu ierburi înmiresmate din care fumul suie în cununi şi suflă mireasma în văzduh. Cununile urcară la cer şi, destrămate, se plecară către miazănoapte.

Spre miazănoapte o porni şi Ogigh, vînătorul de lupi. Îşi acoperi faţa cu o blană găurită, a cărei coadă i se legăna deasupra capului, îşi legă cu o şuviţă de piele în jurul mijlocului, un sac cu carne uscată, tocată mărunt şi amestecată cu grăsime şi, legănîndu-şi securea de jad verde, se îndreptă către norii deşi, adunaţi peste zare.

Trecea, şi-n juru-i viaţa se stingea. Fluviile tăcuseră de mult. Prin văzduhul apăsător străbăteau doar sunete înăbuşite. Alcătuirile îngheţate, albastre, albe şi verzi, strălucitoare de brumă, păreau stîlpi ai unui drum măreţ.

Inima lui Ogigh era grea de păreri de rău: după neastîmpărul peştilor sidefii în ochiurile năvodului, şi după înotul şerpuit al ţiparilor de mare, şi după mersul greoi al ţestoaselor, şi după goana piezişă a marilor crabi privind chiorîş, şi după căscatul grăbit al fiarelor pămîntului, fiare îmblănite cu cioc lat şi labe cu gheare, fiare îmbrăcate în solzi, fiare stropite în fel şi chip pentru bucuria ochilor, fiare iubindu-şi puii, săltînd sprinten, unduind ciudat sau zburînd cutezător. Şi, mai presus de toate, îi părea rău după lupii crunţi, după blănurile cenuşii şi după urletele lor cunoscute, căci era obişnuit să-i vîneze cu măciuca şi cu securea de piatră în nopţi ceţoase, la lumina roşie a lunei.

Şi iată că la stînga lui se ivi o fiară de vizuină, ce trăieşte adînc în pămînt şi care se lasă scoasă din găuri de-a-ndaratelea, un Viezure slab, cu părul ciuntit. Ogigh îl văzu şi se bucură, fără a-i da prin minte să-l ucidă. Viezurele, ţinîndu-se departe, înaintă în rînd cu el.

Apoi, la dreapta lui Ogigh ieşi fără veste, dintr-un şanţ îngheţat, un biet Rîs, cu ochi adînci. Îl privea pe Ogigh dintr-o parte, cu teamă şi se tîra neliniştit. Dar vînătorul de lupi se bucură din nou, păşind între Viezure şi Rîs.

Şi, cum înainta, în vreme ce sacul cu carne îi bătea coapsa, auzi slab în spatele lui un urlet de foame. Şi, întorcîndu-se ca la sunetul unui glas cunoscut, văzu un Lup osos, care-l urma cu tristeţe. Ogigh fu cuprins de milă pentru toţi cei cărora le crăpase ţeasta. Lupul scotea limba, din care ieşeau aburi şi-avea ochii roşii.

Așa-și căță de drum vînătorul, avînd fiarele drept tovarăși — Viezurele de sub pămînt la stînga, Rîsul care vede totul pe pămînt la dreapta și Lupul cu pîntecul flămînd, în spate.

Ajunseră în inima mării dinăuntru, care nu se deosebea de pămînt decît prin nemărginita culoare verde a gheții. Și Ogigh vînătorul de lupi se așeză acolo pe un bolovan și-și puse în față pipa de piatră. Și înaintea fiecăruia dintre tovarășii lui a:ează cîte o bucată de gheață, pe care o scobi cu colțul securii, o bucată de gheață aducînd cu cădelnița sfîntă, din care se trage fumul. În cele patru pipe îndesă ierburile mirositoare, apoi izbi una de alta pietrele ce nasc focul și ierburile se aprinseră, și patru stîlpi subțiri de fum suiră la cer.

Și șuvița cenușie care se-nălța înaintea Viezurelui se plecă spre apus; și cea care se înălța înaintea Rîsului undui către răsărit; și cea care se înălța în fața Lupului se arcui către miazăzi. Doar șuvița cenușie a pipei lui Ogigh urcă spre miazănoapte.

Vînătorul de lupi porni iarăși la drum. Și privind la stînga se-ntristă: căci Viezurele care vede sub pămînt se-ndepărta către apus; și privind la dreapta îi păru rău după Rîs, care vede totul pe pămînt și care gonea spre răsărit. Se gîndi într-adevăr că cei doi tovarăși erau prevăzători și chibzuiți, fiecare pe tărîmul ce-i fusese hărăzit.

Cu toate astea păși cu îndrăzneală, avînd în spate Lupul flămînd, cu ochii roșii și de care-i era milă.

Îngrămădirea norilor reci de la miazănoapte părea să atingă cerul. Iarna se făcea și mai cruntă. Picioarele lui Ogigh sîngerau, tăiate de gheață și sîngele-i înghețа în coji negre. Dar înaintă preț de ceasuri, de zile, de săptămîni de bună seamă, de luni poate, sugînd o leacă de carne uscată și zvîrlind rămășițele înaintea tovarășului său Lupul, care-l urma.

Ogigh pășea cu o nădejde nelămurită. Îi era milă de lumea oamenilor, a animalelor și a plantelor ce piereau și se simțea puternic, în stare să lupte împotriva oastei frigului.

Și, la sfîrșit, drumul îi fu tăiat de un uriaș stăvilar de ghețuri, ce închidea bolta întunecată a cerului, ca un lanț de munți cu piscuri nevăzute. Marii ghețari cufundați în cearșaful tare al Oceanului erau de un verde străveziu; apoi se tulburau, adunîndu-se în mormane; și, pe măsură ce se-nălțau, păreau de un albastru plin, de culoarea cerului din frumoasele zile de altădată: căci erau alcătuiți din apă dulce și din zăpadă.

Ogigh apucă securea de jad verde și tăie scări în povîrnișuri. Se ridică astfel încetișor pînă la o înălțime uluitoare, unde i se păru că are fruntea înfășurată în nori și că pămîntul fugise departe. Și, chiar pe treapta de sub el, Lupul ședea și aștepta încrezător.

Cînd socoti că ajunsese pe culme văzu că era alcătuită dintr-un perete albastru, drept, scînteietor și că dincolo nu se putea trece. Dar privi în urmă și zări fiara înfometată. Mila pentru lumea însuflețită îi dădu puteri.

Își cufundă securea de jad în peretele albastru și săpă în gheață. Așchiile zburau în jurul lui, felurit colorate. Săpă ceasuri și ceasuri. Mădularele-i erau galbene și zbîrcite de frig. Sacul cu carne se deșertase de mult. Mestecase iarba înmiresmată a pipei, ca să-și înșele foamea și deodată, blestemînd puterile de sus, își azvîrli pipa în adîncuri, împreună cu cele două pietre pentru iscat focul.

Săpa. Auzi un scîrțîit uscat și scoase un strigăt: căci știa că zgomotul venea de la lama securii de jad, pe care frigul cel aspru din cale-afară avea s-o crape. Atunci o ridică și, nemaiavînd cu ce s-o încălzească, și-o înfipse cu putere în coapsa dreaptă. Securea verde se vopsi cu sînge călduț. Și Ogigh săpă din nou în peretele albastru. Șezînd în spatele lui, Lupul linse gemînd picăturile roșii cu care ploua.

Și peretele neted plesni fără veste. O uriașă adiere caldă porni, ca și cum anotimpurile fierbinți s-ar fi adunat de cealaltă parte, la stăvilarul cerului. Gaura se lărgi și adierea puternică îl cuprinse pe Ogigh. Auzi foșnind toți micuții lăstari ai primăverii și simți vara, arzînd. În vîntul care-l ridică i se păru că toate anotimpurile pătrundeau din nou în lume, să scape viața tuturor de moartea prin ghețuri. Vîntul purta razele albe ale soarelui, și ploile călduțe, și adierile mîngîietoare, și norii încărcați de roadă. Și-n vîntul vieții calde norii negri se-ngrămădiră unii peste alții și zămisliră focul...

DE TOATE ȘI DE NICIUNELE

REGE ȘI VIZITIU

Vizitiul regelui Frederic al II-lea al Prusiei răsturnă odată din nebăgare de seamă caleașca în care se afla stăpînul său. Din această pricină regele fu cuprins de o furie înfricoșătoare.

— Desigur, răspunse calm vizitiul, e într-adevăr o mare nenorocire, dar majestatea voastră n-a pierdut oare niciodată o bătălie?

MOTIV

Ludovic al XIV-lea nu purta niciodată mănuși atunci cînd mergea la vînătoare oricît de frig ar fi fost. Doi țărani întîlnindu-l pe un ger cumplit, unul dintre ei își arătă mirarea că regele poate umbla așa fără să-i pese.

— Nu mă mir deloc, spuse celălalt, asta pentru că regele are mîinile vîrîte întotdeauna în buzunarele noastre.

ECHIVOC

Într-o vreme, marele scriitor și umanist francez din secolul al XVI-lea, Rabelais, autorul celebrului roman „Gargantua și Pantagruel", îndeplinea func-

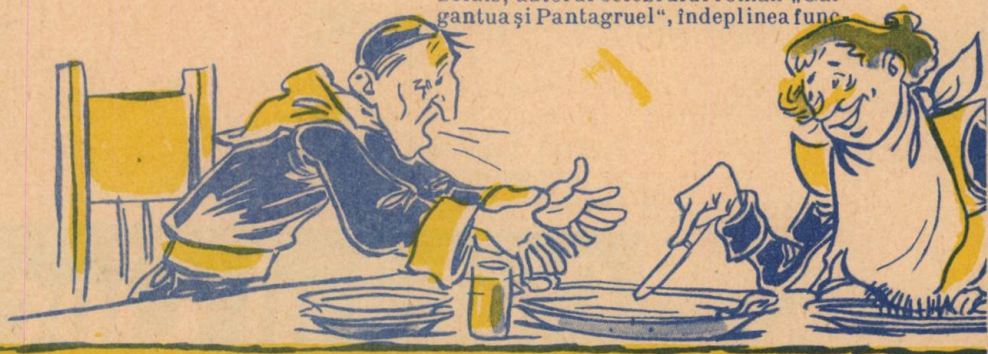

răvașe...

de: Tudor MĂINESCU

Ești fotbalist neîntrecut.
Mai ieri, pe stradă cum treceam,
Te-am admirat. C-un singur șut,
Ai și băgat un gol în geam.

Învești la toate foarte bine,
Ești fruntea clasei, vasăzică
Deștept și silitor ca tine
E numai unul, Marinică.

În bancă ești elev de treabă,
Cel mai cuminte dintre prunci.
Răspunzi, dar numai cînd te-ntreabă
Și cîteodată nici atunci.

Prețiosul tău stilou
Nu ți l-am făcut cadou;
Mi l-ai luat cu împrumut,
Fără să te fi văzut.

La oral, cînd te ascultă,
Taci la tablă, ca un trunchi;
Dar în scris, știi carte multă,
Cu fițuica pe genunchi.

STRĂJERUL

Animalele strînse-ntr-o oază
Hotărîră să pună de pază
— Datorită-asemănării ce-o are
C-un turn de apărare —
O girafă. Și ea încîntată
De sarcina dată,
Lungindu-și gîtul cît poate mai tare
Spre soare,
Scruta orizontul mereu,
Să nu se apropie vreun tigru sau leu.
Dar tot ațintindu-și privirea în zare
Uită să privească și jos, la picioare
Și de-asta girafa — străjerul adică —
Muri otrăvită de-o viperă mică.

MIHNEA MOISESCU

ția de medic particular al unui cardinal. Într-o zi văzînd că stăpînul său este servit cu un pește prăjit de toată frumusețea, lovi cu bagheta în masă, după cum avea obiceiul, și rosti: „Dural digestionis", adică greu de mistuit. Grijuliu pentru sănătatea sa, cardinalul care credea că fripturile sînt foarte primejdioase pentru organism, porunci să i se ia tava din față. Rabelais făcu semn valetului să-i aducă lui și se apucă să mănînce. Văzîndu-l cu cîtă poftă se înfruptă, cardinalul îl întrebă:

— Cum așa Rabelais, spuneai că acest pește e greu de mistuit și totuși tu mănînci dintr-însul?

— Vă înșelați monseniore, răspunse Rabelais. Eu mă refeream la tavă, nu la pește..

REVENDICAREA MĂGARULUI

Cînd între mine și privighetoare
Se face-o comparație de valoare
Nu-i pusă problema bine
Așa cum se cuvine.

Se spune de mine: — El poate cînta
În triluri înalte?! — Auzi dumneata!
Cînd justă îmi pare
O altă-ntrebare:

Privighetoarea are habar
Să zbiere măcar
Cît un pui de măgar?!

MIHNEA MOISESCU

Te simți atît de bine-n clasă
Și cu atîta poftă-nveți,
Încît, cu inima voioasă,
Te-ai hotărît s-o mai repeți.

Măi băiete, eu te știu,
Totdeauna vii tîrziu,
Și te superi erudit:
— Stai, că nu sînt satelit!

Ești o fire simțitoare;
Ai văzut murind o floare,
Și-acum porți, pe nespălate,
Unghiile-ndoliate.

Cînd îți iese-n drum o fată,
Îi declari război, îndată;
C-un băiat cînd ai de-a face,
Scoți batista și ceri pace.

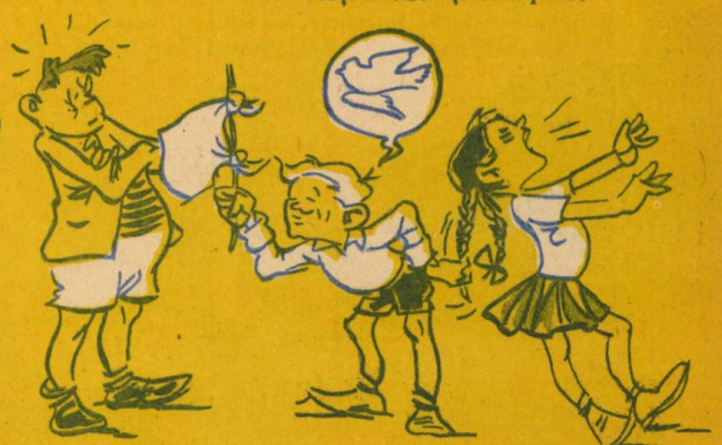

Printre

Cînd mă duceam cu bunicul la Jiu să luăm piatră, îmi plăcea să-l sîcîi cu tot felul de întrebări:

— Bunicule, cine a făcut Jiul?

— Muntele l-a făcut.

— Da' cine e Muntele? Da' Muntele unde şade?

— Departe de tot spre miazănoapte.

— Şi e mare, mare?

— E înalt de tot, cu umeri laţi şi tari ca piatra şi pe cap are căciulă mare de nori.

Şi în închipuirea mea muntele era un fel de uriaş care la un semn putea să facă bine sau rău, să aprindă focuri, să sloboadă ape.

Întotdeauna am simţit un îndemn nerăbdător s-o iau pe Jiu în sus, pe malul nisipos, prin cîmpuri, prin zăvoaie către deal, către munte. Către munte trebuia să se afle şi alte minunăţii, pe care aş fi vrut să le cunosc.

N-am bătut drumul acesta cu piciorul, dar l-am bătut cu trenul în nişte zile calme şi senine de toamnă, cînd funigeii se întrec în zbor cu porumbeii şi uliii, iar copacii stau încremeniţi uimindu-se de minunea straiului de frunze ruginite în care le-a îmbrăcat anotimpul.

Ce zile au fost!?!

Linişte, cer senin, dealuri-dealuri în veşmîntul auriu al toamnei, frunze-n zbor rotit spre pămîntul umed, şi-un drum şerpuitor din coamă-n coamă de deal, către sondele de pe plaiuri oltene, înşăilate de curînd ca o negură de păduri metalice.

Printre dealuri am colindat cu maşina, am trecut peste poduri, am ocolit la dreapta, la stînga şi am ajuns în sfîrşit în mijlocul pădurii de sonde.

Am stat o bună bucată de timp printre oamenii care au ridicat această pădure. Nu mi-am închipuit că-i voi cunoaşte prea repede.

De altfel nici nu este uşor acest lucru.

Oamenii sondelor îţi plac de la întîia întîlnire.

Pe unul dintre ei l-am cunoscut mai bine, şi cred că trebuie să-l cunoaşteţi şi voi.

Încă în Tîrgu Jiu, Florea Gh., un tînăr tare vorbăreţ, i-a arătat în ziar tovarăşului Ilie Floricel, secretar al comitetului raional de partid, că bătrînul petrolist Ion Stuparu a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa I.

Aşa am aflat eu că există în Tîrgu Jiu unul dintre petroliştii cei mai buni ai ţării noastre.

— E directorul trustului de foraj, mi-a spus tov. Ilie Floricel.

Într-adevăr l-am cunoscut în biroul său. Cum şedea pe scaun, părea un om în vîrstă. Avea părul de culoarea sării, ochii albaştri. O bucurie lăuntrică îi strălucea în ochi şi-i lumina chipul. I-am dat la vreo şaizeci de ani, dar cînd l-am văzut ridicîndu-se înalt, bine legat, şi mai ales cînd i-am simţit mîna strîngînd-o vînjos pe a mea, am încercat să-mi schimb părerea: i-am dat mai puţin de 50 de ani.

Cîţi ani avea, oare?

Am plecat cu el spre sonde. Maşina înghiţea ca un zmeu din basme depărtarea, şi în timp ce mergeam peste dealuri şi pe sub dealuri, înainte, cu gîndul ne-am întors prin ani, spre copilăria bătrînului petrolist Ion Stuparu.

În familie nu a fost el primul care s-a apucat de lucru la sonde. Este dintr-o familie de petrolişti şi a început să lucreze la lăcărit cu carul, în Gura Ocniţei, de pe cînd avea 12 ani. Şcoala a rămas tristă şi multă vreme el a dus dorul băncii de care se despărţise fără voie. De atunci a început să cunoască subsolul patriei şi a îndrăgit meseria pe care n-a mai părăsit-o niciodată. Aflase, cînd învăţase la geografie despre bogăţiile patriei, că petrolul se găseşte la două-trei mii de metri adîncime, în nişte pungi pe care el şi le închipuia cam ca geanta poştaşului ce aducea scrisori oamenilor. Mai tîrziu, cînd la 16 ani era sondor de foraj, şi-a dat seama că pămîntul nu are pungile atîrnate de şold, ci închise în pereţi duri, pungi uriaşe şi nenumărate. Tot lucrînd la foraj, a început să simtă ţiţeiul ca pe o fiinţă şi să-i cunoască limba în care vorbeşte.

Şi vă închipuiţi cu cîtă inimă a muncit! La 18 ani devenise ajutor de maistru, iar la 19, maistru fără şcoală. N-avusese cum să urmeze şcoala, n-avea bani pentru ea.

Mai tîrziu, după ce trecuse prin întîiul război mondial s-a apucat să-şi facă şi şcoala de maiştri, pe care a terminat-o la 25 de ani.

Iscusit în muncă, întreprinzător, neobosit, totdeauna vesel şi glumeţ, aşa a trecut prin fumul anilor care i-au ţesut pe obraz semnele trecerii lor.

Săpa zi şi noapte şi da cep zăcămintelor de ţiţei din inima pămîntului.

Cu timpul a observat marea bogăţie de petrol a patriei noastre şi mai ales a văzut cine foloseşte bogăţia aceasta: nu cei care o scot cu puterea mîinilor lor, ci domni romîni şi domni străini, bancheri care nu veneau decît din joi în paşti pe la sonde; şi atunci trebuia să tremuri în faţa lor, să le arăţi supuşenie şi umilinţă pentru a nu te arunca pe drumuri muritor de foame.

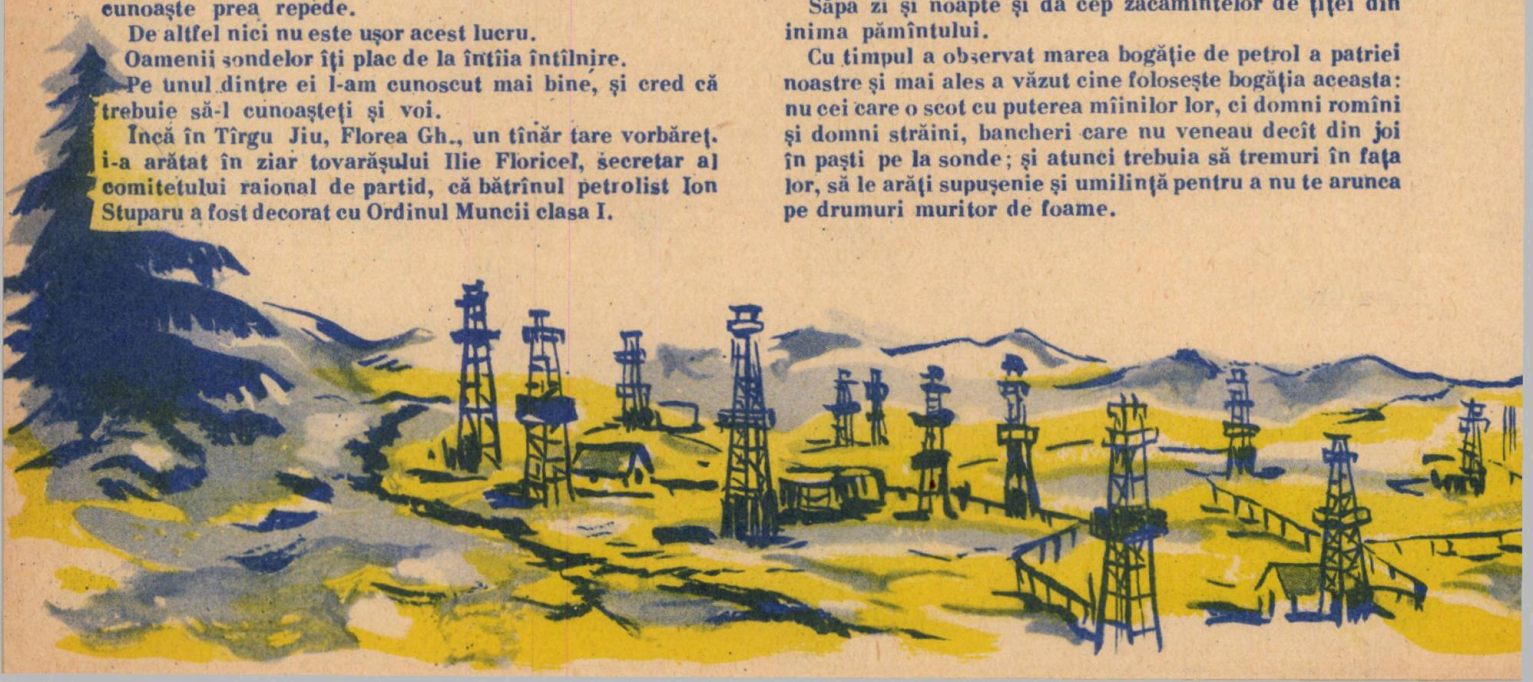

oamenii sondelor

De aceea, Ion Stuparu a înţeles că bine-ar fi dacă muncitorii s-ar scăpa de domnii nefolositori lor şi ţării. Şi a învăţat că fără luptă nu pot fi răsturnaţi.

Din 1948 Ion Stuparu e director în întreprinderile petrolifere. Acum el este directorul trustului de foraj Tg. Jiu...

Dar cum vedeţi, amintirile ne pierduseră prin anii vechi. Automobilul ne-a făcut atenţi că batem drumuri noi, spre sondele din Oltenia.

Am coborît lîngă o sondă unde mai erau trei ingineri.

— N-aţi terminat-o?

Inginerul-şef Popescu C. i-a explicat cum merge munca la alte sonde, i-a vorbit despre oamenii nou veniţi, despre cazarea lor.

Într-adevăr: dealuri lîngă dealuri, pe spinări cu sonde, dar nu vedeam aşezări omeneşti în apropiere. Mă întrebam unde locuiesc muncitorii şi nu-mi găseam răspunsul, pe care mi l-au dat mai tîrziu coloniile, nişte case noi, durate peste deal, ca un orăşel model.

Nici nu vă puteţi închipui cum arată o regiune petroliferă nouă.

Sonde terminate, sonde care acum se sapă, vuiete de granit, răsuceli de sape, cazane care pufăie ca locomotivele, pîrăiaşe de noroi galben scos din adîncurile pămîntului, şi stăpîni peste toate: muncitorii.

Am văzut atunci cît ţin muncitorii din schelă la bătrînul Ion Stuparu. Acest om care duce în spate peste 60 de ani e inima întregii munci de acolo. Vai şi amar dacă te găseşte lenevind şi neîngrijind de sitele prin care se scurge noroiul scos din adîncuri!

Fie vară, fie alt anotimp, pe văile din schela petroliferă plutesc pîlcuri de ceaţă, în zbor liniştit şi continuu. De fapt nu e ceaţă, ci aburi ieşiţi din cazanele pufăitoare ce-şi iau zborul domol peste văi. Am trecut printre aceste pîlcuri lăptoase şi am ajuns în sala de şedinţe.

Veniseră acolo brigadierii de la sonde, inginerii şi Ion Stuparu, directorul trustului de foraj.

În şedinţă vorbeau despre materialul care le mai trebuie pentru ca munca să meargă fără întrerupere. Am aflat că fusese cu cîteva zile înainte tovarăşul ministru pe la ei şi că vorbiseră şi cu dînsul despre acest lucru. Ştiţi cum vorbeau muncitorii despre ministru? Ca despre un muncitor de-al lor, ca despre un bun prieten.

Am înţeles atunci bucuria căruntului Ion Stuparu. Poate că acest încercat petrolist şi-o fi amintind de vechile timpuri cînd în faţa unui bancher trebuia să taci umilit şi supus pentru a nu rămîne pe drumuri muritor de foame. Vedeţi, azi sînt alte vremuri în ţara noastră în care nu mai avem nevoie de umilinţă şi stăpîni, în care miniştrii şi muncitorii sînt apropiaţi ca într-o familie mare.

Într-un amurg am plecat suind pe coama dealurilor spre Tg. Jiu.

Focurile care ard la gura ţevilor de metan rumeneau pădurile şi zările. Luna se ivise albă deasupra sondelor, iar spre miazănoapte se vedea muntele aşa cum mi-l închipuisem din povestirea bunicului: înalt, cu umerii laţi de piatră şi pe fruntea încruntată avea trasă o căciulă de nor.

Bătrînul petrolist a cuprins cu ochii toată schela şi a zis apoi că este cea mai frumoasă regiune petroliferă din ţară.

Poate că avea dreptate, pentru că le cunoscuse în viaţa lui pe toate celelalte.

GH. D. VASILE

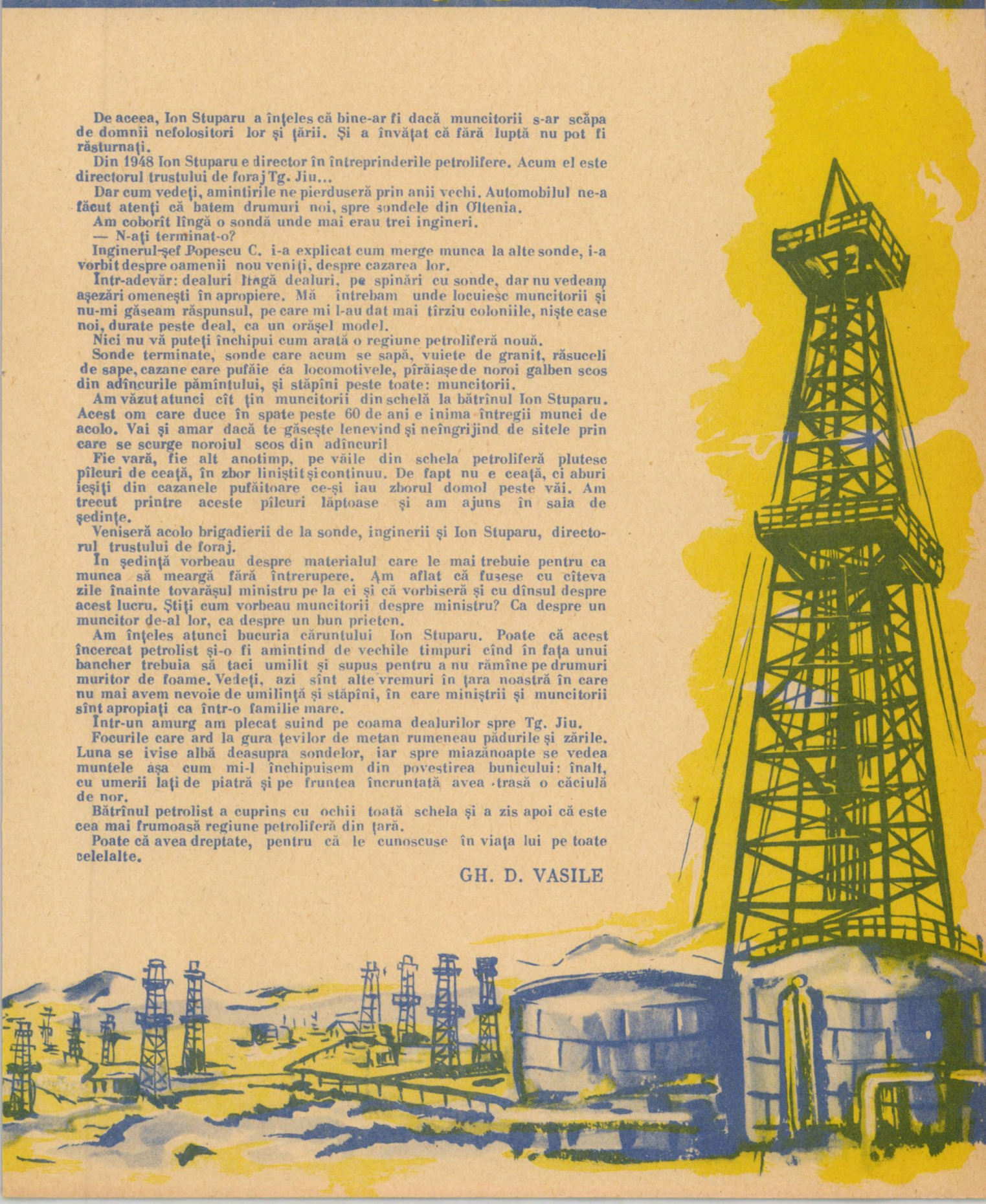

O PAGINĂ VESELĂ

de ADRIAN NICULESCU

Tatăl:—ce naiba la toate posturile aceiași muzică???

Poveste fără cuvinte

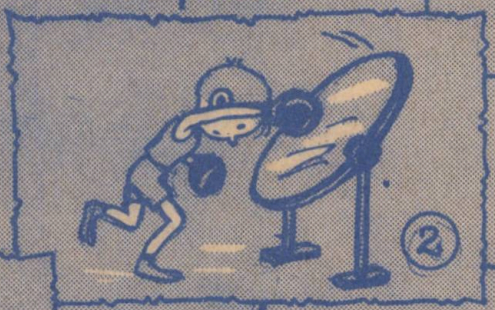

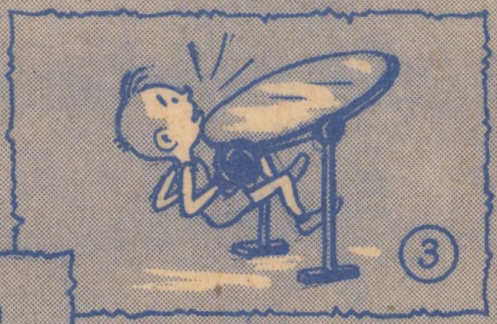

Între leneși

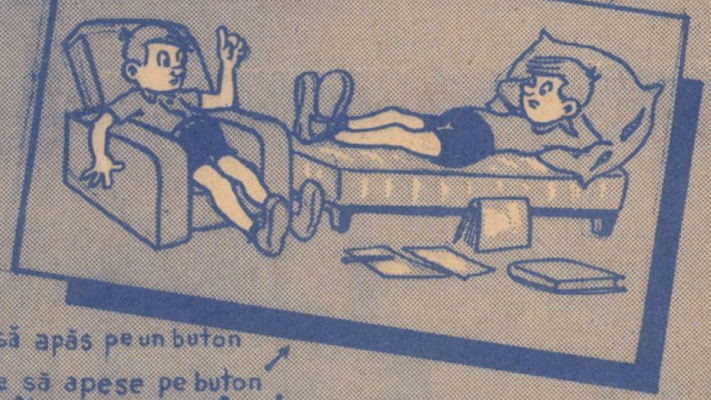

Aș vrea să am o mașină electronică să apăs pe un buton
și să-mi facă toate lecțiile
Eu aș vrea să am și o mașină care să apese pe buton

Poveste fără cuvinte

Știați că?...

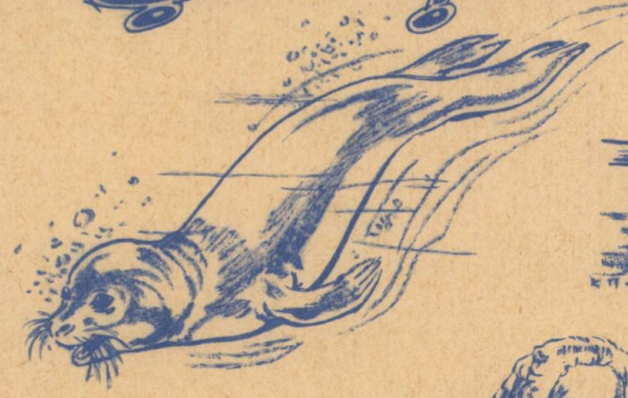

... în Peru există un zid asemănător cunoscutului zid chinezesc, care datează din secolul al XVI-lea înaintea erei noastre? Zidul începe la izvoarele rîului Rio De Sana, străbate văi și munți și se termină în apropierea orașului Lima. Zidul are o lungime de 300 km și este construit din teracotă.

... focile înghit uneori pietre foarte grele? Explicația constă în faptul că aceste pietre constituie o greutate necesară asigurării echilibrului focii.

... marele matematician și filozof francez Pierre Gassendi (1592—1665) a devenit profesor universitar în orașul Digne la vîrsta de 16 ani?

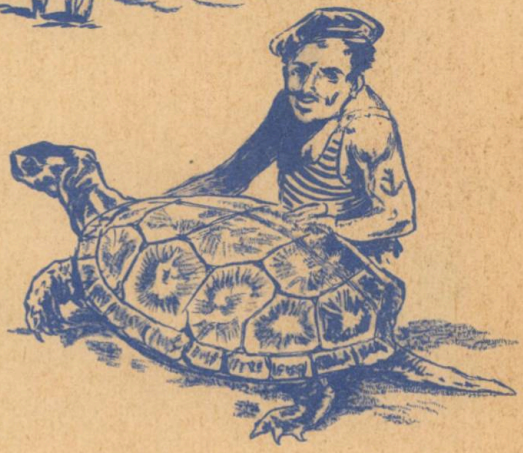

... în apropiere de insula Ré (litoralul atlantic al Franței), pescarii au prins o broască țestoasă marină care cîntărește 430 kg și care, după părerea unor specialiști are vîrsta de 400 de ani?

... la explorarea și cercetarea științifică a Africii și-au dat contribuția și o seamă de exploratori romîni? Printre aceștia se numără D. Ghica-Comănești, care a fost trecut de „Societățile geografice“ apusene în rîndul marilor exploratori ai Africii.

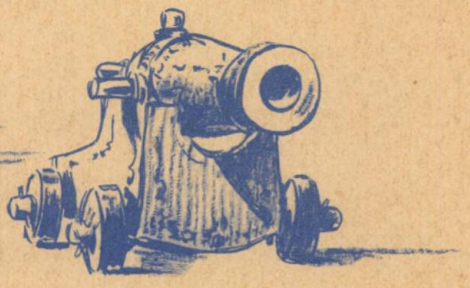

... cel mai vechi tun din lume datează din 1251? El a fost turnat din bronz, avînd o țeavă cu o lungime de 43,5 cm. Acest tun a fost prezentat în cadrul expoziției de artilerie organizată recent la Pekin.

... animalul favorit al locuitorilor orașului sirian Alepp este oaia? Ei vopsesc blana oilor în diverse culori și le plimbă prin oraș legate cu zgarde de cîini la gît.

... pe străzile Moscovei se plimbă de cîtăva vreme limuzine minuscule denumite „Pescărușul“, conduse numai de copii? Ele au motor cu ardere internă capabil să atingă o viteză de 20 km/oră.

MERIDIANE ŞI

CĂLĂTORI ŞI CĂLĂTORII...

Multora le este încă proaspăt în amintire eroul lui Jules Verne, Phileas Fogg, care a făcut, cu un secol în urmă, ocolul pămîntului în 80 de zile. Acum, acest înconjur ar putea fi realizat (cu un avion sovietic Tu, de pildă) în mai puţin de 10 ore. Dar nu oricine poate avea la dispoziţie ultimele mijloace tehnice perfecţionate. Astfel, tînărul Jean Claude de Lassée, în vîrstă numai de 15 ani, a făcut ocolul globului în 80 de ore. Ceea ce înseamnă un record destul de bun.

Un amănunt interesant: Jean Claude este strănepotul lui Jules Verne. El a zburat în cea mai mare parte pe itinerarul lui Phileas Fogg.

UN CAIAC PESTE ATLANTIC

Cîţi ar avea cutezanţa ca într-o bărcuţă de 5 m (coajă de nucă în imensitatea oceanului) să încerce să traverseze Atlanticul pe lăţimea lui cea mai mare?

Puţini, desigur. Noi cunoaştem cîteva încercări. Una dintre ele aparţine medicului german Hans Lindeman. Prietenii săi nu au reuşit să-l oprească să nu facă această traversare.

Vreo 20 de zile, călătoria a decurs normal. Mai apoi alimentele au început să se împuţinеze. Cele cîteva conserve rămase au fost oprite ca rezervă. Oceanul îi oferea din cînd în cînd cîte un peşte, pe care navigatorul îl frigea la o lampă cu benzină. Altă dată s-a hrănit cu cei cîţiva crabi prinşi pe o sticlă rătăcită pe valuri. Din cauza lipsei de vitamine, gingiile îi sîngerau. Avea adeseori vedenii... Vasul „Blitar", întîlnit în drum, se oferi să-l salveze. Călătorul nostru abia avu puterea să spună „nu!"... O furtună îi răsturnă caiacul, iar apele necuprinse îi înghiţiră busola, aparatele de fotografiat etc.

Cînd, peste 72 de zile, Lindeman acostă la Saint-Martin, era doar un schelet cu barbă, care, cu mare greutate, trăgea barca la mal.

Oceanul însă a fost învins într-o coajă de nucă!

SOGOLIZA SE RĂZBUNĂ

Unii oameni sînt captivaţi de călătoriile pe mare, alţii de pustiuri, iar alţii de munţi. Herman Buhl este socotit drept unul dintre cei mai buni alpinişti ai timpurilor noastre. Escaladînd, rînd pe rînd, piscurile cele mai înalte ale Austriei, Franţei şi Elveţiei, el a ajuns celebru prin cucerirea unora dintre cele mai înalte piscuri ale Himalaiei.

După ce cucerise Nanga Parbat-ul (8.125 m), alpinistul hotărî să urce de unul singur piscul Sogoliza din Pakistan (7.654 m), necucerit pînă azi... Cu toate pregătirile şi eforturile făcute, Buhl s-a pierdut într-o prăpastie de 300 m, vrînd să facă un salt mortal...

A EXISTAT OARE ROBINSON CRUSOE?

Unii spun că da, şi aduc dovezi. Alţii spun că nu, aducînd şi ei dovezi. Deci, nimic sigur. Existenţa lui nu a fost însă imposibilă: în sprijinul acestei afirmaţii stă jurnalul cu însemnări care a aparţinut unui om singuratic, jurnal descoperit pe o insuliţă rătăcită a Pacificului.

Scoţianul MacCulloch nu a mai putut răbda „binefacerile" capitalismului. Aşa s-a făcut că, după părăsirea patriei sale, pe insula pustie a apărut mai întîi o colibă rudimentară, apoi, pe apele din împrejurimi, bărci confecţionate din pieile porcilor cu rît mare de prin partea locului.

Mai tîrziu, cu aceste bărci s-au salvat de la singurătate nişte marinari japonezi naufragiaţi.

De MacCulloch însă nici urmă!...

DOI TINERI EXPLORATORI CELEBRI

Numele inginerilor cehi Irji Hanzelka şi Miroslav Sigmund sînt cunoscute în întreaga lume, deopotrivă şi vouă, care aţi vizionat filmul „Africa".

Vreţi să cunoaşteţi cîte ceva din realizările lor? Puteţi să le scrieţi la Gottwaldow, în R. Cehoslovacă, unde ei primesc mii de scrisori. Pînă atunci, mulţumiţi-vă cu următoarele scurte informaţii:

— Călătoria făcută după cel de-al doilea război mondial prin Europa, Africa şi America de Sud a durat 3 ani. Un automobil „Tatra" le-a fost tovarăş de drum.

— Cei doi exploratori cunosc limbile rusă, franceză, engleză, arabă, germană şi

PARALELE

spaniolă. De asemenea, ei au studiat ştiinţele naturale, etnografia, geografia ş.a.

— După întoarcerea în patrie, Hanzelka şi Sigmund au ţinut sute de conferinţe şi au publicat aproape 10 volume cu impresii de călătorie.

— Pentru viitor, ei şi-au propus o nouă călătorie ştiinţifică de 4 ani, pe ruta: Ungaria, Romînia, Egipt, India, Malaia, Noua Zeelandă, China, Japonia, U.R.S.S. În vederea acesteia, ei studiază noi ţări, învaţă noi limbi, iau parte la cursuri de scafandri pentru filmări submarine ş. a.

Abia dacă le mai rămîne timp să răspundă invitaţiilor şi numeroaselor cereri de a fi însoţiţi.

VREAU SĂ ŞTIU

PRIMII ROMÎNI LA 4.810 METRI!

În luna august, după ce prima tentativă a eşuat din cauza ceţii, două echipe de cătărători formate din romînii Gh. Udrea, Al. Stătescu şi I. Dobre, francezul M. Claude şi germanul Hans Joakim au reuşit escaladarea Mont-Blancului, cel mai înalt pisc european.

La refugiul Vallo (4.347, metri) unde a avut loc primul popas, bagajele au fost părăsite. De aici ascensiunea devine mult mai grea, îndrăzneţii alpinişti trebuind să urce mai mult în corzi şi să lupte din greu cu vîntul şi frigul. Extenuat, M. Claude cade. După ce-l ridică, Udrea şi Dobre îl freacă cu zăpadă şi-l „bat" pentru a-l încălzi... Ultimii 50 metri de urcuş par extraordinar de grei şi lungi. În sfîrşit, efortul lor este încununat de succes. De pe mica platformă a vîrfului, iată doar de cîţiva metri, ei pot admira Monte Rosa şi celelalte piscuri de peste 4.600 metri ale Alpilor.

Cele două echipe de alpinişti au fost singurele din tabăra internaţională de la Montro (Elveţia) care au reuşit, astă-toamnă, această performanţă.

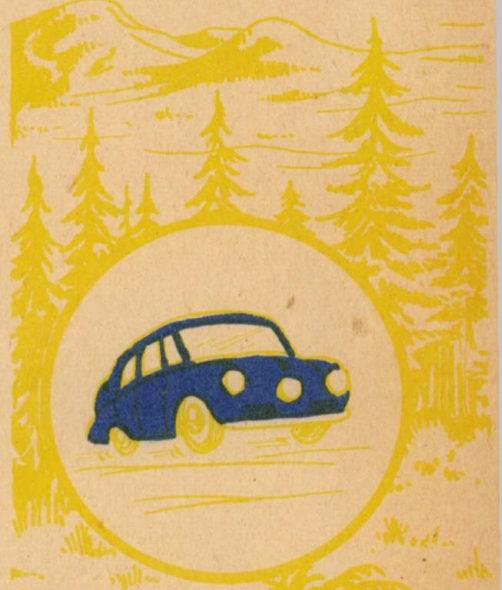

PENTRU TOŢI COPIII UNEI GRĂDINIŢE

Katy deţine cea mai bună performanţă din ţara noastră: 8.600 litri de lapte la 300 zile. Deci aproape 30 litri pe zi!

Ea a bătut acest record în gospodăria de stat Vădeni din regiunea Cluj, şi, după cum aţi înţeles cu toţii, este o vacă. O vacă Siemmenthal...

SURPRIZĂ LA 125 METRI

Fundul cu nămol, nisipuri şi calcar al Deltei Dunării se termină pe la 125 metri adîncime. De aici încolo prospecţiunile geologice au dat peste ceva cu totul neaşteptat: pe o adîncime de peste 50 metri, curge, după cît se pare spre mare, un adevărat fluviu!

Cercetările care continuă vor dovedi care este lăţimea acestui fluviu subteran ale cărui ape vor avea o mare importanţă economică pentru regiunea Deltei, lipsită de apă bună de băut.

Interesant este faptul că mai jos de fluviul descoperit începe un alt strat de calcar, care se întinde pînă la 320 metri. De aici sondajele au dat de o nouă pînză de apă. Nu se ştie încă dacă aceasta este un lac sau un nou fluviu.

*

Răspunsurile de mai sus au fost date amatorilor de cunoştinţe geografice: Şerbănescu Mihaela şi Vasile Olimpia din Suceava, Dumitrescu Eugen din Buzău. De asemenea, lui Nichifor Constantin din Iaşi şi Chivu V. din Tortoman, raionul Medgidia, regiunea Constanţa, amatori de cunoştinţe de zoologie.

Așteptăm cuvîntul vostru!

Dragii noștri cititori,

În anul care a trecut revista noastră a publicat multe povestiri, schițe, reportaje, snoave, ghicitori, jocuri, glume, curiozități științifice etc.:. etc...

Noi așteptăm și de data asta, ca în fiecare an, părerea voastră despre cele ce ați citit și, mai ales, despre ce doriți să găsiți în revistă, în anul viitor.

Nu uitați că și desenatorii așteaptă cuvîntul vostru.

CRAVATA ROȘIE

Atențiune! Atențiune!

Moș Gerilă ne-a telegrafiat ca în sacul său are și pentru voi cîte ceva dar că aceste surprize vi le dăruiește prin revista „Cravata roșie".

Curioși, l-am iscodit și am aflat că a adus cîteva povestiri extraordinare despre călătoriile vestite ale lui Marco Polo, Vasco de Gama, Milescu și alții.

Din sac și-a scos capul „Păcălici" care vrea din nou să vă povestească peripețiile lui și alături de el alte personajii care de care mai hazlii și simpatice.

Moș Gerilă a făgăduit redacției că-i va dărui o cutie cu culori și cîteva pensule pentru ca desenele să fie și mai frumoase.

Noi i-am promis și vă promitem și vouă că așa vom face.

Tot „Cravata Roșie"

REZULTATELE „CONCURSULUI ISTEȚILOR"

Comisia de triere a lucrărilor trimise la concurs a stabilit următoarele premii:

Premiul I

— Silaghi Rodica cl. VII — Arad

Premiul III

— Amărică Dan cl. VII — București

Premiul IV

— Cibian D. Radu cl. VI — Arad

Menționi:

— Călărășanu D-tru cl. IV — com. Giarmata, reg. Timișoara

— Petrescu Mugurel cl. VI — Craiova

— Litman Miriam cl. VII — București

— Racoveanu Alex. cl. VII — București

— Fridman Suzana cl. VI — București

— Cohn Aizic cl. VII — Tg. Neamț

— Lange Cristi cl. VII — Craiova

— Mihăescu Cristian cl. V — București

— Brener Paul cl. IV — Ploești

— Palade Romulus cl. V — Giurgiu

— Antonescu Alex. cl. VII — com. Ciofrîngeni reg. Pitești

— Ceapă Alexandru cl. VI — com. Plopsoru, reg. Craiova

— Csobanczy Iosif cl. VII — Petroșeni, reg. Hunedoara

— Iacob Alexandru cl. VII — București

— Dănilă Simion cl. VII — com. Belinț, reg. Timișoara

JOCURI

Biverb geografic
4-7

9Z^NDA

Joc Silabic

	PI		CA
	A		SĂ
	RE		JOA
	PE		SA

Com letați silabele lipsă și veți găsi un cunoscut proverb.

Iluzie optică

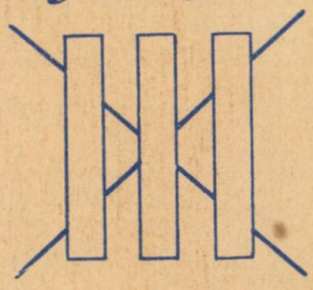

S-au strîmbat oare cele două drepte oblice prin întretăiere?

MONOVERB muzical
5-7

A
OR

Monoverb
3-5

NNNNNNNN

În vacanță

ORIZONTAL: 2) Așa începe un bobsleigh; 3) Trec ultimele litere! 4) Sport de iarnă practicat mai ales în munți; 6) Îndemn canin; 7) Pronume; 8) Șină de oțel pentru alunecat pe suprafața lucie a gheții; 11) În timpul iernii își scutură fulgii de zăpadă; 12) Pană de despicat lemne; 13) Nu duce lipsă ; 14) „Din văzduh, cumplita iarnă cerne norii de zăpadă" (Alecsandri); 16) Mihai Tudose; 17) Nota diapazonului; 18) Apucă! 19) Cămașă țărănească; 20) A avea călduri din cauza frigului! 22) Două consoane; 24) Asalt; 26) De culoarea aurului; 28) Prăjesc și... suflu în pumni! 29) Consoanele de la 22 orizontal inversate; 30) Fluturaș de zăpadă purtat de vînt; 31) Con trunchiat; 32) „Iarna pe..." titlul unei poezii de G. Coșbuc; 34) Pronume; 5) „Febra" sobei din zilele geroase de iarnă; 36) Culoare.

VERTICAL: 1) Joc sportiv pe gheața unui patinoar; 2) Lumînare electrică în pomul de iarnă; 4) În timpul iernii apare cu un zîmbet pal printre norii plumburii; 5) Lună însorită și caldă de vară; 6) Patinaj, hochei, schi etc.; 9) Ție; 10) Augustul oțetului; 11) Troiene de zăpadă îngrămădite de viscol; 14) Este așteptată cu bucurie pe timpul sărbătorilor de iarnă; 15) O dată cu primii fulgi de nea intră în funcțiune pe derdeluș (pl.); 17) Cînd e notă, cînd prepoziție; 19) Una din cele patru surori ale anului cu trena-i de omăt și surîsul de gheață; 20) Rece! 21) Literă chirilică; 23) Fereşte gîtul de răceală; 25) Dud; 27) În porfir; 28) Duduie în sobe tot timpul iernii; 29) Fibră; 33) O jumătate de lună.

Nasturii

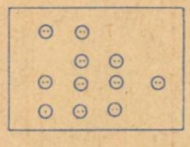

Tăiați acest cartonaș cu 11 nasturi prin patru linii drepte în așa fel ca în fiecare figură geometrică nou formată, să se găsească un singur nasture.

Pătrate magice

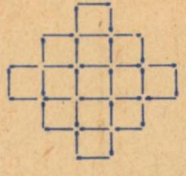

Scoateți patru bețe de chibrit din această figură cu 13 pătrate încît să rămînă 8 pătrate mici și unul mare.

Steaua ROBILOR

Într-o dimineață din primăvara anului 1599, se putea citi oriunde în portul Londrei următoarea înștiințare.

Dar nimeni, niciodată, nu se prezentă să încaseze acest ispititor premiu și nici să revendice rîvnitele galoane, deși „Steaua" fu scufundată exact cu un an mai tîrziu...

„CĂPITANUL, SECUNDUL SAU ORICINE VA SCUFUNDA CORABIA ZISĂ „STEAUA" VA PRIMI RANGUL DE AMIRAL AL M.S. REGINEI ȘI UN PREMIU DE 5000 LIRE STERLINE. ÎN CAZUL CÎND CORABIA VA FI CAPTURATĂ PREMIUL VA FI DE 10.000 LIVRE

Au trecut de atunci trei veacuri și mai bine. La Londra nu s-a mai vorbit de acest lucru. Dar cel ce poposește astăzi pe Coastele Guineei aude încă acest refren:

„Și fiindcă tot ne este dat să murim,
să pornim vitejește ca Munto
pe «Steaua..."

Vom depăna aici povestea lui Munto și a „Stelei"...

Negoțul de sclavi africani era în toi. Un transport de negri de la gurile Congoului, înalți și puternici, aduse căpitanului Blake — proprietarul covertei „Rîndunica" — un venit nemaipomenit. Plantatorii din Virginia îi cerură pe dată încă 1.000 de „piei"...

Blake ridică de îndată ancora și se îndreaptă ca de obicei spre coastele Guineei... Dar ajunsă aproape de țărm, „Rîndunica" fu prinsă de o puternică furtună și naufragie. Echipajul pieri în întregime. Căpitanul — negustor de oameni — se salvă înot...

Sleit de puteri, avînd drept arme doar două piroane din bîrna pe care înotase, porni la explorarea coastei. Un tam-tam îndepărtat îl făcu să tresară. Se găsea deci în vecinătatea unui trib ce, după toate aparențele, își sărbătorea victoria...

CE MARFĂ MINUNATĂ

Un geamăt ușor îi atrase atenția... Blake cunoștea dialectele de pe coastă. Din gura lui Munto află că acesta a fost trădat de Marele Vrăjitor al tribului său, Abamoda, și predat tribului dușman Cobuda, ca semn de împăcare, iar aceștia îl sortiseră să fie devorat de furnici.

SUNT MUNTO ȘEFUL TRIBULUI LULUA

— Te voi ajuta să te răzbuni, îi promite Blake. Sînt puternic. Ajută-mă să părăsesc țărmul și cu oamenii mei, împreună cu tine, vom pedepsi tribul Cobuda și pe Marele Vrăjitor Abamoda.

După cîteva săptămîni, în apropierea insulei Fernando-Po, cei doi sînt pescuiți de o corvetă a Companiei Indiilor de est și sînt duși la Londra.

NU-L VÎNZI!

NU. E GHIDUL MEU

VREMEA RĂZBUNĂRII TALE A SOSIT

Într-adevăr, nu peste mult timp, Blake își cumpără o goeletă „Steaua", o echipă cu 15 mateloți, 30 de „vînători" și cîini, aduse pe bord 4 tunuri și porni spre Guineea...

Chiar în ziua acostării, Blake tratâ cu șeful tribului Cobuda cumpărarea unor sclavi făcuți prizonieri de curînd... Seara fură aduși pe bord și închiși în cală vreo 20 de tineri.

— M-au costat cinci brățări și trei oglinzi...

La miezul nopții, Munto fu trezit de bubuituri de bombarde și hămăit de cîini. Nu departe se înălțau flăcări... Oamenii lui Blake atacau așezările tribului Cobuda...

A doua zi, Munto — care era bucătarul vasului — pătrunse în cală. Sute de bărbați și femei zăpăciți, sfîrtecați, însîngerați își zornăiau lanțurile, gemeau și plîngeau. Lulua, șeful tribului, cel care ordonase să fie lăsat prada termitelor, zăcea prostit cu mărgelele la gît...

Mai mult de 60 de negri muriră pe drum... Mateloții îi aruncau în ocean...

...Restul, vreo 200, fură vînduți la tîrgul din New Elisabeth, legați cu funii și porniți cu biciul spre plantații... Apoi, „Steaua" se aprovizionă cu pulbere și apă și se îndreaptă din nou spre Guineea, după „marfă"...

Pe drum „Steaua" se întîlni cu alte două „negriere" încărcate cu „pici"... Vasele schimbară saluturi, în timp ce rechinii se țineau în turmă după ele. Inima lui Munto se strînse de durere și îngrijorare...

„Steaua" mai făcu trei drumuri. Dar „vînatul" era din ce în ce mai rar. Și într-o zi, în tîrg, Blake îl luă de o parte pe Munto și îi zise:

— Du-ne la tribul tău. Nu vrei să te răzbuni pe Abamoda?

Dar în aceeași clipă Munto zări într-un colț al tîrgului, scoși la licitație, pe cel mai bun prieten al său, Binto, și cîteva fete ale tribului său. Se repezi într-acolo.

Nu putu afla mai multe amănunte, deoarece un vătaf îl puse pe goană cu biciul. Dar din această clipă în mintea lui Munto se făcu lumină: albii aceștia, oricare ar fi, sînt dușmanii tuturor negrilor...

— Da, vreau să mă răzbun, repeta într-una Munto. Dar împotriva voastră. Într-un an și mai bine deprinsese toate manevrele corăbiei, nu se mai speria de furtuni și nici de trăsnetul tunurilor... Și ajută din răsputeri pe Blake să ajungă mai repede la coasta africană...

VA URMA

BIBLIOTECA CE... STAN

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

NOAPTE DE CARNAVAL

M. SÎRBULESCU

Ilustrații: BURSCHI

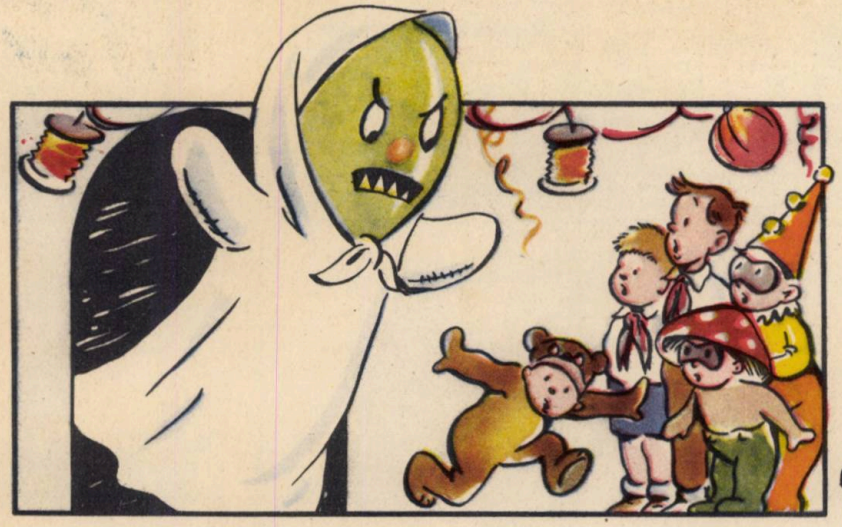

Își spune Guță, pus pe glume:
„Să vezi ce mă distrez la noapte
cu-o pompă și-un balon de gumă.
Deci ia să trecem noi la fapte!"

Dar fiindcă-i ceas tîrziu de seară,
noi să poftim la carnaval.
Ori poate — știu eu? — vă-nfioară
acest gigantic chip spectral?

„Ce-i asta, Truță" — „Naiba știe?
Vreo... corcitură de stafie...
Ce trup umflat! Ce cap cît toba!"
„Ar trebui să-i facem... proba".

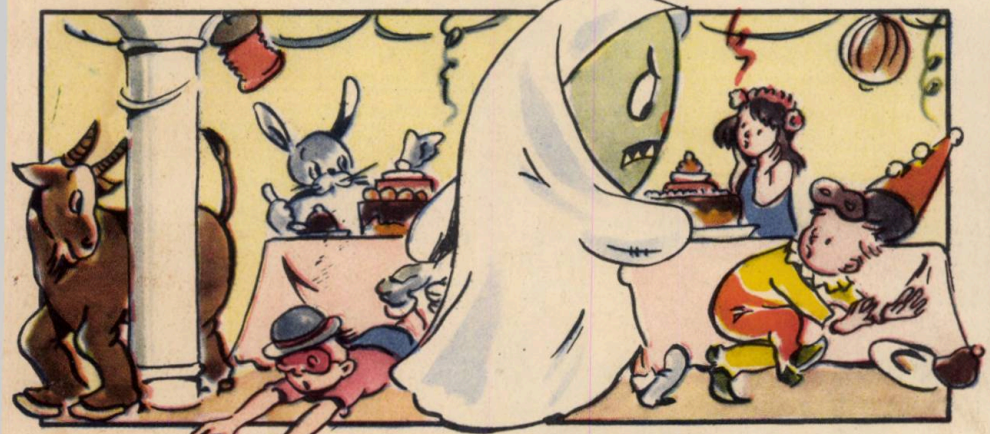

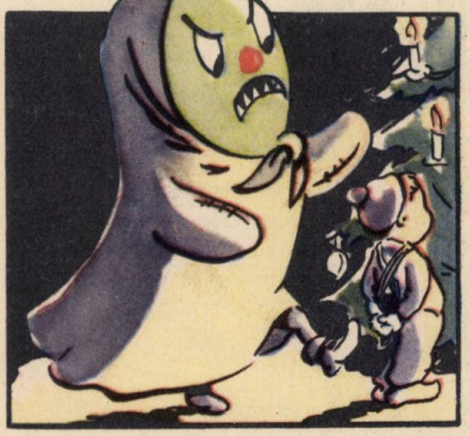

Și are namila cumplită
o cruntă poftă de mîncare.
Ea gata dă, într-o clipită,
bufetul tot, cît e de mare.

Bufetiera-și pierde capul.
Un arlechin o ia la goană.
...Netulburat, șade doar țapul
— cred că-l vedeți — după-o coloană.

E miezul nopții. Întuneric.
Scînteie viu bradul feeric.
Privește ca-n extaz, uimit,
un țînc de-o șchioapă, nou sosit.

BURSCHI

„Ia să te sperii și pe tine!"
Și duhul gata-i să-l răstoarne.
Dar țapu-n urmă-i se aține
și — huștiuluc! — îl ia în coarne.

Vedeți? Stafia era... Guță.
(Halal de-așa viteaz erou!...)
Țap au fost Truță și Fănuță,
iar nou sositul — Anul Nou.

El le urează cu căldură
nedespărțiților băieți:
„Să fiți tot buni la-nvățătură,
iar în revistă, tot isteți!"

Lei